

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. Au.: 214.4(3) / OT. 1858₂
Family AUSTRIC.....
Sub-Family ASTRONESIAN.....
Branch INDONESIAN.....
Group MALAY.....
Language DYAK.....
Dialect NGAJU.....
Locality Ned. Borneo 115°E - 0°N
Contents OT. vol. 2 (Jobs - Malachi)
Version 1st edition.....
Translators A. Hardelein, Timothy Marat, Nicodemus Tomapong
Published by Ned. Bijbelgen.....
Place Amsterdam.....
Date 1858.....
Accession No. 1851.....
Accession Date JAN 15, 1938.....
Price for 2 vol. set - \$0.98.....

Surat brasih

Djandji idjä solake.

**Bagi idjä duä: karä surat njanji, surat
adjar tuntang surat nabi.**

Injalinan bara puna basae akan basan olo ngadju
hong pulau Borneo.

ILAMBAGAN IIAPAN BALANDJAN OLO KRISTEN HONG
TANAH BALANDA, (NEDERLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP,)
HONG LEWU AMSTERDAM.

AWI TUAN SPIN, TUKANG MALAMBAGAN.

Made in Netherlands

Horoë

karä surat Djandji idjä solake, bagi idjä duä.

Baun surat.

1. Surat Job, 42 bagie,.....	1.
2. Surat Masmur, djetä njanji, 150 karäe,.....	44.
3. Surat karä sewut tuntang tanding Salomo, 31 bagie,..	153.
4. Surat pangabar ain Salomo, 12 bagie,.....	188.
5. Njanji karä njanji ain Salomo, 8 bagie.....	200.
6. Surat nabi Jesaia, 66 bagie,.....	207.
7. Surat nabi Jeremia, 52 bagie,.....	291.
8. Angh tatum Jeremia, 5 bagie,.....	381.
9. Surat nabi Eseghiel, 48 bagie,.....	389.
10. Surat nabi Daniel, 12 bagie,.....	473.
11. Surat nabi Hosea, 14 bagie,.....	498.
12. Surat nabi Joel, 3 bagie,.....	510.
13. Surat nabi Amos, 9 bagie,.....	515.
14. Surat nabi Obadja, 1 bagie,.....	525.
15. Surat nabi Jona, 4 bagie,.....	526.
16. Surat nabi Migha, 7 bagie,.....	529.
17. Surat nabi Nahum, 3 bagie,.....	537.
18. Surat nabi Habakuk, 3 bagie,.....	540.
19. Surat nabi Sepanja, 3 bagie,.....	543.
20. Surat nabi Haggai, 2 bagie,.....	547.
21. Surat nabi Sagharia, 14 bagie,.....	550.
22. Surat nabi Maleaghi, 4 bagie,.....	564.

SURAT

J O B.

BAGI 1.

I.— 1. Aton olo hatuä hong tanah Us, idjä Job arae; olo tä tetek budjur, iä mikäh Hatalla, basungi talo papa.
II.— 11. Hatalla handak mangkemä maninges iä. III. Kapähän Job; tapi Job basuntul atäie.

I.— 2. Maka anak hatuä udju biti, tinai anak bawi telo biti djari inakan akae.

3. Tinai karä metoe sampai udju kojan kongan tabiri, telo kojan kongan onta, limä ratus kapasang sapi hatuëe, tinai limä ratus kongan kalidai bawie; tinai aton paham arä anakolohe, sampai olo tä hai bara karä olo hong tanah hila timor.

4. Maka anake idjä hatuä pudji mawi gawi, genep biti hong huma ajue, intu andau njelon indue djari manak iä; tä iä manjoho olo marawäi betaue äwen telo tä kea, mangat ombo iä mihop kuman.

5. Djadi, metoh karä andau gawi tä hpus, Job manalih, mamprasih äwen tä; iä misik haiak djadjeuwu, tuntang maluput parapah awang ingähu, handjenan tu-mon karä anake. Krana koan Job: Mikäh anakkku djari badosa, palus balekak atäie dengan Hatalla. Tu-mon tä haradjur gawin Job hong karä andau gawi tä.

II.— 6. Djadi hong andau, metoh karä anak Hatalla manaharep Jehowa, maka setan kea dumah mendeng marak äwen.

7. Maka Jehowa misek setan: Bara kwe panumahim? Koan setan tombah augh Jehowa: Aku dumah mangumbang manansaran karä tanah hetähetä. — (1.Petr.5,8.)

8. Tinai Jehowa hamauh dengan setan: Djari ikau mitä rewaruk Job kea? krana hapus petak dialo idjä biti idjä kilau iä, olo tetek budjur, idjä mikäh Hatalla, basungi talo papa.

9. Koan setan, tombah augh Jehowa: Pudji! aton Job mikäh Hatalla bungubungan bewäi?

10. Djaton ikau djari maninding iä, tuntang humae, tuntang sakarä talo ajue hakaliling? karä gawin lengäe uras djari imberkatm, tuntang karä kawan metoe mananjap hapus tanah.

11. Tapi kemä, djudju lengäm mawi karä talo ajue, tä harap bewäi, tantu iä karäh balekak atäie dengam.

12. Maka Jehowa hamauh deng-an setan: Itäm, karä talo ajue uras huang lengäm, tapi åla lengäm mawi bitie. Tä setan harikas. blua mindah bara baun Jehowa.

III.— 13. Maka metoh andau karä anak Job, hatuä bawi, ombo kuman tuntang mihop anggor hong human paharie idjä tambakase,

14. Tä aton olo manalih Job, koae: Karä sapim tä uras maluku, tuntang karä kalidai bawie murep darah hetä;

15. Tä badumah olo Seba masang, marampas metom tä, tuntang mampatäi anakolohm, hapan padang, baja aku kabuatku bewäi sampet hadari, mangat masuman tä akam.

16. Benteng djetä magon kotakotak, maka aton dumah beken tinai, koae: Apui Hatalla gap lawo bara langit, kuman karä tabirim dengan anakolohm, palus mangähu iä lepah lingis; baja aku kabuatku bewäi sampet hadari, mangat masuman tä akam.

17. Benteng djetä kotakotak, aton dumah beken tinai, koae: Olo Aram salenga dumah, telo kapadjue, mantakan karä ontam, marampas djetä, tuntang mampatäi karä anakolohm hapan padang; baja aku kabuatku sampet hadari, mangat masuman tä akan.

18. Kahum djetä kotakotak, aton dumah beken tinai, koae: Karä anakm hatuä bawi ombo kuman tuntang mihop anggor huang human paharie idjä tambakase.

19. Maka itä! barat paham dumah bara padang, manapi puting huma tä äpaäpat, sampai djetä balalu balongkang, menjet olo tabela tä, palus iä matai; baja kabuatku bewäi sampet mahakan, mangat masuman tä akam.

20. Tä, maka Job mendeng, marabit klambie, sambil manjukur takoloke; iä mahingkep intu petak, sambil manjembah:

21. Haiak hamauh: Halowai aku djari blua bara knain induku, tinai halowai kea aku akan buli kanikh. Jehowa djari manenga, Je-

howa djari manduan: tara akan aran Jehowa!

22. Huang karä talo tä Job djaton badosa, tuntang djaton iä sala gawie dengan Hatalla.

BAGI 2.

I. Kapähän Job indahang. II. Sawae muas iä; sobate dumah manjengok iä.

I.—1. Maka aton tinai metoh andau karä anak Hatalla manaharep Jehowa, tä setan kea dumah marak äwen, manaharep Jehowa.

2. Tä, maka Jehowa misek setan: Baia kwe ikau? Koan setan, tombah augh Jehowa: Aku dumah mangumbang manasaran karä tanah.

3. Maka Jehowa hamauh deng-an setan: Djari kea ikau mitä reworku Job? krana hapus petak dialo idjä biti, idjä kilau iä, olo tetek budjur, idjä mikäh Hatalla, basingi talo papa; tinai iä etter hantä huang kateteke, alo djari aughm dengangku, sampai aku marusak iä djaton bara buku.

4. Tä, maka setan tombah augh Jehowa, koae: Pupus bulue magon mangat; puna talo handiae awang ain olo, radju bewäi iä manengae gantin pambelome.

5. Tapi djndju lengäm, mawi uhat tolange, tä harap bewäi, tantu atäie karäh balekak dengam.

6. Djadi, Jehowa hamauh deng-an setan: Itäm, bitie kea aton hong lengäm, tapi äla mawi tahasenge.

7. Tä, maka setan harikas, blua mindah bara baun Jehowa, palus iä hararepan mawi Job hapan awäh,

bara tatap paie palus sampai kara-purue,

8. Ia manduan kiwak landai, hapae manggarut arepe; iä mondok parak kawo.

II.—9. Tä koan sawae dengae: Kilen ikau, etter hantü huang katetekm? käläh kanan Hatalla, palus matäi.

10. Tapi koae, tombali aughe: Aughm tä kilau augh olo humong; ita djari manduan talo bahanlap bara Hatalla, djaton patut manarima talo papa toh kea? Huang karä talo tä Job djaton badosa awi totok biwihe.

11. Maka amon sobat Job äwen telo djari mahining britan karä talo papa, awang djari buah iä, tä äwen manalih, genep biti bara lewu ai, Elipas bara Teman, Bidadar bara Sua, tinai Sopar bara Naema; krana äwen tä djari pakat handak madja iä, uka manangis iä, sambil mampong iä. —(1.Mos. 36,4.)

12. Djadi, amon äwen mariaran matae bara kedjau, maka iä djaton kasene ampie hindai, palus iä mambo aughe, manangis; tinai genep biti marabit klambie, tuntang äwen malimbong kawo akan ugambo, tambuan takoloke.

13. Tumon tä olo tä mondok dengae hong petak, kudju andau kudju alem; iä djaton hakotak idjä kabawak dengae, krana äwen mitä kapähäe paliam haliai.

BAGI 3.

Job manampara balisah.

1. Limbah tü Job marakang njamae, palus iä manjapa andau indu djari manakan iä:

2. Krana kalotoh augh Job:
3. Buah andau djetä akan ni-hau, idjä intu tä aku inakan, tinai alem tä, idjä huang tä olo hamauh: anak hatuä djari inihi.

4. Käläh andau tä kaput papa; buah Hatalla hong ngambo äla paduli iä, buah äla kalawa lembut akac.

5. Buah kakaput tuntang kang-kalingän pampatäi manjangkulep iä, baunandau sindesindep akan manutup iä dia batarai iä, käläh iä pidjem awi matanandau nawan talo.

6. Käläh alem tä injangkulep kakaput, äla iä handjak kilau karä andau beken hong hucus njelo, äla iä tampat hong itong karä bulan.

7. Buah alem tä tunis benjem, äla augh njanji lembut intu djetä.

8. Buah olo idjä tau manjapa andau akan manjapa iä, olo idjä patjäh mangahau naga tä.

9. Käläh karä bintang, sana lembut, palus leteng tinai; iä akan mentai kalawa, tapi djaton, sampai äla mitä langit mahindang:

10. Basa iä djaton djari matep blawang knain induku, tuntang djaton djari manjahokan karä tjala-ka bara matangku.

11. Buhenaku djaton palus matäi bara knai? buhenaku dia palus bageto tahasengku sana aku blua bara parnakan induku?

12. Buhenaku djari imangku? buhen tusu djari mampatusu aku?

13. Djaka kalotä, tä maka toh aku menter tuntang suni, aku batiroh tuntang tau sanaang bewäi,

14. Ilaiak dengan karä radja tuntang mantir kalunen, idjä manangun akac indu karakkarakatina;

15. Atawa dengan karä tuan hai.

idjä djari mingkes bulau, manjuang humae dengan salaka.

16. Atawa aku djari nihau kilau anak awang ingälus, balalu aku djaton; kilau awau awang dia sampet mitä talo blawa.

17. Hetä olo papa puna akan terai karidue, hetä äka sanang akan karä olo idjä nihau kaabase.

18. Hetä karä olo tawuanan rata malajan, tuntang djaton hindai iä mahining augh mandure idjä karas;

19. Olo korik hai uras sama hetä, djipen tuntang idjä djari iempas tempoe.

20. Buhen kalawa djari inenga akan olo tjalaka, tuntang pambelom akan olo idjä pähä atäie?

21. Idjä haus mendäh pampatäi, tapi djaton maku sampai; idjä rädjin mangali manggau iä paham bara panatau awang bakalian;

22. Idjä handjak rantang tuntang riariak atäie, amon kubur djari tatap akae;

23. Akan olo, idjä kaput djalaе, idjä ingalong Hatalla hakaliling.

24. Krama aku djaton tau kuman, djaka dia munguh helo; tuntang tangisku nahasak kilau danum.

25. Kiana idjä ingikähiku uras buah aku, tuntang karä kara-wangku sampai mawi aku.

26. Aku djaton tau sanang, aku djaton tau landang, aku djaton tau rangkah, haradjur aton mandahang kapähängku.

BAGI 4.

Elipas tombah augh Job, mampadji iä.

1. Tä tombah Elipas, olo Teman tä, koae:

2. Amon ikäi handak hakotak deugam, kilen, blait ikau? Tapi äwe kea tau manjuni arepe, djaton tombah aughm?

3. Itäm, arä olo djari iadjarm, tuntang ikau djari manekang lengän olo idjä balemo.

4. Aughm djari mampendeng olo idjä djari balongkang, tinai ikau djari mangatipäi utut olo awang haloko.

5. Tapi toh, sana sampai ikau, ikau palus balemo; sana buah ikau, tä ikau bagalabah.

6. Kilen, kabudjur tå djaton indu ampongpm? tinai katetek karä djalam djaton indu kaharapm?

7. Ingat, kwäka olo budjur pudji rusak? kwe olo tetek pudji nihau?

8. Baja aku pudji mitä olo idjä malan talo sala, tuntang mimbul talo papa, djetä kea inggeteme tinai;

9. Sampai iä rusak awi taha-seng Hatalla, tuntang awi rogh kalaite iä impalomos.

10. Sakungkong singa, augh singa idjä basiak, tuntang kasing-an anak singa djari imparusak;

11. Singa bakas djari nihau, djaton tau mawi tinai, tuntang anak singa lepah bilangbalangan.

12. Augh silisilim djari sampai aku, belahe djari tamä pindingku;

13. Hong karä panggitangku hamalem, metoh katudjah tiroh olo;

14. Maka kikäh tuntang kagen-djäh buah aku, sampai karä tol-langku hakitik:

15. Tä, maka riwut mahalau baungku, palus bulungku mangarotok mangalambi hapus bitingku.

16. Tä, maka aton ampin talo mendeng intu baungku, tapi aku

djaton kasenae, tuntang aku mahining aughe bisibisik kalotoh:

17. „Aton olo tau tetek intu Hatalla? aton panakan olo tau brasih intu idja djari manampa iä?

18. „Itäm, karä reware mahin dia iä tau harape, hong karä malaikat ajue mahin sondaue kea kahumong äwen tä.

19. „Kilen hindai äwen, idja melai hong pasah kadjarian petak, idja tunek petak indu bakale, idja nihau ngarawang awi uret?

20. „Tikase bara handjewu sampai halemäi bewäi, tä äwen palus rotek; helo bara olo katawan iä maka iä lepah lomos.

21. „Karä kahaie palus nihau; salenga iä matäi.”

BAGI 5.

Elipas manontong augbe.

1. Kemä kahau bewäi, djaka aton idja biti tombah aughm; äwe bara karä olo brasih, idja handak inanggohm?

2. Krana olo gila matäi awi kasangite, tuntang olo humong matäi awi kahirie.

3. Aku djari mitä olo gila idja bara parurok, tapi salenga aku manjapa humae;

4. Maka toh karä anake kedjau bara salamat, iä ihenjek olo amon basara, basa djaton olo kamanangan akae.

5. Talo ajue idja akan inggeterminate kinan olo blau, alo idja ingarambange hapan duhi mahin induan olo kea; karä ramoe inelen olo idja haus beliae.

6. Krana kapähä djaton lembut

bara petak, tinai tjalaka djaton blua bara tana;

7. Malainkan olo inakan akan tjalaka, kilau gutin apui hagatang manjalumbo.

8. Tapi djaka aku, aku handak mananggoh Hatalla, tuntang manjarragh perkarangku akan Idja Pangkahai tä,

9. Idja mandjadian kutoh talo hai, awang djaton tarariksa, kutoh gawi heran, idja djaton taraisä;

10. Idja malaboh udjan akan hundjun petak, tuntang manjoho danum mananjap karä padang;

11. Idja maugatang olo korik, tuntang mampong mandohop olo pähä atäi.

12. Iä mamutut karä akal olo bakalilit, sampai lengae djaton tau malalus tiroke.

13. Olo bakalilit indjarate hapan tipue kea, sampai akal olo pamusing impalokange.

14. Sampai handau kilau kaput akan olo tä, tuntang bentok andau iä manandjong gajagajap kilau hamalem.

15. Tapi Iä mawat olo pähä bara baun padang, bara totok olo parajap, bara lengän olo gagah.

16. Mangat akan olo tjalaka aton aka kaharape tinai, tuntang totok olo parajap palus gagom.

17. Itäm, salamat olo tä, idja indjara Hatalla: tagal tä äla bakulas iadjar Idja Pangkahai tä.

18. Krana iä mampahimang tuntang mametenge tinai; iä mawi tuntang lengän ajue kea mampahalit tä tinai.

19. Alo bara djahawen kadjakä iä handak maliwus ikau, tuntang alo indahang tinai mandjadi udju. djaton kea kapapa sampai ikau.

20. Metoh lau iä mahaga ikau bara pampatäi, tinai katika parang bara baun padang.
21. Iä mangalindong ikau bara djelan olo idjä kilau pukul, dia usah ikau mikäh olo parusak, amon iä dumah.
22. Ikau karäh tatawä metoh karnsak, metoh lau, tuntang djaton karäh mikäh karä meto bariak hong tanah.
23. Malainkan ikau karäh kilau hadjandji dengan karä batu hong tanah, tuntang karä meto bariak hong tanah karäh hakabuah dengam.
24. Ikau karäh mangkemä humam tä sanang bewäi; ikau karäh mahaga ungkup humam, djaton haiang karä satiarm.
25. Ikau karäh mitä panakam bakapal, karä anak äsom kilau oru hong petak.
26. Kawanghalo ikau karäh tamä kubur, kilau talo inggetem inam-punan olo, amon ombet wajahe.
27. Itäm, talo tä djari kasenan tuntang gitan ikäi, kakai kadjariae; käläh ikau manarima tä, balalu mingat djetä
4. Krana anak panah ain Idjä djaton tikas kwasaë tä leket hong aku, ipue mampamunos tahaseng-ku; karä pampikäh bara Hatalla djari mamadju arepe manintu aku.
5. Kalidai hutau puna djaton pudji mahiau, amon ombet oru urepe, tinai sapi djaton manguä, amon aton talo kinae.
6. Tau kea kinan talo idjä batawah? aton kamangate intu garing tanteloh?
7. Idjä indjilek hambaruangku sampai iä bantus manindjeke, talo djetä kinangku indu kapähängku bewäi.
8. Käläh djaka talo lakungku mandjari, djaka Hatalla manenga talo kaharapku!
9. Käläh djaka Hatalla handak mamparamok aku, malekas lengäe palus mampalenjoh aku!
10. Tä aku kilau impangat kea, tuntang handak handjak huang kapähängku, asal ala djetä lalangenä. Krana aku djaton djari milim augh ain Idjä brasih tä.
11. Kilen kea kaabasku, sampai aku tau manjarenan? narai lawin kadjariangku karäh, sampai aku akan basuntul?
12. Pea katekangku kilau batu? pea isingku kilau tambaga?
13. Huang aku djaton haliae kaabas, kagantjangku lepah djari ni-hau bara aku.
14. Olo tjalaka patut iasi sobate; djaka dia, maka murah iä kalapeau mikäh Idjä djaton tikas kwasaë tä.
15. Tapi karä paharingku manjahanja aku, kilau sungäi idjä gulong teah, kilau danum soho mahalau palus pandit.
16. Djetä badähes keroh häwoi danum baku, tuntang udjan habungkus melai huange;

BAGI 6.

Job tombah augh Elipas.

1. Maka Job tombah, koae:
2. Käläh djaka olo manimbang tjalakangku buabuah, tuntang mingkes karä kapähängku intu dasing,
3. Toto, djetä babehat bara karä baras hong saran tasik; tagal tä mikäh karä aughku djari paha-lau kea.

17. Tapi sana musim pandang
djetä palus pandit, metoh katika
blasut djetä lilap bara äkæe.

18. Kawan olo halisang manjam-
pong bara djalae mahoroe djetä,
tä iä sampai äka keang kauhau,
palus iä nihau.

19. Djalahan olo tamuäi bara
Tema mitä mahoroe djetä, ungkup
olo badagang bara Saba harap tä;

20. Tapi iä rusak awi kaharape;
amon äwen tä sampai hetä, itä!
baja iä sangau djauen bewäi.

21. Kakai ampin keton kilau pan-
dit, djaton baguna hindai; basa
keton mitä tjalaka toh, palus ke-
ton mikäh.

22. Pea aku djari manjoho ke-
ton: imbit akangku? tengah talo
akangku bara panatau keton?

23. Lapas aku bara lengän mu-
soh tä? liwus aku bara lengän olo
pararat?

24. Käläh adjar aku, aku han-
dak suni; augh idjä kwe aku la-
jau? käläh marima tä akangku.

25. Augh idjä budjur toto ma-
njihi! tapi augh pudjin keton na-
rai djetä tau madjar?

26. Handak keton kanaha mam-
pudji augh udjan riwut, idjä injé-
wut olo idjä bagalabah atäie?

27. Keton sama kilau mantakan
nolä, tuntang mangali palowang
mawi kolan keton.

28. Toh, käläh amon keton na-
huang manampajah aku, mitä aku
tititip, djaka aku manandjaro.

29. Käläh keton mahining tinai,
belä mandjadi sala: joh, käläh ha-
luli tinai, toto aku budjur huang
perkara toh.

30. Mikäh toh aton kasalan to-
tokku? dia tangep njamangku tau
mangkemä talo papa?

BAGI 7.

Job manontong aughe.

1. Djaton olo akan indu ha-
klahi bewäbewäi katahie hundjun
petak? djaton karä andau pambel-
lome kilau andau rewar?

2. Kilau djipen idjä sewasewat
radjin kandjungen, kilau olo bu-
pah harap gawie badjeleng terai:

3. Kakai kea aku djari mandino
indu bagingku kutoh kasusah ba-
bulabulan katahie, arä alem kutoh
tjalaka djari isä akangku.

4. Amon aku menter lius batir-
roh, maka aku hamauh: kajah,
prea aku akan misik, prea alem
akan hapus? aku puas awi kali-
sahku sampai andar sawah.

5. Hapus isingku kinan uret
uras lujut litek; pupusku halit
handjulu palus mangkuruk tinai.

6. Karä andauku djari nihau
balias bara talo imbelas, djetä djari
lilap djaton kaharape.

7. Ingat, pambelomku kilau
riwut bewäi, tinai matangku djaton
haluli mangat mitä talo bahalap.

8. Karä matan olo, awang mitä
aku toh, djaton akan manampajah
aku hindai; matam mananturiä aku,
maka aku djari djaton hindai.

9. Baunandau lilap, nihau ma-
halau; kakai olo idjä tamä naraka
djaton akan lembut tinai:

10. Djaton iä buli humae tinai:
äkæe djaton katawan iü hindai.

11. Tagal tä aku kea djaton
maku manahanan totokku, aku
handak hamauh nasuman kasing-
gul atäiku, manutor kapähän ham-
baruangku lepalepah.

12. Aton aku talo parusak atawa
meto basiak, sampai ikau mangu-
rong aku kalotoh?

13. Amon angatku, sasurongku akan mampangat aku, äkaku batiroh karäh manjalawah kapähängku:
14. Tä, maka ikau mampikäh aku hapan nupi, hapan talo panggitangku ikau manjabanen aku;
15. Sampai hambaruangku radjin matäi indjudjut; käläh matäi bara telangku kapähä kalotoh!
16. Aku badjilek, aku djaton hakon belom sampai katatahi. Terai mawi aku, krana karä andauku kilau asep bewäi!
17. Æwe kea olon, sampai ikau marega iä, tuntang haradjur aton gawim dengae?
18. Nongkang andau ikau tanggoh iä, tuntang mangkemä iä sage-nep birep matä.
19. Kilen katahim ikau djaton maku terai nanturä aku, tuntang djaton maku malajan mawi aku, sampai aku tau manelen iwähku mahin dia?
20. Djaka aku badosa, narai hampangku manahor akam, joh Ikau idjä manonggo manitip gawin olo? Buhen ikau mingkes aku tantai indu sambalm, sampai bitingku kea mambehat aku?
21. Buhen ikau djaton mampun kalangkahku, djaton manganan kasalangku? Krana palus toh kea aku impeter tamä petak; amon aku inggau haiak djadjeuw, maka aku djaton.
-
- BAGI 8.
- Bildad tombah augh Job.
-
1. Tä tombah Bildad, olo Sua tä, koae:
2. Kilen katahim ikau manje-wut talo kalotä? tuntang augh totokm badjoho kilau gotok ri-wut?
3. Aton kamäam Hatalla sala mamutus, atawa Idjä djaton tikas kwasae tä mamusing kabudjur?
4. Amon anakm djari badosa dengae, maka iä kea idjä djari manjaragh äwen akan penda kardarhakae.
5. Tapi amon ikau djeledjeleng manalih Hatalla, tuntang blaku asi intu Idjä djaton tikas kwasae tä,
6. Djaka ikau brasih budjur: tä toto iä handak tangkedjet tahu ikau, tuntang handak mampendeng human katetekm tinai.
7. Alo tamparae ikau korik, lawin kadjariam karäh dahang-dahang.
8. Krana käläh ikau misek pang-ereng olo idjä helo, kumang karä augh sewut kapintar karä tato:
9. Krana ita toh taheta, toh malem bewäi ita aton, djaton katawan talo enen; pambelom ita hundjun petak kilau kangkalingän talo bewäi.
10. Æwen tä karäh madjar ikau, tuntang masuman tä akam, mam-plua augh saritae bara atäie kalotoh:
11. „Tau kea tantamau lembut, djaka dia äka rumpur? atawa badjäi mansuloh sala bara äka danum?
12. „Kahum djetä bahidjau, alo djaton inatak, maka salenga tä keang helo bara karä oru beken.
13. „Kakai kadjarian karä olo, idjä ngalapean Hatalla; kaharap olo hliau karäh haiang bewäi.
14. „Krana talo idjä äka kamangate salenga basempong, kaharape kilau sarangan lalawa.
15. „Iä basingga intu humae,

tapi djetä djaton melai dähen; iä bara tahanan hetä, tapi djetä djaton manahan.

16. „Iä badjewong, batahasak danum, manahan pandang andau, sarantare mananjap kabon,

17. „Uhate manimben tamä äka batu, iä badjoho nampajah äka batu tä.

18. „Tapi amon Hatalla marunap manganan iä bara äkae, tä äkae mahin milim iä, koae: aku djaton djari pudji mitä ikau.

19. „Itäm, djetä ampин lawin kadjarian kahandjake. Limbah tä maka awang beken tinai lembut bara petak.”

20. Tagal tä, itäm, Hatalla djaton pudji manganan olo budjur, tinai iä djaton ngagalan lengän olo papa.

21. Sampai iä manjuang njamam dengan tatawä, totok biwihm dengan lahap.

22. Tapi idjä basingi ikau karäh imungkur dengan kahawä, tingkap karä olo papa karäh lilap.

djetä katawan arepe, tuntang mambalik iä huang kalaite;

6. Iä manandar petak bara äkae, sampai karä galange hagerek.

7. Iä manjoho matanandau, palus djetä djaton lembut; iä mantjatjak manutup karä bintang.

8. Iä kabuate bewäi mambirang hapus langit; iä manandjong mariak tasik.

9. Iä manampa bintang idjangbawoi, tuntang salampatäi, tinai karantika, tuntang karü bintang hila salatan.

10. Iä mawi kutoh talo hai, idjä djaton tarariksa, tuntang talo heran, idjä djaton taraisä.

11. Itäm, iä hagoetintu baungku, tapi aku djaton tau mitä iä: iä mahalau aku, tapi aku djaton katawan iä.

12. Itäm, amon iä manamput talo, äwe tau manduae tinai? äwe bahanji hamauh dengae: narai gawim?

13. Iä puna Hatalla, kalaite djaton tau imbalang; karä olo pandohop idjä badjoho akan sontop mamenda iä bewäi.

14. Mahin aku tinai kwäka aku tau mandjawap aughe, sondau kotak malawan iä?

15. Alo aku budjur, mahin dia aku handak badjawap, malainkan handak blaku asi intu iä, idjä puna Hakimku.

16. Paribasa aku mangahau tuntang iä tombah, djaton kea aku harap iä manarima aughku.

17. Krana kilau barat iä mantakan aku, palus mamparusah aku djaton bara bukue.

18. Iä djaton manjoho aku mangcreng tahasengku, baja mamuas aku hapan kapait.

19. Amon aku hapan kaabas, tä

BAGI 9.

Job tombah augh Bildad.

1. Maka tombah Job, koae:

2. Toto, puna tawangku kalotä: kwäka olo tau tetek intu Hatalla!

3. Krana amon Iä handak mangotak iä, alo sakojan aughhe idjä mahin dia tau inombahé.

4. Krana iä puna pintar tuntang kwasa; äwe kea pudji manang idjä mangkemä malawan iä?

5. Iä mindah bukit helo bara

iä kwasa haream; amon aku handak basara, äwe tau manduan iä hataharep dengangku?

20. Alo aku tetek, njamangku kariä mamapa aku tinai; alo aku budjur, iä manjala aku kea.

21. Maka aku djaton bara sala, brangai aku djaton paraba taha-sengku! pambelomku ingabelä-ku.

22. Toh brangai bewäi; tagal tä aku hamauh: iä sama mamparusak duäduä, olo budjur tuntang olo papa.

23. Amon hukume salenga mam-patäi, maka, iä djaton paraba olo brasih tä tamput.

24. Petak toh djari indjuluk akan lengän olo papa; iä manutup baun karä hakim. Djaka dia awie, äwe idjä mawi talo tä?

25. Karä andaunku djari halau balias bara hadjaran; samandiai tä djari nihau tuntang djaton djari mitä kahalape.

26. Djetä ladju lilap kilau banna mahian, kilau antang trawang manjambär panginac.

27. Djaka aku mangarangka handak ngalapean angat kapähängku, manganan kamasem baungku, tun-tang mampangat huangku:

28. Tä maka aku mikäh karä ka-pähängku, basa tawangku, ikau djaton maku manggarä aku brasih bara kasalan;

29. Aku puna inggaräm papa, narai guna, haiang bewäi aku mangkemä mambudjur arepku.

30. Alo aku mampandoi arepku hong danum udjan, tuntang ma-menjau lengängku hapan sabon:

31. Tä ikau mansulup aku hong rumpur, sampai pakaiangku mahin mandjilek aku.

32. Krana iä djaton olon kilau

aku, idjä tau indjawapku aughe, amon ikäi basara tadongarap.

33. Djaton olo idjä mamutus akan ikäi, idjä tau manggatang lengäe mamutus perkaran ikäi.

34. Käläh djaka iä mundur hu-kume bara aku, äla pampikäh bara iä manjabanen aku;

35. Nakara aku tau hamauh, tuntang dia usah mikäh iä; krana aku toh lajau dengan arepku.

BAGI 10.

Job manontong anghe.

1. Hambaruangku ngabelä pam-belomku, aku handak hatutor ba-djuro bewäi, tuntang masuman ka-pähän atäiku;

2. Tuntang handak hamauh de-nungan Hatalla: äla kanaha muhukun aku bewäi; suman akangku, narai sababe ikau malait aku!

3. Aton ikau handak gagah be-wäi mangganan aku, idjä taman lengäm? tuntang mamberkat tirok olo papa?

4. Aton matam kea kilau ma-tan olo idjä puna isi, aton ikau manampajah sama kilau olon?

5. Aton katahin andaum kilau tikas umur olo kea, atawa karä njelom sama kilau karä njelon olon?

6. Sampai ikau mariksa kalotoh tagal kasalangku, tuntang manggau dosangku?

7. Ikau katawan aku toh djaton papa; tapi djaton aton idjä tau maliwus bara lengäm.

8. Lengäm djari mandjadian aku, tuntang djari manampa hapus bitingku; toh ikau mangahem aku haliae!

9. Ingat, ikau djari manawas
aku kilau olo manawas petak bata,
tinai ikau mandjndju aku buli
mandjadi tunek petak haluli.

10. Dia tamparangku inampam
kilau djohon tusu, tinai djaladjalan
baku?

11. Upak tuntang isi djari ing-
kepam intu aku, hapan tolang
uhat ikau manusuk aku.

12. Pambelom tuntang kahalap
djari indjadiam akangku, panilikim
mahaga tahasengku.

13. Tinai kahandak kalotoh djari
basilim hong atäim; toh aku akan
indu katawan, akal kalotoh djari
aton hong ikau!

14. Amon aku basala, tä ikau
mangalati aku, tuntang djaton
maku mampun dosangku.

15. Djaka aku tiwas, pajah aku!
tapi djaka aku tetek, dia kea aku
tau manggatang takolokku, aku
idjä kontep kahawen, tuntang mitä
tjalakangku.

16. Paribasa aku manggatang tä,
palus ikau kilau singa manangka-
rap aku: hengan ampin gawim
dengangku tinai.

17. Ikau manjoho saksi taheta
malawan aku, tuntang kalaitm pa-
ham mandahang mawi aku; hara-
djur kapähä taheta tuntang kutoh
karæ kilau kawan olo parang mawi
aku.

18. Buhen ikau djari mamplua
aku bara knain induku? käläh
djaka aku palus djari bageto taha-
sengku, sampai äla matan olo sam-
pet mitä aku!

19. Tä aku sama kilau äwen idjä
puna djaton, palus bara knain in-
duku aku djari iagah akan ku-
bnur.

20. Djaton karæ andauku han-
djulu bewäi? käläh malajan, käläh

terai mawi aku, mangat aku in-
pangat isut,

21. Helo bara aku lius, palus
djaton tau buli tinai, tamä tanah
kakaput tuntang kangkalingän pam-
patäi,

22. Tanah idjä kaput pidjem ki-
lau kalam tuntang sampur banr;
äka kakaput ita kilau blawa intu
hetä.

BAGI 11.

Sopar tombah augh Job.

1. Tä tombah Sopar, olo Naema,
koae:

2. Djaton patut kutoh kotake
tä indjawap? patut olo habitak tä
magon budjur?

3. Patutkah augli kadjohom tan-
djaron tä manjuni olo? sampai
ikau marajap, tuntang djaton olo
mampahawen ikau?

4. Krana ikau hamauh: augliku
toh bundjur tuntang aku toh brasih
intu matam.

5. Kajah! djaka Hatalla hako-
tak, tuntang marakang njamae
mawi ikau;

6. Palus mangarinah akam ka-
haratie idjä basilim, idjä balipelipet
manangkalau kapintarm; krana
buah ikau katawan, toli mahiu djato-
n kea iä manahiu lepah karä
kasalam.

7. Angatm ikau tau lepah ha-
rati dasar Hatalla, aton ikau tau
toto mangasene katetek ain Idjä
djaton tikas kwasae tä?

8. Toto, djetä gantong bara
langit; kilen gawim dengae? djetä
handalem bara naraka, kilen ikan
tau kasenae?

9. Djetä pandjang bara salepah petak, tuntang lombah bara hapus tasik.

10. Toh, amon iä salenga dumah, mamasong, mariksa, mahukum, äwe tau mangahana iä?

11. Krana iä kasene karä olo parajap, iä mitä kasalae, tapi olo djaton maku paraba tä.

12. Krana olo paleng tä magon djaton bara atäi, olo puna inakan kilau anak kalidai hutan.

13. Djaka ikau djari mainbudjur atäim, tuntang djari mandepä lengäm intu iä,

14. Djaka ikau djari mangedjau talo sala bara ikau, idjä leket hong lengäm, uka äla talo papa melai hong tingkapm:

15. Tä ikau tau manggatang baum brasih bara kasalam, tuntang ikau dähen, djaton tawan kikäh.

16. Tä, toto ikau akan kalapean kapähäm, tuntang djaton katawan tä tinai, kilau danum awang surut mahalau.

17. Tä umur pambelom ajum akan lembut blawa bara bentok andau, kakaputm mahin kilau handjewu amon blawa.

18. Tä ikau tau mampong arepm, basa aton äka kaharapm, tä ikau akan dähen, batiroh sanang bewäi.

19. Ikau akan menter, tuntang djaton olo maur manangkedjet ikau; arä olo akan blaku intu baum.

20. Tapi matan olo papa djadjalanan hambutä. äka kalindonge djari lilap, djaton kaharape beken, baja tahasenge akan bageto bewai.

BAGI 12.

Job tombah augh Sopar.

1. Tä tombah Job, koae:

2. Toto, harati haliae keton: kapintar lepah karä tamput keton matäi!

3. Aku kea aton bara atäi sama kilau keton, aku djaton tiwas bara keton; tinai äwe kea, idjä djaton katawan talo, awang injewut keton nah?

4. Aku toh indu tatawän kolangku, aku idjä blaku intu Hatalla, idjä karäh inarimae: olo tetek, olo budjur puna indu inatawä!

5. Olo idjä handak tanggarurus paie sama kilau sumbo awang pinipinit bewäi tumon adon olo idjä batuah.

6. Tapi paham kasanang tuntang kabuah intu äka olo parusak, idjä marahas Hatalla, idjä harap pendong ai indu hatallae.

7. Käläh keton misek karä meto, iä karäh madjar keton kidotä, tinai karä burong penda langit. iä karäh masuman tä akan keton.

8. Atawa hakotak dengan petak, iä karäh madjar keton, tuntang karä lauk hong tasik karäh manjrita tä akan keton.

9. Äwe idjä dia katawan karä talo tä uras lengän Jehowa djari manampa djetä?

10. Hong lengäe äka tahaseng talo handiae idjä belom, tuntang hambaruan idjä mambelom isin gennep biti.

11. Dia pinding akan mangasene karä augh, sama kilau tangep mangkemä talo kinan?

12. Toto, ain karä buä tä puna aton kapintar, tinai ain olo bakas aton kaharati.

13. „Ai kapintar tuntang kwasa, iä bara tirok tuntang akal.

14. „Itäm, amon iä mangarake, djaton guna haragapae tinai; amon iä mangurong olo, djaton tarauap tinai.

15. „Itäm, iä mangahana karä danum, palus keang kamahau; iä manjoho tä tinai, tä petak bakan-
kar awie.

16. „Iä toto kwasa malalus talo handiai; olo idjä lajang tuntang idjä mampalajang uras pakarang ajue.

17. „Iä manamput mantir basara tawanan, tuntang manjanjau karä hakim.

18. „Kwasan radja iengkake, tinai kahange indjarate.

19. „Iä manamput karä imam tawanan, tuntang mampalokang olo gantjang.

20. „Iä manggagom totok biwih olo idjä rentas kotake, tuntang mampaleteng karä pikir akal olo bakas.

21. „Iä manusuh kahawen akan mantir hai, tuntang mengkak batbat olo abas.

22. „Iä malangai labehun kakaput, tuntang magah talo kaput akan blawa.

23. „Iä mangapal utus olo, tinai iä kea marusake; iä manjoho olo mananjap petak, iä kea maharak äwen tinai.

24. „Iä mamparungkok atäi karä kapalan utus olo tanah tä, tuntang mampalajang äwen hong padang tunis benjem, äka djaton djalan;

25. „Sampai äwen baragajap hong kakaput, äka djaton blawa; iä mampalajau äwen kilau olo babusau.”

BAGI 13.

Job manontong aughe.

1. Itä keton, talo handiai tä djari gitau matangku, tuntang himing pindingku, sampai aku djari haratie.

2. Idjä tawan keton, aku mahin katawan kea; aku djaton maku tiwas bara keton.

3. Tapi aku radjin hakotak dengan Idjä djaton tikas kwasaetä, aku nahuang basara dengan Hatalla.

4. Krana keton toh toto tukang haragapan augh tandjaro, keton hatambinan talo ngahus.

5. Käläh djaka keton suni sindä! djetä indu kapintar keton.

6. Hining buabuah karä djawapku, tuntang senäh karä sualku.

7. Handak keton mangamanangan akan Hatalla hapan augh sala, tuntang hakotak acae hapan tipu?

8. Patut keton tarima baue? handak keton mangamanangan acae?

9. Toto, keton tinduh kea, amon iä mariksa keton karäh? Aton keton mado, keton tau manjahanja iä, kilau manjahanja olon?

10. Iä karäh mambehat hukum keton, djaka keton basilim manampajah ampin bau.

11. Djaton kahaie manaräwen keton? djaton pampikäh bara iä manjangkulep keton?

12. Karä augh sewut keton sama kilau kawo, karä augh karambang keton kilau petak hadjohäi.

13. Suni bewäi, terai mawi aku, mangat aku hakotak; naughe alo kilekilen kadjariangku tinai.

14. Akan en aku hadari ma-

mangkit manamput pambelomku,
tuntang malenjoh tahasengku hong
lokap lengängku?

15. Itä, alo iä mampatäi aku,
alo aku djaton tau harap hindai,
tinai aku handak mampahalap dja-
langku intu baue.

16. Djetä kea indu ontong ajung-
ku, basa olo halian puna djaton
manaharep baue.

17. Senäh buabuah karä aughku,
tuntang idjä irimaku akan pinding
keton.

18. Itä, aku djari mangarangka
darin aughku, tawangku aku ka-
räh manang kea.

19. Kwe iä, idjä handak basara
dengangku? Limbah tä aku suni
palus mahotus brangai.

20. Baja duä perkara äla mawi
aku, tä aku djaton handak manja-
hokan arepku bara baum:

21. Awi mindah lengäm bara
aku, äla pampikähm manaräwen
aku.

22. Kahau aku, aku handak tom-
bah; atawa aku handak hamauh,
käläh ikau tombah anghku.

23. Pirä karä kalangkahku tun-
tang dosangku? Käläh sanan kasa-
langku tuntang dosangku.

24. Buhen ikau mules baum
bara aku, tuntang manggarä aku
musohm?

25. Handak ikau karas kalotoh
mawi dawen kaju awang baduroh,
tuntang bukih dengam tampilai
awang keang?

26. Kiana ikau manjurat baja
talo kapähä bewäi akangku, ikau
mamuat intu aku karä kasalangku
pesangku tabela.

27. Ikau djari mamanga paing-
ku; ikau mangalulut kaiä dja-
langku, awan paingku mahin irik-
sam;

28. Alo aku puna munos kilau
kupit talo, kilau klambi idjä
kinan gagat.

BAGI 14.

Job manontong aughe.

1. Olon, panakan olo bawi tä,
pandak umure, tuntang puas ba-
gisah.

2. Iä lembut kilau kambang
palus imingkai; iä lilap kilau kang-
kalingän talo tuntang djaton tau
melai.

3. Tinai ikau mamparenang ma-
tam mangalulut olo kalotä, sampai
mandjidjit aku manaharep ikau
akan hukum.

4. Æwe tau sondau olo brasih
marak äwen idjä puma djaton bra-
sих? sampai idjä biti mahin dia.

5. Karä andaue djari inukas,
karä bulae djari itongm, ikau djari
manikas acae, idjä djaton tau ih-
laue.

6. Tagal tä ules arepm bara iä,
maugat iä tau malajan, handjak
andaue, kilau olo bupah.

7. Kaju tau harap, alo djari inä-
weng, ajau iä manjalampak tinai,
anake djaton balentas.

8. Alo uhate djadjalan räbok
hong petak, tuntang batange sasar
mamunggo:

9. Maka awi paus karä danum
iä mamumbong tinai, palus barang-
kap, kilau talo imbul taheta.

10. Tapi olon matäi, palus lomat
iä; olon mahotus, kwe iä tinai?

11. Kilau karä danum lilap bara
danau, kilau sungäi surut palus
teah:

12. Kakai olon menter matäi,

palus djaton mendeng tinai, djaton iä misik katahin langit aton, djaton iä mangalis benteng tirohe.

13. Kajah! käläh djaka ikau manawon aku hong kubur, manjaho-kan aku sampai kalaitm rombar: mangat ikau manukas akangku, tuntang mingat aku tinai.

14. Tau olo matäi belom tinai? djaka kalotä aku handak harap katahin karä andau klahingku hetoh, sampai aku malik manakiri;

15. Sampai ikau karäh mangalau-aku, tuntang aku tombah aughm; toto ikau akan taharu dengan tampan lengüm tä!

16. Tä ikau handak misä ing-kangku, tuntang djaton mimpa karä kasalangku kalotä.

17. Tapi ikau djari mameteng mantjatjak karä kalangkahku, tuntang djari mamundut karä kasalangku.

18. Bukit mahin batusut nihau, tinai batukarang inandar bara äkæe.

19. Danum mampalenjoh batu, iahusae mangakar petak: tumou tä ikan mampahaiang kaharap olon.

20. Ikan mahanjek marusak iä palus katatahi, sampai iä lilap; ikan malih ampie, manjoho iä ha-goet.

21. Djaka anake bara horumat, iä djaton katawan tä; atawa äwen nahiha, iä djaton mitæe.

22. Baja katahin isie leket hong iä, iä kapühä, tuntang liaue bu-seng atäie tagal arepe.

BAGI 15.

Elipas tombah augh Job, tingkat idja duä.

1. Tä tombah Elipas bara Teman, koae:

2. Patut kea olo pintar manutor adjar idja kilau riwut, tuntang mambuntus knaie hapan timor?

3. Patutkah iä mampudji, hapan augh awang djaton bara pedah, tuntang tutor idja djaton bara guna?

4. Ikau manawah kikäh olo, tuntang mundur olo blaku doa intu Hatalla.

5. Krana totok aim kea masuman kasalam, ikau djari mindjam djelan olo bakalilit.

6. Njamam kea manjalan ikau, dia djaka aku, totok biwihi manjaksi malawan ikau.

7. Kilen, ikau idja inakan helo bara karä olon? ikau djari ing-andong helo bara karä bukit mandjadi?

8. Aton ikau djari katawan ka-handak Hatalla idja basilim tä? aton ikau djari manjurop karä kapintar lepah akam?

9. Narai talo katawam idja dia tawan ikäi? narai talo kasenam, idja djaton kasenan ikäi kea?

10. Intu ikäi aton kea idja bakes, idja howan, idja pandjang umure bara umur bapam.

11. Aton pampangat Hatalla djaton baguna intu matam? sampai ikau manawah augh idja balemo dengam?

12. Kangkwe atäim manamput ikan? buhen matam manusilan?

13. Lalehan kahanjim sampai malawan Hatalla, sampai ikan mainplua augh kalotä bara njamam.

14. Äewe kea olon, sampai tau brasih, sampai iä, idja inakan olo bawi, tau tetek?

15. Itäm, olo brasih ai mahin dia iä tau harape, tinai karä langit

- mahin djaton kea brasih intu matae.
16. Kilen tinai olon, idjä puna indu kadjilek, idjä babasi, idjä mihop kasala kilau danum?
17. Aku handak masanan akam, hining aughku; aku handak manjarita akam talo idjä djari gitangku;
18. Idjä djari insumani karä olo pintar, idjä djaton basilim bara tato horan,
19. Idjä akan äwen tä bewäi tanah djari inenga, tuntang olo beken djaton djari tamä habalut dengan äwen:
20. „Haradjur olo papa hagedjäh hapus umure, olo gagah tä djaton katawan karä njeloe.
21. „Augh pampikäh leket nantengong hong pindinge, katika kasanang olo parusak gap dumah mawi iä.
22. „Iä djaton harap tau mahakan tjalaka, iä kilau puna inukas akan padang.
23. „Hetähetä iä manggau panginae; iä katawan, katika tjalakae djari sampai.
24. „Kikäh tuntang kasinggul manaräwen iä, djetä mawi mampalah iä kilau radja idjä tatap parang.
25. „Krana iä djari mandjudju lengae malawan Hatalla, tuntang djari marisang dengan Idjä djaton tikas kwasae tä.
26. „Iä hadari manekang ujate mantakan iä, hadinding talawange idjä bakapal.
27. „Baue ngalambo enjake, tuntang banahate nandjala knaie.
28. „Tapi iä melai hong lewu idjä puna indu ingarak, hong huma awang djaton ielai, awang puna indu karakkaraka bewäi.
29. „Iä djaton tau tatau, tinai karä ramoe djaton tau tegä, pangulihe djaton dahangmandahang hong tanah.
30. „Iä djaton tau hadari mahakan kakaput, lason kalait Hatalla mangeang edae, iä rusak awi tampur paus njamae.
31. „Ela olo lajau tä harap talo haiang, krana talo haiang bewäi karäh indu balähe.
32. „Amon hindai sampai umure iä matäi basempong, edae djaton akan mamumbong.
33. „Iä akan manduroh buae kahum manta, kilau batang anggor, kilau upon undus iä manggagar kambange.
34. „Krana ungkup olo haliau karäh sasar munos sampai lomat, apui akan kuman tingkap olo idjä tarima sudok.
35. „Olo tä manili tjalaka, palus manak kapähä, knaie manandjaro bewäi.”
-

BAGI 16.

Job tombah augh Elipas, tingkat idjä dnä.

1. Maka Job tombah, koae:
2. Kindjap aku djari mahining augh kalotoh: uras keton olo pamampong idjä mandahang kapähä haream.
3. Kilen, augh ambon angin tä hindai akan terai? atawa narai mandjo ikau, sampai ikau tombah kalotoh?
4. Tau bewäi aku hakotak kilau keton, djaka hambaruan keton manakiri hambaruangku: tä aku kea tau mangarangka augh

mawi keton, tuntang mamindi takolokku mauawah keton.

5. Tapi dia; toto tä aku handak mandähēn keton hapan njamangku, tuntang djaton bagandang totok biwihku hapa mampong keton.

6. Tapi alo aku hakotak, kaphängku djaton tarahawal; tinai amon 'aku suni, kwäka iä nihau bara aku.

7. Toh, maka iä mampujuh aku; ikau marusak hapus ungkupku.

8. Ikau mantakan aku ngambareut pupusku, djetä kilau saksi malawan aku; peresku lembut malawan aku, djetä mandjawap aughku.

9. Kalaite marabit, iä basingi aku; iä mangadjirat kasingae mawi aku, musohku mansilau matae malawan aku.

10. Iä marakang njamae mawi aku, iä manekap mampahawen aku, uras äwen pakat mawi aku.

11. Hatalla djari manjaragh aku intu olo papa, palus djari mambaring aku intu lengän olo dharaka.

12. Aku bilih batuah, tapi iä djari manggulak marotek aku, iä manjingkap aku intu tekokku mamparamok aku; palus iä mampendeng aku indu sasarān ai.

13. Djurupamanah ai djari mangaliling aku, iä djari manambelan atai buangku, tuntang djaton djari manjanjang; iä djari manusit perungku batusuh akan petak.

14. Iä djari mampahimang aku sampai rusah, iä djari manardjang mawi aku kilau pangkalima.

15. Aku djari mitor benang ganal mangalukup pupusku, aku

djari mingkes tandokku intu tunek petak.

16. Baungku djari bongkak awi tangisku, tinai pupus matangku djari injangkulep kangkalingän pampatä;

17. Alo kadarhaka djaton leket hong lengängku, alo lakudoangku brasih.

18. O petak! äla manutup dhangku, uka äla djetä terai mangkariak.

19. Tapi toh kea, itä! sak-singku puna hong sorga, idjä kasene aku aton hong äka gantong.

20. Sobatku hababaka aku, tapi matangku manangis intu Hatalla;

21. Mangat Iä mambudjur aku dengan Hatalla, tinai dengan karä sobatku.

22. Krana isut njelo hindai maka aku lius manjak djalan, idjä djaton tau ihoroe tinai.

BAGI 17.

Job manontong aughe.

1. Tahasengku djari nahapas, karä andauku bilak lepah, kubur manantai aku.

2. Tinai olo panawah hindjä aku, tuntang matangku haradjur mitä äwen mandawa manjala aku.

3. Käläh Ikau manenga sanda akangku, mandal aku intu arepm! Æwe beken, idjä handak manjingkap lengängku!

4. Krana ikau djari manjahokan kaharati bara atai äwen, tagal tä ikau djaton maku mampangan iä.

5. Sobate kea mahin inipu olo

indu rampasan, tapi matan anake maruak awi kamehere.

6. Iä djari mingkes aku indu tapengan karä olo, aku akan kajileke intu baue.

7. Matangku djari kawus awi kapähä, timai karä ramon berengku kilan sarawangkaie bewäi.

8. Tagal tå olo tetek karäh hengan, tuntang olo budjur karäh lembut malawan olo haliau.

9. Tapi olo tetek karäh minbing djalae, idjä brasih lengäe karäh djaladjalan abas.

10. Takan, keton handiae, kan-toh! djaton kea aku tau sondau olo piutar marak keton.

11. Karä andauku djari halau, karä tirokku djari irunap, idjä puna panatau atäiku bilih.

12. Tinai alemku inggarä äwen handan, tuntang kalawa injewute tokep kaput.

13. Alo aku mendäh tahi, kubur kea indu humangku, huang kakaput aku akan mambirang äka-ku batiroh.

14. Karusak inggaraku apangku, timai karam inggaraku induku tun-tang betauku.

15. Æwe hindai idjä iendähku? kaharapku tå, äwe akan mitä kadjariae?

16. Djetä indu mohon akan naraka äka sampur baur, palus djetä nihau haiak aku hong petak.

BAGI 18.

Bildad tombah augh Job, tingkat idjä duä.

1. Tå tombah Bildad bara Sua, koae:

2. Kilen katahin keton djaton maku mampaterai augh baruek tå? Patut harati helo, limbah tå ita handak hakotak.

3. Buheu ikau manaha ikäi kilau meto, saumpai ikäi ingabelä matam?

4. Ikau kea idjä mamilas ham-baruam awi kalaitm; kilen, angatm tagal ikau hapus petak karäh indu rusak? atau bukit akan inandar bara äkae?

5. Toto, kalawa olo papa akan belep, njalan apui ai djaton bara pahalendang.

6. Palita huang pasahe djadja-lan kaput, sumbo gantong ai karäh belep.

7. Tasaran paie djaladjalan ha-tantongan tatape, akale akan mam-palokang iä.

8. Krana paie kea manamäan arepe hong djaring, iä manan-djong hatatäan djarat bewäbewäi.

9. Djipah salenga manjiteng ta-kire, tuntang tali mamasong iä.

10. Talin djarat djari injahokan hong petak acae, pahapit djari ina intu djalae.

11. Bara hetähetä salenga talo pampikäh karäh manaräwen iä, tuntang mandjakä iä genep ing-kange.

12. Lau indu bagin ai, tjalaka mimpa iä hasansila.

13. Uhat tolange, toto hapus bitie karäh kinan anak pampatäi idjä bakas.

14. Talo kaharape lepah inta-wus baia humae, haiak iä iha-rak indjudju talih radjan pampi-käh.

15. Humae karäh iukong olo basa iä djaton; barirang karäh ilaboli hong äkae melai.

16. Bara pendae karä uhate le-

pah keang, tinai bara ngamboe karä edae lepah ilenteng.

17. Pingat olo dengae nihau bara petak, tuntang arae djaton lampang hong karä lewu.

18. Iü iharak olo bara kalawa akan kakaput, palus inggian bara kalnmen.

19. Iü djaton bara anak äso marak utus olo ai, djaton idjä balihi akac hong karä äcae melai.

20. Tagal andau hukum ai maka olo hila barat karälh djungun, tuntang olo hila timor sabanen.

21. Toto, tumon tä äka olo bingkok, tumon tä kaleka ai, idjä djaton paraba Hatalla.

BAGI 19.

Job tombah augh Bildad, tingkat idjä duä.

1. Maka tombah Job, koae:

2. Kilen katahin keton mangapähä hambaruangku, tuntang mainpalenjoh aku hapan kotok keton?

3. Djari hakampulu toh keton mangotak manawah aku; kilen keton djaton mahamen mambisau aku kalotoh?

4. Paribasa aku lajang, kakalaungku tä akangku kea.

5. Djaka keton handak hai augh keton dengangku, suman helo bukun kahawengku toh.

6. Buah keton mangasene Hatalla sala manipan aku, iä djari mangapong aku hapan djaringe.

7. Itä! alo aku mangkariak tagal kararat, aughku djaton inarimae; aku mantehau, tapi djaton kea kabudjur dengangku.

8. Iä djari mangampeng dja-

langku, sampai aku djaton tau mahalau; iä djari mangaput karä pelekku.

9. Horumatku djari iengkake bara aku, iä djari manganan makota bara takolokku.

10. Iä djari manungkap aku lepah, sampai aku blaju rusak, talo kaharapku djari irunape kilau kaju.

11. Kasangite djari hasep mawi aku, iä mitong aku kilau mu-sohe.

12. Karä kawan parang ai uras djari dumah, manandang djalaе manjampai aku, iä djari hakampe-leng bapodok hakaliling pasahiku.

13. Karä paharingku djari ingedjaue bara aku, tuntang karä kolangku djaton hakasene deng-angku tinai.

14. Karä kapatohku terai maja, tinai karä karampiku djari ugalapean aku.

15. Karä ungkup humangku, sampai djipengku bawi kea mitong aku kilau olo bewäi, aku kilau olo panjelat intu bae.

16. Aku djari mangahau dji-pengku hatuä, tapi iä djaton maku tombah, hapan ujaman aingku aku akan musok iä.

17. Buah paus tahasengku mahin sawangku djaton maku, äsong-ku kea akan iusokku bewäi.

18. Alo anak korik mahin manawah aku, amon aku mampudji iä, iä badjawap papa aughe.

19. Karä olo idjä äka kataungku mandjilek aku, tuntang olo idjä äka huangku djari mambalik ma-wi aku.

20. Karä tolangku baja inambit pupus bewäi; baja isin ririrku bewäi aton hindai.

21. Pasi aku, pasi aku, keton

idjä sobatku! krana lengän Hatalla djari mandjara aku.

22. Buhen keton mawi aku sama kilau Hatalla? hindai keton puas awi isingku?

23. Käläh djaka karä aughku injurat! Käläh djaka djetä imintik huang surat!

24. Hapan kalam sanaman huang papan tanggalong, imahat hong batu indu pangingat katatahi.

25. Tapi aku, tawangku toto, Paliwusku aton belom, Iä idjä karäh mendeng togor hundjun kubur; — (1.Kor.15.)

26. Limbah tä maka pupus isingku, hapus bitingku karäh buli tinai, huang isingku toh kea aku karäh manampajah Hatalla.

27. Aku karäh mitä iü akangku, matangku karäh nampajah iä, dia djaka olo beken; atai buaku paham tahuру intu huangku.

28. Mikäh koan keton: ita handak manggoang iä; mangat keton sondau buku hong aku.

29. Tapi buah keton mikäh baun padang; krana padang tä, iä tä kalait tagal kasala; tagal tä, buah keton katawan, aton bewäi hukum.

BAGI 20.

Sopar tombah augh Job, tingkat idjä duä.

1. Tä tombah Sopar bara Nae-ma, koae:

2. Pikirku djaton tau dia aku tombah tä, tagal tä huangku paham badjudju.

3. Patut aku mahining pudjie idjä mampahawen tä? rogh ka-pintarku manenga karä djawap akangku!

4. Djaton ikau katawan, bara horahoran, katahin olon djari aton hong petak, maka puna djalae kalotoh:

5. Karamin olo papa djaton pudji bunggut, tuntang kahandjak olo haliau baja idjä kapidjep matä bewäi.

6. Alo kahaie sampai langit, tuntang takoloke tempä baun-andau:

7. Kilau tai iä karäh nihau le-pah lingis, sampai olo, idjä djari mitä iä, akan hamauh: kwe iä toh tinai?

8. Iä hajau kilau nupi, sam-pai djaton tarängat, iä lilap ki-lau talo paitä hamalem.

9. Matä awang pudji mitä iä, djaton mitä iä tinai, kalekae mahin djaton mingat iä hindai.

10. Olo pähä belom mahin pe-tah mararat anake; lengän ai akan halalian panatau olo tä tinai.

11. Tolange basuang karä dosae awang basilim, uras djetä tamput iä tamä kubur.

12. Alo karajape manis angate hong njamae, alo iä manjakokan tä penda djelae,

13. Alo iä munggum djetä dja-ton maku maluae, tapi mahaga djetä hong tangepe:

14. Maka panginae tä hobah hong knaie, mandjadi perun han-djaliwan intu huange.

15. Ramo, idjä djari inelae akan iutae timai, Hatalla mungkar tä bara knaie.

16. Iä manjurup katadan han-dipä, kasingan handjaliwan akan mampatäi iä.

17. Iä djaton akan mitä sungäi tuntang batangdanum, idjä na-hasak madu dengan djohon tu-sun sapi.

18. Pangulihe akan indjuluwe intu olo, iä djaton tau hapee; tumon karä pangulihe iä akan manahore kea, sampai iä djaton tau handjak atäie.

19. Krana iä djari mararat tun-tang ngalapean olo pähä; iä djari maramps human olo, idjä dia imangue.

20. Knaie djaton djari tau besoh, tagal tä dialo talo idjä karä ramoe barega batisa akae.

21. Awi kabungue ramon olo djaton tau tegä, tagal tä kata-taue djaton tau dähen.

22. Alo ai kutohe, tuntang om-bet hliai, maka iä singgul atäie haradjur; karä lengän olo pähä akan mawi iä.

23. Aton bewäi katika knaic karäh basuang kea; Hatalla karäh mampait lason kalaite mawi iä, iä karäh manduroh tä kilau udjan akae, indu panginae.

24. Alo iä mahakan arepe bara ganggaman pandak, panah wadja karäh manambelan iä lasak silae.

25. Padang sana injilak karäh manambelan ia lasak likute buah perue, sampai iä nihau tuntang pampikäh mawi iä.

26. Karä panataue karäh ing-galap olo: apui awang djaton in-tokan olo karäh kuman iä, tun-tang karäh olo, idjä batisa hindai huang äkae, karäh impalomose.

27. Langit kaiäh masuman ka-salan olo tä, tinai petak karäh mendeng manjala iä.

28. Pangulih ungkup humae karäh iramps, uras nihau lilap ka-hum andau iä buah kalait.

29. Djetä bagin olo papa bara Hatalla, kadjarian kaputusan ain Idjä Pangkahai tä.

BAGI 21.

Job tombah augh Sopar, tingkat idjä duä.

1. Maka tombah Job, koac:

2. Awi manjenäh mahining karä aughku, naughe djetä indu gan-tin ampong keton.

3. Sarenan aughku helo, mangat aku kea hakotak, amon hapus karä aughku, tä naughe keton halalea.

4. Aku toh, aton aku mangadu olon? maka buhen njamangku djaton sasawoh?

5. Hining aughku buabuah, tä keton karäh djungun, palus mangop njaman keton hapan lengä.

6. Amou aku mangumang talo tä, maka aku taräwen, pupus isingku kinjutkanjutan.

7. Narai buku olo papa tä belom, palus bakas, tuntang pana-taue dahangdahanga?

8. Karä panakae dähen bewäi intu baue, anak äsoe dahang-mandahang intu matae.

9. Ungkup humae sanang djaton kikähe, hukum Hatalla djaton mohon mawi iä.

10. Sapi hatuae ajuc manak ha-radjur, awang bawie batihî djaton mangälus.

11. Karä anak awaue habiep kilau kawan kambing tabiri, karä anake hadjuntek kadjokkadjoka.

12. Iä malahap haiak gandang kutjapi, iä baramirami haiak augh sulung.

13. Tä pandjang umure haiak ha-radjur kahalape, iä mangat pampa-tiae salenga tamä kubur. — (*Luk. 16,25.*)

14. Alo äwen tä hamauh dengan Hatalla: indah bara ikäi, karä da-

rin djalam djaton ikai maku katawan tā.

15. Æwe Idjä djaton tikas kwasae tā, sampai ita akan manempo iä? narai guna, amon ita blaku intu iä?

16. Djaton karä ramoe tegä hong lengün ai? — Tapi angat olo papa tā kedjau bara aku!

17. Kilen kea kakindjap palitan olo papa imbelep, palus tjalakae buah iä? aton Hatalla toto mambagi kapähä acae huang kalaite?

18. Aton äwen tā kilau tikil awang tambalang awi riwut, atawa kilau apis awang taraiup awi barat?
— (Masm.1,4.)

19. Atawa, mikäh Hatalla mingkes kapähä tā akan anake? Buah djaka iä inamalah intu bitie, tā maka iä karäh mangkemae!

20. Buah matae kea mitä tjalaka ai, buah bitie mihop kasangit ain Idjä djaton tikas kwasaе tā!

21. Krana narai iä paduli ungkup humae awang balihi, limbah karä njelo awang imukas acae djari hapus?

22. Æwe tau madjar Hatalla, idjä mamutus akan karä awang hai kea?

23. Idjä toh matäi kahum kaabas karigase, haiak ombet acae, tuntang iä sanang;

24. Karä sarangae basuang djonhon tusun meto, untek tolange belum brigas.

25. Tapi idjä tā tinai matäi dengän kapiühän hambaruae, tuntang djaton pudji kuman talo bahalap.

26. Maka kadaduä tā sama tamä kubur, karam sama manutup iä.

27. Itä! aku katawan bewäi karä pikir keton, karä akal idjä hapan keton marajap aku.

28. Krana koan keton: kwe tinai human olo gagah? kwe tinai karä äka olo papa bilih melai?

29. Dia keton pudji misek olo pahalisang? dia keton harati riman karä aughe?

30. Krana, koae, olo papa ihaga akan andau karusake, iä ingkes akan andau kalait.

31. Æwe petah masunan djalae intu baue? æwe bahanji mamalah iä tumon gawie?

32. Dengan horumat iä ingubur olo, tuntang arae magon belom hundjun kubure.

33. Petak mangat bewäi acae; iä manantiring olo handiai ombo iä, tuntang karä äwen, idjä djari helo bara iä, djaton taraisü.

34. Maka buhen timai keton mam pangat aku hapan augh haiang kalojoh, haiak karä augh keton uras tipu bewäi?

BAGI 22.

Elipas tombah augh Job, tingkat idjä telen.

1. Tä tombah Elipas bara Teman, koae:

2. Tau Hatalla bontong awi olon? Pudji! malainkan olo pintar bontong acae kabuate.

3. Angatm, djetü indu ontong ain Idjä djaton tikas kwasaе tā, amon ikau tetek? atawa indu tuah ai, amon djalanam tā bahalap?

4. Handak iä mandjara ikau tagal ikau mikäh iä, sampai mimbit ikau tamä hukum?

5. Djaton kadarhakam pahalau, tuntang dosam djaton tawan katasae?

6. Mikäh ikau djari marampas
indu sanda bara paharim, djaton
bara buku, atawa djari mengkak
manduan pakaian olo, idjä puna
lowalowai.
7. Olo ujuh ikau djaton djari
mampihope hapan danum, tuntang
ikau djari bisit talo kinam dengan
olo blau.
8. Angatm, idjä abas lengäe, iä
tempon tanah, tuntang olo hai puna
akan melai hetä.
9. Tapi balo djari injohom boang,
tuntang ikau djari mamutut lengän
olo idjä puna nolä.
10. Tagal tä ikau siteng awi
djarat, salenga pampikäh djari ma-
njabanen ikau.
11. Ikau injangkulep kakaput,
sampai djaton tau mitä, danum
soho mampaleteng mambuseng ikau.
12. Dia Hatalla gantong haliae
hetä hong sorga? itäm karä bin-
tang idjä ngambo, toto iä gan-
tong.
13. Tinai ikau hamauh: narai
Hatalla katawan? Tau iä mariksa
mamutus bara hundjun kakaput
tä?
14. Karä baunandau maninding
matae, sampai iä djaton tau mitä,
iä mampamiar batang-langit bewäi.
15. Handak ikau manahiu darin
djalan kalunen horan, äka olo pa-
rajap tä melai?
16. Idjä djari tamput nihau helo
bara katikae, danum soho djari ma-
runtjur äcae melai:
17. Iä, idjä hamauh dengan Ha-
talla: indah bara ikäi. Maka kilen
Idjä djaton tikas kwasaë tä djari
mawi äwen!
18. Iä toto djari manjuang hu-
man äwen hapan ramoe. Tagal
tä, kedjau bara aku pikir olo pa-
pa tä!
19. Olo tetek karäh mitä tä tun-
tang handjak, olo awang brasih
djaton kasalae karäh hababaka
äwen.
20. Toto, olo idjä malawan ita
djari nihau, tisae djari lepah kinan
apui!
21. Tagal tä, käläh ikau hakabuah
dengan Hatalla, suni, äla
marisang, awi tä kahalape karäh
sampai ikau.
22. Tarima adjar bara njaman ai,
palus ingkes aughe huang atäim.
23. Djaka ikau hobah akan Idjä
djaton tikas kwasaë tä, tä ikau ka-
räh imberkat ingabuahe, tuntang
ikau karäh mangedjau talo sala
bara pasahm.
24. Tä naughe ikau tjakap mang-
anan bulau akan petak, bulau ba-
tuä marak karangan hong sungäi;
25. Idjä djaton tikas kwasaë tä
indu bulau aim, iä tujok salaka
akam.
26. Tä ikau karäh handjak awi
Idjä djaton tikas kwasaë, tuntang
ikau karäh manggatang baum akan
Hatalla.
27. Ikan karäh blaku intu iä,
balalu iä karäh manarima aughm,
tinai ikau karäh mahapus miatin
dengae.
28. Karä talo kahandakin karäh
mandjadi, karä djalan ajum karäh
blawa bahambit.
29. Krana amon olo handak ma-
nawah ikau, tä ikau manjewnt djetä
horumat; Hatalla karäh mahaga
olo idjä sontop matae randal
atäie.
30. Tinai iä karäh maliwuse kea
äwen idjä djaton brasih, arä ka-
salae, krana äwen tä karäh liwus
awi karasih lengäm.

BAGI 23.

Job tombah augh Elipas, tingkat idjä telo.

1. Tombah Job, koae:
2. Aughku magon kapähä hantä, tjalakangku babehat haream bara trahingku.
3. Kajah, djaka aku katawan kilen ampingku tau manjondau Iä, tau sampai manaharep padadusae!
4. Mangat aku toto mahoroe kabudjurku intu baue, tä njamangku karäh kontep bewäi dengan karä augh buku.

5. Mangat aku katawan augh tombahe dengangku, tuntang harati kotake mawiaku.

6. Mikäh iä handak hanjaing dengangku hapan kwasaë idjä paham? Dia; tapi iä akan mingat aughku.

7. Tä, maka olo budjur tan basara dengae, aku toto lapas bewäi palus dapit bara Hakimku tä.

8. Tapi toh, amon aku ladju hila baungku, maka iä djaton hetä; amon aku mules undur akan likutku, maka aku djaton sondau iä.

9. Amon iä aton gawie hila sambilku, djaton kea aku mitä iä; amon iä manjabokan arepe hila gantaungku, djaton kea iä mamala akangku.

10. Maka iä katawan bewäi djolangku; kälöh iä mangkemä aku, toto brasih kilau bulau aku karäh lembut.

11. Krana tasaran paingku mahoroe awan pain ai; aku djari manjak djalae, djaton mahiwang.

12. Aku djaton manjingkir prentah njamae, paham haream bara mahaga hadatku aku djari mahaga augh totok biwihe.

13. Tapi iä etter kahandake; äwe tau mangitar tä? Idjä kahandak atäie djetä kea ilaluse.

14. Iä karäh mammaluse bewäi idjä djari inukase akangku; maka arä kahandak kalotä bewäi aton intu iä.

15. Tagal tä aku marawan dengae; amon aku mingat talo tä maka aku mikäh iä.

16. Hatalla djari manggagom aku, Idjä djaton tikas kwasaë djari mammikäh aku.

17. Krana djaton aku gagom tagal kakaput, djaton kea tagal kdjariangku idjä kaput pidjem toh.

BAGI 24.

Job manontong aughe.

1. Buhen karä katika magon ihaga hantä awi Idjä djaton tikas kwasaë tä, tuntang olo idjä kasene iä djaton mitä karä andau ai?

2. Olo parajap manandar toros tanae, iä marampas kawan meto, palus manjakatik tä acae.

3. Kalidai ain nolä ingaburue induae acae, sapi ain balo irampase indu sanda.

4. Olo pähä iharake undur bara djalan ai, karä olo asiai hong tanah akan manjahokan arepe bewäi.

5. Itä keton, kilau kalidai hutan hong padang, kakai äwen tä hagoet hadjadjuan gawie; haiak djadjewu iä mangalati talo indu rampase; padang aton äka panginae tuntang olo ajue.

6. Iä manggetem tanan olo brangai talo sondaue, iä mamutik bua pambulan anggor, awang dia toto iä tempoe.

7. Olo idjä puna lowalowai injohoe bara malem halangai, iä idjä djaton kahowute mahakan talo sadingen;

8. Sampai iü bisa bongkak awi tahasak bukit, basa djaton äka kallindonge maka iä mangkipit batu bewäi.

9. Awau insuwite bara tusun induce, pakaian olo tjalaka irampase indu sanda.

10. Olo idjä puna lulululus injohoe hagoet halowai, olo idjä manggetem akae akan blau bewäi.

11. Huang hunae olo ai akan mamähes undus tuntang anggor, tuntang äwen paham kahaus be-laie.

12. Olo hong lewu munguh, dahan olo idjä impatäie mangkariak; tinai Hatalla djaton mawi iä.

13. Äwen tä marisang dengan talo blawa, iä djaton maku katawan djalan Hatalla, djaton iä togor mahoroe pelek ai.

14. Haiak talo hahewok olo pamuno misik, mampatäi olo pähä tuntang olo naniha, tinai hamalem iä mandjadi maling.

15. Matan olo habandong mentai talo sasiep, sambil hamauh: djaton matan olo tau mitä aku. Tuntang iä manjandurong baue.

16. Metoh kakaput iä mame tok human olo; maka handau iä manujahokan arepe, iä djaton radjin blawa.

17. Krana talo sawah kilau kang-kalingän pampatäi akae; krana iä kananjan bewäi dengan pampikäh ain kakaput.

18. Olo idjä toh tinai marajap balias mahoroe tasik; bagin ai hong petak djari tarasapa, iä djaton mu-lies manalih pambulan anggor.

19. Kilau pandang tuntang lason

andau maneah danum udjan habungkus, tumon tä kubur manjam-but olo idjä badosa

20. Knain induce ngalapean iä, uret indu bagin ai, iä djaton ingat olo tinai, olo parajap injempeng kilau batang kaju;

21. Iä idjä djari hababaka olo tamanang, awang djaton manak tuntang iä djaton djari mawi talo halalap dengan balo.

22. Maka iä mahaga olo gagah tä awi kwasae, äwen tä lembut tinai idjä djari terai maharap arepe belom.

23. Iä manampa kasamang akae. akae tau harap, matae mahaga jalae.

24. Olo tä hai; tapi handjulo bewäi tä iä djaton tinai, iä balong-kang palus nilau, kilau olo handiai kea, iä inetek kilau pating paräi.

25. Djaton tumon aughku tä? Äwe kea tau manjewut aku tandjaro, tuntang manarang masuman riman aughku tä haiang?

BAGI 25.

Bildad tombah augh Job, tingkat idjä telo.

1. Tä tombah Bildad, olo Sua, koae:

2. Iä bewäi tempon prentah tuntang äka kikäh, iä idjä mangabuah talo handiai awang hong ngambo.

3. Äwe tau misä karä kawan ai? äwe idjä äka kalawae djaton sampai?

4. Kilen olon tau tetek intu Hatalla? kilen äwen tau brasih. idjä panakan olo bawi?

5. Toto bulan kea sampai kilau djaton blawa intu iä, karä bintang mahin djaton brasih intu matan ai.

6. Kilen hindai kakedjau olon, idjä kilau uret, tuntang anak olon, idjä kilau handalai!

BAGI 26.

Job tombah augh karä solate,
tingkat idjä telo.

1. Tombah Job, koae:

2. Kilen, ikau toh djari mandohop olo idjä balemo? kilen, ikau djari maliwus lengä idjä djaton kaabase?

3. Narai ikau djari mangalagai akan olo idjä djaton bara kapintare? paham kabeuh karä akalm tä!

4. Akan äwe ikau djari masuman karä aughm? tahaseng äwe djari blua bara njamam?

5. Liau olo matai idjä penda danum hagendjäh awie, tuntang talo handiai awang melai hetä.

6. Naraka halangai bewäi intu baue, aka karusak djaton patutup.

7. Iä mingkes kampunga hila utara tambuan kaleka tunis benjem; iä manggantong petak kakai bewäi.

8. Iä mamungkus karä danum huang baunandau, maka baunandau djaton kea barabit awi tä.

9. Iä mandähen padadusan ai, tuntang mambirang baunandau intu baue.

10. Iä djari mandarit tikas karä danum, sampai sapan blawa dengan kaput.

11. Karä tongket langit honggä, palus sabanen awi pudjin ai.

12. Awu kwasae tasik hariak, awi

kapintare iä manendä kasangite timai.

13. Langit bungas awi tahaseng ai, lengäe djari maniring kangkalingän putak intu langit.

14. Itä, djetä baja tampanan kaa gawie; isut augh perkara korik bewäi ita katawan bara iä: maka äwe tau harati karä njahon kwasae?

BAGI 27.

Katatesan djawap Job, mamutus karä aughhe.

1. Maka Job maradjur masuman augh ai, keae:

2. Belom Hatalla! idjä djaton malalus kabudjurku. Idjä djaton tikas kwasae tä, idjä mangapähä hambaruangku,

3. Katahin tahasengkuaton hongaku, katahin talo himon Hatalla aton hong urongku:

4. Maka totok biwihku djaton akan manjewut talo sala, djelangku djaton akan hakotak augh tipu.

5. Kedjau bara aku manjewut augh keton budjur! sampai tahasengku bageto kabudjurku djaton akan nihau bara aku.

6. Aku handak mimbing katekku, djaton malapas djetä; tagal idjä andau mahin dia bara karä andau umurku pangingat atäiku mamangkit aku.

7. Tapi kadjarian musohku karäh kilau ain olo papa, idjä lembut malawan aku karäh kilau olo parajap.

8. Krana narai talo kaharap olo haliawu, metoh Hatalla manggeto iä, mandjidjit tahasenge bara iä?

9. Aton Hatalla handak mana-

rima augh kariake, metoh iä buah kadjakä?

10. Tau iä mampangat arepe huang Idjä djaton tikas kwasae tää, tau iä blaku intu Hatalla haradjur barangai katika?

11. Aku handak madjar keton gawin lengän Hatalla, tuntang dasar hadat ain Idjä djaton tikas kwasae aku djaton handak milime.

12. Toto, keton djari katawan karä talo tää; buhen timai keton manjewut talo haiang kalotä?

13. Djetoh upah olo parajap bara Hatalla, bagin olo gagah, idjä karäh inenga akae bara Idjä djaton tikas kwasae tää:

14. Amon anake ingapal, djetä indu panginan padang bewäi; panakae djaton tau besoh awi talo kinac.

15. Olo ajue awang batisa tää salenga matai tamä kubur kea, balec djaton manatum iä.

16. Amon iä manawon salaka kilau petak, tuntang manatap karä pakaiae kilau baras karäe:

17. Iä baja manatape bewäi, tapi olo tetek karäh hapan tää, olo brasih karäh mambagi salakae.

18. Iä manampa humae mandjadi kilau sarangan ampit, kilau olo mimpa mawi hantakepe.

19. Iä menter batiroh tuntang karä panataue aton, tinai amon iä misik marenang matae, tää salenga djaton hindai.

20. Pampikäh mantakan iä kilau dñhes danum, hamalem talo badjea manamput mampalilap iä.

21. Timor manamput iä burangbaring, palus manambalang iä bara akae.

22. Hatalla karäh mandjakah tää akae, tuntang djaton manjanjang

iä; kadjekadjeng iä akan hadari awi lengäe.

23. Tä olo akan mapok lokape tagal iä, maugasisit totoke maharak iä bara akae bihin.

BAGI 28.

Job manara kapintar, idjä intu Hatalla bewäi.

1. Badjuran salaka tawan olo, tuntang karangan bulau, idjä inanake.

2. Sanaman induan olo bara petak, batu irabure mandjadi tambaga.

3. Sampai akae timben haliae olo mariksa manggau karä talo, karä batu idjä timben hong petak, aka kaput pidjem.

4. Iä malowang tamparac kedjau bara djalan olo; idjä bagawi hetä djaton katawan pain olo idji manandjong hundjue: iä basatiar kedjau penda olon.

5. Talo akan bakal tepong lembut intu hundjun petak, tapi penda djetä ilowang imapui olo.

6. Marak karä batu olo sondau hintan, tinai marak petak iä supa bulau.

7. Djalae tää burong nasar djaton katawan, matan antang djaton djari mitä tää.

8. Meto basiak djaton pudji tamä hetä, djetä djaton pudji inandjong singa.

9. Batu apui mahin intakan lengän olo, sampai bentok bukit iä mangali.

10. Batukarang injilae mandjadi tatas, talo handiai awang barega gitam matae.

11. Iä mamaleng lowang dimum,

sampai djaton blua idjä katinik, karä talo idjä basilim hetä im-pluae akan blawa.

12. Tapi kwe olo tau sondau kapintar? kwe aton äka kaharati?

13. Äkiae tä olo djaton kata-wan, djetä djaton tau sondau hong tanah olo belom.

14. Naraka hamauh: djetä djato-n huang aku; timai koan tasik: intu aku djetä mahin djaton.

15. Olo djaton tau mamili tä hapan bulau batuä, alo salaka djato-n taratimbang karëe djaton om-bet hapan manahor tä.

16. Djetä djaton tau injama dengan bulau idjä kapala baha-lap, atawa dengan oniks tuntang sa-pir, batu barega tä.

17. Bulau tuntang nilor djaton tau sampai akan regae, djetä djato-n tau imakiri dengan ramo bu-lau batnä.

18. Ramot tuntang gabis djaton patut injewut, krama regan kapin-tar tä hai bara karä mutiara.

19. Batu topas bara tanah Kus djaton tau akan regan djetä: karä bulau awang brasih haliae djaton tau sama deugae.

20. Toh, maka bara kwe kapintar tä? kwe äka kaharati tä?

21. Iä tä basilim bara matan karä talo belom, basahokan bara burong penda langit.

22. Naraka tuntang pampatäi hamauh: baja britae bewäi djari hining pinding ikäi.

23. Hatalla kasene djalan talih hetä, iä idjä katawan äkiae.

24. Krama iä mitä sampai saran petak, iä manampajah hapus talo penda langit.

25. Haiak iä mandjadian kabeh-
hat akan riwut, tuntang manukas takar karä danum,

26. Haiak iä manantu kapatut udjan, tuntang matoh djalan akan njaho kilat:

27. Tä iä mitä kapintar tuntang mamprahan tä, tä iä manatap djetä tuntang mandjadiae.

28. Tinai iä hamauh dengan olon: amon olo mikäh pangkahai Tuhan, djetä toto kapintar, mahakan talo sala, djetä kaharati.

BAGI 29.

Job masuman kamangate solake.

1. Maka Job mandahang aughe tinai, koae:

2. Kajah, djaka aku kilau intu karä bulan idjä helo bhin, metoh Hatalla mahaga aku;

3. Metoh palitae implawae hun-djun aku, sampai awi kalawae aku tau manandjong kakaput;

4. Kilau pesangku tagangang-ku bhin, metoh katika Hatalla rampi humangku;

5. Metoh Idjä djaton tikas kwasae tä hindjä aku, tuntang karä anakku mangaliling aku;

6. Metoh aku manandjong ma-lihi enjakku intu awan paingku, batu kea nahasak undus akangku;

7. Metoh aku blua omba basara intu bauntonggang lewu, tuntang trutjingku inatap olo intu ruar hetä.

8. Karä olo budjang mitä aku palus manjahokan arepe, olo ho-wan manggatang arepe mendeng.

9. Karä mantir mampatendä kota-ke, tuntang mangop njamac ha-pan lengie.

10. Augh karä pangulu maneneng arepe, djelae leket hong tangepe.

11. Krana karä pinding, idjä mahnining aughku, manjewut aku salamat, tinai karä matä, awang mitä aku, mahorumat aku.

12. Krana aku malapas olo tjalaka, idjä mangkariak, tuntang nolä, idjä djaton pandohope.

13. Berkat olo, idjä karenga dia rusak, mandjadi akangku, aku mampangat atäi karä balo.

14. Katetek akan pakaiangku, tinai kabudjurku indu kahowotku, tuntang indu kapiyah mantirajungku.

15. Aku toh bhin indu matan olo babutä, tuntang pain olo batimpang.

16. Aku toh bapa olo pähä, alo olo idjä djaton kasenangku aku omba kea mamatut perkarae.

17. Tuntangaku marempang guntum olo parajap, tuntang manuswit talo rampase bara kasingae.

18. Maka aku mado, huang äka-ku kea aku karäh mahotus, tuntang mamparä karä andauku kilau burong kul.

19. Uhatku hong saran danum, ambon malentäh hong tarokku.

20. Kahaingku haradjur taheta akangku, tuntang panahku dja-djalan dähen huang lengängku.

21. Olo pudji manjenäh aughku sunisuni, iä mendäh kaputus ajung-ku.

22. Limbah bara aughku iä djaton hamauh tinai, maka kotakku bahalap kilau udjan akan hundjun iä.

23. Olo mentai aku kilau mendäh udjan, tuntang njamae ingangae kilau mendäh udjan harian musime.

24. Alo aku kanateke tatawä dengan äwen, djaton kea iä bahanjji brangai gawie dengangku, djaton iä petah marahas aku.

25. Sasining aku omba basara, maka aku impondoke intu äka idjä mambatang, kilau radja aku melai bentok kawan olo parang; aku kilau olo pamampong intu karä olo awang pähä atäie.

BAGI 30.

Job masuman kapähäe, awang tjari buah iä.

1. Tapi toh tinai, olo idjä tabela bara aku manatawä aku, idjä bapae bhin handak ingabeläku, omba asongku manonggo tabiri mahin dia aku manjohoe.

2. Idjä kaabase inggaräku djaton baguna, idjä belom puna djaton tau manjampai kabakase.

3. Idjä awi lau tuntang tjala-kae melai tonggal kabuate bewäi, tuntang hadari akan äka keang kamahau, äka kaput tuntang tunis benjem.

4. Idjä maramo kudjang lajap marak sandam, bujut indu panginae.

5. Idjä iharak bara marak olo tuntang olo mangkariak sana mitä iä, kilau maridu maharak maling.

6. Iä puna melai intu loau papa, intu lowang petak tuntang bukit.

7. Iä mangirah marak kaju, tuntang hapumpoung penda rowut.

8. Panakan olo panjelat idjä batawah, idjä injapa iharak bara tanah.

9. Tapi toh aku djari indu andin olo tä, aku akan indu tandinge.

10. Äewen tä mandjilek aku, tuntang mangedjau arepe bara aku, iä djaton mangahana arepe malu-dja intu baungku.

11. Iä djari mengkak arepe bara gandingku, sambil mangapähä aku, iä djaton paraba aku hindai.
12. Hila gantangku olo parajap manggian paingku, iä djari manatap djalae handak marusak aku.
13. Iä djari marusak djalangku, iä djari ombo mamparugi aku, alo iä kabuate, djaton bara pandohop.
14. Kilau mahoroe bingkas kota idjä lombah iä tamä, tuntang paham karidue iä maroboh aku.
15. Pampikäh djari manjana arepe mawi aku, kilau riwut djetä manjasah kahaingku, salamatku djari lilap kilau pangakar.
16. Maka toh salumpokku panandjuri bara aku, andau tjalaka djari manangkarap aku.
17. Hamalem karä tolangku kilau angat rupäi, idjä kuman aku djaton maku malajan.
18. Awi kasangit kapähängku ampin hapus bitingku hobah, djetä manutup aku kilau klambi.
19. Olo djari mahundjeng aku huang rumpur, aku injama deng-an baras tuitang kawo.
20. Amon aku mangkariak intu ikau, tä ikau djaton tombah augh-ku; aku mendeng mentai ikau, tapi ikau manalua aku.
21. Ikau djari hobah mandjadi paham karas dengangku, hapan wasan lengäm ikau malalus kaitm mawi aku.
22. Ikau manggatang mangaliambong aku akan riwut, hapus kaa-basku lepah impalenjohm.
23. Krana tawangku, ikau handak mandjuluk aku akan pampatü, hetä puna äka talo handiae awang belom.
24. Djaton guna hindai blaku, amon iä djari mandjudju lengäe.
- Tau olo blaku tinai, amon iä djari manukas akae?
25. Djaton aku pudji manangis olo hong andau tjalaka? djaton hambaruangku pudji manjanjang olo pähä?
26. Tapi amon aku mentai talo bahalap, tä dumah talo papa, amon aku maharap talo blawa, tä talo kaput dumahi.
27. Karä talo huang knaingku manara, tuntang djaton malajan, karä andau tjalaka djari maroboh aku.
28. Aku mandjadi babilem, alo djaton kea lason andau djari mawi aku, aku mendeng mangkariak hong bentok olo.
29. Aku mandjari kilau kolan ason taun, tuntang sama kilau burong onta.
30. Pupusku djari babilem, tinai karä tolangku djari keang awi lasongku.
31. Kutjapi ajungku masuman kapähä, tinai sulingku akan tangttangis bewäi.

BAGI 31.

Job manjarita kabudjure; iä blaku kapatut intu Hatalla.

1. Aku djari hadjandji dengan matangku, uka äla djetä sala manampajah budjang bawi.
2. Tinai narai upahiku bara Hatalla hong ngambo, narai bagingku bara Idjä djaton tikas kwasae hong äka gantong tä!
3. Djaton patut olo sala buah tjalaka toh, tuntang olo papa ing-anan kalotä?
4. Dia iä mitä karä djalangku, dia iä misä karä ingkangku?

5. Djaka aku djari manandjoung huang kabingkok atäiku, tinai knain induku aku djari malia-djaka paingku djari balias akan tipu:
6. Käläh iä manimbang aku hapan dasing idjä tetek, tä Hatalla karäh kasene kabudjurku.
7. Djaka taudjongku djari manjampang bara djalan, amon atäiku djari miring paitä matangku, amon talo sala aton leket huang leung-ängku:
8. Tä naughe amon aku malan, olo beken akan kuman tä, karä talo pangulihku lepah akan nihau.
9. Djaka atäiku djari mipen olo bawi, sampai aku mangalati intu dara bauntonggang kolangku:
10. Brangai sawangku irajap olo, olo beken akan habandong dengae.
11. Krana djetä toto kadarhaka, idjä patut ihukum hakim.
12. Djetä kilau apui, idjä ku-mau marusak lepalepah, idjä akan mamparohot karä ramongku.
13. Djaka aku djari manawah kabudjur djipengku hatuü bawi, amon iä aton perkarae dengangku:
14. Narai kea gawingku toh, amon Hatalla akan mendeng? amon iä mariksa tä, kilen aughku tombah aughe?
15. Djaton iä, idjä djari mandjadian aku hong knain induku, djari manampa äwen tä kea, tuntang djari manawas ita bara knai sama ampie?
16. Djaka aku djari mambalang kahandak atäi olo pähä, tuntang manjoho matan balo manampajah boang:
17. Djaka aku kabuatku bewäi djari kuman talo kinangku, sampai djaton maku mimbit nolä kuman tä; —
18. Krana bara pesangku tabelaa
- aku mandjadi kilau bapae, bara knain induku aku djari malia-ga iä: —
19. Djaka aku djari mitä olo rusak awi pakaiæ djaton, tuntang djari manjoho olo pähä hagoet djaton bara kahowut;
20. Djaka bitie djaton djari manberkat aku, basa iä djari ingalaso awi upak anak tabiringku;
21. Djaka aku djari mandjudju lengängku mawi karä nolä, basa aku harap indohop olo huang basara:
22. Tä braungai bahangku batipas bara balikatku, tuntang lengängku gagar bapelek tolange.
23. Krana karusak bara Hatalla djari ingikähku, tagal kahaie aku djaton djari bahanji kalotä.
24. Djaka aku djari manampa bulau akan äkaku harap, atawa hamauh dengan botop bulau: ikau akan singgoliku;
25. Djaka aku djari handjak atäiku tagal ramongku arä, basa lengängku djari mulih kutoh talo;
26. Djaka aku djari manampajah matanandan metohe manjangkowong, atawa bulan metoh iä bunter;
27. Amon atäiku djari manjoho arepe inamput sasuni sampai manjembah karä talo tä, —
28. Krana djetä kea kadarhaka awang patut ihukum hakim, basa awi tä aku djari kilau mangan-djungen Hatalla, idjä hong äka gantong; —
29. Djaka aku djari handjak atäiku tagal musohku tjalaka, tuntang djari manggatang arepku basa iä djari buah talo kapähä, —
30. Krana toto aku djaton djari maku badosa awi njamangku, sampai aku manjapa hambaruae; —
31. Djaka karä olo huang ting-kapku djaton maku hamauh: toto,

olo ai handiai ombet haliai panginae; —

32. Krana olo halisang mahin djaton aku manjohoe bara malem hong djalan, tapi aku muap baun-tonggangku akan karä olo idjä handak mahalau; —

33. Djaka aku tumon dasar olo djari manutup kalilitku, mangat manjabokan kasalangku hong knaingku;

34. Djaka aku djari marawan angatku tagal olo arä, djaka aku djari mikäh batawah awi karä kolangku, sampai aku manjuni arep-ku, tuntang djaton blua bara baun-tonggangku; —

35. Ewe manjoho akangku idjä tau mariksa aku? Toh surat karä aughku! Käläh Idjä djaton tikas kwasae tä tombah djetä; käläh idjä malawan aku mamintik surate kea!

36. Toto, aku handak mina tä hundjun bahangku bewäi, aku handak mangkepan tä hong ling-kauku kilau makota.

37. Karä djalangku aku handak masuman akae, kilau mantir hai aku handak manggapi iä.

38. Djaka tanangku mandawa aku, tuntang petake manangis mawi aku,

39. Djaka aku djari kumae tuntang djaton blua balandjangku, atawa djari mahanjek olo idjä mang-gawie:

40. Tä brangai oru lembut hetä takirin paräi, pawah takirin dja-gong. — Toh hapus karä augh Job.

BAGI 32.

Elihu manampara hamauh.

1. Tä äwen telo tä terai tom-

bah augh Job, basa iä manggarä arepe tetek.

2. Maka hambon kalait Elihu, anak Baragheel, olo ungkup Bus, bara djalahan olo Ram; iä malait Job, basa iä tä manggarä arepe tetek bara Hatalla.

3. Tinai iä malait sobate äwen telo tä, basa äwen tä djaton sondau djawap hapaе tombah aughe, tinai manjala Job kea.

4. Krana Elihu djari mendäh äwen hakotak dengan Job, basa äwen bakas bara iä.

5. Djadi, amon iä mitä, augh djawap djaton hindai hong njaman äwen telo tä, maka iä blait.

6. Tä tombah Elihu, anak Baragheel, olo ungkup Bus tä, koae: Aku toh tabela, tapi keton uras bakas, tagal tä aku mahamen tun-tang marawan masuman angatku akan keton.

7. Krana kamüangku, käläh idjä arä njelon umure hakotak, idjä kutoh kabakase akan masanan ka-pintare.

8. Malainkan djetä baja gawin rogh idjä hong olon, tuntang ta-haseng ain Idjä djaton tikas kwa-sae bewäi, idjä mamintar olon.

9. Djatou karä olo awie hai palus pintar kea, tinai djaton uras olo bakas harati kapatut.

10. Tagal tä aku kea handak hamauh: hining aughku. Aku kea handak masuman angatku.

11. Itä, aku djari mendäh keton hakotak, aku djari manalingan pindingku akan karä augh keton, mentai mikäh keton tau sondau augh buah.

12. Aku djari mingat manjenäh augh keton, tapi toto, dialo idjä biti keton tau manunis augh Job, atawa mandjawap kotake.

13. Belä suroh keton hamauh: ikäi djari masuman augh pintar. Hatalla bewäi djari mawi iä, djaton djaka olon.
14. Maka Job hindai djari malabusan kotake mawi aku, tinai djaton hapan augh keton aku handak tombali aughe.
15. Äwen djari djungun, djaton hindai iä tau mandjawap, kotake djari lepah.
16. Toh, basa aku djari mendäh, tuntang äwen djaton tawan augh tinai, krana iä terai, tuntang djaton mandjawap hindai:
17. Toh, maka aku kea handak tombah mawi baris ajungku, aku kea handak masuman pikirku.
18. Krana aku basuang awi karä aughku, sampai sekä tahasengku hong knaingku.
19. Toto, knaingku tegä pause kilan anggor idjä djaton iuap, kilau kantong taheta idjä handak barabit.
20. Djaton tau dia aku hamauh, mangat aku rangkah tahasengku tinai, aku handak marakang totok biwihku mandjawape.
21. Aku djaton handak mintih ampin olo, djaton handak mambudjok olon.
22. Krana aku mikäh, amon aku kalotä, suro Idjä djari manampa aku salenga manduan aku matäi.
-

BAGI 33.

Hatalla pudji mandjara olo budjur kea, mangat mamprashih iä bara karä kasalae.

1. Hining kea aughku, o Job, senäh karä kotakku.
2. Itäm, aku muap njamangku,

djelangku hamauh bara penda tang-epku.

3. Atäiku akan hamauh budjur, totok biwihku akan masuman augh awang buah.

4. Rogh Hatalla djari manampa aku, tahaseng ain Idjä djaton ti-kas kwasaë tä djari manenga pam-belom akangku.

5. Amon ikau olihm. tombah aughku, tatap arepm manandipah aku, has ikau toh!

6. Itäm, aku toh ain Hatalla, sama kilau ikau, bara petak kea aku djari induan.

7. Itäm, dia usah ikau mikäh aku, lengängku djaton pahalau karas akam.

8. Maka ikau djari hamauh sampai pindingku, tuntang augh ko-takm djari hiningku:

9. „Aku toh brasih, djaton ka-salangku, aku bahalap, djaton bara dosa.

10. „Iä bewäi manggau buku intu aku, iä manggarä aku mu-sohe.

11. „Iä djari mamanga paingku, tuntang djari mangalong karä dja-langku.”

12. Itäm, huang aughm tä ikau djaton budjur, kakai aku tombah aughm; krana Hatalla pahalau hai bara olon..

13. Buhen tinai ikau djari ba-kotok mawi iä? krana puna dia usah iä masuman bukun karä ga-wie.

14. Krana tau Hatalla hamauh sindä atawa handuä; tapi olo djaton mingat tä.

15. Huang paitä nupi hamalem, metoh olo tiroh tudjah, amon iü menter batiroh hundjun sasuroe:

16. Tä Iä mangarendeng pinding olo, tuntang madjar mampudji iä,

17. Mangat iä mules olon bara kahandak ai, tuntang mambalang kadjohon atäe;

18. Nakara iä mahaga hambaruae bara kabanasa', tuntang pambelome, uka äla buah tjalaka, awang djari tatap akae.

19. Iä mandjara olon hong sasuroe hapan kapähä, karä tolange haradjur manjilo,

20. Sampai beliae mandjilek talo kinae, hambaruae ngabelä talo awang mangat angate;

21. Sampai isin pipie djari lepah kosop, karä tolange awang puna djaton mamala rarawat ampie;

22. Sampai hambaruae djari tokép rusak, pambelome djari sampai pampatäi.

23. Tä, amon Malaikat aton akae, idjä indu helate, idjä biti bara karä kojae tä, mangat masuman akan olo tä talo idjä patut:

24. Tä iä tä akan masi iä, sambil hamauh: liwus iä, uka äla iä mohon akan kabanasa, aku djari sondau panewus akae.

25. Tä isie manjurong timai paham bara pesae tabela; iä haluli mandjadi kilau budjang tinai.

26. Iä karäh blaku paham intu Hatalla, idjä masi iä, sampai manaharep baue dengan kahandjake, tä. Tä halalian akan olo tä kateteke.

27. Limbah tä olo tä mangaku intu baun olo, koae: aku djari badosa, tuntang mamingkok kabudjur, tapi djaton djetä baguna akangku.

28. Maka Iä djari maliwus hambaruangku, belädjetä mohon akan kabanasa, tapi mangat pambelomku mitä kalawa tinai.

29. Itäm, tumon talo handiai tä Hatalla mawie handuä hantelo dengan genep olo;

30. Mangat iä manduan hambaruae haluli bara kabanasa, timai mangat iä implawa awi kalawa pambelom.

31. Senäh, o Job, hining aughku; suni ikau, aku handak hakotak.

32. Tapi djaka aton aughm, kälah tombah aughku; suman bewäi, krana aku radjin mambudjur ikau.

33. Maka djaka dia, kälah hining aughku; suni, aku handak madjar kapintar akam.

BAGI 34.

Hatalla toto budjur tuntang tetek hong karä gawie, krana iä puna Tempon salépah kalunen, idjä mahaga talo handiai.

1. Tinai tombah Elihu, koae:

2. Joh keton, karä olo pintar, hining aughku, talingan pinding keton akangku, keton olo harati.

3. Krana pinding akan mangasene karä augh, kilau tangep mangkemä panginan.

4. Kälah ita mariksa buabnah, mangat katawan talo idjä budjur tuntang patut.

5. Krana Job djari hamauh: „aku toh budjur, tapi Hatalla djaton maku mambudjur aku.

6. „Aku kilau tandjaro bewäi, alo aku budjur; aku haban awi himang, alo aku djaton kasalangku.”

7. Patut olo, kilau Job tä, mihop karajape kilau danum?

8. Tuntang rampi ombo olo darhaka, palus karait ombo olo papa?

9. Krana iä djari hamauh: djaton baguna akan olo, alo iä budjur dengan Hatalla.

10. Tagal tä, joh keton olo pin

tar, hining aughku toh: Hatalla kedjau bara kadarhaka, Idjä djaton tikas kwasaë tä kedjau bara talo sala.

11. Malainkan iä mamaläh olon tumon kapatut gawic, manjoho genep biti mandino tumon djalaë.

12. Toto haliae, Hatalla djaton mahukum sala, Idjä djaton tikas kwasaë tä djaton mamingkok kabudjur.

13. Aton olo djari mangkat iä akan hundjun petak? aton awi olo djari manjoho iä marentah salépah kalunen?

14. Amon iä puna handak mrusak olon, murah bewäi iä manduan rogh tuntang tahaseng äwen buli iä.

15. Sakarä isi akan matäi haiak, karä olo akan buli mandjadi petak.

16. Toh, amon ikau pintar, hining aughku toh, talungan pindingm akan kotakku.

17. Tau kea iä, idjä basingi talo budjur tä, marentah? bahanji ikau manjala Idjä tetek tuntang paham kwasaë tä?

18. Patut kea olo hamauh dengan radja: ikau olo parajap? tinai dengan karä mantir hai: keton olo papa?

19. Kilen hindai Iä tä, idjä djaton paraba baun karä radja, idjä djaton tahu olo tatau paham bara olo pähä? krana urase tä tampang lengäe.

20. Salenga kea äwen tä akan matäi; alo bentok alem utus olo iaur palus nihau, tinai idjä kwasa inganan djaton awi lengä.

21. Krana matan Hatalla manantunneng djalan genep biti, iä mitä karä panandjonge.

22. Djaton talo remeng, djaton talo kaput, äka olo parajap tau manjahokan arepe.

23. Krana dia usah iä tahi mentai olon, sampai iä tamä basaran Hatalla.

24. Iä palus tau mamparamok olo kwasa, dia usah mariksaë, tinai iä mampendeng awang beken manganti äwen.

25. Basa iä puna kasene karä gawie, tagal tä hamalem iä salenga mampalokang iä, sampai äwen le-pah ramok.

26. Hong äka hukum olo parajap iä mawi olo tä, haiak gitau olo handia.

27. Basa äwen tä djari undur malahi iä, tuntang djaton maku harati karä hadat djalaë;

28. Gegä augh bawai olo pähä djari sampai iä, tuntang iä mahining augh tangis olo tjalaka.

29. Amon iä manjanang olo, äwe tau manjala iä? tinai amon iä manjahokan baue, äwe tau mitä iä? alo djetä akan utus olo, alo akan idjä biti.

30. Uka äla olo haliae haradjur marentah, suro mandjadi djarat akan karä olo arä.

31. Toh, kilen, djaton patut hamauh dengan Hatalla: aku tarima hukum ajum, aku djaton handak papa hindai?

32. Idjä hindai aku harati, kälah ikau madjar aku djetä; amon aku djari sala gawingku, djaton aku maku burok mandahang tä timai.

33. Kilen, aton ikau handak madjar iä ampie patut mamaläh? sampai ikau handak manganan aku tuntang mintih takiringku? Amon ikau tau tombah aughku toh, suman!

34. Olo awang pintar handak hakotak saroroe dengan aughku. olo harati handak manarima kottaku,

35. Sambil hamauh: humong kea kotak Job tä, karä aughe djaton dengan kaharatie.

36. Joh apangku, käläh Job ing kemä palus haradjur, basa iä tombah kilau olo parajap.

37. Basa akan kasalae iä mandahang kadarhakae tinai; iä mapok lokape intu baun ikäi, tuntang mangapal djawape malawan Hatalla.

BAGI 35.

Hatalla djaton ontong awi gawin ita, dia usah iä mupah.

1. Tinai tombah Elihu, koae:

2. Aton ikau mado tä budjur, sampai ikau hamauh: katetekku paham bara katetek Hatalla?

3. Krana koam, narai ontong tä akam: narai ontong alo aku budjur alo aku sala?

4. Aku handak mandjawap aughm, tuntang augh sobatm tä.

5. Tanggera langit, itäm: tam-pajah karä baunandau ngambo, djetä mahin pahalau gantong akam.

6. Amon ikau badosa, narai ka-rugie iä? alo kalangkahm batujok, narai kapähäe iä?

7. Amon ikau tetek, narai on-tonge awim? atawa narai asile bara lengäm?

8. Idjä puna olon kilau ikau iä tä tau pohos awi kadarhakam, tuntang bontong awi katetekm.

9. Awi kagagah olo olo irarat mangkariak, iä mambawai sabab lengän olo hai;

10. Tapi dialo idjä biti äwen tä hamauh: intu kwe Hatalla, idjä djari manampa aku, idjä tau mam-pangat metoh katika tjalaka;

11. Idjä djari mandjadjan ita

pintar bara karä meto hong pa-dang, tuntang harati bara karä bu-rong penda langit?

12. Tumon tä puna olo tä akan mangkariak tagal kadjhon olo papa, maka Iä djaton maku tombah aughe.

13. Krana toto Hatalla djaton maku mahining augh haiang ka-lötä, Idjä djaton tikas kwasaë djaton maku mitä tä.

14. Alo koam, ikau djaton akan mitä iä, aton bewäi iä handak mamutus; entai iä bewäi.

15. Tapi toh, basa kalaite djaton palus djari hasep, tuntang djaton palus mahukum karä dosa,

16. Toh haiang bewäi Job marakang njamae, tuntang humong manjewut augh badjoho.

BAGI 36.

Karä djalan Hatalla uras tetek bewäi, tapi olon djaton tau harati tä lepah.

1. Maka Elihu manontong aughe tinai, koae:

2. Hinung aku hakotak isut hindai, aku handak masanan akam, krana kutohe hindai aughku idjä taliu Hatalla.

3. Aku handak hararahan talo bara djaman horan, tuntang mam-budjur manara iä, idjä djari ma-nampa aku.

4. Karä aughku tä toto djaton tandjaro, kaharatingku tä budjur bewäi intu baum.

5. Itäm, Hatalla toto kwasa, tinai iä djaton manalua idjä biti, krana iä kwasa kea asin atäie.

6. Olo papa iä djaton maku mahagae, malainkan iä nguan kabudjur olo pähä.

7. Iä djaton mules tampajahé
bara olo tetek, tapi baradjur hindjä
radja iä mampondok äwen tä hun-
djun padadusan, mangat iä hai
hantä.

8. Tinai amon olo tä inawan
imasong, ingangkuling dengan ta-
lin tjalaka:

9. Tä iä masuman akae talo gawe,
karä kasalae idjä djari hapae
marajap,

10. Sambil mangarinah tä akan
pindinge hapan mampudji iä, pa-
lus manjoho iä, mangat iä hobah
bara dosae.

11. Amon olo tä manumon aughe,
tuntang manempo iä, tä maka iä
karäh mahapus karä andaue dengan
kahalape, karä njelo dengan kama-
ngate.

12. Maka amon olo tä djaton
maku mahining, tä iä salenga
tjalaka, palus nihau huang kap-
lenga.

13. Tapi olo haliau mingkes ma-
haga kalait tä, äwen djaton maku
blaku, amon iä imasong awie.

14. Tä, maka hambaruae matäi
kahum katabelae, pambelom ajue
rusak hindjä olo bakandji.

15. Tapi olo pähä Iä malapase
bara tjalakae, tuntang muap pin-
dinge hong kadjakäe.

16. Maka ikau kea handak insu-
wite bara njaman kapähä, mampa-
landaug ikau, djaton habalut ka-
djakä hindai, sampai karü pangin-
nam hong medjam karäh uras me-
nijk.

17. Tapi sana ikau sama dasarm
dengan olo papa, tä hukum ma-
nuntut kasalam mawi ikau.

18. Amon kalaite lembut, bua-
buah ikau, suro iä manganan ikau
sasindä, sampai ikau djaton tara-
tewus alo kilekilen kahae.

19. Angatm iä paraba katataum?
Kwäka, alo bulau alo karä kaabas
dengan panatau mahin dia!

20. Aëla ikau tahu blaku talo
kaput tä, idjä manganan karä utus
olo nihau bara äcae.

21. Buabuah ikau, äla mules
arepm manintu kadarhaka, tumon
ikau djari mintih tä labih bara
kapähä.

22. Itäm, Hatalla puma gantong
huang kwasae; intu kwe aton guru
idjä kilau iä?

23. Aëwe djari manukas djalaе
akaе? äwe bahanji hamauh: ikau
sala gawim?

24. Ingat bewäi, mangat ikau
omba mampahai gawie, idjä inara
karä olo.

25. Olo handiae mitä tä, olo ka-
lunen manantuneng tä bara kedjau.

26. Itäm, Hatalla puma hai, sam-
pai ita djaton olah kasenäe; itong
karä njeloe djaton tarariksa olon.

27. Amon iä mandjidjijit paus da-
num kangambo, tä maka udjan
lawo awi djetä,

28. Palus karä baunandau batu-
suh, manata hundjun olo.

29. Tau kea olo harati ampin
baunandau tä imbirang? atawa
augh guruh garuntong idjä ngam-
bo tä?

30. Itäm, iä mamantjar kilat ajue
ngambo hetä, tuntang mangadjang
hapus tasik hapan tä.

31. Krana hapan tä iä mahukum
utus olo, tinai hapan tä kea iä
manenga panginan karäan karäe.

32. Iä mingkes kilat tä intu
lengäe, tuntang mambelase mawi
musohé.

33. Njahoe tä masuman iä, ma-
hin akan meto kea, metoh iä lem-
but dumah bara hetä.

BAGI 37.

Elihu masuman Hatalla dumah haiak
talo badjea.

1. Toto, awi talo tä atäiku taréwen, manangkadjok bara kalekac.

2. Hining, hining keton, augh njahoe maungaruntong, augh guruh idjä blua bara njamae!

3. Iä manjoho tä hakumbang hapus penda langit, manjabintir sampai saran petak.

4. Limbah tä njaho meratmetar, mamplua aughe idjä batengkong; amon augh njahoe lembut, äwe tau mahakae?

5. Heran haliae IIatalla manjaho hapani aughe; iä mawi talo hai, sampai ita dia tau harati tä.

6. Amon iä manjoho udjan habungkus: lawo akan petak; tuntang udjan toto: mohon ngasusur pahapaham!

7. Tä iä mangahaha karä lengän olo, sampai karä olo, idjä puna tampañ ai, akan mangasene kwasae;

8. Karä meto bariar kea tamä lowange, tuntang melai intu äcae.

9. Barat tä dumali bara äcae idjä basilim, awi kakaras riwut tä talo mandjadi sadingen.

10. Awi tahaseng Hatalla talo manäro, sampai äka danum lombah kea baku.

11. Limbah tä baunandau tä dariatinaí, mangat haluli blawa, palus kalawa tä maradjang talo kawus.

12. Hapan akal kapintare iä hatalapan karä talo, mangat mandjadi hundjun petak talo handiai awang djari injohoe;

13. Alo iä manukas tä indu djara, amon tanah puna patut in djara, alo indu berkat.

14. Ingat djetoh, o Job, men-

deng tuntang harati huabuah karä gawin Hatalla idjä heran.

15. Aton ikau katawan prea Hatalla djari matoh djetä kalotä? prea iä manjoho kilat baunandau tä manjabintir?

16. Aton ikau harati baunandau tä magon tanggar? gawi heran ain idjä pintar haliae?

17. Kilen pakaiam mandjadi blasut, amon kalunen tadoh limbah riwut salatan?

18. Aton ikau djari mandohop iä mambirang batanglangit, sampai djetä dähen kilau saramin idjä imoang olo?

19. Suman akan ikäi, kilen ita tau madjar iä? tapi ita djaton tau sampai kalotä, awi ita kaput pidjem.

20. Amon aku hamauh tumon tä, dia djetä insuman akae? atawa aton olo handak hamauh, uka manggau arepe palus nihau rusak?

21. Toh, maka matanandau mahin dia tau inanggera, amon djetä tarang hong langit, amon riwut mahalau mamprasih tä.

22. Hila utara langit mandang balienda; hakaliling Hatalla kutoh kahai, idjä äka kikäh karawan.

23. Tapi ita djaton tau sondau Idjä djaton tikas kwasae tä, idjä paham kaabase; maka iä djaton maku tombah tagal kabudjure tuntang kapatut ai.

24. Tagal tä patut olo mikäh iä; tapi iä djaton paraba olon, alo kilekilen kapintare.

BAGI 38.

Hatalla maampudji tuntang madjar Job.

1. Limbah tä, maka Jehowa

tombali angh Job bara huang talo badjea tä, koae:

2. Äewe tä idjä mangeroh tirokku, tuntang hakotak huang kahumonge?

3. Babat kahangm toh, mangat ikau kilau hatuü toto; aku han-dak misek ikau, käläh adjar aku!

4. Intu kwe ikau, kahum aku manggalang petak? sanan tä akaung-ku, amon foto kapintarm paham.

5. Tawam, äwe idjä djari manukas ukure? atawa äwe djari mingkes rakurae hetä?

6. Atawa hong kwe äka tong-kete impendeng? atawa äwe djari mingkes padadukan galange?

7. Katika karä bintang sawah manjanji horumat haialhaiak, tuntang karä anak Hatalla baramirami malahap.

8. Äwe djari mamapar tasik, metoh djetä haru manjambong kilau bara knain indu?

9. Metoh aku makaian tä hapan baunandau, mamungkuse hapan kakaput indu talampinge?

10. Metoh aku manukas tikase akae, tuntang mingkes huit deng-an blawang akae,

11. Sambil hamauh: mandas toh ikau, äla miar hindai, hetoh akan terai karä riak kadjohom!

12. Aton ikau huang karä andau djari manjoho talo sawah, tuntang manantu äka langit akan mahindang?

13. Mangat mimbing karä pu-ting petak, tuntang mambirik ma-nungan karä olo papa tä;

14. Mangat petak iobah kilau lilin tjap, tuntang karä talo baha-lap kilau indu pakaiac;

15. Tuntang kalawae ingahana bara olo papa, palus lengän olo ba-djoho tä imelek.

16. Djari ikau hagoet sampai lo-wang tasik, djari ikau manandjong mimes penda labchue?

17. Djari bauntonggang pampatäi iuap akam? djari ikau mitä bla-wang kakaput?

18. Djari ikau malakä petak? Suman, aton ikau katawan karä talo tä?

19. Hong kwe djalan manalih äka batang kalawa tuntang kakaput tä, hong kwe kalekae?

20. Sampai ikau tau masuman tikas sarae, tuntang katawan djala-n akan kalekae?

21. Toto, tawam bewäi, krana katika tä ikau puna djari inakan; basa andaum tä puna kutoh karäe!

22. Djari ikau manalih gudang udjan habungkus, atawa djari ikau mitä äka udjan karangan indjadian?

23. Idjä inaku akan andau ka-djakä, akan andau klahi tuntang parang.

24. Hong kwe djalan kalawa tä mananjap? tinai pangarak riwut hundjun petak?

25. Äwe djari manaimpa pasuran udjan papak panggar, tuntang djalan kilat njaho?

26. Sampai udjan lawo akan ta-nah, äka djaton olo, akan padang tunis benjem, äka idjä biti mahin djaton;

27. Nakara manjiwoh äka keang tuntang benjem, mangat mampa-lembut karä salundik oru.

28. Äwe idjä bapa udjan? atawa äwe idjä djari manak pantis ambon?

29. Bara knain äwe danum baku blua? tinai äwe djari manak ambon halungkus?

30. Sampai danum tä batekang kilau batu, tuntang hapus bilun danum baku bewäi.

31. Tau ikau mandjalin bintang

kajuntanggoi? atawa mangarak talin bintang salampatäi?

32. Tau ikau manjoho bintang sawah lembut intu puna wajahe? atawa magah bintang idjangbawoi tuntang anake lembut?

33. Aton ikau katawan karä atoh langit? aton ikau djari nguan tä mangat marentah petak?

34. Tau ikau manarik aughm sampai baunandau, manjoho kutoh danume tä manata ikau?

35. Tau ikau manjoho karä kilat manjabintir, sampai djetä tombah aughm, koeae: toh ikäi aton?

36. Æwe djari mingkes kapintar hong atäi buam? äwe manenga kaharati awang apik?

37. Æwe ombet kapintare sampai tau mariksa baunandau? äwe manusuh danum bakandong hong langit?

38. Amon karä tunek petak inata palus hakumpal, tuntang botope tä harapet.

BAGI 39.

Hatalla manontong aughe dengan Job.

1. Aton ikau manenga akan singa bawi talo ingkarape, aton ikau manjukup kabungun anak singa?

2. Amon iä mahukup hong lowange, tuntang mondok dadukong intu äkae, maugat mimpa.

3. Æwe manatap panginan akan burong kak, amon anake mantehau intu Hatalla, metoh iä trawang hetähetä, djaton sondau panginae?

4. Aton ikau katawan bulan kambing mura manak hong batukarang, aton ikau katawan ampin badjang tä luas?

5. Djari ikau misä bulae, aton ikau katawan katikae manak?

6. Iä mandjungkong arepe, mammpha anake, palus kapähän miaue djaton.

7. Anake sasar tagap tuntang hai awi oru talo, iä hagoet djaton buli indeu tinai.

8. Æwe djari mampariar kalidai hutan, äwe djari mengkak djarat kalidai bariar.

9. Akae djari inengaku padang benjem akan äkae, äka tunis benjem akan lewue.

10. Iä manatawä lalentou olo hong lewu, iä djaton mahining augh olo mudjar.

11. Iä mitä karä bukit äka talo urepe, tuntang manggau karä talo bahidjau.

12. Aton angatm, badak tä handak manempo ikau? handak iä bara malem intu dulang aim?

13. Tau ikau mugar iä, mangat maluku akam? handak iä manjarak tanam?

14. Tau ikau harap iä, basa iä kalotä kaabase? tau ikau manjoho iä bagawi akam?

15. Tan ikau harap iä manampa binji akam timai, mamumpong tä hong karaiam?

16. Palapas burong onta, idjä ingepeke handjahandjak, djaton djetä kilau palapas tuntang bulun naam?

17. Tinai iä pudji malilihi tantelohe hong petak, manjoho baras mahärem tä.

18. Djaton iä paraba mikäh pain olo malundjeng djetä, atawa meto bariar mamusite.

19. Dasare tulas dengan anake, ampin djetä kilau dia anak ai, iä brangai bewäi, alo tantelohe haiang.

20. Krana Hatalla djari manganan

kapintare, djaton djari mambagi kaharati acae.

21. Amon iä mangipak palapase mampalias arepe, tä iä mangarchäi karä hadjaran tuntang olo idjä mu-kong tä.

22. Tau ikau manenga kaabase akan hadjaran, atawa mangkepan bulun sanduronge intu tekoke?

23. Tau ikau manjoho tä manangkadjok kilau sangkalap? Augh kamähus uronge tä tau baka taräwen.

24. Amon olo magon mangalati, maka djetä handjak huang kaabase, palus hagoet manjupa olo idjä tatap parang.

25. Iä mangarchäi talo pampikäh, tuntang djaton tau taräwen, djaton iä maku hadari bara baun padang;

26. Alo anak panah meramerang buah iä, tuntang isin tumbak tambulu ngilangilat:

27. Iä hagendjäh tuntang bagisah mangakas petak, iä djaton tau im-patendä tinai, amon aton augh sarunai.

28. Sana augh sarunai impalhiau bataritarik, has takan! koae; bara kedjau iä mambewau klahi tä, augh karä mantir tuntang lahap olo arä.

29. Aton antang tä trawang awi kapintar ajum, mambirang palapase manintu salatan?

30. Aton tumon prentahm burong nasar manjalumbo kangambo, tuntang manjarangan intu äka gantong?

31. Intu tantan bukit iä melai, tuntang tingkep intu sangking batu.

32. Bara hetä iä manangkilik talo kinae, matae batarik sampai kedjau.

33. Anake minjup dahan talo, intu äka hantun talo hetä inalihe.

34. Tinai Jehowa tombah augh Job, koae:

35. Kilen olo pamado tä handak hasual hindai dengan Idjä djaton tikas kwasae? idjä handak madjar Hatalla, tau iä tombah toh?

36. Maka Job tombah augh Jehowa, koae:

37. Itäm, aku djari pahalau la-jau, narai tinai aku tau tombah aughm? aku mangop njamangku hapan lengängku.

38. Sindä aku djari hamauh, tapi toh aku djaton maku badjawap ti-nai; mikäh sampai handuü, tapi aku djaton maku mandahange tinai.

BAGI 40.

Hatalja manontong aughe dengan Job.

1. Maka Jehowa tombah augh Job bara huang talo basaloh, koae:

2. Babat kahangm toh, mangat ikau kilau hatuü toto; aku han-dak misek ikau, käläh adjar aku.

3. Tau ikau manganan aughku toh, tuntang manjala aku, mangat ikau budjur?

4. Aton lengäm kwasa kilau Hatalla, tau ikau manjaho hapan aughm, kilau iä?

5. Käläh ikau hapan kabung-asn tuntang kahaim, prahan kaha-lapm, kwasam;

6. Ukäi lason kasangitm, tintu karä olo badjoho palus mamparan-dah iä.

7. Toto, tampajah karä olo ba-djoho, balalu henjek manjontop iä, tuntang mamparusak karä olo papa intu äcae.

8. Kalian iä samandiae hong petak, palus paleteng iä intu äka basilim;
9. Tä aku handak manara ikau, basa lengäm gantaum tjakap mandohop arepm.
10. Itäm, behemot, meto hai tä, idjä djari inampaku tokep ikau, iä kuman oru kilau sapi.
11. Itäm, kaabase huang kabange, tuntang kagantjange huang uhat berenge!
12. Ikohe batekang kilau batang seder, sapan tolange dähen haliae.
13. Tolange kilau tambaga idjä batekang, paie kilau därah sanaman.
14. Iä idjä mambatang bara karä talo tampan Hatalla; idjä djari mandjadian iä, djari mandjuluk padange acae.
15. Maka karä bukit mampalem-but talo urepe acae, karä meto bariar busik hetä darahe.
16. Iä radjin menter intu kandjungen, basilim marak rampiang hong äka rumpur.
17. Talo badjikut mangandjungen iä, bakau mangadjang iä.
18. Itäm, iä minjup rahusan danum, djaton paraba tä, angate kamäae alo Jordan mahiu olihe teah tamä njamae.
19. Tau olo manawan iä bara hilä baue? tau olo palus manjaluang uronge hapan djarat?
- hapan pisi? tau madjok pipie hapan ruraung?
3. Aton iä handak musok ikau, atawa manis aughe dengam?
4. Angatm, iä handak hadjandji dengam, sampai iä indu djipem katatahi?
5. Tau ikau huräh dengae, kilau dengan burong korik? tau ikau mamasong iä akan usik anakm idjä bawi?
6. Tau olo mandjual iä? handak dagang mamilie?
7. Tau ikau marusah upake hapan ruranig, atawa takoloke hapan pakihu?
8. Kemä bewäi djaka lengäm mawi iä, toto ikau palus terai klahi hindai!
9. Toto kaharap ai, idjä handak mawi iä, tandjaro bewäi; sana iä mitäe maka iä karäh balongkang.
10. Djaton idjä biti petah kalotä sampai manangkedjet iä. Maka äwe kea tinai, idjä bahanji mampendeng arepe intu baungku?
11. Äwe djari manenga akangku, sampai aku patut manjulang acae? Krana aku puna tempon talo handiai hapus penda langit.
12. Tinai aku djaton maku tendä manaliu karä ramon berenge, tuntang masuman karä kaabase tuntang kabungas ampin tawase.
13. Äwe tau mengkak tisike idjä kilau karungkonge? äwe bahanji mandjudju lengëe intu helat kasingae idjä duä lapis tä?
14. Äwe petah marakang ririre, idjä kilau baun lawang? kasingae marehäi baka ikäikäh.
15. Karä tisike idjä bakapal uras kilau taming idjä dähen, hadjip kilau irapatan,
16. Haradjur harambit dengan kolaе, sampai riwut djaton tau tamä:

BAGI 41.

Hatalla masuman ampin dasar lewiatan, hapaе manggagom Job.

1. Tau ikau manunda lewiatan tä hapan sakang? tau ikau mamhangus baue hapan tali?

2. Tau ikau mangawit uronge

17. Djetä harapet hatambing, sampai djaton maku pisah.

18. Banjæ lalendang kilau blawa, tinai matae kilau langit mahindang.

19. Bara njamae aton blua kilau sahewan tuntang ampin gutin apui.

20. Bara uronge aton blua kilau asep, kilau paus taran kabali.

21. Tahasenge kilau barah apui, njalae blua bara njamae.

22. Æka kaabase intu ujate: pampikäh manuangkadjok helo baeue.

23. Sarapar isie harapet hliai, kilau inoang intu tolange, djaton tararabit.

24. Atäie batekang kilau batu, karas kilau gagelan batu galilingan.

25. Amon iä lembut manakundjong maka olo abas mahin mi-käh, amon iä manaradjang maka äwen tä djunguu.

26. Amon olo handak mantakan iä hapan padang, djaton bara pedah bewäi, alo lundju, rurang, alo makaian sangkarot mahin djaton baguna.

27. Sanaman kilau tampilai bewüi intu iä, tambaga kilau kaju räbok.

28. Anak panah djaton tau maharäk iä, panting batu kilau ti-kil paräi intu iä.

29. Pukul kilau palawi intu iä, iä mangarehää olo mambelas lundju.

30. Penda usoke aton diinge idjä batadjim; iä maharis äka idjä ihoroe.

31. Iä mangambohak tasik äka handalem, sampai manara kilau kabali, tuntang mangurah tä kilau manggulai tatamba.

32. Djalae haginging limbah li-kute, tasik haburü batupi awie.

33. Hapus petak djaton idjä padan dengae; iä djari inampa djaton tau mikäh.

34. Tä djaton paraba karä talo hai, iä radjan karä metoh basiak.

BAGI 42.

Job hobah; Hatalla mambudjur tuntang mamberkat iä.

1. Tä Job tombah augh Je-howa, koae:

2. Aku katawan, ikau kwasa mandjadian talo handiai, tinai karä tirokm djaton tau bageto.

3. Toto koam, äwe idjä mange-roh tiroku awi kahnmonge? krana aku djari manjewut talo idjä djaton kasenangku, talo idjä paha-lau heran akangku, awang djaton aku haratie.

4. Toh, käläh ikau mahining, aku handak hamauh, aku handak misek ikau, käläh adjar aku.

5. Pindingku djari mahining ikau, toh matangku kea mitä ikau.

6. Tagal tä aku mandjilek arep-ku, haiak manjasal aku mondok hong petak tuntang kawo.

7. Maka amon Hatalla djari ma-sanan kauä aughe tä akan Job, tä koae dengan Elipas, olo Teman tä: Kalaitku hasep mawi ikau tuntang sobatm äwen duä: krana augh keton djaton toto budjur taliu aku, kilau ain reworku Job.

8. Tagal tä duan akan keton udju kongan sapi, tinai udju kongan tabiri hatuë, palus lius tanggoh reworku Job, luput parapah awang ingähu akan keton. tuntang usok reworku Job, mangat iä blaku akan keton. Krana baun ai handak inarimaku, belä aku

mawi keton tumon kahumong keton; krana augh keton djaton toto budjur tahuu aku, kilau ain re-warku Job.

9. Tä, maka Elipas olo Teman, Bildad olo Sua äwen telo Sopar olo Naema hagoet, sambil malalus augh Jehowa dengae; maka Jehowa manarima augh Job.

10. Palus Jehowa manganan kapähän Job, limbah iä djari blaku akan sobate. Jehowa manenga akan Job salipet karäe bara bilih.

11. Tinai karä paharie, karä betae, karä olo kapatohe bilih dumah tanggoh iä, kuman dengae hong humae, tuntang äwen matum iä, sambil mampong iä tagal karä kapähäe, idjä djari injampai Jehowa mawi iä. Tinai genep biti manenga acae duit salaka awang hai, tuntang tisin bulau.

12. Maka Jehowa mamberkat la-

win kadjarian Job paham bara sotake; krana iä mandino äpatwalas kojan kambing tabiri, djahawen kojan onta, sakojan kapasang sapi, tinai sakojan kongan kalidai bawie.

13. Tinai iä manak udju biti hatuü, telo bawi.

14. Iä manggarä aran tambakase idjä bawi Jemina, tinai idjä duä Kesia, tuntang idjä telo Kerenhapogh.

15. Maka hapus tanah tä djaton sondau olo tumon kahalap anak Job idjä bawi tä; bapae manenga acae bagin joresae marak karä njahae.

16. Maka Job belom hindai limbah tä saratus äpat pulu njelo, tuntang iä mitä panakae sampai hangkäpat mäso.

17. Limbah tä Job matai, metoh iä bakas tuntang puas belom.

SURAT

M A S M U R.

(NJANJI.)

MASMUR 1.

Tahuu ampin tuntang kadjarian olo tetek, tinai olo parajap.

1. Salamat olo, idjä djaton tumon huang olo papa, djaton kea mendeng hong djalan olo badosa, dia kea mondok äka olo parajap.

2. Tapi iä mangilak Torat Jehowa, tuntang handau hamalem iä manirok Torate tä.

3. Iä tä kilau batang kaju, idjä djari imbul darah sungäi, idjä mamua intu wajahe, tuntang karä dawiae djaton malajuh; karä talo gawie uras batuah.

4. Olo papa djaton kalotä, tapi

iä kilau tikil, idjä tariup awi riwut. — (Pungar. 2,27.)

5. Tagal tä olo papa djaton akan mendeng togor metoh hukum, tinai olo badosa djaton hong ung-kup olo tetek.

6. Krana Jehowa kasene djalan olo tetek, tapi djalan olo papa akan rusak.

MASMUR 2.

Tahu karadjaan Anak Hatalla tuntang karä musohe.

1. Buhen karä olo kapir maridu, tuntang karä utus olo kalunen manirok talo haiang? — (Gaw. Ras. 4,25.)

2. Karä radja kalunen mendeng, karä mantir hai sama mondok hatirok, malawan Jehowa tuntang Idjä djari iminjake.

3. Koae: Has, ita maratap pa songe, palus manganan djarate bara ita.

4. Idjä mondok hong sorga tatawä, pangkahai Tuhan hababaka olo tä.

5. Limbah tä iä hakotak dengan äwen tuntang kalaite, hapan kassangite iä manaräwen olo tä, koae:

6. Aku toto djari mangkat radjangku hong Sion, bukit ajungku idjä brasih tä.

7. Aku handak masuman augh kaputus toh: Jehowa djari hamauh dengangku: ikau toh Anakku, andau toh aku djari mangarinah mangkat ikau. — (Ibran 1,5;5,5.)

8. Laku intu aku, tä maka aku handak manenga karä olo kapir indn joresam, tuntang hapus saran petak indu bagim.

9. Hapan sanaman sokah radja ikau akan mamparamok äwen,

mamusit iä kilau kabali landai. — (Pungar. 2,27.)

10. Maka toh, buah keton pintar, o karä radja! buah keton tari-ma adjare, karä hakim hong petak!

11. Awi manempo Jehowa haiak mikäh, kaku iä haiak hagen-djäh.

12. Sembah Anak tä, belä iä blait, balalu keton rusak hong djalan keton; krana badjeleng kalaite karäh hasep. Salamat karä olo, idjä harap iä.

MASMUR 3.

Harap Hatalla, amon indjakä olon.

1. Masmur Dawid, metoh iä hadari bara baun anake Absalom. — (2.Sam.15,14.)

2. Kajah Jehowa! musohku paham karä, arä olo mendeng mawiaku.

3. Olo arä mawi hambaruangku, koae: iä djaton bara salamat intu Hatalla. — Sela.

4. Tapi ikau, o Jehowa! puna talawangku, ikau horumatzku, tuntang idjä manggatang takolokku.

5. Hapan aughku aku mangahan Jehowa, maka iä manarima aughku bara bukit ai idjä brasih tä. — Sela.

6. Aku menter palus batiroh, aku misik tinai, krana Jehowa mangalindong aku.

7. Djaton aku mikäh bakoja-kojan karä olo tä, idjä mangapong handak mawi aku.

8. Has, Jehowa, lapas aku, o Hatallangku! krana ikau manekap karä musohku, kasingan olo parajap lepah irempangm.

9. Jehowa puna Tenipon sala-

mat; tengah berkatm akan utus
olo ajum! — Sela.

MASMUR 4.

Harap Hatalla, amon indjakä olon.

1. Masmur Dawid, akan kaman-
der olo panjanji, patut impa-
haiak kutjapi.

2. Amon aku mangahau, tom-
bah aughku, o Hatallangku, idjä
äka katetekku; idjä mampalan-
dang aku metoh kadjakä: pasi
aku. trima lakudoangku.

3. Keton, idjä paham kahatuän
keton! kilen katahin horumatku
akan inawah? kilen katahin keton
radjin dengan talo haiang, tun-
tang manggau talo tandjaro. —
Sela.

4. Buah keton mangasene, Je-
howa puna djari mambaris akae
olo idjä heret dengae; Jehowa
handak mahining, amon aku mang-
ahau iä.

5. Åela badosa awi keton blait,
käläh ingat huang atäi keton hun-
djun sasuron keton, tuntang awi
manjuni arep keton. — Sela.

6. Imbit parapah katetek, tun-
tang harap intu Jehowa.

7. Koan olo arä: Åewe handak
manjoho ita mitä kahalap? Käläh
ikau manggatang kalawa baum
hundjun ikäi, o Jehowa!

8. Ikau mampahandjak atäiku
paham bara metoh gendom tuntang
anggor äwen tä dahangdahanga.

9. Landang bewäi aku menter
balalu batiroh, krana batonggal
ikau, o Jehowa, mandohop ma-
njanang aku.

MASMUR 5.

Bagin olo tetek tuntang olo papa.

1. Masmur Dawid, akan kaman-
der olo panjanji; tahu am-
pin baris kadjarian.

2. Hining aughku, o Jehowa,
itäm pikir atäiku;

3. Talingan pindingm senäh
augh bawaiku, o Radjangku, Ha-
tallangku, krana aku blaku doa
intu ikau.

4. Palus haiak djadjawu käläh
hining aughku, o Jehowa; palus
haiak djadjawu aku handak blaku
intu ikau tuntang mentai aughm.

5. Krana ikau djaton Hatalla,
idjä mangilak kadarhaka, olo papa
djaton tau melai hong baum.

6. Olo badjoho djaton ikau ma-
njohoe manaharep ikau, ikau ba-
singi karä olo idjä mawi talo sala.

7. Ikau mampatäi karä olo
panandjaro; olo panusuh daha tun-
tang olo haliau indjilek Jehowa.

8. Tapi aku awi asim idjä
paham karäh sampai humam, palus
manjembah manimtu äkam idjä
brasih, haiak marawan dengam.

9. O Jehowa, agab aku huang
katetekm tagal karä musohku,
pabudjur djalam intu baungku.

10. Krana djaton kabudjur huang
totok äwen, karajap indu atäie,
balengkonge kilau kubur idjä ma-
nantai, djelae impenjake. — (Rom.
3,13.)

11. Tipan iä, o Hatalla! käläh
iä balongkang tagal karä akale,
baring iä tagal kutoh kalangkahe,
krana iä manggatang arepe mari-
sang dengam.

12. Maka olo handiai, idjä ha-
rap hong ikau, karäh handjak;

olo tä ramirami palus katatahi,
krana ikau mangalindong iä: idjä
sinta aram solo rindang huang
ikau.

13. Krana ikau, o Jehowa, puna
mamberkat olo tetek; kilau hapan
talawang ikau manganggarong olo
tä hapan asi.

MASMUR 6.

Lakudoa kanjasal.

1. Masmur Dawid; akan ka-
mander olo panjanji: tumon nuda
baris hanja.

2. Kajah, Jehowa! äla man-
djara aku huang kalaitm, äla ma-
hukum aku huang kasangitm.

3. Pasi aku, o Jehowa, krana
aku malamalai; pakäläh aku, Je-
howa, krana karä tolangku gen-
djägendjäh.

4. Tuntang hambaruangku ha-
radjur paham mikäh; maka ikau,
o Jehowa, kilen katahim?

5. Ules haluli, Jehowa! liwus
hambaruangku; dohop aku tagal
kasajangm.

6. Krana huang pampatäi olo
djaton mingat ikau; äwe tau ma-
nara ikau huang naraka?

7. Aku munguh awi kapähä
sampai djari ujuh, nongkang alein
aku mambisa sasurongku, hapan
djohon matangku aku mambung-
kak äkaku batiroh.

8. Ampipin baungku djari kusup
awi atäiku hetang, djetä ngadjि-
wak ampie awi karä musohku.

9. Indali bara aku, o keton
karä olo parajap, krana Jehowa
djari mahining tangisku.

10. Jehowa djari mahining augh

usokku, Jehowa manarima laku-
doangku.

11. Karä musohku akan njukok,
balalu taräwen sabanen, iä akan
balang, tuntang salenga rungkok
bewäi.

MASMUR 7.

Lakudoa, hapan blaku budjur inta
Hatalla.

1. Njanjin kapähän Dawid, idjä
djari injanjie akan Jehowa, tagal
auth olo Kus, idjä bara Benja-
min.—(2.Sam.16,5—11.)

2. O Jehowa, Hatallangku! ikau
äka kaharapku: dohop aku baa-
karä olo idjä manggoang aku,
palus liwus aku;

3. Belä äwen kilau singa ma-
misak hambaruangku, sambil ma-
rabite tuntang djaton idjä malis-
wus aku.

4. O Jehowa, Hatallangku!
djaka aku djai mawi talo tä, djaka
talo sala aton huang lengängku:

5. Djaka aku djari manjulang
talo papa akan olo, idjä bahalap
dengangku, atawa djari marusak
olo tä, idjä djaton bara buku
basingi aku:

6. Tä käläh musoh manggoang
hambaruangku, palus manjingkap
iä, tuntang mampidjak pambe-
lomku akan petak, mambaring ho-
rumatku akan äka rumpur. —
Sela.

7. Mendeng, Jehowa, huang
kalaitm, käläh marawus malawan
kasangit musohku: misik tanggoh
aku, ikau, idjä puna mariksa tun-
tang mamaläh.

8. Soho karä utus olo hapum-
pong mangaliling ikau, limbah tä

bara tambuan äwen buli kanganbo tinai.

9. Jehowa puna mamutus akan karä utus olo; käläh putus akangku kea, o Jehowa, tumon katek tuntang kabudjur ajungku.

10. Käläh geto kadarhakan olo papa, tuntang mandähen olo tetek; atäi bua puna iriksam, o Hatalla idjä tetek!

11. Talawangku puna Hatalla, idjä mandohop awang budjur atäie.

12. Hatalla mamutus akan olo tetek, tinai Hatalla haradjur malaït olo parajap.

13. Amon olo tä dia makuhobah, maka iä masa padange, manatap panahe, mambidik äwen;

14. Manintu äwen hapan ganggaman baka matüi, anak panahe impanjalae.

15. Itä! olo tä haiak kapähä luas kadarhaka; tapi iä djari manih i tjalaka palus manak kahaiang.

16. Iä djari mangali palowang tuntang manimben tä; tapi bitie djari lawo huang palowang tä, idjä inampae.

17. Akal karajape buli menjet takoloke, kadarhakae tampilang buali karapurue.

18. Aku handak mahorumat Jehowa tagal kateteke, tuntang manjanji manara aran Jehowa, Idjä Pangkahai tä.

2. O Jehowa, Tuhan ikäi, tototaram paham kahaie hong salepah petak, ikau idjä djari mambungas langit hapan kahaim!

3. Bara njaman anak olo korik tuntang anak awau ikau djari manjimpan kwasa akam, tagal olo idjä marisang dengam, mangat ikau manggagom mampalah musoh, tuntang olo bisi atäie parajap.—(Matt.21,16.)

4. Amon aku manampajah langit ajum, gawin lengäm tä, bulan tuntang kaia bintang, idjä djari inampam:

5. Narai kea ampin olon, sampai ikau manahiu iä? narai ampin panakan olon, sampai ikau manganggulo iä?

6. Ikau djari mainpakkorik iä handjulo bara malaikat, tinai hapan horumat tuntang kahai ikau mambungas manggatang iä.

7. Ikau manjoho iä marentah karä tampan lengäm, talo handiae djari inam penda tatape, — (1.Kor. 15,27.)

8. Karä tabiri tuntang sapi, tinai karä meto hong padang;

9. Karä burong penda langit, karä lauk hong tasik, talo handiae idjä hagoet hong karä danum.

10. O Jehowa, Tuhan ikäi, tototaram paham kahaie hong salepah petak.

MASMUR 9.

Tara akan Hatalla, tagal dohope.

1. Masmur Dawid; akan kamander olo panjanji; tahuu pam-patäi olo parajap.

2. Aku handak manara Jehowa hapan salepah atäiku, tun-

MASMUR 8.

Horumat, idjä inenga Hatalla akan olon.

1. Masmur Dawid, akan kamander olo panjanji, tumon nudau Gat.

tang masuman karä gawim awang heran.

3. Huang ikau aku handak handjak atäiku, baramirami, tun-tang manjanji mahorumat aram, ikau idjä pangkahai!

4. Basa karä musohku undur, balongkang, palus rusak awi baum.

5. Krana ikau djari mamutus tumon kabudjurku, mamatut per-karangku, ikau djari mondok hong padadusam, ikau o Hakim idjä tetek.

6. Ikau djari mangotak olo kapir, mampalomos olo papa; arae djari impalomatm palus sampai dapit tunitang katatahi.

7. Karä musoh tä, äkae djari karakkarakakan palus dapit, ikau djari marusak karä lewue, pingat olo dengae lepah nihau.

8. Maka Jehowa mondok marentah palus katatahi, iä djari mandähén padadusae, mangat mariksa mamaläh.

9. Hapan kabudjure iä mamatut akan salepah kalunen, tun-tang manjulang akan karä utus olo tumon kateteke.

10. Jehowa indu äka kalindong olo pähä, äka kalindong metoh katika kadjakä.

11. Idjä kasene aram tau harap hong ikau, krana ikau, o Jehowa, djaton manalua olo tä, idjä manggau ikau.

12. Awi manjanji manara Jehowa, idjä melai hong Sion, sanan marak karä utus olo gawie awang hai.

13. Krana Iü, idjä mamaläh da-hae, magon mingat äwen, iä djaton ngalapean augh bawai olo idjä irarat.

14. Pasi aku, Jehowa, tampajah tjalakangku, idjä awi olo awang

basingi aku, ikau idjä mangga-tang aku bara bauntonggang pam-patäi;

15. Mangat aku mambrita horumatum hong lewu Sion, budjang bawi tä, mangat aku handjak atäiku tagal salamatm.

16. Olo kapir djari leteng hong palowang, idjä imampae: paie kea djari siteng awi djaring, awang inenae basilisilim.

17. Jehowa djari mangarinah are-pe, iä mamutus mamaläh; gawin lengän olo papa djari mandjarat arepe. — Ingaingat! Sela.

18. Karä olo papa akan iundur sampai naraka, karä olo kapir, idjä ngalapean Hatalla.

19. Krana olo pähä djaton ha-radjur ngalapeae, kaharap olo ba-lemo atäie djaton haiang sampai katatahi.

20. Mendeng, o Jehowa! äla olo pahalau manggatang arepe, soho olo kapir ihukum intu baum.

21. Ingkes panaräwen akae, o Jehowa, mangat olo kapir harati, iä baja olon bewäi. — Sela.

MASMUR 10.

Lakudoa tahuu dohop.

1. O Jehowa! buhen ikau mendeng kedjau, mangambutep matam metoh kadjakä?

2. Paham kadjojo olo papa haus mawi olo pähä, äwen inawan hong akal kadarhaka, awang ingumang olo parajap tä.

3. Krana olo papa mampatara arepe tagal kipen atäie, idjä batuuh tä manganan manawah Jehowa.

4. Koan olo papa huang kad-djohoe: iä puna djaton paraba; Hatalla puna djaton. Kakai karä akal karajape.

5. Iä haradjur bontong hong karä gawie, karä hukum ajum kedjan bara iä, karä musohe ingasésie bewäi.

6. Iä hamauh huang atäie: aku magon togor haradjur, kwäka tau buah talo papa!

7. Totoke kontep augli sapa, kotok tuntang tipu; penda djelae tjalaka tuntang kadarhaka bewäi.

8. Iä mondok mimpa parak rowut darah lewu, basilisilim iä nampatäi olo idjä brasih, djaton kasalae, matae loanglauh mimpa olo pähä.

9. Iä mimpa hong äka basilim, kilau singa hong lowange; iä mendäh mangat manjingkap olo sukar; salenga iä manjingkap äwen, mandjidjit iä akan djarat ai.

10. Tä äwen balongkang pasondèp; ungkup olo pähä balongkang awi äwen idjä abas tä.

11. Iä hamauh huang atäie: Hatalla kalapean gawingku, iä djari mangambutep matae, iä djaton maku manjengok sampai katatahi.

12. Mendeng, o Jehowa! gatang lengäm, o Hatalla! äla ngalapean olo pähä tä.

13. Buhen olo parajap akan manawah Hatalla, sambil hamauh huang atäie: ikau puna djaton paraba?

14. Tapi toto, ikau djari mitäe: ikan manampajah haiak manjanjang tuntang malait, palus mimbing perkara tä huang lengäm; olo pähä manjaragh tä lepah intu ikau; ikau idjä mandohop karä nolä.

15. Kälöh supek lengän olo dar-

haka, kälöh gau kasisik kadar-hakan olo papa, sampai djaton tarasondau hindai.

16. Jehowa toto radja palus sam-pai dapit tuntang katatahi: karä olo kapir impalomos bara tanahe.

17. Kakenang olo idjä balemo atäie djari hiningm, o Jehowa! ikau mananggar atäie, pindingm inalingam;

18. Mangat mambudjur nolä tun-tang olo pähä: olo kalunen djaton akan haradjur badjoho manekang arepe.

MASMUR 11.

Tahu harap Hatalla metoh kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kamanter olo panjanji. — Jehowa äka kaharapku; kilen keton hamauh mawi hambaruangku: hakan akan bukit keton, lalias kilau burong?

2. Krana itä! olo papa mangantjang talin panahe, iä habadju-ran anak panahe, mangat mama-nah olo budjur atäie bara äka basilim.

3. Krana olo tä hapan kagagahe bewäi, mangarak karä prentah: toh, kilen gawin olo tetek tä tinai?

4. Jehowa aton hong äkae idjä brasih, hong sorga tä padadusan Jehowa; matae mitä, bawak matae mariksa karä panakan olon.

5. Jehowa mariksa olo tetek: tapi olo papa tuntang idjä radjin marajap injingi hambaruae.

6. Iä karäh mudjan djarat, apui tunfang barirang akan olo papa: riwut apui indu bagin kadjarian äwen.

7. Krana Jehowa toto tetek,
tuntang iä radjin katetek; baue
inanampajah olo budjur.

MASMUR 12.

Lakudoa mawi olo haliau tuntang olo
kianat.

1. Masmur Dawid; akan ka-
mander olo panjanji; tumen nuda
baris hanja.

2. Dohop, o Jehowa! krana
olo brasih sasar munos, olo bu-
djur djari isut marak olo kalu-
nen.

3. Genep biti manandjaro ko-
lae; iä hakotak basalupo, menjak
manis totoke.

4. Käläh Jehowa mampalomat
karä totok awang menjak manis,
kari djela awang badjoho;

5. Idjä hamauh: awi djelan ita
ita abas tuntang manang; totok
biwihi ita mandolop ita; äwe kea
idjä tempon ita?

6. Maka basa olo sukar irusak,
basa olo pähä tä munguh, toh
aku handak mendeng, koan Je-
howa; aku handak mingkes olo tä
hong salamat, idjä magon mang-
enang djetä.

7. Maka augh Jehowa puna
brasih, kilau salaka ain tuan hong
petak, idjä imprasih hangkudju
tingkate.

8. Ikau, o Jehowa, karäh ma-
haga olo tä, sampai katatahi ikau
karäh manganggarong iä bara utus
olo papa tä.

9. Olo papa mananjap petak,
amon olo parajap inggatang intu
marak olo kalunen.

MASMUR 13.

Lakudoa mangat inarima Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan ka-
mander olo panjanji.

2. Kilen katahim, o Jehowa,
ikau haradjur handak ngalapeau
aku? kilen katahim ikau manja-
hokan baum bara aku?

3. Kilen katabie hambaruangku
akan bagisah awi karä tirokku.
tuntang atäiku gogop nongkang
andau? kilen katahie musohku
akan mampadjoho arepe mawi aku?

4. Käläh tampajah, trima augb-
ku, o Jehowa, Hatallangku! kä-
läh manarang matangku, belä aku
hiun palus matäi.

5. Belä musohku hamauh: aku
tolh kwasa mawi iä; belä idjä ma-
njingi aku handjak, amon aku
rajarajang.

6. Maka aku harap asim, atäiku
handjak tagal dohop ajum. Aku
handak manjanji akan Jehowa,
krana iä mampahalap aku.

MASMUR 14.

Tahu kapapan olo kalunen.

1. Masmur Dawid; akan ka-
mander olo panjanji. — Olo gila
hamauh huang atäie: Hatalla puna
djaton. Äwen tä djari tapakarok
rusak atäie, djaton baguna hindai,
iä indu kabelä awi karä gawie,
dialo idjä mawi talo bahalap. —
(Masm. 53.)

2. Bara sorga Jehowa manang-
kilik karä panakan olon, tantai
mitä, djaka aton idjä biti idjä
pintar, idjä manggau Hatalla.

3. Tapi samandiae iä djari undur, uras iä djari babasi; djaton aton idjä mawi talo bahalap, idjä mahin dia. — (*Rom.3,12.*)

4. Kilen, djaton idjä biti olo parajap tä handak mingate? idjä kunan ungkup olo ajungku manggau ontong ai, tapi iä djaton blaku intu Jehowa.

5. Hetä olo tä mikäh taräwen; krana Hatalla hindjä dengan ungkup olo tetek.

6. Kemä bewäi marusak tirok olo pähä, krana Jehowa aton äka kalindonge!

7. Käläh djaka bara Sion dumah salamat akan Israel, amon Jehowa haluli manalih olo ajue idjä tawanan. Tä Jakob akan baramirami, Israel akan handjak vantang.

MASMUR 15.

Ewe akan melai intu Hatalla?

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, äwe karah melai hong tingkapm? äwe akan mangkalewu hong bukitm idjä brasih?

2. Idjä tanggar budjur atäie, malalus katetek, tuntang manjewut katoto hapan atäie.

3. Idjä djaton mangotok hapan djelae, djaton mamapa paharie, djaton maku mampahawen kolae.

4. Idjä mangabelä olo awang inganan Hatalla, tapi mahorumat olo idjä mikäh Jehowa; idjä djaka iä djari mananggong sumpah indu karugin ai, djaton kea maku mobah tä tinai.

5. Idjä djaton mahatangan rearentai mampahudjong arepe, tuntang djaton tarima sudok, mangat

mahanek olo awang djaton kasaiae. Idjä mawi talo tä, palus katatahi iä djaton akan hagerek.

MASMUR 16.

Salamat olo, idjä hindjä Hatalla.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid. — Haga aku, o Hatalla! krana aku harap hong ikau.

2. O hambaruangku, ikau djari hamauh dengan Jehowa: ikan toh pangkahai Tuhan, aku djaton tawan salamat sala bara ikau;

3. Sama kilau karä olo brasih, idjä hong petak, tuntang karä olo bahalap, idjä äka salepah kasilakku.

4. Kutoh kapähän olo tä, idjä manggoang talo indu tempoe; aku djaton handak ombo maluput parapahe talo ihop, idjä kilau daha bewäi, arae mahin dia njamangku handak manjewute.

5. Jehowa indu bagingku idjä tukas akangku, iä panatauku: ikau mampahai joresangku.

6. Rakuran djari lawo akangku hong äka mangat haliae, toto, joresan idjä bahalap haliae mandjadi bagingku.

7. Aku manara Jehowa, idjä djari mamatut akangku; hamalem kea atai buku manantiring aku.

8. Haradjur aku mingkes Jehowa hong baungku, krana iä aton hila gantaungku, aku djaton akan hagerek halingok. — (*Gaw. Ras.2,25.*)

9. Tagal tä atäiku handjak, hambaruangku baramirami; isi tolangu kea mahin akan melai sanang bewäi.

10. Krana ikau djaton karäh manalua hambaruangku balihi hong naraka, dia kea nalua olo ajum idjä brasih maram.

11. Ikau mangarinah djalan pambelom akangku, kapuas kahalap mandjadi akangku intu baum, kamanis kamangat awi lengäm gantaum palus katatahi.

MASMUR 17.

Lakudoa mangat Ihatalla mahaga ita.

1. Lakudoan Dawid. — O Jehowa, tarima katetek, hining augh bawaiku, tamäan akan pindingm lakudoangku, idjä injewut totok biwiiku idjä djaton manandjaro.

2. Kälöh ikau mangarinah kabudjurku, kälöh matam mitä katetek.

3. Ikau mariksa atäiku, manjengok tä hamalem, ikau titip mangkemä aku, tuntang djaton sondau talo enen; augh njamangku djaton manangkalau kahandak atäiku.

4. Huang karä gawin olo aku djari mahaga arepku bara hadat olo gagah, tumon augh ajum.

5. Tandjongku tanggar mahoroe djalan aim, paingku djaton tanggarurus.

6. Aku blaku hong ikau, krana ikan, o Ihatalla, manarima aughku; talingan pindingm akangku, hining kotaku.

7. Pahai asim, ikau idjä maliwus karä olo idjä harap ikau bara olo handiai, awang manggatang arepe malawan ikau, hapan lengäm gantaum.

8. Haga aku kilau hampatong

matä, sahokan ngandjungen aku penda palapasm;

9. Bara karä olo papa, idjä marusak aku, bara musohku, idjä mangatah aku, mimes tahasengku.

10. Olo tä tulas awie hakampoh kasepute bewäi, hapan totoke iä badjoho hamauh.

11. Hong karä djalan ikäi olo tä mangapong ikäi katontoh, matae manampajah mangat mundur ikäi hong petak.

12. Iä kilau singa idjä radjin mamisak, kilau singa tabela, idjä mahukup hong äkae mimpa.

13. Mendeng, o Jehowa! salehan mawi äwen, kälöh baring iä; palus liwus hambaruangku bara olo papa hapan padang ajum;

14. Bara olo abas tä, hapan lengäm, o Jehowa! bara olo kalnnen toh, idjä bagie hong pambelom djetoh, idjä knae injuangm hapan panatau ajum, idjä bakapal anake, tinai aton kalabiëawang impeliae akan anake. — (Luk.16,25.)

15. Maka huang katetek aku karäh mitä baum, haiak misik aku karäh puas mitä ampim. — (Matt. 5,8.)

MASMUR 18.

Augh tarimakasih tahu karä musoh impakalah.

1. Masmur akan kamander olo panjanji; ingarang Dawid, rewar Jehowa, idjä djari manjewut akan Jehowa karä augh njanji toh katika Jehowa djari malapas iä bara lengän karä musohe, tuntang bara lengän Saul. — (2.Sam.22,1.)

2. Maka koae: Dengan katoton

ataiku aku sintu ikau, o Jehowa, idjä indu kwasangku.

3. Jehowa batukarangku, kota tangku, paliwus ajungku; Hatal langku aton bukitku, idjä äkaku harap; talawangku tuntang tandok salamat ajungku, äkaku gantong tuntang dähen.

4. Aku blaku intu Jehowa, manjewut iä patut inara, tä aku iliwuse bara karä musohku.

5. Pasong pampatäi djari manguling aku, rahusan kadarhaka manaräwen mampikäh aku.

6. Pasong naraka mambilit aku, djarat pampatäi manjalenga aku.

7. Metoh kadjakängku aku bla ku intu Jehowa, intu Hatallangku aku mantehau; tä iä mahining aughku bara äkae idjä brasih, augh bawangku sampai iä, tamä pindinge.

8. Tä petak hagerek harogoh, galang bukit hagendjäh hagerek, basa hasep kalaite.

9. Asep njampuluk bara uronge, apui panjeha bara njamae, barah apui impanjalae.

10. Iä manusang langit balalu mohon, tuntang kakaput penda paie.

11. Iä mondok hundjun Kerub palus trawang, iä manari hundjun palapas riwut.

12. Kakaput inampae indu kam pohe, mandjadi tingkape hakalling iä, kakaput danum, baunandau idjä sasawoh.

13. Awi panjangkowong helo baue baunandaue halilang; tä, ndjan batu tuntang barah apui!

14. Palus Jehowa manjaho hong langit, Idjä Pangkahai tä mam pahining aughe tuntang udjan batu dengan barah apui.

15. Iä malekas anak panahe pa-

lus manamburup olo tä, iä tä kutoh kilat, palus manjabanen äwen.

16. Tä rahusan danum mamala, galang petak impalaungai, awi pudjim, o Jehowa, awi kamähus urongm.

17. Iä manjoho bara äkae idjä gantong, mangat inanduan aku, mandjidjit aku bara danum handalem.

18. Iä maliwus aku bara musohku awang kwasa, bara karä olo idjä basingi aku, basa äwen tä pahalan abas bara aku.

19. Äwen tä djari maroboh mantakan aku metoh kadjakängku, tapi Jehowa djari manjokah aku.

20. Iä mamplua aku akan äka landang; iä mansuwit aku, krana iä mangilak aku.

21. Jehowa mampahalap aku tumon katetekku; iä manjulang akangku tumon karasih lengängku.

22. Krana aku djari manjak karä djalan Jehowa, djaton aku darhaka undur malahi Hatallangku.

23. Malainkan karä hadate uras intu baungku, karä prentahé djaton aku manganae bara aku.

24. Aku djari tanggar budjur intu iä, tuntang djari mahaga arepku bara kasalangku.

25. Tagal tä Jehowa malian akangku tumon katetekku, tumon karasih lengängku intu matae.

26. Olo pamasi iasim, olo budjur imbudjur.

27. Dengan olo brasih ikau brasih, maka dengan olo bingkok ikau bingkok kea.

28. Krana ikau puna maliwus olo awang ihenjek, tapi matä awang badjoho impanjukokm.

29. Krana ikau manggalak pali tangku; Jehowa, Hatallangku, mamplawa kakaputku.

30. Krana awi dohopmi aku mantakan kawan parang, awi dohop Hatallangku aku lompat tamü kota.

31. Hatalla tä, idjä djalae uras etter, augh Jehowa brasih haliai; iä indu talawang olo handiai, awang harap iä.

32. Krana äwe Hatalla, sala bara Jehowa? Kwe batukarang beken bara Hatallan ita?

33. Hatalla tä, idjä mambabat aku dengan kaabas, tuntang metter mananggar djalangku.

34. Iä mampalias paingku kilau pain badjang, hong äkaku gantong iä mampendeng aku.

35. Iä madjar lengängku parang, sampai panah wadja irentur lengängku.

36. Talawang salamatm djari inggam akangku, lengän gantaum manjokah aka; ikau mamparandah arepm mampahai aku.

37. Ikau djari mampalandang äka paingku, sampai fakirku djaton tanggarurus.

38. Aku manjasah karä musohku, aku mandjakä iä, aku djaton helo buli sampai äwen lepah impalomosku.

39. Aku mawi iä pangkipangkiha, sampai äwen djaton tau mendeng tinai; äwen tä halelek penda paingku.

40. Ikau mambabat aku hapan kaabas akan parang, ikau mambaring akan pendaku idjä malawan mawi aku.

41. Ikau manamburup karä musohku akangku, karä olo idjä basingi aku impalomatku.

42. Olo tä kahau kadarat, tapi djaton idjä maliwuse; akan Jehowa, tapi djaton iä toimbah augh äwen.

43. Aku mamparotek iä kilau tunek petak taraiup awi riwut,

palus manganan iä kilau rumpur hong djalan.

44. Ikau maliwus aku bara klahin utus olo ajungku, ikau mangkat aku mandjadi radjan karä olo kapir, olo idjä dia kasenangku bahut manempo aku toh;

45. Idjä baja himingku arae bewäi, anak utus tanah beken manbudjok mamenda aku.

46. Olo beken utuse tä blaju, haiak gagendjäh iä blua bara kota.

47. Jehowa belom, tara akan Batukarangku! pahai Hatallan salamatu!

48. Hatalla idjä paham mamalahi akangku, idjä mandjudju karä utus olo inamenda aku;

49. Idjä malapas aku bara karä musohku; tinai bara olo handiai, awang malawan mawi aku, ikau manggatang aku; ikau maliwus aku bara olo kianat.

50. Tagal tä aku handak manara ikau, o Jehowa, intu bentok karä olo kapir, tuntang handak manajni manara aram;

51. Idjä malalus salamat paham dengan radjac, tuntang mampahalap idjä djari iminjake, Dawid tuntang panakae palus katatahi.

MASMUR 19.

Kalunen toh toto hai; tapi hai haream Torat Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan kamander olo panjanji.

2. Karä langit mambrita horumat Hatalla, hawon tä masanan gawin lengëe; — (*Rom.1,20.*)

3. Genep andau manutor tä akan kolae, genep alem mangarinah tä akan alem beken;

4. Alo djaton aton sewute, alo djaton kotake, alo djaton taralihning aughe.

5. Hapus petak äkac masanae, tuntang aughe sampai saran kalunen. Hetä iä djari mingkes tingkap akan äka matanandau.

6. Matanandau tä kilau bakalbanä, idjä blua bara karonge; iä handjak kilau pangkalima, mangat manandjong djalae.

7. Hila silan langit äka palembute, tuntang darie sampai saraesilae, djaton talo enen, idjä katasan lasoe.

8. Torat Jehowa toto tinduh, mampangat hambaruan; augh Jehowa batantu, mamintar olo idjä hindai harati.

9. Prentah Jehowa uras budjur, mampahandjak atäi; undangundang Jehowa uras brasih, manarang matä.

10. Kikäh dengan Jehowa aton djaranih, palus melai sampai katabahi, karä tukas Jehowa uras toto, tetek samandiai.

11. Djetä bahalap bara bulau, bara kutoh bulau awang•batuä: djetä manis bara madu, bara madu awang kikat.

12. Rewarm kea implawa awie, olo idjä mahaga tä toto kutoh upahe.

13. Karä kalangkah, äwe tau mangasenä? ampun aku bara karä awang basilim tä kea.

14. Tinai haga rewarmpara kabangang, äla djetä marentah aku: tumon tä aku tanggar budjur, tuntang brasih, djaton kadarhaka hai.

15. Käläh mangilak kotak njamangku, tuntang augh atäiku intu baum, o Jehowa, Batukarangku, Paliwus ajungku!

MASMUR 20.

Lakudoa akan salamat radja.

1. Masmur Dawid; akan kanderolo panjanji.

2. Käläh Jehowa mahining aughm hong andau kadjakäm; aran Hatallan Jakob akan mawat mangatang ikau.

3. Käläh iä mandohop ikau bara äkäe idjä brasih, tuntang manjokah ikau bara Sion.

4. Käläh iä tahuu karä parapah talo kinan aim, käläh parapah awang ingähum ingilake. — Sela.

5. Käläh iä manenga akam tumon kahandak atäim, tuntang malalus karä pikirm.

6. Käläh djaka ikäi tau basasurak tagal salamatm, tuntang ingatang awi aran Hatallan ita. Käläh Jehowa malalus karä augh laku.

7. Toh aku katawan, Jehowa mandohop idjä djari iminjake, iä mahining aughe bara sorga, äkäe idjä brasih, awi kamentenge, awi dohop lengäe gantaue.

8. Olo tä harap karä karetae, karä hadjarae, tapi ita mingat aran Jehowa, Hatallan ita.

9. Äwen tä kusakkasik palus balongkang, tapi ita maniki mendeng dähen.

10. O Jehowa, dohop! Käläh tarima augh ikäi, metoh ikäi mangahau.

MASMUR 21.

Kahandjak olo tagal kahain radja.

1. Masmur Dawid, akan kanderolo panjanji.

2. O Jehowa! tagal kwasam radja handjak, iä paham rindang tagal salamatm.

3. Kanahuang atäie djari mengam acae, tuntang djaton djari mangahana acae idjä djari ilaku njamae. — Sela.

4. Krana ikau manjalehan berkat paham acae, tuntang mingkes hundjun takoloke makota bulan.

5. Pambelom djari ilakue bara ikau, toh maka ikau mamandjang umure haradjur akan dapit palus katatahi.

6. Paham horumat ajue awi dohopm, kahai tuntang kabungas djari mengam acae.

7. Krana ikau mingkes iä indu berkat katatahi, ikau mampa-handjak iä awi karindang intu baum.

8. Krana radja harap hong Jehowa, awi sintan Idjä Pangkahai tä iä puna djaton akan tatara-jang.

9. Lengäm karäh sondau karäh musohm, lengäm gantaum karäh sondau olo handiai, idjä basingi ikau.

10. Ikau karäh mawi olo tä kilau iä hong tannur apui, sana ikau manampajah äwen; hong kalaite Jehowa karäh mampalomat äwen, lepah äwen karäh kinan apui.

11. Anake karäh impalomosm bara petak, hapus paunakae bara marak olo kalunen.

12. Krana äwen manirok talo papa mawi ikau, iä mangumang arä akal, tapi iä djaton tau malaluse.

13. Krana ikau karäh manamburup olo tä, palus panalmi imintum manambang baue.

14. Horumat akam, o Jehowa,

hong kaabasm; ikäi handak manjanji manara kwasam.

MASMUR 22.

Njanji tahiun kapähän olo tetek, tinai tahiun berkat kapähäe tä.

1. Masmur Dawid; akan kaman der olo panjanji; tahiun badjang bawie, idjä acae langit mahindang tinai.

2. O Hatallangku, Hatallangku! buhen ikau djari ngalapeau aku! magon djajong ikau mandohop aku, magon djajong bewäi ikau dengan karä augh kuntohku. — (Matt.27,46.)

3. O Hatallangku! handau aku mantehau ikau, tapi ikan djaton tombah, tinai hamalem, tuntang djaton kea aku tau sumi.

4. Maka ikau toto brasih, ikau idjä mondok hong njanji horumat ain olo Israel.

5. Tato ikäi djari harap hong ikau; äwen harap, tuntang ikau djari maliwus äwen.

6. Iä mangkariak blaku hong ikau, tä iä iliwus; iä harap hong ikau, tä iä djaton rungkok.

7. Tapi aku toh kilau handalai, djaton djaka kilau olon, äka kabelän olo tuntang indu tawah utus olo arä.

8. Olo handiai idjä mitä aku hababaka aku, marakang njamae, mamindi takoloke, koae: — (Matt. 27,39.)

9. Iä djari balaboh hong Jehowa; käläh iä tä mawat iä, maliwus iä, basa iä mangilak iä.

10. Krana ikau djari mamplua aku bara knain induku: ikau indu

äka kaharapku pesangku impatusu induku.

11. Akam aku djari imbaring bara knain induku; ikau djari indu Hatallangku bara parnakan induku.

12. Æla ikau kedjau dengangku, krana kadjakä djari tokep, krana pandohop djaton beken.

13. Kawan hadangan djari mangaliling aku, hadangan hutan djari mangapong aku.

14. Jä manganga njamae manintu aku, kilau singa pamisak idjä manjakungkong.

15. Aku djari inusuh kilau danum, karä tolangku lepah balongget; atäiku djari kilau lilin, djari lenjoh intu huangku.

16. Kaabasku djari räbok kilau tiwak dapur, dgelangku leket intu tangepkku, tuntang ikau mingkes aku hong kawon pampatäi.

17. Krana aso djari mangaliling aku, kawan olo parajap djari mangapong aku, iä djari madjok pai lengängku lasak;

18. Sampai aku tau misä karä tolangku: maka olo tä manampa-jah, radjin mitä aku kalotä.

19. Æwen mambagi karä pakaiangku sama arepe, tagal klambingku iä batenong. — (Matt.27.35.)

20. Maka ikau, o Jehowa, äla ikau kedjau dengangku; ikau idjä kwasangku, gulong arepm mando-hop aku.

21. Liwus hambaruangku bara padang, aku idjä unggounggol bara karä aso tä.

22. Lapasaku bara njaman singa, bara tandok badak käläh hakan aku.

23. Aku handak masanan aram akan karä paharingku, bentok olo

ärä aku handak manara ikau. — (Ibran.2.12.)

24. Keton, idjä mikäh Jehowa, awi manara iä; horumat iä keton, panakan Jakob samandiai; buah marawan dengae, keton karä olo Israel.

25. Krana tjalakan olo pähä iä djaton djari mangabelä, djaton mandjileke, iä djaton djari manja-hokan baue bara äwen, tapi metoh äwen djari mantchau iä, iä djari mahininge.

26. Ikau kea äka tarangku intu bentok olo arä; aku handak ma-hapus karä miatku intu baun olo awang mikäh iä.

27. Karä olo balemo atäie karäh kuman sampai besoh, idjä mang-gau iä karäh mahoramat Jehowa, atäi keton karäh riariak haradjur katatahi.

28. Hapus saran petak karäh mingat djetä tuntang hobah intu Jehowa, karä utus olo kapir karäh sontop manjembah ikan.

29. Krana karadjaan aton ain Jehowa, iä marentah marak karä olo kapir.

30. Samandiai olo hai hong petak karäh kuman tuntang som-bajang, tinai karä olo hong kawo, idjä djaton olihe mambelom arepe, karäh mandeko ntute intu baue.

31. Ai karäh aton barise, idjä manempo iä; Jehowa karäh insu-man akan karä pangereng idjä rahi-an.

32. Djadi, olo tä karäh manalih, masuman katetek ajue akan pang-ereng olo, idjä inakan rahian bara tä, basa iä djari manggenep malalus tä.

MASMUR 23.

Jehowa sakatik olo ai.

1. Masmur Dawid. — Jehowa aton sakatikku, aku djaton tapas talo enen. — (*Joh.10,12.*)

2. Iä mimbit aku melai intu äka oru awang bahalap, tuntang magah aku malajan hong äka danum takining.

3. Iä mamparigas hambaruang-ku, iä magah aku mahoroe djalan budjur, tagal arae.

4. Alo aku mahoroe djanali kalingän pampatäi, djaton kea aku mikäh tjalaka: krana ikau mampahaiak aku, kitoim tuntang so-kahm mampangat aku.

5. Ikau manatap medja akangku intu baun karü musohku, ikau mohos takolokku hapan minjak, sangkirku magon mamurai.

6. Baja kahalap tuntang asi bewai karäh mampahaiak aku katahin karü andau pambelomku, aku karäh melai hong human Jehowa haradjur palus dapit.

MASMUR 24.

Njanji hapau manambang Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Jehowa tempon hapus petak tuntang karä huange, salepah kalunen tuntang talo handiai, awang melai hetä.

2. Krana iä djari mandjadian malampangan tä hong karä tasik, tuntang mahaga tä hong karä batangdanum.

3. Æwe karäh manalih mandai bukit Jehowa? æwe karäh melai intu äkac idjä brasih?

4. Idjä djaton kasalan lengäe, idjä brasih atäie, idjä djaton mambaring hambaruae akan talo haiang, tinai idjä djaton sumpah sala:

5. Iä tå karäh mandino berkat bara Jehowa, tuntang katetek bara Hatalla, Djurni-salamat ai.

6. Djetoh utus olo, idjä mikäh baue; idjä manggau ikau, iä tå Jakob. — Sela.

7. Pahai arep keton, karü bauntonggang, parangkah arep keton, bauntonggang idjä usang, mangat radjan kahai tamä.

8. Æwe idjä radjan kahai tå? Iä tå Jehowa, idjä kwasa tuntang pangkalima toto, Jehowa idjä abas parang!

9. Pahai arep keton, karü bauntonggang, parangkah arep keton, bauntonggang idjä usang, mangat radjan kahai tamä.

10. Æwe idjä radjan kahai tå? Iä tå Jehowa, Tuhan karü kawan talo belom; iä tå toto radjan kahai. — Sela.

MASMUR 25.

Lakudoa tahuu dohop.

1. Masmur Dawid. — Dengam, Jehowa, aku taharu.

2. Ikau äka kaharapku, o Ha-tallangku, äla mampahawen aku, belä karü musohku handjak tagal aku.

3. Toto, karü olo idjä mentai ikau djaton akan mahamen; tapi karü olo idjä kianat gawie djaton bara buku karäh impanjukok.

4. Sanan karü djalam akangku, o Jehowa, tundjok akangku kari pelekm.

5. Gagalau aku huang katom, tuntang adjar aku: krana ikan Hatallan salamatku, ikau idjä ientaiku sining andau.

6. Ingat karä kasajangm, o Jehowa, tuntang asim, krana djetä puna bara katatahi.

7. Äela tahuu karä dosangku pesangku tabela, tuntang karä kardhakangku, tapi tahuu aku tumon asim, tagal puna kahalapm, o Jehowa.

8. Jehowa toto bahalap tuntang budjur, tagal tä iä madjar djalan intu olo badosa.

9. Iä magah olo balemo atäie huang kabudjur, tuntang madjar olo idjä randah atäie djalan ai.

10. Krana djalan Jehowa uras asi tuntang katoto akan karä olo, idjä mahaga djandjie tuntang kaksiae.

11. Tagal aram, o Jehowa, käläh ampun kasalangku, basa djetä pahalau paham.

12. Äewe kea olo tä, idjä mikäh Jehowa? Iä karäh iadjare djalan idjä patut intihe.

13. Hambaruae karäh melai hong talo bahalap, panakae akan manjores petak.

14. Olo idjä mikäh Iä, iä tä äka karantep Jehowa, djandjie ingari-nahe akan äwen.

15. Matangku haradjur manantuneng Jehowa, krana iä mengkak paingku bara djaring.

16. Ules arepm tampajah aku, huang karasih, aku puna rantep tuntang pasi aku, basa aku ung-gounggol tuntang tjalaka.

17. Kasinggul atäiku djadjalankaham, lapas aku bara karä kadjakangku.

18. Tampajah tjalakangku, kapü-hängku, tuntang ampun karä dosangku.

19. Itäm karä musohku, krana iä paham arä, iä basingi kianat dengangku, djaton bara buku.

20. Haga hambaruangku balalu liwus aku, äla nalna aku impahawen, krana aku harap ikau.

21. Katetek kabudjur karäh maha gaga aku, krana aku mentai ikau.

22. O Hatalla, lapas Israel bara karä kadjakäe.

MASMUR 26.

Olo idjä brasih lepah kasalae blaku dohop intu Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Käläh mamatut mambudjur aku, o Jehowa, krana aku djari manandjong huang katetekku; aku djari harap Jehowa, tagal tä aku djaton tau balongkang.

2. Priksa aku, Jehowa, tuntang kemä aku: atäi buaku djari im-prasih kea.

3. Krana sintam haradjur äka matangku, aku djari manandjong huang katotom.

4. Djaton pondokku hindjä olo bingkok, djaton aku rampi dengan olo haliaw.

5. Aku djari basingi ungkup olo parajap, tuntang pondokku djaton hindjä olo papa.

6. Aku mamenjau lengängku dengan mesbehm, o Jehowa,

7. Mangat mampahining angh tara, uka masanan karä gawim awang heran.

8. O Jehowa, aku radjin dengan huma, äkam melai, dengan kaleka idjä hetä horumatin aton.

9. Äela manganan hambaruang-

kn tamput olo badosa, äla taha-sengku haiak olo panusuh daha;

10. Idjä hong lengae leket gawi papa, lengae gantaue magon ba-suang sudok olo.

11. Tapi aku toh manandjong huang katetekku. Lapas aku tun-tang pasi aku.

12. Paingku mendeng mamentok: hong ungkup olo arä aku karäli manara Jehowa.

MASMUR 27.

Kamaugat tuntang kahandjak huang Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Jehowa kalawangku tuntang salamatku: äwe tinai akan ingikähku? Jehowa kotan pambelomku; äwe tan ma-njabanen aku?

2. Amon olo papa, idjä basingi aku, karä musohku tä, marumpak handak mawi aku, nahnang kuman isingku: tä maka äwen tä salenga tantarang balongkang.

3. Alo kawan parang mangapong aku, atäiku djaton kea mi-käh; alo parang manjalenga aku, aku sanang, harap bewäi.

4. Talo idjä djari ilakuku intu Jehowa, djetä idjä inuntutku: ma-ngat haradjur katahin andau pam-belomku aku akan melai hong äka Jehowa, nakara nampajah ka-halap Jehowa, tuntang mangumang tä hong äcae idjä brasih.

5. Krana iä mangalindong aku hong tingkap ai katika tjälaka, iä manjahokan aku hong äka basilim intu humae, iä manggatang aku hundjun batukarang.

6. Maka toh takolokku mang-gatang arepe mahundjun karä mu-

sohku, awang mangaliling aku; aku handak maluput parapah horumat hong tingkap ai; aku han-dak manjanji, tuntang mampahiau talo usik akan Jehowa.

7. Hining, Jehowa, kahum aughku mantehau, pasi aku tun-tang tarima aku.

8. Atäiku haradjur manahiu aughm dengam: gauaku; — tagal tä aku manggau ikau kea, o Je-howa!

9. Äela manjahokan baum bara aku, äla manolak rewarm huang kalaitm, ikau idjä haradjur djari indu pandohopku; äla malekak aku, äla mundur lengäm bara aku, joh Hatalla, salamat ajungku!

10. Krana induku apangku djari malihu aku, tapi Jehowa manduan aku.

11. Adjar djalam akangku, o Je-howa, tuntang agah aku hong pe-lek rampar, tagal karä idjä basingi aku.

12. Äela mandjuluk aku huang kipen karä musohku, krana arä saksi panandjaro mendeng malawan aku, tinai olo idjä mamaus kaga-gahe.

13. Djaka aku djaton batantu harap mitä sintan Jehowa hong äka olo belom, rusak kea aku.

14. Tapi entai Jehowa, tangga-tanggar bewäi, tä iä karäh maidähien atäim; toto endäh Jehowa!

MASMUR 28.

Lakudoa uka inarima tuntang indohop.

1. Masmur Dawid. — Iku. Jehowa, ingahauku, joh Batukarangku, äla manunis arepm dengan

aughku, belä awim suni aku sama dengan olo idjä lawo huang kubur.

2. Hining augh usokku, kahum aku mangkariak mantehau ikau, kahum aku mandepä lengängku manintu äka-panjupa aim idjä brasih.

3. Äla ikau manunda mangunan aku haiak olo papa, tuntang haiak olo badosa, idjä bahalap kotate dengan kolae, tapi atäie papa.

4. Baläh äwen tumon gawie, tumon kapapan prangae; tumon gawin lengäe lian akan äwen, sulang akae tumon kapatute.

5. Kiana äwen djaton maku paraba gawin Jehowa, djaton miugat gawin lengäe: tagal tä Iä karäh mangarak olo tä, palus djaton haragapan iä tinai.

6. Horumat akan Jehowa, krana iä djari mahining augh usokku.

7. Jehowa kwasangku tuntang talawangku; atäiku djari harap iä, tuntang akan djari indohop, awi tä atäiku baramirami, hapan njanjingku aku handak manara iä.

8. Jehowa indu kwasan olo ajue. Iä toto kota äka kalindong akan idjä iminjake.

9. Dohop utus olo ajum, berkat joresam, käläh sakatik äwen, tuntang pahai iä sampai katatahi.

arae, sombajang intu Jehowa huang kabungas idjä brasih.

3. Augh Jehowa ambo baun-andau, Hatalla Tempon horumat manjaho, Jehowa manjaho ambo karä danum tä.

4. Augh Jehowa tä toto kwasa, augh Jehowa paham kabehate kahiae.

5. Augh Jehowa manesäi batang seder, toto Jehowa manesäi batang seder hong Libanon.

6. Iä manjoho tä manangkadjok kilau anak sapi, bukit Libanon tuntang Sirion kilau badak tabela.

— (5.Mos.3,8.9.)

7. Augh Jehowa manjaherang hapan njalan apui.

8. Augh Jehowa manaräwen padang benjem, augh Jehowa manangkinja padang Kades.

9. Augh Jehowa manaräwen bdjang bawie sampai manak, iä mam-paranggau karä pulau kaju, maka huang äkae idjä brasih talo handiai menjewut: horamat!

10. Horan Jehowa djari mondok marentali danum soho, maka karötä Jehowa puna mondok kilau radja sampai katatali.

11. Jehowa karäh mampaabas utus olo ai, Jehowa karäh mamberkat olo ajue dengan kasanang.

MASMUR 29.

Karä horumat akan pangkahai Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Sewut akan Jehowa, joh karä anak Hatalla, sewut akan Jehowa horumat tuntang kwasa.

2. Sewut akan Jehowa kahain

MASMUR 30.

Njanji tara tahu kaliwus.

1. Masmur idjä ingarang hapa mamuga human Dawid.

2. Aku handak manara ikau, o Jehowa, krana ikau djari mandjidit mampahai aku, djaton maku mampahandjak musohku tagal aku.

3. Joh Jehowa, Hatallangku, aku djari mangkariak intu ikau, tä ikau djari mampakäläh aku.

4. O Jehowa, ikau djari mimbit hambaruangku blua bara nara-ka, tuntang djari mambelom aku bara marak äwen, idjä mohon akan kubur.

5. Njanji akan Jehowa, keton idjä budjur dengae, tuntang se-wut horumah tahu karasih ai.

6. Krana kalaite idjä kapidjep matä bewäi, tapi asie katahini pambelom; halemäi aton augh tang-is, tapi handjewu aton kahan-djak.

7. Toto, aku djari hamauh hu-ang kadjohongku, metoh aku sa-nang: palus katatali aku djaton tatarajang.

8. O Jehowa, awi asim ikau djari mandähen bukitku; limbah tä ikau manjahokan baum, palus aku djungun.

9. Intu ikau, Jehowa, aku man-tehau; Jehowa idjä iusokku, ko-angku:

10. Narai guna dahangku, amon aku lawo akan kubur? tau kawo manara ikau, aton iä akan mas-naan katotom?

11. Hining, Jehowa, tuntang pasi aku; o Jehowa, käläh ikau indu pandohopku!

12. Tä ikau djari malih tangis-ku mandjadi karami; ikau djari mengkak sambalajongku, tun-tang makaian aku dengan kahan-djak;

13. Mangat hambaruangku ma-njanji akam, djaton tau suni O Jehowa, Hatallangku, ikau han-dak ihorumatku katatali.

MASMUR 31.

Lakudoa hong katika kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan ka-mander olo panjanji.

2. Ikau, Jehowa, idjä kaha-rapku; äla manalua aku impaha-wen, liwus aku awi katetekm.

3. Talingan pindingm akangku, awat aku djeledjeleng; käläh ikau indu batukarangku idjä dähen, tuntang kota, mangat mahaga aku.

4. Krana ikau puna batuka-rangku tuntang kotangku, tagal aram ikau karäh magali tuntang ngagalanan aku.

5. Ikau karäh mengkäk aku bara djaring, idjä djari inenan äwen manantai aku, krana ikau kaabasku.

6. Aku manjaragh hambar-angku intu lengäm, ikau mane-wus aku, joh Jehowa, Hatallan katoto.

7. Aku manjingi olo idjä ra-djin talo haiang panandjaro, tapi aku harap dengan Jehowa.

8. Aku rindang tuntang han-djak tagal kahalapm, krana ikau manampajah tjalakangku, tuntang kasne karü kadjakän hambar-angku.

9. Maka ikau djaton maku ma-njaragh aku intu lengän musoh, ikau mampendeng aku hong äka idjä landang.

10. Pasi aku, Jehowa, kiana huangku sekä haradjur, awi ka-singgulku matangku maruak, tinai hambaruangku harerer tuntang ha-pus bitingku.

11. Krana pambelomku djari mu-nos awi kapähä, karü njelongku una awiku munguh, kaabasku

djari basempong awi kasalangku, tuntang karä tolangku djari boang.

12. Awi karä musohku aku djari paham batawah, alo intu karä kapatohku; aku ingarawan karä karampiku, olo idjä mitä aku hong djalan hadari kedjau mahakan aku.

13. Atäi olo djari kalapean aku kilau olo matäi, aku mandjari kilau kasa idjä pusit.

14. Aku djari mahining kotok olo arä, toto pampikäh hakaliling bewäi; äwen hatirok sama arepe mawi aku, iä mangarangka manganan tahasengku.

15. Tapi aku harap ikau, o Jehowa; koangku: ikau puna Hattallangku.

16. Katikan umurku puna hong lengäm awat aku bara lengän karä musohku, tuntang bara karä olo awang mangatah tahasengku.

17. Käläh sangkowong baum akan rewarmp, liwus aku hapan kahalapm.

18. O Jehowa, äla manalua aku impahawen, krana aku mangahau ikau; buah olo papa tä impahawen, balalu inggagom hong naraka.

19. Karä totok panandjaro akan bisu, idjä karas, badjoho tuntang panawah mawi olo tetek.

20. Kutoh kahalapm, idjä djari ingkesm akan olo, awang mikäh ikau, tuntang idjä ilalusm akan olo, awang harap ikau intu baun olo kalunen.

21. Ikau manjahokan manalawang olo tä hapan baum bara kasingin olo, ikau manganggarong mangalindong äwen bara karä kapanan totok olo.

22. Horumat akan Jehowa, basa iä djari manjampai akangku ka-

halape awang heran tä, mandjadi indu kotangku.

23. Maka toto aku hamauh, koangku metoh kagogopku: aku djari insuwit bara matam; — tapi ikau kea djari mahining augh bawaiku, metoh aku mangkariak intu ikau.

24. Sinta Jehowa, keton handiai, idjä budjur atäi dengae; toto Jehowa etter djandjie, iä paham maläh olo idjä badjoho gawie.

25. Tanggatanggar bewäi, tä iä karäh mandähen atäi keton handiai, keton idjä mentai Jehowa.

MASMUR 32.

Salamat olo idjä iampun dosae.

1. Augh adjar Dawid. — Salamat olo tä idjä kalangkahe djari iampun, tuntang dosae djari inutup. — (*Rom.4,7.*)

2. Salamat olo tä, idjä kadarhae djaton itong Jehowa, idjä djaton bingkok atäie hindai.

3. Krana katahingku milim, maka karä tolangku djadjalan boang awi tangisku nongkang andau.

4. Krana lengäm mambehat aku handau hamalem, sampai dahangku sasar teah, kilau talo mandjadi keang awi pandang. — Sela.

5. Tä, maka aku masuman dosangku akam, tuntang djaton milim kasalangku. Koangku: aku handak mangaku karä kadarhae kangku intu Jehowa. Tä, maka ikau mampun katiwasku, karä dosangku. — Sela. — (*1.Joh.1,9.*)

6. Tagal tä patut karä olo brasih blaku intu ikau, katahin iä

tau sondau ikau; toto, amon da-num soho akan dumah, djetä djaton tau sampai äwen.

7. Ikau äka kalindongku, ikau mahaga aku bara karä tjalaka, sampai aku iliwus manjanji dengan kahandjak atäiku. — Sela.

8. Aku handak madjar ikau, tuntang masuman djalan akam, idjä patut ihoroe; matangku karäh mangarangka akam.

9. Äla keton kilau hadjaran kalidai, idjä djaton bara akal, idjä ingkepan gandalı intu njamae tuntang talie, hapan hadjadjuan iä, amon djetä djaton maku manalih ikau.

10. Kutoh kapähän olo papa, tapi idjä harap Jehowa ingkipite hapan asi.

11. Handjahandjak intu Jehowa, tuntang rindang, keton idjä tetek, külöh lahap, karä olo idjä budjur atäie.

MASMUR 33.

Tara akan Hatalla, idjä djaton tikas kwasaë, idjä mamberkat olo ai.

1. Handjahandjak intu Jehowa, keton olo tetek; olo budjur patut manjanji manara.

2. Tara Jehowa hapan kutjapi, njanji manara iä hapan rabap idjä sapulu talie.

3. Njanji akac njanji taheta, pahian talo usik halalahalap pahaiaik augh njanji.

4. Krana augh Jehowa uras to-to, tuntang karä djandjie tantu iä malaluse.

5. Iä radjin katetek tuntang kabudjur; hapus kalunen kontep kahalap Jehowa.

6. Awı augh Jehowa karä langit djari indjadian, tuntang karä kawan talo belom awi tahaseng njamae.

7. Iä mamumpong mangampe-leng karä danum mandjadi tasik, mingkes karä njalong hong puna äkæ.

8. Kälöh hapus kalunen mikäh Jehowa, karä awang mukong petak akan marawan dengae.

9. Krana sana iä hamauh, palus djadi, iä manjoho, balalu aton.

10. Jehowa marusak tirok olo kapir, iä mampahaiang kahandak karä utus olo kalunen.

11. Tapi tirok Jehowa dähen palus katatahi, kahandak atäie haradjur girirmanggirir.

12. Salamat utus olo tä, idjä Jehowa indu Hatallae, utus olo tä, idjä djari intihe-indu joresac.

13. Jehowa manangkilik bara sor-ga, mitä karä olo kalunen.

14. Bara padadusae awang dähen iä manampajah karä olo idjä mu-kong petak.

15. Iä mandjadian atäi karä olo tä, iä kasene karä gawie.

16. Radja djaton indohop awi kwasaë idjä paham, pangkalima djaton iliwus awie paham kaabase.

17. Karä hadjaran djaton baguna kea, awi kaabase idjä paham iä djaton tau maliwus.

18. Krana toto, matan Jehowa manangkilik olo idjä mikäh iä, idjä mentai asie;

19. Mangat iä maliwus hambaruaë bara pampatäi, tuntang mambelom iä wajah lau.

20. Hambaruan ita mentai Je-howa, iä idjä pandohop ita, talawang ita.

21. Krana intu iä ita handjak, basa ita harap arae idjä brasili.

22. Kälöh asim, o Jehowa, ma-

gon hundjun ikäi, tumon kahatap ikäi dengam.

MASMUR 34.

Tarimakasih intu Hatalla, basa iä mandohop maliwus olo ajue.

1. Masmur Dawid, metoh iä mampanjanjau arepe intu baun Abimelegh, amon iä tä maharak iä, palus iä hagoet. — (1.Sam. 21,13.)

2. Aku handak manara Jehowa nongkang andau, horumat ajue haradjur akan melai hong njamangku.

3. Hambaruangku akan manara arepe tagal Jehowa, mangat olo balemo atäie mahining tä, palus handjak.

4. Omba aku mampahai Jehowa, has ita haiahaiak mahorumat arae.

5. Amon aku manggau Jehowa, maka iä tombah aughku, palus maliwus aku bara karä kikähku.

6. Æweäwe idjä mitä musok iä, palus ampie riurium, toto iä djaton mahamen baue.

7. Olo tjalaka toh mangkariak, tä maka Jehowa mahining, palus mawat iä bara karä kadjakäe.

8. Malaikat Jehowa hakaliling mangota olo, idjä mikäh iä, tuntang maliwus äwen.

9. Kemä, itä, Jehowa toto bahalap. Salamat olo idjä harap iä.

10. Mikäh Jehowa, o keton handiai awang brasih, krana olo idjä mikäh iä djaton bara katapas.

11. Singa mahin akan buah katapas tuntang lau, tapi idjä mikäh Jehowa, karä ampin talo bahalape djaton tapas akae.

12. Kantoh, keton anak, hining aughku, aku handak madjar keton mikäh Jehowa.

13. Æwe olo tä idjä mipen pambelom, idjä radjin mitä andau bahalap?

14. Haga djelam bara kapapa, belä totokm manjewut augh tandjaro.

15. Lekak talo papa, palus lalus kahalap, gau kabuah, tuntang goang djetäi.

16. Matan Jehowa manangkilik olo tetek, pindinge manjenäh augh bawae.

17. Tapi baun Jehowa malawan olo, idjä mawi talo papa, nakara mampalomos pingat olo dengae bara petak.

18. Olo budjur mangkariak, tuntang hining Jehowa, palus iä maliwus äwen bara karä kadjakäe.

19. Jehowa manokek äwen, idjä manjasal lenjoh atäie, iä mandohip äwen, idjä bageto huange.

20. Toto, arä kadjakän olo tetek, tapi Jehowa maliwus iä bara karä talo tä.

21. Iä mahaga karä tolange, dialo idjä bara karä djetäi akan bapelek.

22. Olo papa akan impatäi awi tjalakae, idjä basingi olo tetek tä karäh inijpan ihukum.

23. Jehowa maliwus hambaruan karä reware, olo handiai, awang harap iä, djaton tau tipan.

MASMUR 35.

Lakudoa katika olo parajap mawi ita.

1. Masmur Dawid. — Lait, o Jehowa, olo idjä blaït aku, klahi olo idjä mangalahi aku.

2. Singkap talawang tuntang

ganggaman, palus taradjang ikau
indu pandohopku.

3. Djudju lundju, ngamparang
djalan äwen idjä manjasah aku,
tuntang hamauh dengan hambaru-
angku: aku toh salamatm.

4. Käläh olo, idjä mangatah
hambaruangku, mahamen tuntang
njukok; käläh olo, idjä manga-
rangka marusak aku, akan tampus-
lang, haburah baue.

5. Käläh iä maudjadi kilan ti-
kil taraiup tamput riwut, käläh
malaikat Jehowa manggian iä.

6. Käläh djalae mandjadi kaput
tuntang malisen, tuntang malaikat
Jehowa manjasah iä.

7. Krana djaton bara buku äwen
djari manenan djaringe, handak
marusak aku, djaton bara sabab
iä manampa palowang akan ham-
baruangku.

8. Käläh karusak salenga man-
takan olo tä, tuntang djaringe,
idjä djari inenae basahokan, akan
manjiteng iä, bitie akan lawo hetä
indu karusake.

9. Tä hambaruangku karäh han-
djak intu Jehowa, iä karäh rin-
dang hong salamat ai.

10. Tuntang karä uhat tolangku
karäh hamauh: o Jehowa, äwe pa-
dan dengam? Ikau idjä tau ma-
wat olo tjalaka bara olo idjä paha-
lau kwasa acae, tinai olo tjalaka
tuntang pähä bara olo idjä maram-
pas iä.

11. Saksi parajap aton lembut;
talo idjä djaton katawangku, djetä
hapae mandawa aku.

12. Iä manjulang kapapa akang-
ku gantin kahalapku, tantai mam-
panolä hambaruangku.

13. Maka aku, amon olo tä ha-
ban, palus hapakaian benang ganal
bewäi, tuntang mangapähä atäiku

dengan puasa, haradjur blaku doa
akac hapan toto atäiku:

14. Kilau iä kapatohku tuntang
paharingku kakai gawingku dengae,
aku manandjong soutosontop, kilau
olo idjä pähä atäie tagal indee.

15. Tapi metoh aku tjalaka äwen
tä handjak, palus hapumpong;
basat idjä djaton kasenangku ha-
pumpong mawi aku, harabitan
aku tuntang djaton maku terai.

16. Olo parajap, idjä haliau tun-
tag ombo manjapa tagal knaic,
mangadjirat kasingae mawi aku.

17. Joh pangkahai Tuhan, kilen
katahim ikau handak mitä gawie
kalotä? Liwus hambaruangku bara
karidun äwen tä, aku idjä unggoo-
unggol bara singa tabela tä.

18. Tä aku handak mahorumat
ikau bentok tawon olo arä, tuntang
manara ikau marak olo idjä karäan
karä.

19. Äla nalua olo tä handjak
tagal aku, idjä djaton bara buku
mamusoh aku, tuntang manjindir
aku hapan matae, idjä basingi aku
djaton sababe.

20. Iä djaton makuhamauh mang-
gau kasanang, baja iä mangarang-
ka augh tandjaro mawi olo idjä
sanai hong tanah.

21. Äwen paham manganga njae-
mae mawi aku: tä acae, tä akac,
djetä ita radjin mitae!

22. O Jehowa, ikau djari mitä tä,
äla manjuni arepm! o pangkahai Tu-
han, äla ikau kedjau dengangku!

23. Misik, karendeng arepm,
mamatut kabudjurku, joh Hatal-
langku, Tempongku! ngamanangan
basarangku.

24. Käläh putus akangku tumon
katetekm, o Jehowa, Hatallangku,
äla manjoho olo tä handjak rantang
tagal aku.

25. Aela manjoho olo tä hamauh huang atiae: tä akae, tä akae, djetä tumon kahandak ita! Aela manjoho äwen hamauh: ita djari manelen iä!

26. Käläh olo handiai, idja handjak tagal tjalakangku, uras akan mahamen tuntang haburah baue; käläh kahawen katawah buah iä, idjä mandjoho arepe mawi aku.

27. Tapi olo idjä radjin dengan kabudjurku akan handjak rantang tuntang rindang, tuntang hamauh haradjur: hai toto Jehowa, idjä radjin manjanang reware!

28. Tä djelangku akan masuman katetekm, tuntang manara ikau nongkang andan haradjur.

olon tuntang meto indohopm, o Jehowa!

8. Lalehan karega kahalapm, o Hatalla, sampai olo kalunen tau harap ingandjungen penda palapasm.

9. Äwen kilau babusau awi kamjenjak ramom, ikau mampihop iä hapan tahasak kannangatm.

10. Krana aim batang pambelom, huang kalawa aim ikäi mitä kalawa.

11. Lalus haradjur kahalapm akan olo idjä kasene ikau, tuntang katetek ajum akan karä olo budjur.

12. Aela pain olo badjoho marenjek aku, lengän olo papa äla maharak aku.

13. Hetä karä olo sala djari balongkang, iä djari imbaring djaton tau mendeng tinai.

MASMUR. 36.

Olo papa marajap, tapi Hatalla masih tuntang mamberkat olo ai.

1. Masmur Dawid, rewar Jehowa; akan kamander olo panjanji.

2. Prentah dosa puna hong atäi olo papa, tapi kikäh dengan Hatalla djaton intu matae.

3. Krana iä mambudjok arepe, handak mandino talo sala, marusak idjä äka kasingie tä.

4. Karä augh toteke uras kardhaka tuntang tipu, iä tantai djaton makui malalus talo bahalap.

5. Iä mangarangka tjalaka hong sasuroe, iä tanggar mendeng hong djalae idjä papa, djaton mikäh mawi talo darhaka.

6. O Jehowa, kahalapm hapus penda langit, tinai katotom kilau kakedjau darin baunandau.

7. Katetekm kilau bukit Hatalla, kapatut ajum kalombah tasik;

MASMUR. 37.

Alo olo papa handjulo batuah, toto iä akan rusak kea.

1. Masmur Dawid. — Aela atäim apuapui tagal olo papa, tuntang äla bahiri tagal olo parajap.

2. Krana hindai isut, tä kilau oru iä salenga inatak, balalu blaju kilau talo imbul.

3. Harap intu Jehowa tuntang bahalahalap gawim, tä ikau karäh melai sanai hong tanah, ihaga awi katoton Hatalla.

4. Handjahandjak huang Jehowa, iä karäh manenga akam karä kahandak atäim.

5. Baring karä perkaran pambelom aim lepah akan Jehowa, tuntang harap iä, iä karäh manun tä akam,

6. Iä karäh mampalembut katetekm kilau blawa, tuntang kabudjurm kilau bentok andau.
7. Suni intu Jehowa, entai iä; äla ikau blasut atäim tagal olo bakalilit, idjä bontong karä gawie.
8. Lajan kalaitm, terai kassangitm; äla ikau bahiri, belä ikau kea papa gawim.
9. Krana karä olo parajap karäh irunap, tapi olo idjä harap Jehowa, iä karäh tempon petak.
10. Hindai isut bewäi, tä maka olo papa tä palus djaton; amon ikau manggau handak mitä äkac, maka iä djaton bewäi.
11. Tapi olo idjä balemo atäie karäh indu tempon petak, iä akan handjahandjak awi kapaham kasanange.
12. Olo papa manggau akal mawi olo tetek, tuntang mangadjirat kasingae tagal iä.
13. Tapi pangkahai Tuhan manatawä iä, krana iä mitä andaue lawoh dumah.
14. Olo papa manjilak padang, tuntang mangantjang talin panahe, tantai mampalokang olo tjalaka, olo pähä, tuntang mampatäi olo budjur.
15. Tapi padange karäh mama-dok manusok atäi ai kea, tinai panahe karäh imelek.
16. Alo talo isut awang ain olo tetek, maka djetä bahalap bara kutoh panatau ain karä olo papa.
17. Krana lengän olo papa tä karäh imelek, tapi olo tetek ihaga Jehowa.
18. Jehowa tawan tikas karä andau olo budjur, bagin ajue karäh melai sampai katatalhi.
19. Katika kadjakä äwen tä djaton karäh rusak, wajah lau iä akan kuman besoh.
20. Tapi olo papa karäh rnsak: karä musoh Jehowa, alo iä kilau tana basiwoh, mahin lilap kilau asep.
21. Olo papa tä pudji mindjam djaton manahore; tapi olo tetek tau masih tuntang radjin manenga.
22. Krana idjä imberkat Jehowa manjores petak, tapi idjä injapac karäh irunap.
23. Karä djalanan olo tä impatuuh Jehowa, krana iä mangilak djalanæ.
24. Alo iä lawo, djaton iä palus inganan, krana Jehowa mimbung lengäe.
25. Aku bilih tabela, toh aki sampai bakas, tapi djaton aku pudji mitä olo tetek inalua, atawa panakae manjadakah manggau panginae.
26. Haradjur iä manjanjang tun-tang mandjaman, tä panakae magon melai hong berkat.
27. Kanan talo papa, lalus talo bahalap, tä ikau karäh melai haradjur palus dapit.
28. Krana Jehowa radjin kabudjur, iä djaton manalua idjä budjur dengae; palus katatahi äwen tä ihagae; tapi panakan olo papa karäh impalomos.
29. Olo tetek akan manjores petak, palus melai hetä sampai katatahi.
30. Totok olo tetek manutor kapintar, djelac masuman kabudjur.
31. Torat Hatallae aton hong atäie, tä tatap paie djaton tanggarurus.
32. Olo papa mimpa olo tetek, radjin mampatäi iä;
33. Tapi Jehowa djaton manalua olo tetek hong lengän olo tä, iä djaton manipan äwen huang basara.

34. Entai Jehowa , anjak djalae, tä maka iä karäh manggatang ikau, sampai ikau manjores petak; tuntang ikau karäh mitä olo papa impalomos.

35. Aku djari mitä olo papa, iä tū badjoho tuntang gagah, tinai iä barangkap kilau kaju badjewong, idjä manimben uhate.

36. Tapi badjeleng iä mamunggo, itä! iä djaton hindai. Aku inanggau iä palus djaton sondau.

37. Toh, ingat olo budjur, itäm olo tetek: toto kadjarian olo tä salamat bewäi.

38. Tapi olo idjä malangkah krah uras imparusak, kadjarian olo papa karäh impalomos bewäi.

39. Maka salamat ain olo tetek dumah bara Jehowa, iä tä kota ai, metoh katika kadjakä.

40. Jehowa mandohop olo tä, tuntang maliwus iä; iä maliwus äwen bara karü olo papa, tuntang manjalamat äwen, krana olo tä harap iä.

MASMUR 38.

Lakudoan olo idjä manjasal.

1. Masmur Dawid; hapa mampingat.

2. O Jehowa ! äla mandjara aku huang kalaitm, äla mahukum aku huang kasangitm.

3. Krana anak panahm leket hong aku, lengäm djari lawo intu aku.

4. Djaton äka kamangat hapus isingku awi kalaitm, karä tolangku djaton tau sanai awi dosangku.

5. Krana karä kasalangku halau takolokku, kilau tanggong

awang paham djetä pahalau behat akangku.

6. Karä bahangku maram tuntang hanana awi kahumongku.

7. Aku hadjungkong hadjukot, nongkang andau ampingku tangitangis.

8. Krana sapakku lepah karitip, tuntang djaton äka kamangate hapus bitingku.

9. Aku ujub, kilau imaro angatku, aku manarahing awi kali-sah atäiku.

10. O Tuhan! karä kahandakku uias hong baum, tarahingku djaton basilim intu ikau.

11. Atäiku hagandang, kaabasku djari nihau, katarang matangku kea djaton hindai.

12. Idjä äka karadjingku tuntang karä kapatohku bilobilo mangedjau arepe dengan peresku, karä kolangku mendeng djajong.

13. Olo idjä mangatah tahasengku mina djarat manantai aku, tuntang idjä manggau tjalakangku hatirok manggau akal mamparusak aku, nongkang andau iä mangarangka tipu.

14. Tapi aku, kilau olo badengen, djaton mahining, tinai kilau olo bisu, idjä djaton marakang njamae.

15. Toto aku kilau olo idjä djaton mahining, kilau totok olo idjä djaton bara djawap.

16. Krana aku mentai ikau, o Jehowa, ikau toto karäh tombah, o Tuhan, Hatallangku.

17. Krana koangku: äla olo tä handjak tagal aku; amon paingku tanggarurus, toto olo tä handak mampatara arepe tagal aku.

18. Krana aku injaragh huang tjalaka, tuntang kapähängku haradjur leket hong aku.

19. Krana aku mangaku kasa-langku, aku njukok tagal dosangku.

20. Tapi karä musohku belom bahalap tuntang kwasa, kutoh karä idjä basingi aku djaton dengan patut.

21. Idjä manjulang talo papa akangku gantin kahalapku lembut mawi aku, basa aku tanggar ma-haga kahalap.

22. Ela malih aku, o Jehowa, Hatallangku! äla ikau kedjau dengangku.

23. Kälili mandjeleng arepm man-dohop aku, o Tuhan, äka salamatku.

MASMUR 39.

Alo tjalaka sampai pampatäi, harap
Hatalla dadähen atäi.

1. Masmur Dawid; akan ka-mander olo panjanji, akan Jedutun tä.

2. Aku djari manukase: aku handak mahaga arepku, belä aku badosa awi djelangku; aku handak mangandali totokku, basa olo papa tä magon aton, mahupi aku;

3. Aku tunis tuntang benjem bewäi, aku suni; — tapi djaton kabawa; kapähän atäiku mang-kurok haream.

4. Atäiku djadjalan blasut intu huangku: kahum aku mangumang tä apupui angatku, palus dje-langku hamauh, koangku:

5. Suan akangku, Jehowa, tikas umurku, prea karä andauku akan hapus? aku handak katawan, prea aku ombet?

6. Karä andauku inengam ka-loimbah lokap bewäi, pambelomku

kilau amba intu baum; baja akan kahaiang bewäi karä olo djari im-pendengm. — Sela.

7. Olo handiai hagoet kilau ka-rihau talo, toto haiang bewäi karä lalementoe; iä manampuan tun-tang djaton katawan, äwe karäh tempoe.

8. Maka toh, äwe akan ien-täiku, o Tuhan? ikau äka kaharapku!

9. Lapas aku baia karä dosang-ku; äla nalua aku mandjadi tan-ding olo gila.

10. Aku handak suni bewäi, djaton marakang njamangku; krana ikau kea idjä tempon gawi tä.

11. Undur hukum aim bara aku, krana awi djaran lengäm aku djari ujuh rusak.

12. Amon ikau madjar mandjara olon tagal kasalae, tä karä kak-nae nihau kilau kinan gagat. Kajah, karä olo samandiae uras kahaiang. — Sela.

13. Hining, o Jehowa, lakudo-angku, senüh karä augh bawaiku. äla manjuni atepm, itäm djohon matangku; krana aku baja olo tamuäi idjä ombo mukong bewäi intu ikau, sama kilau ka:ä ta-toku kea.

14. Terai mawi aku, mangat aku mampangat arepku, helo bara aku buli, tuntang palus djaton hindai.

MASMUR 40.

Tarimakasih tuntang blaku dohop.

1. Masmur Dawid; akan ka-mander olo panjanji.

2. Aku djari mentai Jehowa, maka iä djari sontop manangkilik

aku, tuntang manarima augh bawangku.

3. Iä mandjidjit aku bara lowang kabanasa, bara äka rumpur, palus mampendeng paingku hong batukarang, tuntang mandähen tandjongku.

4. Iä djari mingkes njanji ta-heta hong njamangku, hapa manara Hatallan ita. Olo arä akan mitä tä, haiak mikäh tuntang harap Jehowa.

5. Salamat olo tä, idjä mina kaharape intu Jehowa, idjä djaton omba olo badjoho, tuntang olo idjä lajau tamput tandjaro.

6. Ikau, o Jehowa, Hatallangku, djari mamparä gawim idjä heran, tuntang karä tirok berkatm, awang ilalusm akan ikäi. Djaton idjä padan dengam; aku handak masanan tuntang manutor tä, alo djetä djaton taraisä.

7. Parapah awang injambalih, parapah indu kinan djaton ingilakm, tapi ikau djari marewang pindingku; parapah awang ingähu tuntang parapah tagal dosa djaton ikau manggaue. — (*Ibran. 10,5.*)

8. Tä koangku: itäm, aku toh dumah; augh surat tä masanan akangku tuntang masuman aku; — (*Joh.5,39.*)

9. Aku radjin malalus kahandak aim, o Hatallangku, karä pren-tahm mamentok huang atäiku.

10. Aku handak masanan katetek hong tawon olo arä, aku djaton maku mampatendä totok biwihi: tawam bewäi, o Jehowa.

11. Kabudjurum djaton aku manjahokae hong atäiku bewäi, tapi aku hakotak masuman katotom, salamatm, tuntang djaton mi-

lim asim, kasajangm intu tawon olo arä.

12. Tapi ikau, Jehowa, äla mangurong manguntji kasajangm bara aku, soho asim tuntang katotom mahaga aku haradjur.

13. Krana tjalaka awang djaton taraisä djari manjangkulep aku, karä katiwasku djari meujet aku, sampai matangku kaput; karäe tä labih bara balau takolokku, sampai atäiku djaton mingat arepe.

14. Käläh djaka ikau nahuang, joh Jehowa! mangat maliwus aku; o Tuhan, djeledjeleng do-hop aku.

15. Patut olo handiai mahamen tuntang buraburah baue, idjä mangatah handak manganan ham-baruangku, patut iä iakis iundur tuntang impanjukok, idjä radjin mitä tjalakangku.

16. Patut olo handiai sabanen tagal kahawae, idjä hamauh mawi aku: tä acae, tä acae!

17. Tapi käläh olo handiai, idjä manggau ikau, akan handjak rantang, tuntang rindang intu ikau; idjä radjin salamatm akan haradjur hamauh: Jehowa toto hai!

18. Aku toto tjalaka tuntang pähä, tapi Tuhan karäh manun akangku; ikau indu pandohopku tuntang paliwus ajungku; o Hatallangku, äla ikau randjar.

MASMUR 41.

Salamat olo pamasi, krana iü karäh iasi

1. Masmur Dawid; akan kamerde olo panjanji.

2. Salamat olo tä idjä manam-

pajah olo pähä; katika kadjakäe iä karäh iliwus Jehowa.

3. Jehowa karäh mahaga tun-tang mambelom iä, iä karäh im-berkat hong petak. Ikau djaton maku mandjuluk iä akan kahandak musohé.

4. Jehowa handak mampangat iä, amon iä baperes hong sasuroe, ikau manambalik kahabae indu kamangate.

5. Aku kea djari blaku: o Je-howa, pasi aku, pakäläh ham-baruangku, basa aku djari basala dengam.

6. Karä musohku mangotak aku, koae: prea iä akan matäi, prea arae akan nihau?

7. Amon iä tanggoh manjengok aku, maka atäie haliau bewäi; iä manggau bukue hapan mangotok, tuntang iä palus blua masu-man tä.

8. Karä olo idjä basingi aku ha-bisik sama arepe mawi aku, iä mangarangka talo papa akangku;

9. Koae: gawin setan ita djari manguman mangatah iä, iä men-ter, toto, djaton tau mendeng tinai.

10. Toto sobatku kea, idjä äka kaharapku, idjä ompat kuman panganangku, manggatang takire handak mawi aku.—(Joh.13.18.)

11. Tapi ikau, o Jehowa, kä-läh masih aku; gatang aku tinai, tä aku handak mamaläh mawi olo tä.

12. Tawangku, ikau mangilak aku, musohku djaton akan malahap tagal aku.

13. Tapi aku toh ihagam tagal kabudjurku, ikau mampendeng aku naharep baum palus kata-tahi.

14. Horumat akan Jehowa, Ha-

tallan Israel, bara katatali hara-djur katatali. Amen, joh Amen!

MASMUR 42.

Lakudoa masuman kataharu dengan Hatalla.

1. Augh adjar ingarang pana-kan Koragh; akan kamander olo panjanji.

2. Kilau badjang manggah manggau tahasak danum, kalota hambaruangku manggah taharu dengam, o Hatalla!

3. Hambaruangku haus maug-gau Hatalla, Hatalla idjä belom. Prea aku sampai, mangat mana-harep baun Hatalla?

4. Djohon matangku indu pang-inangku handau hamalem, basa nongkang andau olo hamauh mawi aku: kwe Hatallam toh?

5. Maka aku mingat, haiak hambaruangku lenjoh hong aku, aku bahut pudji ompat haiak ta-won olo arä, manandjong helo baue manalih human Hatalla, tun-tang manjanji, manarimakasil . hindjä dengan olo arä idjä mahaga pesta.

6. Buhen ikau mangapähä arepm, joh hambaruangku, buhen ikau bagisah hong aku? Entai Hatalla, krana toto aku karäh manara iä hindai, basa baue man-dohop aku.

7. Joh Hatallangku, hambaru-angku kapähä intu huangku; sa-bab tä aku mangenang ikau bara tanali Jordan, bara bukit Her-mon tuntang bukit Mishar.

8. Dähes hatuntut hatuntut djaton balentas, awi aughm manjoho

djetä manjambong, karä riakm tuntang galombangm hatatepä hatatawon aku.

9. Tapi handau Jehowa pudji mampendeng asie, tinai hamalem njanjingku manara iä, tuntang aku blaku intu Hatalla pambelomku.

10. Aku handak hamauh dengan Hatalla, idjä batukarangku: buhen ikau ngalapean aku? buhen aku akan manandjong buraburah, haiak musohku mandjakä aku?

11. Angat tolangku kilau imuno impatäi, basa karä musohku manawah aku, amou iä haradjur hamauh mawi aku: hong kwe Hattallam?

12. Buhen ikau mangapähä arepm, joh hambaruangku, buhen ikau bagisah hong aku? Entai Hatalla, krana toto aku karäh manara iä tinai, idjä puna salamat baungku tuntang Hatallangku.

MASMUR. 43.

Awi mambudjur aku dengan olon.

1. Käläh budjur aku, o Hatalla, käläh putus klabingku dengan karä olo idjä tulas, liwus aku bara olo panandjaro tuntang kinanat.

2. Krana ikau toto Hatalla äka kaabasku; buhen ikau manganan aku? buhen aku akan manandjong buraburah, haiak musohku mandjakä aku?

3. Soho kalawam tuntang katom, mangat djetä ngagalan aku, tuntang magah aku akan bukitm idjä brasih, akan äkam melai.

4. Mangat aku sampai mesbeh

Hatalla, naharep Hatalla tä, idjä äka kahandjak tuntang karindangku, mangat aku manara ikau hapan kutjapi, joh Hatalla, idjä Hatallangku!

5. Buhen ikau mangapähä arepm, joh hambaruangku, buhen ikau bagisah huang aku? Entai Hatalla, krana toto aku karäh manara iä tinai, idjä äka salamat baungku tuntang Hatallangku.

MASMUR 44.

Dohop ikäi, tumon pandohopm dengan tato ikäi bihin.

1. Augh adjar ingarang pakan Koragh: akan kamander olo panjanji.

2. O Hatalla, pinding ikäi djari mahining, tato ikäi djari manjarita akan ikäi karä gawi tä, idjä iawim intu pangereng ai, djaman horan.

3. Lengäm djari mangauan utus olo kapir, tapi äwen djari imbulm: arä utus olo djari irusakm, tapi äwen djari ingapalm.

4. Krana djaton awie hapan padang äwen djari mandauan tanah tohi, tuntang djaton lengäm mandohop arepe, tapi lengäm gantaum, penangajum, tuutang kalawa baum: krana ikau mangilak äwen.

5. Maka ikau tä kea, o Hatalla, idjä magon radjangku; lalu dohpm akan Jakob!

6. Awim ikäi akan manasang karä musoh ikäi, huang arain ikäi akan malundjeng mamparamok olo handiai idjä mawi ikäi.

7. Krana aku djaton harap puaniku; kwäka padangku tau mandohop aku!

8. Malainkan ikau mawat ikäi

bara kariä musoh ikäi, tuntang mambalang mampahawen olo handiai, idjä basingi ikäi.

9. Haradjur ikäi handak manara Hatalla, aram impahai ikäi sampai katatahi. — Sela.

10. Tapi toh ikau manganan ikäi, tuntang manalua ikäi rungkok, djaton handak ombo haiak kawan parang ikäi.

11. Ikau mampaundur ikäi bara musoh, olo idjä basingi ikäi marramps ramon ikäi.

12. Ikau manjama ikäi dengan kawan tabiri idjä tantai impatäi, palus manaburan ikäi marak karä olo kapir.

13. Ikan mandjual utus olo ajum djaton bilie, tuntang djaton maku trima regae.

14. Ikau mawi ikäi indu tawah karä olo idjä hadarah dengan ikäi, indu sindir tuitang andin olo handiai, idjä hakaliling ikäi.

15. Ikau mandjadian ikai indu tanding marak karä olo kapir, sampai karä utus olo manggiling takoloke mawi ikäi.

16. Nongkang andau kahawengku hatantilap naharep aku, tuntang kahowaku manutup baun gku

17. Tagal augh olo idjä manawah tuntang hababaka, tagal kaiä inusoh tuntang olo parajap.

18. Talo handiai tä djari buah ikäi; tinai ikäi djaton djari ngalapean ikau, djaton djari haliaw ma-mapa djandjim.

19. Atai ikäi djaton djari undur, tasaran pain ikäi djaton djari mahiwang bara djalam;

20. Sampai ikau marusak manatelan ikäi marak ason taun, tuntang manjangkulep ikäi hapan kang-kalingän pampatäi.

21. Paribasa djaka ikäi djari nga-

lapean aran Hatalla ikäi, tuntang djari mandepä lengän ikäi akan dewan olo:

22. Tau Hatalla dia kasene tä? krana iä puna katawan talo handiai, awang basilim huang atäi.

23. Krana toto tagal ikau bewäi ikäi impatäi nongkang andau, ikäi inggarä kilau tabiri, awang tantai injambalih.

24. Misik, o Tuhan! buhen ikau batiroh? Misik, äla manganan ikäi lepah lingis.

25. Buhen ikau handak manjahokan baum, ngalapean tjalaka tuntang kadjakän ikäi?

26. Krana hambaruan ikäi djari sotop sampai petak, knain ikäi rantep dengan tanah.

27. Mendeng, dohop ikäi, palus liwus ikäi tagal asim.

MASMUR 45.

Tara akan Kristus tuntang djalahan ai, idjä kilau popohe.

1. Akan kamander olo panjanji; tahu kambang mawor, ingarang panakan Koragh; augh adjar, ujanji tahu idjä äka katau.

2. Augh bahalap mahambur bara atäiku, koangku: aku handak mangarang tahu radja, djelangku kilau kalam djurutulis idjä tamat.

3. Ikau idjä kapala bakena bara karä panakan olon, kamangat augh djari inampohak hong totok bi-wihm; tagal tä Hatalla mamberkat ikau palus katatahi.

4. Tangking padangm intu kahangm, o pangkalima, tuntang kahaim kabungasm.

5. Huang kahaim tä lius palus manang haradjur akan katoto, ka-

lemo tuntang katetek; maka le-
ngäm gantaum karäh malalus gawi
awang heran.

6. Karä anak panahm uras ba-
tadjim, sampai arä utus olo ba-
longkang penda ikau; djetä ma-
nambelan atäi karä musoh radja.

7. Padadusam, o Hatalla, melai
haradjur katatahi, sokah karadjaam
tä toto sokah kabudjur. — (*Ibran.*
1.8.)

8. Ikau mangilak katetek tun-
tang basingi kadarhaka, tagal tä,
o Hatalla, Hatallam djari mami-
ujak ikau hapan minjak kahandjak,
paham bara karä kolam.

9. Karä pakaiam kilau ewau
mur, tjindana tuntang tidja; bara
luma garing, bara hetä kahandjakm
dumah.

10. Kutoh putir radja hindjä olo
ajum idjä hai tä, batang popohm
mendeng hila gantaum, imbungas
hapan bulau idjä kapala bahalap.

11. Hining, o putir, ingat, ta-
lingan pindingm: käläh ngalapean
utus olo ajum, tuntang ungkup
human bapam;

12. Mangat radja mangilak ka-
halapm; krana iä toto Tuhan ajum,
ikau akan manjembah iä.

13. Tä Tirus, budjang bawi tä,
karäh manggau asi intu baum,
hapan talo panenga, karä olo awang
tatau bara marak olo arä.

14. Bungas haliae putir intu da-
lam tä, pakaiae uras bulabulau.

15. Hapan pakaian awang ogo
basulam iä iagah akan radja, ku-
toh budjang bawi, awang kolae,
miring iä, palus iä iagah akam.

16. Æwen tä iagah tuntang han-
djak dengan ramirami, iä tamä
dalam radja.

17. Karä anakm awang hatnä
karäh indu takirin karä tatom,

ikau karäh mamparadja äwen ma-
hundjun hapus petak.

18. Aku handak mambrita aram
marak karä utus olo, tagal tä arä
djalaham olo karäh manara ikau
haradjur sampai katatahi.

MASMUR 46.

Lewun Hatalla haradjur sanang lewai.

1. Njanji ingarang panakan
Koragh; akan kamander olo pa-
njanji; tumon nudan Alamot.

2. Hatalla äka kalindong tun-
tang kaabas ita, iä puna toto pan-
dohop haliae kahum kadjakä.

3. Tagal tä ita djaton mikäh,
alo kalunen rusak, alo karä bukit
balongkang akan bentok tasik.

4. Alo karä danum tä hariak
mangambang, sampai bukit honggä
awi kasangite: — Sela.

5. Mahin aton kea batangdanum
tuntang sungäie akan mampahan-
djak lewun Hatalla, idjä brasih
awi äka melai ain Idjä pangkahi
tä.

6. Hatalla intu bentoke, tagal
tä iä djaton hagulak; Hatalla ma-
wat iä sana duruh sawah.

7. Arä utus olo ridu latento,
karä karadjaan honggä; Hatalla
mambo mampahining anghe, palus
lenjoh hapus petak.

8. Maka Jehowa, Tuhan karä
kawan talo belom, aton mampa-
haiak ita: Hatallan Jakob puna
kotan ita idjä dähen.

9. Kantoh, itä karä gawin Je-
howa, idjä mandjadlan karusak ka-
lotä hundjun petak;

10. Idjä mahapus karä parang
hong salepah petak, idjä mamelek

karä panah, malompeng karä lundju, tuntang manusul karä kareta parang.

11. Terai keton, awi ngasene, aku bewäi toto Hatalla; aku kwasa intu bentok karä olo kapir, aku kwasa hong hapus petak.

12. Jehowa, Tuhan karü kawan talo belom, aton mampahaik ita, kotan ita, djetä Hatallan Jakob. — Sela.

MASMUR 47.

Tara akan Hatalla, idjä pangkahai tä, idjä mandohop olo ai.

1. Masmur panakan Koragh; akan kamander olo panjanji.

2. Tapok lokap keton, handjak karä utus olo, lahap intu Hatalla, hapan augh ramirami!

3. Krana Jehowa, pangkahai Tuhan tä, toto äka kikäh, iä radja hai maliundjun salepah petak.

4. Tä mandjudju karä utus olo mamenda ita, karä djalaham olo penda pain ita.

5. Iä mintih akan ita bagin joresan ita, kahain Jakob, idjä ingilake. — Sela.

6. Hatalla mandai haiak lahap, Jehowa tä, haiak augh sarunai.

7. Njanji, tara Hatalla, njanji, tara radjan ita!

8. Krana Hatalla toto radjan hapus petak; njanji, tara iä buabuah.

9. Hatalla mimbing prentah maliundjun karä olo kapir, Hatalla mondok hong padadusae idjä brasih.

10. Karä manfir sakarä utus olo djari hapumpong hindjä utus olo ain Hatallan Abraham, krana karä

olo hai idjä indu talawang petak puna ain Hatalla; Iä idjä pangkahai tä.

MASMUR 48.

Njanji hapan manara lewun Hatalla.

1. Masmur panakan Koragh.

2. Hai toto Jehowa, iä paham mara hong lewun Hatallan ita, hundjun bukit ajue idjä brasih.

3. Bahalap tawas kagantonge, tuntang indu kahandjak hapus petak bukit Sion tä, idjä hila utara, lewun radja hai tä.

4. Äewen idjä huang karä humae awang hai tuntang bahalap uras katawan Hatalla puna äka kalim-donge.

5. Krana itä! karä radja djari hapumpong, maka uras iä lilap.

6. Äewen mitä, tä iä sangang, iä taräwen, hadari.

7. Panaräwen nandjamming iä hetä, kikäh kilau olo bawi idjä ham-dak luas.

8. Hapan riwut timor ikau manusit karä banama hai.

9. Tumon ikäi djari mahininge, kalotä kea ikäi djari mitae intu lewun Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, intu lewun Hatallan ikäi; Hatalla mandähen djetä haradjur katatahi. — Sela.

10. O Hatalla, ikäi mingat asim huang huma idjä äkam.

11. Kilau aram, o Hatalla, tumon tä kea horumatm sampai saran petak; lengäm gantaum kontep katetek.

12. Bukit Sion handjak rantang anak bawin Juda rindang ramirami tagal karä kaputusam.

13. Kaliling Sion, ngalingkang iä, isü karä tjandie.
14. Pariksa kotaе, awi manitip karü humae idjä hai tuntang bhalap, mangat keton tau masuman tää akan girir olo awang rahian.
15. Krana Hatalla djetoh toto Hatallan ita haradjur palus katahai; iä magah ita mahalau pampatäi kea.
-

MASMUR 49.

Alo olo parajap batuah, äla bahiri.

1. Masmur panakan Koragh; akan kamander olo panjanji.
2. Mindiminding, karä utus olo, ingaingat, olo handiae idjä mukong petak,
3. Olo naniha tuntang olo hai, olo tatau dengan olo pähä belom haiahaiak.
4. Totokku akan manjewut karä kapintar, tinai atäiku mangumang kaharati.
5. Aku handak manalingan pindingku akan paribasa, hapan ku tjapi aku handak masuman leläiku.
6. Buhen aku akan mikäh metoh andau kadjakä, amon aku ingaliling awi kadarhakan olo tä, idjä mahenjek aku?
7. Olo tä idjä harap kutoh ramoe, tuntang mandjoho arepe tagal katatane.
8. Krana dialo idjä biti tau manewus paharie, djaton kabawae iä manenga tewuse akan Hatalla.
9. Krana tewus hambaruae tangkalau hai, sampai iä djaton kabawae palus katatahi. — (Matt. 16,26.)
10. Djaton tau manewus iä, uka iä belom tinai haradjur, tuntang djaton mitä kabanas.
11. Amon iä mitä, olo pintar matäi kea, sama nihau haiaik dengan karä olo paleng gila, tuntang djaton tan dia malih karä ramoe akan olo:
12. Tä, maka aton kahandak atäie, mangat ungkup humae melai katatahi, tuntang mangat äkae melai bunggut girirmanggirir, tinai uka aerae basewut intu arä tanah.
13. Tapi horumat olon puna djaton tau melai, malainkan iä sama dengan meto, iä akan lomat bewäi.
14. Djetä djalan olo tä, iä uras olo gila, tinai olo rahian mangilak augh toteke kea. — Sela.
15. Kilau kambing tabiri äwen ingkes hong naraka, pampatäi manjakatik iä; haiaik djadjewu olo budjur mandjadi tempon ai; tapi kahain äwen kinan nakara, iä djaton bara kalekae hindai.
16. Tapi hambaruangku karäh ihwus Hatalla bara kwasan naraka, krana iä manduan aku.
17. Äla mikäh, amon olo mandjadi tatau, amon horumat ungkup humae djaladjalan hai.
18. Krana amon iä matäi, djaton iä mimbit talo enen, horumat ajue djaton tamput iä.
19. Krana iä pudji mampangat hambaruae pesae belom, tuntang olo handiae djari mauara iä, basa iä tau ramirami paham.
20. Tapi iä akau buli utus tattoe, palus dapit äwen tä djaton mitä kalawa.
21. Olo idjä bara horumat tuntang djaton bara kapintar toto, iä sama dengan meto, iä akan lomat bewäi.
-

MASMUR 50.

Tahu ampin agama awang toto; man-pudji olo haliaw.

1. Masmur Asap. — Tuhan, Hatalla, Jehowa aton hakotak, iä mangahau hapus kalunen bara palembut matanandau sampai pam-belepe.

2. Bara Sion, äka kapala kabungas tä, kahain Hatalla hagingning.

3. Ilatallan ita aton dumah, djaton iä suni, apui panjeha helo bara baue, tinai talo badjea haka-liling iä.

4. Iä mangahau laugit idjängam-bo, tuntang hapus petak, handak mamutus utus olo ajue.

5. „Pumpong akangku olo aiung-ku idjä budjur, idjä djari hadjandji dengangku hadjamban parapahe.”

6. Tä karä langit masuman kateke, krana Hatalla idjä mamutus. — Sela.

7. Hining, djalahan olo ajungku, aku handak hamauh, joh Israel, aku handak manjumpah mampudji ikau; aku, Hatalla, puna Hatallam.

8. Djaton tagal karä parapahm aku mampudji ikau, krana parapahm awang ingähum puna haradjur intu baungku.

9. Dia usah aku manduan sapi bara humam, atawa tabiri bara kandangm.

10. Krana aku puna tempon karä meto hutan, karä satua hong karä bukit, idjä manandjong bako-jakojan karä hetä.

11. Aku katawan karä ampin burong hong karä bukit, tuntang karä meto bariar hong padang uras ajungku.

12. Paribasa aku blau, dia usah aku masuman tä akam, krana aku tempon kalunen tuntang huange. — (2.Mos.19,5.)

13. Aton angatm, aku handak kuman isin sapi, atawa manjurup dahan tabiri?

14. Luput tara akan Hatalla, tumon tä lalus djandjim intu Idjä pangkahai tä.

15. Tä, laku hong aku metoh andau kadjakäm, maka toto aku handak maliwus ikau, tuntang ikau akan mahorumat aku.

16. Tapi dengan olo papa Ilatalla hamauh: Narai ikau masuman prentahku, tuntang manduan djandjingku tamä ujamam?

17. Basa ikau djaton maku im-pudji, tuntang maungan karü aughku akan likutm.

18. Amon ikau mitä maling, palus ikau pakat dengae, ikau rampi dengan olo bakandji.

19. Ikau nalua totokm akan karä talo papa, tuntang djelam ma-mundal tipudaja.

20. Ikau mondok mangotok pa-hairim, anak indum mahin mu-lasm.

21. Kakai ampin gawim, tinai aku djari manjuni arepku; tä maka angatm, aku sama kilau ikau kea. Tapi aku handak mandjara ikau, tuntang handak marinting tä intu baum.

22. Käläh ingat buabuah talo djetoh, o keton handiae idjä ngalapean Hatalla, uka äla aku salenga mantakan, tuntang djaton idjä maliwus.

23. Idjä maluput tara, iä tä idjä mahorumat aku; idjä mambudjur djalae, akae aku handak mamprahau manenga salamat Hatalla.

MASMUR 51.

Masmur kanjasal.

1. Masmur Dawid: akan kamander olo panjanji;

2. Metoh nabi Natan djari mananggoh iä, limbah Dawid djari dengan Batseba. — (2.Sam.12,1.)

3. Pasi aku, Hatalla, tumon kasajangm, puas karä kalangkahku tumon kahain asim.

4. Penjau aku lingilingis bara kadarhakangku, prasih aku bara dosangku.

5. Krana aku mangkemä karä kadarhakangku, tuntang karä dosangku haradjuraton intu baungku.

6. Intu ikau, intu ikau bewai aku djari badosa, tuntang djari mawi talo awang papa intu baum; mangat ikau tetek huang karä aughm, tuntang budjur huang karä hukum ajum.

7. Itäm, huang kasala aku djari inakan, tuntang djari imahi induku huang dosa.

8. Itäm, ikau mangilak katoto huang atäi, adjar aku kapintar idjä basilim tä.

9. Puas dosangku, mangat aku brasih, penjau aku, uka aku baputi bara udjan habungkus.

10. Soho aku mahining kahandjak tuntang karindang, uka tol Langku idjä indaram tau mangat tinai.

11. Ules baum, nalikut karä dosangku, kanan lepah lingis karä kasalangku.

12. Tampa huang aku atäi idjä brasih, o Hatalla, käläh manaheta intu huangku rogh idjä etter.

13. Åla manganan aku bara baum, åla manduan Roghm idjä brasih bara aku.

14. Lian akangku kahandjak tagal salamatm, sokah aku hapan rogh kahias.

15. Tä aku handak madjar djalam intu olo palangkah, mangat karä olo badosa hobah intu ikau.

16. Liwus aku bara utang dha, o Hatalla, ikau idjä Hatallangku tuntang Djuru-salamat ajungku; tä djelangku handjahandjak akan manara katetekm.

17. Rakang totok biwiiku, o Tuhan, tä njamangku akan masanan horumat ajum.

18. Krana ikau djaton mangilak parapah, djaka dia kalotä, tä aken radjin maluput tä akam; parapah awang ingähu djaton ikau radjin.

19. Parapah awang ingilak Hatalla, iä tä rogh idjä lenjoh; atäi idjä lenjoh tuntang bageto djaton ingabeläm, o Hatalla.

20. Pahalap Sion tumon asim, pendeng karä kotan Jerusalem.

21. Tä ikau karäh mangilak parapah katetek, parapah awang ingähu idjä lepah akam; tä olo karäh maluput sapi hundjun mesbehm.

MASMUR 52.

Karä karajap akan rusak.

1. Augh adjar Dawid; akan kamander olo panjanji;

2. Metoh Doeg, olo Edom tä, dumah tuntang masuman akan Saul, koae: Dawid djari tamä humen Ahimelegh. — (1.Sam.22.)

3. Buhen ikau badjoho, joh olo kianat, tagal kapapam? toto asin Hatalla melai haradjur!

4. Djelam mangarangka kadarhaka, djetä kilau lading sukur

idjä banjih, ikau tukang panipu.

5. Ikau radjin kapapa labih bara kahalap, talo tandjaro radjin ikau manjewute bara katetek. — Sela.

6. Ikau mangilak karä augh idjä marusak, ikau, o djela panandjaro!

7. Tagal tä, maka Hatalla kea karäh marusak ikau lepah lingis, mansuwit manganan ikau bara pasahm, tuntang marunap ikau bara tanah äka olo belom. — Sela.

8. Maka olo tetek karäh mitä tä hiaik marawan, tuntang äwen karäh manatawä iä, koae:

9. Itäm, djetä olo tä, idjä dia manduan Hatalla indu kotan ai, baja iä harap kutoh panataue, tuntang iä djari kwasa huang kadar-haka.

10. Tapi aku kilau batang undus idjä lalamuanjan hong human Hatalla, aku harap asin Hatalla haradjur palus katatalhi.

11. Aku handak manara ikau palus katatalhi, basa ikau djari malalus tä; aku handak mentai aram, krana djetä mangat akan karä olo ajum idjä budjur.

MASMUR 53.

Tahu kapapan olo kalunen.

1. Augh adjar Dawid; akan kamander olo panjanji; tumon nudan Maghalat.

2. Olo gila hamauh huang atäie: Hatalla puna djaton. Äwen djari tapakarok rusak atäie; iä talo kädilek awi kapapan prangae; djaton aton idjä mawi talo bahalap, idjä mahin dia. — (*Masm.14.*)

3. Bara sorga Hatalla manangkilik karä panakan olon, tantai mitä, djaka aton idjä biti idjä pintar, idjä manggau Hatalla.

4. Tapi samandiae äwen djari undur, uras iä djari babasi; djaton idjä mawi talo bahalap, idjä mahin dia.

5. Kilen, djaton idjä biti olo parajap tä handak harati? idjä kumanungkup olo ajungku, manggau ontong acae; tapi iä djaton blaku intu Hatalla.

6. Hetä olo tä mikäh, alo äka tä djaton pampikäh, krana Hatalla mamelek karä tolang olo idjä mandjakä ikau; ikau mampahawen mamparungkok äwen, krana Hatalla mangabelä olo tä.

7. Kajah, käläh djaka bara Sion dumah paliwus akan Israel, amon Hatalla haluli manalih olo ajue idjä tawanan! Tä Jakob akan baramirami, Israel akan handjak rantang.

MASMUR 54.

Laku tahu kaliwus.

1. Augh adjar Dawid; akan kamander olo panjanji; impahaiak kutjapi;

2. Metoh olo Sip djari dumah, sambil hamauh dengan Saul: Dia Dawid djari manjahokan arepe marak ikäi? — (*1.Sam.26,1.*)

3. O Hatalla, liwus aku awi aram, käläh mammatut akangku hapan kwasam.

4. O Hatalla, hining lakudoangku, mindiminding akan augh njamangku.

5. Krana olo beken utuse manggatang arepe mawi aku, olo kia-

nat mangatah hambaruangku, iä djaton mingat Hatalla puna intu baue. — Sela.

6 Itä, Hatalla idjä mandohop aku, Tuhan tä hindjä äwen idjä mahaga hambaruangku.

7. Kadarhakan musohku karäh mamulang mawi iä kea; käläh rusak olo tä tumon katotom.

8. Tä aku handak mimbit parapah akam, tuntang handak manara aram, o Jehowa, basa djetä paham bahalap.

9. Krana iä djari maliwus aku bara karä tjalaka, sampai matangku mitä kahandjake tagal karä musohku.

MASMUR 55.

Tahu sobat awang balian.

1. Augh adjar Dawid; akan kamander olo panjanji; impahaik kutjapi.

2. Hining lakudoangku, o Hatalla, äla mandengen augh usokku.

3. Tahuu aku tuntang trima aughku, aku manarahing huang kapähängku, tuntang manangis;

4. Basa awi musoh paham mangkariak, tuntang olo papa hararepan; krana olo tä mambaring tjalaka akangku, tuntang hasep kangsige manjinggi aku.

5. Atäiku paham sekä intu huangku, pampikäh pampatäi djari manjangkulep aku.

6. Kikäh tuntang panaräwen djari buah aku, kasabanen djari manjalungkem aku.

7. Koangku: käläh djaka aku bara palapas kilau burong dara, tä aku handak trawang, manggau äkaku melai.

8. Toto, aku radjin hadari kedjau kantäkantä, tuntang bara malem hong padang benjem. — Sela.

9. Aku handak mandjeleng arepku, mangat mahakan barat tuntang talo basaloh.

10. Paleteng olo tä, o Tuhan, käläh kahut aughe, krana aku mitä baja kararat tuntang klahi hong lewu.

11. Handau hamalem talo kalotä hakaliling hundjun kota, kadarhaka tuntang tjalaka aton intu huange;

12. Gawi sala marentah intu huange, tandjaro tuntang tipu djaton maku haiang bara karä djalae.

13. Krana djaton djaka musohku idjä mamapa aku, djetä puna iadu injarenangku; dia kea olo idjä puna basingi aku badjoho toh mawi aku, djaka kalotä aku handak manjaliakan arepku bara iä.

14. Tapi ikau puna kolangku, sobatku tuntang karampiku;

15. Koä idjä pudji pakat hatirok bahalap, koä idjä manandjong habambai tamä human Hatalla, haiak olo arä.

16. Käläh karusak buah iä, käläh iä gagar akan naraka belobelom, krana baja kapapa bewäi intu äkace melai, hong atäie.

17. Tapi aku handak mangkariak intu Hatalla, maka Jehowa karäh maliwus aku.

18. Halemäi handjewu tuntang bentok andau aku handak masuman karä kapähängku haiak manangis, tä iä karäh manarima aughku.

19. Iä maliwus manjanang hambaruangku bara klahi idjä mawi aku, krana kutoh karä olo idjä mawi aku.

20. Hatalla karäh mahining, tun-

tang tombah mamalah äwen, iä idjä puna marentah bara djaman horan haliai. — Sela. — Sabab olo tä djaton maku hobah, tuntang djaton paraba Hatalla.

21. Krana olo tä manusang lengae mawi äwen, idjä hakabualh dengae, iä mangarak djandjie.

22. Totoke menjak bara mantega, tapi klahi aton huang atiae; aughe malisen bara undus, tapi djetä kilau padang manjihi.

23. Baring perkaram akan Jehowa, tä iä karäh mahaga ikau, palus katatahi iä djaton nalua olo tetek tatarajang.

24. Maka ikau, o Hatalla, karäh mambaring olo tä akan lowang kabanasa. Karä olo pambusau daha tuntang panipu djaton sampai habenteng pambelome. Tapi aku harap intu ikau.

MASMUR 56.

Lakudoa tahu olo idjä mawi ita.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; tahu burong dara idjä gagom marak olo; metoh olo Pilisti djari manawan iä hong Gat. — (1.Sam. 21,11.)

2. O Hatalla! pasi aku, krana olo mansukap mawi aku, nongkang andau musoh mantam manjakä aku.

3. Musohku gagaratat haradjur, krana kutoh olo badjoho mawi aku.

4. Alo parak kikähku mahin aku harap ikau.

5. Aku mamara augh Hatalla, Hatalla idjä kaharapku, aku dja-

ton maku mikäh; kilen gawin isi daha tau mawi aku?

6. Nongkang andau olo tä mangala aughku, karä pikire uras handak mamapa aku.

7. Olo ti hapumpong mimpa, iä mangalati karä gawingku, awie harap manganan tahasengku.

8. Awu karajape iä harap liwus; o Hatalla, baring karä olo tä huang kalaitm.

9. Ikau djari mitong karä pandaringku, karä djohon matangku inam huang kasam; toto, djetä djari imintik huang suratm.

10. Tä karä musohku akan tam-pulang undur, haiak aku blaku; krana tawangku, Hatalla hindjä aku.

11. Augh Hatalla handak inaraku, augh Jehowa handak ihorumatku.

12. Hatalla äka kaharapku, tiaku djaton mikäh, krana kilen olon tau mawi aku?

13. Karä djandjim inarimaku, o Hatalla; aku handak mimbit parapah tarimakasih akam.

14. Krana ikau maliwus hamburuangku bara pampatäi, tuntang paingku belä tanggarurus, sampai aku tau manaudjong hong bauu Hatalla, hong kalawa äka olo belom.

MASMUR 57.

Tarimakasih metoh bahaja paham.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; „äla mamparusak;” metoh iä mahakan Saul, palus hadari akan lowang. — (1.Sam.22,1.)

2. Pasi aku, Hatalla, pasi aku, krana hambaruangku harap hong ikau, aku bakalindong kandjungen penda palapasm, mendäh kadarhaka mahalanu.

3. Aku mantehau blaku intu Hatalla, intu Tuhan pangkahai, intu Hatalla tä, idjä mamatut malalus akangku.

4. Iä manjoho bara sorga mangat maliwus aku, sambil mampahawen olo tä, idjä gagaritat mangatah aku. — Sela. — Hatalla manjoho asie tuntang katooe.

5. Hambaruangku marak singa, aku menter hong barah apui, iä tä olo kalunen, idjä kasingae kilau landju tuntang anak panah, tinai djelae uras kilau padang manjihi.

6. Horumat akam huang sorga, o Hatalla, tinai tara akam hong hapus petak.

7. Äwen manenan djaring akan paingku, iä mahanjek hambaruangku, iä mangali palowang akangku, tapi bitie lawo hetä. — Sela.

8. Atäiku tanggar, o Hatalla, atäiku tanggar, aku handak manjanji tuntang manara.

9. Misik, o hambaruangku; misik biola tuntang kutjapi! aku handak mananselo talo blawa!

10. Aku handak mahoramat ikau marak karä utus olo, joh pangkahai Tuhan, handak manjanji mahoramat ikau bentok karä djalahan kalunen.

11. Krana asim hapus penda lagnit, tuntang katotom kilau kedjau darin baunandau.

12. Horumat akam huang sorga, o Hatalla, tinai tara akam hong hapus petak.

MASMUR 58.

Tahiu hakim idjä bingkok.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; „äla mamparusak.”

2. Kilen, keton toto bisu, djaton handak manjewut talo idjä tetek, djaton maku mamutus budju-budjur, o keton olo kalunen?

3. Toto, alo hong atäi mahin inampa keton kasala, hong tanah keton malalus kadarhakan lengän keton.

4. Olo papa puna undur bara iä inakan, olo panandjaro lajang bara knain indue.

5. Katadae tumon katadan handipä, tumon handjaliwan paleng iä mamaleng piindinge;

6. Idjä djaton maku mahiniug augh tabit, tukang panawar, alo iä patjäh manawar.

7. O Hatalla, rempong kasingae huang njamae, käläh tampusing galamit singa tabela tä, o Jehowa.

8. Patut äwen tä lenjoh kilau danum, palus hanjut; amon iä manintu anak panahe, maka totoke putut.

9. Äwen nihau, lenjoh kilau djelau, kilau anak ingälus djaton iä mitä matanandau.

10. Helo bara kabali mangkemä apui, maka Iä karäh manambalang tä, alo manta alo masak talo huange.

11. Olo tetek karäh handjak, basa iä mitä pamaläh kalötä, paie inasarae hong dahan olo papa.

12. Tuntang olo arä karäh hamauh: toto kea, olo tetek tä aton bara upah. Toto kea, Hatalla mambudjur hong petak.

MASMUR 59.

Lakudoa tahu olo idjä mangatah ita.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji: „äila mamparusak;” metoh Saul manjoho olo manonggo humaec, handak mampatäi iä. — (1. Sam.19,11.)

2. Liwus aku bara karä mu-sohku, o Hatallangku, tuntang talawang aku bara olo tä, idjä mendeng mawi aku.

3. Lapas aku bara olo darhaka, liwusaku bara olo pambusau dhatä.

4. Krana itäm, iä mangatali-tahasengku, olo abas tä hapumpong tantai mawi aku, alo kadarklikangku tuntang dosangku djaton, o Jehowa!

5. Djaton tagal kasalangku olo tä hadari, manatap arepe; misik, käläh manjupa aku, palus kabuah tä.

6. Toto ikau, o Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, misik, takan karä olo kapir tä, äla masih idjä biti karä olo bingkok tä, idjä tantai marajap! — Sela.

7. Hamalem äwen tä akan buli, mangaung kilau aso, hadari mangumbang lewu.

8. Itäm, iä maridu hai aughe; padang aton intu totoke; äwe hakon mahining tä?

9. Tapi ikau, o Jehowa, manatawä iä, tuntang hababaka karä olo kapir.

10. Kwasan äwen tä inggiangku akam, krana Hatalla puna kotangku.

11. Hatallangku karüh manjalehan akangku kahalape; Hatalla manjoho aku mitä kahandjakku tagal karä musohku.

12. Äela palus mampatäi äwen, belä olo ajungku badjeleng kala-pean tä, tapi käläh kwasam na-mburup olo tä barakumbang haradjur, parungkok iä, o Hatalla, talawang ikäi.

13. Karä augh totoke uras dosa, tagal tä patut iä inawan huang kadjohoe, tagal karä sapa tuntang karä augh tandjaro, awang injewute.

14. Palomos olo tä huang lason kasangitm, palomat iä sampai iä lepal, mangat karä olo kasene, toto Hatalla idjä marentah houng Jakob, tuntang palus saran petak. — Sela.

15. Toto äwen tä karäh buli hamalem, mangaung kilau aso, tuntang mangumbang hapus lewu.

16. Iä karäh barakumbang manggau panginae, tapi djatou kea besoh, iä akan batiroli blau bewäi.

17. Tapi aku handak manjanji manara kwasam, tuntang handja-handjak haiak djadjeuw mahorumat asim; krana ikau djari indu kotangku, äka kalindongku metoh kadjakängku.

18. Karä kwasangku ingakuku ajum bewäi; krana Hatalla kotangku, Hatallangku idjä pamasi.

MASMUR 60.

Lakudoa kahum bahaja.

1. Akan kamander olo panjanji: tahu olo kamangat augh Hatalla: angh basilim ain Dawid, mangat ingadji;

2. Metoh iä djari parang dengan olo Aram bara Padanaram, tuntang dengan olo Aram bara Soba.

metoh Joab buli mampalah olo Edom hong padang ujah, mampatäi duäwalas kojan biti. — (2. Sam.8,1;10,13.)

3. O Hatalla, ikau idjä djari manganan tuntang mandarai ikäi, tuntang djari malait ikäi, toh käh läh ampong ikäi tinai.

4. Ikau djari manggerek petak mandarak tä, toh pahalit darake tinai, krana djetä lombanglembut.

5. Ikau djari hararepan utus olo ajum dengan talo babehat, djari mampihop ikäi hapan anggor mampanjanjau.

6. Tapi toh ikau djari manenga akan äwen idjä mikäli ikau banderae tinai, uka djetä impendeng tinai tagal katoto. — Sela.

7. Mangat karä olo, idjä äka kataum, impaliwus, käh läh dohop hapan lengäm gantaum, tuntang trimä augh ikäi. — (Mas.108,7.)

8. Hatalla djari hamauh huang karasihe, tä aku handjak rantang; aku handak mambagi Sighem, tuntang mukur padang Sukot.

9. Gilead ajungku, Manase kea ajungku; Epraim tä kalindong takolokku, Juda sokahku katan marentah.

10. Moab tä kandarahi panjaup ajungku, Edom äka djakah sarumpahku, Palestina akan malahap, mangaku mamenda aku.

11. Ewe idjä mimbit aku tamä lewu awang dähens kotae, äwe magah aku sampai Edom?

12. Djaton ikau kea. o Hatalla, idjä djari manganan ikäi, tuntang djaton maku ombo, o Hatalla, mampahaik kawan parang ikäi?

13. Dohop ikäi intu kadjakän ikäi, krana dohop olon djaton baguna bewäi.

14. Awi Hatalla ikäi handak ma-

lalus kwasa, iä karäh mahundjeng mandarai karä musoh ita.

MASMUR 61.

Lakudoa metoh kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kander olo panjanji; impahaik kutjapi.

2. Hining, o Hatalla, kariakku, tahu lakungku.

3. Bara saran petak aku mangahau ikau marak kahapit atäiku; imbit aku akan batukarang tä, idjä tangkalau gantong akangku.

4. Krana ikau äka kalindongku, tjandi dähens malawan musoh.

5. Aku handak melai hong tingkapm sampai katatahi, haiak harap ingandjungen palapasm. — Sela.

6. Krana ikau, o Hatalla, djari manarima djandjingku, ikau manenga akangku tumon bagin äwen, idjä mikäli aram.

7. Ikau mamaudjang umur radja, karä ujeloe akan haradjur giirmanggirir.

8. Iä haradjur radja hong baun Hatalla; soho asi tuntang katoto, mangat mahaga iä.

9. Tä, maka haradjur aku handak manjanji manara aram, mangat aku malalus djandjingku nongkang andau.

MASMUR 62.

Snni tuntang sanang intu Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan kander olo panjanji unggup Jedutun.

2. Baja Hatalla bewäi äka kaharap hambaruangku, bara iä salamatku dumah.

3. Baja iä bewäi batukarangku, salamatku tuntang kotangku, sampai aku djaton tau ionggä paham.

4. Kilen katahi keton uras maroboh idjä biti, samandiae keton handak mampatäi iä, idjä kilau dinding lihanglahanga, kilau pagar idjä kohakkahik?

5. Baja äwen tä hatirok, handak manganan iä bara pangkate; iä radjin manandjaro; hapan njamae iä mamberkat, tapi atäie manjapa. — Sela.

6. Baja suni intu Hatalla, tuntang entai iä, o hambaruangku, krana bara iä dumah kaharapku.

7. Baja iä batukarangku, salamatku, tuntang kotangku, aku djaton akan hidjuh.

8. Intu Hatalla aton salamatku tuntang horumah ajungku; batukarangku idjä dähen tuntang äka kamentengku, iä tä Hatalla.

9. Harap iä haradjur, o olo handiae, baring hapus atäi keton intu iä. Hatalla idjä äka kaharap ita. — Sela.

10. Baja uras talo haiang bewäi karä olo kalunen, alo karä olo hai mahin manandjaro; amon indasing, maka iä mahian bara djaton, alo iä kutoh karäe.

11. Äla harap kararat, äla badjoho haiang tagal talo irampas; amon panatau lawo akan keton, äla maleket atäi keton hetä.

12. Hatalla djari hamauh, kindjap aku djari mahininge: karä kwasa puna ain Hatalla.

13. Iku, o Tuhan, toto tempon asi, krana ikau mamalah genep biti tumon gawie.

MASMUR 63.

Kakenang tahu sombjang idjä toto.

1. Masmur Dawid, metoh iä hong padang Juda. — (1.Sam.23, 14.)

2. O Hatalla, ikau Hatallangku! haik djadjeuwu aku manggau ikau; hambaruangku teah beliae naluang ikau, berengku blau haus ikau, hong tanah keang kamahau tuntang ngarising, äka danum djaton.

3. Tumon tä aku haus handak mitä ikau huang äkam idjä brasih, mangat manampajah kwasam tuntang kahaim.

4. Krana asim toto bahalap bara pambelom; totok biwihiku manara ikau.

5. Tagal tä aku handak mahorumat ikau hapus pambelomku, huang aram aku handak mandepä lengängku duäduä.

6. Ta hambaruangku besoh kilau awi enjak tuntang banahat, tinai njamangku manjanji manara, haik handjak totok biwihiku.

7. Amon aku manahiu ikau huang sasurongku, maka hapus alem aku mangenang ikau.

8. Krana ikau toto pandohop ajungku, ingandjungen palapasmiku akan lawo handjak rantang.

9. Hambaruangku leket hong ikau; lengüm gantaum mimbing mandähen aku.

10. Tapi äwen tä, idjä mangatah, handak marusak hambaruangku, akan lawo inelen petak.

11. Iä injaragh akan padang, iä indu bagin ason taun.

12. Maka radja karäh handjak intu Hatalla; olo handiae akan baramirami, idjä sumpah manjewut

arae; krana karä totok panandjaro
karäh iangop.

MASMUR 64.

Laku tahuu dohop.

1. Masmur Dawid; akan kamanter olo panjanji.

2. Hining, Hatalla, aughku huang kapähängku, kalindong pambelomku bara pampikäh musoh.

3. Sahokan aku bara augh pakat olo parajap, bara lalenton olo papa;

4. Idjä manjihî djelae kilau padang, tuntang manintu augh baait kilau anak panah;

5. Mangat bara äka basilim äwen mamanah olo budjur, salenga äwen mamanah iä, djaton mikäh, djaton mahamen

6. Äwen mambulat aughe huang perkarae idjä papa, iä hasarita, handak manenan djarate, sambil hamauh: äwe akan mitä ake?

7. Karä kadarhakae djari lepah ingumange, koae: toh ita djari tatap! tirok ita bakalilit haliae! Karä atai huang genep biti paham timben.

8. Tä, maka Hatalla salenga mamanah olo tä; äwen handak mampahimang, himang mamadok mawi äwen kea.

9. Palus äwen impalokang, dje-
lae mamparenep iä, balalu karä kolae idjä pakat dengae hadari.

10. Tä olo handiae mikäh, tun-
tang masanan gawin Hatalla, sam-
bil harati talo iawie tä.

11. Olo tetek karäh handjak huang Jehowa, sambil harap hong iä, karä olo budjur akan barami-
rami.

MASMUR 65.

Njanji musim getem.

1. Masmur Dawid; akan kamanter olo panjanji.

2. O Hatalla, intu ikau olo akan suni, ikau akan inara hong Sion, tuntang intu ikau olo malalus djandjie.

3. Ikau idjä manarima laku-
doa, tagal tä karä isi manalih ikau.

4. Karä kasalan ikäi pahalau babehat akan ikäi, tapi ikau tau mampun karä dosan ikäi.

5. Salamat olo tä, idjä intihm,
idjä injohom manalih, mangat iä melai huang parantaram. Soho ikäi besoh awi ramon äkam, huma sombajang aim idjä brasih tä.

6. Talo bakaikäikäh ilalusm huang katetekm akan ikäi, o Hatalla, Djuru-salamat ikäi, ikau idjä äka kaharap hapus saran kalunen, tuntang kedjawu hong pasisir tasik:

7. Idjä mandähen karä bukit hapan kaabase, idjä imbabat dengan ngan kwsa:

8. Idjä manadoh gotok tasik.
njahai karä galombange, tuntang karidun karä utus olo:

9. Sampai karä olo awang saran petak mikäh tagal karä kata ajum:
timor tuntang barat impahandjakm.

10. Ikau madja petak, manjiwohe tuntang paham mampamuæ: kalin Hatalla kutoh danume; amon ikau djari manatap tanah tä, tä ikau mampalembut buae akan olon.

11. Ikau mambungkak tana idjä iluku, sampai njenjeh petake, ikan mampalemo tä hapan udjan, tuntang mamberkat talo impalem-
bute.

12. Ikau paham mampahalap nje-

lon asim toh, genep tasaran pain
enjake mantahanis;

13. Sampai padang äka benjem
malim mantahanis, tuntang karä
lungkoh imbabat hapan karami.

14. Hapus padang kontep tabiri,
karä djanah patutup gendom; olo
handiai handjak tuntang manjanji.

MASMUR 66.

Njanji tara tagal berkat Hatalla.

1. Masmur; akan kamander
olo panjanji. — Lahap akan Ha-
talla, joh hokus petak!

2. Njanji kahain arae, tengah
rumat akae indu tarae.

3. Awi hamauh dengan Hatalla;
lalehan kaheran karä gawim! tagal
kutoh kwasam karä musolm akan
musok marawan ikau.

4. Hokus petak indu manjem-
bah ikau, tuntang manjanji akam,
manara aram. — Sela.

5. Kantoh, itä keton karä ga-
win Hatalla, idjä bakaikäikäh ga-
wie dengan olo kalunen.

6. Iä manampa tasik mandjadi
äka keang; batang danum inim-
pah olo manandjong; hetä ita han-
djak rantang hong iä.

7. Iä marentah hokus kwasae
palus katatahi, matae mangalulut
karä djalahans olo; kwäka olo pa-
risang tau manggatang arepe! —
Sela.

8. Tara Hatallan ita, o karä
djalahans olo, sanan papahining augh
horumat ai;

9. Idjä mahaga mambelom ham-
baruan ita, tuntang mangahana
pain ita tanggarurus.

10. Krana ikau mariksa mang-
kemä ikäi, o Hatalla, ikau mam-

prasih ikäi tumon mamprasih sa-
laka.

11. Ikau djari namäan ikäi akan
djaring, ikau djari mamuat tang-
gongan intu ikäi.

12. Ikau djari manjoho olou
mukong takolok ikäi, ikäi djari
buah apui tuntang danum; tapi
ikau djari mamplua ikäi tinai akan
kutoh kamangat.

13. Tagal tä aku handak tamä
humam mimbit arä parapah awang
ingähu, tuntang handak malalus
djadjingku dengam,

14. Idjä injewut totok biwihku
tarangtaranga, idjä ingotak njamangku
metoh kadjakängku.

15. Parapah awang ingähu han-
dak iluputku akam, iä tä, tabiri,
awang baseput, tuntang mangähu
tabiri hatuë; aku handak maluput
sapi tuntang kambing. — Sela.

16. Kantoh, senäh, keton han-
diai idjä mikäh Hatalla, aku han-
dak manjarita talo awang djari
iawie dengan hambaruangku.

17. Iä djari intehauku hokus
njamangku, tinai toh djelangku
manara.

18. Djaka atäiku mangenang talo
papa, toto pangkahai Tuhan djaton
djari mahining aughku.

19. Tapi Hatalla djari mahining
aughku, iä djari manumon usokku.

20. Tara akan Hatalla, idjä djaton
djari maungan augh lakung-
ku, dia kea asie bara aku.

MASMUR 67.

Laku tagal berkat Hatalla.

1. Masmur; akan kamander
olo panjanji; impahaiaik kutjapi.

2. Käläh Hatalla masih ikäi tun-tang mamberkat ikäi, käläh iä ma-njangkowong baue intu ikäi. — Sela.

3. Mangat karä olo hong petak kasene djalam, tuntang salamatm kasenan marak karä olo kapir.

4. Karä utus olo akan manara ikau, uras karä djalaham olo akan manara ikau, o Hatalla.

5. Olo handiai karäh handjak tuntang malahap, basa ikau ma-minutus karä utus olo tuwon kapatut, ikau marentah olo handiai hapus petak. — Sela.

6. Karä utus olo akan manara ikau, uras karä djalaham olo akan manara ikau o Hatalla.

7. Petak mamplua buae; Hatalla, Hatallan ita, mamberkat ita.

8. Hatalla mamberkat ita, tä hapus saran petak akan mikäh iä.

MASMUR 68.

Hatallan Israel manang haradjur patut iä inara.

1. Masmur, njanjin Dawid; akan kamander olo panjanji.

2. Käläh Hatalla mendeng, tä karä musohe bilangbalangan, olo handiai idjä basingi iä pararawoh bara baue.

3. Kilau asep ingibar ikau maharak olo tä, kilau lilin lenjoh awi apui karä olo papa rusak bara baun Hatalla.

4. Tapi olo tetek handjak atäie, rindang intu baun Hatalla, tuntang malahap huang kahan-djake.

5. Njanji akan Hatalla, tara arae; pabudjur djalan akae, idjä

dumali mahoroe padang benjem: arae tä Jehowa; lahap helo baue.

6. Hatalla tä bapa karä nolä, tuntang pambudjur karä balo, huang äkae idjä brasih.

7. Akan olo ungiungin Hatalla mandahang ungkup humae; iä mampanang olo tawanana, tapi olo parajap melai hong äka keang kahau.

8. O Hatalla, metoh ikau hagoet helo baun olo ajum, metoh nasa-ran paim intu äka tunis benjem; — Sela; — (2.Mos.13,23;19,16.)

9. Tä petak hagerek, karä lan-git kea nahasak intu baun Hatalla, djetä darah Sinai, intu baun Hatalla, Hatallan Israel.

10. Ikau djari mudjan karä talo panengam, o Hatalla, utus olo idjä baris ajum, idjä ujuh tä, djari im-paabasm.

11. Kawan olo ajum melai hong tanah, awi asim ikau manjimpan äka akan olo tjalaka, o Hatalla.

12. Pangkahai Tuhan manenga djandji, kawan olo idjä manjanji masuman kamanang toto kutoh karäe.

13. Karä radjan sakarü kawan parang pararawoh; äwen hadari, tuntang idjä mukong humae tä mambagi talo irampas.

14. Amon keton melai intu sa-ran tanah keton, maka keton ba-rangilat kilau palapas burong dara, idjä ampin ingalukup salaka, tun-tang bulue kilau kilat bulau.

15. Metoh Idjä djaton tikaskwasae tä manamburup karä radja hetä, tä talo uras blawa, kilau bukit Salmon awi udjan habungkus.

16. Bukit Basan tä toto bukit Hatalla, bukit Basan tä paham mulok hatinggang.

17. Buhen keton, o bukit awang

mulok, bahiri bukit djetoh, idjä ingilak Hatalla akan äkac? maka toto Jehowa karäh melai hetoh pa lns katatabi.

18. Karä karetan Hatalla bakati-kati lipet bako jokojar; pangkahai Tuhan aton intu bentoke, kilau hong Sinai, intu äka brasih.

19. Ikau djari mandai kangambo, djari manamput tawanan, manduan kutoh panenga akan olo kalunen, mahin akan äwen idjä djari mari-sang kea, mangat ikau melai dengan olo tä kilan Hatalla, Jehowa. — (*Epes.4,8. Gaw. Ras.2,33.*)

20. Tara akan Tuhan haradjur sining andau. Amon ita imuat imbehati, maka Hatalla mandohop ita. — Sela.

21. Hatalla tä toto Hatalla paliwus ita; Jehowa, pangkahai Tuhan, tau malapas bara pampatäi kea.

22. Toto, Hatalla karäh mamukul mamusit takolok musoh, langkong olo tä, idjä manandjong djaton maku terai dengan kasalae.

23. Tuhan hamauh: Bara Basan aku handak manduan iä, bara bentok tasik aku mandino äwen.

24. Mangat ikau mantjulop pain huang dahan musoh, djelan asom karäh mandjelap tä.

25. Olo mitä ampin panggoetm, o Hatalla, ampin panggoet Hatalla tuntang radjangku, talih äkac idjä brasih.

26. Totok helo karä olo panjanji, harian tukang talo usik, intu bentok budjang bawi idjä mampahiau gandang.

27. Tara Hatalla, bentok ta-won olo idjä sombajang, pangkahai Tuhan tä, keton idjä panohon Israel.

28. Hetä aton Benjamin, idjä

busu tä, kapalan äwen, tinai kaä mantir Juda, tuntang kawae, tinai mantir Sebulon tuntang mantir Naptali.

29. Hatallam djari manukas kwasam; kälöh paabas, o Hatalla, talo awang djari indjadiam akan ikäi.

30. Tagal humam äka sombajang huang Jerusalem karä radja akan mimbit talo inenga akam.

31. Kälöh pudji karä meto marak rampiang, kawan sapi tä tuntang anake, djetä karä utus olo kalunen, mangat iä mamenda manahor asil salaka; iä manamburup karä utus olo idjä radjin parang.

32. Karä radjan tanah Misir karäh manalih; hapus tanah Kus badjeleng karäh mandepä lengäe intu Hatalla.

33. O keton, karä karadjaan kalunen, njanji akan Hatalla, awi manara pangkahai Tuhan. — Sela.

34. Idjä bara tamparae hagoet hundjun langit idjä batang karä langit; itä, iä mampahining aughe, augh kwasae tä.

35. Sewut kwasa akan Hatalla; kahiae mahundjun Israel, tuntang kwasac huang karä baunandau.

36. Ikau, o Hatalla, idjä äka kikäh karawan hong äkam idjä brasih. Hatallan Israel manenga kwasa tuntang kaabas akan utus olo ai. Tara akan Hatalla!

MASMUR 69.

Lakudoa akan olo idjä indjakä tugal Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan kamander olo panjanji; tahuu kam-bang mawor.

2. Dohop aku Hatalla! krana danum djari malelep hambaru-angku.

3. Aku tangkelem hong rumpur awang paham, idjä djaton taratuga; aku djari buah danum handalem, tuntang dähese bilak mampaleteng aku.

4. Aku djari kahau kadarat sampai ujuh, balengkongku bapehau, matangku hadurut awiku tahi mendäh Hatallangku.

5. Olo idjä basingi aku djaton bara buku arä bara balau tokolokku; idjä mamusoh aku awi kadjohoe, tuntang handak marusak aku, uras abas; idjä djaton irampasku aku imaksa manahore.

6. O Hatalla, ikau katawan kahumongku, katiwasku djaton tarasahokan bara ikau.

7. Tapi äla manalua olo, idjä harap ikau, impahawen tagal aku, o Tuhan, Jehovah. Tempon karä tawon talo belom; äla nalua olo tä, idjä manggau ikau, Hatalan Israel, buraburah baue tagal aku.

8. Krana sabab ikau aku impahawen, tuntang baungku injangkulep katawalr:

9. Sampai aku kilau olo panjelat intu karä paharingku, anak induku mahin djaton rakä aku.

10. Krana lason atäi tagal humam djari kuman aku; kapapan augh olo, idjä mawi ikau, djari lawo buah aku.—(Joh.2,17.)

11. Aku manangis tuntang paham puasa, tapi olo hababaka aku tagal tä.

12. Aku djari makaian arepku hapan bidak, tapi aku mandjadi indu tanding olo tä.

13. Olo idjä mondok hong äka basara mangarangka augh halalea

aku, aku indu iuräh olo pambusau.

14. Tapi aku blaku hong ikau, o Tuhan! mangat katika asi sampai, o Hatalla, awi kahain kahalapm; hining aughku tagal katom idjä maliwus.

15. Djidjit aku bara rumpur, äla manalua aku tangkelem; awat aku bara karä olo idjä basingi aku, tuntang bara kandalem danum tä;

16. Belä dähes danum mambuseng aku, belä rahusae mampale teng aku, äla lowang marantep arepe manelen aku.

17. Tarima aughku, o Jehovah, krana kahalapm tau mampong; tumon kahain asim sengok aku.

18. Äla manjahokan baum bara rewarmp, krana aku singgul hu angku; gulong tarima aku.

19. Käläh gapi hambaruangku, palus lapas iä; liwus aku tagal karä musohku.

20. Ikau katawan tawah, sindir tuntang kahawen idjä buah aku: karä olo idjä mandjakä aku uras intu baum.

21. Kahawen djari manggeto atäiku, sampai aku haban; aku mendäh ajau olo masi aku, tapi djaton bewäi; aku mentai olo idjä mampong aku, tapi djaton sondau.

22. Peru haream inengae indu kinangku, kahum paham kateah belaiku iä mampihop aku hapan tjuka.—(Matt.27,34.48.)

23. Käläh medjae mandjadi indu djarat akan äwen, indu salampit äwen idjä badjoho tä.

24. Käläh matae hawor, belä tau mitä; soho kahange hagendjäh hajradjur.—(Rom.11,9.)

25. Tusuh kakaras kasangitm

akae, tuntang lason kalaitm käh-läh buah iä.

26. Käläh humae benjem karak-karaka, käläh huang karä ting-kafe idjä biti mahin djaton akan melai.

27. Krana olo tä mangatah marusak idjä djari imukulm, iä radjin manjarita kapähän olo ajum idjä balumang.

28. Dahang kasalae hatantilap haradjur. uka olo tä äla sampai katetekm.

29. Aran olo tä akan impuas bara surat pambelom, äla iä injurat hindjä olo tetek.

30. Maka aku tjalaka, atäiku kapähä: salamat ajum, o Hatalla, käläh mangota aku.

31. Aku handak manara aran Hatalla hapan ujanji, tuntang handak mampahai iä awiku manje-wut horumat akae.

32. Djetä karäh ingilak Jehowa paham bara sapi, bara sapi idjä hatandok hatundjik.

33. Olo idjä balemo atäie handjak haiak mitä tä; keton idjä manggau Hatalla akan riariak atäi.

34. Krana Jehowa mahining karä olo pähä, iä djaton mangabelä karä olo ajue idjä imanga.

35. Laugit tuntang petak akan manara iä, tasik tuntang talo handiai awang belom huange.

36. Krana Hatalla karäh maliwus Sion, tuntang mamangun karä lewun Juda, mangat olo mangkalewu hetä sambil mandino tä.

37. Panakan karä reware karäh manjores djetä; karä olo idjä sintarae karäh melai hetä.

MASMUR 70.

Lakudoa hong kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kander olo panjanji; hapan mampingat.

2. Djeledjeleng, o Hatalla, mangat maliwus aku; o Jehowa. mangat mandohop aku.

3. Patut olo handiai mahamen tuntang buraburah baue, idjä mangatah manganan hambaruangku: patut olo tä undur palus impunjukok, idjä radjin mitä tjala-kangku.

4. Patut olo tä balang tuntang kahawae, idjä hamauh mawi aku: tä akae, tä akae!

5. Tapi käläh olo handiai. awang manggau ikau, akan handjak rantang, tuntang riariak atäie huang ikau; idjä radjin salamatm akan baradjur hamauh: Hatalla toto hai.

6. Tapi aku tjalaka tuntang pähä: o Hatalla, gulong tanggoh aku. Ikau pandohopku, paliwus ajungku; o Jehowa, äla ikau randjar.

MASMUR 71.

Lakudoa tagal kaliwus.

1. O Jehowa, ikau äka kaharapku, äla nalua aku mahamen sampai katatahi.

2. Awat akn awi katetekm. liwus aku; talingan pindingmu akangku tuntang dohop aku.

3. Käläh ikau indu batukarang akangku, indu äkaku melai, mangat aku haradjur mahakan kantä: tu-

mon djari djandjim handak mandohop aku; krana ikau puna batukarangku tuntang kotangku.

4. O Hatallangku, liwus aku bara lengän olo papa, bara karkop olo gagah darhaka.

5. Krana ikau bewäi idjä iendähku, o Tuhan, Jehowa, ikau äka kaharapku bara pesangku tabelia.

6. Ikau äka singgohku hara knai, bara parnakan induku puna ikau manganggulu aku: ikau haradjur ihorumatku.

7. Aku äka kahengan olo arä; tapi ikau äka kamentengku idjä paham.

8. Njamangku akan basuang awi horumah ajum, haradjur awi kahaim.

9. Toh äla manganan aku katika kabakasku, haiak kaabasku nihau äla malihu aku.

10. Krana karä musohiku hakotak mantam aku, idjä mangat hambaruangku hatirok sama arepe.

11. Sambil hamauh: Hatalla djari ngalapean iä; takan, sasah singkap iä, krana olo paliwuse dajton.

12. O Hatalla, äla ikau kedjau dengangku, djoledjeleng Hatallangku, mangat mandohop aku!

13. Olo tä indu mahamen palus nihau, idjä basingi hambaruangku; kata wah tuntang kahawen akan manjangkulep iä, idjä manggau tjalaka akangku.

14. Tapi aku handak harap bewäi haradjur, tuntang handak mandahang hindai mahorumat ikau.

15. Njamangku akan masuman katetekm, nongkang andau manganan salamat ajum, idjä djaton taraisäku.

16. Aku handak tanggoh haiak tahu kutoh gawi heran ain pangkahai Tuhan, Jehowa; tikas katetek ajum bewäi handak insumangku.

17. Joh Hatalla, ikau djari madjar aku kalotä bara katabelangku, tuntang palus toh aku masuman karä gawim awang heran.

18. Maka toh, äla kea malihu aku, metoh aku bakas tuntang howan, o Hatalla; sampai aku masuman karä gawin lengäm akan pangereng karä äso kea, tuntang kwasam akan olo handiai idjä girir rahian.

19. O Hatalla, katetekm tempä langit, ikau idjä djari malalus gawi hai; o Hatalla, äwe kea padan dengam?

20. Ikau, idjä djari manjoho ikäi buah arä kadjakä paham kapapae, ikau haluli mambelom ikäi, tuntang halalian maliwus ikäi bara danum soho hong petak.

21. Ikau karäh mandahang kahaingku paham, tuntang mampongaku tinai.

22. Maka aku kea handak manara ikau hapan augh kutjapi, tagal katotom, o Hatallangku: aku handak manjanji mahorumat ikau hapan suling, o ikau, Äka karasih Israel!

23. Totok biwihiku akan mala-hap, haiak aku manjanji akam, tinai hambaruangku, idjä djari ili-wusm.

24. Maka djelangku kea haradjur akan mangarang tahu katetekm, basa olo, idjä manggau tjalaka akangku, mahamen, buraburah ampin baue.

MASMUR 72.

Njanji tahu karadjaan Kristus.

1. Akan Salomo. — O Hatalla, tengah pangkat kaputusan akan radja, tuntang katetek ajum akan anak radja.

2. Iä karäh mamutus akan olo ajum huang katetek, huang kabudjur akan olo aim awang tjalaka.

3. Hong karä bukit karäh lembut kasanang akan olo tä, tinai hong karä lungkoh, awi kateteke.

4. Iä karäh mamutus akan karä olo tjalaka marak utus olo tä, tuntang mandohop karä anak olo pähä belom, tinai mamparamok olo pararat.

5. Olo karäh mikäli ikau katabin matanandau tuntang bulan aton, haradjur girirmanggirir.

6. Iä karäh mohon kilau udjan akan padang, kilau karä pantis danum, idjä maujiram petak.

7. Intu pangereng ajue olo tetek karäh barangkap, tuntang kutoh kasanange, sampai bulan dja-ton hindai.

8. Iä karäh marentah bara tasik idjä sampai beken, tuntang bara batangdanum lombah tä sampai saran petak. — (Matt.28,18.)

9. Alo olo idjä hong äka tunis benjem kea mahin sontop intu haeue, tinai karä musohe akan mandjelap kawo.

10. Radja Tarsis tuntang radjan karä pulau karäh manenga asil, karä radja Saba tuntang Seba mimbit talo inengae.

11. Karä radja samandiae akan manjembah iä, karä olo kapir akan manempo iä.

12. Krana iä karäh maliwus olo

pähä, idjä mangkariak, tuntang olo tjalaka, tinai idjä djaton bara pandohop.

13. Iä karäh manjanjang olo korik tuntang olo pähä belom, hambaruan olo pähä belom karähiliwuse.

14. Bara kararat tuntang kadarhaka iä maliwus olo tä, dahan olo tä barega intu matae.

15. Maka olo tä karäh belom, tuntang manenga akae bulau idjä kapala bahalap, haiak blaku akae haradjur, mamberkat iä nongkang andau palus katatahi.

16. Kutoh gendom karäh lembut hong tanah, hong hunjok karä bukit, karä buae mähamähas kilau pulau kaju hong Libanon : tinai kakapal olo hong karä lewu kilau oru lembut hong petak.

17. Arae karäh melai sampai katalahi; katabin matanandau aton maka arae turommanuron magon taheta; olo karäh mamberkat arepe manjewut iä; karä olo kapir karäh manara iä.

18. Tara akan Jehowa Hatalla. Hatallan Israel, idjä batonggal iä bewäi tau mawi talo heran.

19. Tara akan aran kahiae palus katatahi, hapus petak akan basuang awi horumat ai. Amen, toto Amen !

20. Karä lakudoan Dawid, anak Isai, djari hapus toh.

MASMUR 73.

Gawin Hatalla idjä basilim dengan olo papa tuntang olo budjur.

1. Masmur Asap. — Hatalla baja bahalap kea dengan Israel, dengan olo tä idjä brasih atäie.

2. Maka aku karenga tanggarurus paingku; ingkangku bilak tanggarisang.
3. Krana aku bahiri olo badjohotä, amon aku mitä kasanang olo papa.
4. Krana palus pampataie iä djaton imbalang, tuntang kaabase manjurong hantä.
5. Äwen djaton tawan tjalaka kilau olo beken, djaton iä ingapähä tumon awang beken.
6. Tagal tä kadjohoe manjaling njate, kaletjake indu pakaiæ.
7. Matae palong awi kasepute; tirok atäie manjambur bewäi.
8. Iä hababaka talo handiai, huang kadarhakae iä hakotak gagah, tinai iä hamauh kilau bara ngainbo.
9. Idjä injewute, djetä uras kilau bara langit; idjä ingotake, djetä akan indu hapan hong petak.
10. Tagal tä olo arä miring iä, basa iä äka manjurup kutoh tuah.
11. Koan äwen tä: kwäka Hattalla katawan tä, kilen iä handak mingate?
12. Itä, kakai olo papa, idjä sanang haradjur hong kalunen toh, tuntang dahangmandahang danataue.
13. Baja haiang bewäi aku djari mamprasih atäiku, tuntang menjau lengängku huang karasihe.
14. Krana aku ingapähä haradjur, genep handjewn aku indjara.
15. Amon koangku, aku handak hamauh tumon tä: tä maka aku tulas dengan karä ungkup olo ajum.
16. Aku bapikir, handak harati djetä, tapi djetä bahali intu matangku.
17. Sampai aku tamä äka Hattalla idjä brasih, tuntang mingat lawin kadjarian äwen.
18. Baja hong äka malisen ikau mingkes olo tä, tuntang mampa-lawo mandarai iä.
19. Lalehan kadjelenge olo tä nihau! iä rusak palus nihau paham baka ikäikäh.
20. Kilau nupi sana misik, kakai ikau, o Tuhan, manawah ampin olo tä hong lewu.
21. Krana atäiku babuhit angate, atäi buaku manungut;
22. Aku humong, djaton kasene talo enen, kilau meto bewäi aku intu ikau.
23. Tapi alo kalotä aku rantep hantä dengam, krana ikau mimbang lengängku gantau.
24. Tumon tirok ajum ikau magah aku, tuntang katatesae ikan manduan aku akan kahaim.
25. Asal ikau ajungku, tä maka aku djaton paraba langit deng-an petak.
26. Alo isingku atäiku rusak meher, maka ikau Hatalla indu batukarang atäiku tuntang bagingku katatahi.
27. Krana itä! idjä mandjajong arepe dengam, iä nihau; ikau mampatäi olo handiai, idjä habandong atäie manangkalau ikau.
28. Tapi aku, bahalap akangku marantep Hatalla; aku mingkes kaharapku intu Tuhan, Jehowa, nakara aku masuman karä gawim.

MASMUR. 74.

Lakudoa tahu kadjakäu ungkup Hatalla.

1. Augh adjar Asap. — Bu-

hen, o Hatalla, ikan manganan ikäi katatahi; buhen hasep kalaitm mawi tabiri, idjä puna injakatikm?

2. Tahuungkup olo ajum, idjä djari dinom bara usang, joresam tä, idjä djari iliwusm, bukit Sion tä, äkam djari melai

3. Käläh tasaran paim tanggoh karusak idjä magon haradjur; talo handiai djari irusak musoh hong äka brasih tä.

4. Karä olo idjä malawan ikau manjakungkong intu bentok äkam pudji masuman arepm, tuntang mingkes dewa ranen indu katae hetä.

5. Ampin gawie kilau olo idjä mamanjok kapak intu parak kaju.

6. Maka toh äwen mahampas marusak karä ukir gareneng hetä samandiai, hapan kapak tuntang pukul sanaman.

7. Iä manusul karä äkam awang brasih, iä mangarak mamapa äka aram lepah rampar hong petak.

8. Iä hamauh huang atäie: has! ita mampalomos olo tä lepalepah, tuntang manusul karä kaleka, idjä äka Hatalla masuman arepe hong tanah, lepah lingis.

9. Maka ikäi djaton mitä katan ikäi hindai, djaton kea nabi hindai, djaton kea aton intu ikäi idjä kätawan akur tjalaka tä.

10. Kilen katahie, o Hatalla, olo parisang tä akan manawah, tuntang musoh paham mamapa aram haradjur?

11. Buhen ikau mandjidjit mundur lengäm, lengäm idjä gantaum? Djudju tä tinai bara usok klambim, palomos olo tä.

12. Krana Hatalla kea puna radjangku bara usang, idjä malalus kaliwus intu bentok tanah.

13. Ikau malilang tasik hapan

kwasam, marupäi takolok naga hong danum;

14. Ikau mamusit takolok Lewiatan, tuntang mandjuluk iä indu kinan olo hong padang benjem.

15. Ikau mampalembut lowang danum tuntang sungäi, ikau mandit batangdanum idjä lombah tuntang handalem.

16. Ikau tempon andau, alem ajum kea, ikau djari mandjapa karäi talo idjä mamplawa tuntang matanandau.

17. Ikau djari manikas karä saran petak, musim blaso dengan sadingen djari inampam.

18. Toh, ingat talo djetä; musoh manawah Jehowa, utus olo paleng mamapa aram.

19. Äla manjaragh burong kicum akan talo basiak, äla pahalau ngalapean tahaseng olo ajum idjä tjalaka.

20. Tahuungdjandjim: krana hapus petak idjä kaput toh basuang lewun karajap.

21. Äla nalua olo ihenjek buli mahamen; soho olo tjalaka tuntang pähä belom manara aram.

22. Misik, Hatalla! putus perkaram, tahuungkahawem, idjä haradjur buah ikau awi olo gila.

23. Äla ngalapean latenton karä musohm; karidun kasiak olo, idjä marisang dengam, haradjur manjalumbo.

MASMUR. 75.

Olo akan manara arepe tagal Hatalla, pandohope idjä kwasa tä.

1. Masmur, njanjin Asap; akan kamander olo panjanji; „äla mamparusak.”

2. Ikäi mahorumat ikau, o Hatalla, ikäi manara ikau, tuntang aram rantep ikäi; olo masuman karä gawim awang heran.

3. Koam: Amon wajahku sampai, tä maka aku karäh mamutus budjubudjur.

4. Hapus petak tuntang olo handiai idjä mukong tä djari lenjoh, tapi aku mandähen galange. — Sela.

5. Aku hamauh mawi olo badjoho tä: äla hai augh keton; — tinai dengan olo papa tä: äla mangatang tandok keton.

6. Äla paham manggatang tandok keton, äla hamauh badjoho hapan katekang:

7. Puna djaton bara timor, djaton bara barat, djaton bara padang äka bukit kahiae tä lembut.

8. Krana Hatalla toto mamutus, idjä imparandahe, idjä impahaie.

9. Krana huang lengän Jehowa aton sangkir, idjä basuang anggor häwoi, iä manusuh bara djeitä, maka karä olo papa hong petak akan manjurup mihop tä lepah gegä purake.

10. Tapi aku handak masuman tä katatahi, tuntang manjanji manara Hatalla Jakob.

11. Aku handak mangepak kariü tandok olo papa, mangat tandok olo tetek inggatang.

MASMUR 76.

Njanji kahandjak tagal dohop Hatalla.

1. Masmur, njanjin Asap: akan kamander olo panjanji; impahaik kutjapi.

2. Hong Juda olo katawan Hatalla, arae hai intu Israel.

3. Hong Salem aton tingkape, äkae melai intu Sion.

4. Hetä iä djari mamelek anak panah, talawang, padang, tuntang karä parang. — Sela.

5. Ikau toto hai tuntang kwasa bara karä bukit parampas.

6. Karä olo idjä menteng atäie tä djari nihau, iä batiroh matäi, tinai karä olo gantjang tä djaton sondau kaabas lengäe.

7. Awì pudjim, o Hatallaan Jakob, djarii nihau haiang karä hadjaran tuntang karetae.

8. Ikau, toto ikau äka kikäh haliái, äwe bahanji mendeng naharep baum, metoh kalaitm hasep?

9. Amon ikau mampahining augh hukum ajum bara langit, tä hapus petak mikäh hiaik manjuni arepe;

10. Sana Hatalla mendeng uka mahukum, nakara maliwus karä olo idjä balemo atäie hong petak. — Sela.

11. Krana kasangit olon indu horumat ajum, tuntang amon äwen mandahang kasangite, ikau tatap, ombet äkae bewäi.

12. Awì mandjandji tuntang lalus tä intu Jehowa, Hatallaan keton, o keton handiai idjä hadarah dengae, patut mimbit talo inenga akan Idjä indu ingikäh paham;

13. Idjä manggeto kamenteng karä mantir, idjä äka kikäh karü radjan kalunen.

MASMUR 77.

Metoh kadjakä patut tabiu karä dohop Hatalla idjä helo.

1. Masmur Asap; akan ka-

mander olo panjanji; akan ungkup Jедутун.

2. Aughku hapangku mangka-riak intu Hatalla, intu Hatalla aku babawai mantehau, tä iä mahining aughku.

3. Metoh andau kadjakängku, aku manggau pangkahai Tuhan, hamalem aku mandepä lengängku, djaton terai, hambaruangku djaton maku iampong.

4. Aku mingat Hatalla, tuntang paham bagisah manangis; aku ku-mangmangumang tuntang hambaruangku ujuh. — Sela.

5. Ikau manekang matangku misik hapus alem, aku djungun sampai djaton tau hakotak.

6. Aku mingat djaman horan, katika idjä usang.

7. Hamalem aku mingat am-pingku manjanji, aku mangumang huang atäiku, hambaruangku mangarangka.

8. Kilen, katatahi Tuhan handak manganan, palus djaton maku masih tinai?

9. Aton kahalape djari lepah haliae? djari augh djandjie terai palus giri manggir?

10. Djari Hatalla kalapean asie, atawa djari iä manutup kasajange hapan kalaite? — Sela.

11. Tä koangku: djetä puna indu peresku; idjä tau mobah tä djetä gawin lengä ain Idjä pangkahai tä bewäi.

12. Aku manahiu karä gawin Hatalla, toto aku mingat karä gawim heran awang djaman horan.

13. Aku handak mangumang karä gawim, tuntang mangenang karä pandjalanan.

14. O Hatalla, karä djalam toto brasih; kwe aton hatalla idjä hai tumon ikau, o Hatalla?

15. Ikau toto Hatalla, idjä malalus gawi heran; ikau djari mangarinah kwasam marak karä utus olo.

16. Hapan lengäm idjä kwasa ikau djari maliwus djalaham olo ajum, panakan Jakob tuntang Josep tä. — Sela.

17. Karä danum djari mitä ikau, o Hatalla, karä danum djari nam-pajah ikau, palus halombang, karä dähese hariak paham.

18. Karä baunandau nahasak da-nume, talo badjea mamplua njahoe, tinai karä anak panahm djari lekas manjabintir.

19. Augh garoutongm kumbakumbang, kilat mamplawa kalunen, petak tä hagulak hagerek.

20. Djalam aton hong tasik, panggoetm mahoroe danum awang lom-bah, tuntang awan pain djaton kasenan.

21. Ikau magah djalaham olo ajum kilau kawan tabiri, hadjamban Mo-ses äwen duä Aaron. — (2.Mos.12, 37; 14,22.)

MASMUR 78.

Njanji manahiu saritan olo Israel, ha-pan mampudji olo parisang.

1. Augh adjar Asap. — Se-näh, tarima adjarku, o utus ajung-ku, talungan piding keton akan karä augh njamangku.

2. Aku handak marakang njamangku manjewut paribasa, masu-man arä lelai djaman horan;

3. Idjä djari hining tuntang ta-wan ita, tato ita djari manjarita tä akan ita.

4. Talo tä djaton ita maku man-jahokae bara anak äso, sambil ma-suman akan girir idjä rabian taran

Jehowa , tuntang kwasae, karä ga-wi heran awang iawie.

5. Iä djari mampendeng djandji dengan Jakob, tuntang manenga Torat akan Israel, idjä djari imetähe intu tato ita, uka madjar tä intu anake;

6. Mangat pangereng idjä rahian kea mangadji tä, karä anake, idjä karäh inakan harian, amon äwen tä karäh lembut, mangat äwen kea masuman tä akan anake tinai;

7. Nakara olo tä mina kaharape intu Hatalla . äla kalapean karä gawin Hatalla, tapi mahaga karä prentahe totototo.

8. Uka äla äwen tä sama kilau tatoe, hamputan olo idjä undur tuntang parisang, hamputan olo idjä djaton maku manatap atäie, idjä rogh ai djaton budjur marantep Hatalla.

9. Panakan Epraim, alo iä bara sangkarut tuntang patjäh mama-nah , mahin undur kea metoh parang.

10. Æwen djaton mahaga djan-djin Hatalla , tuntang djaton maku manandjong tumon Torate.

11. Iä kalapean karä gawie tun-tang karä talo heran , idjä impra-hae akan äwen.

12. Intu baun karä tatoe iä djari mawi talo heran hong tanah Misir , hong padang Suan.

13. Iä malilang tasik manjoho äwen tä manandjong hanimpah, iä manuson karä danume hatujok.

— (2.Mos.14,21.)

14. Handau iä magah äwen ha-pan baunandau , tinai hapus alem hapan pahalendang apui.

15. Iä manjila batukarang hong padang tunis benjem , palus mam-pihop äwen tä dengan kutoh danum.

— (2.Mos.17,6.)

16. Iä manampa sungäi lembut bara batukarang , manjoho danum masoh paham nahasak.

17. Tapi olo tä magon manda-hang kasalae dengae, hapae mara-has Idjä pangkahai tä hong padang tunis benjem.

18. Æwen maningkes Hatalla huang atäie , handak blaku panginan tumon kahause.

19. Iä hamauh mawi Hatalla , koae: tau Hatalla manatap suang medja akan ita hong padang tunis benjem?

20. Toto , batukarang tä djari ihäwese , sampai danum lembut pa-lus sungäi ngambuar , tapi hakon kea iä manenga tepong, atawa tau iä mandjapa balut akan djalahao olo ajue?

21. Tagal tä, metoh Jehowa ma-hining aughe tä, kalaite hasep, tun-tang apui intokae mawi Jakob , palus kasangite manjambur mawi Israel ;

22. Basa olo tä djaton pertjaja huang Hatalla , tuntang djaton harap salamat ajue.

23. Maka iä manjoho baunandau ngambo, tinai iä muap blawang langit,

24. Balalu mudjan man tä akan äwen , indu kinae , tuntang ma-nenga gendom bara langit akae. — (2.Mos.16,4.)

25. Tepong malaikat kinan äwen tä, panginan inengae akae kutoh karäe.

26. Iä manjoho riwut timor ma-nampur bara langit, tuntang magah riwut salatan hapan kwasa;

27. Balalu mudjan balut akan äwen kilau kawo karäe, burong idjä bara palapas kilau karä baras hong saran tasik; — (4.Mos.11,31.)

28. Iä malaboh tä intu äka äwen

bapodok, hakaliling karä ting-
kape.

29. Tä äwen tä kuman besoba-
soha, iä maluput kipän äwen.

30. Maka amon kipäe hindai ha-
pus, hiaak panginæ tä magon hong
njamae:

31. Tä kalait Hatalla manjambur
mawi olo tä, balalu mampatäi be-
lahe olo tä idjä brigas, tuntang
mampalokang belahe olo Israel
awang kampili.

32. Tapi alo awi karä talo tä,
magon kea olo tä mandahang dosae,
djaton maku pertjaja awi karä ga-
wie awang heran.

33. Tagal tä iä mampalilap karä
andaue mandjadi haiang, tuntang
karä njeloe huang kikäh.

34. Metoh iä mampatäi olo tä,
tä äwen misek intu iä, sambil ho-
bah tuntang manggau Hatalla;

35. Palus mingat, Hatalla bewäi
batukarang ai, Hatalla, idjä pang-
kahai tä, puna paliwus ajue.

36. Djadi, äwen haliau mambu-
djok iä hapan njamae, tapi äwen
manandjaro iä hapan djelae.

37. Krana atäi olo tä djaton et-
ter dengae, äwen djaton budjur
mahaga djandjie tototo.

38. Tapi iä, idjä puna panjanjang,
manjapan kadarhakae, djaton iä
radjin marusak äwen, malainkan
kindjap iä mundur kalaite, djaton
mungkar hapus kasangite.

39. Krana iä tahu, olo tä puna
isi bewäi, kilau riwut idjä lilap,
palus djaton haluli tinai.

40. Kutoh kakindjape olo tä mam-
parahas iä hong padang tunis, tun-
tag mamparisü mangapähä iä intu
kaleka benjem tä.

41. Tinai olo tä haradjur maning-
kes Hatalla, tuntang mamungut
Idjä aka karasih Israel.

42. Olo tä djaton mingat karä
gawin lengäe katika iä djari mali-
wus äwen bara karä musohe,

43. Kilen iä djari malalus katac
hong Misir, tuntang karä gawie
awang heran hong padang Soan.

44. Metoh karä batangdanum olo
hetä djari iobahé mandjadi daha,
sampai danume djaton taraihop. —
(2.Mos.7,20.)

45. Iä manjoho karä ampin talo
mamepet mawi olo tä, idjä kuman
minjup iä, tinai barako, idjä mam-
parusak äwen. — (2.Mos.8,6.)

46. Iä manenga talo ramon tanae
akan hampangau, tuntang karä talo
ialae akan sangkalap.

47. Iä maramok karä batang ang-
gor hapan udjan batu, karä upon
korma hapan udjan karangan. —
(2.Mos.9,25.)

48. Iä manjaragh karä metoe akan
udjan batu, karä kawan talo pam-
belome akan njaro.

49. Iä manjoho kalason kasangite
mantakan olo tä, karahas, kalait,
kadjakä, kawan malaikat idjä tu-
kang tjalaka.

50. Iä manandang djalan akan
kalaite, tuntang djaton mangahaha
hambaruan olo tä akan pampatäi,
iä manjaragh karä metoe akan pe-
res badi paham.

51. Iä mampatäi karä anak ba-
kas hapan tanah Misir, idjä tam-
paran kwasa hong karä aka Hani.
— (2.Mos.12,29.)

52. Limbah tä iä mimbit djala-
han olo ajue harikas, kilau tabiri,
bitie haliae magah äwen tä kilau
kawae hong padang tunis benjem.

53. Iä ngagalang äwen tä bua-
buah, sampai äwen djaton tawam
kikähe; tapi karä musohe djari
impaleteng tasik. — (2.Mos.14,19.
22,27.)

54. Iä manjampai olo tä tamä tanah ai idjä brasih, mimes bukit tä, idjä djari dinon lengae gantaue.

55. Iä maharak manganan karä olo kapir bara baue, tinai hapan tenong iä mambagitanane akan äwen tä, manjoho karä hamputan Israel mangkalewu majangkulep äcae.

56. Tapi äwen tä mangkemä tuntang marahas Hatalla, Idjä pangkahai tä, äwen djaton mahaga karä augh djandjie.

57. Äwen undur, tuntang tulas sama kilau tatoe, olo tä djaton dähen, kilau panah idjä manjahanja.

58. Äwen mungkar kalaite awi karä äka gantong ai, hapan karä hampatong dewae äwen marahas iä.

59. Maka sana Hatalla mahining tä, hasep kalaite, iä paham manganan olo Israel.

60. Iä malihu äcae melai hong Silo, tingkap tä idjä äcae melai bentok olon. — (1.Sam.4,11.)

61. Palus iä manjaragh kwasan äwen uka tawaninan, tuntang kahaie penda lengän musohe.

62. Palus iä mandjuluk djalahansolo ajue akan padang, kalaite hasep mawi olo, idjä baris ajue.

63. Pambudjang äwen tä idjä hatuä kinan apui parang, tinai pambudjange awang bawi djaton imopoh.

64. Karä imam äwen halelek awi padang, tuntang baloe djaton sampet manatume.

65. Tä pangkahai Tuhan misik kilau olo idjä batiroh, kilau pangkalima idjä malahap awi anggor.

66. Iä mamukul karä musohe mawi parae, palus mangkepan kahawen akae katatahi. — (1.Sam.5,9.)

67. Maka iä manganan tingkap Josep, tuntang djaton mintih hamputan Epraim.

68. Tapi iä mintih hamputan Ju-da, bukit Sion tä idjä ingilake.

69. Palus iä mamangun äcae idjä brasih kagantong langit, kilau petak idjä inggalange akan katatahi.

70. Iä mintih reware Dawid, manduan iä bara krambah tabiri. — (1.Sam.16,11.)

71. Bara tabiri idjä mampatusu anake djetä induae, mangat iä manjakatik Jakob, djalahansolo ajue, Israel, bagin ai.

72. Maka iä tä djari manjakatik äwen dengan kabudjur atäie, hapan kapintar lengae iä djari magah olo tä.

MASMUR 79.

Lakudoa kahum kadjakä paham, tahuu Hatalla manaheta asie.

1. Masmur Asap. — O Hatalla, olo kapir djari marumpak tamä joresam, iä djari manjamar mamapa humam idjä brasih, tuntang djari mawi Jerusalem mandjadi karakkara.

2. Hantun kaiä rewarm djari inengae indu kinan burong penda langit, isim äwen idjä budjur dengam akan meto hong petak.

3. Iä manusuh daha kilau danum hakaliling Jerusalem, tuntang djaton idjä mangubur äwen.

4. Ikäi djari indu kabelän olo idjä kalewun ikäi, indu sindir tuntang hababaka karä olo idjä hakaliling ikäi

5. Kilen katahim, o Jehöwa? handak ikau blait haradjur? aton kabehum akan manjeha kilau apui?

6. Tusuh kalason kalaitm akan hundjun karä olo kapir, idjä djaton katawan ikau, akan karä ka-

radjaan, awang djaton blaku intu aram.

7. Krana olo tā djari kuman Jacob lepah lingis, äkae melai djari irusak äwen.

8. Äela taliu intu ikäi kadar-hakan tato ikäi, djadjeleng manjupa ikäi dengan kasajangm, krana ikäi bilak djari lomat.

9. Dohop ikäi, o Hatalla, Djuru salamat ikäi, tagal horumrat aram, awat ikäi, tuntang ampun karä dosan ikäi tagal aram.

10. Buhenolokapirakan hamauh: kwe Hatallae toh? Käläh baläh dahan karä rewarm, idjä djari inushe, mandjadi bakarinah mawi olo kapir intu matan ikäi.

11. Käläh kamunguh olo idjä imasong tā sampai ikau; tumon kwasan lengäm haga karä olo bagin matäi tā.

12. Intu karä utus olo idjä darah ikäi käläh baläh intu sapangkue udju lipet kahawen tā, idjä djari hapan äwen mampahawen ikau, o Tuhan!

13. Maka ikäi toh djalahon olo ajum, tuntang tabiri idjä puna injakatikm; tagal tā ikäi handak mahorumat ikau katatahi, girir-manggirir ikäi handak mambrita taram.

MASMUR 80.

Lakudoa taliu awat akan unggup Hatalla.

1. Akan kamander olo panjanji: taliu kambang mawor; augh saksi tuntang masmur ain Asap.

2. Ikau, o sakatik olo Israel, hining, ikau idjä manjakatik Joseph kilau tabiri; ikau idjä mondok

kilau radja hundjun karä Kerub-prahan sangkowongm!

3. Intu baum Epraim, Benjammin tuntang Manase lalus kwasam, tanggoh indu kaliwus ikäi.

4. O Hatalla, duan ikäi buli, soho baum manjangkowong, tā ikäi indohop.

5. O Jehowa, Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, kilen katatahie kabeläm hasep manganan laku-doan olo ajum?

6. Ikau pakanan olo tā hapan tepong djohion matae, tuntang main-pilop iä hapan kutoh danum matä.

7. Ikau mawi ikäi indu buku karä utus olo idjä darah ikäi hasuat, karä musoh ikäi hababaka paham.

8. O Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, duan ikäi buli, soho baum manjangkowong, tā ikäi indohop.

9. Idjä kabatang anggor djari induam bara Misir, ikau djari manganan olo kapir, palus mimbul djetä.

10. Ikau djari mamparangkah äkae, tā karä uhate mansuloh, iä mangadjang petak.

11. Arä bukit djari kandjungen awi kangkalingäe, batang sederain Hatalla kea awi karä edae.

12. Edae barangkap batenggau sampai saran tasik, anake sampai batangdanum lombah tā.

13. Buhen toh ikau djari mamindai krambange, sampai talo handiai, idjä mahalau hetä, matutik malalap iä?

14. Bawoi himba manjumbet iä, tuntang karä meto hong padang murep iä lepah lingis.

15. O Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, käläh haluli ti-

hai, tangkilik bara sorga, itäm, anun upon anggor toh.

16. Haga idjä djari imbul lengäm gantaum, anakm tä, idjä djari ianggaum imparigasm akam.

17. Iä djari lepah inusul tuntang ilenteng inedjep; äwen tä nihau rusak awi njamam mampudji iä.

18. Käläh lengäm nganggulo olo idjä hila gantaum tä, anak olo tä idjä djari ianggaum imparigasm akam.

19. Tä ikäi djaton maku undur bara ikau; käläh belom ikäi bewäi, tä ikäi handak blaku huang aram.

20. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom, duan ikäi buli; soho baum manjangkowong, tä ikäi indohop.

MASMUR 81.

Njanji intu pesta paska.

1. Akan kamander olo panjanji; tumon nudan Gat; masmur Asap.

2. Njanji baramirami intu Hatalla, idjä äka kwasan ita, lahap akan Hatallan Jakob.

3. Ambo njanji, pahiau gandang, biola tuntang kutjapi idjä mangat aughe.

4. Pahiau sarunai intu bulan taheta, hong wajah idjä inukas, intu andau pestan ita.

5. Krana djetä hadat akan olo Israel, kapatut akan Hatallan Jakob.

6. Prentah kalotä djari inengae intu Josep, metoh iä hagoet mawi tanah Misir, äkaku mahining basa idjä djaton kasenangku.

7. Aku djari manipas tanggonge bara bahae, lengäe lapas bara pikule.

8. Huang kadjakäm ikau djari mantehau aku, tä aku djari mandohop ikau; haiak njaho kilat aku tombal aughim, tuntang aku mangkemä maningkes ikau huang danum kanjaing tä. — Sela.

9. Hining, o djalahon olo ajungku, aku handak manjaksi intu bentok keton; o Israel, käläh djaka ikau tarima aughku.

10. Äla hatalla beken akan melai intu keton, äla keton akan manjembah dewan olo.

11. Aku toh Jehowa, Hatallam, idjä djari magah ikau bara tanah Misir; kanga njamam totototo, aku handak manjuange.

12. Tapi djalahon olo ajungku djaton maku tarima aughku, Israel djaton paraba aku.

13. Tagal tä aku djari manjragh iä akan kipen atäi ai, sampai iä manandjong tumon tirok ai.

14. Asal djalahon olo ajungku handak mahining aughku, asal Israel handak manandjong mahoroe djalangku:

15. Tä, murah bewäi aku mamparungkok karä musohe, tuntang mandjudju lengängku mawi olo idjä mahanjek iä.

16. Karä olo idjä basingi Jehowa karäh haliau mambudjok iä, tapi katika äwen akan haradjur katatahi.

17. Aku handak pakanan äwen hapan kasien gendom, tuntang handak mambesoh äwen hapan madu bara batukarang.

MASMUR 82.

Tahiu karä mantir idjä bingkok.

1. Masmur Asap. — Hatalla aton mendeng bentok ungkup olo ain Hatalla, iä mariksa mamutus bentok karä hatalla, wakilan ai tä.

2. Kilen katahie keton handak mamutus sala, tuntang manarima baun olo papa? — Sela.

3. Awi mambudjur olo korik tuntang nolä, awi mamatut akan olo tjalaka tuntang pähä belom.

4. Liwus olo korik tuntang olo tapas, awat äwen bara lengän olo kianat.

5. Maka olo tä djaton kasene tuntang djaton harati, iä haradjur manandjong hong kakaput; tagal tä karä galang tanahe hidjuh bewäi.

6. Aku toto djari hamauh: keton toh uras batalla; uras keton anak ain Idjä pangkahai tä.

7. Tapi keton akan matäi rusak kilau olon, palus halelek kilau mantir beken kea.

8. Mendeng o Hatalla! käläh ikau mambudjur hapus kalunen, krana ikau puna Tempon karä dalaan olo.

MASMUR 83.

Tahiu dohop malawan karä musoh.

1. Njanji tara, masmur Asap.

2. O Hatalla, äla manjuni arepm, äla tunis, äla mambenjem arepm, o Hatalla!

3. Krana itäm, karä musohm sangit maridu, idjä basingi ikau mampadjoho arepe.

4. Akal bakalikit ingarangkae mawi utus olo ajum, iä hatirok mawi karä olo idjä ingalindongm.

5. Iä hamauh: has! ita mammalamos äwen, uka iä terai indu utus olo, belä olo mingat aran Israel hindai.

6. Krana äwen idjä djari pakat. tuntang djari hadjandji malawan ikau,

7. Iä tä karä tingkap Edom tuntang olo Ismael, olo Moab tuntang Hagar,

8. Olo Gebal, Amon tuntang Amalek, olo Pilisti tinai olo idjä mangkalewu hong Tirus.

9. Tinai olo Asur kea djari pakat dengan äwen, mandjadi lengän panakan Lot tä. — Sela.

10. Takan, awi olo tä kilau olo Midian bihin kilau Sisera, kilau Jabin darah sungäi Kison; — (Hak. 7,22; 4,15.)

11. Idjä impalomos darah Endor, palus mandjadi kilau tai hong petak.

12. Awi olo tä, karä mantir äwen, kilau Oreb äwen duä Seeb, karä pangkalimae kilau Seba tuntang Salmuna. — (Hak. 7,25; 8,21.)

13. Äwen tä idjä badjoho hamauh: ita handak manduan akan ita äka Hatalla tä.

14. O Hatallangku! nambalang olo tä baringbaringa, kilau tikil idjä taraiup tambalang tamput riwut.

15. Kilau apui, idjä manusul himba, kilau njalan apui idjä manjeha kara bukit:

16. Tumon tä käläh sasah olo tä hapan andau salo balewut, tuntang manaräwen iä hapan riwut barat.

17. Käläh tepä baue dengan kahawëe, mangat äwen akan manggau aram, o Jehowa.

18. Käläh äwen tä rungkok tuntang sabanen katatahi, käläh iä buraburah baue palus nihau.

19. Mangat äwen tä katawan, tikas arain bewäi Jehowa, idjä pangkahai hong hapus kalunen.

MASMUR 84.

Tahuu kahandjak hong humaan Hatalla.

1. Akan kamander olo panjanji; tumon nudan Gat; masmur panakan Koragh.

2. Karä kalekam melai äka huangku toto, joh Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom.

3. Hambaruangku mangenang, taharu tamä parantaran Jehowa, atäiku tuntang berengku handjak rantang huang Hatalla idjä belom.

4. Toh burong djari sondau kalekae, kalialang aton sarangae akae äka manggau anake, iä tä mesbehm, o Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, radjangku tuntang Hatallangku!

5. Berkat karä olo tä idjä melai hong humam, haradjur iä ma horumat ikau. — Sela.

6. Berkat olo tä, idjä ikau äka kwasae, idjä aton djalan budjur hong atäie.

7. Haiak iä manandjong maho-roe djanah äka tjalaka, djetä kea inampae indu kalin danum; guru tä imakaian dengan berkat.

8. Æwen abas sasar abas, sampai genepe biti manaharep Hatalla hong Sion.

9. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom, himing lakudoangku, tarima tä, Hatallan Jakob. — Sela.

10. O Hatalla, idjä talawang ikäi, tangkilik, sengok manjupa baun ai, idjä djari iminjakm.

11. Krana idjä andau huang parantaram aton bahalap bara sakojan andau beken. Aku radjin menter intu papar bauntonggang huuman Hatallangku, bara melai tahi intu karä tingkap äka kadarhaka.

12. Krana Hatalla, Jehowa, aton matanandau tuntang talawang; asi tuntang horumat inenga Jehowa; iä puna djaton mangahana kahalape akan karä olo, idjä manandjong budjur intu baue.

13. O Jehowa, Tuhan karä twon talo belom, salamat toto olo tä, idjä harap hong ikau!

MASMUR 85.

Tahuu asin Hatalla akan buli ita.

1. Akan kamander olo panjanji; masmur panakan Koragh.

2. O Jehowa, bilih ikau djari masi tanahm, djari haluli tanggoh Jakob idjä tawanan;

3. Djari manganan karä kadarhakan djalaham olo ajum, tuntang djari manutup karä dosae. — Sela.

4. Ikau bilih djari mundur kalaitm lepah, tuntang djari mules bara lason kasangitm.

5. Toh, käläh haluli tanggoh ikäi, o Hatalla, Djuru-salamat ikäi, palus paterai kasingim dengan ikäi.

6. Aton ikau handak malait ikäi katatahi, palus maradjur kasangitm girirmanggirir?

7. Djaton ikau maku haluli tanggoh ikäi, mampangat ikäi, ma-

ngat djalahana olo ajum tau handjak rantang awim?

8. Prahan asim akan ikäi, o Jehowa, tuntang tengah salamatm akan ikäi.

9. Aku handak manjenäh talo idjä imutor Hatalla, Jehowa; krana iä masuman kasanang akan olo ajue idjä budjur, asal äla olo tä haluli tinai buli kapalenge.

10. Toto, salamat ajue aton tokép dengan olo tä, idjä mikäh iä, mangat horumat melai hong tanah ita.

11. Mangat asi dengan katoto hasupa, katetek tuntang kasanang hasium.

12. Katoto karäh lembut bara petak, katetek manangkilik bara langit.

13. Tinai Jehowa karäh manenga kahalape, tä tanah ita mampalembut kutoh talo.

14. Katetek aton manandjong helo baue, tuntang manampa awan tasaran paie indu djalan olo.

MASMUR 86.

Laku uka ihaga, amon ingatah olo.

1. Lakudoan Dawid. — Talingan pindingm, Jehowa, tombah aughku, krana aku tjalaka tuntang pähä.

2. Haga hambaruangku, krana aku toh budjur; ikau idjä Hatalangku, liwus rewarmp, idjä harap hong ikau.

3. Pasi aku, Jehowa, krana ikau intehauku nongkang andau.

4. Pahandjak hambaruan rewarmp, krana akam, o Jehowa, aku mandjuluk hambaruangku.

5. Krana ikau, Jehowa, puna bahalap tuntang pamampun, ikau paham kahain asim dengan olo handiai, idjä mantehau ikau.

6. Hinings lakudoangku, o Jehowa, tahu augh usokku.

7. Metoh andau kadjakängku aku blaku intu ikau, krana ikau karäh manarima aku.

8. Marak karä dewa djaton idjä padan dengam, o Jehowa, tuntang djaton gawie kilau ajum.

9. Karä olo kapir, idjä puna tampam, akan dumah tuntang manjembah intu baum, o Jehowa, sambil mahorumat aram.

10. Krana ikau toto hai, tuntang malalus gawi heran, ikau bewäi toto Hatalla.

11. Adjar aku djalan ajum, o Jehowa, aku handak manandjong huang katotom; käläh manonggal atäiku mikäh aram.

12. O Jehowa, Hatalangku, aku handak manara ikau hapan salepah atäiku, sambil mahorumat aram sampai katatahi.

13. Krana asim djari paham kahiae dengangku, ikau djari mawat hainbaruangku bara kandalem naraka.

14. O Hatalla, olo badjoho manggatang arepe mawi aku, unggup olo kianat idjä kudjat mangatah hambaruangku, tuntang djaton ma-ku mingat ikau.

14. Tapi ikau, Jehowa, puna Hatalla panjanjang pamasi, pandjang atäim, paham kahalapm tuntang katotom.

16. Ules arepm naharepaku, tuntang pasi aku, tengah kaabasm akan rewarmp, dollop anak rewarmp idjä bawi tä.

17. Awi akangku kata idjä indu kahalap, mangat äwen idjä ba-

singi aku mitae palus mahamen, basa ikau, Jehowa, mandohop aku, tuntang mampong aku.

MASMUR 87.

Tahiu kahain Sion.

1. Masmur, njanji tara ain pakan Koragh. — Æka pangue tä hundjunn bukit idjä brasil.

2. Jehowa mangilak karä bauntonggang Sion paham bara karä äka melai ain Jakob.

3. Talo hai imbrita tahu ikau, o lewun Hatalla. — Sela.

4. Aku handak manjewut Rabab tuntang Babel, mitong djetä hindjä äwen idjä kasene aku; itä, olo Pilisti, olo Tirus, olo Kusinakan hetä kea.

5 Olo akan mambrita tahu Sion: olo handiai inakan huange: Idjä Pangkahai tä karäh mandähen djetä.

6. Jehowa karäh manjewut, haiak iä manjurat karä utus olo, koae: iä toh djari inakan hetä kea. — Sela.

7. Karä olo babigal tuntang karä tukang talo usik mangaku: karä lowang danumku uras hong ikau.

MASMUR 88.

Lakudoa metoh kadjakä paham.

1. Njanji tara; masmur pakan Koragh; akan kamander olo panjanji; tahu kapähän kadjakä. Augh adjar Heman, olo Esra tä.

2. O Jehowa, Hatalla, Djuru-

salamatku! handau hamalem aku kahau kadarat intu baum.

3. Kälsh lakudoangku naharep ikau, talingan pindingm akan karriaku.

4. Krana hambaruangku puas awi tjalaka, pambelomku djari tokep naraka.

5. Aku itong tamput olo tä, idjä lawo tamä kubur; aku djari kilau olo idjä lepah nihau kaabase.

6. Aku imbaris menter haiak olo idjä imuno, idjä menter hong kubur, idjä djaton inahium hindai, idjä djari ilekak lengäm.

7. Ikau djari mampeter aku hong lowang idjä timben haliae, intu äka kakaput, intu labehu.

8. Kalaitm mahanjek aku, hapan karä dähesm ikau mandjakä aku. — Sela.

9. Karä kapatohku djari ingedjaum bara aku, ikau djari manampa aku indu kadjileke; aku djari ingurong tuntang djaton tau blua.

10. Matangku djadjalan kawus awi tjalaka, nongkang andau aku mantehau ikau, Jehowa! aku mandepä lengängku hasansila intu ikau.

11. Maku ikau malalus gawi heran intu olo matäi? atawa aton liau akan lembut, tuntang manara ikau? — Sela.

12. Aton kahalapm imbrita hong kubur, atawa katotom hong äka karam?

13. Aton gawim heran ingasene hong äka kaput tä, tuntang katetekm hong kaleka idjä djaton bara pangingat?

14. Tapi aku, o Jehowa, mangkariak intu ikau, genep djewu lakudoangku mandjeleng arepe akam.

15. Buhen, o Jehowa, ikau manganan hambaruangku, tuntang manjahokan bamu bara aku?

16. Aku tjalaka, kilau mahotus bara katabelangku, aku mananggong karä pampikähm, kareng dia bagalabah atäiku.

17. Kasangitm manambeleng aku, karä pampikäh barä ikau mampa lenjoh aku.

18. Samandiae tä mangaliling aku nongkang andau kilau danum, uras mangapong maroboh aku.

19. Karä sobatku, karä kolangku uras djari ingedjaum bara aku; karä karampingku hong äka kakaput bewäi.

MASMUR 89.

Asim Hatalla indu ampong, kahum kadjakä paham.

1. Augh adjar Etan, olo Esra.

2. Katatahi aku handak mananjji tahu karä asin Jehowa, girir mauggirir aku handak mambrita katotom hapan njamangku.

3. Krana koangku: asim indähen katatahi, hong langit ikau karäh mananggar katotom.

4. Krana aton aughm: aku djari mampendeng djandji dengan idjä djari intihku, aku djari sumpah akan reworku Dawid: — (2.Sam. 7,12. Gaw.Ras.2,30.) .

5. Palus katatahi aku handak mandähen panakam, tuntang mahaga padadnsam girirmanggirir. — Sela.

6. Maka karä langit karäh mahrumat gawim awang heran, o Jehowa, tuntang katotom huang nungkup olo brasih.

7. Krana äwe hong sorga tau

inanding dengan Jehowa, äwe bara karä anak äwen idjä kwasa tau injama dengan Jehowa?

8. Hatalla äka kikäh haliae hong ungkup karä olo brasih, tuntang äka karawan haliae bara äwen han-diai idjä hadarah dengac.

9. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom, äwe kwasa haliae kilau ikau, Jehowa? tuntang katotom hakaliling ikau.

10. Ikau marentah kadjohon tasik; amon riake hagatang, ikau mampatadoh tä.

11. Ikau maramok Rahab kilau olo idjä imuno, hapan lengäm idjä kwasa ikau manamburup karä mu-sohm.

12. Ajum langit, petak kea ajum; hapus kalunen tuntang huange uras djetä tampam.

13. Utara tuntang salatan ikau djari mandjadiæ, Tabor tuntang Hermon malahap huang aram.

14. Aim penang idjä abas, lengäm kwasa, hai toto lengäm gantaum.

15. Katetek tuntang hukum indu galang padadusam; asi tuntang katoto aton helo baum.

16. Salamat olo tä idjä tau handjak rantang hong ikau; o Jehowa, äwen karäh manandjong huang kalawa baum.

17. Nongkang andau äwen baramirami tagal aram, awi katetekm iä imbungas.

18. Krana ikau bewäi indu kabungas kwasae, awi asim ikau manggatang tandok ikäi.

19. Krana Jehowa talawang ikäi, radjan ikäi Idjä äka karasih Israel tä.

20. Katika tä ikau djari hamauh dengan olo aim idjä budjur, huang talo panggitae, koam: Aku djari mandak pandohop hong idjä biti

pangkalima, aku djari manggatang
iä, idjä djari intihku bara utus olo
arä.

21. Aku djari sondau reworku
Dawid, tuntang djari mohos iä
dengan minjakku idjä brasih.

22. Lengängku haradjur akan
hindjä iä, penangku akan mam-
paabas iä.

23. Musoh djaton akan manjekä
iä, olo darhaka djaton akan ma-
henjek iä.

24. Malainkan karä musohe han-
dak impalahku intu baue, idjä ba-
singi iä aku handak mamukule.

25. Katoto tuntang asingku akan
hindjä iä, awi arangku tandoke
karäh inggatang.

26. Aku mina lengäe mimbing
tasik, lengäe gantaue mimbing karä
batangdanum.

27. Iä karäh manggarä aku: ikau
Apangku, Hatallangku tuntang
batukarang salamatku.

28. Tinai aku handak manampa iä
mandjadi anakku idjä bakas, idjä
pangkahai marak karä radjan kalu-
nen.

29. Katatahi aku handak mahaga
asingku acae, djandjingku akan
mèlai dähen haradjur intu iä.

30. Tinai panakae handak indä-
hengku katatahi, padadusae tu-
mon katahin langit.

31. Djaka anak äsoe malihu To-
ratku, tuntang djaton manandjong
huang karä prentahku, .

32. Amon äwen mamapa hadatku,
tuntang djaton manumon dasarku:

33. Tä aku handak madjar ka-
darhakae ombeombet, tuntang man-
djara kasalae;

34. Tapi asingku aku djaton
maku mampalentase acae, djaton
kea aku maku manggeto kato-
tongku.

35. Aku djaton handak manga-
rak djandjingku, augh idjä djari
blua bara njamangku aku djaton
handak malihe.

36. Idjä perkara aku djari sum-
pah manjewut karasihku: aku djat-
on handak hapunga dengan Da-
wid.

37. Panakae akan melai katatahi,
tuntang padadusae haradjur kilau
matanandau intu baungku.

38. Iä puna indähen kilau bu-
lan katatahi; djetä indu toros hong
langit idjä djaton tau hobah. —
Sela.

39. Maka kilen ikau toh manol-
ak tuntang manganan palus ma-
lait iä tä, idjä djari iminjakm?

40. Ikau mangabelä djandjin re-
wam, tuntang djari mamapa mak-
kotae, mandjakah tä akan petak.

41. Ikau djari manälak karä pa-
gare, tuntang mangarak karä kotaec.

42. Olo handiae idjä mahalau hetä
maramps iä; iä impahawen karä
olo awang darahe.

43. Ikau djari manggatang le-
ngän gantaun kaiä olo idjä mawi
iä, ikau djari mampahandjak karä
musohe.

44. Tinai ikau mambalang njihin
padang ajue, djaton maku man-
dähen iä hong parang.

45. Ikau mangabul karä karasihe,
tuntang mandjakah padadusae akan
petak.

46. Ikau manjempong andau ka-
rigase, palus manutup iä hapani
kahawen. — Sela.

47. Kilen katahim, o Jehowa,
ikau handak lilap manjahokan
arepm, tuntang manjoho kasangitm
manjala kilau apui?

48. Kälöhingat pambelomku puna
pandak bewäi; buhen ikau djari
manampa karä olon haiang bewäi?

49. Hong kwe olon idjä belom tuntang djaton akan mitä pam-patäi? Idjä tau maliwus hambraue bara kwasan kubur? — Sela.

50. Kwe karä asim awang horan, o Jehowa, idjä djari injumpahm akan Dawid huang katotom?

51. Tahuu, o Jehowa, kahawen karä rewarin; karä utus olo tä idjä kilau baira pakuangku mahin mamapa aku.

52. Karä musohm mamapa, o Jehowa! iä mamapa tasaran pain idjä djari iminjakin.

53. Tara akan Jehowa katatahi. Amen, toto Amen!

MASMUR 90.

Tahuu pambelom olo puna haiang tagal dosae; tinai tahuu asin Hatalla.

1. Lakudoan Moses, olo ain Hatalla tä. — O Jehowa, ikau puna äka kalindong ikäi girir-manggirir.

2. Helo bara karä bukit indjadian, helo bara petak tuntang hapus kalunen djari indjapam, bara katatahi palus katatahi ikau aton, o Hatalla.

3. Ikau halalian olon mandjadi petak, sambil hamauh: buli keton, panakan olon.

4. Krana sakojan njelo intu ikau sama kilau andau malem idjä djari hapus, kilau idjä kakalis hamalem bewäi.

5. Ikau manabias äwen lilap, pambelome kilau nupi bewäi, djetä nihau handjewu kilau oru.

6. Handjewu djetä inangambang, tapi ampie balalu hobah; halemäi djetä inatak palus keang.

7. Krana ikäi rusak awi kalaitm, awi kasangitm ikäi injabamen.

8. Krana karä kadarhakan ikäi impendengm intu baum, karä dosan ikäi idjä basilim intu katarang matam.

9. Krana karä andau ikäi lilap awi kalaitm, ikäi malhapus karä njelon ikäi kilau talo ngahus bewäi.

10. Kapandjang umur ikäi, djetä udju pulu njelo, atawa amon olo bunggut, sampai hanja pulu njelo: maka bagie idjä kapala bahalap, djetä mahin kasusah tuntang kapähä; krana djetä kadjekadjeng palus nihau, ikäi kilau trawang palus lilap.

11. Tapi äwe tahuu kalason kalaitm, äwe handak toto mikäh kasangitm idjä paham?

12. Käläh adjar ikäi mitong karä andau ikäi, mangat atäi ikäi imintar.

13. Haluli tinai, o Jehowa! kilen katahim hindai? käläh manjanjang tahuu karä rewarin.

14. Haik djadzewu käläh mambesoh ikäi hapan asim, soho ikäi basasuiak tuntang baramirami hapus umur ikäi.

15. Pahandjak ikäi tumon karä andau ikau djari mangapähä ikäi, tumon karä njelon ikäi djari buah talo papa.

16. Prahan karä gawim akan rewarin, tuntang kahaim akan karä anake.

17. Käläh kahalap Jehowa, Hatallan ikäi, melai hundjun ikäi: bara ngambo käläh mandähen gawin lengän ikäi; toto, gawin lengän ikäi käläh ikau mandähäe.

MASMUR 91.

Tahuu kasanang olo idjä harap Hatalla.

1. Idjä mondok hong pilan ain Idjä pangkahai tä, idjä melai hong kandjungen ain Idjä djaton tikas kwasaee,

2. Tä tä hamauh manjewut Jehowa: ikau äka kamentengku, ko-tangku, Hatallangku idjä äka harapku!

3. Krana Iä maliwus ikau bara djarat olo pahamburong, tinai bara peres kadarhaka.

4. Hapan palapase iä manutup ikau, penda bulue ikau tau bakan-dong, katotoe indu talawang tuntang pilan haliae.

5. Dia usah ikau mikäh karä pampikäh hamalem, karä anak panah idjä balias darie handau,

6. Sampar idjä kumbakumbang intu kakaput, peres papa idjä manusak bentok andau.

7. Alo sakojan biti halelek hila sambilm, tinai sapulu kojan hila gantaum: tapi ikau djaton pohos awie.

8. Baja matam bewäi karäh mitä tä, tuntang manampajah ampin olo darhaka imaläh.

9. Krana ikau, Jehowa, indu äka kalindongku. Idjä pangkahai tä djari intilm indu äka kaharapm.

10. Djaton talo papa akan supa ikau, kapähä djaton akan sampai pasahm.

11. Krana iä manjoho malaikat ajue tagal ikau, mangat mangang-gulo ikau hong karä djalanam.

12. Lengän äwen akan manantiang ikau, belä paim tantarang latu.

13. Ikau karäh manandjong ma-hundjeng singa tuntang lalidi, ha-

dadjakan singa tabela tuntang handipä.

14. Krana iä leket dengangku, koan Jehowa, tä aku handak ma-wat iä; iä katawan arangku, tä aku handak manggatang iä.

15. Tä blaku intu aku, tä aku handak manarima iä; aku hindjä dengae huang kadjakäe, aku han-dak mandjidjit iä tuntang mampa-hai iä.

16. Aku handak mamuas iä deng-an umur pandjang, tuntang han-dak mamprahan salamatku acae.

MASMUR 92.

Njanji akan andau sabat.

1. Masmur, njanji akan andau sabat.

2. Manara Jehowa, djetä idjä bahalap, tuntang manjanji manara aram, ikau idjä pangkahai tä;

3. Masuman asim haiak djajewu, tuntang katotom hamalem;

4. Hapan talo usik idjä sapulu talie, tinai kutjapi, hapan augh karang impahaiak biola.

5. Krana ikan mampahandjak aku awi karä gawim, o Jehowa, tagal karä tampan lengüm aku ba-susurak.

6. Lalehan kahain karä gawim, o Jehowa! karä akalm timben haliae.

7. Olo humong djaton maku mangasene tä, tinai olo gila djaton harati djeta.

8. Amon olo papa lembut kilan oru, tuntang karä olo parajap ma-ngambang: maka djetä uka äwen tä impalomos haradjur palus kata-tahi.

9. Tapi ikau idjä batonggal hai sampai katatahi, o Jehowa!

10. Krana itä! karä musohm, o Jehowa, krana toto karä musohm akan rusak, karä olo parajap akan tamburup.

11. Tapi tandokku inggatangm kilau tandok badak, aku inata dengan minjak taheta.

12. Matangku mitä talo ingilake intu musohku, tinai pindingku mahining talo ingilake intu karä olo darhaka, idjä djari pakat mawi aku.

13. Olo tetek badjewong barangkap kilau batang korma; iä mangalangkang mansuloh kilau batang seder hong Libanon.

14. Äwen tä djari imbul hong human Jehowa, iä barangkap hong parantaran Hatallan ikäi.

15. Alo iä bakas mahin mamua, magon badjewong tuntang bahi-djau;

16. Mangat masuman, Jehowa toto budjur; iä batukarang toto, kasalae djaton haliai.

MASMUR 93.

Tara akan Hatalla, idjä pangkahai tä.

1. Jehowa toto radja, iä imakan dengan kahai; Jehowa djari tatap mambabat arepe hapan kwasac; tagal tä hapus petak palus dähen, djaton gojanggapah.

2. Bara horan padadusam djari dähen, ikau puna bara katatahi.

3. Hapus karä batangdanum, o Jehowa! hapus karä batangdanum manggatang aughe, hapus karä batangdanum mambo latentoe.

4. Tapi paham bara gotok ku-

toh danum tä, bara riak tasik idjä sawak, paham haream kahain Jehowa hong äkac gantong.

5. Karä djandjim uras etter haliae, bagin humam puna karasili katatahi.

MASMUR 94.

Laku tahu olo papa, uka iä ihukum.

1. O Jehowa, Hatalla idjä tempon pamaläh, Hatalla idjä tempon pamaläh! prahan arepm tuntang kahaim.

2. Gatang arepm, ikau idjä hakim salepah kalunen, baläh karä olo badjoho tumon kapatute.

3. Kilen katahie olo papa tä, o Jehowa, kilen katahie olo papa tä akan basasurak?

4. Äwen tä badjoho karä aughe, karä olo parajap paham maletjak arepe.

5. Djalahan olo ajum, o Jehowa, imparamok äwen, äwen mahanjek idjä baris ajum.

6. Balo tuntang tamuäi impatäic, karä nolä imunoe.

7. Tinai iä hamauh: Jehowa djaton mitäe, Hatallan Jakob djaton paraba tä.

8. Ingaingat keton, o olo gila idjä marak olo arä; tinai keton olo paleng, prea keton handak pintar?

9. Idjä puna mimbul karä pinding, tau iä djaton mahining? idjä puna manampa karä matä, tau iä djaton mitä?

10. Idjä mampudji karä utus olo, tau iä dia mahukum? Iä idjä madjar talo handiai idjä katawan olo.

11. Jehowa kasene karä tirok

olon, iä katawan uras djetä haiang bewäi.

12. Salamat olo tä, o Jehowa, idjä impudjim, idjä iadjarm hapan Toratm;

13. Mangat iä pandjang atiae metoh katika kadjakäe, sampai palowang djari ingali akan olo papa.

14. Krana toto, Jehowa djaton maku manganan djalahan olo ajue, djaton iä maku nalua idjä puna baris ai.

15. Krana kabudjur puna djaton tau dia manang tinai, tä karä atäi olo budjnr karäh miring omnipat djetä.

16. Æwe akan mandohop aku malawan olo darhaka? äwe ombo aku malawan olo parajap?

17. Djaka Jehowa djaton mandohop aku, badjeleng bewäi hambaruangku matäi lawo akan äka benjem.

18. Amon aku manjewut paingkutanggarurus, tä maka asim, Jehowa, mahada aku.

19. Huangku paham gogop bakenang, tapi pampangatm mamphandjak hambaruangku.

20. Tau ikau pakat dengan padadusan kadarhaka, idjä mandjadian tjalaka takirin prentah kaput?

21. Æwen manjangit maroboh hambaruan olo tetek, iä manjalan daha idjä djaton kasalae.

22. Tapi Jehowa djari indu kottangku; Hatallangku batukarang kalindongku.

23. Iä karäh malian kasalan äwen haluli, hapan kadarhakan äwen kea iä karäh mampalomos äwen; toto, olo tä karäh lomos awi Jehowa, Hatallan ita.

MASMUR 95.

Tahu äla sajup tarima asin Hatalla.

1. Kantoh keton, ita ramirami intu Jehowa, ita basasurak intu batukarang salamat ita.

2. Has! ita naharep baue mimbit tara tuntang horumat; has! ita manjanji malahap akae.

3. Krana Jehowa Hatalla idjä hai toto, iä radja idjä pangkahai mahundjun karä dewa.

4. Intu lengëe galang petak, tuntang karä tantan bukit ajue kea.

5. Iä tempon tasik, iä idjä djari manampa tä, tinai lengän ajue kea djari mandjadian talo keang.

6. Kantoh keton, ita sombajang manjontop arep ita, ita mandeko utut ita intu baun Jehowa, idjä djari manampa ita.

7. Krana iä Hatallan ita. ita toh olo idjä injakatike, tabirin lengän ai. Andau toh kea, metoh keton mahining aughe! — (*Ibran. 3,7;4,7.*)

8. Äla mampulang atäi keton tumon horan hong Meriba, kilau metoh andau hong Masa, hong padang tunis benjem tä.

9. Katika tato keton djari maningkes aku, djari mangkemä aku, alo iä djari mitä karä gawingku. — (*Mos. 14,22.*)

10. Äepat pulu ijelo katahie aku kapähä awi utus olo parajap tä, sambil hamauh: äwen tä puna lajan atäie, iä djaton maku kasene hadat djalangku.

11. Sampai aku djari sumpah huang kasangitku: äwen tä djaton akan saimpai tamä kasanangku.

MASMUR 96.

Hapus petak akan manara Hatalla.

1. Njanji akan Jehowa njanji taheta, njanji akan Jehowa, hapus kalunen!

2. Njanji akan Jehowa, tara arae, haradjur hong karä andau awi mambrita salamat ai.

3. Sarita horumat ajue marak karä olo kapir, marak karä utus olo gawie awang heran.

4. Krana Jehowa toto hai tuntang indu inara paham, iä bewäi indu ingikäh paham bara karä dewa.

5. Krana karä dewan olo kapir uras talo haiang bewäi, tapi Jehowa djari mandjadian langit.

6. Karadjaan tuntang kahai aton intu baue, kwasa tuntang kabungas huang äkae idjä brasih.

7. Sewut akan Jehowa, o keton karä ungkup djalahuan olo, se-wut akan Jehowa horumat tuntang kwasa.

8. Tenga akan Jehowa horumat aran ai; haiak mimbit talo panenga tamä parantaran ajue.

9. Laku intu Jehowa hapan kabungas karasih; hapus kalunen akan mikäh iä.

10. Suman akan karä olo kapir: Jehowa puna marentah, tagal tä kalunen dähen, djaton gojanggapah; hapan kabudjur iä mamutus akan karä utus olo.

11. Hapus langit akan handja-handjak, salepah petak akan basurasurak, karä tasik akan njahanjahai haiak karä talo huange.

12. Karä padang akan hakanjanjik tuntang salepah talo huange, tinai karä kaju hong kajuan akan malahap,

13. Intu baun Jehowa, krana iä dumah, krana iä tanggoh tautai mariksa mamalih hapus petak; iä karäh mamutus akan salepah petak dengan kabudjur, tuntang akan karä utus olo dengan katetek.

MASMUR 97.

Tara akan Jehowa, idjä mamutus akan karä olo.

1. Jehowa aton marentah, kä-läh hapus petak basurasurak, uras karä pulau samandiae akan handjak rantang.

2. Baunaudau tuntang kakaput mangaliling iä, katetek tuntang kabudjur indu galang padadusae.

3. Apui manjala manjabintir helo baue, palus malajap karä mu-sohe hakaliling.

4. Karä kilate mamplawa kalunen, hapus petak mitä iä haiak hagendjäh.

5. Karä bukit lenjoh kilau lili intu baui Jehowa, intu baun radjan salepah petak.

6. Karä langit masuman kateke, karä djalahuan olo mitä kahiae.

7. Olo handiae tä akan indu mahamen, idjä manempo bintik tamunan talo, idjä patara arepe tagal dewae. Sontop akac, karä dewa samandiae.

8. Sion mahining tä tuntang handjak rantang, karä anak bawim Juda baramirami tagal karä kaputusan ajum, o Jehowa.

9. Krana ikau, Jehowa, idjä pangkahai mahundjun hapus petak, ikau tinggi haliae bara karä dewa.

10. Keton, idjä sintia Jehowa.

awi manjingi kapapa; iä mahaga hambaruan karä olo ajue idjä budjur, palus maliwus äwen bara lengän olo darhaka.

11. Kalawa puna indu lembut tinai akan olo tetek, tuntang handjak akan atäi idjä budjur.

12. O keton, olo tetek, handjak huang Jehowa, tuntang sewut horumat tahu karasih ai.

MASMUR 98.

Hapus kalnen akan manara Hatalla.

1. Masmur. — Njanji akan Jehowa njanji taheta, krana iä mawi talo heran, lengän gantaue tuntang penange idjä brasih djari mandohop arepe.

2. Jehowa djari masuman salamat ai, iä djari mangarinah kateke teke intu matan karä olo kapir.

3. Iä djari manahiu asie tuntang katotoe akan ungkup human Israel, hapus saran petak djari mitä salamat Hatallan ita.

4. Basurasurak intu Jehowa, o hapus kalunen, ambo augh keton, lahap, ujanji!

5. Njanji, tara Jehowa hapan kutjapi, hapan kutjapi impahaiak augh njanji;

6. Haiak augh napiri tuntang sarunai awi basasurak hong baun Jehowa, radja tä.

7. Käläh tasik njahanjahai haiak talo huange, petak hakanjanjik tuntang talo hundjue.

8. Karä batangdanum akan manapok lokape, karä bukit akan malahap samandliai;

9. Intu baun Jehowa, krana iä dumah, uka mariksa mamaläh ha-

pus petak; iä karäh mamatut akan petak dengan kabudjur, tuntang akan karä utus olo dengan katetek.

MASMUR 99.

Hatalla toto brasih, iä patut inara.

1. Jehowa marentah, karä utus olo marawan; iä idjä mondok hundjun Kerub, hapus petak hagerek.

2. Jehowa hai toto intu Sion, iä tinggi mahundjun karä utus olo.

3. Äwen mahorumat aram idjä hai tuntang äka karawan, brasih toto iä;

4. Tinai kwasan radja, idjä radjin kabudjur. Ikau djari manukas karä kapatut; kabudjur tuntang katetek djari indjadiam hong Jakob.

5. Pahai Jehowa, Hatallan ita; sontop keton intu galang paie, brasih toto iä!

6. Moses äwen duä Aaron hindjä karä imam ai, tinai Samuel hindjä äwen idjä blaku hong arae; äwen tä djari mantehau intu Jehowa, maka iä djari tombah aughe.

7. Bara botop baunandau iä djari hamauh dengan äwen, maka äwen djari mahaga kasaksiae tuntang Torat tä, idjä djari inengae akae.

8. O Jehowa, Hatallan ikä! ikau djari manarima äwen tä, ikau djari indu Hatallae idjä pamampun, alo mamaläh kea kasalae.

9. Pahai Jehowa, Hatallan ita, sombajang intu iä hong bukit ajue idjä brasih; krana brasih toto Jehowa, Hatallan ita.

MASMUR 100.

Tara Hatalla, tempon karä berkat tä.

1. Masmur, njanji tara. — O hapus kalunen, basurasurak akan Jehowa!

2. Awu manempo Jehowa tuntang kahandjak, taharep baue haiak augh ramirami.

3. Kasene keton, Jehowa toto Hatalla; iä djari manampa ita, dia djaka ita kabuat ita, mandjadi djalahan olo ajue, tuntang tabiri awang injakatike. — (*Masm. 23.*)

4. Haiak manara iä tamä keton karä bauntonggang ajue, karä parantaran ai tuntang mahorumat iä; sewut tarimakasih akae, awi manara arae.

5. Krana Jehowa toto bahalap, asie sampai katatahi, tuntang katoe girirmaunggirir.

MASMUR 101.

Njanji idjä kilau indu saramin radja.

1. Masmur Dawid. — Aku handak manjanji masuman djalan asi tuntang kabudjur; akam, o Jehowa, aku handak manjanji tara.

2. Aku handak mamintar gawingku hong djalan idjä tetek; asal ikau tanggoh mandohop aku. Aku handak manandjong huang katetek atäiku intu marak ungkup humangku.

3. Aku djaton handak mangarangka gawin setan akangku, aku basingi mawi kalangkah, äla talo kalotä akan leket hong aku.

4. Atäi pamusing akan undur

bara aku, karä talo papa djaton aku maku tawae.

5. Olo idjä basilisilim mangotok kolae, iä impalomosku; olo idjä mangkerar matae tuntang bdjoho atäie djaton aku maradjie.

6. Matangku manitip olo budjur hong tanah, mangat äwen tü melai hong aku; olo idjä manandjong mahoroe djalan tetek, iä tü akan mandjadi olo ajungku.

7. Olo haliau djaton akan melai huang humangku, olo panandjaro puna dia asale hong aku.

8. Genep handjewu aku handak mampalomos karä olo parajap hong tanah, mangat aku mampalingis karä olo darhaka bara lewun Jehowa.

MASMUR 102.

Lakudoan olo tjalaka katika kapähäc.

1. Lakudoan olo tjalaka, katika iä paham kapähäc, tuntang mangadu intu baun Jehowa.

2. Hining lakudoangku, o Jehowa, soho kariakku sampai ikau.

3. Äla manjahokan baum bara aku, talingan pindingm akangku metoh andau kadjakängku, sana aku mantchau gulogulong tombah aughku.

4. Krana karä andauku lilap kilau asep, tuntang karä tolangku kilau imaro, blasut kilau barah.

5. Atäiku djari iadjok palus keang kilau oru, sampai aku ngalapean talo kinangku kea.

6. Karä tolangku karitip leket dengan isingku, awiku haradjur manangis tuntang munguh.

7. Aku djari kilau lungai sabaru hong padang benjem, aku

sama kilau mangkong hong äka karakkarkara.

8. Aku binih, tuntang kilau burong idjä raurau hundjun sapau.

9. Karä musohku manawah aku hapus andau, olo idjä gilagila manjangit aku, manjapa manjewut arangku.

10. Krana kawo panginangku indu gantin roti, talo ihopku häwoi dengan djohon matangku,

11. Awi kasangitm tuntang krahasm, krana ikau djari manggatang aku, palus marapitan aku tinai akan petak.

12. Karä andauku uras kilau kangkalingän talo amon pana-paan, aku djaladjalan keang kilau oru.

13. Tapi ikau, o Jehowa, melai katatahi, tuntang pingat olo dengam sampai girirmanggirir.

14. Ikau karäh mendeng marawus, tuntang manjanjang Sion: krana ombet wajah ikau masih iä, krana wajahe idjä inukasm djari sampai.

15. Krana karä rewarmp mangilak karä batue, tuntang manjanjang basa djetä karakkarkara.

16. Tä, maka karä olo kapir karäh nikäh aran Jehowa, tuntang karä radja hong petak marawan horumat aim;

17. Basa Jehowa aton mamangun Sion, tuntang mamprahan arepe huang kahaie.

18. Iä djari mules arepe tarima lakudoan olo idjä asiasi haliae tä, tuntang djaton mangabelä laku-doea.

19. Djetä karäh injurat akan girir idjä harian, äwen, idjä karäh inakan dapit, akan mahorumat Jehowa.

20. Krana iä djari manangkilik

bara äkae gantong idjä brasih. Jehowa djari manampajah bara langit akan petak;

21. Mangat mahining trahing olo idjä imasong, palus malapas idjä bagin matäi.

22. Mangat aran Jehowa insuman hong Sion, tuntang horumat ajue hong Jerusalem;

23. Amon karä utus olo uras hapumpong; tuntang karä kardaajaan, nakara manempo Jehowa.

24. Hong djalanangku iä djari mampamunos kaabasku, iä djari mamandak karä andauku.

25. Koangku: joh Hatallangku, äla manjempong aku benteng andau pambelomku. Karä njelom puna girirmanggirir.

26. Horan ikau djari mangglang mandjadian petak, tuntang karä langit tampan lengäm kea.

27. Uras djetä akan nihau, tapi ikau melai. Samandiai tä akan rotus kilau benang; kilau manakiri pakaian ikau karäh mobah tä, djetä puna indu hobah.

28. Tapi ikau etter magon ikau, karä njelom djaton tawan kahapuse.

29. Karä anak rewarmp akan melai dähen, tuntang panakae kea magon etter intu baum.

MASMUR 103.

Tara akan Hatalla tagal kapaham asie.

1. Masmur Dawid. — Tara Jehowa, joh hambaruangku! sale-pah huangku manara arae idjä brasih.

2. Tara Jehowa, joh hambaruangku! äla kalapean karä asie;

3. Idjä mañpuni karä dosam, idjä mampakäläh karä peresm;
4. Idjä maliwus pambelom ajum bara kabanasa, idjä mambungas ikan dengan asi tuntang kasajang;
5. Idjä mambesoh hambaruan dengan talo bahalap, sañpai ikau imparigas tinai kilau burong nasar.
6. Jehowa mandjadian katetek tuntang kapatut akan karä olo idjä ihenjek.
7. Iää djari mangarinah karä djalae akan Moses, akan panakan Israel karä gawie awang hai.
8. Jehowa panjanjang pamasi, pandjang atäie, paham kahalape. — (2.Mos.34,6.)
9. Iää djaton blaít haradjur, djaton mangandong kasangite katatahi.
10. Iää djaton manjulang akan ita tumen dosan ita, iää djaton mamalah ita tumon kadarhakan ita.
11. Krana kagantong langit bara petak, tumon tä, kapaham asie dengan olo tä, idjä mikäh iää.
12. Kakedjau timor dengan barat iää mangedjau ita dengan karä kasalan ita.
13. Kilau bapae masi anake, tumon tä Jehowa masi olo tä idjä mikäh iää.
14. Krana iää kasene ampin ita, iää mingat ita toh petak bewäi.
15. Olon, kilau oru karä andiae, kilau kambang hong padang tumon tä äwen mangambang.
16. Amon riwut manampur iää, iää palus djaton hindai, tuntang kalekae mahin dia mingat iää.
17. Tapi asin Jehowa bara katatali sampai katatahi dengan olo tä, idjä mikäh iää, tinai katetek palus akan anak äson äwen haradjur:
18. Dengan olo tä, idjä mahaga djandjie tuntang mingat prentahé, uka manumon tä.
19. Jehowa djari mandähén padadusae hong sorga, karadjaan ajue marentah malundjun talo handiai.
20. Tara Jehowa, o karä malaikat ajue, keton pangkalimae idjä abas, idjä malalus prentahé, mangat manumon augh kotak ai.
21. Tara Jehowa, o keton karä kawan ai, keton reware idjä malalus kakilake.
22. Tara Jehowa, o keton karä tampan ai, hong hapus kardjaan ajue. Tara Jehowa, o hambaruangu!
-

MASMUR 194.

Horumat Hatalla bakarinali awi karä
talo tampae.

1. Tara Jehowa, o hambaruangu! O Jehowa, Hatallangku, ikau paham kahaim, kutoh kahalap tuntang kabungas aton hapam.
2. Kalawa ingkepae indu klambie, batanglangit iniringe indu dindinge.
3. Iää malalangit karonge hapan danum, iää manampa baunandau indu karetae, iää hagoet mukong palapas riwut.
4. Riwut barat inampae mandjadi sarohae, njalan apui tä mandjadi reware.
5. Iää djari mandähén petak hundjun galange, mangat haradjur katatahi äla tandar.
6. Kilau indu pakaiae ikau djari manutup tä hapan kutoh danum, karä tantan bukit belep awi danum.

7. Tapi awi pudjim djetä batu-suh surut, awi augh njahom iä hadari masoh.
8. Djetä manjambong mandai bukit, palus mohon akan djanah tinai, akan puna kaleka, awang djari inatapm akae.
9. Ikau djari manantu tikase, iä djaton malialau hetä, djaton iä tau haluli manutup petak.
10. Ikau mampalembut lowang danum hong äka randah, manjoho djetä nahasak helat bukit;
11. Mangat mampihop karä meto hong padang, uka kalidai hutan maluput kateah beliae.
12. Tambuan djetä karä burong penda langit manjarangan, sambil mahiau bara marak karä edae.
13. Ikau manjiram karä bukit bara äkam idjä ngambo; petak ingontep awi karä bua awang tampam.
14. Ikau mampalembut oru akan karä meto, tinai karä ampin ramon panginan akan olon, mangat ikau mamplua tepong bara petak;
15. Tuntang anggor, idjä mampahandjak atäi olon, tinai undus indu mampalisen ampin olo, dengan tepong tä indu mamparigas ang-at olo.
16. Karä batang kaju ain Jehowa badjewong, karä seder hong Libanon awang djari imbule.
17. Hetä karä burong korik manjarangan, tuntang burong hai melai hetä kea.
18. Karä bukit gantong tä indu äka kalindong kambing hutan, tinai batukarang indu äka karä punta.
19. Ikau djari manampa bulan akan manantu wajah; matanandau mingat äk pambelepe.
20. Ikau manjoho kaput, tä man-
- djadi alem; tä karä meto hutan malajap;
21. Karä singa tä, idjä manjungkong manggoang talo ingkarape, tuntang manggau panginae intu Hatalla.
22. Tapi sana matanandau lembut iä hagoet buli, mahukup hong lowange.
23. Tä olon hagoet nguan talo gawie, tanggoh satiare sampai hamalem tinai.
24. Lalehan karä gawim, o Jehowa! hapan kapintarm ikau djari manampa talo handiai tä, tuntang petak toh kontep awi karä ramom.
25. Hetä tasik tä, idjä pandjang tuntang lombah, hetä talo belom habiep hadjuntek djaton taraisä, hai korik.
26. Hetä karä banama hagoet: hetä Lewiatan tä, idjä djari inampam, mangat busik huange.
27. Talo handiai tä mendäh ikan, mangat ikau manenga panginae genep wajahe.
28. Amon ikau manenga akae, tä iä manampunan, amon ikau mukäi karakopm, tä iä besoh awi talo bahalap.
29. Amon ikau manjahokan baum, tä maka iä taräwen; amon ikau manduan tahasenge, tä iä palus mahotus, mandjadi petak haluli.
30. Amon ikau manjoho tahasengm, tä äwen indjadian tinai, tuntang ikau manaheta ampin petak.
31. Horumat Jehowa sampai katatahi! Jehowa mangilak karä tampan lengäe.
32. Iä mauampajah petak, tä djetä honggä; iä manindjek bukit, palus djetä hasep.
33. Aku handak manjanji akan

Jehowa hapus unurku, tuntang mahorumat Hatallangku katahing-ku aton.

34. Käläh karä augh karangku ingilak awie, aku handak handjak rantang huang Jehowa.

35. Karä olo badosa akan impalomas bara petak, tuntang karä olo papa djaton akan batisa hindai. Tara Jehowa, o hambaruangku. Halleluja !

MASMUR 105.

Tahin saritan karä tato.

1. Tara Jehowa, laku hong aiae, suman karä gawie awang hai akan karä utus olo.

2. Njanji akae, suling akae, kumakumang tahu karä gawie awang heran.

3. Patara arep keton tagal arac idjä brasih, käläh handjak rantang atäi olo tä, idjä manggau Jehowa.

4. Isek tahu Jehowa tuntang kwasae, awi manuntut baue haradjur.

5. Ingat karä gawie heran. idjä djari ilaluse, karä katae tuntang hukum njamae:

6. Keton panakan reware Abraham, anak djarian Jakob, idjä djari intihe.

7. Iä tä Jehowa, Hatallan ita, hapus petak hukum ajue ilalus.

8. Iä mingat djandjie katatahi anghe tä idjä djari impendenge akan sakojan tilap:

9. Idjä djari inampae akan Abraham, tuntang sumpahe idjä injewute akan Isaak: — (1.Mos. 22.16.)

10. Iä djari mampendeng tä akan Jakob kea indu bagie, mandjadi djandji katatahi akan Israel :

11. Sambil hamauh: aku handak manenga tanah Kanaan akam, indu baris joresan keton.

12. Metoh äwen baja isut biti bewäi, toto isut biti, tuntang baja manamnäi hetä.

13. Djadi, äwen tä kindakandaha bara utus olo idjä sampai awang beken, bara karadjaan lasak kardaajaan.

14. Iä djaton manjoho idjä biti mahnjej olo tä, arä radja ihukune tagal äwen, koae: — (1.Mos. 20.3.7.)

15. Ela bahanji sampai manigong olo idjä iminjakku tä, äla mamapa nabingku.

16. Lau injohoe manapi tanah tä, tuntang mamparusak karä batang panginan. — (1.Mos.41,54.)

17. Iä manjoho olo idjä biti helo baun olo tä; Josep indjual indu rewar olo. — (1.Mos.37,28.)

18. Olo madjok paie hong panga; bitie imasoung rantai sannaman.

19. Sampai katika aughe djadi tulus, tuntang kotak Jehowa djari mamprasih iä.

20. Tä radja manjoho olo malapas iä; idjä marentah mahundjun arä utus olo manjoho maliwus iä. — (1.Mos.41,14.)

21. Iä mangkat iä marentah humae, marentah karä talo ajue;

22. Mangat manjoho karä mantire tunon kahandak ai, tuntang madjar kapintar intu karä bakase.

23. Tä Israel dumah tanggoh tanah Misir. Jakob namuäi hong tanah Kam. — (1.Mos.46,1.)

24. Maka iä paham mangapal

olo ajue manakmanaka , sampai
äwen kwasa bara karä musohe. —
(2.Mos.1,7.)

25. Limbah tä iä mambalik atäi
olo hetä, uka manjingi djalahuan
olo ajue, tuntang hapan tipu ma-
henjek karä reware.

26. Iä manjoho reware Moses ,
äwen duä Aaron , idjä djari in-
tihe. — (2.Mos.3,10.)

27. Äwen duä tä malalus karä
aughe tuntang katae intu bentok
olo tä , karä gawi heran hong ta-
nah Kam. — (2.Mos.7,10.)

28. Tä magah kakaput sampai
mandjadi pidjem: äwen djaton ma-
risang dengan anghe.

29. Iä malih danum mandjadi
daha , palus mampatäi karä lauk
hetä.

30. Tanahie mampaugas karä ba-
rako , sampai tanü karong karä
radjae.

31. Iä manjoho , tä dumah karä
talo pamepet , guti hong hapus
surau tanah.

32. Udjan batu ilabohe akae ta-
kirin udjan toto , apui njaro akan
tanahe.

33. Iä manatal karä batang ang-
gor tuntang upon korma ain äwen,
palus manjempong karä kajn ha-
pus tanahe.

34. Iä manjoho , tä dumah ka-
wan sangkalap , tuntang uret dja-
ton taraisi:

35. Djetä kuman mampalepah
karä orn hong tanah , tuntang
karä talo imbul hong hapus tanah.

36. Tinai iä mampatäi karä anak
bakas hong tanah , idjä tamparan
kwasan äwen. — (2.Mos 12,29)

37. Palus iä mamplua olo ajue
tuntang kntoh salaka bulau . dialo
idjä biti ujul intu marak karä
hamputae.

38. Olo Misir handjak äwen
tä hagoet , krana pampikäh bara
äwen djari manjabanen manjang-
kulep iä.

39. Iä mambirang baunandau
indu kadjange , tuntang apui ha-
malem , mangat mamplawa. —
(2.Mos.13,21.)

40. Äwen tä blaku , tä iä magah
kntoh sasintar , tinai iä mambe-
soh äwen hapan tepong bara
langit. — (2.Mos.16,13.)

41. Iä malowang batukarang ,
palus danum blua nahasak , man-
djadi sungäi hong äka keang ka-
mahau.

42. Krana iä manahiu aughe idjä
brasih , idjä djari injewute akan
reware Abraham.

43. Tumon tä iä mamplua utus
olo ajue tuntang kahandjake ,
olo idjä intihe tä haiak basas-
rak.

44. Iä manenga akan äwen karä
tanah olo kapir , sampai äwen
manjores talo handiai . idjä djari
miggawi karä ntus olo tä . —
(Jos.1,3.)

45. Mangat äwen tä akan ma-
haga karä hadate , tuntang manu-
mon karä prentahe . Halleluja !

MASMUR 106.

Tahu karajap karä tato dengan Hatalla.

1. Halleluja ! Tara Jehowa !
krana iä toto bahalap , tuntang
asie melai katatahi.

2. Äwe tan manjarita! karä
gawin Jehowa awang hai lepa-
lelah , tuntang manara horumat
ajue sampai ombet?

3. Salamat olo tä , idjä mahaga

kabudjur, tuntang haradjur malaus katetek.

4. Tahuu aku, o Jehowa, tu mon puna paasim dengan olo aim: tanggoh, dohop aku.

5. Mangat aku mitä katuah karä olo intihm, tuntang handjak ompat kahandjak djalahan olo aim, sambil patara arepku haiak baris olo ajum.

6. Uras ikäi djari badosa tuntang tato ikäi, gawin ikäi djari sala, ikäi djari darhaka.

7. Tato biang ikäi hong Misir djaton maku harati gawim awang heran, äwen djaton maku manahiu kutoh karä asim; iä marisang halai tokep tasik, tasik rarudju tä.

8. Maka iä djari mandohop olo tä tagal arae, mangat mangarinah kwasan ajue.

9. Iä mampudji tasik rarudju tä, tä djetä mambohos teah: iä mainpatandjong äwen mahoroe karä danum, kilau mahoroe padang bewäi. — (2.Mos.14.21.)

10. Iä malapas äwen tä bara lengän olo, idjä basingi iä, iä maliwus äwen bara lengän musoh.

11. Karä danum mampaleteng karä musohe, idjä biti mahin dia batisa karä olo tä.

12. Tä äwen tä pertjaja aughe, tuntang manjanji horumat akae.

13. Tapi badjeleng äwen kala pean karä gawie; iä djaton maku mendäh augh tiroke tinai.

14. Malamkan äwen mipen hong padang benjem, iä mangkemä Hatalla hong aka tunis tä. — (4.Mos.11.4.)

15. Maka iä manenga talo lakue tä akae, tuntang hararepan äwen tagal kipän kabungue tä hapan peres mamisit.

16. Tinai äwen tä bahiri Moses

hong akae bapodok, tuntang Aaron, idjä brasih intu Jehowa tä.

17. Tä, maka petak harakang, palus manelen Daton, manegok ungkup Abiram tä. — (4.Mos.16.)

18. Tinai apui manjeha marak ungkup parajap, njalac malajap olo papa tä.

19. Tinai äwen tä manampa ham patong ampin anak sapi darah Horeb, tuntang manjembah talo awang inoange tä. — (2.Mos.32.4.)

20. Tä manakiri horumat ajue hapan ampiu sapi, idjä kuman oru.

21. Iä ngalapean Hatalla, Djurusalamat ai, idjä djari malaus gawi awang hai hong tanah Misir;

22. Kutoh gawi awang heran hong tanah Kam, tuntang talo idjä aka kikäh darah tasik rarudju.

23. Tä iä hamauh, iä handak mampalomos olo tä, djaka dia Moses, olo intihé tä, djari mendeng mahelat naharep baue, maha lang lason kalaite, belä iä mampalomos olo tä.

24. Tinai äwen tä djari mangabelä tanah bahalap tä, iä djaton maku pertjaja aughe; — (4.Mos.14.2.)

25. Äwen bakotok hong karä tingkape, djaton maku manarima augh Jehovah.

26. Tä iä manggatang lengae mawi äwen, handak mampalokang äwen tä hong padang tunis benjem;

27. Palus handak mampalokang panakae marak olo kapir, tuntang manaburan äwen akan karä tanah.

28. Tinai äwen tä manatelan arepe intu Baal-Peor, omba ku

man parapah aim talo matekiapi
tä. — (4. Mos. 25, 3.)

29. Äwen mamparahas Hatalla
awi karä gawie, tä peres tudjah
mamparampar äwen.

30. Tä Pinehas mendeng, mamutus
perkarae, palus peres tudja
tä terai.

31. Djetä itong akae indu kate-
teke girirmanggirir katatahi.

32. Tinai äwen tä mamparahas
Iä tokek danum kanjaing tä, sam-
pai Moses kea bnah tjalaka awi
ganan olo tä.

33. Krana äwen tä marisang ha-
liai malawan Rogh Hatalla, sam-
pai Moses taparandjur augh totok
biwie.

34. Tinai äwen tä djaton maku
mampalomos karä djalahon olo tä,
tumon djari augh Hatalla dengae.
— (5. Mos. 7, 1.)

35. Malainkan iä mäwoi arepe
dengan olo kapir, tuntang mang-
adji gawin olo tä.

36. Äwen ombo manempo de-
wae; maka djetä indu djarat akae.

37. Iä maluput anake hatuä bawi
indu parapahé dengan setan;

38. Iä manusuh daha idjä djaton
kasalae, iä tä dahan anake hatuä
bawi, awang ilupute akan karä
dewan Kanaan; djadi, tanahe ki-
hal awi utang dahan.

39. Äwen tä mangihal arepe awi
karä gawie, tuntang habandong
ataie awi karä hadate.

40. Tä hasep kasangit Jehowa
mawi djalahon olo ajue, iä man-
djilek baris ajue tä.

41. Iä manjaragh äwen penda-
lengän olo kapir, olo idjä basingi
äwen marentah iä.

42. Karü musohé paham ma-
henjek iä, äwen rungkok penda-
lengäe.

43. Kindjap iä maliwus äwen
tä; tapi hapan karä tiroke äwen
tä marisang haradjur dengae: tä
iä djalahon munos tagal kadarka-
kakae.

44. Maka Iä manangkilik ka-
djakan äwen, amon iä mahining
tangise.

45. Palus iä manahiu äwen tu-
mon djandjie, tuntang iä manja-
sal awi kahain asie.

46. Iä masi äwen tä intu baun
karä olo, idjä djari manamput
manawan iä.

47. Liwus ikäi, o Jehowa, Ha-
tallan ikäi, pumpong ikäi bara
marak karä olo kapir, mangat ikäi
manara aram idjä brasih, tun-
tang patara arep ikäi tagal horu-
mat aim.

48. Tara akan Jehowa, Hatal-
lan Israel, bara katatahi sampai
katatahi; olo handiai akan manje-
wut: Amen. Halleluja!

MASMUR 107.

Augh tarimakasih olo idjä iliwas tä.

1. Tara Jehowa, krana iä toto
bahalap, tuntang asie melai ka-
tatahi.

2. Kakai patut augh karä olo
idjä iliwas Jehowa, idjä djari ilap-
ase bara kadjakäe;

3. Idjä djari imumpunge bara
karä tanah, bara timor tuntang
barat, bara utara tuntang bara
tasik.

4. Äwen tä idjä lajang hong
padang tunis benjem, hong äka
keang kamahau, djaton djalan,
tuntang djaton kea äwen tä sondau
lewu äkae tan melai:

5. Iä blau tuntang teah beliae, ujuh tahasenge handak mahuotus;

6. Djadi, olo tä mangkariak intu Jehowa huang kadjakäe, tuntang iä djari maliwus olo tä bara kasinggul atäie;

7. Iä djari magah äwen hong djalan budjur, njamah äwen sampai lewue äkae melai;

8. Maka olo tä patut manara Jehowa, tagal asie tuntang gawie awang heran dengan olo kalunen.

9. Krana iä djari mammas hambaruae idjä teah beliae, tuntang mambesoh hapan kahalape hambaruan idjä blau.

10. Olo awang akan indu melai hong kakaput tuntang kangkalingän pampatäi, idjä imasong hong tjalaka tuntang rantai sanaman.

11. Basa iä djari marisang dengan augh Hatalla, tuntang djari mangabelä kahandak ain Idjä pangkabai tä.

12. Tuntang tagal tä iä djari mohenjek manjontop atäie penda tjalaka, sampai äwen balongkang tuntang olo pandohop djaton akac:

13. Djadi, olo tä mangkariak intu Jehowa huang kadjakäe, tä iä djari maliwus olo tä bara kasinggul atäie.

14. Tuntang djari mamplua äwen tä bara kakaput tuntang kangkalingän pampatäi, djari mangarak karä pasonge:

15. Maka olo tä patut manara Jehowa, tagal asie tuntang gawie awang heran dengan olo kalunen.

16. Krana iä djari mangarak karä blawang tambaga, tuntang ma-melek karä huit sanaman.

17. Olo gila tä, idjä ingapähä

tagal gawie haradjur darbaka, tuntang tagal karä karajape.

18. Sampai hambaruae mandjilek karä ampin panginae, iä djari tokép bauntonggang pampatäi:

19. Djadi, olo tä mangkariak intu Jehowa huang kadjakäe, tuntang iä djari maliwus olo tä bara kasinggul atäie:

20. Iä manjoho augh ajue mampakälöh äwen, palus maliwus iä bara palowang tä:

21. Maka olo tä patut manara Jehowa, tagal asie tuntang gawie awang heran dengan olo kalunen.

22. Tuntang malalus tarimakasih mahorumat iä, timai manjarita karä gawie haiak handjak rautang.

23. Karä olo idjä mangumbang tasik hapan banama, idjä basatiar hong danum lombah.

24. Olo tä mitä karä gawin Hatalla, gawie awang heran intu äka handalem.

25. Amon iä hamauh manjoho barat dumah, idjä mampahai riake,

26. Tuntang olo tä lampang sampai langit, balalu leteng huang kandaleme, sampai hambaruae leujoh awi kasabanäe:

27. Äewen lihanglahanga, onggäounggo kilau olo babusau, tuntang karä pikir akale djari nihau;

28. Djadi, olo tä mangkariak intu Jehowa huang kadjakäe, tuntang iä djari maliwus olo tä bara kasinggul atäie:

29. Iä manadoh riwut palus riake teneng.

30. Tuntang olo tä handjak atäie, basa iä tadoh tinai, tinai iä djari magah äwen sampai palabohan äka kalimate:

31. Maka olo tä patut manara

Jehowa, tagal asie tuntang gawie awang heran dengan olo kalunen;

32. Haiak mahorumat iä bentok tawon olo arü sombajang, manara iä hong äka basaran olo bakas.

33. Iä malih sungüi mandjadi äka keang kamahau, tinai tahasak danum mandjadi äka teah:

34. Petak basiwoh mandjadi ringket, tagal kadarhakan olo idjä melai hetü.

35. Tinai iä malih äka keang kamahau mandjadi talaga, tanah idjä teah mandjadi äka tahasak danum.

36. Iä mingkes olo blau melai hetü, hetü äwen manampa lewu äkae melai.

37. Äwen malan karä tanae, tuntang mimbul pambulan anggor, genep njelo iä paham kadhæe:

38. Iä mamberkat olo tä, tä äwen tä paham dahangdahanga, tuntang karä metoe djaton tapas:

39. Äwen tä, idjä darus djari munos tuntang ihenjek, djakä awi karä tjalakae tuntang kasinggul atäie.

40. Iä manusuh kahawen akan olo hai, palus manjoho äwen lajang hong padang tunis benjem, djaton djalan:

41. Tinai iä manggatang olo pähäi bara tjalakae, tuntang manampa ungkup humae kilau kawan tabiri karæe.

42. Olo tetek mitä talo tä haiak handjak atäie, palus karä ampin kadarhaka gagom awi njamae iangop.

43. Äweäwe idjä pintar, buah iä mingat talo toh: kälöh iä manahiu buabuah karä asin Jehowa.

MASMUR 108.

Tabin kadahen atäi intu Hatalla.

1. Njanjin tara, masmur Dawid.

2. O Hatalla, atäiku tanggar, aku handak manjanji, mampahiau talo usik, tuntang katoto atäiku.

3. Misik, o biola tuntang kujapi! aku handak manauselo talo blawa!

4. Aku handak mahorumat ikau, Jehowa, marak karä utus olo, handak manjanji manara ikau bentok karä djalahai kalunen.

5. Karä asim hapus penda langit, timai katotom tumon kakedjau dariu baunandau.

6. Horumat akam, o Hatalla, buang sorga, timai taja akam hong hapus petak.

7. Mangat karä olo, idjä äka kataum, impaliwus, awim mando-hope hapan lengäm gantam, palus tarima aughku. — (Masm.60.7.)

8. Hatalla djari bamauh hong äkae idjä brasih, tä aku handjak rantang; aku handak manibagi Sighem, tuntang mukur padang Sukot.

9. Gilead ajungku, Manase kea ajungku: Epraim kalindong takolokku, Juda indu sokahku katau marentah.

10. Moah tä kandarahi panjaup ajungku, Edom äka djakali sarumpahku: Palestina akan mala-hap, mangaku mamenda aku.

11. Äwe idjä mimbit aku tamä lewu idjä dähen kotaе, äwe magah aku sampai Edom?

12. Dia djaka ikau, o Hatalla, idjä djari manganan ikäi, tuntang djaton maku ombo, o Hatalla, mampahiaik kawan parang ikäi?

13. Dohop ikäi intu kadjakän ikäi, krana dohop olon djaton baguna enen.

14. Awì Hatalla ikäi handak malalus kwasa, iä karäli mampidjak mandarai karä musoh ikäi.

MASMUR 109.

Laku tahuu pamaläh akan karä olo darhaka.

1. Akan kamander olo panjani: masmur Dawid. — O Hatalla, äka tarangku, äla manjuni arepn.

2. Krana olo tä djari marakang njamae idjä parajap tuntang panndjaro mawi aku: hapan djelae idjä panipu olo tä hamauh dengangku.

3. Hapan augh papaïwen mangaliling aku, iä mantakan aku djaton bara buku.

4. Takiriu sintangku äwen basingi aku: tapi aku blaku doa.

5. Maka iwen manjulang akangku kapapa gantin kahalap, tuntang kasinggi gantin sinta.

6. Käläh angkat olo parajap mandjadi mantire, tuntang musoh akan mangamanangan akae.

7. Amon perkarae imutus, käläh iä inipan ihukum, tuntang lakudoae mahin mandjadi akan kasalae.

8. Käläh karä andau umure basempang, tuntang olo beken akan manduan pangkate. — (*Gaw. Ras. 1,20.*)

9. Buah karä anake mandjadi nolä, tuntang sawae akan balo.

10. Käläh anake akan kumbangkambanga kantäkantü, tuntang manjadakah, mauggau talo niha niha hong äkae idjä karakkarak.

11. Käläh olo idjä djari mahatangan iä akan mamparohot karä ramoe, olo akan marampas talo pangulihe.

12. Äla idjä biti mahin makn mampahalap iä hindai, tuntang äla idjä biti mahin nahuang nisi noläe.

13. Panakae akan impalomat, tinai arae akan leteng palus tilap rahian.

14. Käläh karä kadarhakan tatoe inahi intu Jehowa, tuntang karä dosan indee äla ingalapean.

15. Käläh djetä haradjur intu baun Jehowa, tuntang käläh iä mampaleteng pangingat olo dengae bara petak.

16. Basa iä djaton handak nisi, tapi iä mangatah olo idjä tjalaka tuntang pähä, idjä puungupungut atäie handak impatäe:

17. Iä djari mauggau sapa, djetä kea akan buah iä; iä djaton radjin berkat, djadi djetä kedjau kea dengae.

18. Iä puna mangkepan sapa kilau klambie, djetä kea djari tamä huange kilau damun, minjip hong karä tolange kilau undus.

19. Djetä kilau pakaiac idjä haradjur leket hong iä, tinai akan babate idjä haradjur ingkepae.

20. Kakai patnt upah olo tä bara Jehowa, idjä basingi aku, idjä manjewut talo papa mawi hambaruangku.

21. Maka ikau, o Jehowa, pangkahai Tuhan, nguan perkaranngku tagal aram; basa asim paham bahalap, liwus aku.

22. Krana aku toh asiisi tuntang pähä, atäiku iadjok tembus intu huangku.

23. Aku sasar lilap kilau kangkalingän kahum panapäan, aku ibarik kilau sangkalap.

24. Ututku balenio awiku puasa, isingku pringkong awie djaton iohos undus.

25. Aku akan indu ihababaka olo tā; äwen tā mitā aku, tuntang manggiling takoloke.

26. Dohop aku, Jehowa, Hatalangku! liwus aku tumon asim.

27. Mangat äwen kasenäe, djetä gawin lengäm, ikau. Jehowa, djari malalus tā.

28. Amon äwen manjapa, käläh ikau mainberkat; amon äwen mangatang arepe mawi aku, käläh iā imparungkok; tapi rewarm akan handjak rantang.

29. Karä musohku akan imakaian dengan kahawen, tuntang ingahowut dengan katawah kilau dengan taphi.

30. Aku handak paham manara Jehowa, hapan njamangku, handak mahorumat iā bentok olo arā.

31. Krana iā mendeng hila gantaum olo pähä. mangat maliwus äwen bara olo tā, idjä handak manganan tahasenge.

MASMUR 110.

Tahiuk Kristus, radja hai, idjä marentah salepah kalunen.

1. Masmur Dawid. — Jehowa hamauh dengan Tuhangku: Mondok ikau hila gantaungku, sampai karä musohim imbaringku indu galang paim. — (*Matt.22,24. Ibran.10,12.*)

2. Sokah kwasam karä impait Jehowa bara Sion; käläh marentah bentok karä musohim.

3. Karä olo ajum pahias atäie huang andan kwasam kamamangm, karä olo ajum idjä tabelah haradjur,

huang kabungas karasihe, kilau ambon karäe metoh langit mahindang.

4. Jehowa djari sumpah, tuntang djaton akan mangarajau tinai: Ikau toh imam katatahi, tumon ampin Melghisedek. — (*Ibran.5,6; 6,20.*)

5. Jehowa, idjä hila gantaum, mamparamok arä radja hong andau kalaite.

6. Iä karäh malalus hukume marak olo kapir, sampai karä hantu hakalampah kutoh karäe: iä karäh mamparotek idjä kapala hong arä tanah awang hai.

7. Iä karäh mihop bara sungäi idjä daerah djalaе, tagal tā iä karäh mangatang takoloke.

MASMUR 111.

Tara tahuu asin Hatalla.

1. Halleluja! Aku handak manara Jehowa hapan salepah atäiku, intu äka olo tetek hapumpong haiak olo arä.

2. Karä gawin Jehowa paham kahiae: idjä toto mingat djetä akan handjak awie haradjur.

3. Karä gawie uras hai tuntang kwasa haliai, katetek ajue melai katatahi.

4. Iä djari manampa talo indu pingat olo dengan karä gawie awang heran: Jehowa idjä pamasi tuntang panjanjang.

5. Iä manenga panginan akan olo idjä mikäh iā, iā maugenang djadje katatahi.

6. Kaabas gawie ingarinahe akan olo ajue, awie manenga akae karä panatau olo kapir.

7. Karä gawin lengäe uras kato tomtang kabudjur, karä prentahé etter haliai.

8. Djeta indahen haradjur palus katatahi, ilalus dengan katoto tuntang katetek.

9. Iä djari mandjadian kaliwus akan utus olo ai: iä manukas djandjie akan katatahi; aerae toto brasih tuntang indu ingikah:

10. Mikäh Jehowa, djetä tamparan kapintar, djetä kabarati toto akan olo haudiai, idjä manumon tä. Tarau ajue melai katatahi.

MASMUR 112.

Tahu salamat olo idjä toto manempo Hatalla.

1. Halleluja! Salamat olo tä, idjä mikäh Jehowa, idjä handjak atäie tagal prentahe.

2. Panakae karäh hai hong petak; anak äson olo bndjur karäh imberkat haradjur.

3. Kutoh ramo tuntang pana-taue karäh aton hong humae, kateteke melai dähen katatahi.

4. Akan olo budjur kalawa lembut hong kakaput, iä pamasi, panjanjang tuntang tetek.

5. Salamat olo tä, idjä tau barsae, idjä radjin mandjaman, tuntang mambudjur karä gawie patuput.

6. Krana iä karäh dähen haradjur; katatahi olo karäh mingat iä tetek.

7. Iä djaton mikäh brita papa: atäie menteng awie harap intu Jehowa.

8. Atäie sintel, iä djaton tau mikäh, sampai iä mitä kakilake intu karä musohe.

9. Iä badjoha mambagi, manenga akan olo pähä, kateteke

melai dähen haradjur; tandoke inggatang tuntang horumat.

10. Olo papa karäh mitä tä tuntang paham kahirie; äwen karäh mangadjirat kasingae, balalu lenjoh. Tapi kipen olo papa tä akan rusak bewäi.

MASMUR 113.

Hatalla patut inara, krana Idjä pangkahai tä pamasi äwen awang koifik.

1. Halleluja! Tara o keton idjä rewar Jehowa, tara aran Jehowa.

2. Aran Jehowa käläh inara bara toh palus katatahi.

3. Bara palembut matanandan sampai pambelepe aran Jehowa indu ihorumat.

4. Jehowa toto hai mahundjun karä olo kapir, ambo karä langit mahin uras kahae.

5. Äewe idjä kilau Jehowa, Hatallan ita, idjä mondok gantong haliae,

6. Tinai idjä terap manaugkilik penda haliae, alo hong langit tuntang hundjun petak?

7. Idjä manggatang olo korik bara marak kawo, tuntang mangkat olo pähä bara marak rumpur,

8. Mangat mampondok iä himdjä utus olo hai, hindjä karä mantir utus olo ajue.

9. Iä manampa olo tamanang melai tuntang ungkup humae, tuntang kahandjak atäie, mandjadi indu kutoh anak. Halleluja.

MASMUR 114.

Hatallan Israel djaton tikas kwasaæ.

1. Metoh olo Israel blua bara

tanah Misir, hamputan Jakob tä bara utus olo idjä beken basae, — (2.Mos.12,41.)

2. Tä Juda mandjadi baris brasili akae, Israel karadjaan ajue.

3. Tasik mitä tä, palus undur, danum Jordan balalu manulang. — (2.Mos.14,22.Jos.3,13.)

4. Karä bukit manangkadjok kilau kambing hatuëe, karä lungkoh kilau kilau anak tabiri.

5. Buhen ikau, joh tasik, sampai ikau undur, tinai ikau Jordan, sampai danum ajum manulang?

6. Buhen keton, karä bukit, sampai manangkadjok kilau kambing hatuëe, keton karä lungkoh kilau anak tabiri?

7. Intu baum Jehovah hagendjäh, o petak, intu Hatallan Jakob tä!

8. Idjä mandjadian batukarang mandjadi tahasak danum, batuapi mandjadi lowang damum. — (2.Mos. 17,6.)

MASMUR 115.

Tahu kaharap intu Hatalla idjä belom.

1. *A*la ikäi, Jehovah! äla ikäi, tapi käläh mahorumat aram, tagal asim, tagal katotom.

2. Buhen olo kapir akan hamauh: kwe Hatallae toh tinai?

3. Tapi Hatallan ita puma hong sorga, talo handiai idjä kahandake uras tau ilaluse.

4. Dewan olo tä baja salaka bulau, tampau lengün olo.

5. Iä hanjamä, tapi djaton tau hakotak; iä hamatä, tapi djaton tau mitä.

6. Pindinge aton, tapi iä djaton tau mahining; uronge aton, tapi djaton tau manjingnt.

7. Iä halengä, djaton tau manggajap; iä bara pai, djaton tau manandjong, tuntang balengkonge djaton tau hamauh.

8. Maka sama kilan djetä kea karä äwen idjä manampa iä, olo handiai idjä harap talo kalotä.

9. Tapi ikau, Israel, harap Jehovah! iä tä pandohop ajum, tuntang talawangm.

10. Keton, ungkup Aaron, harap Jehovah! iä tä pandohop keton, tuntang talawang keton.

11. Keton, idjä mikäih Jehovah, harap Jehovah! iä tä pandohop keton, tuntang talawang keton.

12. Jehovah toto mingat ita, iä mamberkat ita; iä mamberkat utus olo Israel, iä mainberkat ungkup Aaron.

13. Iä mamberkat olo handiai idjä mikäih Jehovah, olo korik olo hai.

14. Käläh Jehovah sasar manda-hang berkate akan keton, akan keton tuntang akan panakan keton.

15. Keton idjä imberkat Jehovah, idjä djari manampa langit tuntang petak.

16. Karä langit sorga uras ain Jehovah, maka petak djari imengae akan olo kalunen.

17. Olo matäi djaton mahorumat Jehovah, djaton kea äwen idjä mohon akan ika idjä puma tunis tä.

18. Tapi ita handak mahorumat Jehovah, bara toh palus katatahi. Halleluja!

MASMUR 116.

Tahu tarimakasil tagal dohop Hatalla.

1. Aku sintu Jehovah, basa

Jehowa mahining aughiku, usokku.

2. Krana iä manalingan pindinge akangku, tagal tå aku handak blaku intu iä haradjur katahin umurku.

3. Talin pampatäi djari mangling aku, pampikäh naraka djari buah aku, aku ijari tantarang tjala-kala tuntang kasinggul atäi

4. Tapi aku djari blaku intu aran Jehowa, koangku: liwus hambaruangku, o Jehowa!

5. Jehowa pamasi tuntang te-tek, Hatallan ita panjanjang.

6. Jehowa mahaga olo budjur; aku djari ujuh lujutlitek, tapi iä maliwus aku.

7. Buli kasanangin tinai, o hambaruangku, krana Jehowa djari mampahalap ikau.

8. Krana ikau djari mansuwit hambaruangku bara pampatäi, ma-liwus matangku bara tangis, tuntang paingku belia tanggarurus.

9. Hong tanah äwen idjä belom aku karöh manandjong intu baun Jehowa.

10. Aku djari pertjaja, tagal tå aku djari hamauli; tapi aku paham ingapähä.

11. Koangku huang kasinggul atäiku: karöh olon puna manandjaro.

12. Narai hapaku toh manjulang akan Jehowa, mamalih karöh kahalape idjä inengae akangku?

13. Aku handak manduan sangkir salamat, tuntang mambrita aran Jehowa.

14. Karöh miatku handak ilalusku intu Jehowa, intu baun hapus djalahan olo ajue.

15. Baregahaliai pampatäi olo ajue idjä budjur intu matan Jehowa.

16. Dohop, joh Jehowa! krana aku rewarm, anak rewarm idjä ba-

wi tå; ikau djari mengkak pa-songku.

17. Aku handak maluput akam parapah tarimakasih, tuntang mambrita aran Jehowa.

18. Karöh miatku handak ilalusku intu Jehowa, toto, hong baun hapus djalahan olo ajue:

19. Intu parantaran human Jehowa, hong bentok ikau, o Jerusalem, Halleluja!

MASMUR 117.

Karöh olo kapir akan manara Hatalla.

1. Tara Jehowa, keton karii olo kapir, awi mahorumat iä, o karöh djalahan olo.

2. Krana asie paham dengan ita, katoton Jehowa sampai kata-tahi. Halleluja!

MASMUR 118.

Njanji tara hapa manuga human Hatalla.

1. Tara Jehowa, krana iä toto bahalap, krana asie melai kata-tahi.

2. Buah hapus Israel hamauh: krana asie melai katatahi.

3. Buah ungkup Aaron hamauh: krana asie melai katatahi.

4. Buah karöh olo idjä miköh Jehowa hamauh: krana asie melai katatahi.

5. Huang kadjakä aku mantehau Jehowa, tå Jehowa djari tom-bah aughiku, palus mampalandang aku.

6. Jehowa toto ajungku, aku

djaton mikäh, kilen olo tau mawi
aku?

7. Jehowa hindjä äwen idjä
mandohop aku, tä aku karäh mitä
kakilakku intu äwen idjä basingi
aku.

8. Bahalap bakalindong intu Je-
howa bara harap intu olon.

9. Bahalap bakalindong intu Je-
howa bara harap intu karä radja.

10. Karä olo kapir mangapong
aku, hong aran Jehowa aku han-
dak mantakan manetek olo tä lepa-
lelah.

11. Äwen mangapong mangalong
aku, hong aran Jehowa aku han-
dak mantakan manetek olo tä lepa-
lelah.

12. Äwen maroboh aku kilau
badjanji, tapi äwen badjeleng belep
kilau apui mawi rowut tagento; hong
aran Jehowa aku handak man-
takan manetek olo tä lepalelah.

13. Ikau djari manggian aku
tantai mampalokang aku, tapi Je-
howa djari manjingkap manjokah
aku.

14. Jehowa puna kwasangku,
akae aku maujanji, iä djari indu
salamat ajungku.

15. Augh lahap tuntang salamat
lembut hong karä tingkap olo te-
tek; lengän gantaun Jehowa hara-
djur manang!

16. Lengän gantaun Jehowa djari
impahai, lengän gantaun Jehowa
haradjur manang!

17. Aku djaton indu matäi, tapi
indu belom, tuntang masuman
karä gawin Jehowa.

18. Jehowa pudji kea mandjara
aku, tapi iä djaton mandjuluk aku
akan pampatäi.

19. Uap akangku bauntonggang
katetek. aku handak tamä hetä
tuntang manara Jehowa.

20. Djetoh bauntonggang Jeho-
wa, karä olo tetek akan tamä
hetoh.

21. Aku manara ikau, basa ikau
djari tarima angliku, tuntang djari
indu salamatku.

22. Batu tä, idjä djari inganan
tukang mamanggn. djari indu pa-
dadukan karä galange. — (Matt.
21,42.)

23. Djetä mandjari awi Jehowa,
djetä indu kaheran hong matan
ita.

24. Djetoh andau, idjä indjadian
Jehowa: käläh ita ramirami tun-
tang handjak rantang intu toh.

25. O Jehowa, dohop! o Jeho-
wa, soho mandjadi!

26. Imberkat iä, idjä dunmah hong
aran Jehowa: ikäi mamberkat ke-
ton idjä baris human Jehowa.

27. Jehowa tä Hatalla, idjä djari
mamplawa ita. Peteng talo para-
pah tä hapan tali sampai pampang
mesbeh.

28. Ikan toto Hatallangku, aku
handak manara ikau; o Hatal-
langku, aku handak mampahai
ikau.

29. Tara Jehowa, krana iä toto
bahalap, krana asie melai katatahi!

MASMUR 119.

Tahiuh kahalap augh Hatalla.

1. Salamat olo tä, idjä budjur
salepah atäie. idjä manandjong
huang Torat Jehowa.

2. Salamat äwen tä, idjä ma-
haga augh kasaksiae, tuntang
maoggau iä hapan salepah atäie:

3. Idjä djaton kea handak ma-

langkah, baja manandjong hong djalan ai.

4. Ikau djari manukas prentahm, mangat olo manumon tä tototo.

5. Käläh djaka karä djalangku ietter, uka mahaga karä hadatm.

6. Tä aku toto djaton maha-men, amon aku manantuneng karä augh petähm.

7. Aku handak manara ikau hapan kabudjur atäiku, amon aku mangadji karä kapatut katetekm.

8. Karä prentahm handak iha-gaku: äla pahalau malihu aku.

9. Hapan en budjang tabelia akan mahaga djalae brasih? Djetä, amon iü mahaga tä tumon aughm.

10. Hapan salepah atäiku aku manggau ikau: äla nalua aku la-jang bara undangundangm.

11. Huang atäiku aku mingkes karä aughm, belä aku badosa dengan.

12. Tara akam, o Jehowa! adjar aku karä prentahm.

13. Hapan totok biwihku aku handak mambrita karä kapatut njamam.

14. Tagal djalan karä kasaksiam aku handjak paham bara tagal karä panatau.

15. Tabiu karä prentahm aku handak mangumange tuntang ma-nantuneng karä djalam.

16. Awi undangundangm aku mampangat arepku, djaton aku maku ngalapeau aughm.

17. Berkat rewarmp, mangat aku belom sambil mahaga augh aim.

18. Paren-deng matangku, mangat aku mitä ampin kaheran To-ratm.

19. Aku tamuüi handjulo hong petak, äla manjahokai prentahm bara aku.

20. Hambaruangku lenjoh awi kataharue haradjur dengan djalau kapatut aim.

21. Ikau mampudji olo badjoho, olo tarasapa tä, idja lajang bara augh tukasin.

22. Baring kabawen tuntang katawah bara aku, krana aku maha-ga augh kasaksiam.

23. Arä mantir mahin mondok, hakotak mawi aku; tapi rewarmp mangumang karä hadatm.

24. Tinai karä augh kasaksiam mampangat aku, tuntang manirok akangku.

25. Hambaruangku leket parak kawo, belom aku tumon aughm.

26. Aku djari masuman karä per-karangku, tinai ikau djari tarima aku: adjar aku karä prentahm.

27. Adjär aku djalan karä undangundangm, tä aku handak mangumang karä gawim heran.

28. Hambaruangku manangis awi kapähäe; pendeng aku tumon aughm.

29. Käläh mangedjau aku dengan djalan tandjaro, tengä Toratm akangku.

30. Djalan kabudjur djari intihu, kapatut aim indu hapangku.

31. Aku leket intu karä kasaksiam, o Jehowa, äla nalua aku impahawen.

32. Djalan karä petähm handak ihoroeku, krana ikau mamparang-kah atäiku.

33. Adjär aku, o Jehowa, djalan karä prentahm, mangat aku mahaga tä hapis umurku.

34. Käläh urok aku, maugat aku mahaga Toratm, tuntang manumon tä hapan salepah atäiku.

35. Gagalau aku mahoroe djalan karä petähm, krana aku mangilak tä.

36. Ambet atäiku manintu ka-aku, tapi aku djatou kea undur saksiam, äla akan kipen kalunen.
37. Ules matangku, belä nanturä kahajang, tapi käläh pangat aku hong djalan ajum.
38. Lalus djandjin dengan re-warm, idjä djari inengam akan äwen, awang mikäh ikau.
39. Halang kahawengku, idjä ingikähku, krana karä augh kaputusam uras bahalap.
40. Itäm, aku tahanu dengan prentahm, belom aku awi katekem.
41. O Jehowa, käläh asim ma-nijupa aku, tuntang salamat ajum tumon aughn.
42. Mangat aku tau mandjawap olo tä, idjä manawah aku, krana aku harap aughm.
43. Äela haliae manduan augh katoto bara njamangku, krana aku mentai kapatnt ajum.
44. Aku handak haradjur maha-ga Toratm, palus dapit, katatahi.
45. Tuntang aku katäh manan-djong huang kalandang, krana aku manggau karä prentahm.
46. Aku handak mangaku masu-man augh kasaksiam intu arä radja, tuntang djaton maku mahamen.
47. Aku mampahandjak arepku huang prentahm, idjä äka kara-djingku.
48. Tuntang aku mandjudju lengängku mambet karä undangun-dangm, idjä äka karadjingku, tuntang aku mangumang tahuu Toratm.
49. Tahuu aughin, idjä djari inengam akan re-warm, idjä hapan tä ikau djari mampahatap aku.
50. Djetoh indu ampongku huang tjalakangku, basa aughm djari mam-belom aku.
51. Olo badjoho pahañ hababaka
- aku, tapi aku djatou kea undur bara Toratm.
52. O Jehowa, aku manahiu karä hukum ajum idjä bara tampanan kalunen, tä aku iampong.
53. Kalaiktu hasep tagal olo pa-pa, idjä manganan Toratm.
54. Undanguudangm indu njajnjingku huang huma äka ta-muäiku.
55. Hamalem aku manahiu aram, o Jehowa, tuntang mahaga To-ratm.
56. Djetoh idjä pauatauku, iä-tä, aku manumon karä prentahm.
57. Jehowa indu bagingku, ko-angku, mangat aku mahaga karä aughm.
58. Hapan salepah atäiku aku blaku hong ikau: pasi aku tumon djandjin.
59. Aku djari mariksa karä djangku, tuntang halalian paingku manintu augh kasaksiam.
60. Aku langkap tuntang djaton tangkah, uka malalus karä pren-tahm.
61. Djarat olo papa djari manguling aku, tapi Toratm djaton aku kalapeae.
62. Bentok alem aku misik, uka manara ikau, tagal karä kaputu-san katetek ajum.
63. Aku rampi dengan karä olo tä, idjä mikäh ikau, tuntang ma-lalus prentahm.
64. Hapus petak uras basuang karä asin, o Jehowa: adjar aku katä tukasm.
65. Ikan djari malalus kahalapm dengan re-warm, o Jehowa, tumon aughm.
66. Adjar aku kapintar tahuu ka-balap tuntang kaharati, krana aku pertjaja karä prentahm.
67. Helo baya aku imparandah

aku lajang bewati, tapi toh aku manumon aughm.

68. Bitim bahalap, tinai kahalap iawim, adjar aku karä tukasm.

69. Olo badjoho mangarang augh tandjaro mawi aku, tapi aku mahaga prentahm hapan salepah atäiku.

70. Atäi äwen tä baseput kilau banahat, tapi aku handjak hong Toratm.

71. Bahalap akangku aku djari imparandal, mangat aku mangadji karä undangundang ajum.

72. Torat ujaman tä bahalap akangku bawa bakojakejan bülau salaka.

73. Lengam djari manampa tun-tang mandjadiahu aku, adjar aku mangat harati karä prentahm.

74. Karä olo, idjä nikäh ikau, karäh mitä aku tuutang handjak, krama aku mentai aughm.

75. Tawangku, o Jehowa, karä kaputusam uras tetek, huang katotom ikau djari manparandah aku.

76. Soho asim maimpung aku, tumon djari djandjim dengan re-warni.

77. Soho karä kasajangm sampai aku, mangat aku belom, krama Toratm uras äka kahandjakku.

78. Käläh karä olo badjoho impanjukok, basa awi tandjaroe iä mahanjek aku, tapi aku mangumang tahuu petähm.

79. Olo handiae idjä nikäh ikau karäh buli ombo akm, äwen tä idjä katawan karä augh kasaksiam.

80. Käläh atüku melai etter huang karä prentahm, belä aku impahawen.

81. Hambaruangku hans tabaru salamatm, augh ajum ientaiku.

82. Matangku tabaru mitä aughm,

tuntang aku hamauh: prea ikau handak maimpung aku?

83. Krama aku kilau pingkor upak meto idjä basehäi tambuan asep; tapi hadatm aku djaton kalaapeae.

84. Kilén katahiu karä andau re-warm? Prea ikau handak mahukum karä olo idjä mangatah aku?

85. Olo badjoho mangali palowang mawi aku, idjä djaton tumon Torat ajum.

86. Karä prentahm uras katoto; tapi äwen hapan tandjaro mangatah aku; dohop aku!

87. Karenä äwen tä djari man-sak akiu bara petak: tapi aku djaton ngalapean prentahm.

88. Belom aku tumon asim, tä aku handak mahaga augh kasaksiam ujaman.

89. O Jehowa! aghlm dähen haradjur katatahi huang sorga.

90. Katotom togor girirmanggi-rir: ikau djari manampa petak, palus djetä dähen.

91. Djetä magon aton palus toh, mangat malalus hukum akm, krama puna talo handai akan manempo ikau.

92. Djaka dia Toratm indu ka-handjakku, toto, aku djari niham huang tjalakangku.

93. Palus katatahi aku djaton maku ngalapean prentahm, krama hapan djetä ikau mambelom aku.

94. Aku puna ajum: dohop aku, krama aku mahaga karä prentahm.

95. Olo papa mimpa, handak marusak akm: tapi aku mingat augh kasaksiam.

96. Talo idjä kapala bahalap mahin gitangku aton tikase, tapi petähm haradjur katatahi.

97. Paham huangku dengan To-

ratm! hapus andau djetä ingu-mangku.

98. Petähm mamintar aku paham bara kapintar karä musohku, krana palus katatahi djetä melai hong aku.

99. Aku harati bara karä gurungku, krana augh kasaksiam imirokku.

100. Aku apik bara karä olo bakan, krana aku mahaga karä prentahim.

101. Aku mangahana paingku mahoroe karä ampiu djalan papa, mangat aku manumon karä aughm.

102. Bara karä tukasm aku djaton undur, krana ikau madjar aku.

103. Aughm manis haliae huang tangepkku, manis haream bara madu hong njamangku.

104. Awi karä prentahm aku pintar, tagal tä aku basingi karä djalan tandjaro.

105. Aughm indu palitan paingku, tuntang kalawa djalangku.

106. Aku djari sumpah tuntang handak malaluse kea: aku handak manumon karä kapatut katetek ajum.

107. Aku rungkok paham: o Jehowa, belom aku tumon aughm.

108. O Jehowa, käläh mangilak parapah totokku, idjä pahias imbitku; adjar aku karä tukasm.

109. Hambaruangku punggannggang hong lokapku, tapi aku djaton ngalapean Toratm.

110. Olo papa manenan djarat akangku, tapi aku djaton lajau bara prentahm.

111. Augh kasaksiam induangku indu bagingku katatahi, krana djetä aka kahandjak atäiku.

112. Aku mambet atäiku malalus karä prentahm, palus katatahi, djaton terai.

113. Olo rambang injingiku, tapi aku sintia Toratm.

114. Ikau dindingku, talawangku: aku harap aughm.

115. Dari bara aku, keton olo parajap! aku handak mahaga prentah Hatallangku.

116. Sokah aku tumon djandjm, mangat aku belom, belä aku im-pahawen tagal kaharapku.

117. Awat aku, mangat aku li-wus: tä aku handak haradjur ma-nantuneng karä tukasm.

118. Ikau marusak olo handiai, idjä undur bara undangundangm, krana karä akale uras manipu be-wäi.

119. Ikau manganan karä olo papa, idjä hong petak kilau burän talo, tagal tä aku radjin augh kasaksiam.

120. Bulungku ngalambi awi pampikälm, aku sabanen tagal karä hukum aim.

121. Aku malalus kabudjur tun-tang katetek, äla manjaragh aku akan äwen idjä mahanjek aku.

122. Käläh ikan mandal rewarm buabuah indu kahalape, äla nalua olo badjoho mahanjek aku.

123. Matangku taharu mitä salamatm, tuntang augh katetekm.

124. Awi akan rewarm tumon asim, tuntang adjar aku karä prentahm.

125. Aku toh puna rewarm, urok aku. mangat harati augh kasaksiam.

126. Djaton tau randjar hindai, Jchowa. ikau mahukum, krana olo tä mangarak Toratm lepah.

127. Tagal tä aku mangilak prentahm paham bara bulau, bara bulau idjä kapala bahalap.

128. Tagal tä aku mangkat sa-lepah prentahm samandiai, tun-

tang basingi karä ampin djalan tandjaro.

129. Karä augh kasaksiam heran haliae, tagal tä hambaruangku manumon tä.

130. Katarang karä aughm tä mainplawa, mamintar olo humong.

131. Aku marakang njamangku, sewasewat, krana aku haus karä prentahm.

132. Ules akangku tuntang pasi aku, tumon kapatut aim dengan olo tä, idjä sinta aram.

133. Käläh metter tasaran paingku huang aughm, äla manjoho karä ampin talo sala marentah aku.

134. Lapas aku bara karajap olo. tä aku handak mahaga karä prentahm.

135. Käläh sangkowong baum intu rewarim, tuntang adjar aku karä tukasm.

136. Matangku kilau lowang damun, basa olo djaton maku manumon Toratm.

137. Ikan toto tetek, o Jehowa, karä hukum aim uras budjur.

138. Ikau djari manukas karä augh kasaksiam, uras djetä budjur tuntang toto haliae.

139. Lason atäiku kuman aku, basa karä musohku ngalapean aughm.

140. Augh ajum brasih haliae, rewarim mangilak tä.

141. Aku korik bewäi tuntang batawah, tapi aku djaton ngalapean karä prentahm.

142. Katetek ajum puna katetek palus katatahi, Torat ajum puna katoto.

143. Tjalaka tuntang kadjakä djari buah aku, tapi karä prentahm äka kahandjakkku.

144. Karä augh kasaksiam tetek

katatahi: adjar aku, mangat aku belom.

145. Hapan salepah atäiku aku blaku, tombah aughku, o Jehowa! tä aku handak manumon karä prentahm.

146. Aku mangahau ikau; dohop aku! tä aku handak mahaga augh kasaksiam.

147. Haiaik djadjawu, sana häwohawok aku manalih mangahau, aku mentai augh ajum.

148. Amon sampai haialeem matangku binih, mangat mangumang augh aim.

149. Tarima aughku tumon asim, o Jehowa! belom aku tumon kapatute hong ikau.

150. Idjä manggoang kadarhaka manggapi aku, äwen tä djajong dengan Toratm.

151. Tapi ikau, Jehowa, mauggapi baream, karä prentahm uras katoto.

152. Usang aku djari katawan augh kasaksiam, djetä djari indahem katatahi.

153. Tangkilik tjalakangku, awat aku, krana aku djaton ngalapean Toratm.

154. Käläh putus klahingku, lapas aku, belom aku tumon aughm.

155. Salamatm puna kedjau dengan olo papa, basa iü djaton paraha prentahm.

156. Kasajangm puna paham, o Jehowa! belom aku tumon kapatut awim.

157. Idjä basingi aku tuntang musohku tä kutoh karäe, tapi aku djaton lajau bara augh kasaksiam.

158. Aku mitä olo parajap tä, tuntang pähä atäiku, basa äwen djaton mahaga aughm.

159. Itäm, aku radjin karä pren-

tahm; o Jehowa, belom aku tumon asim.

160. Djumalah karä aughm tä uras katoto, karä kapatut katetek ajum uras melai katatahi.

161. Mantir hai mangatah aku djaton bara buku; tapi atäiku mi-käh aughm bewäi.

162. Aku handjak awi aughm, kilau olo idjä mandino arä talo irampas.

163. Talo tandjaro injingiku, tuntang mandjilek tä, tapi Torat aim ingilakku.

164. Hangkudu genep andau aku manara ikau tagal karä kapatut katetek aim.

165. Toto, sanang hliai äwen idjä radjin prentahm, djaton talo aka tautarang buah iä.

166. Aku harap salamat aim, o Jehowa, tuntang manumon karä prentahm.

167. Hambaruangku aton mahaga augh kasaksiam, djetä paham ingilakku.

168. Aku mahaga karä prentahm, karä augh kasaksiam, krana karä djalangku uras intu baum.

169. O Jehowa, soho kariakku manjampai baum, adjar aku tumon djandjim.

170. Soho lankungku nabarep ikau, awat aku tumon djandjim.

171. Bara totok biwihku taram akan nahasak, amon ikau madjar aku karä undangundangm.

172. Djelangku akan mandjadi jika palengkau aughm, krana karä tukasm uras tetek.

173. Soho lengäm mandohop aku, krana aku mintih manduan karä prentahm.

174. Aku haus tahanu salamatm, o Jehowa, tuntang Torat ajum aka kahandjakkku.

175. Soho hambaruangku belom, mangat manara ikau, käläh karä kapatut aim mandohop aku.

176. Aku lajang kilau tabiri idjä nihau: käläh gau rewarin, krana aku djaton ngalapean karä prentahm.

MASMUR 120.

Tahu olo pangotok tuntang palait.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku djari mangahau Jehowa huang kadjakängku, tä iä djari manarima aughku.

2. O Jehowa, liwus hambaruangku bara totok panandjaro, bara djela panipu.

3. Narai iä karäh manjulang mamaläh akam, joh djela panipu?

4. Anak panah idjä batadjim ain idjä abas, barah idjä bunggut apuie!

5. Kajah aku, basa aku melai namuäi marak Mesegh, tuntang mangkalewu hong tingkap Kedär.

6. Djaton kabawa hambaruangku pahalau katahie melai hindjä äwen idjä basingi kabuah.

7. Aku radjin hakabuah: tapi sana aku hakotak, tä äwen palus mangalahi.

MASMUR 121.

Ungkup Hatalla ingalindonge.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku manggatang matangku mitä karä bukit. Bara kwe pandohopku karäh dumah?

2. Pandohopku tä bara Jehowa,

idjä djañi manampa langit tuntang petak.

3. Iä djaton maku manalua pain tanggarurus; idjä mahaga ikau djaton pudji batiroh.

4. Itäm, idjä Tonggon Israel tä puna djaton kanjenjep, djaton batiroh.

5. Jehowa idjä tonggom, Jehowa idjä äka kandjungem hila gantaum.

6. Handau matanandau djaton akan mawi ikau, bulan hamalem mahim dia kea.

7. Jehowa karäh mahaga ikau bara karä talo papa, iü mauonggo hambaruan.

8. Jehowa karäh mahaga parikasm panendäm, bara toh palus katatahi.

MASMUR 122.

Tahiu salamat Jerusalem.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — Aku handjak awi olo tä, idjä ha-mauh dengangku: ita handak lius tanggoh humau Jehowa.

2. Pain ikäi akan mendeng hong bauntouggangm, o Jerusalem!

3. Jerusalem, ikau idjä imang-un bahalap, ikau lewu idjä bulat harambit:

4. Eka geleng karä hamputan olo, karä hamputan ain Jehowa, tumon tukas hadat Israel, mangat manara aran Jehowa

5. Krana hetä karä trutji äka basara, karä trutjin ungkup humau Dawid.

6. Laku kasanang akan Jerusalem: kälöh olo handiae batuah, idjä radjin dengam.

7. Kälöh kasanang melai intu kotam, kabuah huang karä humam awang hai.

8. Tagal karä paharingku tuntang sobatku aku handak blaku kasanang akam.

9. Tagal humau Jehowa, Hatallan ita, aku handak manggau kahalap akam.

MASMUR 123.

Laku tahuu dohop.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku manggatang matangku nauggera ikau, idjä mondok hong sorga.

2. Itäm, kilau matan djipen hatuü mitä lengän tempoe, kilau matan djipen bawi mitä lengän äwen idjä marentah iä: tumon tä matan ikäi manantuneng Jehowa, Hatallan ikäi, sampai iä masih ikäi.

3. Pasi ikäi, o Jehowa! pasi ikäi, krana ikäi puas haliae awi kahawen.

4. Hambaruan ikäi djari puas haliae ihababaka olo tulas, awi tawah olo badjoho.

MASMUR 124.

Hatalla äka kalindong, alo kilekilen ampin kadjakü.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — Djaka dia Jehowa djari melai hindjä ita, — kakai patut augh olo Israel. —

2. Djaka dia Jehowa djari me-

lai hindjä ita, metoh olo kalunen
manggataang arepe mawi ita: iharak Jehowa haiak karä olo pa-
rajab; tapi kasanang akan olo Is-
rael.

3. Toto, äwen djari manelen
ita belobelom, kahum kalaite hasep
mawi ita.

4. Tä karä danum djari mam-
paleteng ita, dähese djari mambu-
seng hambaruan ita.

5. Tä, toto kariä danum badjoho
tä djari mampaleteng hambaruan
ita.

6. Tara akan Jehowa, basa iä
djaton djari maujaragh ita indu
irampas akan kasingae.

7. Hambaruangku djari liwus
kilau burong bara djarat olo pa-
hamburong, djarate djari bageto,
tuntang ita djari lapas.

8. Pandohop ita hoïng aran Je-
howa, idjä djari manampa langit
tuntang petak.

MASMUR 125.

Kaharap djaton maku njukok.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang. — Olo idjä harap Je-
howa, iä kilau bukit Sion, idjä
djaton tau honggä, idjä dähen ka-
tatahi.

2. Hakaliling Jerusalem aton
arä bukit, tumon tä Jehowa ma-
nganggapong djalaham olo ai, bara
toh sampai katatahi.

3. Kraua sokah, katan prentah
ain olo darhaka, djaton akan me-
lai mahundjuu bagin olo tetek,
belä tepe olo tetek mandjudju le-
ngäe pahir kasalae.

4. Pahalap, o Jehowa, olo ba-
halap, idjä budjur atäi huange.

5. Tapi olo idjä mahiwang, ma-
horoe djalae idjä bingkok, karä tukange;

iharak Jehowa haiak karä olo pa-
rajab; tapi kasanang akan olo Is-
rael.

MASMUR 126.

Mingat asin Hatalla idjä bhin tau
mampong hong kadjakä katontoh.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang. — Metoh Jehowa ha-
luli masi Sion idjä hobah atäie,
tä kilau nupi angat ita awi ka-
handjak ita.

2. Tä njaman ita pahanu ba-
suang tatawä, tuntang djelan ita
basasurak; tä koan karä olo ka-
pir: Jehowa djari malalus gawi
hai intu olo tä.

3. Jehowa djari malalus gawi
hai intu ita, tagal tä ita djari
handjak rantang.

4. O Jehowa, haluli toh tinai
ikau, tanggoh ikäi idjä kilau ta-
wanan, kilan smugäi hong tanah
hila salatan.

5. Olo idjä malan haiak ma-
nangis karä manggetem haiak
malahap.

6. Olo tä tandjotandjong haiak
manangis manawur binjie, tapi iä
haluli buli dengan surake, nimbit
peteng talo inggeteme.

MASMUR 127.

Berkat Hatalla bewäi tau montong olon.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang: ingarang Salomo. —
Djaka Jehowa djaton mamangun
buma, haiang bewäi karä gawin
tukange; djaka Jehowa djaton ma-

haga lewu, haiang bewäi tonggoe
tä mandjaga.

2. Haiang bewäi keton misik
haiak djadjawu, mandjawet sampai
ambo alem, tuntang kuman te-
pong kapähä: krana akan sobat ai
Jä manienga tä kahum tirohe.

3. Itä, anak puna panungan
Jehowa, panakan knai djetä asin
ai.

4. Kilau anak panah intu le-
ngän olo gantjang menteng, kalotä
karä budjang hatuä tä.

5. Berkat olo tä, idjä basuang
telepe awi djetä; olo tä djaton
akan njukok, amon aton basarae
dengan karä musohe.

MASMUR 128.

Berkat ungkup human olo budjur.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang. — Salamat olo idjä
mikäh Jehowa, idjä manandjong
mahoroe djalan ai.

2. Panggawin lengäm ombet
indu panginam; berkat ikau, ikau
toto batuah.

3. Sawam kilau batang anggor
idjä pamua huang humam, karä
anakm hatuä kilau anak batang
undus hakaliling medjam.

4. Itä, tumon tä olo tä imber-
kat, idjä mikäh Jehowa.

5. Jehowa karäh mamberkat
ikau bara Sion, mangat ikau
mitä katuah Jerusalem hapus
umurm.

6. Tuntang ikau akan mitä pa-
nakan anakm. Kasanang akan Is-
rael!

MASMUR 129.

Olo ain Hatalla toto akan manang, alo
mandjakä toh.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang. — Kindjap olo djari
mandjakä aku bara katabelangku;
kakai koan Israel;

2. Kindjap olo djari mandjakä
aku bara katabelangku, tapi djato-
n kea iwen tau mampalah aku
hailai.

3. Olo pamalan djari maluku
hong likutku, iä mangamperet
gawie totototo.

4. Tapi Jehowa, idjä tetek tä,
djari manetes talin olo papa.

5. Karä olo handiai, idjä ba-
singi Sion, akan mahamen, undur
sontosontop.

6. Æwen tä karäh kilau oru
hundjuu sapanu, idjä keang helo
bara irunap;

7. Idjä djaton tau manjuang
lengän olo panggetem, idjä djaton
olo maku manamponge.

8. Olo idjä mahalau djaton ma-
ku hamauh: berkat Jehowa akan
keton, ikäi mamberkat keton hong
aran Jehowa.

MASMUR 130.

Jehowa tempon asi.

1. Njanji hapa haiak manalih
sombajang. — Bara palowang idjä
timben aku mantehau ikau, o Je-
howa!

2. O Jehowa, senäh aughku,
soho pindingm mindiminding ma-
hinung augh usokku.

3. Djaka ikau, o Jehowa, han-

dak manahiu karä kasalan: joh Jehowa, äwe kea tau melai?

4. Tapi intu ikau aton ampun, nakara ikau ingikäh.

5. Aku mentai Jehowa, hambaruangku mendäh, aku harap augh ai.

6. Hambaruangku mentai Jehowa paham bara olo djadlaga mentai talo sawah, bara olo panonggo mentai talo babutat.

7. O Israel, harap intu Jehowa: krana intu Jehowa aton asi, tuntang kutoh kaliwus intu iä.

8. Iä karäh maliwus Israel bara karä katiwase.

MASMUR 131.

Sanananang, joh hambaruan.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang; ingarang Dawid. — O Jehowa, atäiku djaton hai, tuntang matangku djaton badjoho; aku djaton maku karait dengan perkara hai, idja pahalan heran akangku.

2. Toto, aku djari marar tuntang manunis hambaruangku, kilau awau idja impaterai manusu indue; hambaruangku aton huang aku kilan awan idja impaterai manusu.

3. O Israel, entai Jehowa, bara toh palus katatahi.

MASMUR 132.

Laku tahu sombajang toto indähen.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Tahu, o Jehowa, karä kapähän Dawid akae.

2. Iä idja djari sumpah intu Jehowa, tuntang djari bamiat intu Hatallan Jakob idja kwasa tä, koae:

3. Aku djaton maku tamä tingkapku, humangku, tuntang djaton maku lompat äkaku batiroh, susurongku,

4. Aku djaton maku manjoho matangku batiroh, pupus matangku bakalis:

5. Sampai aku sondau äka akan Jehowa, äka melai akan Hatallan Jakob idja kwasa tä.

6. Itä, ikäi djari mahining brita hong Eprata, ikäi djari sondau tä hong parak kaju.

7. Maka toh ikäi handak manalih äka ai, ikäi handak manjem-bah intu galang paie.

8. Toh, o Jehowa, tamä äkam melai, ikau tuntang patin kwasam.

9. Soho karä imam aim hapakajan katetek, timai karä olo aim idja budjur handjak rantang.

10. Tagal rewarm Dawid, äla mangabelä bane idja djari imijnakm.

11. Jehowa djari sumpah katoe akan Dawid, djaton iä maku mobah tä, koae: aku handak mampongdon hundjun padadusam idja biti panakam.

12. Asal panakam mahaga djan-djingku tuntang augh kasaksiangku, idja karäh iadjarku intu olo tä: tä maka anake tinai akan mondok hundjun padadusam palus katatahi.

13. Krana Jehowa djari mintih Sion, iä djari mangilak tä indu äkae melai, koae:

14. Hetoh äkaku melai katatahi, hetoh aku handak mondok, basa aku mangilak tä.

15. Panginae aku handak mam-

berkate, karä oloe idjä pähä aku handak mambesohe dengan tepong.

16. Aku handak makaiau karä imam hapan salamat, tinai karä olo hetä idjä budjur akan handjak rantang.

17. Hetä aku handak mampalembut tandok akan Dawid, tuntang manatap palita akan idjä djari iminjakku.

18. Karä musohe handak imakaiangku hapan kahawen: tapi hong iä makotae karäh mangam-bang.

MASMUR 133.

Berkat olo idjä hindjä atäie.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang; ingarang Dawid. — Toto bahalap, toto mangat, amon karä pahari melai hindjä atäi.

2. Djetä kilau minjak idjä kapala bahalap tä, idjä inusuh hong takoloke, palus mahasor akan djanggut, djanggut Aaron tä, idjä mahasor palus palimping klambie.

3. Djetä kilau danum ambon hong Hermon, idjä malentähi akan karä bukit Sion. Krana hetä Jehowa djari manukas muienga berkat tuntang pambelom palus kata-tahi.

MASMUR 134.

Njanjin olo hatabi tuntang haberkat.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Has, tara Jehowa, keton karä rewar Jehowa, keton idjä mendeng hong human Jehowa sining alem.

2. Depä lengän keton manintu äka brasih, tuntang tara Jehowa.

3. Kälöh bara Sion Jehowa mamberkat ikan, iä idjä djari manampa langit tuntang petak.

MASMUR 135.

Tara idjä djaton tikas kwasae tä.

1. Halleluja! Tara aran Jehowa: tara, o keton rewar Jehowa!

2. Keton idjä mendeng hong human Jehowa, hong parantaran human Hatallai ita.

3. Tara Jehowa, krana Jehowa toto bahalap; awi manjanji mahorumat aerae, krana iä manus haliae.

4. Krana Jakob djari intih Jehowa akae, Israel akan bagin ai.

5. Krana tawangku, Jehowa puna hai, Tuhan ita labih bara karä dewa.

6. Talo handiai awang ingahandak Jehowa iä mawie, hong langit hundjun petak, hong tasik tuntang intu karä danum.

7. Iä manjoho baunandau lembut bara saran petak, iä mampalenjoh kilat mandjadi udjan, iä mamplua riwut bara gudange.

8. Iä djari mampatäi karä anak bakas hong tanah Misir, anak olon tuntang meto. — (2.Mos.12,29.)

9. Tinai iä manjoho kata tuntang talo heran akam, joh Misir, mawi Parao tuntang karä olo ajue.

10. Iä djari manukul arä utus olo, tuntang mampatäi arä radja awang kwasa.

11. Sihon, radjan olo Amori, tinai Ogh, radja Basan, tuntang karä karadjaan Kanaan. — (4.Mos. 21,21.)

12. Iä djari manenga tanahe indu joresan, indu joresan Israel, djalah-an olo ajue.
13. O Jehowa, aram melai kata-tahi, pangingat olo dengam sampai girirmanggirir.
14. Krana Jehowa karäh mammu-tus akan djalah-an olo ai, iä karäh manjaujang karä reware.
15. Karä dewan olo kapir baja salaka bulan, tampañ lengän olon. — (*Masm.115.4.*)
16. Iä hanjamä, tapi djaton tan hakotak, hamatä, tapi djaton tan mitä.
17. Pindinge aton, tapi djaton mahining, tuntang djaton kea ta-hasenge huang njamae.
18. Maka sama kilau djetä kea karä äwen idjä manampa iä, olo handiai idjä harap talo tä.
19. Keton, idjä ungkup Israel, tara Jehowa; keton ungknip Aaron, tara Jehowa.
20. Keton ungkup Lewi, tara Jehowa; keton idjä mikäh Jehowa, tara Jehowa.
21. Hong Sion awi manara Je-howa, idjä melai liong Jernsalem. Halleluja!

MASMUR 136.

Njanji hapa manara asin Hatalla.

1. Tara Jehowa, krana iä toto bahalap, krana asie melai katatahi.
2. Tara Hatallan karä hatalla, krana asie melai katatahi.
3. Tara Tuhan karä tuan, krana asie melai katatahi.
4. Idjä batonggal iä bewäi mawi talo heran awang bai, krana asie melai katatahi;
5. Idjä djari mandjadian karä langit pintar haliae, krana asie melai katatahi: — (1.*Mos.1.6.*)
6. Idjä djari malampangan petak hundjun karä danum, krana asie melai katatahi;
7. Idjä djari manampa talo bla-wa awang bai, krana asie melai katatahi:
8. Matanandau tä indu marentah handan, krana asie melai katatahi:
9. Bulan tuntang karä bintang indu marentah hamalem, krana asie melai katatali:
10. Idjä mampatäi karä anak bakas ain olo Misir, krana asie melai katatabi;
11. Palus mamplua olo Israel bara marak olo tä, krana asie melai katatali: — (2.*Mos.12.41.*)
12. Awi lengäe idjä kwasa, awang djari inantadjoke, krana asie melai katatali:
13. Idjä djari mabilang tasik ra-rudju, krana asie melai katatahi; — (2.*Mos.14.21.*)
14. Palus mimbit Israel dimpah mahoroe bohos kateahe, krana asie melai katatahi;
15. Tuntang mambaring Parao haiak kawan parang ai hong tasik rarudju, krana asie melai katatahi;
16. Idjä magah utns olo ai hong padang tunis benjem, krana asie melai katatahi;
17. Idjä mamukul arä radja bai, krana asie melai katatahi;
18. Tuntang mampatäi arä radja idjä kwasa, krana asie melai kata-tabi;
19. Sihou, radjan olo Amori tä, krana asie melai katatahi; — (4.*Mos.21.34.*)
20. Tinai Ogh., radja Basan, krana asie melai katatahi;
21. Tuntang iä manenga tanahe-

akan joresan, krana asie melai katatahi;

22. Akan joresan Israel, idjä rewar ai, krana asie melai katatahi;

23. Idjä djari manahiu ita huang kanjukok ita, krana asie melai katatahi;

24. Tuntang djari maliwus ita bara karä musoh ita, krana asie melai katatahi;

25. Idjä manenga panginan akan karä isi, krana asie melai katatahi.

26. Awi manara Hatallan langit, krana asie melai katatahi!

MASMUR 137.

Laku hukum mawi karä musoh Jerusalem.

1. Intu karä batangdanum hong Babel, hetä ita djari mondok, tuntang ita manangis amon ita mingat Sion.

2. Hong karä bakau idjä hetä ita mangkoak kutjapin ita.

3. Krana hetä olo tä, idjä djari manawan ita, manjoho ita manjanji; idjä mahenjek ita manjoho ita bariramirami, koae: has, njanji akan ikäi njanjin Sion tä.

4. Kilen ita tau manjanji njanjin Jehovah hong tanah olo beken?

5. Djaka aku kalapean ikau, o Jerusalem, tä käläh lengängku gantau kalapean arepe!

6. Käläh djelangku akan leket hong tangepku bewäi, djaka aku terai mingat ikau, djaka dia Jerusalem indu kapala äkaku handjak.

7. O Jehovah, paläh andau Jerusalem tä intu panakan Edom, idjä djari hamauh: karak, karak! rampar sampai petak!

8. Joh ikau Babel, budjang bawi, idjä akan irusak, berkat olo tä, idjä karäh mamaläh intu ikau gawim dengan ikäi.

9. Berkat olo tä, idjä manjing-kap anakm awang tabela, marapitan mamparamok iä hong batukarang.

MASMUR 138.

Njanji tarimakasih.

1. Masmur Dawid. — Aku handak manara ikau hapan sal-pah atäiku, aku handak manjanji mahorumat ikau intu baun kaü dewa.

2. Aku handak manjembah manintu humam idjä brasih, tuntang mahorumat aram tagal asim tuntang katotom, krana paham baia karä gawim bihin ikau djari mampahai aughm.

3. Katika aku mantehau, tä ikau djari tombah aughku, ikau mampamenteng tuntang mampabas hambaruangku.

4. Karä radja kalunen karäh manara ikau, o Jehovah, sana iä mahining karä augh njamam,

5. Sambil manjanji manahiu karä djalan Jehovah, krana horumat Jehovah toto paham.

6. Krana Jehovah puna hai, tapi iä manangkilik talo randah, palus bara kedjau iä kasene olo badjoho.

7. Amon aku manandjong marak kadjakä, maka ikau mambelom aku; ikau mandjudju lengäm mambalang kasangit karä musohku. tuntang maliwus aku hapan lengäm gantau.

8. Jehovah karäh mahapus akangi ku. Kahalap aim, o Jehovah, mela-

sampai katatahi. Karä tampan lengäm tü ikau djaton maku manuae.

MASMUR 139.

Hatalla katawan talo handiai; hapus kalunen tokop iä; iä üka kaharap.

1. Masmur Dawid; akan kmander olo panjanji. — O Jehowa, ikau mariksa tuntang kasene aku.

2. Ikau katawan pondok pendengku, ikau kasene karä tirokku bara kedjau.

3. Ikau mitä panandjongku penterku, ikau harati karä djalangku.

4. Krana toto, djaton idjä kabawak augh hong djelangku mahin katapanan tawam, o Jehowa.

5. Hila bau hila likut ikau manganggapong aku, tuntang lengäm haradjur mahundjun aku.

6. Kahaati kalotä pahalau heran tuntang timben akangku, djaton tan aku lepah manugae.

7. Kangkwe panggoetku mahan Rogh aim? tinai kangkwe daringku mahila baum?

8. Alo aku mandai akan langit, maka ikau hetä; alo aku handak mohon menter huang naiaka, itäm, ikau hetä kea.

9. Alo aku mindjam palapas kalawa, palus melai saran tasik haliai:

10. Toto, hetä kea lengäm mahin akan magah aku, tuntang lengäm gantaum ngagalanan aku.

11. Alo aku hamauh: küläh kaput manjangkulep aku, — tä maka alem tä kea kilau blawa hakaliling aku.

12. Krana talo kaput kea djaton tau mangaput talo intu baum, hanalem blawa kilau handau, kakaput sama kilau kalawa.

13. Krana ikau tempon atäi buaku, ikau hindjä aku huang knain induku.

14. Aku manara ikau, basa aku inampa heran haliai; karä gawim paham hengan, djetä kasenan hambaruangku.

15. Karä tolangku djaton basilm bara ikau, metoh aku indjadian hong äka basahokan, inawas kilau hong penda petak.

16. Matam djari mitä aku katicha aku hindai mandjari, tuntang karä andau, awang akan dumah, lepah djari tamä suratin, helo bara idjä andau karä andau tä djari sampai.

17. Maka lalehan karega karä tirokm, o Hatalla! kutoh karäc paham!

18. Paribasa aku handak misätä, djetä arä bara kutoh bawak baras. Amon aku misik, aku magon hindjä ikau.

19. O Jehowa, käläh patäi karä olo parajap! Keton, olo pambusau daha, dari bara aku!

20. Krana olo tä hakotak mangotak ikau papa aughe, musohm tä manandjaro bewii manjewut aram.

21. Djaton patut aku basingi äwen, idjä basingi ikau, o Jehowa? tuntang mandjilek olo tä, idjä mampadjojo arepe marisang de ngam?

22. Hapan salepah atäiku aku basingi olo tä, tuntang aku manggarä iä musohku.

23. Piiksa aku, o Hatalla, kasisik atäiku, kemä aku tuntang kasene karä tirokku.

24. Tuntang itäm, djaka aku toh hong djalan idjä bakal kapähä, palus agah aku hong djalan idjä katatahi.

MASMUR 140.

Laku hukum mawi olo parajap.

1. Masmur Dawid; akan kander olo panjanji.

2. Awat aku, o Jehowa, bara olo papa, kalindong aku bara olo gagah.

3. Idjä mangarangka arä talo papa luang atäie, sining andau iä hapumpong tantai klahi.

4. Äewen mampahari djelae tuman handipä, katadan handjaliwan aton hong totok biwihe. — Sela.

5. Haga aku, o Jehowa, bara lengän olo papa, kalindong aku bara olo gagah, idjä handak manggian nanggarurus paingku.

6. Olo badjoho tä djari manenan tali tuntang djarat akangku, iä maniring djaring balikat djalangku, iä manenan sarangkepe akangku. — Sela.

7. Tapi aku hamauh dengan Jehowa: Ikau puna Hatallangku: hining, o Jehowa, augh usokku.

8. O Jehowa, pangkahai Tuhan, kwasan salamatku! ikau manalawang takolokku metoh andau klahi.

9. O Jehowa, äla malalus kipen olo papa, äla manontong ka-handake, suro olo tä mampadjoho arepe. — Sela.

10. Karajap totoke akan buah takolok äwen, idjä mangapong aku.

11. Barah apui akan ilaboli hundjun äwen, Iä karäh mantarik äwen akan apui, akan rahuasan dähes danum, sampai katatahi äwen djaton akan lembut.

12. Olo idjä papa totoke djaton karäh bahambit hong tanah, olo papa parajap karäh iharak djudjudju.

13. Tawangku, Jehowa mandadian kapatut akan olo tjalaka, tuntang kabudjur akan olo pähä.

14. Toto, olo tetek karäh mnara aram, tuntang olo budjur karäh melai intu baum.

MASMUR 141.

Lakudoa intu Hatalla, mangat iä mahaga tautang mandohop.

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, ikau intehauku, gulong tanggoh aku; hining aughku, amon aku mangahau ikau.

2. Käläh lakudoangku ingilakm kilau parapah mangat ewaue intu baum, talo tandjungan lengängku tä kilau parapah talo kinan hälemäi.

3. Djaga njamangku, o Jehowa, tonggo blawang totok biwihi.

4. Äela nalua atäiku tiling akan talo papa, sampai malalus gawi darhaka omiba karä olo parajap, äla kea aku ompat kuman talo idjä äka kipäe.

5. Käläh Iä idjä tetek mamukul aku haiak masi; käläh Iä mandjara aku, djetä kilau minjak hundjun takolokku, idjä pahias tarima tä; timai aku blaku doa malawan karajap äwen.

6. Karäh hakim äwen akan imbaring bara bukit batu; tä olo akan mahining kotakku, manjewut tä paris.

7. Kilau olo mangowak petak amon maluku, kalotä tolang ita indjakah akan njaman naraka.

8. Krana intu ikau, o Jehowa, pangkahai Tuhan, matangku leket, aku bakalindong intu ikau, äla manjaragh hambaruangku.

9. Haga aku bara djarat, idjä djari inenan äwen manantai aku, tuntang bara djarung olo parajap tä.

10. Käläh karä olo papa tä buah djarat ai kea, tapi aku mahalau sanang.

MASMUR 142.

Lakudoa amon paham tjalaka.

1. Augh adjar Dawid; — laku doae metoh iä hong lowang tä. — (1.Sam.24,4.)

2. Hapan aughku aku mangkariak mantehau Jehowa, hapan kotakku aku musok Jehowa.

3. Aku mangado manusuh kaphängku naharep baue, tuntang masuman karä tjalakangku ake.

4. Amon roghku singgul haliae, maka ikau kea katawan djalangku. Äwen tä manenan djarat manantai aku hong djalan idjä ihoroeku.

5. Itäm, amon aku manampajah akan hila gantau, djaton idjä biti handak kasene aku; karä äka kalindongku rusak, djaton idjä biti paraba hambaruangku.

6. Aku mangkariak mantehau ikau, Jehowa, koangku: ikau bewäi äka kaharapku, bagingku hong tanah olo belom.

7. Senäh augh bawaiku, krana aku ujuh haliae; awat aku bara äwen idjä mangatah aku, krana äwen pahalau abas bara aku.

8. Plua hambaruangku bara siper, mangat aku manara aram; olo tetek samandiai karäh hindjä omba aku, amon ikau mampahalap aku.

MASMUR 143.

Lakudoa mangat iliwus bara musoh.

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, hining lakudoangku, talingan pindingm akan angh usokku, tarima aku tagal katotom, tagal katetekm.

2. Äla mimbit rewarm tamä hukum, krana dialo idjä biti karä olo belom, idjä tetek intu baum.

3. Krana musoh manjasah hambaruangku, iä mampidjak pambelomku hong petak, tuntang mampalokang aku huang kakaput, kilau äwen idjä matäi palus.

4. Maka roghku djari ujuh intu huangku, atäiku sabanen huang aku.

5. Aku mingat karä wajah djaman horan, aku mangumang karä gawim, aku mangenang karä tampan lengäm.

6. Aku mandepä lengängku intu ikau; hambaruangku haus taharu ikau, kilau petak idjä ngarisng. — Sela.

7. Djeledjeleng, tarima aku, o Jehowa, krana roghku lawoh ni hau; äla manjahokan baum bara aku, belä aku sama dengan äwen idjä lawo akan kubur.

8. Pahining asim intu aku haiak djadjewu, krana aku harap ikau; sanan akangku djalan idjä patut ihoroeku, krana aku mandjuluk arepku intu ikau.

9. Liwus aku bara karä musohku, o Jehowa, intu ikau aku bakalindong.

10. Adjär aku manumon kahandakm, krana ikau Hatallangku; käläh Roghm idjä bahalap magah aku hong djalan budjur tuntang rampar.

11. Tagal aram, o Jehowa, kä-läh beloin aku; tagal katetekin plua hambaruangku bara kadjakä.

12. Tuntang tagal kahalapm palomos karä musohku, palus patäi parusak olo handiai idjä mahapit hambaruangku; krana aku toh puna rewarmp.

MASMUR 144.

Salamat olo, idjä Jehowa indu Hatallae.

1. Masmur Dawid. — Horumat akan Jehowa, batukarangku, idjä madjar lengängku klahi, tuntang penangku parang;

2. Tä idjä masi aku, idjä kontangku, äkaku dähen tuntang paliwus ajungku, talawangku idjä tau harapku, idjä mandjudju utus olo aingku mamenda aku.

3. O Jehowa, narai kea olon, sampai ikau maku kasene iä? äwe idjä puna bagin matäi tä, sampai ikau marega iä?

4. Krana olon kilau asep bewäi, karä andau kilau kangkalingän talo, idjä badjeleng lilap.

5. O Jehowa, tiling langitm, mohon, tindjek karä bukit, nakara djetä hasep.

6. Birik karä kilatm manamburup olo tä, lekas anak panahm manjanjau äwen.

7. Djudju lengäm bara äkam gantong, liwus aku; awat aku bara danum hai tä, bara lengän olo beken utuse;

8. Idjä njamae radjin manandjaro, idjä lengäe puna parajap haliau.

9. O Hatalla, njanji taheta aku handak manjanjie akam, hapan ra-

bap sapulu talie aku handak busik akam.

10. Ikan idjä mampanang radja. tuntang maliwus rewarmp Dawid bara padang papa.

11. Liwus aku, tuntang awat aku bara lengän olo beken utuse, idjä njamae radjin manandjaro, tuntang lengäe puna parajap haliau.

12. Mangat anak hatuan ikäi kilau talo imbul, awang badjewong mansuloh metoh katabelae, tuntang karä anak ikäi idjä bawi kilau ramon kabungas huma.

13. Mangat karä gudang ikäi kontep, tau ramoe haradjur induan. tinai mangat karä tabirin ikäi manak bakojakojan, bapulupulu kojan haream, hong tanan ikäi.

14. Mangat karä sapin ikäi manakmanaka; tuntang djaton karugie, djaton kahaiange, djaton tangis karidu hong karä djalan lewun ikäi.

15. Salamat utus olo tä idjä kalotä; salamat olo tä idjä Jehowa indu Hatallae.

MASMUR 145.

Njanji taran Hatalla.

1. Njanji tara, ingarang Dawid. — Aku handak mampahai ikau, o Hatallangku, ikau idjä radja, tuntang handak manara aram haradjur katatahi.

2. Nongkang andau aku handak manara ikau, tuntang mahorumat aram haradjur katatahi.

3. Jehowa toto hai tuntang paham indu ihorumat, karä gawie awang heran djaton tarariksa.

4. Girir idjä manara karä ga-

wim palus girir beken, karä ga-wim awang kwasa imbrita äwen.

5. Aku handak mangumang kahalap kabungasm tuntang karä kahaim, karä gawim awang heran.

6. Mangat olo akan mambrita karä gawim awang äka kikäh, maka aku handak manjarita karä gawin kahaim.

7. Äwen tä haradjur akan masuman tuntang manara kahain kahalapm, äwen akan basasurak masuman katetekm.

8. Jehowa puna pamasi panjang, iä pandjang atäie tuntang baham kahalape.

9. Jehowa toto bahalap dengan talo handiai, iä manjanjang karä talo tampae.

10. Karä talo tampam uras manara ikau, o Jehowa, karä olo aim idjä budjur mahorumat ikau.

11. Äwen masuman kahain kradjaam, tuntang mambrita kwasam idjä baham;

12. Mangat olo kalunen katawan kwasam, tuntang kahalap kabungas kradjaam.

13. Kradjaam toto kradjaan palus katatahi, kwasam melai haradjur girirmanggirir.

14. Jehowa manjokah karä olo idjä balongkang, iä mampendeng karä olo idjä paleko.

15. Matan talo handiai mentai ikau, ikau manenga panginae akae genep katikae.

16. Ikau mukäi lengäm, palus mambesoh talo handiai idjä belom tumon kakilake.

17. Jehowa toto tetek huang karä djalac, tuntang bahalap huang karä gawie.

18. Jehowa manokep karä olo idjä blaku intu iä, olo handiai idjä blaku intu iä huang katoto.

19. Iä manontong kahandak kaiä olo, idjä mikäh iä, iä manarima augh bawaie, palus mandohop äwen.

20. Jehowa mahaga karä olo idjä sinta iä, tapi karä olo papa im-palomose.

21. Njamangku akan manjewut taran Jehowa, tuntang karä isi akan mahorumat arae idjä brasih haradjur sampai katatahi.

MASMUR 146.

Njanji taran Hatalla.

1. Halleluja! Tara Jehowa, o hambaruangku!

2. Aku handak manara Jehowa katalingku belom, tuntang manjanji mahorumat Hatallangku katalingku aton.

3. Äla harap karä radja, äwen olo kalunen, puna djaton olihe mandohop.

4. Sana tahasenge bageto, tä iä mandjadi petak haluli, palus karä tirok akale djari rusak. — (1.Mos. 3,19.)

5. Salamat olo tä, idjä Hatallan Jakob indu pandohope, idjä äka kaharape Jehowa Hatallae.

6. Iä idjä djari manampa langit tuntang petak, tasik tuntang talo handiai awang huange; iä idjä metter djandjie sampai katatahi;

7. Idjä mambudjur olo tä awang ihenjek, tuntang pakanan olo blau. Jehowa maliwus olo tawanau.

8. Jehowa mamparenang matan olo babutä, Jehowa mampendeng olo paleko, Jehowa sinta olo tetek.

9. Jehowa mahaga tamuäi, iä

mamatut akan nolä tuntang balo, tuntang iä mamparusak djalan olo papa.

10. Jehowa marentah sañpai katabahi, Hatallam, o Sion, haradjur girmanggirir. Halleluja.

MASMUR 147.

Njanji taran Hatalla.

1. Tara Jehowa! krana manjanji mahorumat Hatallan ita, djetä bahalap; basa iä manis patut tara akae.

2. Jehowa mamangun Jerusalem, iä mamumpong Israel idjä darai-daraia.

3. Iä mampong olo idjä lenjoh atäie, tuntang manatamba karä kapähäe.

4. Iä manukas djumalah karä bintang, tuntang manjewut kakarä tä njambiti arae.

5. Tuhan ita toto hai tuntang paham kwasa, karä akale djaton tarariksa.

6. Jehowa mampendeng olo idjä balemo atäie, tinai iä mahanjek olo parajap sampai petak.

7. Hatatombah njanji, manara Jehowa, pahiau karä kutjapi akan Hatallan ita.

8. Idjä märep langit dengan baunandau, idjä manatap udjan akan petak, mampalembut oru hundjun bukit;

9. Idjä mampakanan karä meto, alo burong kak kea, amon iä mahian, blaku intu iä.

10. Iä djaton mangilak kaabas hadjaran, djaton iä radjin katekang tolang olo;

11. Jehowa mangilak äwen idjä

mikäh iä, tuntang idjä mentai asin ajue.

12. Jerusalem, taia Jehowa; awi mahorumat Hatallam, o Sion!

13. Krana iä djari mandähien karä kantjing blawangm, iä djari mamberkat karä anakm hong ikau.

14. Iä manjanang karä saran tahnim, iä mambesoh ikau hapan gendom hasien.

15. Iä mampait aughe akan petak, kotak ajue tajap badjeleng.

16. Iä manenga udjan baku kilau bulun tabiri, iä manawur ambon habungkus kilau kawo.

17. Iä mamanting udjan batu botopbatopa; äwe tau manahan käsadingäe?

18. Iä mampait aughe, palus mampalenjoh djetä, iä mampanampur riwute, tä talo tä lenjoh, danum nahasak.

19. Iä masuman aughe akan Jakob, tukas tuntang kapatut ajue akan Israel.

20. Dengan karä olo kapir djaton iä kalotä gawie, äwen tä djaton katawan karä kapatute. Halleluja!

MASMUR 148.

Hapus kalunen akan manara Jehowa.

1. Halleluja! Tara Jehowa huang karä langit, tara iä huang karä äka gantong.

2. Tara iä, keton karä malaikat ajue, tara iä karä kawan talo belom ai.

3. Tara iä, matanandau tuntang bulan; tara iä, karä bintang awang blawa pahapahai.

4. Tara iä, langit idjä batang karä langit, tinai keton karä da-num, idjä hundjun karä langit tä.

5. Samandiai tä akan manara aran Jehowa, krana sana iä mauh, palus djetä indjadian.
6. Iä djari mingkes karä talo tä akan haradjur katatahi, tuntang djari manenga tukase akae, idjä djaton tau inangkalaue.
7. Tara Jehowa hong petak, keton karä lauk paus, keton karä danum;
8. Apui tuntang udjan batu, udjan habungkus, ambon, tuntang barat, idjä malalus augh ai.
9. Karä bukit tuntang karä lungkoh, batang bua tuntang karä batang seder;
10. Karä meto bariar tuntang karä meto pambelom, karä talo njarantar tuntang karä ampin burong;
11. Karä radja hong petak tuntang karä djalahans olo, karä mantir hai tuntang karä hakim hong petak;
12. Budjang hatuä tuntang budjang bawi, karä olo bakas tuntang olo tabel:
13. Uras djetä samandiai akan manara arau Jehowa, krana batonggal arae bewäi toto hai; awi kahaie petak tuntang langit djari imbungas.
14. Iä djari manggatang tandok djalahans olo ai, tuntang mampendeng horumat akan karä olo ajue idjä budjur, akan panakan Israel, akan djalahans olo tä, idjä rantep dengae. Halleluja!

MASMUR 149.

Njanji tara ain olo Israel.

1. Halleluja! Njanji akan Je-

howa njanji taheta, horumat ajue hong djalahans olo ai idjä brasih.

2. Käliah Israel handjak huang iä, idjä djari manampa äwen, kä-läh anak Sion riariak atäie tagal radjae.

3. Patut äwen manara arae haiak bagandut, tuntang mampa-hiau akae gandang dengan kutjapi.

4. Krana Jehowa mangilak djalahans olo ajue, iä mambungas hapan salamat olo idjä balemo atäie.

5. Buah olo idjä budjur intu Jehowa ramirami awi kahaie, tun-tang basasurak hundjun sasuroe.

6. Njamae akan manara Hatalla, tina lengäe akan mimbing padang idjä manjahi sansila;

7. Uka malalus pamaläh mawi karä olo kapir, hukum mawi karä djalahans olo;

8. Uka mamasong karä radjae hapan rantai, tina karä olo ai awang hai dengan ingkangingkang sanaman;

9. Mangat iä malalus hukum akae, tumon djari tarasurat. Horumat kalotä karäh aton akan karä olo ajue awang brasih. Halleluja!
-

MASMUR 150.

Tara Hatalla.

1. Halleluja! Tara Jehowa huang akae idjä brasih, tara iä huang kotan kwasae.

2. Tara iä tagal karä gawie awang heran, tara iä tumon ka-paham kahaie.

3. Tara iä hapan augh saru-nai, tara iä hapan kutjapi tun-tang rabap.

4. Tara iä hapan gandang tun-tang kangkanong, tara iä hapan djarupai dengan suling.
 5. Tara iä hapan bisakbetong | idjä hai aughe, tara iä hapan saron idjä batarik aughe.
 6. Talo handiai awang bara taha-seng akan manara Jehowa. Halleluja!
-

SURAT KARÆ

SEWUT TUNTANG TANDING

S A L O M O.

BAGI 1.

I. Kapintar idjä toto. II. Karajap mambudjok tuntang marusak olon. III. Kapintar mangahan tuntang mam-pudji olon, mandjandji kasanang ake.

I.—1. Karä sewut tuntang tanding Salomo, anak Dawid, radja Israel; — (1.Radja 2,12.)

2. Hapa mangasene kaharati tuntang adjar, maugat harati ti-rok kapintar;

3. Mangat mandino adjar ka-apik, katetek, kapatut tuntang kabudjur;

4. Mangat manenga kapantas akan olo humong, kaharati tun-tang akal akan olo tabelia.

5. Olo idjä pintar radjin mahining, tuntang kadjie dahang-mandahang; olo idjä harati, karä gawie uras mamentok,

6. Uka iä harati karä sewut tuntang rimae, karä augh olo pintar tuntang leläie.

7. Mikäh Jehowa, djetü tam-paran kaharati; olo gila manga-

belä kapintar tuntang adjar. — (9,10.)

8. Joh anak, tarima adjar ba-pam, äla ngalapean prentah indum.

9. Krana djetä indu lawong kabungas takolokm, tuntang indu saling ujatm.

II.—10. Joh anak, amon olo parajap manantiring ikau, äla ikan ompat aughe.

11. Amou koan äwen tä: has. ompat ikäi, ita handak mangatalah daha, tuntang handak mimpa iä idjä brasih atäie, mampahaiang kaharape:

12. Kilau kubur ita handak maneieu olo tä belobelom, toto lepalh lingis kilan olo idjä lawo akan tambak;

13. Karä ampin ramo barega ita handak manduae, ita handak manju-ang human ita dengan talo irampas;

14. Takan, ombo ikäi bewäi. ita handiai akan bagi sama.

15. Joh anak, äla ikan ompat äwen hong djalac; kahana paim bara peleke.

16. Krana paie balias manggoang talo papa, iä manggulong arepe handak manusuh dahan.

17. Krana hajang bewäi manenan djawä hajak karä burong tü mitae;

18. Tapi äwen tä tantai mangatah dahae kea, tuntang mangabat tahasenge kabuate.

19. Kakai kadjariau karä olo idjä haus ontong darhaka; djetä manganan tahaseng tempoe kea.

III. — 20. Kapintar idjä mambatang tä mantehau intu rnar, iä manggatang aughe hong djalan lewu.

21. Iä mantehau hong pakau, aka ridu, iä masuman aughe intu bauntonggang lewu, koae: — (8,1.)

22. Kilen katahin keton olo parajap handak mahaga karajap keton? tuntang olo panjindir radjin sindire? tinai olo gila mangabelä kaharati?

23. Hobah keton, tarima adjarku. Itä, aku handak manusuh Roghku akan keton, aku handak masuman karä aughku akan keton.

24. Maka basa aku mangahau, tapi keton managah, basa aku mandjuluk lengängku, tapi dialo idjä biti paraba tü,

25. Tuntang keton manganan karä adjarku, mangabelä mrokku:

26. Toh, maka aku kea handak manatawä keton metoh tjalakan keton, tuntang handak hababaka keton, amon talo kikäh keton dumah;

27. Amon talo kikäh keton dumah kilau njaho, buah keton, tuntang tjalakan keton kilau barat, amon kadjakä tuntang kasinggul atai manjangkulep keton.

28. Iä äwen tä karäh mantehau aku, tapi aku djaton maku tom-

bah; hajak djadjewu äwen karäh manggau aku, tapi djaton sondau.

29. Basa iä djari basingi karä kaharati, tuntang djaton maku mangenang mikäh Jehowa,

30. Iä djaton maku tarima adjarku, tuntang djari manawah karä urokku:

31. Toh, maka iä akan kuman kea karä bua dasar ai, tuntang mandjadi puas awi tiroke.

32. Krana kadungil olo parajap mampatäi bitie, tuntang ontong olo gila tü marusak tempoe.

33. Tapi äweäwe idjä manumon aughku, iä karäh melai sanang tuntang landang, dia usah mikäh karä ampin talo papa.

BAGI 2.

Karä berkat kapintar tä.

1. O anak, amon ikau handak manarima aughku, tuntang mahaga prentahku akam,

2. Amon ikau manalingan piudingm manjenäh kapintar, tuntang maniliing atäim manintu kaharati,

3. Toto, amon ikau mambawa kapantas, tuutang mambo aughm mangahau kaharati,

4. Amon ikau manggilau djetä kilau salaka, tuntang manitip manggau tä kilau ramo barega idjä basilim:

5. Tä ikau karäh katawan kikähm dengan Jehowa, tuntang kasene kaharati tahuu Hatalla.

6. Krana Jehowa manenga kapintar, bara njamae aton dumah kaharati tuntang akal.

7. Iä mina salamat akan olo budjur, tuntang manalawang äwen idjä manandjong tuntang kaeter atiae:

8. Mangat iä mahaga djalan kabudjur, tuntang manganggulo panggoet olo ajue idjä brasih.

9. Tä ikau karäh kasene katek tuntang kapatut, karä djalan idjä bahalap.

10. Amon kapintar tamä atäim, amon kaharati ingilik hambaruam:

11. Tä maka akal bahalap' karäh mahaga ikau, tuntang tirok budjur akan manonggo ikau:

12. Mangat maliwus ikau bara djalan kapapa, bara olo idjä manandjaro haliau aughe;

13. Idjä malihli djalan budjur, tuntang mahoroe tandohan awang kaput;

14. Idjä radjin mawi talo papa, tuntang handjak huang dasar haliau parajap;

15. Idjä bingkok djalae, tuntang manjampang panggoete.

16. Mangat iä malapas ikan bara bawin olo beken, bara olo panjelat tä, idjä menjak manis aughe; — (6.42.)

17. Tuntang malihli idjä uläepesae tabela, haiak ngalapean djan-djie intu Hattallae.

18. Krana humae tiling manintu pampatäi, tuntang panggoete uras manantarang äka olo idjä rusak.

19. Olo handiai idjä tamä iä djaton akan buli tinai, tuntang djaton tau sampai djalan pambelom.

20. Mangat ikau mahoroe djalan olo bahalap, tuntang budjur manuntut pelek olo tetek.

21. Krana olo tetek karäh mu-kong petak, olo budjur' atäie akan melai dähen hetä.

22. Tapi olo papa karäh impalomos bara petak, tuntang olo tulas parajap akan irunap bara hetä.

BAGI 3.

Karä berkat kapintar tä.

1. O anak, äla ngalapean petähku, kälöh atäim mahaga prentahku.

2. Krana djetä karäh manda-hang akam kambon umurm, arä njelon pambelom tuntang kasanang. — (5.Mos.8,1.)

3. Asi tuntang katoto äla pisah dengam, kepan tä intu ujatm, surat tä hong tampong atäim.

4. Tä ikau karäh pintar, tuntang ingilik Hattalla dengan olon.

5. Harap Jehowa hapan salepah ataim, tuntang äla basokah intu kaharatum;

6. Malainkan tahuu iä huang karä gawim, tä iä karäh mam budjur karä djalanam.

7. Äela manggarä arepm pintar; tapi mikäh Jehowa, tuntang undur bara talo papa.

8. Djetä karäh manatamba pu-serm, tuntang mangantjang tol-langm.

9. Horumat Jehowa hapan ramom, hapan karä parut pangulihm;

10. Tä karä lepaum karäh kontep, tuntang karä pehesm karäh mamurai awi anggor.

11. O anak, äla manganan adjar Jehowa, äla atäim basangkal awi djarae.

12. Krana Jehowa mandjara idjä äka kataue, tuntang mangilak iä, kilau bapae mangilak anake. — (Pangar.3,19.)

13. Salamat olo tä idjä sondau kapintar, olo tä idjä nambowong kaharati;

14. Krana bahalap manggan djetä bara manggau salaka, djetä indu

ontong bahalap bara bulau. — (8,10.)

15. Djetä barega bara mutiara, tuntang talo handiai idjä tau ingilakm djaton olah sama dengae.

16. Umur pandjang intu hila gantaue, tinai hila sambile panatau tuntang horumat.

17. Djalan ai uras djalan mangat, karä pelek ajue uras kasanang samandiai.

18. Djetä kilau batang pambelom akan olo idjä manjingkap iä: toto, salannat olo handiai, idjä mimbing mahaga djetä.

19. Awi kapintare Jehowa djari mandjadian petak, tuntang djari manatap karä langit awi tirok ai.

20. Awi kaharatie karä danum djari hapisah, tuntang karä baunandau mandurut danum ambon.

21. O anak, äla manjoho djetä hajang bara matam, haga kaapik tuntang akal;

22. Krana djetä indu pambelom hambaruam, tuntang indu kaparis njamam.

23. Tä ikau karäh anggängäi hong djalan, tuntang paim djaton tantarang.

24. Amon ikau menter handak batiroh, djaton ikau akan mikäh, malaimkan ikau karäh menter batiroh mangat;

25. Sampai dia usah ikau mikäh talo pampikäh awang salenga lawo, djaton kea karusak olo papa, amon djetä aton dumah.

26. Krana Jehowa indu äka mentengm, iä karäh mahaga paim belä inawan.

27. Äela mangahana karä talo bahalap akan äwen idjä tapas, idjä punä patut hapan djetä, amon aton kwasan lengäm bara Hatalla, tau malalus tä.

28. Äela hamauli dengan kolam: buli toh, tau haluli tinai, djewu aku handak manenga akam; — tuntang djetä djari aton intu ikau.

29. Äela mangalagai kapapa mawi kolam, idjä melai hakabuah dendam.

30. Äela hasuat dengan olo djaton bara buku, amon iä djaton djari mamapa ikau.

31. Äela bahiri olo kianat, tuntang äla mintih karä djalae, idjä mahin äla.

32. Krana olo bingkok äka kadjilek Jehowa, tapi dengan olo budjur atäie iä rampi.

33. Sapan Jehowa leket hong human olo parajap, tapi äka olo tetek melai Iä handak mamberkate. — (15,6.)

34. Olo panjindir iä handak hababakae, tapi iä masih karä olo idjä balemo atäie.

35. Olo pintar mandino horamat; tapi alo olo gila tä hai, iä njukok kea.

BAGI 4.

Augh pudji uka manggau kapintar, tuntang mahakan kadarhaka.

1. Hining, anak, augh adjar bapa keton; mindiminding mangat mandino kaharati.

2. Krana aku manengu adjar bahalap akan keton, äla ngalapean prentahku.

3. Krana aku kea bhin anak apangku idjä tabela, anak induku idjä tonggal.

4. Maka iä madjar aku, koae: buah atäim mangandong aughku; haga karä prentahku mangat ikau belom.

5. Gau kapintar, gau kaharati; äla kalapean, äla manjampang bara adjar njamangku.
6. Äla nangkalingau djetü, tä djetä karäh mahaga ikau; sintu djetü, maka djetü karäh manonggo ikau.
7. Kapintar tä talo idjä mambatang toto, pili kapintar hapan karä ramom, pili kaharati.
8. Pahai iä, tä iä karäh mam-pahai ikau; iä karäh mahorumat ikau, amon ikau mangkipit iä.
9. Iä karäh mambungas takolkm, tuntang manenga akan makota bahalap.
10. Tagal tä himing, o anak, tuntang tarima aughku, tä karä njelon pambelom ajum karäh indahang.
11. Aku handak madjar ikau djalan kapintar, aku handak mampatandjong ikau hong djalan budjur;
12. Sampai ikau huang panggoetm djaton tau sangkajut tasaran paim, alo ikau hadari ikau djaton tanggarurus.
13. Imbing adjar, äla malekak tä, haga tä buabuah, krana djetä puna pambelom ajum.
14. Äla ompat djalan olo dar-haka, tuntang äla tamä pelek olo papa.
15. Kanan djetä, äla mahoroe tä; undur bara djetä tuntang halau tä.
16. Krana äwen tä djaton maku batiroh djaka dia iä djari malalus karajape; tirohe tä inganae, amon iä hindai djari marusak olon.
17. Krana äwen tä kuman tepong kadarhaka, tuntang mihop anggor karajap.
18. Tapi djalan olo tetek tä kilau kalawa idjä manjangkowong,
- sasar tahi sasar blawa, sampai handau baliai.
19. Maka djalan olo parajap tä kilau kakaput, äwen djaton katawan talo idjä äkae tanggarurus.
20. O anak, senäh karä aughku, tuntang talingan pindingm akan kotakku.
21. Äla nalua djetä haiang bara matam, haga tä mamentok huang atäim.
22. Krana djetä indu pambelom olo idjä sondan tä, mandjadi tatamba akan hapus bitie.
23. Djaga atäim pahapaham bara karä talo beken, krana bara hetä lembut pambelom.
24. Kanan bara ikau karä kasan-lan njämä, karä kaliau totok biwih awi mangedjaue dengam.
25. Soho matam tendätendäk, tuntang bawak matam tanggar akan tintun baum.
26. Etter buabuah tasaran paim, mangat karä djalanam dähen haradjur.
27. Äla rujongrajang akan sam-bil gantau, indah paim bara talo papa.

BAGI 5.

Äla omba olo pahabandong bakandji, baya heret dengan sawam bewäi.

1. O anak, ingaingat kapintarku, talingan pindingm akan kaharatingku;
2. Mangat ikau bara kapantas, tuntang totok biwihm mahaga kaapik.
3. Krana bara totok biwih sa-pangan tä mahasor danum madu, tinai tangepe malisen bara undis;
4. Tapi kadjarian aughe bapait

kilau ipu, tuntang manjih i kilau dohong idjä manjih hasansila.

5. Paie balias sewu manantu pampatäi, tasaran paie uras manantarang naraka. — (2,18.)

6. Iä djaton maku mahoroe djalan pambelom, tandjonge rujongrajang tarangtaranga, djaton katawan tintue.

7. Maka toli, o anak, hining aughku, äla undur bara adjar njamangku.

8. Awì mangedjau djalam bara iä, äla mahandar bauntonggang humae.

9. Belä horumatm nihau akan olo beken, tuntang karä njelom akan idjä karas tulas tä;

10. Belä olo beken mambesoh arepe hapan ramom, tuntang karä kadjarian gawim idjä babehat nihau tamä human olo;

11. Djadi harian tinai ikau akan munguh, amon berengm tuntang isim djari lepah kinac;

12. Sambil hamauh: kajah! lalehangku aku djari mangabelä adjar, tuntang atäiku djari manganan urok!

13. Aku djaton djari manumon augh karä gurungku, djaton djari manalingan pindingku akan äwen idjä madjar aku.

14. Salenga aku djari lawo hong karä ampin tjalaka intu baun karä utus ajungku.

15. Käläh mihop danum bara kalm, idjä blua bara sumur aim;

16. Belä suro lowang danum aim tajaptapo, tuntang sungäim tä palus akan karä djalan.

17. Käläh iä tä batonggal akam bewäi, äla akan olo beken sala bara ikau.

18. Käläh tahasak aim imberkat, käläh ikau handjak dengan sawam idjä induam pesam tabela.

19. Iä mantoh bahalap kilau bdjang bawie, paris kilau krahau. Käläh sintan ai mameda ikau ha radjur, ikau hakamuä huang kaheret ajue.

20. O anak, buhen ikau handak hakamuä dengan olo beken, tuntang handak mangkipit mamangku lontäi?

21. Krana djalan genep biti uras intu baun Jehowa, iä manimbang karä pelek olon.

22. Olo parajap karäh inawan huang kadarhakae kea, talim dosae karäh mamasong bitie.

23. Iä akan matäi, basa iä djaton maku iadjar, tagal kapaham kagilae iä karäh haiang.

BAGI 6.

I. Käläh olo batawat, ukuukuh gawie, tuntang budjur. II. Mahakan kandji.

I. — 1. O anak, amon ikau mandal kolam, tuntang djari pagang tangan dengan olo beken, — (11,15.)

2. Amon ikau indjarat awi augh njaman, tuntang inawan awi totokm taparandjur:

3. Tä lalus tä, o anak, tuntang lapas arepm tinai, krana ikau djari tamä karakop kolam; gulong ikau, laku intu kolam, tuntang musok iä.

4. Kahana matam batiroh, tuntang pupus matam parontok,

5. Lapas arepm kilau krahau bara lengän olo pamandop, kilau burong bara lengän olo pahamburong.

6. Lius talih bitik, ikau olo kadian, itäm dasare, tuntang mandjadi pintar.

7. Alo djaton radjae, djaton mantire, djaton tempoe,
8. Mahin iuatape kea bakal panginac musim pandang, tuntang mamiunpong panginac wajah getem.
9. Lalehan katahin penterm, joh olo kadian! prea ikau handak misik bara tirohm?
10. Käläh, tiroh hindai isut, tadjepan hindai isut, pangkut arepm hindai isut, mangat malajan arepm buabuah: — (20,13.)
11. Tä, toto katapas karäh manjalenga ikau kilau bigal, tuntang kasukar kilau olo paraug.
12. Olo setan, olo parusuh, puna hagoet bingkok totoke;
13. Iä habirep matü, hakipai hanpan paie, hakarumis lengae;
14. Haradjur atäie mangalagai kapapa tuntang kabingkok, iä manjawong olo haklahi.
15. Tagal tä salenga tjalakae karäh buah iä, iä balalu indarai sampai iä djaton taratatamba.
16. Djahawen perkara toli ingabelä Jehowa, toto udju haream indu kadjilek hambaruae:
17. Matü idjä badjoho, djela idjä haliau, lengä idjä manusuh daha awang djaton kasalae;
18. Atäi idjä mangalagai pikir papa, pai idjä mampalias arepe mangasingen olo;
19. Saksi panandjaro idjä njahai nijahai mamplua augh sala, tinai olo idjä manjawong paharie haklahi.
- II.—20.** O anak, haga prentah bapam, äla ngalapean petäh indum.
21. Kandong tä haradjur hong atäim, kepan tä intu ujatm.
22. Amon ikau manandjong, djetä akan magah ikau; amon ikau men-
- ter batiroh, djetiakan manonggo ikau; amon ikau misik tinai, djetiakan hatatombah dengam.
23. Krana prentah aton kilau palita, petäh tä kilau sumbo, adjar urok tä djalan pambelom;
24. Mangat ikan ihaga bara bawi papa tä, bara kamenjak djelan sapangan.
25. Äela atäim mipen kabungase, äla maku inawae hapan birep matae.
26. Krana awi lontäi olo puna tumpi, amon marajap dengan sawan olo, gawi tä manganan tahaseng idjä puna barega.
27. Tau kea olo mamangku apui, tuntang pakaiae djaton bakähu?
28. Tau olo manandjong hundjun barah, tuntang paie djaton balopak?
29. Kakai kea olo idjä tanggoh sawan kolae; karä olo idjä pohos iä djaton tau dia ihukum.
30. Djaton paham kahawae maling, amon iä manakau, mangat mambesoh hambaruae, basa iä blau.
31. Amon iä sondau, maka iä akan malian tä lipet udju, tuntang akan manenga karä ramon humae.
32. Tapi idjä habandong dengan sawan olo, iä tä gila haliai; idjä kalotä gawie, iä marusak hambaruae.
33. Tjalaka tuntang kahawen akan buah iä, palus katawahé djaton tarabelep.
34. Krana kabehun banae hascp sangit haliai, djaton maku masih intu wajah pamalähe.
35. Iä djaton maku tarima alo kilekilen ampin danda, iä djaton maku hakabuah, alo piräpirä ikau manenga akae.

BAGI 7.

Gawin sapangan idjä marusak olon.

1. O anak, haga karä aughku, tuntang parihara prentahku akam.

2. Haga karä prentahku, mangat ikau belom, tuntang haga karä petähku kilau bawak matam.

3. Kepan djetä intu tundjokm, surat tä hong tampong atäim.

4. Koam dengan kapintar: ikau puna betauku; garä kaharati tä karampim.

5. Mangat ikau ihaga bara bawi beken tä, bara lontäi idjä menjak aughe.

6. Krana bara panjingau humangku helat raredjake aku manangkilik;

7. Tä aku mitä karä olo humong, tuntang marak karä olo tabela hetä aku manampajah bu djang hatuä idjä biti idjä gila.

8. Iä tä lulangluli hetä intu tapakan djalan, iä lulangluli mahalau humae,

9. Wajah sasandja, tinai amon andau remeremeng, tinai amon alem djari kaput, palus sampai kaput toto.

10. Tä, itä, olo bawi hasupa dengae hapan pakaian sapangan, atäie habudjok,

11. Idjä bagandjur tuntang bangang, sampai paie djaton tau manetep hong humae;

12. Malainkan handjulo iä intu bauntonggang, handjulo hong djalan, tuntang iä mimpa lakau karä serok.

13. Maka olo bawi tä manjingkap iä, sambil manjium iä djaton rawan kahawae, sambil hamauh dengae:

14. Aton parapah tarimakasilh in-

tu aku, krana andau toh aku djari malalus miatku.

15. Tagal tä aku djari blua tantai manjupa ikau, badjudju manggau baum, tuntang toh aku djari sondau ikau.

16. Aku djari manjimpan mamak sasurongku, hapan puronpararanı bara tanah Misir.

17. Aku djari manggaro äkaku batiroh hapan mur, tjandana tuntang dupa;

18. Has, ita mamuas belai ita, huling sampai andau blawa: has, ita handjahandjak hakangkuling.

19. Krana hatüängku tä djaton huang huma, iä djari harikas kedjau djalanac;

20. Kampil duit djari imbite, pamunter bulan karäh maka iä buli.

21. Olo bawi tä mambet iä awi paham usoke, awi kamenjak totoke iä mangalong iä.

22. Palus iä ompat manuntut olo bawi tä, kilau sapi manalih äkae impatäi, kilau tanggoh sampiti awang inatap akan hukum olo gila;

23. Sampai dundange manambelan bantowonge; kilau burong mandjeleng arepe tamä djarat, djaton iä katawan djetä mangatah tahasenge.

24. Maka toh, o anak, hining aku, senäh, ingat adjar njamangku.

25. Äla atäim mahiwang tamä djalan ai, äla ikau inantiring manujak pelek ajue.

26. Krana arä biti djari impahi-mang impalokange, tuntang kutoh karä awang djari impatäie.

27. Humae tä djalan akan kubur, idjä harenep akan karong pampatäi.

BAGI 8.

Dasar tuntang berkat kapintar.

1. Dia kapintar mantehau? dia kaharati mambo mampahining aughe? — (1,21.)

2. Hong äka gautong intu saran djalan, tinai intu kampungan karä djalan iä mendeng.

3. Intu saran bauntonggang tapakan lewu, djalan olo tamä, hetä iä paham mantehau:

4. Keton, o karä olo hatuä, intehauku, aku mangahau karä olo kalunen.

5. Keton idjä humong, ingag-ingat kaharati, palus kandong tä hong atäi keton, joh olo gila.

6. Hinihining keton, krana aku handak masanan talo idjä mambatang toto, totok biwihku akan madjar talo budjur.

7. Krana tangepku akan manjewut katoto, tapi karä kadarhaka puna kabelän totokku.

8. Karä augh njamangka uras tetek, talo awang bingkok tuntang sala djaton tamput huange.

9. Samandiae tä uras tarang akan olo pintar, tuntang budjur akan äwen idjä sondau kaharati.

10. Tarima adjarku paham bara salaka, awi marega kaharati paham bara bulau batuä.

11. Krana kapintar tä bahalap bara mutiara, tuntang talo handiae idjä äka kakilak djaton olich sama dengae.

12. Aku, kapintar toh, melai dengan kapantas, tuntang sondau akal kaapik.

13. Mikäh Jehowa tä, djetä amon basingi talo darhaka, kajoho, kahai atäi, tuntang karä

djalan papa; aku basingi totok idjä bingkok.

14. Aku tempon karä tirok tuntang kahapuse, aku tempon akal dengan kwasa.

15. Awiku karä radja marentali, tuntang karä olo hai manukas kapatut.

16. Awiku karä mantir marentah, tinai awiku kea karä tuan tuntang karä hakim aton hong petak.

17. Aku mangilak idjä mangilak aku, idjä mahaga aku keteketep. iä akan sondau aku.

18. Panatau tuntang horumat aton intu aku, talo idjä baréga, tuntang katetek.

19. Buangku bahalap bara bulau, toto bahalap bara bulau batuä, tuntang pangulihku bahalap bara salaka awang kampili.

20. Aku mampatandjong olo hong djalan katetek, bentok karä pelek idjä budjur;

21. Mangat aku manenga panatau toto akan olo idjä sintia aku, tuntang manjuang karä gudange.

22. Aku puna intu Jehowa bara tamparan karä djalae, helo bara karä tampae, bara katatahi. — (Joh.1,1.)

23. Bara katatahi aku djari iangkan, bara tampara haliae, helo bara kalunen.

24. Katika karä danum tä hindai maka aku djari inakan, helo bara karä lowang tä mamplua da-nume;

25. Helo bara karä bukit djari impendeng, helo bara karä lung-koh aku djari inakan;

26. Pesae hindai manampa petak tuntang karä padang, hindai karä bakal salepah kalunen.

27. Metoh iä manatap karä la-

ngit, aku aton hetä, intu iä mandarit hundjun karä danum tä.

28. Metoh iä mangikat baunandau hila ngambo, amon iä mandihen karä lowang rahusan danum,

29. Metoh iä manukas tikas saran tasik, uka karä danum äla malangkali prentahé, amon iä manggalang äka petak:

30. Tä, aku djari tukang hindjä deugae, tuntang nongkang andau aku äka kakilake, aku busik intu baue haradjur;

31. Tinai aku busik hong kalunen, petak ai tä, tuntang karä kakilakku dengan anak olo kalunen.

32. Maka toh, tumon aughku, joh anak; salamat iä idjä mahaga djalangku.

33. Hining adjarku tuntang mandjadi pintar, äla malekak tä tinai.

34. Salamat olo idjä manumon anghku, idjä sining andau manonggo intu bauntonggangku, mangat mahaga papar blawangku.

35. Idjä sondau aku, iä sondau pambelom, tuntang iä karäh ingilak Jehowa. — (*Joh.3,18*)

36. Tapi olo idjä basala dengangku, marusak hambaruae; olo handiai, idjä basingi aku, tantai radjin pampatäi.

BAGI 9.

Kapintar mampakadja olon; tumon tä kea kagila.

1. Kapintar djari mamangun humae, iä djari manawas udju djihie.

2. Iä djari mampatäi metoe, iä

djari manjimpan anggor ajue, tuntang medjae djari tatap.

3. Tä iä manjoho djipäe blua, mangat mampakadja olo; äwen mendeng intu äka gantong hong lewu, koae:

4. Æwe idjä humong tuntang tapas kaharati, tendä kantoh!

5. Talih, ombo kuman tepongku, tuntang mihop anggor, idjä djari injimpangku.

6. Kanan karä kahumong mangat belom, tuntang tandjong mahoroe djalau kaharati.

7. Idjä madjar olo panjindir, iä manduan kahawen akac, idjä mampudji olo parajap, iä äka tawahe bewäi.

8. Æla mampudji olo panjindir, krana iä basingi ikan; pudji olo pintar, maka iä karäh mangilak ikau.

9. Adjär olo pintar, tä iä karäh mandahang kapintare; urok olo tetek, tä iä karäh mandahang kadjie.

10. Mikäli Jehowa, djetä tamparan kapintar, tuntang kaharati intu talo brasih, djetä akal toto.

11. Krana awiku karä andaum akan imparä, tuntang karä njelon pambelom ajum karäh indahang akam.

12. Djaka ikau pintar, kapintarm akam kea; djaka ikau panjindir, ikau kea akan mananggong tä.

13. Maka aton bawi gila, bagandjir, kontep karajap, tuntang dјaton tawan talo enen.

14. Iä tä mondok hong trutji intu bauntonggang humae, intu äka gantong hong lewu;

15. Mangat mampakadja olo idjä mahalau hetä, awang budjur tandjunge, koae:

16. Ewe idjā humong? käläh tendä kantoh! Amon aton idjā tapas kaharati, tä koae dengae:

17. Karä danum idjā basilim tä puma mainis, tuntang tepong idjā basahokan tä puna maugat.

18. Tapi iä djaton katawan, hetä uras olo matäi, tuntang karä olo awang irawäie tä tamä akan labehuu naraka.

BAGI 10.

Arä sewut Salomo awang pintar.

1. Karä sewut tanding Salomo. — Anak pintar indu kahan-djak bapae; tapi anak gila puna akan kapihän indue.

2. Panatau kadarhaka djaton haliae baguna; tapi katetek mali-wus bara pampatäi.

3. Jehowa djaton mampalau ham-baruan olo tetek; tapi kahaus olo papa imbalange.

4. Idjä bagawi kadian lengäe iä djaladjalan pähä; tapi lengän olo ukuh manatau iä.

5. Idjä mamupong intu wajah pandang, djetä anak olo idjä bara akal; tapi idjä bujan batiroh intu wajah getem, djetä anak idjä mam-pahawen.

6. Takolok olo tetek aton bara berkat; tapi totok olo papa ing-gagom kadarhakae.

7. Pangingat olo dengan olo tetek magon imberkat; tapi aran olo papa akan maram.

8. Olo idjä pintar manarima karä prentah; tapi idjä djuwih totoke karäh inekap.

9. Idjä manandjong budjur, ma-nandjong sanang; tapi idjä manjak djalan bingkok, iä katäh kasenan

10. Idjä habirep matä mandjad-ian kapähä, tuntang idjä djuwih totoke karäh inekap.

11. Njaman olo tetek aton taha-sak pambelom; tapi totok olo papa inggagom kadarhakae.

12. Kasingi manak klahi; tapi sinta manutup karä kalangkah.

13. Hong totok olo harati olo sondau kapintar; tapi uäi puna akan likut olo gila.

14. Olo pintar mingkes kahara-tie; tapi totok olo gila rantep dengan karusak.

15. Djawet ramon olo tatau indu kotae idjä dälien; tapi awi kata-pase olo korik balongkang.

16. Panggawin olo tetek mang-kahimat pambelom; tapi pangulih olo papa manantu dosa.

17. Mahaga adjar, djetä djalan tanggoh pambelom; tapi olo idjä ngalapean urok, iä lajang hantä.

18. Idjä manutup kasingie, iä pa-nandjaro totoke; olo idjä mango-tok, iä toto gila.

19. Amon kutoh augh, tä djaton tapas kasala; tapi idjä mana-hanan totoke, iä tä pintar.

20. Djelan olo tetek kilau sa-laka awang kampili; tapi atai olo papa djaton baguna bewäi.

21. Totok biwhi olo tetek mam-belom olo arä; tapi idjä biti olo gila mampatäi arä olo humong.

22. Berkat Jehowa toto mana-tau, tuntang iä djaton näwoi ka-pähä dengan tä.

23. Olo gila kilau husik mawi talo darhaka; tapi malalus kapin-tar, djetä gawin olo harati.

24. Talo kikäh olo papa karäh buah iä; tinai talo kahandak olo tetek karäh inenga akae.

25. Kilau pusoknjawoung mah-a-lau, tumon tä olo papa, palus iä

djaton hindai; tapi olo tetek aton padadukae idjä melai katatahi.

26. Kilau tjuka intu kasingä, kilau asep intu matä: tumon tä olo kadian akan äwen idjä manjoho iä.

27. Mikäh Jehowa, djetä mamparä karä andaue; tapi njelon olo papa karäh injempong.

28. Paentai olo tetek mandjadi kahandjak; tapi kaharap olo papa lilap nihau.

29. Djalan Jehowa kotan olo budjur; tapi djetä indu karusak olo, idjä mawi talo sala.

30. Palus katatahi olo tetek djaton tatarajang; tapi olo papa djaton akan melai hong tanah.

31. Njaman olo tetek paham mamplua kapintar; tapi djela bingkok akan irunap.

32. Totok biwih olo tetek katawan talo idjä bahalap; tapi totok olo papa uras mamingkok bewäi.

budjur; tapi olo parajap inawan huang kadarhakae.

7. Sana olo papa matäi, kaharape palus nihau, tuntang karä paentaie djari lilap haliae.

8. Olo tetek ilapas bara tjalaka, tapi olo papa akan manganti iä.

9. Awi totok olo haliau kolae rusak; tapi awi kaharatin olo tetek äwen iliwus.

10. Hapus lewu handjak rantang tagal ontong olo tetek; tapi amon olo papa rusak, tä äwen basasurak.

11. Awi berkat olo budjur hapus lewu inggatang; tapi awi totok olo papa djetä imparenep.

12. Olo parajap hababaka kolae; tapi olo pintar radjin manjuni.

13. Idjä kumbakumbang mangotok, iä manandjungan talo basilim; tapi idjä budjur atäie handak manjuni djetä.

14. Djaka djaton tirok bahalap, tä utus olo akan rusak; tapi amon arä olo awang harati tirok, tä maka talo bontong.

15. Amon olo mandal olo beken, iä akan rugi; tapi idjä djaton maku mananggong, iä sanang bewäi.

16. Sawan olo idjä mantoh mandino horumah, sama kilau olo kakkal mandino panatau.

17. Olo badjoha mampahalap arepe; tapi olo tulas mangapähä bitie kabuate.

18. Gawin olo papa bahudjong kihal; tapi olo idjä mimbul katek aton upahe toto.

19. Krana idjä etter huang katetek mananggoh pambelom; tapi olo idjä manggoang kadarhaka, iä manggulong arepe tanggoh pam-patäi.

BAGI 11.

1. Dasing sala indjilek Jehowa; tapi taradju idjä tetek ingilake.

2. Sana dumah kadjoho, tä kahawen tokep kea; tapi intu olo randah atäie aton kapintar.

3. Olo tinduh iagah awi kabudjure; tapi olo bakahilit rusak awi akale idjä bingkok.

4. Ramo djaton tau mawat hong andau kalait; tapi katetek maliwus bara pampatäi.

5. Katetek olo tinduh mambudjur djalaе; tapi olo papa balongkang awi kadarhakae.

6. Kateteke karäh maliwus olo

20. Olo idjä haliau duädüä atäie indjilek Jehowa; tapi olo idjä budjur djalae ingilake.
21. Salundik salampak olo papa djaton lapas bara hukum; tapi panakan olo tetek akan liwus.
22. Kilau santagi hong njat bawoi, tumon tå olo bawi idjä bahalap ampie tuntang djaton mamen.
23. Kahandak olo tetek uras bahalap bewäi; tapi kasangit Jehowa indu atep kaharap olo papa.
24. Aton olo idjä badjoha manenga, tuntang ramoe sasar mandahang; tinai aton olo idjä bukih labih bara patut, tapi iä sasar tapas.
25. Olo idjä radjin mamberkat, iä djaladjalanan baseput; tuntang idjä manjiram olo, iä inata kea tinai.
26. Olo idjä manangat paräi, iä injapa olo arä; tapi berkat lawo akan olo idjä mandjual tå.
27. Idjä manggoang talo bahalap, iä ingilak olo; tapi idjä badjudju handak tjalaka, iä karäh supa tå.
28. Idjä harap panataue, iä karäh balongkang; tapi olo tetek lalamanjan kilau dawen kaju.
29. Idjä maridu ungkup humae, riwut indu panataue, olo gila tå akan mandjadi rewar olo pintar.
30. Buan olo tetek kilau batang pambelom, tuntang olo pintar mangalong hambaruan olo.
31. Amon olo tetek mahin indjara hong petak, kilen hindai olo papa tuntang badosa! — (1.Petr.4,17.)
-
- BAGI 12.
1. Idjä radjin iadjar, iä karäh pintar; tapi idjä basingi urok magon gila bewäi.
2. Olo idjä tinduh atäie karäh ingilak Jehowa; tapi olo idjä manggau akal darhaka ihukume.
3. Olo djaton indähen awi kardarhaka; tapi uhut olo tetek djaton tararunap.
4. Sawan olo idjä tinduh, djetä kilau makota akan banae; tapi idjä papa prangae, djetä akan baha intu tolange.
5. Karä tirok olo tetek uras budjur; tapi karä akal olo papa haiang samandiae.
6. Karä augh olo papa mangatah daha; tapi njaman olo budjur puna akan maliwus.
7. Olo papa imbalik balalu djaton hindai; tapi human olo tetek melai dähen.
8. Genep biti inara tumon kaptare; tapi idjä hules atäie karäh batawah.
9. Idjä naniha bewäi tuntang nguan talo ai, djetä bahalap bara olo baladjok, tapi tapas panginae.
10. Olo tetek masih tahaseng metoe; tapi atäi olo papa puna tulas.
11. Idjä malan tanae, iä ombet panginae; tapi idjä manggoang per-kara haiang, iä tå gila toto.
12. Olo papa manggau djaring tjalaka; tapi uhut olo tetek karäh mamura.
13. Huang kasalan totok aton djarat papa; tapi olo tetek maha-kan karü kadjakä.
14. Genep biti imbesoh awi bua toteke idjä bahalap; tapi gawin lengä idjä parandjur imaläh intu tempoe.
15. Djalan olo gila budjur bewäi kamäae; tapi idjä manarima adjar, iä toto pintar.
16. Olo gila palus mamplua ka-

laite; tapi idjä manutup kahawae, iä tä harati.

17. Idjä tarang masanan katoto, iä masuman katetek: tapi saksi manandjaro manipu bewäi.

18. Idjä parandjur totoke, iä manjudok kilau padang; tapi djelan olo pintar manatamba.

19. Njamä budjur melai katatali; tapi djela haliau akan handjulu bewäi.

20. Tipu aton hong atäi olo idjä mangalagai kapapa; tapi akan olo idjä mangarangka kabuah aton kahandjak.

21. Karä kapähä djaton polos olo tetek; tapi olo papa puna basuang tjalaka.

22. Totok bingkok indjilek Jehowa; tapi idjä budjur gawie ingilake.

23. Olo pintar manjahokan kaharatie; tapi atäi olo gila tatchau masuman kagilae.

24. Lengä awang ukuh akan marentah; tapi idjä basawak kadian akan manahor asil.

25. Atäi gogop mangapähä; tapi augh manis mampahandjak atäi.

26. Olo tetek magah mambudjur sobate; tapi djalan olo papa mampalajang äwen.

27. Talo iandop olo kadian basawak mahin djaton iä mampakasake; tapi olo ukuh indu batang panatan akan olo arä.

28. Hong djalan katetek aton pambelom, tuntang huang pelek ain idjä budjur pampatäi puna djaton.

BAGI 13.

1. Anak pintar manumon adjar bapae; tapi olo panjindir djaton maku iurok.

2. Bara bua njamae olo pudji kuman talo bahalap; tapi kahaus olo parajap kuman kadarhaka.

3. Idjä mandjaga totoke mahaga pambelone; tapi idjä manganga njamae buah kadjakä.

4. Olo kadian mipen tuntang djaton mandino; tapi hambaruan olo ukuh sasar baseput.

5. Olo tetek manjingi augh tandjaro; tapi olo papa manawah tuntang mamapa arepe.

6. Katetek mahaga olo idjä brasih; tapi kadarhaka mampalokang olo badosa.

7. Aton idjä manggarä arepe tatafu, tapi iä djaton haliae bara ramo; tinai aton idjä manggarä arepe pähä, tuntang kutoh panataue.

8. Hapan panataue olo tau malapas tahasenge; tapi idjä djaton maku manumon adjar djadjalan pähä.

9. Sumbon olo tetek pagapaga; tapi palitan olo papa belep.

10. Awi kadjoho lembut karidu bewäi; tapi intu olo idjä radjin iadjar aton kapintar.

11. Panatau awang dino awi pikir sasar munos; tapi idjä patäi äbes sasar mandahang.

12. Kaharap idjä randjar haradjur mangapähä atäi; tapi amon kahan-dak sampai, djetä indu upon pambelom.

13. Idjä manawali augh Hatalla, iä marusak arepe; tapi idjä mikäh prentah, acae karäh injulang.

14. Adjär olo pintar aton taha-sak pambelom, hapan mahakan dja-rat pampatäi.

15. Akal bahalap mandjadian ka-kilak olo; tapi djalan olo parajap puna ringket.

16. Olo pintar malalus karä ga-

wie hapan akal; tapi olo gila hararahan kagilae.

17. Sarohan papa lawo hong tja laka; tapi sarohan budjur toto baguna.

18. Idjä manganan adjar buah katapas tuntang kahawen; tapi idjä manumon urok, iä karäh ihorumah.

19. Kahaus idjä ihapus manis akan hambaruan; tapi manganan kapapa indjilek olo gila.

20. Idjä rampi dengan olo pintar, iä pintar kea; tapi idjä patoh dengan olo parajap karäh buah tjalaka.

21. Tjalaka puna mangatah olo badosa; tapi akan olo tetek inju lang talo bahalap.

22. Ramon olo bahalap palus anak äsoe; tapi panatau olo badosa ingkes akan olo tetek.

23. Olo idjä pähä alo hong himba mapis mahiu tau duan arä panginae; tapi olo papa munos tuntang pangulihe.

24. Awe idjä dia toto mandjarae, iä basingi anake; tapi idjä sinta iä batawat pahias mamukul iä bara korik.

25. Olo tetek kuman, sampai ombet huange; tapi knain olo papa magon tapas hantä.

BAGI 14.

1. Awì olo bawi pintar huma inguan, tapi lengän bawi gila mangarak tä.

2. Idjä manandjong huang katinduhe, iä mikäb Jehowa; tapi idjä manjak djalan bingkok manawah iä.

3. Hong totok olo gila kadjo-

hoe kilau pukul; tapi njaman olo pintar mahaga äwen.

4. Amon djaton sapi, tå dulange boang bewäi; tapi kaabas sapi mandino kutoh pangulihe.

5. Saksi budjur djaton maku manandjaro; tapi saksi parajap djuwih mamplua augh tandjaro.

6. Olo panjindir manggau kapintar, tuntang djaton sondau; tapi akan olo pintar murah bewäi kaharati.

7. Alo ikau manaharep olo gila tanggatanggar, mahin djaton ikau supa kaharati bara totoke.

8. Mingat djalac, djetä kapintar olo harati; tapi kahumong olo gila, iä tå manjalaja arepe.

9. Katiwase hababaka olo gila; tapi olo budjur hakilak sama arepe.

10. Atäi puna kasene kapähän ai; tinai hong kahandjake kea olo beken djaton tau pahir.

11. Human olo papa akan irusak; tapi tingkap olo budjur karäh mambumbong.

12. Aton djalan idjä inggarä olo budjur, tapi lawie tanggoh pam-patäi.

13. Alo haiak tatawü atäi mahin tau kapähä, tinai lawin kadjarian kahandjak tä tau indu kasinggul.

14. Atäi bingkok karäh puas awi karä djalae; tapi olo bahalap huang arepe mahin ombet toto.

15. Olo humong harap karä augh; tapi olo pintar mangenang tandjone.

16. Olo pintar batawat maliut ta-lo papa; tapi olo gila tandjong harutap.

17. Olo badjudju puna gila guwie; tapi olo idjä nahadja mamparugi manjolek, iä tå patut injingi.

18. Olo humong puna mandino kagila; tapi olo pintar mambungas arepe hapan kaharati.

19. Olo papa akan sntop intu baun olo bahalap, tinai olo parajap intu bauitonggang olo tetek.

20. Olo pähä mahin injingi kolae kea; tapi olo tatau arä sobate.

21. Idjä manawah kolae, iä sala toto; tapi berkat iä, idjä masi olo tjalaka.

22. Djaton äwen tä lajau, idjä mimbul talo papa? dia äwen idjä mambulan talo bahalap sondau asi tuntang katoto?

23. Idjä toto bagawi akan bon-tong; tapi idjä midjang bewäi puna mandino katapas.

24. Akan olo pintar panataue aton indu makotae; tapi kagilan olo parajap gila hantä.

25. Saksi budjur maliwus pambelom; tapi olo panipu hararahan tandjaroe.

26. Idjä mikäh Jehowa aton bara kota idjä dähen, tuntang palus anak äsoe ingalindong kea.

27. Kikäh dengan Jehowa, djetä tahasak pambelom, mimitbit maha-kaui karä djarat pampatäi.

28. Amon arä olo mamenda radja, djetä indu kahaie; tapi amon tapas oloe, djetä kanjukok mantir.

29. Olo idjä tau mentai basutul, iä pintar toto; tapi idjä ba-gandjir atäie, iä mangarinah ka-gilae.

30. Atäi idjä purah ombet hu-ange mambelom berenge; tapi kahiri kilau nana hong tolang.

31. Idjä mahenjek olo korik ma-mapa idjä manampa äwen; tapi idjä masi olo pähä mahorumat Hatalla.
— (17,5.)

32. Olo papa palus balongkang brangai ampin tjalakae; tapi olo tetek huang pampatäi mahin tang-gar atäie.

33. Kaharati puna melai hong

atäi olo pintar, alo marak olo gi-la iä mahin mangarinah arepe.

34. Katetek mampalahi utus olo, tapi dosa mamparusak iä.

35. Djipen pintar ingilak radja, tapi iä basingi idjä marajap be-wäi.

BAGI 15.

1. Djawap idjä paris mampate-rai kalait; tapi augh idjä badjang-kang mungkar kasangit.

2. Djelan olo pintar mampangat adjar; tapi totok olo parajap na-hasak uras kagilae.

3. Matan Jehowa manitip karä kaleka, mitä olo papa tuntang olo bahalap.

4. Djela idjä paris aton kilau batang pambelom; tapi idjä bingkok manampa kapähän atäi.

5. Olo gila mamapa adjar ba-pae; tapi idjä tarima urok, iä man-djadi pantas.

6. Hong human olo tetek ku-toh panataue, tapi hong panguli-hi olo papa puna karusak bewäi.

7. Totok olo pintar manawur kaharati; tapi atäi olo gila djaton dähen.

8. Parapah olo papa indjilek Jehowa; tapi lakudoan olo budjur ingilake.

9. Djalan olo parajap indjilek Jehowa; tapi idjä manggoang katetek äka kataue.

10. Malihi djalan budjur puna mimbit tjalaka; idjä manjingi adjar, iä akan matäi.

11. Lewu liau tuntang naraka uras intu baun Jehowa; kilen hindai atäi olo kalunen?

12. Olo panjindir djaton radjin

dengan idjä mainpudji ia, ia dja-ton maku manalih olo pintar.

13. Awì atäi handjak bau ngumi-ningumi; tapi amon atäi singgul kahanji lilap.

14. Atäi pintar manggau kaha-rati; tapi totok olo parajap murep kagilae.

15. Olo idjä puna pähä atäie djaton tawan andau bahalap; tapi idjä puna mangat atäie haradjur kilau baramirami.

16. Kälähi ramo isut tuntang mikäh Jehowa, bara kutoh panatau häwoi kalisali.

17. Bahalap haream kudjang isut tuntang hasinta, bara sapi baseput tuntang hasingi. — (17,1.)

18. Olo palait manampa kanjaing; tapi olo balemo mampaterai ka-suat.

19. Djalan olo kadian ingaram-bang dubi; tapi djalan olo budjur uras inimbok inandang.

20. Anak pintar mampahandjak bapae; tapi olo gila manawah in-due.

21. Olo parajap handjak huang kagilae; tapi olo harati manjak djalan budjur.

22. Karä pikir haiang djaka djato-n inirok; tapi amon arä olo idjä harati akal, djetä mandjadi.

23. Awì djawap njamae olo tau handjak; augh idjä toto buah wa-jabe. djetä paham bahalap.

24. Djalan pambelom, idjä akan olo pintar, mandai sasar ngambo, mangat mahakan nañaka idjä liwa.

25. Human olo badjoho indja-wut Jehowa; tapi toros tanan balo indähäe.

26. Pikir olo darhaka indjilek Jehowa; tapi kotak olo brasih äka kakilake.

27. Olo bisit bakoho marusak

humae kea: tapi idjä mangabelä sudok, ia karäh belom.

28. Atäi olo tetek mangarangka augh djawape; tapi totok olo papa haburä nahasak augh karajape.

29. Jehowa kedjau bara olo papa: tapi ia manarima lakudoan olo te-tek.

30. Amon matan olo manampa-jah bahalap, djetä mampahandjak atäi: amon ita basewut bahalap, djetä manekang tolang.

31. Pinding, idjä manumon adjar pambelom, karäh melai hindjä olo pintar.

32. Idjä manganan adjar mana-wah arepe: tapi idjä manumon urok mandjadi pintar.

33. Kikäh dengan Jehowa, djetä adjar indu kapintar; karandah puna tampanan kahai.

BAGI 16.

1. Olo tau mangarangka huang atäie; tapi palekas augh djela, djetä awi Jehowa.

2. Genep biti manaha djalaе brasih: tapi Jehowa manimbang pi-kir atäi.

3. Baring karä gawim akan Je-howa, tä karä tirokm haradjur man-djari.

4. Jehowa djari manampa talo handiai akae bewäi, alo olo papa kea hong andau tjalaka mahin akan horumat ai.

5. Karä olo idjä hai atäie puna kabelän Jehowa; toto haliae, äwen tä djaton tau dia ihukum, alo äwen pakat samandiai.

6. Awì kahalap tuntang katoto kasalan injapan; awie mikäh Je-howa olo tau mahakan kapapa.

7. Amon djalan olo ingilak Jehowa, tā maka musohe mahin ingabuahe kea dengae.
8. Isut tuntang katetek bahalap bara kutoh pangulih tuntang kasala.
9. Atäi olo mangalagai djalae; tapi Jehowa mangamburi tasaran paie.
10. Augh tndjum aton intu totok radja, njamae djaton sala hong basara.
11. Dasing tuntang taradju idjä budjur puna ramon Jehowa; karä batun-dasing hong kantong uras tampau ai.
12. Mawi kadarhaka, djetä indjilek radja; krana awi katetek padusae indähen.
13. Totok biwihi tetek ingilak radja; idjä hakotak budjur injintae.
14. Kasangit radja puna sarohan pampatäi; tapi olo idjä pintar manjapan tä.
15. Amon bau radja manis, djetä pambelom; asie kilau udjan mukäi tilihin talo imbul.
16. Mandino kapintar, djetä paham bahalap bara bulau, tuntang mulih kaharati paham barega bara salaka.
17. Djalan olo budjur maliut kadarhaka; idjä mahaga djalae, iä manonggo pambelome.
18. Idjä akan rusak, iä badjoho helo; kahain atäi puna tampanan kalongkang.
19. Bahalap haream olo randah atäie haiak dengan olo korik, bara ompat mambagi talo irampas haiak dengan olo badjoho.
20. Idjä mangenang augh Hatala, iä sondau ontong; berkat iä, idjä harap Jehowa.
21. Olo idjä pintar atäie injewut harati; tinai amon aughe paris, djetä madiar bahalap haream.
22. Akal aton kalin pambelom akan tempoe; tapi augh adjar olo gila uras kagila.
23. Atäi olo pintar mamintar njamae, tuntang dahangmandahang adjar intu totok biwile.
24. Kotak paris kilau sarangan madu, indu kamanis akan hamburuan, tuntang tatamba akan tol Lang.
25. Arä olo manaha djalae budjur, tapi lawie manantarang pampatäi.
26. Kahaus olo mandolop iä bagawi, krana knaie hadjadjuan iä.
27. Olo setan nambowong kapapa, iä pahatotok apuapui.
28. Olo putarbalik manampa kennaing, tinai olo pangotok mado olo hakapato hasuat.
29. Olo darhaka karampie mahin napakaroke, tuntang mimbit iä manjak djalan idjä djaton bahalap.
30. Idjä habirep matä djaton bahalap pikire; idjä pangkipangkit biwihe malalus kapapa.
31. Owan tā makota kabungas; djetä sondau hong djalan katetek.
32. Olo pandjang ataie bahalap bara olo abas; tinai olo idjä mampalah arepe bahalap bara olo idjä mampalah kota.
33. Tenong infarik akan pakuan; tapi kalabuae tumon kahandak Jehowa.

BAGI 17.

1. Idjä kasuap tepong bewäi huang kasanang bahalap bara huma idjä basuang karami haiak kennaing.

2. Djipen idjä harati karäh mulles marentah anak tempoe idjä bu-reng, tuntang iä karäh mambagi ramo akan paharie.

3. Gagulang tä akan mariksa salaka, priok akan bulau, tapi Jehowa idjä mariksa atäi olo.
4. Olo parajap djimput dengan totok papa, olo bingkok manalungan pindinge akan djela panandjaro.
5. Idjä hababaka olo pähä manawah idjä manampa äwen; idjä handjak tagal tjalaka, iä djaton karäh lapas bara hukum.
6. Makotan olo bakas, iä tä anak äsoe, tinai bapae indu horumat karäi anake.
7. Tahiу perkara hai djaton patut intu olo gila; kilen hindai olo hai, amon iä manandjaro!
8. Olo idjä purah manjudok inggarä olo kilau hintan, brangai ulese iä mandino ontong.
9. Idjä manutup kasalan, iä manggau sinta; tapi idjä baruek mambuka perkara pisah dengan kapatohé.
10. Augli pudji manimben intu olo pintar paham bara kasaratus mamukul olo gila.
11. Sana olo parisang manirok kapapa, salenga sarohan karas sampai, mawi iä.
12. Käläh manjupa bahuang idjä djari irampas anake, tapi äla olo parajap huang kagilae.
13. Idjä manjulang talo bahalap hapan kapapa, kapapa kea djaton balekak bara humau olo tä.
14. Idjä manampara klahi, iä sama kilau olo idjä mangarak tabat danum. Käläh ikan terai hasnat helo bara klahi djari masak.
15. Idjä mambudjur olo papa, tuntang manipan olo tetek, toto kadaduä tä kadjilek Jehowa.
16. Akan en manenga rear intu lengän olo gila hanggape mamilii kapintar, basa iä puna djaton bara atäie?
17. Sobat toto haradjur sinta, tuntang pahari puna inakan, mangat mandohop hong kadjakä.
18. Olo tä humong, idjä purah mandjuluk lengäe mandal kolae.
19. Idjä radjin klahi radjin kasalan, tinai idjä manjama kagantong bauntonggange dengan ain olo hai, iä manggoang tjalaka.
20. Idjä putarbalik atäie djaton akan mandino kahalap, idjä bingkok djalae lawo huang tjalaka.
21. Idjä manak olo gila, iä karäh kapähä atäie, tuntang bapa olo parajap djaton sondau kahandjak.
22. Atäi idjä puna handjak mimbit tatamba mait, tapi idjä puna pungupungut mamboang tolange.
23. Olo parajap radjin manjudok basilisilim, hanggape mamingkok djalan idjä budjur.
24. Olo harati sondau kapintar darah baue, tapi matan olo gila lajang sampai saran petak.
25. Anak idjä parajap puna indu kapähän bapae, tuntang indu kungungat atäie idjä manakan iä.
26. Djaton patut mandanda olo tetek, dia haliae mamukul olo hai tagal kabudjure.
27. Olo harati mahawal kotake, tuntang olo pintar puna sabar atäie.
28. Djaka olo gila manjuni arepe, mikäh iä inggarä pintar tuntang harati, asal iä marantep njamae.

BAGI 18.

1. Idjä mamsih arepe, iä manggoang kipae kabuate, tuntang iä malawan karä tirok bahalap.

2. Olo gila djatou maungilak kararati toto, baja uka talo awang huang atai ai batarang bewai.

3. Eka kadjan olo parajap, hetai katawah madja kea, tuntang kahawen dengan kanjukok.

4. Kotak idja hong njaman olo pintar aton kilau damum handalem, tinai lowang kapintar ta kilau batangdanum lombah.

5. Djaton patut tarima ampin olo papa, tuntang manipan olo tetek hong basara.

6. Totok biwh olo gila mungkar kanjaing, tuntang njamae meramerat blaku pukul.

7. Totok olo gila mandjadi indu karusake, tinai njamae indu djarat hambaruae.

8. Kotak olo pangotok sinisnik bewai, tapi djetai manimben intu ramon kuaie.

9. Olo idja undanganding, ia ta kolan olo idja mamparohot arepe.

10. Aran Jehowa puna kota dähen; olo tetek mahakan kantai tuntang ingalindong.

11. Karai ramon olo tatau indu kota dähen akae, tuntang kilau pagar gantong; tapi kamääe bewai.

12. Amon olo akan rusak, ta atiae badjoho helo; maka tamparan horumat, djetai karandah.

13. Idja mandjawap manjalahan, djetai indu kagilae tuntang kahawae.

14. Peres bereng atai tau manjarenae; tapi amon atai darai, äwe tau mahanan tuntang mampendeng djetai?

15. Atai awang harati mandino kaapik, tuntang pinding olo pintar manggau djetai.

16. Olo panenga mampalandang arepe; tengae ta mimbit ia naharep olo hai

17. Idja helo mangadu hong b Sara, ia tetek ampie; tapi amon idja silae dumah, djetai patut iriksa.

18. Tenong manggeto perkara palus mamatus marak olo kwasa.

19. Amon pahari habantah, bahali mangabuah ta bara marampas kota dähen; klahin äwen bunggut haream bara kantjing human radja.

20. Awu bua njamae knain genep biti imbesoh; ia karai imeda awi pangulih totoke.

21. Pampatai tuntang pambelom aton hong kwasan djela; genep biti, idja langkap dengae, karai kuman buae.

22. Idja sondau sawai tinduh, ia sondau djawet, djetai awie ingilak Jehowa.

23. Olo korik hakotak rimorimoh; olo tatau tombah meramerat.

24. Idja arai sobate tau bewai rusak; tapi djaka aton intu ikau, idja toto sinta ikau; ia ta rantep haream bara pahari.

BAGI 19.

1. Olo pähä idja manandjong huang kabudjure, ia bahalap bara olo bingkok totoke idja puna gila.

2. Amon djaton tumon kaharati, djaton baguna bewai; idja pahalau bakadjeng paie karai sala.

3. Kagilan olo marusak djala; tinai atiae maridu mamaipa Jehowa.

4. Panatau mamparai sobat; tapi olo pähä ingalapean sobate.

5. Saksi panandjaro toto akan

buah hukum; idjä djuwih manandjaro djaton akan mahakan.

6. Arä olo musok olo hai: tuntang olo handiai handak rampi dengan olo, idjä tau mauenga talo.

7. Karä paharie mahin mangabelä olo pähä, mahin tinai karä karampie mangedjau arepe dengae: baja djandjie inengae ake, awang djaton baguna.

8. Idjä manggau kapintar, iä sintia hambaruae: idjä mahaga kaharati, iä karäh sondau kahalap.

9. Saksi panandjaro toto akan buah hukum: idjä djuwih pamunga karäh rusak.

10. Ontong djaton patut akan olo gila: djaton haliae djipen patut marentali mantir.

11. Kapintar olon mahawal kasingit atäie: djetä indu horumate toto, amon iä tau suni kahum olo mamapa iä.

12. Kalait radja kilau sakungkong singa: tapi asie kilau ambon hong oru.

13. Anak idjä gila toto indu tjakanan bapae: olo bawi palait kilau pasuran idjä haradjur nahasak.

14. Huma tuntang ramo ilahi indu bapae: tapi sawä idjä tinduh, iä tä panengan Jehowa.

15. Kadian mimbit tiroh tudjah: olo baknlas akan blau.

16. Idjä mahaga prentah mahaga hambaruae: tapi idjä mangabelä djalae akan matäi.

17. Idjä radjin manjanjang olo pähä, iä mahandjaman akan Jehowa; iä karäh manjulang kahalape ake.

18. Djara anakm, katahim tau harap mobah iä: tapi äla parasengen sampai mampatäi iä.

19. Krana kasangit idjä paham mamparugi bewäi: tagal tä lapas

iä, tä ikau tau mandjara iä dapit timai.

20. Tumon adjar, tuntang tarima urok, mangat ikau dapit pintar.

21. Arä pikir hong atäi olo: tapi kahandak Jehowa melai dähen.

22. Olo handjak awi kadjohae; tapi olo pähä bahadap bara olo pamungga.

23. Kikäh dengan Jehowa mandohop mambelom, tuntang kabesohe olo tau batiroh, tjalaka djaton tau sondau iä.

24. Olo kadian mandulä lengäc akan rindjing, tuntang djaton kabawae manggatang tä akan njamae timai.

25. Amon ikau mamukul olo panawah panjindir, tä maka olo humong harati: adjar olo pintar, maka iä radjin tarimae.

26. Idjä marusak bapae tuntang maharak indu, iä tä anak idjä patut indjilek tuntang injapa.

27. Käläh anak, terai bewäi mahnining adjar! tä toto badjeleng ikau lajang bara urok kaharati.

28. Saksi setan hababaka basara, totok olo papa manelen kasalan.

29. Hukum djari tatap akan olo panawah panjindir, tuntang pukul akan likut olo gila.

BAGI 20.

1. Anggor tä puna panawah panjindir, tuak puna paridu: idjä lajang kantä sampai katatahi iä djaton akan pintar.

2. Pampikäh radja kilau sakungkong singa: idjä marahas iä mamapa pambelom ai kea.

3. Indu horumat olo hali, amon

iä dia karait klahi; tapi karü olo gila radjin tamä kasuat.

4. Tagal musim sadingen olo kadian djaton maku maluku; djadi wajah getem iä manjadakah tuntang djaton mandino.

5. Tirok hong atäi olo kilau danum handalem; tapi olo pintar tau masip tä.

6. Genep biti manara kahalape: tapi äwe tau sondau olo idjä budjur toto?

7. Olo tetek, idjä manandjong huang kabudjure, toto anake kea karäh batuah limbah iä.

8. Radja, idjä mondok hong padusun basara, aton mangiap manganan kadarhaka hapan matae.

9. Äewe bahanji hamauh: aku toh brasili atäiku, aku toh djaton bara kasalan?

10. Dasing turon duä, gantang turon duä, djetä indjilek Jehowa.

11. Alo anak olo mahin tau ingasene awi dasare, djaka iä handak budjur tuntang tinduh.

12. Pinding idjä toto mahining, tuntang matä idjä tarang mitä, duäduä tä tampan Jehowa.

13. Äela radjin batiroh, belä ikau pähä belom: renang matam, tä ikau karäh ombet panginam.

14. Papa, papa bewäi! koan idjä mamili: tapi limbah iä djari hagoet, tä iä manarae tinai.

15: Aton bulau tuntang mutiarra: tapi idjä pangkarega, djetä totok biwih idjä pintar.

16. Duan pakaian olo tä idjä djari mandal olo beken, duan ramoe indu sanda tagal olo beken tä.

17. Tepong takau manis angate, tapi limbah tä mandjadi kilau baras intu njamä.

18. Karä tirok mandjadi, amon

ilalus tumon akal; tinai parang patut ilalus tuntang kaapik.

19. Idjä masnuman talo basilm, iä sama kilau olo pangotok; äla karait dengan olo idjä djaton tau melai idjange.

20. Idjä manjapa indu bapae, palitan ai karäh belep marak äka kaput pidjem.

21. Panatau idjä iraup kanaha, kadjariae djaton imberkat.

22. Äela koam: aku handak maläh kapapa tä. Entai Jehowa, iä karäh mandohop ikau.

23. Dasing turon duä, djetä kabelän Jehowa, tinai taradju hapa mamikir djaton bahalap.

24. Djalanan olo uras awi Jehowa: maka kilen olo tau harati djalaer?

25. Djetoh djarat akan olo, amon iä taparandjur bamiat, tuntang limbah tä iä handak mangarajau djandjie.

26. Radja idjä pintar mangiap manganan olo papa, tuntang manepä manggalingan iä.

27. Hambaruan olo kilau sumbon Jehowa, idjä mariksa hapus talo huange.

28. Sinta tuntang katoto maha ga radja, awi sintia padadusae indähen.

29. Kabungas budjang hatuä, djetä kaabase, tinai owan indu horumat olo bakas.

30. Himang pukul manatamba olo papa, pukul idjä manimben sampai ramon knaie.

BAGI 21.

1. Atäi radja intu lengän Jehowa kilau panggong; iä mam-

plua tä akan äka tintun kahandake.

2. Genep biti manggarä djalae budjur; tapi idjä manimbang atäi, djetä Jehowa.

3. Malalus katetek tuntang kabudjur, djetä ingilak Jehowa haream bara parapah.

4. Kadjojon matä tuntang kahanjin atäi, djetä palitan olo papa, uras dosa bewäi.

5. Karä akal olo ukuli uras bahambit; tapi karä olo idjä kannahä gawie akan tapas.

6. Mamumpong panatau hapan djela panandjaro mandjadi kilau kawo idjä tariup, mandjadi djarat pampatäi.

7. Ganan rampas olo papa akan mampalomos iä, basa iä djaton maku malalus talo budjur.

8. Djalan olo idjä tiwas puna bingkobingkok; tapi gawin olo brasih puna budjur.

9. Bahalap haream melai intu puting hila ruar, bara melai hong huma hindjä bawi palait.

10. Hambaruan olo papa haus kadarhaka, alo idjä kapatohe kea mahin djaton iasi intu matae.

11. Amon olo panawah panjindir indjara, tä maka olo humong harati; amon madjar olo pintar, maka iä palus radjin tarima tä.

12. Idjä tetek tä mingat manahiu human olo papa, tuntang mambaring olo papa tä akan karusak.

13. Idjä manjumbel pindinge bara usok olo pähä, iä tä kea karäh mangkariak, tapi djaton inarima.

14. Talo inenga basilisilim mambelep kalait, tuntang talo indu sapan mambelep kasangit idjä hasep.

15. Olo tetek radjin mawi talo

idjä budjur; tapi akan olo parajap djetä indu kikähe.

16. Olo idjä lajang bara djalan akal karäh hindjä ungkup olo bagin matäi.

17. Olo idjä radjin karami bakal indu tapas; idjä paham radjin anggor tuntang minjak, kwaka iä tau tatau! — (*Luk.15.13.*)

18. Olo parajap ihukum tagal olo tetek, tuntang olo darhaka tagal olo budjur.

19. Bahalap haream melai hong petak boang, bara hindjä sawä idjä palait habajat.

20. Hong human olo piutar magon kutoh ramo bahalap tuntang minjak; tapi olo idjä gila gap manelen ai.

21. Idjä manggoang katetek tuntang sintia, iä sondau pambelom, katetek, horumat.

22. Olo pintar mandai kotan olo abas, palus mampalokang kwasae idjä äka kaharape.

23. Idjä mandjaga njamae tuntang djelae, iä mahaga hambaruae bara kadjakä.

24. Idjä badjoho tuntang ringgur, iä inggarä panawah panjindir; karä gawie kilau njanjau awi kadjohoe.

25. Olo kadian matäi mimbit kipäe: krana lengäe djaton maku bagawi.

26. Iä kamipempen nongkang andau; tapi olo tetek manenga, djaton maku mangahana.

27. Parapah olo papa puna kadjilek, paham haream amon iä manenga tä dengan akal papa.

28. Saksi panandjaro akan rusak; tapi olo idjä masuman toto tumon pabininge, iä karäh manang kotake.

29. Olo parajap mamhudjur baue,

tapi olo idjä timduh mambudjur djalae.

30. Djaton kapintar, djaton akal, djaton pikir bapedah malawan Jehowa.

31. Hadjaran inatap akan andau parang: tapi kamanang tä bara Jehowa bewäi.

BAGI 22.

1. Aian bahalap barega bara kutoh panatau: tinai kakilak olo dengan ita, djetä bahalap bara salaka bulau.

2. Olo tatau tuntang olo pähä puna hasupa: Jehowa idjä mandjadian samandiai tä.

3. Olo pintar mingat tjalaka, balalu manjahokan arepe; tapi olo paleng manandjong harutap palus buah kapähä.

4. Baläh karandah tuntang kikäli dengan Jehowa: djetä panatau, horumat, pambelom.

5. Suah tuntang djarat aton hong djalan olo bingkok: idjä handak mahaga pambelome mahakan arepe kedjau bara hetä.

6. Adjär anak olo tabela tamparan djalae, tä iä djaton maku balekak dengan djetä amon iä bakas.

7. Olo tatau marentah olo pähä, tinai idjä mindjam mandjadi djipen idjä mahandjaman akae.

8. Idjä mimbul kasalan manggetem kapähä, maka pukul kardharhakae imelek.

9. Idjä bahalap matac imberkat; krana iä manenga panginae akan olo pähä.

10. Harak olo panawah panjin dir, tä klahi hong huma lilap, tä olo terai hasuat hasapa.

11. Idjä mangilak karasih atäi, tuntang idjä paris njamae, djetä indu sobat radja.

12. Matan Jehowa mahaga kaharati: tapi karä perkaran olo parajap imbalike.

13. Koan olo kadian: aton singa intu ruar, suro aku impatäie hong djalan.

14. Totok biwh lontäi kilau palowang idjä timben, idjä ingabelä Jehowa lawo huange.

15. Kagila puna leket hong atäi anak olo tabela; tapi pukul adjar maharak mangedjau tä dengae.

16. Idjä mararat olo pähä manatau iä: tinai idjä manenga akan olo tatau mamparohot panataue.

17. Talingan pindingm, senäh karä augh olo pintar, palus kandong adjarku hong atäim.

18. Krana mangat hewäi ikau, amon ikau mahaga tä intu huangm, tuntang samandiai tä karäh tatap hong totok biwihm.

19. Aku madjar ikau andau toh, mangat Jehowa indu äka kaharapm, ikau toh kea, djaton beken.

20. Dia kindjap aku djari manjurat tä akam, hapan karä ampin tirok tuntang adjär?

21. Mangat aku masuman akam katantun katoto tä, nakara ikau tau tombah augh äwen budjubudjur, idjä manjoho ikau.

22. Äla maramps olo pähä basa iä pähä; tinai äla mahanjek olo tjalaka hong basara.

23. Krana Jehowa karäh malalus perkarae, balalu iä karäh maramps tahaseng olo idjä marampas äwen.

24. Äla mangola olo palait, äla hakapatoh dengan olo idjä pura sangit;

25. Suro ikau manumon djalae,

palus mambet djarat akan hambaruam.

26. ÅEla omba olo idjä radjin mandal, tuntang mananggong utang olo;

27. Krana buhen olo akan manduan sasurom bara pendam, amon ikau djaton hapam manahore tinai?

28. ÅEla mobah toros tikas tama, awang djari iawi tato horan.

29. Amon ikau mitä olo idjä basikap gawie, iä tä karäh tamä hong baun radja, tuntang djaton akan melai marak olo korik.

nam, djetä akan intam tinai, tumtang karä aughun awang bahalap indu nihau bewäi.

9. ÅEla hamauh intu pinding olo gila, krana iä manawah kaptintar karä kotakm.

10. ÅEla mobah toros tikas tama awang usang, tuntang äla mahupi tanan nolä.

11. Krana Idjä paliwus äwen tä toto kwasa: iä karäh malalus perkaran äwen dengam.

12. Djuluk atäim akan adjar, tuntang pindingm akan karä kotak awang pintar.

13. ÅEla mangahana djara bara anak olo tabelia; amon ikau mamukul iä hapan uäi djaton iä akan matäi. — (13,24.)

14. Toto, ikau mainukul iä hapan uäi, tapi ikau mahakan hambaruae bara naraka.

15. Joh anak, amon atäim pintar, tä atäiku kea handjak;

16. Tuntang bnaku riariak amon njamam manjewut augh budjur.

17. ÅEla atäim bahiri olo badosa, tapi siming andau kälähi melai huang kikähm dengan Jehowa.

18. Krana toto aton bewäi pambelom idjä rahian, kaharapm djaton akan haiang.

19. Hining, o anak, palus pintar, tuntang pabudjur atäim hong djalae.

20. ÅEla mangola olo pambusau, idjä marusak isie kea.

21. Krana olo pambusau tuntang babungu sasar pähä: tinai kahaus batiroh makaian tempoe hapam talo kupit.

22. Awì mamenda bapam, idjä djari manakan ikau, tuntang äla mangabelä indum, amon iä djari bakas.

BAGI 23.

1. Amon ikau mondok omba kuman hindjä olo hai, ingat buabuah äwe idjä tandipah baum:

2. Balalu danan lading kahana balengkongm, amon ikau pahalau kahausm.

3. ÅEla pahalau mipen panginae idjä bahara, krana djetä mam-pahawen.

4. ÅEla mandjndju arepm han-dak tatau, kälähi terai bara karä akalm.

5. ÅEla matam hagatang man-nuntut tale awang puna djaton akam: krana lietä manampa pa-lapase kilau burong nasar, idjä manjalumbo manintu langit.

6. ÅEla omba kuman dengan olo bisit, äla mipen karä panginae awang mangat.

7. Krana tuwon puna dasar atäie, kakai iä: kuman, ihop, koae dengam, tapi kwäka atäie toto bahalap dengam.

8. Karä suap awang djari ki-

23. Pili katoto, tuntang äla mandjuale tinai, tuntang kapintar, adjar dengan kaharati.

24. Bapa olo tetek handjak rantang paham; idjä djari manak olo pintar rindang tagal iä.

25. Pahandjak bapam tuntang indum, parantang äwen idjä djari manak ikau.

26. Djuluk atäim akangku, o anak, tuntang soho matam mangilak mahaga karä djalangku.

27. Krana sapangan tä palowang idjä timben, sawä idjä pahabandong tä kali idjä sekä.

28. Iä mimpa kilau bigal, iä mamparü karä basat marak olo.

29. Kwe kapähä, kwe tjalaka, kwe karidu, kwe tangis, kwe himang djaton tawan bukne, kwe himatä bahandang?

30. Intu olo tä idjä lajan hong anggor, idjä tanggoli manggau talo ihop bahari.

31. Äela mitä anggor iä bahalap bahandang ampie, tuntang manara hong sangkir, tinai mangat telae:

32. Harian djetä kilau handipü, palus manotok kilau handjilawan.

33. Tä matam karäh manampajah bawi beken, tuntang atäim karäh mamplua karä augh gila:

34. Djadi ikau sama kilau olo idjä batiroh bentok tasik, kilau olo idjä batiroh hong lawin tihang.

35. Olo djari mamukul aku, koam, tapiaku djaton kapähä: olo tempü aku, tapiaku djaton mangkemae; amonaku misik djari ngalunen arepku, tä makaaku haream handak manggaue tinai.

BAGI 24.

1. Äela bahiri olo papa, tuntang äla mipen hindjä äwen tä.

2. Krana atäie bapikir karusak, tuntang totok biwihe mangalagai tjalaka.

3. Awitapiantar huma imang-un, awi kaharati djetä indähen;

4. Awitapiantas karä karonge ingontep dengan panatau idjä batega tuntang bahalap.

5. Olo pintar toto abas, timai olo barakal kutoh kwasaee.

6. Krana hapan akal pintar patut mamarang, äka arä olo idjä tawan tirok, äwen hetä manang.

7. Kapintar pahalau hai akan olo gila; iä djaton bahanji marakang njamae hong basara.

8. Idjä bakumang haus mawi talo papa, iä toto inggarä basat.

9. Karä tirok olo gila uras dosa: timai olo panawah panjindir indu kadjilek olo.

10. Amoi ikau djaton bahanji hong andau kadjakän olo, toto djaton kea kwasam akam kabnatm timai.

11. Awat äwen, idjä akan impatäi, tuntang äla mandajong arepm bara äwen, idjä imbit olo akan imuno.

12. Mikäh koam: toto, ikäi djaton djari katawan tä. Kilen, kamäm, idjä manimbang karä atäi olo, iä djaton katawan tä? djaton iä idjä mingat hambaruam kasene tä? maka iä mamalih genep biti tumon gawin ai.

13. Joh anak, kuman mado, djetä bahalap, tinai sarangan mado tä manis intu tangepm:

14. Tumon tä kea mangadji pintar akan hambaruam; amon

ikau mandiuo tä, maka rahian ikau karäh bontong, tuntang kaharapm djaton handak haiang.

15. Åla kilau olo papa mimpa human oto tetek, åla marusak äkae batiroh.

16. Krana alo hangkudju olo tetek lawo mahin mendeng tinai: tapi olo papa balalu babaring lawo akan tjalaka.

17. Åla handjak atäim tagal mu-solm balongkang, tinai åla atäim riindang tagal iä tanggarurus;

18. Suro Jehowa mitae palus mandjilek djetä, balalu mindah kalaite bara olo tä mawi ikau.

19. Åla ikau paham sangit tagal olo papa, åla bahiri olo darhaka:

20. Krana olo papa puna djaton talo kaharape, tinai sumbon olo darhaka karäh belep.

21. O anak, mikäh Jehowa tuntang radja, åla oimba idjä batekang parisang.

22. Krana salenga kea karusake akan lembut; äwe katawan prea tjalakan äwen tä sampai? —

23. Djetoh kea sewut tanding olo pintar: Djaton patut manrima ampie hong basara.

24. Idjä hamauh dengan olo papa: ikau toh tetek, — iä tä injapa olo arä, tuntang karä djalahian olo basingi dengae.

25. Tapi idjä mandjara olo tä, iä bahambit bewäi, tuntang kutoli berkat lawo akae.

26. Djawap paris kilau sium hong ujamä.

27. Nguan satiarm helo tuntang alan tanam, limbah tä pangun humam.

28. Åla mandjadi saksi tandjaro mawi kolam, sampai totokm napakarok kaputusan.

29. Åla koam: kilau olo mawi aku, tumon tä aku tinai, tuntang handak mainalih genep biti tumon gawie.

30. Aku djari mahoroe tanan olo kadian, tuntang pambulan anggor olo runggo:

31. Itä, uras tingen lembut hetä, hapus kabukae ngalambo garigit, tinai pagar batue djari karakarak.

32. Amon aku mitae, aku mangandong tä hong atäiku; aku manampajah palus iadjar awi tä.

33. Käläb tiroh hindai isut, parontok hindai isut, kipit arepm hindai isut tuntang menter:

34. Tä kapähäm basikap tanggoh ikau, tuntang katapasm kilau olo parang. — (6.11:28,19.)

BAGI 25.

Sewut tuntang tanding Salomo,
baris duä.

1. Djetoh kea sewut tuntang tanding Salomo, idjä ingampeleng olo aim Hiskia, radja Juda tä.

2. Manjahokan djapae, djetä horumat Jehowa: tapi horumat radja tä amon mariksa karä per-kara totototo.

3. Kilau kagantong laugit tuntang katimben petak, kakai kea atäi radja djaton taratuga.

4. Kanan puja bara salaka, tä djetä mandjadi ramo bahalap.

5. Kanan olo papa bara darah radja, tä padadusac karäh indähen awi katetek.

6. Åla badjoho ompat radja, åla badjudju mendeng intu äka olo hai;

7. Krana bahalap akam, amon

olo hamauli dengam: taudar kanganbambo ikau: — bara ikau impa randah intu baun olo hai tä. idjä äka kabandak matam.

8. Äela kanaha haklahi, surorahian ikau mawi gana enen, amon idjä dengam djari mampahawen ikan.

9. Kabuah perkaram dengan kolam: tapi äla masuman talo basilim ain olo:

10. Belä iä, idjä mahining tä, mamapa ikau, palus britam papa haradjur, djaton terai.

11. Augh idjä toto huah wajahe, djetä kilau bua bulau hong piring salaka.

12. Adjär pintar hong pinding idjä radjin, djetä kilau suwang bulau tuntang saling barega.

13. Kilau kasadingen danum baku metoh musim getem, kakai saroahan idjä budjur akan idjä manjoho iä, tuntang iä mammangat hambaruan tempoe.

14. Olo idjä laladjok mandjandji, tuntang djaton malaluse, iä hanan huange, iä kilau lewu takilau baunandau tuntang riwut, idjä djaton udjae.

15. Awı kasuntul olo hai tarusok, kilau djela idjä malisen mandarai tolang

16. Amon ikau sondau madu, baja kinau ombeombet, belä ikan pahalau peda, palus muta tä tinai.

17. Djadjahai bewii panandjongm madja human kolam, belä iä puas dengam, tuntang mangelut ikau.

18. Saksi idjä manjewut angh sala mawi kolae, iä tä pukul, padang tuntang anak panah idjä batadjjim.

19. Kaharap basat metoh kadjakä, djetä kilau kasingä idjä gulep, tuntang pai idjä talokas.

20. Idjä manjanji akan olo pähä

atäie, djetä kilau mengkak pakaiyan musim sadingen, kilau manusuh tjuka hong sandawa.

21. Amon musohm blau, pakanan iä: amon iä teah beliae, pihop iä. — (*Matt.5.44.*)

22. Krana kalotä ikan kilan manunjok barah apui hundjan takoloke, tinai Jeliowa karäh maläh akam.

23. Riwut utara mimbit udjan, djela pangotok mampasem bau.

24. Bahalap harcam melai intu puting hila ruar, bara melai hong huma hindjä bawi palait.

25. Brita bahalap bara tanah kedjau, djetä kilau danum sadingen akan olo teah beliae.

26. Olo tetek idjä pahir awi olo papa, djetä kilau kali idjä ingero, kilau lowang danum idjä imapa.

27. Pahalau kuman madu djaton bahalap: tinai idjä magon manirok talo hai, maka djetä pahalau babehat akae.

28. Olo idjä djaton tau manadipas, iä kilau lewu takilau lampas, idjä nihau kotaе.

BAGI 26.

1. Kilau udjan habungkus metoh musim pandang, tinai kilau udjan wajah getem, kalotä horumat djaton hakabuah dengan olo gila.

2. Kilau darin ampit tuntang trawang kalialang, kalotä sapa idjä djaton bara bukue, djaton tambelan.

3. Pukul akan hadjaran, ganjakä akan kalidai: kalotä uüi akan likut olo gila.

4. Äela tombah olo gila tu-

mon kahumonge, belä ikau sama dengae.

5. Tapi tombali olo gila tunon kapatut kahumonge, belä iä mauggarä arepe pintar.

6. Iä mangudong paie, tuntang manjurup kapähä, idjä handak nguan perkara hapan sarohan idjä gila.

7. Sama kilau olo kait handak babigal, kakai amou olo gila manahiu kapintar.

8. Idjä manenga horumat akan olo gila, djetä kilau olo mandjakah hintam akan tujok batu.

9. Sewut pintar hong totok olo gila kilau duhi idjä madjok lengän olo babusau.

10. Kilau olo pamanah idjä mam-pahimang talo handiai, kalotä iä idjä mupah olo gila tuntang olo panjiar.

11. Kilau aso kuman utae tinai, tunon tä olo gila, idjä maruek kagilae.

12. Amou ikau mitä olo idjä manggarä arepe pintar, tä maka olo gila tau iharap labih bara olo djetä.

13. Puna augh olo kadian: aton singa hong djalan, aton meto basiak hong pelek.

14. Kilau blawang balikbalika hong gagelae, kakai olo kadian intu sasuroe.

15. Olo kadian manduläi lengäe akan rindjing, tapi pahalan bahu kamäae manggatang tä timai akan ujamae.

16. Olo kadian manggarä arepe pintar haream bara udju biti idjä pantas aughe.

17. Olo mahalan, idjä mangarait arepe hong klahin olo, iä kilau olo idjä manjumput pin ding aso pamangkit.

18. Kilau olo gila mandjakah barah apui, anak panah tuntang talo baka matäi:

19. Tunon tä olo, idjä manipu kolae, tuntang hamauh tinai: aku huräh bewäi.

20. Amon djaton kaju hindai, maka apui belep: tinai amon djaton olo pamado, tä karidu badjeleng terai.

21. Kilau buring akan barah, tuntang kaju akan apui, kakai olo palait mamandok klahi.

22. Karä augh olo pamado uras kilau pukul, palus manimben intu ramon knai.

23. Totok idjä pantas tuntang atäi idjä papa, djetä kilau kiwak talo idjä basapu salaka.

24. Olo panjingi nahadja manus totoke, tapi huange manggau tipu.

25. Amon iä mampahalap aughe, ala harap iä, krana tä kadarhaka tilap udju hong atäie.

26. Alo kasingi mamunga manitup arepe, toto kadarhakae karäh bakarinah kea intu olo arä.

27. Idjä mangali palowang, iä kea lawo hetä: tinai olo idjä mambaring batu, maka djetä tampuslang buah iä.

28. Djela bingkok basingi äwen idjä djari imapae, tuntang totok halau mandjadian tjalaka hewäi.

BAGI 27.

1. Äla patara arepm tagal andau djewu, krana ikau mahin djaton katawan kilen kadjaran andau toh.

2. Käläh olo beken manara ikau,

- ala njamam, djalaham beken, tapi
ala totok biwih aim.
3. Batu puna babehat, tinai
baras mahanjong: tapi kasangit
olo gila babehat haream bara ka-
daduä tä.
4. Kalait puna talo basiak, tun-
tang kasangit puna sarosaroi; tapi
äwe tau mahalang kahiri?
5. Djara idjä tarang bahalap
bara sintu idjä basilim.
6. Olo idjä sinta' alo iä man-
djava, djetä bahalap bewäi: tapi
karä sium olo panjingi uras haliaw.
7. Idjä besoh, danum madu
mahin ihudjenge: tapi idjä blau.
talo bapait mahin manis ka-
mäae.
8. Kilau burong idjä kumba-
kumbang nihau sarangae, tumon
rä olo idjä akan hadari bara ka-
lekae.
9. Minjak tuntang dupa mam-
pahandjak atäi: tumon tä kamanis
sobat idjä toto, tagal tiroke idjä
budjur bara atäie.
10. Ela ngalapean sobatm atawa
sobat bapam: tinai äla manalih
human paharim metoh katika tjala-
kam; krana bahalap olo karampi
idjä hakatokep kalekae bara pa-
hari idjä kedjan.
11. Pintapintar, o anak, tun-
tang pahandjak atäiku, mangat
aku tau mandjawap olo, idjä ma-
mapa aku.
12. Olo piutar mingat tjalaka,
palus manjahokan arepe; tapi olo
humong manandjong harutap pa-
lus buah kapähä.
13. Duan klambin idjä mandal
olo, tinai duan ramoe indu sanda
tagal olo beken tä.
14. Idjä haradjur hai aughe mam-
berkat kolae, djetä injewut kilau
manjapa.
15. Pahutun andau udjan idjä
djaton malajan tuntang olo bawi
palait, duäduä tä sama bewäi;
16. Olo idjä handak mambalang
iä, käläh iä mambalang riwut sa-
sindä, atawa mangarakop undus.
17. Pisau mikis mampanjih pi-
sau: kalotä olo mampanjih kolae.
18. Idjä manounggo batang kor-
ma ai, iä karäh kuman buae; ti-
nai idjä manjang tempoe buabuah
mandino horumat.
19. Kilau kangkalingen hong
danum mamprahan bau, kalotä
atai olo hatandipah dengan kolae.
20. Naraka tuntang karusak djat-
ton tau besoh, tinai matan olo
kea djaton tau puas.
21. Kilau gagulang akan salaka,
tuntang priok akan bulau, tumon
rä olo ingkemä awi njaman idjä
manara iä.
22. Paribasa ikau tempä olo gila
hong lisong hapan halo, sampai
rotek: mahin dia kea kagilae
handak nihau.
23. Karä tabirim tonggo bua-
bnah, tuntang nguan kawan
metom.
24. Krana ramo puna djaton sam-
pai katatali, alo makota djaton
maku girirmanggirir.
25. Amon orn keang djari le-
pah, tä aton lembut idjä taheta
tinai, tuntang karä ampin talo
bahidjan imumpong hong bukit.
26. Karä anak tabiri ombet indu
pakaiam, tinai karä tabiri hatuäc
ombet indu balandjam.
27. Djohon tnsun kambing om-
bet indu panginam, indu panginan
ngkup humam, tinai indu hapam
mambelom karä djipem bawi.

BAGI 28.

1. Olo papa pararawoh, alo djaton olo manjasah iä; tapi olo tetek kilau singa, idjä sanang mahu kup.

2. Awi kasalan tanah radja bdjeleng inganti, tapi tagal olo idjä harati tuntang tinduh äwen melai tahi.

3. Olo pähä, idjä mahenjek olo korik, aton kilau udjan tombok butku, idjä mampalimbes karü talo, sampai panginan djaton.

4. Idjä ngalapean prentah, iä mahorumat olo papa; tapi idjä mahaga prentah, iä omba malawan olo tä.

5. Olo papa puna djaton harati kapatut; tapi idjä manggau Jehowa harati talo handiai.

6. Bahalap olo pähä idjä manandjong lhang katinduhe, bara olo tatau idjä rujongrajang hong djalae idjä bingkok.

7. Idjä mahaga prentah, iä tä anak pintar; tapi idjä mangola olo pambusan parami manawah bapae.

8. Idjä mainparä ramoe awi katalase, paham manggau anake tuntang guajae, iiii mammpong tä akan olo pamasi, idjä tau dengan olo pähä.

9. Idjä manjumbel pindinge hakulas malining prentah, lakin doae kea mahim indu kadjilek.

10. Idjä mampalajang olo budjur akan djalan papa, iä karöh lawo hong palowang; tapi olo idjä tinduh iä karöh mandino kahalap.

11. Olo tatau manaha arepe pintar; tapi olo pähä idjä harati tau mangkemä iä.

12. Amon olo tetek handjak ran-

tang, tä talo handiai budjur bahalap bewäi; tapi amon olo papa lembut, tä olo handiai mahakan manjahokan arepe.

13. Idjä milim karü kadarhakae djaton pedah gawie; tapi idjä mangaku tuntang manganan tä sondau asi.

14. Berkat olo tä idjä nikäh batawat haradjur; tapi idjä mampalulang atäie akan lawo hong tjalaka.

15. Kilan singa idjä manjakung-kong, baluang idjä basiak: tumon tä olo darhaka idjä marentah olo pähä.

16. Mantir idjä tapas kaharatie, iä suku kagagahe; tapi idjä manjingi ontong kadarhaka, iä mandjjang umure.

17. Olo idjä ingihal ihenjek dahan olo akan pararawoh sampai kubur: äla mangkemä mampatendä iä.

18. Idjä manandjong budjubudjur karöh ihaga; tapi idjä rambang atäie mahoroe djalan duä, huang idjä iä akan lawo.

19. Idjä malan tanae, iä ombet panginiae; tapi idjä ompat olo parajap karöh puas awi katapas.

20. Olo idjä budjur paham imberkat; tapi idjä kanaha handak tatau djaton tau lapas bara kasala.

21. Manarima ampin olo, djetä djaton patut; idjä kalotä murah sala, alo tagal idjä kasnup tepong bewäi.

22. Olo bahiri manggoang panatan, tuntang iä djaton katawan katapas bewäi karöh buah iä.

23. Idjä mampudji olo, rahian iä karöh ingilak paham bara idjä mambudjok menjak djelae.

24. Idjä mamparohot indu bapae,

sambil hamauh: djetä djaton dosa: — iä tä kolan basat.

25. Idjä hai atäie mambelom klahi; tapi idjä harap Jehowa sasar baseput.

26. Idjä harap atäi ai, iä tä gila; tapi idjä mahoroe kapintar karäh liwus.

27. Idjä manenga akan olo pähä djaton akan tawan katapas; tapi idjä mangambutep matae bara äwen, kutoh sapa karäh acae.

28. Amon olo papa lembut, tä olo arä mahakan manjahokan arepe; maka amon äwen tä rusak, tä olo tetek ingapal.

BAGI 29.

1. Olo idjä kindjap impudji, tuntang magon parisang: salenga iä karäh rusak djaton taradohop.

2. Amon olo tetek ingapal, tä olo arä handjak: tapi amon olo papa marentah munguh olo arä.

3. Idjä radjin kapintar mampahandjak bapae; tapi idjä hindjä lontäi tumpi karä ramoe.

4. Radja mandähen tanahé awi kabudjure: tapi idjä radjin sudok marnsak tä.

5. Idjä mambudjok kolae, iä manenan djaring akan paie.

6. Hong kalangkah olo papa aton djarat: tapi olo tetek basasurak tuntang handjak atäie.

7. Olo tetek mangenang perkarau olo pähä, tapi olo papa djaton paraba kapintar.

8. Olo panawah panjindir mamparidu hapus lewn, tapi olo pintar mampatadoh kasangit.

9. Amon olo pintar aton per-

karae dengan olo gila, alo iä blait alo tatawä, djaton bewäi habakuah.

10. Olo haus dahan basingi olo budjur: tapi olo tetek manggau tahaseng akan äwen.

11. Olo gila manplna kalaite lepalepah; tapi olo pintar manahanan tä.

12. Tuan idjä tarima augh tandjaro, karä olo ai uras papa bewäi.

13. Olo pähä tuntang olo tatau punia hasupa: Ichowa mamparehang matan äwen duä tä.

14. Radja, idjä toto mambudjur olo pähä, padadusae karäh melai katatahi.

15. Pukul tuntang adjar manenga kapintar: tapi anak olo idjä inalua bewäi mampahawen indue.

16. Eka arä olo papa, hetä kutoh dosa: tapi olo tetek karäh mitä äwen tä rnsak, tuntang handjak.

17. Djara ikau, tä ikau sanang dendae, tuntang iä karäh manampa kakilak akan hambaruam.

18. Amon augh Hatalla ilajan, tä olo arä sasar marajap; tapi berkat iä, idjä mahaga Torat.

19. Djipen djaton tau iadjar hanpan augh bewäi; alo iä harati tä, djaton maku tombah.

20. Amon ikau mitä olo idjä kanaha aughe, tä olo gila tau iharap labih bara olo djetä.

21. Amon djipen bara pesae tabela pahalan iasi, maka rahian iä palus handak mambalik.

22. Olo palait mandjadian karidu, tinai olo idjä kanaha mawi kutoh kalangkah.

23. Kadjohon olo mampalokang tempoe: tapi olo randah atäie mandino horumat.

24. Idjä pakat habagi dengan maling, iä basingi pambelome: iä mahining augh sumpah, tuntang djaton maku masuman budjur.

25. Kikäh dengan olon manenan djarat: tapi idjä harap Jchowa, iä ingalindong.

26. Olo arä manggau baum raja: tapi kapatut genep biti lembut bara Jchowa.

27. Olo parajap puna indu kadjilek olo tetek: tinai olo idjä budjur djalae puna indu kadjilek olo parajap. — (*Joh.15,19.*)

BAGI 30.

Sewut tuntang tanding Agur.

1. Djetoh augh Agur, anak Jake: sewut tuntang adjar Itiel, Itiel tuntang Ughal.

2. Toto aku humong bara olo, akal olon djaton intu aku.

3. Aku djaton djari mangadji kapintar, tuntang kaharati tahuu talo brasih djaton aku tawae.

4. Äwe mandai akan sorga, tuntang mohon tinai? äwe mamunipong riwut hong karakope? äwe mangambut karä danum hong tapihe? äwe djari manikas karä sarang kalunen? äwe arae, tinai äwe aran Anake? Aton ikau katawan djetä?

5. Karä augh Hatalla uras lingis imprasih: iä toto indu talawang äwen idjä harap iä.

6. Äla ikau mandalhang aughé, belä iä mandjara ikau, tuntang tandjarom sondau.

7. Duä perkara aku blaku intu ikau, äla ngahana tä bara aku helo bara aku matái:

8. Talo haiang tuntang tau-djaro käläh mangedjaue baraaku; alo katapas alo panatau äla manengae akangku, tapi käläh ba-gingku ombeombet imengam.

9. Belä aku, amon aku pahalau puas, milim, sambil hamauh: äwe Jchowa tä? Atawa djaka aku pahalau tapas, suro aku manakau, palus mamapa aran Hatallangku.

10. Äla mangotok djipen intu tempoe, suro iä manjapa ikau, tuntang ikau tiwas.

11. Aton kempang olo, idjä pudji manjapa bapae, tuntang djaton maku mamberkat inde;

12. Kempang idjä manggarä arepe brasih, tuntang djaton djari ienjau bara taie:

13. Kempang idjä badjoho matae, tuntang paham maleak:

14. Kempang idjä hakasingä padang, tuntang haguntum mandau, hapee kuman olo tjalaka lepale-pali bara petak, tinai baris olo pähü bara marak olon.

15. Pasat tä duä anake: tengä, tengä bewäi! Maka talo telotelo toh djaton tau peda, tuntang idjä äpat kea djaton hamauh: djari ombet.

16. Naraka, parnakan olo tamang, petak idjä djaton pudji ombet danume, tinai apui djaton hamauh: djari ombet.

17. Matä idjä hababaka bapae, tuntang manawah inde, djaton maku tumon aughé, maka burong kak hong padang akan mangaruít tä, tuntang anak burong nasar akan kuman djetä.

18. Telo perkara toh pahalau heran akangku, tinai idjä äpat tä kea aku djaton haratie:

19. Ampin burong nasar manjalumbo akan langit, sarantar han-

dipä hong batukarang, djalan bama hong bentok tasik, tinai dasar olo hatuë dengan budjang bawi.

20. Tumon tä kea djalan olo bawi pahabandong; iä kuman, palus mampuas totoke, sambil hamauh: aku djaton sala enen.

21. Tanah suraksirok awi telo biti, tinai idjä äpat tä djaton kea taratanggonge:

22. Djipen amon iä naik radja, tinai olo gila amon iä pahalau peda;

23. Sawä idjä äka kasingi, amon iä marentah, tuntang djipen bawi, amon iä manganti tempoe bawi.

24. Äepat toh uras korik haliae hong petak, tapi iä harati bara idjä pintar tä:

25. Karä bitik tä, hamputan idjä djaton abas; tapi musim pandang iä mamumpong panginae;

26. Blawau bukit, hamputan idjä djaton kwasa; tapi iä manampa humae hong batukarang;

27. Sangkalap djaton bara radja, tinai djetä hagoet bakawankawan;

28. Lalawa manjingkap hapan lengäe, tuntang iä tamä human radja.

29. Telo toh uras bahalap ingkange, äpat haream idjä bahalap tandjonge:

30. Singa, idjä pangkaabas karä meto, idjä djaton maku undur awi barangai ampin talo:

31. Aso riwut idjä batekang kahange: tinai kambing hatuë; tinai radja idjä djaton taralawan.

32. Djaka ikau djari humong gila, tuntang djari letjaletjak gawim, tinai ikau djari papa kahandakm: tä angop totokm hapan lengäm.

33. Krana amon djohon tusun sapi inggulai, tä djadi mantega; tinai idjä pahalau mangusok uronge, mamplua dahae; tuntang idjä mungkar kalait, mampalembut klahi.

BAGI 31.

Augh sewut Lemuel.

1. Augh radja Lemuel; sewut idjä iadjar indue akae.

2. Kajah, idjä kampilingku, kajah anak knaingku, kajah ikau, anak miatku!

3. Äla manenga kaabasm akan olo bawi, tuntang äla haliae manjak djalan tä idjä indu karusak radja.

4. Djaton patut akan radja, joh Lemuel, djaton patut akan karä radja, amon iä pamihop anggor; tinai äla karä pangeran mipen talo ihop bahari.

5. Suro äwen mihop palus kalapean kapatut, tuntang mobah perkaran olo awang ihenjek.

6. Tenga talo ihop bahari akan äwen idjä tjalaka, tinai tenga anggor akan olo idjä paham kapääbä atäie:

7. Mangat iä mihop tuntang kalapean tjalakae, palus djaton mingat kapähäe.

8. Rakang njamam akan olo bisu, tuntang akan perkaran karä olo idjä unggounggol.

9. Rakang njamam, putus budjubudjur, palus mamatut mambudjur olo idjä tjalaka tuntang pähä.

10. Sawä idjä tinduh, äwe tau sondau iä? iä toto barega paham bara mutiara.

11. Atää banae tau harap iä tuntang iä djaton tapas ontong.
12. Talo bahalap bewäi iawie dengae katahin pambelome. tuntang djaton haliai talo awang papa.
13. Ii manjimpan bulun meto tuntang pista, palus lengäe ukuh manantang tä.
14. Iä kilau banaman olo bada-gang, idjä mimbit balandja bara kedjau.
15. Huahuang alem iä misik, balalu manatap panginan akan ungkup humae, tuntang manus-kas gawin sakarä djipäe idjä bawi.
16. Iä manirok tahiü tana, tuntang iä mamili tä kea: awi pangulih lengäe iä mimbul pambulan anggor.
17. Iä mambabat mampaabas ka-hange, tuntang iä mandähen lengäe.
18. Iä mitä dagange bahudjong bewäi: sumboe djaton belep hapus alem.
19. Iä mandjudju lengäe manduan galungan tantang, tinai tundjuke basikap toto mimbing han-depang.
20. Iä handjak muap karakope akan olo pähä, tuntang mandjuluk lengäe radjin manenga akan olo tapas.
21. Iä djaton nikäh tagal ung-kup humae buah sadingen, krana hapus ungkup humae hapakaian tilaptalapa.
22. Iä mauampa pararani acae; pakaiae uras benang lamos tuntang baludu.
23. Banae basewut hong äka ba-sara, anon iä manamuni hetä deng-an karä bakas tanah.
24. Iä mitor pakaian tuntang mandjual tä, babat imanjoe akan dagang.
25. Pakaiae bunggut tuntang bungas; iä manatawä andau rahian dapit.
26. Iä marakang njamae huang kapintar, tuntang hong djelae aton adjar idjä paris.
27. Iä mariksa karä gawin ung-kup humae; iä djaton maku ku-man tuntang kadiae.
28. Karä anake hatuä bahambit, tuntang manjewut iä salamat, tinai banae kea manara iä, koae:
29. Arä olo bawi tau tindih, tapi ikau bahalap bara äwen tä samandiae.
30. Lago bahalap tuntang ampi bungas haiang, djaton baguna: tapi olo bawi idjä mikäh Jehowa, iä patut inara.
31. Tara ii tumon karä bua lengäe, karä gawie akan mahoru-mat iä hong äka olo arä.

SURAT

PANGABAR AIN

S A L O M O.

BAGI 1.

Talo handiai uras haiang.

1. Djetoh karä sewut olo pangabar, anak Dawid, radjan Jerusalem tä.

2. Joh, haiang uras kahaiang! koan olo pangabar; toto, haiang uras kahaiang! talo handiai uras haiang!

3. Narai ontong olo huang karä kapähän gawie, idjä awi tä iä mampahäka arepe penda matanandau?

4. Girir idjä nihau, girir taheta lembut tinai; tapi petak melai dähen katatahi.

5. Matanandau lembut, belep tinai, tuntang iä badjeleng akan äkae haluli, mangat lembut hetä tinai.

6. Riwut mohon akan salatan, hakitar tinai akan utara, tuntang iä sasar hakitar sampai äka tamparae tinai.

7. Kaiä sungäi uras masoh akan tasik, tinai tasik djaton mandahang kakontepe; akan hulue, akan äka karä sungäi tä solake masoh, hetä djetä manjambong tinai.

8. Karä talo handiai kontep kasusahe, sampai olo djaton tau masumian tä lepalepah. Matä haradjur djaton tau puas mitä, tinai pinding djaton tau peda mahining.

9. Talo idjä djari, djetä kea

akan mandjari tinai; idjä djari ilalus, djetä kea karäh ilalus tinai, sampai puna djaton talo taheta penda matanandau.

10. Mikäh aton talo, idjä koan olo: itä, djetä taheta: — tapi toto djari tahi djaman horau talo tä mandjari kea, idjä mandjadi intu pangereng ita toh.

11. Puna olo djaton mangenang talo idjä usang; kakai kea äwen idjä rahian djaton karäh ingenang olo idjä limbah iä tinai.

12. Aku idjä pangabar tä bilih djari radja hong Israel intu Jerusalem.

13. Tuntang aku manjoho atäiku, mangat mangumang mariksa api apik talo handiai, awang mandjadi hapus penda langit. Karä kasusah tä djari inenga Hatalla akan olo kalunen, mangat äwen mampahäka arepe huang tä.

14. Aku djari mitä karä ampin gawi awang ilalus penda matanandau; maka itä! uras djetä haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

15. Idjä puna kabingkok djaton tarabudjur, tinai idjä puna ngahus djaton taraisä.

16. Aku djari hamauh huang atäiku: itä! aku djari mamparä tuntang mamaham kapintarku labih bara karä olo, idjä helo bara aku hong Jerusalem: tinai atäiku

djari mangadji tuntang mangkemä kutoh talo;

17. Tuntang aku djari manjoho atäiku, mangat mangasene kapintar, kagila tuntang kaapik: tä maka aku djari katawan, gawi djetä kea kilau manjingkap riwut bewäi.

18. Krana amon arä kapintar, tä arä kea kasusah; idjä mandahang kaharatie, iä mandahang kapähäe kea

BAGI 2.

Karä kahandjak mahin haiang kea.

1. Aku djari hamauh huang atäiku: has, ikau akan mangkemä kamangat, kuman karä ampin talo bahalap. Tapi itä! djetä haiang kea.

2. Koangku dengan tatawä: ikau gila; tinai dengan kahandjak: buhen ikau?

3. Tä, maka angat atäiku, handak mameda isingku hapan anggor, tuntang atäiku akan manganganjan arepe pintar, sampai aku mitä, talo en idjä bahalap iawi olo kalunen hapus penda langit, katahin karä andau pambelome.

4. Tuntang aku djari manampa talo hai; aku mamangun arä huma akangku; aku mimbul kutoh pambulan anggor akangku;

5. Aku djari mawi arä palakanan tuntang kabon kambang akangku, tinai mimbul hetä hababeken ampin batang bua;

6. Aku mangali arä talagau dimum akangku, hapa mambisa karä pulau kaju;

7. Aku manewus arä djipen hatü bawi, tinai kutohe idjä puna

rewarkn; tuntang sapi tabiri ajungku paham karäe bara ain olo handiai, idjä djari melai hong Jerusalem helo bara aku:

8. Aku mamumpong kea salaka bulau akangku, tuntang kutoh ramo barega bara karä radja tuntang karä tanah; aku manjoho arä olo panjanji akangku hatü bawi, tuntang karä talo karamin olo, karä ampin talo usik.

9. Maka aku sasar hai, aku dahanhangmandahang bara olo handiai, idjä djari hong Jerusalem helo bara aku; tinai kapintarku melai kea hong aku.

10. Tuntang karä talo handiai, idjä ingilak matangku, inengaku acae, tinai aku djaton mangahana bara atäiku karä ampin kahandjak; krana atäiku handjak huang karä gawingku, djetä mandjadi bagingku bara karä gawingku.

11. Limbah tä, amon aku mitä karä gawingku, idjä tampan lengängku, tuntang karä kasusahku awi tä, itä! djetä uras kahaiang, tuntang kilau manjingkap riwut, djaton ontong hong djetä penda matanandau.

12. Tä aku mules arepku, handak mitä kadjarian kapintar, tinai kagila tuntang kahumong, kilen ampin olo djetä dapit, idjä karäh manganti radja, djaka iä inanding dengan idjä helo.

13. Tä, maka aku mitä kapintar toto manangkalau kagila, kilau kalawa mahalau kakaput;

14. Matan olo pintar hong takoloke, tapi olo gila manandjong hong kakaput. Tapi aku mitä kea, kadjarian duädüä tä sama bewäi.

15. Tä aku mado huang atäiku: basa kadjariangku sama kilau olo gila kea, akan en tinai aku pa-

halau maiggau kapintar? Tä koangku huang atäiku: djetä kea uras kahaiang bewäi.

16. Krana pangingat olo dengan olo pintar djaton palus katatahi, sama kilau dengan olo gila kea, basa intu katika rahian talo handiai puna kalapean. tuntang olo pintar djaton tau dia matäi sama kilau olo gila kea.

17. Tagal tä aku mangabelä pambelomku; krana aku djaton radjin talo handiai idjä mandjadi penda matanandau, basa djetä uras haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

18. Tinai aku mandjilek karä gawingku, idjä djari iawiku penda matanandau, basa aku akan malihä tä intu olo, idjä karäh rahian bara aku.

19. Krana äwe katawan, djaka iä tä pintar atawa gila? Tinai iä karäh marentah karä gawingku, idjä djari inampaku apiapik penda matanandau. Djetä kea kahaiang!

20. Tagal tä aku mules, manjoho atäiku bengkak bara karä gawi, idjä djari inampaku penda matanandau.

21. Krana olo, idjä djari malalus karä gawie hapan kapintar, kaharati tuntang kaapik, iä indu malihä tä timai akan olo beken, idjä djaton djari ombo mawie. Djetä kahaiang kea tuntang tjalaka paham.

22. Krana narai ontong olo huang karä gawie tuntang kasusali atäie, idjä puna ai penda matanandau?

23. Krana hapus andau pambelome puna kapähä, kasusah, tjalaka, alo hamalem kea atäie mahin djaton tau sanang. Djetä kahaiang kea!

24. Tä, djaton bahalap bewäi akan

olo, uka kuman mihop, tuntang manjarongan hambaruae hapan kahalap, idjä kadjarian karä gawie? Maka djetä kea gitangku bara lengän Hatalla bewäi.

25. Krana äwe tau kuman, äwe tau handjak, sala bara awi Iä bewäi?

26. Krana akan olo idjä ingilake iä manenga kapintar, kaharati tuntang kahandjak; tapi akan olo badosa iä manenga kasusah gawie, nakara iä mamumpong tuntang manujok, tuntang djetä inenga tinai akan olo idjä ingilak Jehowa. Djetä kea kahaiang, tuntang kilau manjingkap riwut!

BAGI 3.

Olo tau handjak toto huang Hatalla bewäi, maka olo papa puna sama dengan meto.

1. Akan talo handiai aton wajahé, akan karä ampin gawi hapus penda langit aton tukas katikae.

2. Manak aton katikae, matäi aton katikae; mimbul aton katikae, mandjawut talo imbul tä aton katikae;

3. Mampatäi aton katikae, manatamba aton katikae: mangarak aton katikae, tinai mamangun aton katikae;

4. Manangis aton katikae, tawä aton katikae: manatum aton katikae, tinai babigal aton katikae;

5. Manganan batu aton katikae, tinai mamumpong batu aton katikae: rampi aton katikae, tinai djajong aton katikae;

6. Manggan aton katikae, tinai

nihau aton katikae; mahaga aton katikae, tinai manganan aton katikae;

7. Marabit aton katikae, tinai mitor aton katikae; manjuni aton katikae, tinai hakotak aton katikae;

8. Mangilak aton katikae, tinai basingi aton katikae; klahi aton katikae, tinai hakabuah aton katikae.

9. Narai toh kahalape akan olo, idjä mawi talo, tagal karä kasusah tā?

10. Aku djari mitä kasusah, idjä djari inenga Hatalla akan olo kalunen, mangat äwen mampahäka arepe huang tā.

11. Maka iä mandjadian talo handiai paris intu katikae; tinai kahaus nahuang kalotä djari ingkese hong atäi olon; sala bara djetä olo djaton sondau gawi, awang indjadian Hatalla, atawa tamparae atawa kahapuse.

12. Tagal tā aku harati, djaton idjä bahalap akan olo, bara iä handjak, tuntang mawi talo bahalap katahin pambelome.

13. Maka tinai, genep olo idjä kuman mihop tuntang handjak hong karä gawie, djetä kea panungan Hatalla.

14. Aku kasene, talo handiai idjä iawi Hatalla, djetä uras akan melai katatahi; olo djaton tau mandahange, djaton kea tau manapase; maka gawin Hatalla kalotä, mangat olo mikäh iä.

15. Talo idjä katontoh, puna djari kea horan; tinai talo idjä akan mandjadi, tahi kea djari aton: Hatalla halaliae tinai bewäi talo idjä djari halau bihin.

16. Tinai aku djari mitä penda matanandan, aton äka basara, tapi

kadarhaka aton hetä: aton äka idjä puna akan katetek, tapi karajap aton hetä.

17. Tä koangku huang atäiku: Hatalla karäh mamutus akan olo tetek tuntang olo darhaka; krana hetä puna katikae akan karä akal tuntang karä ampin gawi.

18. Djadi, aku hamauh huang atäiku: djetä tagal olo kalunen, mangat Hatalla mangkemä äwen, uka äwen akan harati, huang arepe iä sama kilan meto bewäi.

19. Krana kadjarian olo kalunen sama kilau meto; kilau pampatäi djetä, kakai kea iä matäi, tuntang karä talo tā sama tahasenge: tinai intu olon djaton labih bara intu meto; krana talo handiai uras haiang.

20. Uras talo handiai tā tintuc akan äka idjä: samandiai tā puna kadjarian petak, tuntang haluli tinai mandjadi petak.

21. Äwe katawan, djaka liau olon mandai kangambo, tuntang liau meto sewu tamä petak?

22. Tagal tā aku djari harati, djaton talo idjä bahalap akan olo bara iä handjak huang gawie, krana djetä puna bagin ai. Krana äwe tau mimbit iä kantä, akan äka iä tau mitä talo awang karäh mandjadi rahian bara iä?

BAGI 4.

Karä ampin gawi tuntang kadjarian olo uras haiang.

1. Djadi, aku mules, palus mitä karä ampin kararat katulas, idjä mandjadi penda matanandau: maka itä! aton kutoh djohon matan äwen idjä ihenjek, tuntang

idjä pamamponge djaton: awi lengän idjä mararat äwen äwen ihenjek, tuntang idjä pamamponge djaton.

• 2. Tä aku manggarä olo matäi, awang djari nihau, mangat bara olo idjä magon belom, idjä bara tahaseng palus toh.

3. Tinai idjä puna djaton, iä tä mangat bara kadaduä tä, idjä hindai katawan karä talo papa, awang mandjadi penda matanandau.

4. Tinai aku mitä karä ampin satiar, tuntang karä kaapik gawi; djetä mampalembut kahirim olo dengan kolae. Djetä kea uras haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

5. Toto olo gila mangkipit lengäe, tuntang kuman isi ai kea.

6. Maka idjä kasudok lokap tuntang kasanang bahalap bara duä karanggam tuntang kasusah dengan kahaiang.

7. Tä aku mules arepku tinai, tuntang aku mitä karä kahaiang idjä penda matanandau:

8. Aton olo idjä tonggal, djaton sawähabanä, tinai iä djaton bara anak, djaton kea bara paharie; tinai gawie haradjur bewäi, tuntang matae djaton maku puas dengan panataue. Maka akan äwe aku bagawi, manjoho hambaruangku tapas kahalape? Djetä kea haiang toto, tuntang kasusah idjä papa haliae.

9. Bahalap duä bara idjä biti; krana äwen tä kuman asil gawie.

10. Djaka idjä biti äwen tä balongkang, kolae handak mandohop mampendeng iä; tapi pajah idjä tonggal tä amon iä balongkang, basa djaton beken, mangat mandohop iä.

11. Tinai amon duä menter hin-

djä, tä äwen hakalaso: tapi idjä tonggal, kilen iä tau blasut?

12. Tinai amon idjä tonggal tä intakan impalah, tä idjä duä tau malawan; maka tali unam telo djaton murah inggeto.

13. Olo tabela idjä pähä belom tuntang pintar bahalap bara radja bakas idjä gila, idjä djaton maku inawat hindai.

14. Krana idjä ilapas bara sipir mahin tau naik radja. tinai idjä puna inakan radja tau sasar pähä belom. — (1.Mos.41,14.)

15. Maka aku mitä karä olo idjä penda matanandau ompat olo tabela beken, idjä akan manganti idjä solake tä.

16. Djadi, karä olo idjä ombo helo baue djaton tawan kalepahe; tinai idjä manuntut iä djaton kea karäh handjak. Djetä kea haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

17. Haga paim, amon ikau manilih human Hatalla; käläh ikau manggapi mangat mahining, bara ikau ombo mimbit parapah ain olo gila, krana äwen djaton harati talo kasalae idjä iawie.

BAGI 5.

Karä panatan haiang kea.

1. ÄEla totokm kanaha, tuntang äla atäim kirokiro hakotak hong baun Hatalla; krana Hatalla aton hong sorga, tapi ikau hong petak; tagal tä buah karä aughm isut bewäi.

2. Krana awi kutoh kasusah olo mangampa, tumon tä awi karuek kotake olo tarang kagilae.

3. Amon ikau djari bamiat intu Hatalla, äla ikau randjar maha-puse; krana iä djaton mangilak olo gila; talo idjä djari imiatm, lalus tä kea.

4. Bahalap haream ikau djaton bamiat, bara ikau bamiat, tuntang djaton malaluse.

5. Äla manjoho totokm mimbit isim badosa; tinai äla manjewut hong baun sarohan Hatalla: djetä awiku salaja bewäi. Buhen Hatalla akan hasep kalaite tagal aughm kalotä, palus marusak karä gawin lengäm?

6. Amon kutoh nupi, tä maka kutoh kahaiang tuntang augh ri-wut; tapi ikau, käläh mikäh Hatalla.

7. Amon ikau mitä olo pähä ihenjek, tuntang kabudjur katek ingarak hong tanah, äla he-nan tagal gawi kalotä, krana aton idjä hai haream bara äwen, idjä karä mariksae; tinai aton Idjä pangkahai bara äwen tä sa-mandiai.

8. Tinai alo kilekilen kea, puna ontong kea akan tanah, amon aton radja akan hapus petake.

9. Idjä haus rear haradjur djaton tau ombet reare, tinai idjä haus panatau djaton tau puas awi karä pangulihe. Djetä kea ka-haiang!

10. Äka kutoh panatau, hetä kea kutohe idjä mamparohot tä; tinai narai ontong tempoe awi djetä, baja mampaharap matae bewäi?

11. Olo idjä toto bagawi mangat tirohe, alo iä djari kuman isut atawa paham; tapi karä kabesoh olo tatau maur tirohe.

12. Djetä peres papa haliae, idjä gitangku penda matanandau, iä tä,

mahaga panatau akan karugin tem-poe kea.

13. Krana olo tatau kalotä rusak paham tjalakae; tinai amon iä djari manak, maka djaton talo melai intu lengän anake.

14. Kilau iä bara knain indue, kalotä iä buli tinai halowai; djadi panulie sama dengan panumahe, iä djaton akan mimbit talo enen bara karä gawie, idjä tau inang-gonge hong lengäe.

15. Maka djetä kea kapapa pa-ham, iä akan hagoet sama haliae kilau iä djari dumah. Narai tinai ontong akac? iä djari bagawi akan riwut bewäi.

16. Hapus umure iä djari kuman huang kakaput, tuntang djari ku-toh kasusahe, tinai peres dengan kapähän atäie.

17. Djadi, aku toli manggarae bahalap tuntang mangat, amon olo kuman mihop, tuntang han-djak huang karä gawie, idjä il-luse penda matanandau, katahin umure idjä puna pandak, idjä inenga Hatalla akac; krana djetä puna bagin ai.

18. Tinai genep olo, idjä inenga Hatalla panatau tuntang ramo, tinai kwasa mangat kuman djetä, tuntang manduan bagie, hiae handjak atäie hong karä gawie: djetä maka panengan asin Hatalla.

19. Krana olo tä djaton paham mangenang karä kapähän pambe-lome, basa Hatalla mameda iä dengan kahandjake.

BAGI 6.

Olo idjä djaton tau ombet huange toto tjalaka bewäi.

1. Aton ampin tjalaka, idjä

gitangku penda matanandau, maka djetä kutohe intu olo arä:

2. Djetä, olo idjä inenga Hatalla panatau, kutoh ramo tun-tang horumat, sampai djaton tapas talo enen, idjä kahandak atäie; tapi Hatalla djaton manenga kwasa acae, uka kuman tä, malainkan olo beken bewäi kuman tä lepah. Djetä haiang toto, tuntang peres papa.

3. Alo olo manak saratus, tun-tang belom tahi umure, tapi ham-baruae djaton peda awi talo baha-lap, tinai iä djaton ingubur ina-tum buabuah: djetä koangku, anak idjä ingälus bahalap bara iä.

4. Krana anak kalotä blua haiang, palus hagoet lilap, tuntang arae palus kudap;

5. Iä djaton djari mitä matan-andau, tuntang iä djaton kata-wan tä; iä tä sanang bara olo ka-lotä.

6. Krana alo olo tä belom sam-pai duä kojan njelo, tuntang iä djaton djari mangkemä kahalap: djaton äwen tä palus akan äka idjä bewäi?

7. Karä gawin olo uras akan njamae, tapi atäie djaton tau peda awi tä.

8. Krana narai kalabien olo pi-tar bara olo gila? narai guna olo pähä idjä pintar handak ombo olo belom?

9. Bahalap haream hapan ramo idjä aton, bara mangenang awang djaton. Djetä kea kabaiang, tun-tang kilau manjingkap riwut.

10. Alo bararangai pangkat olo, arac puna tawan bara horan, iä puna olon bewäi; iä djaton tau hakalawan dengan idjä kwasa ba-ra iä.

11. Krana kutoh augh manda-

hang kabaiang bewäi; narai guna olo awi tä?

12. Krana äwe katawan narai idjä baguna akan olo sangkoin pambelome, katahin isut andau belom huang kahaiange, idjä ihapuse kilau amban talo bewäi? Atawa äwe handak masuman akan olo, narai idjä karäh rahian bara iä penda matanandau?

BAGI 7.

Sepsimpan augh sewut tuntang adjar.

1. Aran tinduh bahalap haream bara minjak barega, tinai andau pampatäi bahalap bara andau olo imakan.

2. Bahalap haream tamä human tatum bara huma äka rami; krana hong djetä aton kahapus olo han-diai, tun-tang olo belom mange-nang tä hong atäie.

3. Kasusah käläh bara tatawä, krana amon ampin bau ringiringi, tä atäi impahalap.

4. Atäi olo pintar ompat human tatum, tapi atäi karä olo gila ompat huma äka rami.

5. Käläh mahining augh pudjin olo pintar bara mahining augh njanjin olo gila.

6. Krana kilau hutup salentup kaju penda rinjing, tumon tä ta-tawän olo gila. Djetä kea kabaiang!

7. Krana karampi dengan olo badjoho manggila olo pintar kea, tun-tang talo inenga marusak atäi.

8. Kahapus talo bahalap bara tamparae: olo basuntul atäic ba-halap bara olo badjoho.

9. Äela huangm kanalia blait,

krana kalait puna melai hong atää
olo gila.

10. Æla hamauh: buhen maka
karä katika awang bilih bahalap
bara awang katontoh? krana dja-
ton awi kapintarm ikau misek talo
kalotä.

11. Kapintar sama kahalape de-
ngan panatau; toto bahalap ha-
ream tinai akan karä olo idjä mitä
mataanandau.

12. Krana kapintar mangalindong,
tinai rear kea mangalindong; tapi
idjä ontong kapintar tinai manenga
pambelom akan tempoe.

13. Itäm, ingat gawin Hatalla;
krana äwe tau mambudjur talo
idjä djari imingkoke?

14. Handjahandjak hong andau
bahalap, tuntang andau tjalaka
ingat kea, krana Hatalla manampa
tä hatontong, nakara olo djaton
akan katawan talo awang hindai
mandjari.

15. Sepsimpan ampin talo aku
djari mitäe sangkom katika ka-
haiangku. Aton olo tetek, tun-
tag iä basempong hong kateteke;
tinai aton olo papa, idjä pandjang
umure huang kadarhakae.

16. Æla ikau pahalau tetek, äla
mado arepm pahalau pintar; krana
buhen ikau handak rusak?

17. Æla pahalau marajap, äla
ikau gila; krana buhen ikau han-
dak matäi basempong?

18. Käläh mimbing djetoh, ti-
nai äla kea malekak lengäm ba-
ra djetä; krana idjä mikäh Ha-
talla, iä mahakan talo handiai
tä.

19. Kapintar mangawasa olo ha-
rati paham haream bara sapulu
mantir hai, idjä hong lewu.

20. Krana hong hapus petak puna
djaton idjä biti tetek kalotä, sam-

pai uras bahalap karä gawie, sam-
pai iä djaton basala.

21. Æla manduan atää tagal
karä augh idjä iado olo, belä ikau
akan mahining djipem mamapa
ikau.

22. Krana tawam bewäi atäim,
kindjap ikau kea djari mamapa olo.

23. Talo handiae tä aku djari
mangkemäe huang kapintar. Hu-
angku aku handak mandino ka-
pintar, tapi djetä sasar kedjau
bara aku.

24. Djetä kedjau, kilen gawing-
ku dengae? djetä pahalau timben,
äwe tau sondae?

25. Aku mules tinai haiak atäiku,
mangat mangasene, mariksa
tuntang manggau kapintar dengan
kaapik, tinai mangat mangasene
kahumong olo papa, tuntang ka-
rajap karä olo gila.

26. Tä aku sondau talo idjä ba-
pait bara pampatäi, iä tä: olo ba-
wi idjä atäie kilau djaring tuntang
djarat, lengäe kilau pasong; olo
idjä budjur hong baun Hatalla
karäh mahakan iä, tapi olo badosa
karäh inawae.

27. Itä! karä talo tä djari son-
dauku, koan olo pangabar tä, ha-
tontonghatontong, mangat sondau
kapintar.

28. Tapi idjä magon inggau ham-
baruangku, tuntang djaton aku
djari sondae, iä tä: dalam sako-
jan olo aku djari sondau idjä
biti olo hatuä toto, tapi olo bawi
djaton haliae marak karä äwen
tä.

29. Baja djetoh toto djari son-
dauku, Hatalla djari manampa
olon budjur, tapi äwen manggau
arä pikir.

BAGI 8.

1. *Æwe* padan dengan olo pintar? *äwe* tau marima talo handiai? Kapintar olo mamplawa baue, tuntang kabangut baue hobah awi tä.

2. Koangku:awi manumonaugh njaman radja, tagal sumpahm kea idjä intu Hatalla.

3. *Æla* murah hadari bara baue, tinai äla magon manekang hapan augh papa; krana iä mawi karä talo kahandake.

4. Krana augh radja puna kwsa; atawa äwe petah hamauh dengae: narai gawin?

5. Idjä mahaga prentah, iä djaton karäh buah talo papa; atäi olo pintar katawan katika tuntang hadat.

6. Krana genep perkara aton katikae tuntang hadate; tapi arä ampin talo papa puna mambehat olon.

7. Krana djaton aton idjä katawan talo rahian; krana äwe tau masanan akae kilen kadjariae dapit?

8. Maka olo djaton kwasa dengan rogh, hapan manahanan rogh tä; tinai olo djaton kwasa dengan andau pampatäi; kahum parang olo puna djaton lapas; tinai kadar-haka djaton akan maliwus tempoe.

9. Karä talo tä djari gitangku, saungkom aku manjoho atiku mingat karä talo, awang mandjadi penda matanandau. Aton katika, maka olo impahai, marentah awang beken indu tjalakan äwen.

10. Tinai aku mitä olo parajap ingubur, tuntang hantue jagah bara äka brasih, tapi olo idjä budjur gawie ingalapean bewäi hong lewu. Djetä haiang kea!

11. Basa hukum djaton palus mawi karü gawi papa, tagal tä atäi olo kalunen kontep, handak malalus kapapa bewäi.

12. Alo olo parajap sampai kasaratus tingkat malalus kadarha-kae, tuntang iä pandjang umure: mahin tawangku kea, äwen idjä mikäh Hatalla karäh batuah, äwen idjä marawan intu baue.

13. Tapi olo parajap djaton akan batuah, kilau kangkalingän talo äwen djaton akan belom pandjang, idjä djaton maku mikäh Hatalla.

14. Aton hindai kahaiang idjä mandjadi hong petak: aton olo idjä tetek, tapi iä imaläh kilau gawie darhaka; tinai aton olo darhaka, tapi iä imaläh kilau gawie tetek. Maka koangku, djetä haiang kea.

15. Tagal tä aku manara kahandjak tä, basa djaton akan olo talo idjä bahalap haream penda matanandau, baja kuman tuntang mi-hop, tinai handjalandjak; krana baja talo tä bewäi akae asil gawie hapus umure, idjä inenga Hatalla akae penda matanandau.

16. Maka amoi aku manjoho atiku mangasene kapintar, tuntang mitä karä kasusah idjä hong petak, sampai matan olo handau hamalem djaton mangkemä ti-roh:

17. Tä aku mitä, hapus gawin Hatalla idjä mandjadi penda matanandau djaton tau olon haratie; amon olo paham badjudju manggaue, djaton haream iä sondau. Alo olo pintar mado arepe katawan tä, djaton kea iä tau sondau djetä.

BAGI 9.

1. Krana talo handiai tä aku djari mingkese huang atäiku, mangat aku bakarinah harati talo tä, iä tä: olo tetek dengan olo pintar, tuntang karä gawie, uras intu lengän Hatalla; olo djaton katawan atawa sinta atawa kasingi karäkarä awang inaharepe.

2. Krana kadjarian idjä sama kilau awang beken kea, idjä bewäi talo supa olo tetek tuntang olo parajap, olo bahalap tuntang brasih sama kilau olo idjä halikä atäie, olo idjä pudji maluput parapah sama kilau olo awang dia, olo bahalap sama kilau olo badosa, olo idjä sumpah sala sama kilau idjä mikäh sumpahe.

3. Perkara toh idjä kapala papa bara karä talo awang mandjari penda matanandau, basi sama bewäi talo supa äwen handiai tä; tagal tä kea atäi olon kontep kadarhaka, tuntang kutoh kagila aton huang atäie katahie belom; tinai limbah tä maka äwen tä palus akan äka olo matäi.

4. Krana äwe idjä empas bara tä? Karä awang belom tau harap; krana aso belom bahalap bara singa matäi.

5. Krana karä idjä belom katawan, iä akan matäi; tapi karä awang matäi djaton katawan enen; äwen djaton kea bara upah hindai, krana pangingat olo dengae djari nihau.

6. Tahi olo djari terai sinta, atawa basingi tuntang bahiri äwen tä; äwen djaton bara bagi hong kalunen djetoh hindai intu talo handiai, awang mandjadi penda matanandau.

7. Tagal tä lius, kuman te-

pong tuntang handjak, ihop anggorm tuntang mangat atäim; krana Hatalla mangilak gawim.

8. Käläh klambim haradjur bahalap, tuntang takolokm äla tapas minjak.

9. Handjak pambelom dengan sawam idjä ingilakm, sangkom karä andau pambelom mindjam aim, idjä djari inenga Hatalla akam penda matanandau, katahin andau pambelom aim idjä puna haiang; krana djetä puna bagim huang pambelom, tuntang huang karä gawim, idjä ilalusm penda matanandau.

10. Talo handiai awang sondau lengäm akan indu iawim, takan mangameret tä; krana hong äka olo matäi, idjä puna inalihm, djaton aton gawi, djaton kaapik, djaton kaharati, djaton kapintar.

11. Tinai aku mules bara djetä, palus mitä kilen ampiu djalan perkara penda matanandau; kalias djaton baguna akan hadari, kaabas djaton baguna akan parang, kaapik djaton ombet manampa balandja, kaharati djaton tau manatau, kapintar djaton ombet masih ita intu olon, krana samandiae tä sampai tumon katikae tuntang ontonge.

12. Tinai olo djaton katawan umure; malainkan kilau lauk salenga inawan pasat idjä papa akac, tuntang kilau burong halindjep huang djarat: kakai kea olo kalunen inawan intu katika papa, amon djetä gap manjangkulep iä.

13. Tinai aku djari mitä penda matanandau kapintar djetoh, idjä hai kea kamaängku;

14. Iä tä, aton lewu korik tuntang isut olo huange, maka radja hai dumah maranggar djetä, palus

mangaponge, tuntang manampa pagar hai mangaliling djetä;

15. Maka aton sondau hong lewu tä olo pähä idjä pintar, idjä tau maliwus lewu tä awi kapintare, tapi olo djaton nalingä olo pähä tä.

16. Tä aku hamauh: kapintar toto bahalap bara kaabas; tapi kapintar olo pähä tä inawah bewäi, olo djaton tarima aughe.

17. Augh olo pintar idjä sinisnik bahalap bara kariak olo hai marak olo gila.

18. Kapintar bahalap bara ganggaman; tapi idjä biti olo setan marusak kutoh talo bahalap.

BAGI 10.

1. Idjä kongan langau hantu mambewan tuntang mampakaram minjak tukang tatamba; kalotä kea isut kagila manimben bara kapintar tuntang kahai.

2. Atai olo pintar intu lengae gantaue, tapi atai olo gila intu lengae sambile.

3. Alo briangai djalan ihoroe olo gila, maka tapas hong atäe; tinai iä mado olo handiae gila.

4. Amon kalait olo hai lembut dengam, äla atäim marasing, krana kasuntul mambalang dosa hai.

5. Aton tinai talo papa idjä gitangku penda matanandau, kasalan idjä lembut bara olo hai,

6. Iä tä: olo gila paham inggatang impahai, tapi olo bahalap akan mondok randah.

7. Aku djari mitä djipen mu-kong hadjaran, tinai karä mantir manandjong kilau djipen hong petak.

8. Idjä mangali palowang, iä kea akan lawo huange; idjä manembai pagar, iä imotok handipä.

9. Idjä manggaling batu, iä pähä awie, tinai idjä manising kaju tau bahimang awi tä.

10. Amon pakarang djari tumpul tuntang baue djaton iasa, tä olo akan mampalepah kaabase haream; tapi kapintar hapan akal mangabuah karä perkara.

11. Olo habitak djaton bahalap bara handipä, idjä manotok djaton taratawar.

12. Karä augh njaman olo pintar uras paris, tapi totok olo gila kuman arepe;

13. Tampanan karä aughe aton kagila, tinai katatesae, djetä kanjanjau idjä marusak.

14. Olo gila paham habitak; tapi olo djaton katawan kilen kadjariae; äwe handak masuman akae narai idjä akan mandjadi dapit?

15. Gawin olo gila bahali akae, djalan tanggoh lewu mahin djaton iä tawae.

16. Pajah tanah, idjä haradja anak olo, tinai karä mantire baramirami laiaik djadjewu.

17. Berkat tanah, idjä radjae puna hai, tuntang karä mantire kuman tumon wajahe, hapae mam-parigas arepe, tuntang djaton indu baramirami.

18. Awi kadiae maka bapahae harenep, tinai awi kabantus lengae huma mamantis.

19. Äewen nguan panginan uka tatawä, tinai anggor akan mampahandjak pambelome, rear akan mandjadian talo handiae akae.

20. Äela manjapa radja, alo hong knaim mahin äla, alo hong äkam batiroh mahin äla manjapa olo tatu; krana burong penda langit

manjampai auglm, tuntang karä talo idjä bara palapas masuman tü.

BAGI 11.

1. Djakah panginam akan da-num, tü maka ombeombet katalie rahian ikau karäh sondau tä tinai.

2. Bagi tä akan udju hanja biti, krana ikau djaton katawan, tjalaka kilen karäh sampai petak.

3. Amon baunandau djari behat, tä maka iä mampalawo udjan paham akan petak; tinai amon batang kaju balongkang, alo akan salatan alo akan utara, maka äkae balongkang, hetä kea äkae melai.

4. Idjä mangenang riwut, iä djaton malan, tinai idjä mangenang baunandau, iä djaton manggetem.

5. Kilau ikau djaton katawan djalan tintun riwut, atawa ampin karä tolang mandjari hong knain olo batilhi: tumon tä kea ikau djaton katawan gawin Hatalla, ampie mandjadian talo handiai.

6. Haiak djadjawu tawor binjim, tinai halemäi äla mampaterai lengäm; krana ikau djaton katawan idjä kwe akan mandjari, djetoh atawa djetä; tinai paribasa amon duäduä mandjari, djetä bahalap haream.

7. Kalawa tä puna manis, tinai mangat akan matü manampa-jah matanandau.

8. Tapi amon olo belom tahi njeloe, tuntang mamparami arepe hong karä talo tä: kälöh iä mangenang andau kakaput kea, basa

djetä puna arä; krana kadjarian talo handiai puna haiang.

9. Parami arepm, o olo tabelia, sangkom katabelam, tuntang soho atäim handjak pesan kataganggam, awi idjä tumon kakilak atäim tuntang karadjin matam; tapi ingat buabuah, tagal talo handiai tä da-pit ikau iriksa. Hatalla.

10. Kanan kapähä bara atäim, lekak kapapa bara bitim, krana katika katabelam haiang kilau pandang handjewu.

BAGI 12.

1. Pesam tabela ingat iä, idjä djari manampa ikau, helo bara andau papa tä sampai, tuntang karä njelo tokep, idjä tahuu tä ikau karäh hamauh: djetä djaton aku mangilake.

2. Helo bara matanandau tun-tang kalawa, bulan dengan karä bintang mandjadi kaput, tuntang baunandau palus haluli tinai limbah udjan;

3. Katika amon idjä tonggon huma tä hagendjäh, tinai idjä abas tä haleko, amon tukang panggi-ling tä malajan, basa iä batisa isut, tuntang idjä manangkilik bara panjengok tä mandjadi ka-wus;

4. Amon blawang djalan blua iatep, tuntang augl galingae tä benjebenjem; amon olo misik sana burong mahiau, tuntang karä idjä panjanji tä sontop;

5. Sampai olo mikäh äka gan-tong, tuntang uras pampikäh be-wäi hong djalae, amon karahuang mangambang, amon sangkalap

mangkawang, tuntang dahian maliyah: krana intu tä olo akan indu manalili humae idjä palus katatahi, tuntang tukang tatum djari tokep;

6. Helo bara tali salaka inggeto, tuntang blanai bulau tä imusit, sarangan masip indarai hong kali, tuntang galingan kali ingarak;

7. Tuntang kawo tä akan buli petak tinai, tumon solake, tuntang hambaruan buli Hatalla, idjä djari manengae. — (1.Mos.3,19.)

8. Joh, haiang uras kahaiang, koan olo pangabar; uras haiang talo handiai! — (1,2.)

9. Maka olo pangabar tä hindjä unggup olo pintar tä, tuntang madjar olo arä kaharati, tinai iä mangumang tuntang miksra, sambil mangarang arä sewut.

10. Olo pangabar tä paham mang-

gau, mangat sondau augh paris, uka manjurät karä augh toto tä budjubudjur.

11. Maka karä augh unggup olo pintar tä uras kilau pasak tuntang paku idjä ilantak, idjä ingampeleng awi karä guru, tuntang idjä inenga awi Sakatik idjä tonggal tä.

12. Tinai idjä sala bara djetä, buah ikau batawat, o anak; kutoh surat inampa djaton balentas, tuntang awi kapaham mangadji mampaujuh bereng.

13. Toh, käläh ita mahining djumalah karä adjar: mikäh Hatalla, tuntang haga prentahe, krana hong djetä hapus pambelom olo. — (1. Tim.1,5.)

14. Krana Hatalla karäh mimbit karä gawin olo uka iriksa, tuntang talo handiai idjä basilim, alo bahalap alo papa.

NJANJI KARÆ

N J A N J I , A I N

S A L O M O .

BAGI 1.

1. Njanji karä njanji, idjä ingarang Salomo. —

2. Käläh iä manjium aku hanpan sium totoke: krana sintam bahalap bara anggor.

3. Ewau minjakm paham mangat, aram kilau minjak idjä inusuh, tagal tä karä budjang bawi mangilak ikau.

4. Djidjit aku, tä ikäi hadari manuntut ikau. Radja djari mimbit aku tamä karonge. Ikäi baramirami, tuntang handjak ran-

tang tagal ikau; ikäi mangenang sintam paham bara anggor; olo budjur mangilak ikau.

5. Aku babilem, tapi bungas kea, o keton anak bawin Jerusalem, kilau tingkap olo Kedar, kilau pararani ain Salomo.

6. Äela keton mananturä aku, basa aku babilem, tagal aku djari buah lasut andau. Karä anak induku djari malait aku; äwen djari manjoho aku manonggo karä pambulan anggor; tapi pambulan anggor idjä puna aingku aku djaton djari manonggoe.

7. Suman akangku, o ikau, idjä ingilak haimharuangku, kwe äkam manjakatik, kwe äkam malaian bentok andau? uka äla aku kilau idjä akan hasandurong palus mendeng darah kawan karä kolam.

8. Djaton ikau katawan tä, ikau idjä kapala bungas bara karä olo bawi? blua bewäi, tuntut awan pain karä tabiri, tuntang sakatik anak kambing aim darah puna äka karä sakatik.

9. Aku mananding ikau, o aring, dengan hadjarangku, idjä intu karetan Parao.

10. Bungas toto pipim idjä ingangkulung rantai bulau, tuntang ujatm hasaling mutiara.

11. Ikäi handak manampa akam rantai bulau batatak salaka.

12. Kahum radja mondok kuman hong medjae, maka minjak nar-dus ajungku hatambeleng ewae.

13. Idjä ingilakku tä kilau peteng mur akangku, idjä melai bara malem helat tusungku.

14. Idjä ingilakku tä akangku kilau kambang kiprus, intu pambulan anggor hong Engedi.

15. Itäm, ikau toto bungas, o

aring, bungas haliae ikau, matam kilau matai burong dara.

16. Itäm, o idjä ingilakku, ikau bakena tuntang toto manis. Äka koä menter mamumbong.

17. Karä djihin human ita uras kaju seder, hapus dinding ita uras kaju goper.

BAGI 2.

1. Aku toh kambang mawor hong Saron, tuntang kambang liliun hong djanah.

2. Toto, kilau kambang liliun marak karä duhi, tumon tä aringku marak karä olo bawi.

3. Kilau batang sungkop marak himba, kakai idjä ingilakku marak olo hatuä. Aku mondok mampangat arepku hong kangkalingë, tuntang buae manis akan tangepku.

4. Iä mimbit aku tamä hunan anggor, tuntang sintae manganggarong aku.

5. Awat aku hapan gula anggor, pangat aku hapan sungkop, krana aku haban awi sintia.

6. Lengäc sambil aton penda takolokku, tinai lengëe gantaue mamalok aku.

7. Aku manjumpah keton, o anak bawin Jerusalem, intu kra-hau tuntang badjang bawie hong padang, belä keton mampisik tun-tang manangkedjet aringku tä, sampai iä misik kabuate.

8. Djetä augh ain idjä ingilakku; itä! iä dumah; iä manang-kadjok hundjun bukit, iä manjam-pundong hong lungkoh.

9. Idjä ingilakku tä kilau kra-hau, kilau anak badjang; itä! iä

mendeng balikat dinding ita, manangkilik bara ruar panjengok, sangkowonge mamala nantahus krawang badjakan.

10. Idjä ingilakku tombah, sambil hamauh dengangku: mendeng ikau, aring, idjä bungas akangku, palus kantoh ikau.

11. Krana itäm, musim sadingen djari halau, musim udjan djari terai tuntang liwat.

12. Karä ampin kambang lembut hong tana, wajah burong mahiau djari sampai, augh burong kuku mamala hong tanah ita.

13. Batang ara mampakasak buae, tinai upon anggor mangambang tuntang mamplua ewaue. Mendeng, o aring, idjä bungas akangku, palus kantoh ikau.

14. Joh burong darangku, idjä hong lowang batu tuntang hong darak bukit, prahan ampim akangku, pahining aughm intu aku; krana aughm tä paris, tuntang ampim tä bungas.

15. Tawan akan ikäi karä ason taun, ason taun korik tä, idjä marusak pambulan anggor; krana pambulan anggor ikäi tä mangambang.

16. Idjä ingilakku tä, iä ajungku, tuntang aku ajue, idjä manjakatik marak kambang lilium.

17. Sampai andau sadingen tuntang karä kangkalingän talo lilap, ules arepm, buli, idjä ingilakku, palus mandjadi kilau krahau atawa kilau anak badjang hong bukit helat tä.

BAGI 3.

1. Hamalem, huang sasurong-

ku, aku djari manggau iä, idjä ingilak hambaruangku. Aku manggau iä, tapi djaton sondau.

2. Toh aku handak mendeng, palus mangumbang hapus lewu, karä djalan tuntang äka pakan, balalu manggau idjä ingilak hambaruangku; aku manggau iä, tapi djaton sondau.

3. Olo djadjaga, idjä mangumbang lewu, hasupa dengangku; koangku: djaton keton djari mitä iä, idjä ingilak hambaruangku?

4. Maka handjulu limbah aku mahalau äwen tä, aku sondau iä, idjä ingilak hambaruangku. Aku manjingkap iä, tuntang djaton makuk malapas iä, sampai aku mimbit iä tamä human induku, karong olo bawi tä idjä djari manakan aku.

5. Aku manjumpah keton, o anak bawin Jerusalem, intu krahau tuntang badjang bawie hong padang, belä keton mampisik atawa mauangkedjet aringku tä, sampai iä misik kabuate.

6. Æwe idjä dumah hetä bara padang tunis, kilau sampulok asep, kilau asep mur tuntang garo dengan karä ampin talo mangat ewane ain tukang tatamba?

7. Itä! pasah tasaran ai, ain Salomo tä! djahawen pulu pangkalima hakaliling hetä, baris pangkaliman olo Israel.

8. Uras mimbing padang, tuntang iä patjäh mamarang; genep biti manangking padange intu kahange, tagal talo pampikäh hamalem.

9. Radja Salomo djari manampa akae pasah tasaran kaju Libanon;

10. Djilie salaka, lasähe bulau, la langite benang ungu, huange

imbungas iampar puron pararanian
ain anak bawin Jerusalem.

11. Blua, keton o anak bawin
Jerusalem, itä radja Salomo ha-
pan makota, idjä dengan tä indue
djari mambungas iä metoh an-
daue masawä, metoh andau ka-
handjak atäie.

BAGI 4.

1. Itäm, o aring, ikau bung-
as, bahalap haliae ikau; matam
kilau matan burong dara penda
sandurongm; balaumi kilau kawan
kambing idjä malenak bara bukit
Gilead.

2. Kasingam kilau kawan ta-
biri idjä ingunting bulue, idjä
blua bara äkac mandoi, idjä uras
manak hatatop, tuntang djaton
idjä tamanang.

3. Totok biwihm kilau lawai
ungu, tinai njamam paris haliae,
pipim kilau dalima imontong,
penda sandurongm.

4. Ujatm kilau tjandin Da-
wid, idjä tuntang parasikoe, sa-
kojan talawaing ingkepan hetä, ti-
nai karä ampin ganggaman pang-
kalima.

5. Tusum tä kilau anak kra-
hau hatatop, idjä murep marak
kanibang liliun.

6. Sampai andau kakius, tun-
tang kangkalingän talo lilap, aku
handak manalih bukit mur tä,
tuntang lungkoh manjan.

7. Hapus bitim toto bungas,
o aring, djaton kasalan ampin.

8. Omba aku bara Libanon, o
popohku, omba aku bara Liba-
non. Mohon bara bukit Amana,
bara bukit Senir tuntang Her-

mon, bara äka karä singa, bara
bukit harimaung.

9. Ikau djari manjangkawit
ataiku, joh betauku, popohku!
ikau djari manjangkawit atäiku
awi matam silae, awi salang ujatm.

10. Lalchan kaparis sintam, joh
betauku, popohku! sintam tä ba-
halap bara anggor, tuntang ewan
minjakm manangkalau kamangat
ewan karä talo beken.

11. Totok biwihm, joli popohku.
manahuto danum madu, madu tun-
tang djobon tusun sapi penda dje-
lam, tinai ewau pakaiam kilau
ewau Libanon.

12. Joh betauku, popohku, ikau
kabon idjä ihuit lawange, lowang
danum idjä inutup, kalin danum
idjä iatep dähedähen.

13. Karä pambulam kilau kabon
kambang kontep batang dalima,
tuntang karä ampin bua mangat,
kambang kiprus tuntang nardus;

14. Nardus tuntang henda, dja-
rangau tuntang kaju manis, tinai
karä ampin kaju garo, mur tun-
tang tjandana, tinai karä am-
pin kajun minjak idjä kapala ba-
halap.

15. Ikau kilau lowang danum
hong kabon, kilau kalin danum
belom, idjä nahasak bara Libanon.

16. Misik, o riwut utara, kan-
toh riwut salatan, tampur kabong-
ku, uka gitan talo mangat ewae
mahasor. Käläh idjä ingilaku
tanggoh kabon ai, tuntang kuman
karä buae idjä mangat.

BAGI 5.

1. Aku tanggoh kabongku, o
betauku, popohku; aku djari ma-

mutik murku tuntang karä am-pin talo mangat ewaue ajungku, aku djari kuman sarangan madungku tuntang gulau anggor, aku djari mihop anggorku tuntang djohon tusun sapi. Kuman keton, idjä äka sintangku, mihop baramirami, o sobatku.

2. Aku djari batiroh, tapi atäiku binih. Djetae augh ain idjä ingilakku, idjä manegah. Uap akangku, betaku, aringku, burong darangku, idjä bungas tinduh akangku: krana takolokku bongkak awi ambon, tuntang karä bungkal balauku awi enon hamalem.

3. Aku djari mengkak badjungku, kilen aku akan mangkepan tä tinai? aku djari mamenjau paingku, kilen aku akan marumur tä tinai?

4. Tapi idjä ingilakku manaan lengae bara ruar panjengok, tä usokku buraburak tagal iä.

5. Tä aku mendeng, handak muap blawang akan idjä ingilakku, maka lengängku mahasor mur, tuntang tundjukku awi minjak mur. idjä hong tundun kuntji.

6. Djadi, amon aku djari muap akan idjä ingilakku, tä iä djari nihau hagoet; maka ngaus tah-sengku awi aughé. Palus aku manggau iä, tapi djaton sondau, aku mantehau, tapi iä djaton tom-bah aughku.

7. Olo djadjaga, idjä mangumbang lewu, sondau aku, äwen mamukul mampahimang aku, olo idjä mandjaga hong kota marampas sandurongku.

8. Aku manjumpah keton, o anak bawin Jerusalem, amon keton sondau idjä ingilakku tä, nara-i keton handak masuman akae?

Suman akae, aku toh haban awi sintia.

9. Narai idjä ingilakm tä labih bara sobat beken, joh ikau, idjä kapala bungas bara karä olo bawi? Narai idjä ingilakm tä labih bara sobat beken, sampai ikau manjumpah ikäi kalotoh?

10. Idjä ingilakku tä lalenak lalegendang, iä bahalap bara bakoja-kojan.

11. Takoloke kilau bulau idjä bahalap haliae, bungkal balaue hakendet babilem kilau kak.

12. Matae kilaü burong dara darah tahasak danum, idjä ienjau hapan djohon tusu, mantining kilau hintan intu kumpange;

13. Pipie kilau pulau talo mangat ewaue, kilau gudang minjak; totok biwihe kilau kam-bang liliun, idjä manahuto da-num mur;

14. Tundjuke kilau tisin bulau idjä bara matä hintan; bitie kilau ramo garing inatah dengan batu sapir;

15. Buntise kilau djihi marmor, idjä bara pai bulau masak; ampie kilau Libanon, iä budjang hatuä idjä kilau batang seder;

16. Tangepe kilau batang kam-anis, tuntang hapus bitie uras paris tinduh. Tumon tä idjä äka sintangku tä, toto tumon tä idjä ingilakku, o keton anak ba-win Jerusalem.

BAGI 6.

1. Akan kwe idjä ingilakm tä djari hagoet, o ikau idjä kapala bungas bara karä olo bawi? Kwe kahimat idjä ingilakm tä?

Maka ikai handak ombo ikau manggaue.

2. Idjä ingilakku tā djari mohon tanggoh kaboe, talih pulan talo mangat ewau, mangat manjakatik hong karä kabon, tuntang mamutik kambang liliun.

3. Aku ain idjä ingilakku, tinai idjä ingilakku puna aingku, iä idjä manjakatik marak kamhang liliun.

4. Ikau bungas, o aring, kilau Tirsa, paris kilau Jerusalem, tinai äka kikäh kilau kawan parang.

5. Ules matam bara aku, kraua djetä hadjadjanu aku; balaum kilau kawan kambing, idjä malenak bara Gilead.

6. Kasingam kilau kawan tabiri, idjä blua bara äkae mandoi, idjä uras manak hatatop, tuntang djaton awang tamanang.

7. Pipim kilau dalima imontong penda sandurongm.

8. Aton djahawen pulu sawan radja, tinai hanja pulu gundike, tuntang karä budjang bawi djaton taraisä;

9. Tapi Idjä bewäi idjä burong barangku, idjä bungas tinduh akangku, Idjä bewäi idjä ingilak indue, idjä kampilin ain idjä manuk iä. Amon karä anak bawi mitä iä, maka äwen manara iä, manjewut iä berkat; karä sawan radja tuntang gundike manara iä.

10. Æwe djetä idjä manjangkowang kilau langit mahindang, bahanlap kilau saran bulan, brasih kilau matanandau, tuntang äka kikäh kilau padjun parang?

11. Aku djari mohon akan kabon enjoh, tantai mitä talo lembut taheta darah tahasak sungäi,

handak mitä djaka batang anggor mangambang, tuntang upon dalima malelak.

12. Djadi, helo bara aku katawan, maka kahausku manjampai aku akan karetan utus ajungku idjä pahias.

13. Buli, buli tinai, o Sulamit! buli, buli timai, mangat ikai manampajah ikau. Buhen keton handak manampajah Sulamit? Basa iä kilau duä baris tā hong Mahanaim.

BAGI 7.

1. Lalehan kaparis tasaran paim hong sarumpahm, joh putir, anak radja! Sapan kahangm kilau santagi tampan kamasan idjä apik.

2. Puserm kilau sangkir bunter idjä haradjur basuang talo ihop, knaim kilau tujok gendom, idjä hapapar kambang liliun.

3. Tusum duäduä kilau anak krahau hatatop.

4. Ujatm kilau tjandi garing; matam kilau lowang danum hong Hesbon, hong bauntonggang Batrabim; urongm kilau tjandi hong Libanon, idjä hatandipah dengan lewu Damaskus.

5. Takolokm intu hundjum kilau Karmel, balau takolokm kilau ungu, radja indjarat awi bungkal balaum.

6. Lalehan kabungasm, lalehan kamanism, o ikau äka kataungku, hong karä kaparism!

7. Ampim inapengan dengan batang korma, tusum kilau tondon anggor.

8. Koangku: djaton tau dia

aku mandai batang korma tü, tuntang manjingkap karä edae; käläh tusum kilau tundon anggor, tuntang ewau urongm kilau sungkop;

9. Tinai tangepam kilau anggor idjä bahalap, idjä inelen dia hagarut balengkong ain idjä ingilakku, idjä seleselek tamä njaman olo idjä batiroh.

10. Aku ain idjä ingilakku, tuntang kataharue mangahandak aku.

11. Kantoh, idjä ingilakku, koä handak akan tana, palus bara malem penda batang kiprus.

12. Mangat haiak djadjewu koä manalih pambulan anggor, uka mitä djaka batang anggor manjalampak, tuntang tundoe taheta djari lembut, tinai djaka upon dalima mangambang; hetä aku handak mamprahansintangku akam.

13. Dudaim tü mamplua ewaue, tinai intu bauntonggang ita aton karä ampin bua bahalap; idjä taheta tuntang idjä helo tü aku djari minae akam, o ikau idjä ingilakku.

BAGI 8.

1. Kälah djaka ikau indu njahangku, idjä djari manusu induku; mangat aku tau manjiuum ikau, amon aku hasupa dengan hong djalan, tuntang olo djaton tau mamapa aku.

2. Tä aku handak magah ikau tamä human induku. hetä ikau akan madjar aku; tä aku handak mampihop ikau hapan anggor häwoi talo mangat, tuntang danum dalimangku.

3. Lengae sambile penda takolku, tinai leugae gantaue malmalok aku.

4. Aku manjumpah keton, o anak bawin Jerusalem, belä keton mampisik atawa manangkedjet aringku tä, sampai iä misik kabuate.

5. Äwe djetä, idjä mandai bara padang tunis, hasinggoh dengan idjä ingilake. Penda batang sungkup aku djari mampisik ikau, äka indum djari manakan ikau, äka idjä manak ikau djari luas.

6. Ina aku hong atäim kilau tjap, kilau tjap intu lengäni. Krana sinta tä puna abas kilau pampatäi, tinai kabelu dähen kilau naraka: barahe kilau apui, djetä njalan Jehowa.

7. Kutoh danum mahin djaton kabawae mambelep sinta tä, karä batangdanum djaton olah mambuseng iä; alo olo handak manenga karä panatau humae lepalepah tagal sinta tä, maka djetä djaton bara pedah haliae.

8. Aton intu ita betau idjä korik, iä hindai lembut tnsue. Kilan gawin ita dengan betau ita, amon olo handak misek iä?

9. Djaka jä kilau kota, tä ita handak mamangun parasiko salaka intu hundjue: amon iä kilau bauntonggang, ita handak matep iä hapan papan kaju seder.

10. Aku kilau kota, tuntang tungsuk kilau tjandi; tä aku ingilak intu matac.

11. Salomo tempon pambulan anggor hong Baalhamou; iä mahandjaman pambulan anggore tä akan olo panonggo, genep biti manenga sewa sakojan kabawak salaka tagal buac.

12. Batang anggorku, idjä pu-

na ajungku, inguangku; akam mendahi aughm, soho aku mahi-o Salomo, patut sakojan, tapi uing djetä.
duä ratus akan idjä manonggo 14. Kantoh, gulong, o idjä ingilaku! palus mandjadi kilau krahau atawa anak badjang hong buaæ.

13. Ikau, o aring, idjä melai hong kabon tä, kaiä kapatoku kit ramon garo.

SURAT NABI

J E S A I A .

BAGI 1.

Jesaija masuman hukum akan tanah Juda, tuntang manjoho olo hobah atäie.

1. Djetoh kaiä paitä Jesaija, anak Amos, idjä djari gitae tahuu Juda tuntang Jerusalem, intu panggereng Usia, Jotam, Aghas äwen äpat Hiskia, radja Juda tä. — (2.Kron.26—32.)

2. Hining, karä laugit, tuntang ikau, o petak, talingan pindingm, krana Jehowa hamauh: Aku djari mahaga tuntang mampahai arä anak, tapi äwen djari darhaka undur bara aku.

3. Sapi mahin kasene tempoe, tuntang kalidai katawan kandang olo idjä manggau iä; tapi olo Israel djaton kasene, djalahau olo ajungku djaton katawan.

4. Pajah, utus idjä badosa tä, djalahau idjä sarat kadarhakae, kempang idjä parajap, anak idjä tapakarok kianat tä, idjä ngalapean Jehowa, mamapa idjä äka

karasih Israel, tuntang djari balekak undur kalikute.

5. Narai guna mandjara keton hindai, basa keton sasar undur kedjau haream? Hapus takoloke djari haban, salepah atäie djari ujuh.

6. Bara tatap paie mimes takoloke djaton mahin mangat, baja uras himang, awan pukul tuntang baha idjä hanana, idjä hindai inguit, hindai imeteng, hindai iurut dengan minjak.

7. Tanah keton benjem karakarkaka, karä lewun keton djari kinan apui; olo beken utuse kuman pangulih tanan keton kahum baum keton, tuntang djetä rusak benjem, kilau tanah irusuh musoli.

8. Maka Sion, anak bawi tä, djari balihî kilau tingkap hong pambulan anggor, kilau pasah tana hong kabon tantimon, kilau lewu idjä ingapong.

9. Djaka dia Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari manisa isut akan ita, tä maka ita

sama dengan Sodom tuntang kilau Gomora. — (1.Mos.19,24.)

10. Hining augh Jehowa, keton karä mantir Sodom, tamäan akan pindingm Torat Hatallan ita, o utus olo Gomora!

11. Narai pedahe akangku kutoh parapah keton? koan Jehowa. Aku puas awi tabiri hatuëe, parapah ingälü tä, timai awi enjak meto baseput, tuntang aku djaton mangilak dahan sapi, anak tabiri tuntang kambing hatuëe.

12. Amon keton manalih bandak manaharep baungku, äwe blaku talo tä bara lengän keton, uka mahundjeng parantarangku?

13. Äela hindai mimbit parapah idjä haiang kalotä; garo tä indu kadjilekku; totok bulan, tuntang andan sabat, katika keton hapumpong, metoh keton sombajang tuntang marajap, aku djaton hindai maku manjanggope.

14. Karä tofok bulan keton, tuntang karä pestan keton idjä inukas uras injingi hambaruangku, aku peda dengae, aku djari bisau manjarenæe.

15. Alo keton mandepä lengän keton, tapi aku mangambutep matangku nalua keton; alo keton baruek blaku doa, mahin djaton aku mahininge, krana lengän keton kontep daha.

16. Penjau arep keton, prasih bitin keton, kanan karajap keton bara matangku, terai mawi talo papa.

17. Adjar arep keton mawi talo bahalap, goang kabudjur, dohop olo idjä ihenjek, awi mamatut akan nolä, palus awat perkaran balo.

18. Limbah tä kantoh, ita hitong, koan Jehowa: alo karä dosan

keton bahandang kilau daha, djetä akan malik baputi kilau ambon habungkus; alo djetä kilau kandang, djetä akan hobah kilau amau. — (43,25.)

19. Djaka keton pahias manumon, tä keton karäh kuman khalap tanah toh.

20. Tapi amon keton manekang tuntang marisang, tä tolo keton lepali kinan padang, krana njaman Jehowa idjä manjewut tä.

21. Kilen kea djetä, lewu budjur tä mandjadi lontii? Bihin djetä basuang kabudjur; katetek puna melai hetä; tapi toh uras pamuno bewäi.

22. Salakam uras ngarawang mandjadi kadjea: anggorm djari sampur danum.

23. Karä mantirm marisang tuntang mangola maling; genep biti äwen tä radjin sudok, haiak manggau talo inenga; nolä djaton iä mainbudjure, perkaran balo djaton iü maku masarae.

24. Tagal tä koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Idjä kwasa mahundjun Israel tä: Pajah! aku handak maluput huangku mawi olo tä idjä malawan aku, palus mamaläh arepku intu karä musohku.

25. Aku handak malawo lengängku mawi keton, tuntang handak mamapas salakam lepah lingis, palus manganan karä kadjeam.

26. Tuntang aku handak halalian karä hakim ajum tinai kilau idjä solake, tinai karä mantirm kilau intu tamparae. Tä ikau karäh inggarä lewun katetek, tuntang lewu idjä budjur tinduh.

27. Sion patut iliwus awi kabudjur, tinai karä oloe idjä tawanan tä tumon katetek.

28. Tapi karä olo palangkah tun-tang olo badosa haiahaiak karäh injempong, idjä ngalapean Jehowa karäh nihau lomos.

29. Krana olo tä karäh njukok tagal karä batang ela, idjä ingipen keton, keton karäh buah kahawen tagal karä kabon dewa, idjä intih keton.

30. Krana keton akan mandjadi sama dengan batang ela idjä maranggau, lepah baduroh dawëe, tuntang kilau kabon idjä djaton bara danum.

31. Amon dewa idjä inggarä abas tä mandjadi kilau lepu, tun-tang tukange kilau gutin apui: tä maka kadaduä tä haiak bakähu, tuntang djaton idjä mambelepe.

BAGI 2.

Karadjaan Hatalla insuman; tapi helo karä olo badjoho ihukum.

1. Djetoh augh idjä gitan Je-saia, anak Amos, tahiü Juda tun-tang Jerusalem.

2. Maka karäh mandjadi intu lawin karä andau, tä lungkoh äka human Jehowa karäh indähen hun-djun tantan karä bukit, sampai mangkahemer bara karä gunong; tä olo kapir handiae karäh badähes akan hetä.

3. Arä utus olo karäh hagoet, sambil hamauh: has! ita lius, tang-goli bukit Jehowa, talih human Hatallan Jakob, mangat iä madjar ita djalaе, uka ita mahoroe pelek ai. Krana bara Sion Torat karäh blua, tuntang augh Jehowa bara Jerusalem.

4. Maka Iä karäh mamutus marak olo kapir, tuntang mahukum

arä utus olo. Tä karä olo akan manasal padange mandjadi paring-gis, tinai lundjne mandjadi gento. Krana djaton utus olo idjä karäh manggałang padang tinai mawi awang beken, djaton hindai olo karäh madjar arepe parang.

5. Kantoh toh, keton ungkup human Jakob, has, ita manandjong hong kalawa Jehowa.

6. Tapi Ikau djari ngalapean djalahan olo ajum, ungkup human Jakob tä; krana olo tä kontep kadarhakae paham bara äwen idjä hila timor, iä panudjum kilau olo Pilisti, tinai iä mangilak tuntang mangola anak tanah heken.

7. Maka tanahe basuang salaka bulau, karä panataue djaton tawan kalepahe; tanahe kontep hadjaran, tinai karä karetae djaton taraisä.

8. Tinai tanahe basuang ham-patong dewa kea, iä manjembah tampañ lengäe tä, talo idjä djari inguan tundjuke.

9. Hetä karä olo korik sontop, tun-tang karä olo hai mamparandali arepe; djetä Ikau djaton maku mampun äwen.

10. Dari, tamä lowang batu, sa-hokan arepm hong petak tagal pampikäh bara Jehowa, tun-tang tagal kutoh kahaie.

11. Kadjohon olo karäh impanju-kok, tun-tang kahain olo karäh im-parandah, tapi batonggal Jehowa bewäi karäh hai intu katika tä.

12. Krana andau Jeliowa, Tem-pon karä kawan talo belom, karäh manapi karä talo badjoho, talo hai tun-tang talo gantong, mangat djetä imparandah;

13. Manapi mawi karä batang seder hong Libanon, idjä gantong tun-tang mangkahemer, tun-tang karä batang ela hong Basan;

14. Karä bukit idjä gantong,
karä lungkoh idjä mangkaheimer,
15. Karä tjandi gantong, tuntang karä kota dähen,
16. Karä banama hai hong tasik,
karä ampin talo tampa idjä barega;
17. Sampai karä kadjohon olo uras injontop, tuntang karä kahain olo imparandah, tuntang ti-kas Jehowa bewäi hai intu katikatä.
18. Maka dewa handiae karäh le-pah nibau.
19. Tä olo karäh tamä lowang batu tuntang darak petak, tagal pampikäh Jehowa, tuntang tagal kutoh kahaie, amon Iä karäh mendeng, manaräwen hapus petak. — (*Luk. 23,30.*)
20. Katika tä genep olo karäh manganan karä dewa salaka bulau, idjä djari inampae akæ, uka manjembah tä, mandjakah tä akan lowang blawau tuntang pandan;
21. Haiak bitie misong arepe tamä hungkap batu tuntang dja-hat batukarang tagal pampikäh bara Jehowa, tinai tagal kutoh kahaie, amon iä mendeng manjaban hapus petak.
22. Toh, terai keton harap olon, idjä tahasenge intu uronge; krana hong idjä kwe olon tau iharap?
-
- BAGI 3.
- Hatalla karäh marusak karä kadjohon olo.
1. Krana itä! pangkahai Tu-han, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh manganan bara Jerusalem tuntang bara hapus Juda sokah tuntang sahungker, karä batang panginan, karä lowang da-num;
2. Karä olo abas tuntang olo parang, karä hakim tuntang nabi, karä olo tawan tirok tuntang olo bakas;
3. Karä mantir hong limä pulu tinai karä olo hai, karä mantir basara tuntang karä tukang idjä apik dengan olo idjä rentas.
4. Tuntang aku handak manjoho olo tabela mandjadi mantire, idjä kilau anak olo akan marentah olo tä.
5. Tä olo tä karäh hawi hararat sama arepe, sampai genep biti mawi kolae; olo tabela karäh badijoh dengan olo bakas, tinai olo korik dengan olo hai.
6. Tä olo karäh manjingkap paharie, idjä hindjä unggup hu-man bapae, koae: ikau magon bara pakaian, buah ikau mandjadi radjan ikäi, kälöh talo karakka-raka toh penda lengäm.
7. Tapi iä karäh manjumpah andau-tä, koae: aku toh puna djaton tabit; tinai djaton tepong djaton pakaian huang humangku; äla manjoho aku mandjadi mantir olo arä.
8. Krana Jerusalem djaladjalan balongkang, tinai Juda djari ram-par, basa djalae tuntang karä ga-wie malawan Jehowa, nakara mam-parahas matan idjä hai.
9. Kadarhakae tarang hong baue, tuntang bakarinah äwen ma-nara dosae, kilau äwen hong Sod-om, djaton manjahokan tä. Pa-jah hambaruae! krana iä manampa tjalaka akæ kea.
10. Awi mamberkat olo tetek; iä karäh batuah, krana iä karäh kuman bua gawie.
11. Tapi pajah olo parajap! iä karäh tjalaka; krana iä karäh im-läh tumon kapatut lengäe.

12. Anak olo mahanjek djalaham olo ajungku, tuntang olo bawi marentah iä. Kajah djalaham olo ajungku! idjä magah ikau mampalajang ikau, tuntang manjahokan djalan idjä patut ihoroem.

13. Jehowa mendeng handak masara, iä djari dumah uka mamatu karä utus olon.

14. Jehowa dumah, handak mahukum karä bakas olo ai tuntang karä mantire. Krana keton djari marusak pambulan anggor toh, tuntang ramon olo pähä djari iram-pas akan human keton.

15. Buhen keton manakir mam-paramok djalaham olo ajungku, tuntang manepä marotek bitin olo tjalaka? koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

16. Tinai Jehowa hamauh: Basa anak bawin Sion tä badjoho, manandjong malingak ujate, tuntang baue ingasae hagoet malago, tinai paie kedjukedjut:

17. Maka Tuhan handak mampalembut piah mampalunga takolok anak bawin Sion, tinai Jehowa karä malowai kahawen äwen.

18. Katika tä kea Jehowa karä mengkak manganan gelang kabungase, salutup hadjandjala, saling santagi;

19. Karä sowang, lasong kra-wang, sandurong;

20. Karä angkol, renda, taliwanang, supun minjak, bulau namburak;

21. Karä tisin tuntang lawong;

22. Karä pakaian kampili, kam-poh, salampai, buntil;

23. Karä saramin, kamedja lamos, salendang, sindjang.

24. Tuntang talo bewau karä indu gantin ewau garo, tinai pa-

song karä manganti taliwanang, kalunga manganti karä bungkal balau, tinai taphi njamu manganti klambi pandjang lamos, tuntang kabatal manganti kabungas.

25. Karä hatuün keton lepah akan halelek awi padang, tuntang karä pangkaliman keton matäi hong parang.

26. Tuntang karä äka basara karä benjem haiak manatum, palus iä karä mondok hong petak boang tuntang rusak.

BAGI 4.

Kristus, salundik Jehowa tä, indu salamat tuntang kahalap angkup ai.

1. Katika tä udju hiti olo bawi karä manjingkap hatuä idjä, koae: ikäi hakon kuman barin ikäi, tuntang makaian arep ikäi, asal ikau hindjä ikäi bewäi, mangat kahawen ikäi nihau bara ikäi.

2. Katika tä maka Salundik Jehowa tä karä akan kabungas tuntang kahai, idjä Palembut tanah toh akan taran tuntang horumat karä olo, awang batisa hong Israel. — (11,1.Sagh.3,8.)

3. Äwen idjä tisa hong Sion, tuntang katapanan hong Jerusalem, uras karä inggarä brasih, genebiti idjä injurat akan pambelom hong Jerusalem;

4. Amon pangkahai Tuhan karä misut likän anak bawin Sion, haiak mampas utang dahan Jerusalem bara iä, hapan Rogh idjä mahukum tuntang mangälu.

5. Tä Jehowa karä manampae hapus hundjun bukit Sion, tinai tambuan tawon olo arä handau botop baumannau tuntang asep,

tinai pahalendang apui hamalem. Krana kahaie karäh indu äka kalindong talo handiai.

6. Tä karäh aton pasah indu mangandjungen kalason andau, tinai indu äka kalindong, mahakan talo basaloh tuntang udjan.

BAGI 5.

Pajah olo Israel, pambulan anggor Jehowa tä, idjä djaton baguna.

1. Maka toh aku handak manjanji akan idjä ingilakku ujanji ain idjä äka sintangku, tahuu pambulan anggor ai. Idjä ingilakku tä tempon pambulan anggor hundjun lungkoh äka basiwoh. — (Mark. 12,1.)

2. Maka iä djari mangarambang djetä, tuntang djari mamprasihe, manganan karä batu, tuntang djari mimbul hetä anak anggor idjä kapala bahalap. Tinai bentok hetä iä mamangun tjandi, tuntang mangali manampa äka mamähes, tinai iä mentai, djaka djetä handak mamua bahalap. Tapi iä djari mamua maling babewäi.

3. Toh keton, olo Jerusalem tuntang olo Juda, käläh mariksa mamutus perkarangku dengan pambulan anggorku tä.

4. Narai tau iawiku tinai dengan pambulan anggorku, idjä hindai djari ilalusku? Maka buhen iä djari mamua maling, amon aku mentai iä mamua bahalap?

5. Maka toh aku handak masan akan keton talo, idjä handak iawiku dengan pambulan anggorku: aku handak manganan krambange, mangat iä iurep meto, aku han-

dak mangarak pagare, mangat iä irundau bewäi.

6. Aku handak nalua iä lihanglahanga, sampai djaton ingalingking injangkul, baja tingen gari-git akan lembut hetä; tinai aku handak mangahana baunandau, belä mudjan hetä.

7. Maka pambulan anggor Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djetä ungkup human Israel, tinai karä olo Juda iä tä palakanan äka kakilake tä; maka Iä djari mentai kabudjure, itä! uras samagh bewäi; iä mentai katetek, itä uras augh kihal.

8. Pajah äwen, idjä pamohot huma baka huma, tana baka tana, sampai djaton batisa kaleka hindai, kilau äwen bewäi idjä tempon tanah.

9. Intu pindingku aton augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Tjoba, djaka humae idjä arä tä djaton karäh rusak, sampai idjä hai tuntang bahalap kea akan boang bewäi!

10. Krana sapulu baris kabon pambulan anggor akan mandjadi idjä bat anggor bewäi, tinai idjä gantang binji mandjadi idjä supak bewäi.

11. Pajah äwen, idjä misik haiak djadjeju manggoang talo ihop bahrani, palus melai hetä sampai kaput, sampai anggor tä djari mangalasut iä;

12. Tuntang aton kutjapi, rabap, gandang, suling dengan anggor kahum iä baramirami; maka äwen djaton maku mingat gawin Jehowa, djaton mitä tampan lengäie.

13. Tagal tä djalaham olo ajungku karäh inamput tawanan awi kadungile; karä äwen awang hai ka-

räh blau, tuntang uras olo tä karäh ujuh meher.

14. Tagal tä naraka mambanga arepe, paham manganga njainae, mangat kadaudu äwen sewu kantä, idjä hai dengan korik, karä idjä ramirami tuntang handjak rantang tä.

15. Tä karä olo korik karäh injon-top, tinai karä olo hai imparandalih, karä matan olo badjoho impanjukok.

16. Tapi Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh hai hong kabudjur, Hatalla idjä brasih tä karäh ihoramat hong katetek.

17. Tä, maka anak tabiri karäh murep tumon puna dasare intu puna kalekae, tinai olo beken utuse karäh mambelom arepe hong äka olo baseput idjä rusak tä.

18. Pajah olo tä, idjä mandjidjit mambet kadarhaka hapan talin krajape, tuntang dosae tä kilau ilawak intu karetæ:

19. Sambil hamauh: naughe Iä manggulong arepe, naughe Iä mandjeleng gawie, mangat ita mitäe! naughe tirok ain Idjä äka karasilh Israel tä manggapi palus sampai, mangat ita katawan tä!

20. Pajah olo, idjä manggarä talo papa tä bahalap, tuntang talo bahalap tä papa, idjä manjewut kaput tä blawa, tapi blawa tä kaput, idjä manggarä talo bapait manis, tuntang idjä manis bapait.

21. Pajah olo tä, idjä mado arepe pintar, tuntang manaha arepe harati.

22. Pajah olo tä, idjä pamanok mihop anggor, tuntang idjä pangkaliman karaini;

23. Idjä mambudjur olo darhaka tagal sudok, palus mambalaung katetek olo budjur.

24. Tagal tä, kilau njalan apui

malajap tampilai, tuntang apui gagandang mampalenjoh djogo: tumon tä uhat äwen akan maram, tuntang kambange lembut lujut mandjadi rotik; basa olo tä manganan Torat Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang djari manawah augh aini Idjä äka karsih Israel.

25. Tagal tä kasangit Jehowa djai i hasep mawi olo ajue, tuntang iä djari mandjudju lengäe mantakan äwen, palus mamukul äwen, sampai karä bukit honggä, tuntang karä hantun olo tä mandjari kilau rumpur hong djalan. Tinai alo awi karä talo tä kalaite hindai kea terai, tapi lengäe indjudjue hantä.

26. Krana iä karäh mampendeng banderae bentok olo kapir idjä kedjau, palus manjalentak olo tä bara saran petak. Maka itä! badjeleng tuntang balias olo tä dumahi.

27. Djaton idjä ujuh, djaton idjä paleko marak äwen tä, djaton idjä tirotiroh atawa rontorontok; djaton babate balekak, djaton talin sarum-pahe bageto.

28. Anak panahe uras batadjim, karä panahe haradjur marentur; tundjik hadjarae dähen kilau batu, tinai karä galingan karetæ kilau pusok njawong.

29. Lahape kilau sakungkong singa bakas, iä manjurak kilau singa tabela, haiak guruguruh iä karäh manangkarap, palus manamput talo irampase, tuntang djaton karäh aton idjä maliwus.

30. Äwen tä karäh gotogotok mantakan Israel sama kilau gotok tasik. Tä, amon olo manampajah tanah, itä! kakaput kadjakä bewäbewäi, kalawa kea mahin ingaput intu äka karakkaraka.

BAGI 6.

Jesaya injoho Hatalla mandjadi sarohae.

1. Intu njelon radja Usia matäi, tä aku mitä pangkahai Tuhan mondok intu padadusae idjä gantong tuntang hai, rumbai klambie manjuang hapus huma idjä brasih.

2. Karä Serap mendeng liuliu mangadjang iä; genep biti mandjahawenmandjahawen palapase; duä hapee manutup baue, duä manutup paie, tinai duä hapee trawang. — (Panger.4,8.)

3. Maka genep biti hatantehau, koae: Brasili, brasih, toto brasih Jehowa, Tempon karä kawan talo belom! Hapus petak basuang kahiae!

4. Sampai karä lambang hagedjäh awi augh äwen idjä hatantehau, tuntang huma tä kontep asep.

5. Tä aku hamauh: Kajah! matäi aku! krana aku puna halikä totok biwihi, tinai aku melai intu marak utus olo idjä halikä totok biwihe; krana matangku djari mitä Radja tä, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

6. Maka idjä biti karä Serap tä trawang tanggoh aku, tuntang intu lengäe aton barah apui, idjä indnae ingatipe bara hundjun mesbeh.

7. Djetä hapee mauindjek totokku, sambil hamauh: Itäm, hanpan toh totok biwihi djari inindjek, mangat kasalam balekak bara ikau, tuntang dosam djari injapan.

8. Limbah tä maka aku mahining augh Jehowa, idjä hamauh: Ewe tau injohoku? äwe handak hagoet akan ikäi? Maka aku tombah: Toh aku, soho aku lius.

9. Tä Ia hamauh: Lius, tunjang sanan akan utus olo toh: hining keton tuntang äla harati; itä keton tuntang äla kasene. — (Joh. 12,41.—Gaw.Ras.28,26.)

10. Palulang atäi olo tä, tunjang awi mandungil pindinge, tinai pahawor matae, uka matae äla mitä, tunjang pindinge äla malining, tinai atäie äla harati, belä iä hohbah tuntang impakäläh.

11. Tä aku tombah: Kilen katabie, o Jehowa? Koae: Sampai karä lewue djari rusak, njamah oloec djaton, tunjang karä humae ngarawang djaton olo mukonge, tinai hapes tanahé uras benjem.

12. Krana Jehowa karäh manganan olo tä kedjakedjau, tä tanahé haiang mananja.

13. Tinai alo melai midjämidjä bara sapulu, maka djetä karäh malih rusak tinai, sampai olo tä mandjadi kilau batang ela tunjang upon belot, idjä lepah inutoh melai batange bewäi; tapi batange tä karäh indu bibit idjä brasih.

BAGI 7.

Augh tudjom tahuu Jesus Imanuel karäh inakan budjang salia.

1. Maka katika Aghas, anak Jotam, Jotam anak Usia, radja Juda, aton dumah Resin, radja Aram, äwen duä Pekah, anak Remalia, radja Israel, tanggoh Jerusalem, handak mamarange; tapi lewu tä djaton tau dino awi äwen. — (2.Radja 16,5.)

2. Tä olo masuman akan ungkup Dawid: Olo Aram tä djari pakat dengan olo Epraim. Tä atäi Aghas hagendjäh, tunjang atäi

katä olo ai, kilau batang kajun hong kajuan awi riwut.

3. Maka Jehowa manjoho Je-saia: Lius ikau manjupa Aghas, ikau tuntang anakm Seajasub tä, (*rimae: tisae karäh ihaga,*) maka äkac tapakan parit danum talaga idjä ngambo tä, darah djalan akan äka tukang pinatu,

4. Sambil hamauh dengae: Buabuah ikau, sanang bewäi; äla mi-käh, tuntang äla atäim singgul tagal duä prokong pondok idjä kowukowut tä, tagal kalait Resin tuntang olo Aram, tinai anak Remalia tä;

5. Basa olo Aram djari mangarangka tjalaka akam, pakat dengan olo Epraim tuntang anak Remalia tä, sambil hamauh:

6. Has, ita handak hagoet mangaranggar Juda, palus mandjakä iä. sambil mambagi tü akan ita, balalu mamparadja anak Tabeal tä mandjadi radja hetä.

7. Krana tumon toh augli pangkahai Tuhan, Jehowa: Djaton karäh palus, djaton akan mandjadi.

8. Malainkan kilau Damaskus indu kapala hong tanah Aram, kakai Resin kapala hong Damaskus bewäi. Maka limbah djahawen pulu limä njelo Epraim karäh injempung, sampai djaton indu utus olo hindai.

9. Sampai tä maka Samaria akan kapala hong Epraim, tinai anak Remalia tä indu kapalan Samaria. Djaka keton djaton pertjaja, maka keton djaton melai.

10. Tinai Jehowa manontong aughe dengan Aghas, koae:

11. Laku kata akam hara Jehowa, Hatallam; brangai laku tä hong penda äka kandalem, atawa ngambo hong äka gantong.

12. Tapi tombah Aghas: Aku djaton handak blaku; aku djaton maku maningkes Jehowa.

13. Tä koae: Hining keton, ungkup human Dawid; djaton ombet keton mampaujuh olon, sampai keton mampaujuh Hatallangku kea?

14. Tagal tä, maka bitin Tuhan karäh manenga kata akan keton: itä! budjang salia karäh batih, tuntang manak hatuä, iä manggarä arae Imanuel. (*Hatalla tuntang olon*). — (*Matt.1.23*.)

15. Enjak sapi tuntang madu karäh indu kinae, sampai iä harati manganan idjä papa, tuntang mintih idjä bahalap.

16. Tapi helo bara anak tä harati manganan idjä papa tuntang mintih idjä bahalap, maka tanah toh idjä ingikähm akan nihau. karäh ilili radja duä tä tinai.

17. Maka hapan radja Asur Jehowa karäh magah andau mawi ikau, tuntang olo ajum, tinai ungkup human bapam, kilau djaton pudji bara katika Epraim djari balekak bara Juda.

18. Krana katika tä Jehowa karäh manjalentak karä langau idjä hong karä tumbang Misir, tinai karä badjanji idjä hong tanah Asur.

19. Djetä karäh dumah tingkep mananjap karä djanah benjem tuntang karä darak bukit batu, kauä pulau duhi tuntang karä äka lowang danum.

20. Andau tä kea Tuhan karäh manjukur balau keton tuntang bulun pai, tinai djanggut lepa-lepah, hanggap lading idjä injewae, idjä hila kanih batangdanum lombah tä, iä tä radja Asur.

21. Maka katika tä idjä biti baja

tikas idjä kongan sapie, tuntang duä kongan tabirie.

22. Tapi alo kalotä, kutoh djohon tusue karäh impluae, sampai tempoe akan kuman mantega; toto genep biti, idjä katapasan hong tanah, karäh kuman mantega tuntang madu.

23. Djadi, katika tä kea, intu äka idjä katontoh aton sakojan batang anggor, idjä sakojan kabawak salaka regae, hetä karäh sandam badjikut;

24. Sampai olo, idjä tanggoh hetä, mimbit panah tuntang anake; krana hapus tä karäh uras sandam badjikut.

25. Karä bukit lungkoh kea, idjä pudji injangkol olo, djaton olo handak tanggoh hetä, awie mikäh karä duhi tuntang talo badjikut; baja sapi bewäi karäh injoho murep hetä, tuntang karä tabiri akan manindjak hetä.

BAGI 8.

Hatalla mahukum olo parajap, tapi iä indu kalindong olo ajue; käläh harap iä bewäi.

1. Tinai Jehowa hamauh dengangku: Duan kartas lombah, surat hetä hapan puma hurup olo: iä badjeleng akan marampas, gulong akan manarik.

2. Tä aku manduan saksi bahalap akangku, imam Uria tä, äwen duä Sagharia, anak Jebereghja.

3. Maka aku djari hindjä sawangku, iä tä batihî tuntang manak hatuä; koan Jehowadengangku: Sewut arae Mahersalal-Kasbas (*Iä badjeleng akan marampas, gulong akan manarik.*)

4. Krana helo bara awau tä tau mantehau: joh apang! atawa: joh indu! maka olo karäh mäton talo rampas bara Damaskus, tuntang ramon Samaria, helo baun radja Asur.

5. Tinai Jehowa hamauh dengangku, koae:

6. Basa utus olo toh mangabelä danum Siloa, idjä lowalowa hasore, tuntang äwen handjak harap Resin, dengan anak Remalia tä:

7. Tagal tä, itä! Jehowa handak manjoho karä dähes batangdanum lombah tä manepä äwen, djetä radja Asur tuntang karä kwasae, sampai danum tä maleteng hapus tiwinge, mananjap;

8. Palus djetä akan manapi tanah Juda, mangontep malelep tä, kandaleme tikas ujat; tuntang rahusan dähe sampangsampanga manjuang hapus kolombah tanahm, o Imanuel.

9. Takan, pakat bewäi, o keton karä utus olo; puna akan pararawoh bewäi keton! Hining keton handiai idjä bara tanah kedjau: has, tatatatap arep keton; puna akan pararawoh kea keton! has, tatatatap bewäi, akan pararawoh kea keton!

10. Has, bulat tirok! tapi djaton kea akan mandjadi. Takan, kalagai augh! maka djaton kea akan tulus; krana hindjä ikäi Imanuel! — (7,14.)

11. Krana kalotoh Jehowa djari hamauh dengangku, haiak manjingkap lengängku, tuntang iä madjaraku, belä aku omba manandjong hong djalan olo tä, koae:

12. Äla augh keton: has, pakat dengan olon, kilau olo tä haradjur handak pakat dengan olon; äla keton mikäh kilau kikäh ai, tuntang äla keton taräwen.

13. Tapi harap tuntang awi māhorumat Jehowa, Tempon karā kawan talo belom; käläh iä indu äka kikih tuntang karawan keton.

14. Tä iä karäh mandjadi äka kallindong keton idjä brasih; tapi iä mandjadi batu äka tantarang, tuntang karang idjä nanggarisang akan duä djalahen Israel tä, mandjadi djarat tuntang djaring akan olo idjä mukong Jerusalem. — (*Luk.2,34.Rom.9,33.*)

15. Arä äwen tä karäh tangga-rurus hetä, palus balongkang lu-jut, balalu indjarat tuntang ina-wan.

16. Tutup augh kasaksian tä; tjatjak Torat intu karä muridku.

17. Tapi aku harap Jehowa, idjä djari manjahokan baue bara ungg-kup human Jakob, tuntang aku mentai iä.

18. Itä! toh aku tuntang karä anakku, idjä djari inenga Jehowa akangku, indu kata tuntang kahe-ran intu Israel, awi Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, idjä melai hong bukit Sion — (*Ibran.2,13.*)

19. Maka amon olo tä hamauh dengan keton: isek nudjum, tuntang tukang dahiang, idjä mangarungut tuntang manandak; — tä tombah keton: dia patut olo misek Hatalla? atawa tau misek idjä matäi tä akan olo belom?

20. Isek Torat tuntang augh ka-saksiae! Djaka dia augh äwen ka-lotä, tä maka langit djaton karäh mahindang acae: — (*2.Petr.1,19.*)

21. Malainkan olo tä karäh kum-bakumbang hong tanah, haiak ka-djakä tuntang blau. Tä amon iä paham blau, iä karäh blait, pa-lus manjapa radjae tuntang Ha-tallae;

22. Iä karäh mananggera tun-tang mauangkilik petak, maka itä! djaton beken baja tjalaka tuntang kakaput: iä ujuh awi kadjakä, tuntang tarangtaranga hong kakaput.

BAGI 9.

Kristus, kalawan kalunen, inakan ma-ngat marentah.

1. Tapi tanah idjä indjakä tä djaton karäh haradjur hong kakaput: kilau djaman horan tanah Se-bulon tuntang Naptali batawah bewäi, kalotä rahian djetä ihoru-mat, djalan saran danau tä, dipah Jordan hila toh, Galilea idjä darah tanah olo kapir. Utus olo tä, idjä manandjong huang kakaput, akan mitä kalawa idjä paham, tuntang intu olo idjä mukong tanah äka kangkalingän pampatäi, kalawa karäh manjangkowong akan äwen. — (*Matt.4,16.*)

2. Ikau djari mangapal utus olo tä, malainkan kabandjake ikau djaton mampahaie. Tapi olo karäh handjak kea intu baum, sama deng-an kabandjak musim getem, kilau olo pudji handjak metoh mambagi talo rampas.

3. Krana ugar idjä imuat intu äwen, tuntang pukul akan bahan äwen, tinai tongkang olo idjä man-gasasak äwen, djari imelekm, sa-ma kilau katika olo Midian tä.

4. Krana karä sarumpah olo klahi, tuntang karä pakaiae idjä mandoi dahu karäh innusul palus ki-nan apui.

5. Krana Anak djari inakan akan ita, Anak hatüä djari inenga akan ita, idjä intu bahae aton karä prentah, tinai arae tä: Æka ka-

herau, Akal, Hatalla kwasa, Ba-pa katatahi, Radjan salamat. — (*Luk.1,31; 2,7.Joh.3,16.*)

6. Kwasan ai sasar hai, tuntang kasanang djaton terai hundjun padadusun Dawid, tinai hapus karadjae: mangat iä manatap mandähen tä hapan kapatut dengan katek, bara toh palus katatahi. Kaison atäi Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh malalus tä.

7. Pangkahai Tuhan djari manjoho augh akan Jakob, djetä djari manjaherang intu olo Israel.

8. Hapus olo toh akan kasene tä, olo Epraim tuntang karä olo Samaria, idjä badjoho hamauh huang kahain atäie:

9. Batu bata djari bakarak, tapi ita handak mamangun tä tinai hapan batu toto; kaju rarangai djari inaweng, hapan kaju seder ita handak mangantie.

10. Krana Jehowa handak mimbit karä musoh Resin mawi äwen, tuntang mamumpong karä musohe batawotawon.

11. Olo Aram hila baue, tinai olo Pilisti hila likute, uka iä manganga njamae kuman olo Israel lepalepah. Tinai alo awi karä talo tä kalaite hindai kea terai, malainkan lengae indjudjue hantä.

12. Krana utus olo toh djaton maku hobah akan idjä mandjara iä, tuntang djaton nalingä Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom.

13. Tagal tä, maka Jehowa karäh manetek olo Israel takoloke tuntang ikohe, karä edae tuntang batange, dalam idjä andau.

14. Olo bakas tuntang olo basewut, djetä takoloke, tinai karä nabi idjä madjar augh tandjaro, djetä ikohe.

15. Krana karä awang magah olo

tä uras olo palajang, tuntang karä äwen awang iagahe inelen bewäi.

16. Tagal tä pangkahai Tuhan djaton tau handjak tagal karä pambudjang äwen, tinai djaton tau manjanjang karä nolä dengan balon äwen: krana uras äwen tä olo haliau, tuntang papa gawie, totoke samandiae manjewut kagila bewäi. Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengae magon indjudjue.

17. Krana kadarhakan äwen manjala kilau apui, manjeha karä duhi tuntang unak, mangähu äka badjikut padet hong kajuan, sampai mangangkawul kilau asep paham.

18. Awi kasangit Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, tanah ingaput, tuntang oloe akan indu panginan apui; idjä biti mahin djaton tau masih kolae.

19. Alo iä manjipa hila gantau, iä blau kea; tinai alo iä mangitak hila sambil, mahin djaton iä besoh. Genep biti handak kuman isin lengae.

20. Olo Manase tä kuman olo Epraim, tinai olo Epraim kuman olo Manase, tuntang äwen duä tä haiak sama mawi olo Juda. Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengae indjudjue hantä.

BAGI 10.

Olo Asur, idjä hapan Hatalla mahukum olo Israel, karäh irusake tinai, tä Israel karäh ilius.

1. Pajah karä olo, idjä manampa prentah sala, karä jaksa idjä manjurat marajap;

2. Tantai mamingkok perkaran

olo pähä. tuntang mahanjek ka Samaria tuntang karä dewan ai, budjur olo tjalaka hong ungkup djaton aku tau mawi Jerusalem olo ajungku, mangat karä balo indu rampase, tinai uka karä nolä irusuhe.

3. Tapi kilen gawin keton tinai intu andau pamalah tuntang karusak, idjä djaladjalan dumah bara kedjau? äwe handak inaug goh keton hadari, blaku dohop? tuntang hong kwe äka keton mansahn kahain keton?

4. Belä djetä imparandah haiak karä olo tawanan, tuntang lawo haiak karä olo impatäi? Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengae indjudjue hantä.

5. Pajah olo Asur, idjä indu tantahan kalaiktu, tuntang kasangitku aton kilau tongkang intu lengae. — (7,20.)

6. Aku handak manjoho äwen mantakan utus olo haljau tä, tuntang aku handak mametäh äwen mawi djalahau olo idjä äka kasangitku tä, mangat iä marampas tuntang marusuh olo tä, balalu mampidjak äwen kilau rumpur hong djalan.

7. Alo kahandake djaton kalotä, tuntang atäie djaton manahiu tä, tapi kahandak atäie tautai mampalomos tuntang mamparusak kutoh utus olo bararangai.

8. Krana koan äwen: Djaton karä mantirku tä uras radja?

9. Djaton Kalmo sama kilau Karghemis? djaton Hamat sama kilau Arpad? djaton Samaria sama kilau Damaskus? — (36,18.)

10. Kilau lengängku djari sondau karä karadjaan dewa, alo ham patonge bahalap bara idjä aton hong Jerusalem tuntang hong Samaria:

11. Maka kilau aku djari mawi

Samaria tuntang karä dewan ai, djaton aku tau mawi Jerusalem kalotä kea, tuntang karä dewan ai?

12. Tapi amon pangkahai Tuhan djari mahapus karä gawie hong bukit Sion tuntang hong Jerusalem, tä Aku handak manahiu malaiah bua kadjhon atäi radja Asur, tuntang kahain matae idjä badjoho. — (37,36.)

13. Basa iä djari hamauh: puna kaabas lengängku djari malalus tä, tuntang awi kapintarku, krana aku paham harati; akin djari manganan toros tikas tanah arä utus olo, tinai aku djari marampas karä ramoe, kilau olo gagah aku djari mampalokang karä olo hetä.

14. Lengängku djari sondau kahai tuntang kwasan karä utus olo, kilau sarangan burong, palus aku djari maraup hapushuang kalunen, kilau olo maraup tanteloh idjä balihi, tuntang djaton djari aton idjä mangibar palapase atawa marakang totoke, atawa manggagak.

15. Tau kea kapak manara arepe bara olo idjä mamanjok iä? tau gergadji mampahai arepe bara olo idjä mohos iä? Tjäh, sama kilau sokah mampamiar idjä manggatang iä; amon olo manggatang sokah tä, dia djetä kaju bewäi?

16. Tagal tä Tuhan, Jehovah karä tawon talo belom, karäh manjoho gambala marak karä olo baseput baris Asur, tuntang penda karä kahaie akan lembut seha manghäu, kilau sehan apui.

17. Krana kalawa Israel akan mandjadi apui, Idjä äka karasihe mandjadi njala, idjä manusul palus manjeha karä duhi tuntang unak Asur dalam idjä andau.

18. Iä karäh marusak mampalepah kahain karä kajuae tuntang

karä tanae, hambaruae palus berenge, tuntang mantire kea karäh lenjoh.

19. Sampai karä kajue kajuae idjä batisa isut bewäi, toto, sampai anak tabela tau manjurat tä.

20. Katika tä maka tisan olo Israel, tuntang idjä iliwus bara baris ungkup human Jakob djaton haluli tinai handak harap äwen idjä mamukul iä, tapi iä karäh harap Jehowa, äka karasih olo Israel, tuntang katoton atäie.

21. Tisan äwen tä karäh hobah, tisan Jakob tä, akan Hatalla idjä djaton tikas kwasae.

22. Krana alo karä olo ajum. o Israel, kilau baras hong saran tasik, maka tisae bewäi idjä karäh hobah: krana karusak djari tantu imukas, akan manjambong awi katetek. — (*Rom.9,27.*)

23. Krana karusak, idjä tantu imukas, handak ilalus pangkahai Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, hong hapus tanah toh.

24. Tagal tä pangkahai Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, hamanh: Aela keton mikäh, idjä olo ajungku, awang melai hong Sion, tagal Asur, amon iä karäh mandjaia keton, tuntang manggatang sokahe mawi keton, tumon hadat olo Misir.

25. Krana hindai isut bewäi, tä kalait tä djari hapus, tuntang kasangitku mandjadian karusak äwen.

26. Kiana Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, karäh mampalembut tongkang mawi olo tä, kilau metoh olo Midian impatäi hong batu Oieb; iä karäh manggatang sokahe, idjä hapee hong tasik bilih, kilau hong Misir. — (*Hak. 7,25.—2.Mos.14,26.*)

27. Djadi, katika tä maka tang-

gongm, idjä imuat äwen, akan nihau bara baham, tuntang ugare bara tekokm; krana ugar tä karäh rusak awi Idjä iminjak tä.

28. Iä manantaraang Ajat, iä mahoroe Migron. iä matoh karä ramon parang hong Mighmas.

29. Iä manjak äka dimpah hetä, tuntang bara malem hong Geba; Rama taräwen, Gibea-Saul hadari.

30. Ikau, anak Galim, kariak pahapaham: buabnah Laisa; kajah Anatot idjä tjalaka!

31. Madmena hadari mahakan; karä olo Gabim pararawoh batawatowon.

32. Idjä andau hindai iä melai hong Nob; tä iä maniring lengäe tantai mawi bukit Sion, anak bawi tä, lungkoh hong Jerusalem.

33. Tapi itä! pangkahai Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, karäh manjangit manutoh edae, idjä paham gantong karäh injemponge, tinai idjä pangkahai karäh imparandahe.

34. Karä kadjikut kajue karäh indirike hapan sanaman, tuntang Libanon akan balongkang awi Idjä paham kwasa tä.

BAGI 11.

Kristus tuntang karadjaan ajue.

1. Maka karäh lembut Salampak tunggul Isai, Salundik uhate karäh mamuah. — (4,2.)

2. Hong Iä tä karäh melai Rogh Jehowa, Rogh kapintar tuntang kaharati. Rogh tirok tuntang kwasa, Rogh kaapik tuntang kikäh dengan Jehowa. — (Matt.12,18.)

3. Hapus prangae belome mi-

käh Jehowa. Iä djaton maku matutus tumon paita matae, tuntang djaton malukum tumon pa-hining pindinge.

4. Tapi iä bandak mamatut olo pähä tumon kabudjur, tuntang mambudjur olo balemo atäie hong tanah tumon katetek; tinai iä karäh mandjara petak hapan sokah njamae, hapan tahaseng toteke iä karäh manpatäi olo darhaka.

5. Krana katetek indu peteng dahepae, tinai katoto indu babat kahange.

6. Maka gurk karäh busik dengan anak tabiri, tinai harimaung karäh menter habambai dengan kambing: anak sapi tuntang singa tabela tinai meto awang injepit karäh hakawan, tuntang anak olo tabela karäh manjakatik iä. — (65,25.)

7. Sapi tuntang bahuang karäh murep hindjä, anake karäh menter habambai, tinai singa karäh kuman tampilai kilau sapi.

8. Anak awau karäh busik tumbang lowang handjaliwan, tuntang anak olo idjä haru malekak tusu karäh mandjudju lengäe akan rombak handipä.

9. Hapus bukitku idjä brasih djaton talo akan mangapähä tuntang marusak; kranahapus petak karäh kontep pangingat dengan Jehowa, kilau karä danum manutup palempang tasik.

10. Krana katika tä olo kapir handiai karäh manggau uhat Isai tä, idjä mendeng indu banderan karä utus olo: maka äka kasanange karäh hai bahalap.

11. Krana katika tä pangkahai Tuhan karäh mandjudju lengäe intu tingkat idjä duä, mangat halalian tisan djalahian olo ajue ti-

nai, idjä katapanan bara Asur, bara Misir, bara Patros, bara Kus, bara Elam, bara Sinear, bara Hamat tuntang bara karä pulau hong tasik.

12. Iä karäh mampendeng bendera marak olo kapir, tuntang mamumpong olo Israel awang iharak, tinai manampunan olo Juda awang daraidaraia, bara äpat putting kalunen.

13. Tä kahirin Epraim karäh lilaip, tuntang karä musoh Juda karäh impalomos: Epraim terai bahiri Juda, tinai Juda terai hararepan Epraim.

14. Tapi äwen tä haiak karäh mangkarap bahan olo Pilisti hila barat, tinai äwen karäh haiak marampas olo idjä hila timor: Edom tuntang Moab karäh mandjuluk lengäe, olo Amon karäh mamenda iä.

15. Tinai Jehowa salenga karäh mampanjurong telok tasik Misir, iä karäh mandjudju lengäe intu batang-danum hetä hapan riwut paham, mamukul tä mandjadi udju kasungäi, sampai olo hanimpah tä tau hasarumpah:

16. Palus mandjadi djalan simpan akan tisan djalahian olo ajue, idjä katapanan bara Asur, kilau mandjadi dengan Israel katika äwen harikas bara tanah Misir. — (2.Mos. 14,29.)

BAGI 12.

Olo idjä iliwus Hatalla manara tuntang mahorumat iä.

1. Katika tä maka ikau karäh hamauh: aku manarimakasih intu ikau, o Jehowa, basa ikau djari

malait aku, tapi kalaitm djari terai, tuntang ikau mampoung aku tinai.

2. Toto, Hatalla puna salamatku, aku harap tuntang djaton mikäh, krana Hatalla, Jehovah, indu kwasangku tuntang njanjingku, iä mandjari indu salamatku.

3. Haiak handjahandjak keton karäh masip bara kalin salamat. — (Joh.7,38.)

4. Tuntang keton karäh hamauh intu andau tä: sewut taramakasih akan Jehovah, suman aran ai, sarita karä gawie marak karü utus olo, sanan arae djari impahai.

5. Njanji, tara Jehovah, krana iä djari malalus kutoh talo hai; djetä patut ingasene hapus petak.

6. Lahap tuntang njanji rami-rami, ikau, idjä mukong Sion, krana Idjä ūka karasih Israel hai toto bentok ikau.

BAGI 13.

Hukum akan Babel.

1. Djetoh hukum akan Babel, tumon paitä Jesaia, anak Amos. — (Jer.50.)

2. Pendeng bandera intu bukit gantong, tehau olo hetä pahapaham, kipai bapan lengäe, nakara iä marumpak tamä mahoroe bauntonggang karä mantir.

3. Aku djari mametäh olo idjä inatapku, tuntang djari mangahau olo ajungku idjä gantjang menteng, ūka malalus kasangitku, äwen idjä malahap mandjundjong kahaingku

4. Aton augh lalento hundjun

karä bukit, kilau augh olo karän karä, augh gohope kilau karidun karä karadjaan olo kapir idjä hapumpong. Jehovah, Tuhan karä tawon talo belom, aton madju kawan parang ai.

5. Äwen dumah bara tanah kedjau, bara saran langit; bitin Jehovah tuntang karä pakarang kalaite, nakara marusak hapus tanah.

6. Bawai keton, krana andau Jehovah lawoli tokep; djetä dumah indu karusak bara Idjä djaton tikas kwasaë tä

7. Tagal tä karä lengä akan manduläi, tuntang karä atäi olo akan lenjoh.

8. Pampikäh, kasabanen tuntang kapähä karäh manjangkulep iä, iä karäh hetang atäie, kilau olo bawi idjä handak luas; genep biti karäh djungun tagal kolae, baun äwen karäh bahandang kilau njalan apui.

9. Itä! andau Jehovah aton dumah, kakaras, kagiri, kasangit tuntang kalaite hasep, nakara marusak tanah tä durodaroha, palus mampalomos karä olo badosa bara hetä.

10. Krana karä bintang hong langit tuntang karä talo blawa awang hetä djaton karäh tapaitä kalawae, matanaandau karäh lembut tuntang kaput tinai bulan djaton akan mausak katarange. — (Matt. 24,29.)

11. Krana aku handak mamaläh petak tagal kadarhakae, tuntang karä olo darhaka tagal karajape; aku handak mampalomat kahain atäi karä olo badjoho, tinai mamparandah katara atäi olo kianat.

12. Aku handak mamparega tisan olo hatuü paham bara bulau

masak, olo kalunen bara bulau idjä kapala bahalap.

13. Toto, aku handak monggä langgit, sampai petak hagerek undur bara kalekae, awi kasangit Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, tuntang awi andaue kalaite idjä hasep.

14. Tä äwen karäh mandjadi kilau krahau idjä iandop, kilau kawan tabiri idjä djaton ihaga olo, genep biti karäh buli utuse, genep olo karäh hadari akan tanah ai.

15. Olo handiae idjä sondau hetä karäh imuno, tuntang genep biti idjä injingkap hetä karäh halalek impatäi padang.

16. Tinai karä anake karäh irapitan pasingpasinga kahum baun äwen, karä humae karäh irampas, tuntang karä bawie karäh irajap impahawen.

17. Krana itä! aku handak mandjik olo Medai mantakan iä, idjä djaton paraba salaka, tuntang djaton mipen bulau:

18. Malainkan hapani panahe iä mampalokang karä pambudjange, tuntang djaton maku masih anak hong knai, tinai matae djaton manjanjang anak olo tabelia.

19. Tumon tä maka Babel, idjä kapala bahalap bara karä kara-djaan, idjä puna kabungas tuntang äka kadjohon olo Kasdim tä, karäh mandjadi sama kilau Hattalla djari malingkep Sodom tuntang Gomora. — (1.Mos.19,24.)

20. Hetä djaton äka melai hindai sampai katatahi, tuntang djaton karäh iukong olo palus girir-manggirir; olo Arab malin djaton maku maningkap arepe hetä, alo olo sakatik djaton maku mala-jan hetä.

21. Tapi kangkamiak melai hetä, tuntang humae karäh basuang burong kulit, timai burong onta akan mukong hetä, tuntang kambä karäh kadjokkadjoka hetä.

22. Tinai harimaung karäh manjakungkong derepdarepa intu äka karakkarakä tä, tuntang naga karäh melai hong huma hetä, idjä hai haiak bahalap. Maka katikae tä badjeleng karäh sampai, tuntang andaue tä djaton karäh ran-djar.

BAGI 14.

Israel karäh liwus, palus manjanji hababaka musohe. Hukum akan olo Pilisti.

1. Krana Jehowa handak masih Jakob, tuntang mintih Israel tiuai, palus halalian äwen tä melai hong tanahe. Tä olo beken utuse karäh manatelan arepe intu äwen, balalu iä rantep dengan ungkup human Jakob.

2. Karäh utus olo akan mando-hop äwen, tuntang magah iä buli kalekae, tä ungkup human Israel karäh manjores olo handiae tä hong tanah Jehowa, indu djipäe hatuä bawi: iä karäh mahaga olo tä tawan-an, idjä bilih djari manawan iä, tinai iä karäh marentah äwen, idjä djari mahenjek iä.

3. Maka katika tä, amon Jehowa karäh manjanang ikau bara karäh kapäbäm tuntang kasusahm, bara karewärn idjä karas tä, idjä huang tä ikau djari manempo:

4. Tä ikau karäh hapani sewut toh mawi radja Babel, sambil ha-mauh: kilen, olo pararat tä terai? kilen, idjä tempon bulau tä batipas?

5. Jehowa djari mamelek tong-
taré olo parajap, sokali aim idjä
marentah tä.
6. Idjä haradjur mangapähä karä
utus olo hapan katulase, djarae
djaton maku terai, idjä paham
karas marentah olo arä: iä tä intak
toh, djaton aton idjä mi-
ange.
7. Toh hpus kalunen malajan
palus sanang, olo malahap räni-
rami paham.
8. Tinai karä batang goper han-
djak tagal ikau, tuntang karä ba-
tang seder hong Libanon, koae:
limbah ikau impalokang, djaton
olo manalih manäweng ikäi.
9. Naraka idjä penda gendjä-
gendjäh tagal ikau, manambang
ikau dumah: iä mampisik karä
awang matäi tagal ikau, karä kam-
bing hatuë awang hong petak
bihin, tuntang manjoho karä ra-
djan olo kapir mendeng bara tru-
tjie:
10. Æwen tä handiai hatalin-
djam karäh hamauh dengam: kilen
ikau toh inggoinggut tumon ikäi
kea, ikau sama dengan ikäi?
11. Kahaim djari lawo akan na-
raka, tuntang augh karä kutjapiim;
uret karäh indu amakm, tuntang
handalai indu kahowotm.
12. Laleham, ikau djari gagar
bara langit, o bintang sawah idjä
galak! Paham, ikau djari tamba-
lang akan petak, ikau idjä djari
mehenjek kaiü olo kapir!
13. Ikau djari hamauh huang
atäim: aku handak mandai langit,
palus manggatang padalusangku
ambo kaiä bintang Hatalla; aku
handak mampondok arepku hong
bukit äka-panjupa, hila utara:
14. Aku handak manggatang
arepku ambo baunandau idjä gan-
- tong, mandjadi padan dengan Idjä
pangkahai tä.
15. Kwäka! akan naraka ikau
imbaring, akan äkae idjä timben
haliae!
16. Olo handiai awang mitä ikau
karäh mananturä ikau, sambil ha-
mauh: kilen, djetä olo tä, idjä
maur hpus petak, idjä manjaban-
nen karä karadjaan?
17. Idjä masurak manunis kalu-
nen, tuntang mangarak karä le-
wue, haiak djaton maku nialpas
karä olo idjä inawae?
18. Maka karä radjañ olo kapir
menter matäi dengan horumat kea,
genep biti intu äka ai;
19. Tapi ikau djari inganan ke-
djau bara kuburm, kilau salundik
idjä haloai, kilau pakaian olo ma-
täi idjä djari injudok padang, ki-
lau olo idjä iadjok penda tawon
batu, kilau hantu idjä hadjadjan.
20. Tkau djaton ingubur bua-
buah kilau äwen, krana ikau djari
marusak tanahm, tuntang mampa-
täi olo aim; panakan olo darhaka
tä djaton inahi tinai palus ka-
tatahi.
21. Tatap anake indu impatäi
tagal kadarhakan bapae, belä äwen
tä lembut timai tuntang manjores
petak, manjuang kalunen hapan
karä lewue.
22. Krama aku handak manara-
djang mantakan olo tä, koan Je-
howa, Tuhan karä tawon talo be-
lom, aku handak mampalomat Ba-
bel, areae tuntang karä tisae, anake
tuntang äsoe, koan Jehowa.
23. Aku handak manampa djetä
mandjadi äka kamiak, äka ruinpur
papa; tinai aku handak mampas
iä lepah lingis hapan papas karu-
sak, koan Jehowa, Tuhan karä
kawan talo belom.

24. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manjumpah, koae: Toto, tumon kahandakku, kalotä kea akan mandjadi, tuntang tumon karangkangku, kalotä kea palus dapit.

25. Aku handak mangarak Asur hong tanahku, tuntang mahundjeng iä hong bukitku, mangat ugare balekak bara olo hetä, tuntang tanggong idjä imuate lawo bara bahan äwen.

26. Djetä tirok, idjä djari imukasku tahu hucus tanah tä; djetä lengä, idjä djari indjudju mawi karä olo hetä.

27. Krana Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manukas tirok tä, äwe tau mangarak tä tinai? lengän ai djari indjudju, äwe tau mambalang tä tinai? —

28. Maka intu njelon pampatäi radja Aghas augh hukum toh sampai. — (2.Kron.28,27.)

29. Aela handjak, o ikau hucus tanah Pilisti, basa tongkang idjä mamukul ikau djari hapelek: krana bara uhat handipä tä akan lembut handjaliwau, tuntang buae mandjadi naga.

30. Krana äwen idjä pähä haliae karäh kuman, tinai olo idjä tapas karäh melai sanang: tapi uhat ajum aku handak manjohoe matäi meher, karä tisam iä karäh mampalomose.

31. Tangis o bauntonggang, bawai o lewu! hucus tanah Pilisti djari lenjoh, krana bara utara aton lembut asep, tuntang djaton idjä ujuk balih melai intu äkae.

32. Maka kilen olo akan tombah augh sarohan djalahuan olo tä? Sion djari indähen Jehowa, nakara olo ajue idjä ihenjek bakalindong hetä.

BAGI 15.

Hukum akan Moab.

1. Djetoh augh hukum tahu Moab. Hamalem karusak mantakan Ar hong Moab, gap djetä karakkara. Hamalem karusak mantakan Kir hong Moab, tap djetä karakkara. — (*Jer.48.*)

2. Olo hetä hagoet talih Bait tuntang Dibon, äka mesbeh, tantai manangis: tagal Nebo tuntang Medeba Moab karäh mambawai: karä balau äwen lepah ingundul, karä djanggute lepah ingalas.

3. Hong karä lewue iä hatapih bidak, hong karä sapau hinmae tuntang intu djalan karä lewue uras olo tä mambawai, barakumbang tuntang djohon matae.

4. Hesbon dengan Eleale manangis, sampai aughe mamala hong Jahas: tagal tä olo Moab idjä kapala gantjang mangkariak, krana hambaruae paham kapähä.

5. Atäiku manangis tagal Moab, oloe pararawoh sampai Soar, mangkariak kilau sapi tabla, krana iä manalih Luhit haiak manangis, hong djalan akan Horonaim iä manibo kariak kadjakäe.

6. Krana karä danum intu Nirim uras djari nihau, sampai oru djari keang, tuntang idjä tunibo taheta lenjoh, karä ampin talo imbul djaton mansulo.

7. Tagal tä kutoh ramoe idjä djari imumpunge, tuntang talo idjä djari ingkese, uras inamput dimpah sungäi Ahsa.

8. Krana kariak akan mangumbang hucus tanah Moab, tuntang bawaie sampai Eglaim, toto mandas Beerelim bawaie karäh lembut.

9. Krana hucus danum hong

Dimon uras häwoi dala; tuntang aku handak mandahange tinai akan Dimon, iä tä singa akan karä olo Moab idjä liwus, tuntang akan karä tisan olo tanah tä.

BAGI 16.

Augh tirok akan Moab.

1. Käläh djaka keton manahor anak tabiri bara Sela, hong padang tunis tä, akan Idjä puna tempon tanah, akan bukit Sion, budjang bawi tä.

2. Djaka dia, maka karä anak bawin Moab karäh burupbarap intu äka diimpah sungäi Arnon, sama kilau burong burupbarap, idjä djari iharak bara sarangae.

3. Awi mambulat augh tirok, hakarangka, awi mangandjungen, mangat bentok andau mandjadi kilau hamalem, hapan manjahokan äwen idjä iharak, äla mamprahan äwen idjä djari pararawoh tä.

4. Soho karä olo ajungku, idjä djari inganan tä, manamuüi intu ikau: joh Moab, käläh ikau mandjadi dinding äwen intu baun olo parnsak tä: tä maka olo pararat tä karäh terai, karusak tä karäh mandak, tuntang olo palitek tanah karäh lomos.

5. Krana aton padadusan karäh indähen awi asi, tuntang idjä biti karäh mondok hundjue huang kato, hong tingkap Dawid tä, iä karäh mamutus manggoang kabudjur, tuntang mandjadian katek. — (Luk.1.32.)

6. Tapi ikäi mahining brita kadjohon Moab, iä paham baletjak: toto kahain atäie, kadjohoe tun-

tang kasangite tangkalan bara kwasae.

7. Tagal tä olo Moab karäh mainbawai tagal sama arepe, uras äwen tä karäh manangis; tagal karä galang Kirhereset keton karäh munguh, krana tantu samandai tä djari bakarak.

8. Krana karä tanan Hesbon djari ringket, tuntang batanganggor hong Sibma djari blaju matäi: karä tuan olo kapir djari mamparamok edae idjä kapala bahalap, idjä sampai Jaeser, tuntang idjä knumbangkambanga hapus padang benjem tä, karä salundike idjä mananjap palus silan daiau.

9. Tagal täaku manatum Jaeser tuntang batang anggor Sibma, aku mambungkak ikau hapan djo-hon matangku, o Hesbon tuntang Eleale: krana lahap parang djari lawo intu wajah buam tuntang intu musim getem ajum.

10. Sampai kahandjak tuntang karami djari nihau bara tana ha-sien tä, timai hong karä pambulan anggor olo djaton manjanji djaton mansalehäi: olo djaton mahamis danum anggor huang pähese, aku djari mampatei augh njanji tä.

11. Tagal tä ringoringoi huangku tahu Moab, kilau kutjapi, tuntang atäiku tahu Kirheres.

12. Tä karäh batarang, Moab djari mampnjuh arepe hong karä äkac gantong, tuntang iä djari tamä huma sombajang ai tantai sombajang, tapi djaton kea baguna äkac.

13. Djeta augh, idjä djari injewnt Jehowa tahu Moab bara horan kea.

14. Tapi toh Jehowa haniauh, koae: Hindai telo njelo, tumon itong njelon olo buruh, maka ka-

hain Moab karäh imparenep, tun-tang kutoh karae handiai, tinai idjä tisae korik isut bewäi, tun-tang kwasae djaton.

BAGI 17.

Hukum akan Damaskus tuntang Israel.

1. Djetoh augh hukum tahuu Damaskus. Itä! Damaskus karäh inganan, sampai iä terai indu lewu, baja djetä indu tujok batu karak-karaka. — (*Jer.49,23*.)

2. Karä lewu Aroer karäh ba-lihi tunis, djetä akan äka kawan meto bewäi; kawan tä palus mu-kong hetä, tuntang dialo idjä biti idjä maharak iä.

3. Tinai kota Epraim karäh ni-hau, tuntang karadjaan Damaskus dengan tisan olo Aram; samandiai tä karäh sama dengan kahain olo Israel, koan Jehovah, Tuhan karä kawan talo belom.

4. Maka katika tä kahain Ja-kob karäh munos, tinai berenge idjä baseput karäh pringkong.

5. Krana djetä karäh sama ki-lau amon olo panggetem mamum-pong bua tama, lengäe manggetem karä pating, tuntang kilau olo mangampeleng pating tä hong dja-nah Epraim.

6. Baja idjä katapasae bewäi batisa hetä: kilau batang bua un-dus djari ionggä, tuntang baja duä telo kabawak batisa intu taroke, atawa äpat limä kabawak ba-lihi intu edae, koan Jehovah, Hatallan Israel.

7. Katika tä olon karäh mingat manantuneng lä, idjä djari ma-nampa äwen, tuntang matan äwen

tanggar karäh mitä lä, idjä äka karasil Israel.

8. Äwen djaton maku manam-pajah hindai karä mesbeh, idjä tampan lengäe, tuntang karä idjä gawin tundjuke djaton iä maku mitäe, karä pahewan, karä pantar dewa.

9. Katika tä karä lewue, idjä dähen kotae tä, karäh kilau idjä katapanan hong pating tuntang intu tarok, idjä djari inisa intu baun olo Israel: maka samandiai hetä uras rusak.

10. Krana ikau djari ngalapean Hatalla, idjä äka salamatm, tuntang djaton djari mingat batukarang kwasam; tagal tä ikan karäh mimbul talo bahalap, tapi ikau mambulan tä akan olo bewäi.

11. Katika mimbul ikau manjoho tä manusuloh, tuntang wajah ma-nawur ikau manjoho bawakm man-gambang, tapi wajah getem talo inggetem tä mandjadi indu peresm tuntang kapähäm paham.

12. Hau! kutoh olo karäan ka-räe tä! kilau gotok riak tasik la-lementon äwen; kilau dähes danum soho njahanjahai mammukul, kakai guruhi olo arä tä mantakan.

13. Toto, karä olo tä karäh gu-ruguruhi mantakan, kilau kanjahai danum paham. Tapi lä karäh mampudji äwen, tä äwen akan hadari kedjaan, palus äwen karäh injasah, kilau tikil hong bukit awi riwut, tuntang kilau rotik sahep awi pusok njawong.

14. Maka tokep kaput, itä! gap pampikäh tä lawo, tuntang helo bara talo blawa äwen tä djaton hindai. Djettä bagin olo idjä mar-rampas ita, tuntang upali äwen tä idjä marusuh ramon ita.

BAGI 18.

Olo Kus karäh mitä hukum olo
Asur, balalu hobah.

1. Hau! tanah äka kangkali-
ugän hatalindjam kasantahe, ha-
sansila sungäi Kus;

2. Idjä manjoho sarohae dim-
pah tasik, hapan banama humbang
papae hong danum. Lius keton,
sarohan idjä basikap, talih utus
olo tä, idjä tundatundaen tuntang
suwitsawita; utus olo tä idjä asiisi
tjalaka bara tamparae palus dapti,
utus olo idjä puna djari iukur,
puna ilitek, idjä tanahe iruntjur
batangdanum.

3. Keton handiai, idjä mukong
petak tuntang mangkalewu tanah,
amon olo mampeudeng bandera
hundjun bukit, tä käläh keton
mitae: amon olo mampahiau saru-
nai. buah keton mahininge.

4. Krana kakai augh Jehowa
dengangku: Aku handak manjuni
arepku bewäi, tuntang manampa-
jab bewäi bara äkaku, kilau lason
pandaung andau paham, kilau botop
umbon katika pandang wajah getem.

5. Krana helo bara getem, amon
kambang djari malalau, tuntang
talo djari mamutok, tä hapan gento
iä karäh mahetep tundoe, tuntang
manganan malenteng karä edae.

6. Uras tä haiak impelai akan
burong basiak hong karä bukit,
tuntang akan karä meto hong pe-
tak. sampai karä burong basiak
akan masan hetä musim blasut,
tuntang karä meto hong petak
musim sadingen.

7. Katika tä, maka utus olo
idjä tundatundaen tuntang suwits-
awita tä, utus olo idjä asiisi tja-
laka bara tamparae palus dapti tä,

idjä puna djari iukur tuntang ili-
tek, idjä tanahe iruntjur batang-
danum, djetäh karäh imbit indu
paneuga akau Jehowa, Tuhan karä
kawan talo belom, akan kaleka
aran Jehowa, Tuhan karä kawan
talo belom, iä tä bukit Sion.

BAGI 19.

Tudjum tahuu Misir.

1. Djetoh augh hukum tahuu
Misir. Itä! Jehowa mukong baun-
andau idjä balias, palus manalih,
tamä Misir. Tä karä dewan Misir
karäh hagendjäh intü baue, tun-
tang atäi olo Misir karäh lenjoh
intu huange. — (*Jer.46,2. Esegh. 29,2.*)

2. Krana aku handak mansisi
olo Misir hawi sama arepe, sampai
genep biti karäh mantakan paharie,
genep biti mantakan idjä äka ka-
rampie, lewu sama lewu, karadjaan
sama karadjaan.

3. Maka kamenteng olo Misir
karäh nihau bara huange, tuntang
karäh akale handak imbalangku.
Tä olo tä karäh misek karä ham-
patong dewae, karä tabit, nudjum
tuntang tukang dahiang.

4. Maka aku handak mangalong
olo Misir huang lengän tuan idjä
karas, tuntang radja tulas akan
marentah iä, koan pangkahai Tu-
han, Jehowa, Tempou karä kawan
talo belom.

5. Tä danum huang karä danau
karäh ineahe, tinai batangdanum
tä karäh pandit nalungkang.

6. Karä sungäi karäh surut
keang, tuntang karä hantasae idjä
hapagar tä: maka karä rampiang
tuntang bakong akan matäi blaju.

7. Karä ipah hong saran batang-damum tuntang intu tumbange, tinai karä talo ialan hong saran batangdanum, uras karäh keang balalu nihau, tuntang djaton hindai.

8. Olo palauk samandiae karäh pähä atäie, olo bandiae idjä mamisi hong sungäi karäh pungupungut, tinai karä olo idjä mambirik djalaе hong damum karäh singgul huange.

9. Maka karä tukang lawai pista lamos karäh raurau, tuntang idjä manauftang benang batupi.

10. Karä tambuan tuntang karingan akan ingarak, tinai olo handiae awang satiare mambelom lauk hong sumor.

11. Karä manitir hong Soan djari gila, karä hakim Parao awang pintar djari humong huang basarae; kilen tinai keton hamauh dengan Parao: aku toli anak hakim pintar tuntang panakan radja horan?

12. Kwe toh karä hakim ajum awang pintar? käläh äwen tä masanan akan tuntang mangasene talo, idjä djari inukas Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, akan Misir.

13. Maka kaiä mantir hong Soan djari ujanjau, timai karä mantir hong Nop djari inipu: äwen karäh mampalajang Misir kea, sampai hapus karä sarae.

14. Jehowa djari manusuh huang äwen tä rogh kanjanjau, nakara äwen mampalajang Misir huang karä gawie, mandjadi kilan olo habusan mambaring arepe huang utae.

15. Maka djaton karäh aton hong tanah Misir talo enen idjä bara takolok atawa ikoh, idjä bara edan atawa pating.

16. Katika tä olo Misir karäh sama kilau olo bawi, sambil mi-

käh tuntang taräwen, amon Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh mandjudju lengäe mawi äwen.

17. Tä tanah Juda karäh indu kikäh olo Misir, sampai olo handiae, idjä manjewut tä, karäh taräwen huange awi tirok Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, idjä djari inukase akan äwen.

18. Katika tä limä kabaris lewu hong Misir karäh hakotak hapan basa Kanaan, iä karäh sumpah manjewut Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom; idjä limä kabaris tä karäh inggarü Irheres.

19. Katika tä mesbeh Jehowa karäh aton bentok tanah Misir, tuntang toros batu aim Jehowa karäh uras hong helate.

20. Djetä indu toros tuntang kasaksian Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, hong tanah Misir. Krana olo tä karäh mangkariak intu Jehowa tagal olo gagah, tä lä karäh manjoho akae Djurusalamat tuntang pangkalima, idjä maliwus äwen.

21. Tuntang Jehowa karäh ingasene olo Misir, palus olo Misir karäh katawan Jehowa katika tä; tä äwen karäh sombajang intu iä, maluput parapah idjä impatäi tuntang parapah talo kinan, tinai äwen karäh bamiat intu Jehowa, tuntang malalus tä.

22. Maka Jehowa karäh mandjara olo Misir totototo, tuntang mampahalit iä tinai; krana olo tä karäh hobah akan Jehowa, tä iä karäh mamarima lakue, tuntang mampahalit äwen.

23. Katika tä kea djalan tatap rampar karäh aton bara Misir palus Asur, mangat olo Asur talih Misir, tinai olo Misir talih Asur.

tinai olo Misir tuntang olo Asur sama karäh manempo Jehowa.

24. Katika tä olo Israel, olo Misir dengan olo Asur, katateloe tä karäh indu batang berkat hong bentok petak.

25. Krana Jehowa, Tuhan karäh kawan talo belom, karäh mamberkat äwen tä, koae: Imberkat ikan, o Misir, djalahan olo ajungku, tinai Asur, tampan lengängku, tuntang Israel, idjä puna joresangku.

BAGI 20.

Olo Misir tuntang olo Kus karäh tawanan.

1. Intu njelo metoh Tartan maranggar Asdod, amon iä injoho Sargon, radja Asur, metoh iä marang Asdod tuntang mandino tä, — (2. Radja 18,17.)

2. Katika tä Jehowa hamauh hadjamban Jesaia, anak Amos, koae: Lius, engkak tapihm bara kahangm, engkak sarumpahm bara paim. Maka iä mawie tumon tä, palus hagoet halulus tuntang dja-ton hasarumpah.

3. Tä koan Jehowa: Kilau re-warku Jesaia manandjong halulus tuntang dja-ton hasarumpah telo njelo katahie, indu kata tuntang talo heran, indu tamunan akan Misir tuntang tanah Kus:

4. Kakai radja Asur kaiäh manongkang, mimbit olo Misir tawan, tuntang olo Kus idjä inamput imungkate, bakas tabelia, halulus tuntang dja-ton hasarumpah, halangai pipin parae, indu kahawen olo Misir.

5. Tä olo karäh djungun tuntang njukok tagal olo Kus tä, idjä

djari iharape, tinai tagal olo Misir, idjä äkae taratara.

6. Karä olo idjä mangkalewu saran tasik hetoh karäh hamauh intu andau tä: itä, kakai kadjarian olo idjä äka kaharap ita, idjä akan hetä ita hadari manggau kallindong, mangat iliwus bara baun radja Asur. Kwäka ita toh tau mahakan tinai!

BAGI 21.

Hukum akan Babel, Duma tuntang Arab.

1. Djetoh augh hukum akan padang tunis hong saran tasik. Kilau talo saloh balewut manampur bara salatan, kakai iä karäh lembut bara padang tunis, bara tanah äka pampikäh tä.

2. Talo karas djari ingarinah akangku hong panggitangku. Olo tulas tä kianat gawie, olo parusak marusak! Kantoh, joh Elam; kapong iä, Medai! aku handak mam-paterai kamunguh idjä iawi äwen.

3. Tagal tä kahangku kontep kapähä, humi djari mawi aku, kilau humin olo bawi idjä handak luas; aku maugketong arepku awiku mahining djetä, aku djungun awiku mitä tä.

4. Atäiku hagendjäh, aku tarä wen sampai kalas mamai; alem idjä katika karamingku mandjadi indu kasabanengku.

5. Tatap medja; tonggo keton djadjaga; has, kuman mihop! Tatatatap arep keton, karä mantir, awi mundus talawang!

6. Krana kakai augh pangkahai Tuhan dengangku: Lius, pendeng djadjaga, soho iä masuman talo awang gitae.

7. Maka iä mitä olo hagoet harinting habambai, idjä hapan hadjaran, kalidai tuntang onta; titip haliae iä djari mitä tä.

8. Tä iä mangkariak kilau singa: O Tuhan! nongkang andau aku mendeng hong balai djadjaga, tuntang hapus alem aku aton mendeng mandjaga.

9. Maka itäm toh, hetä aton dumah olo harinting habambai, idjä hapan hadjaran. Tä iä mandahang aughe, koae: Djari balongkang, Babel djari balongkang! tuntang karä hampatong dewae djari darai lawo petak.

10. O keton, talo ihik, bawak talo hong karaian, idjä djari hiningku bara Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, djetä djari insunangku akan keton.

11. Djetoh augh hukum akan Duma. Olo mantehau bara Seir, masuman akangku: O djadjaga, kilen kampon alem? O djadjaga, kilen kampon alem?

12. Tombah djadjaga: Alo tokep blawa, magon kaput kea; amon keton handak misek, isek toto; hobah keton, limbah tä talih.

13. Djetoh augh hukum akan Arab. Hong kajuan tanah Arab keton karäh bara malem, keton djalahan olo halisang bara Dedanim.

14. Awu manaubang olo teah beliae nimbit danum, keton olo hong tanah Tema; tengah tepong akan olo idjä hadari tä.

15. Krana äwen pararawoh bara padang, bara bann padang idjä injilak, tuntang bara panah idjä ingantjang, bara parang idjä paham.

16. Krana tumon toh augh pangkahai Tuhan dengangku: Hindai

idjä njelo, kilau itong njelon olo buruh, tä maka hapus kahain Kedar akan lepah rusak.

17. Maka tisan olo pamanah, pangkaliman olo Kedar tä, karäh sasar munos; krana Jehowa, Hatallan Israel, djari hamauh kalotä.

BAGI 22.

Jerusalem karäh ingapong; Sebna ihukum, Eliakim iangkat.

1 Djetoh augh hukum akan djanah äka pangarinah tä. Buhen keton toh, sampai uras keton mandai sapau?

2. Ikau idjä kontep lalento, lewu idjä bakapal oloe, ungkup idjä handjak rantang haradjur! Karä olo ajum idjä impatäi dia impatäi awi padang, djaton kea matäi buah klahi.

3. Karä mantirm djari hadari mahakan panah, palus iä inawan: karä olo, idjä sondau hong ikau, uras imasong, alo idjä djari hadari kedjawu.

4. Tagal tä aku hamauh: Undur, lili aku, naughe aku manangis paham; äla mampahäka arep keton mampong aku tagal karusak anak bawi utus ajungku tä.

5. Krana djetä andau kaindu tuntang kalitek dengau kaaur awi pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempom karä kawan talo belom, hong djanah äka pangarinah tä, amon kota ingarak, palus bukit tä iroboli tuntang kariak.

6. Krana olo Elau dumah nimbit sarangan anak panah, kutoh kareta tuntang oloe, arä olo idjä hapan hadjaran: tinai Kir mammplua talawange.

7. Maka karä djanahm idjä kam-pilie karäh kontep kareta, tun-tang karä olo idjä hapan hadja-ran karäh mangampeng karä baun-tonggangm.

8. Tä idjä äka kalindong Juda imbangah, tuntang katika tä ke-ton karäh mingat manduan karä ganggama baia huma parakkaju tä.

9. Keton karäh mariksa karä daia-k kotan Dawid, maka djetä kutoh karäe; tuntang keton karäh manabat danum hong talaga idjä liwa tä.

10. Tinai keton karäh misä karä huma hong Jerusalem, tuntang keton karäh mangarak arä huma, hapa mangabuah kota.

11. Tinai ketou karäh manampa parit helat lapis kota akan karä danum talaga idjä usang tä. Tapi djaton kea keton maku manang-gera mitä lä, idjä mandjadian talo tä, tuntang djaton maku mingat Iä, idjä djari mangarangka karä talo tä bara horan.

12. Tagal tä, maka katika tä pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh mantehau, manjoho olo ma-nangis tuntang manatum, ma-njukur arepe, palus hatapih bidak.

13. Alo katontoh, toto, uras kahandjak tuntang karami bewäi, manjambalih sapi, mampatäi ta-biri, kuman isin meto, mihop anggor, sambil hamauh: has, ita kuman mihop, krana djewu ita matäi!

14. Tapi Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari mangarinah arepe intu pindingku, koae: Toto, kadarhaka djetoh djaton karäh iampun akan keton, sam-pai pampatäi keton, koan pang-

kahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

15. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa, Tempon karä ka-wan talo belom: Lius, tanggoh mantir panatau radja, Sebna, ka-pala dalam tä, sambil hamauh:

16. Narai gawim hetoh! atawa äwe aim hetoh? basa ikau djari manjoho olo mamahat kubur akam hetoh, kilau idjä manampa ku-bure hong äka gantong, tuntang mangarangka äkae melai hong batukarang?

17. Toto, Jehowa karäh mang-a-nan ikau, kilau idjä kwasa mang-anan olo, iä karäh mangalian ma-nawon ikau.

18. Toto, iä handak mauggaling ikau, kilau talo bulat inggaling hong äka rangkah: hetä ikau karäh matäi, hetä karä karetam idjä bahalap tä karäh melai, ikau, idjä indu purak ungkup human tempom!

19. Aku handak manipas ikau bara pangkatm, tuntang manga-nan ikau bara kamantirm.

20. Maka katika tä aku handak mangahau reworku Eliakim, anak Hilkia tä.

21. Klambim handak ingkepan-gku intu iä, tinai taliwanangm handak imbabatku intu iä, tun-tang kwasam handak indjulukku intu lengän ai: iä akan mandjadi bapa olo Jerusalem tuntang ha-pus hamputan Juda.

22. Tinai aku handak njampa-han anakkuntjin human Dawid intu bahae; iä karäh muape, tun-tang dialo idjä tau matepe; iä akan matepe, tuntang dialo idjä tau muape.

23. Aku handak malantak iä ki-lau paku hong äka dähen, iä

akan mandjadi indu trutjin horumat akan ungkup human bapae.

24. Maka iä indu äka horumat hapus ungkup human bapae, palus anak äsoe, karä ramoe, karä sangkir, karä talo usik.

25. Katika tä, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, paku idjä bilin intu äka dähen tä karäh inganan, imelek, tuntang karä talo idjä ingawitan hetä karäh lawo, rusak. Krana tumon tä augh Jehowa.

BAGI 23.

Tudjum mawi Tirus.

1. Djetoh augh lunkum akan Tirus. Tangis, keton karä banama Tarsis, krana iä djari rusak, sampaï äka humae mahim djaton, tuntang djaton idjä talih hetä. Bara tanah Kitim talo tä djari indjadian acae. — (*Jer.47,4. Esegh. 26,3.*)

2. Suni, keton idjä mukong pulau hetä. Karä sudagar Sidon, idjä barajar dimpah tasik, djari manjuang ikau.

3. Karä ampin ramou tanah darah Sibor, tuntang karä gendom idjä ialau hong batangdanum tä, olo magalé acae mahoroe danum lombah; lewu tä indu äka pakan olo handiai.

4. Buah ikau malamen, joh Sidon: krana koan tasik tuntang kota idjä intu pasisir tasik: Aku toh terai batili, aku djaton manak hindai: aku djaton mahaga budjang hatuä tuntang djaton mambelom budjang bawi hindai.

5. Kilau kataräwen olo, amon

iä mahining britan Misir, kakai kea olo karäh taräwen, amon iä mahining britan Tirus.

6. Dimpah akan Tarsis, tangis, keton idjä mukong pulau tä.

7. Kilen, djetoh lewun keton idjä baramirami, idjä mampatara arepe tagal kausange? Maka paie karäh mihibit iä akan kedjau, uka manjelat manamuäi.

8. Æwe djari manukas tä akan Tirus, lewu idjä arä makotae, idjä sudagare uras kilau radja, tuntang dagang ai uras idjä kapala hai hong petak?

9. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manukas tä, mangat iä mamapa karä kabungas äka kadjohon äwen, palus mampatawah karä olo hai hong tanah tä.

10. Kumbang tanahm bewäi kilau batangdanum, o Tarsis, anak bawi, krana babat djaton hindai.

11. Iä mandjindju lengae mahundjun tasik, Iä maur manaräwen karä karadjaan: Jehowa djari metäh mawi Kanaan, nakara karä kotae imparusak.

12. Iä djari hamauh: Ikau djaton akan handjak tinai, o budjang bawi idjä imandong, Sidon, budjang bawi. Talih Kitim, tatap arepm, dimpah: tapi hetä mahim djaton kea ikau karäh sanang.

13. Itäm, tanah Kasdim tä, idjä solake djaton oloe, malainkan Asur djari mamangun tä akan äwen idjä belom parak kaju, iä djari mamangun äka dähen hetä, tuntang mamangun humae idjä hai haiak bahalap: tapi Iä djari manautai tä akan äka karakkara.

14. Tangis, keton karü banama

Tarsis, krana kotan keton djari rusak.

15. Djadi, katika tā, maka Tirus karäh kalapean olo udju pulu njelo katahie, tumon katahin karadjaan tā; tapi intu lawin udju pulu njelo tā karäh lembut hong Tirus karami olo badagang tinai.

16. Duan kutjapi, kumbang lewu, o dagang idjä puna sundal atäie, idjä djari kalapean olo; pahiau talo usik, njanji totototo, mangat olo mingat ikau tinai.

17. Krana intu lawin udju pulu njelo tā Jehowa karäh mingat Tirus, mangat djetä buli tinai sondau pangulih kasundale, tuntang kabandonge dengan karä karadjaan hong hapus petak.

18. Maka dagangae tuntang pangulihe tā karäh imprasih akan Jehowa; djetä djaton karäh ingkes hong gudang, djaton karäh inguntji: tapi dagangae tā karäh mandjadi bagin äwen, idjä melai rantepl Jehowa, mangat äwen tau kuman besoh, tuntang bara pakaiyan ombeombet.

BAGI 24.

Hukum akan Juda; tapi tisae iasi tinai; hukum akan karä musoh angkup Hatalla.

1. Itä! Jehowa manunis tuntang marusak tanah toh, palus mambalik talo hundjue, tuntang manamburup karä olo huange.

2. Maka kilau olo arü, tumon tā kea imam, kilau djipen hatuü, kakai kea tempoe idjä hatuü, kilau djipen bawi, tumon tā kea tempoe idjä bawi, kilau olo idjä mamili, kakai kea idjä mandjual,

kilau idjä mutang, kalotä kea idjä mahatangan, kilau olo idjä managih, tumon tā kea idjä inagihe.

3. Hapus tanah karäh imboang, hapus djetä karäh irampas haliai; krana Jehowa idjä djari manjewut augh toh.

4. Tanah papa ampie, kilau uras blaju, hapus kalunen munos tuntang kilau blaju, idjä pangkahai marak karä olo hong tanah sasar rusak

5. Krana tanah toh djari ingihal oloe; krana äwen tā malangkah Torat, tuntang mobah prentah, tinai mangarak djandji idjä akan katatahi tā.

6. Tagal tā sapa kuman tanah, tuntang olo idjä mukong tā akan irusak: tagal tā karä olo idjä mangkalewu tanah tā injeha, sampai batisa isut bewäi.

7. Anggor sasar munos, batang anggor uras blaju; olo handiai, idjä bixin handjak, uras munguh.

8. Karamin gandang terai, lahap olo babigal bageto, karamin kutjapi lepah.

9. Olo djaton akan mihop anggor tinai haiak manjanji; talo ihop bahalap karäh bapait akan äwen idjä mihope.

10. Lewu benjem tā djari karakkara; karä huma uras baratep, sampai djaton olo tamä hindai.

11. Hapus karä djalan olo tangistangira tagal anggor, basa karä kahandjake djari halau, tuntang karä kamangat tanah djari nihau.

12. Baja karusak babewäi batisa hong lewu, tuntang karä bauntonggane ramok pelekpareka.

13. Krana tanah tuntang utus olo tā mandjadi sama kilau batang bua undus djari inggerek;

tuntang kilau idjä katapasan, amon olo djari mamupol bua anggor.

14. Maka äwen, awang tisae tä, mambo aughe manjanji manara, tuntang malahap tagal kahain Jehowa bara hapus saran tasik.

15. Tä, maka tara Jehowa, keton idjä hong karä djanah, hong karä pulau tasik tara aran Jehowa, Hatallan Israel.

16. Bara puting saran petak ita mahining augh njanji mampahai Idjä tetek tä. Tapi aku akan hamauh tinai: Lalehan karingkongku, lelehan karingkongku! Kajah aku! Olo tulas kianat gawie, toto olo tulas tä kianat gawie!

17. Pampikäh, palowang tuntang djarat akan keton, o olo idjä mukong tanah toh!

18. Alo idjä hadari tagal augh pampikäh tä, maka iä akan lawo huang palowang; tinai alo iä djakat bara palowang, inaka iä injiteng buah djarat; krana karä tabat idjä ngambo djari iuap, tuntang karä galang petak hagerek.

19. Hapus petak bara kamerat, hapus petak batesäi, hapus petak tujangtajun.

20. Petak karäh onggäonggo kilau olo babusau, tuntang ajuajun kilau tujang: krana kadarhakae mahenjek iä; djaton tau dia iä balongkang, palus djaton olihe mendeng tinai.

21. Maka katika tä Jehowa karäh manjupa mawi kawan olo badjoho hong ngambo, tinai karä radjan kalunen hong petak;

22. Äwen tä karäh uras imumpong, tuntang imasong hong palowang, äwen tä karäh ingurong hong sipir: tapi limbah tahi andae äwen karäh lapas tinai.

23. Maka bulan karäh mahamen,

tuntang matanandau kalakalas, amon Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, mimbing karadjaan hong bukit Sion tuntang hong Jerusalem, intu baun karä bakas ajue, tuntang paham kahaie.

BAGI 25.

Njanji tara, tagal Hatalla djari mukum karä musoh, tuntang mampendeng karadjaan ajue.

1. O Jehowa, ikau Hatallangku! ikau impahaiku, aram inaraku; krana ikau djari mawi talo heran: karä tirokm bara usang tä uras mandjari toto tuntang tulus.

2. Krana ikau manampa lewu tä mandjadi tujok batu, lewu idjä dähen kotaë tä mandjadi karakkarak; karä human olo beken idjä hai tuntang bungas tä, ikau manampae uka djetä djaton lewu hindai, palus djaton tarapangun tinai sampai katatahi.

3. Tagal tä utus olo kwasa manara ikau, tuntang lewun olo kapir idjä gagah mikäh dengam.

4. Krana ikau djaii indu kotan olo naniha, indu kotan olo pähä huang kadjakäe, äka kalindonge mahakan talo badjea, äka kandjungäe bara kalaso, amon olo pahenjek tä sangisangit, kilau riwut barat mawi dinding.

5. Ikau mahenjek kasaugit olo beken tä, idjä kilau pandang paham hong äka keang: kilau pandang tä kandjungen awi baundau, kakai lahap olo pahenjek tä akan benjem.

6. Maka Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh manatap hong bukit toh panginan idjä me-

njak akan sakarä utus olo, panginan anggor idjä inakinining tun-tang enjak tinai untek, danum anggor idjä takining djaton hapurak.

7. Tuntang Iä karäh manganan hong bukit toh karä bungkus, idjä dengan tä karä utus olo imungkus, tuntang karä kanowut, idjä hapan tä karä olo kapir inutup.

8. Iä handak manelen pampatäi indu kamanang; pangkahai Tu-nan, Jehowa, karäh mampuas djo-hon matä bara karä bau, tinai iä karäh manganan kahawen djala-han olo ajue bara hapus petak; krana Jehowa idjä djari manjewut tä. — (1.Kor.15,55.)

9. Katika tä olo karäh hamauh: Itä! iä tä Hatallan ita; ita djari harap iä, tuntang iä manjalamat ita. Iä tä Jehowa, ita djari mendäh iä, tuntang ita akan han-djak rantang baramirami huang salamat ai.

10. Krana lengän Jehowa iandake hundjun bukit toh; tapi Moab karäh iihik penda iä, kilau pating iihik mandjadi djogo.

11. Maka iä karäh mandepä lengae marak äwen, kilau olo han-nangoi dadepä manggian danum; Iä karäh mampanjukok kadjhon olo tä hapan pendong lengae.

12. Tinai kota dähen, hapus pagerm tä, karäh ihunjonge tun-tang imparandahe, toto Iä karäh marampar tä palus petak.

BAGI 26.

Njanji tara ain olo, idjä iliwus Hatalla bara kadjakä paham, idjä rahian tä.

1. Katika tä njanji kalotoh

karäh injanji hong tanah Juda: Aton lewu dähen ain ita, salamat ajue indu kota tuntang sa-pundo.

2. Uap bauntonggang, mangat utus olo tetek tä tamä, idjä ma-haga kapertjaja.

3. Djetä tukas idjä batantu ha-liai, ikau mahaga kasanang, krana olo harap ikau.

4. Harap intu Jehowa katatahi, krana Hatalla, Jehowa, aton Ba-tukarang katatahi.

5. Krana iä mamparandah äwen idjä melai hong äka gantong, lewu hai tä imparenepe, djetä inggliae sampai petak, mangat rampar intu äka rumpur;

6. Sampai djetä ihundjeng, ilitek pain olo tjalaka, iihik olo pähä.

7. Tapi djalan olo tetek uras rampar, pelek olo tetek ikau mambudjure.

8. Tagal tä kea ikäi magon mendäh ikau, o Jehowa, hong djalan karä kapatut aim: kakenang hambaruan ikäi radjin aram, tuntang haus mingat ikau.

9. Tuntang katoton atäiku aku mangenang ikau hamalem, tinai hapan roghku idjä hong aku aku manggau ikau haiak djadje-wu: krana amon karä hukum ajum ilalus hong tanah, tä karä olo kalunen mangadji katetek.

10. Maka alo olo darhaka iasi, djaton kea iä manumon katetek, tapi iä haradjur malalus kasalae hong tanah idjä puna äka kabudjur, krana iä djaton paraba ka-hain Jehowa.

11. O Jehowa, amon lengäm djari impahai, äwen djaton mitä tä: tapi äwen tuntang kahawae akan mitä bewäi kabehum tagal

olo aim: apui akan kuman kara musohm tä lepalepah.

12. Tapi ikäi karäh injanangm, o Jehowa; krana ikau kea djari mandjadian karä perkaran ikäi.

13. O Jehowa, Hatallan ikäi! tuan beken, sala bara ikau, djari marentah ikäi, tapi awim bewäi ikäi mingat aram.

14. Olo matäi tä djaton akan belom tinai, olo mahotus tä djaton akan misik haluli; krana ikau djari manantarang tuntang mammalomas äwen, tinai djari mampalilap paungingat olo dengae.

15. Tapi ikau, o Jehowa, djari mamparä utus olo toh, ikau djari mangapal utus olo toh, tuntang ikau djari impahai, ikau djari mampalombah karä saran tanah hakaliling.

16. O Jehowa, metoh kadjakäe olo manggau ikau; amon ikau mandjara äwen, tä iä manarahing mangahau ikau.

17. Kilau olo batih, amon tokep wajahe luas, aton kapähä, tuntang mangkariak awi humie, kakai kea perkaran ikäi, o Jehowa, tagal kalaitm.

18. Ikäi kea djari kilau batih, ikäi djari bara kapähä, tapi ikäi djari luas riwut bewäi; ikäi djaton djari tau mahaga tanah, olo kuluunen djaton maku inakan.

19. Tapi olo matäi ajum samandai karäh belom, tuntang sarawangkaie kea karäh misik. Misik tuntang lahap keton, idjä menter hong tunek petak. Krana ambon aim puna ambon kaharingan, tä palus petak akan mamplua karä olo matäi. — (Pang.20.12.)

20. Lius, o utus olo ajungku, tamä karongm, tuntang atep lawangm timbas likutm; sahokan

arepm handjulo, sampai kalait tä lepah mahalau.

21. Krana itä! Jehowa karäh manaradjang bara äkae, mangat mamalih kadarhakan äwen, idjä mukong tanah tä; tä petak karäh mangarinah karä daha, tuntang djaton hindai manutup äwen, idjä djari impatäi hetä.

BAGI 27.

Hatalla karäh marusak musohe, palus mimbit Israel buli.

1. Katika tä maka Jehowa hapan padange idjä dähen, pandjang tuntang kwasa karäh mantakan Lewiatan, tangkaranjing handjaliwan tä, tuntang Lewiatan handipä panipu tä. tinai iä karäh mampatäi naga hong tasik tä. — (Pang.12.9;19,20.)

2. Katika tä karäh aton pambulan anggor idjä bahandang djohoe; njanji keton hatalindjam tahuu djetä.

3. Aku, Jehowa, manonggo djetä, tuntang haradjur manjirame; belä musoh mantakan iä maka aku handak mandjagae handau hamalem.

4. Aku djaton bara kalait; kälah djaka aku hakota duhi tuntang unak. Aku handak mantakan iä, manusul iä lepalepali.

5. Tapi Iä karäh mahaga kwasangku, tuntang manjanang aku; toto kasanang karäh indjapae akangku.

6. Rahian dapit toto Jakob akan muhat tinai, palus Israel mangambang tuntang mansulohi, sampai iä mangontep hapus peta dengan buae. — (37,31.)

7. Krana Iä djaton djari mamukul iä tumon Iä djari mammukul äwen awang djari mamukul Israel; Jakob djaton djari impatäi, tumon äwen idjä handak mampatäi iä, djari impatäi Hattalla.

8. Krana ombeombet bewäi Ikau djari mampudji iä katika ikau manolak iä. Tapi äwen djari inambalange awi riwut idjä paham, metoh musim timor.

9. Tagal tä kaderhakan Jakob injapan awi djetä, tuntang djetoh kea gunae: uka karä dosae inganan, awi Iä manampa batun karä mesbeh äwen mandjadi ketok idjä rotek; tuntang karä pahewan, karä pantar dewa djaton akan melai.

10. Tapi lewu idjä dähen tä karäh benjem, äcae melai tä karäh inganan, tuntang balihi kilau äka tunis, sampai anak sapi mu-rep hetä, tuntang mahukup hetä, haiak malalap karä salundike le-palepah.

11. Karä edae akan bapelek awi kakeange, olo bawi karäh dumah manganjue, manduan tä indu kajun apui. Krana utus olo tä puna olo paleng; tagal tä, maka Iä, idjä djari manampa äwen, djaton maku masi iä tinai, idjä djari mandadian äwen djaton maku manjang iä.

12. Katika tä maka Jehovah karäh mangibar bara saran batang-danum lombah tä sampai sungäi Misir, tä keton, karä olo Israel, karäh inampunan genegenep biti.

13. Katika tä kea sarunai hai karäh impahian: tä karä äwen, idjä djari nihau hong tanah Asur, karäh manalih, tuntang idjä iharak akan tanah Misir; karä olo

tä karäh sombajang intu Jephowa hundjun bukite idjä brasih hong Jerusalem.

BAGI 28.

Hukum akan Israel tuntang Juda.

1. Pajah makotan kadjhohn olo Epraim idjä babusau tä, kabungase idjä bahalap, idjä kilau kambang blaju tä, idjä intu hunjok djanah idjä paham basiwoh, ain äwen idjä hujonghajang awi anggor.

2. Toto, olo abas tuntang kwasa injoho pangkahai Tuhan, kilau udjan batu paham, kilau talo badjea, kilau danum soho idjä sabak äwen karäh manapaan tanah tä awi lengän Hattalla;

3. Sampai makotan kadjhohn olo Epraim idjä babusan tä karäh ihundjeng imparamok.

4. Djadi kabungase idjä bahalap tä, idjä djari kilau kambang blaju, idjä intu hunjok djanah basiwoh tä, djetä kilau bua idjä bajeleng masak, helo bara puna wajahe; sana olo mitä tä, iä palus manjingkap manelae.

5. Katika tä Jehovah, Tuhan karäh kawan talo belom, karäh indu makotan kabungas tuntang indu pajong kambang bahalap akan tisan olo ajue;

6. Tinai indu rogh kapintar akan idjä mondok mamutus, tuntang indu kaabas akan idjä maharak parang bara bauntonggang lewu.

7. Tapi äwen tä kea djari gila awi anggor, rujongrajang awi talo ihop bahari; imam tuntang nabi mahin gila awi talo ihop bahari.

iä imuwa awi anggor, hujonghang awi talo ihop bahari; iä gila kahum madjar, tuntang karä kahutusae kilau iutae bewäi.

8. Krana karä medjae kontep utae tuntang talo papa, djaton katapasan idjä brasih.

9. Intu äwe tinai Iä tau madjar kaharati? akan äwe Iä tau mariima aughe? Akan anak idjä haru malekak tusn? akan idjä harue terai manusu?

10. Krana koan äwen: baya prentah hatontong prentah, prentah hatontong prentah, hadat baka hadat, hadat baka hadat; hetoh isut, hetä isut!

11. Tagal tä käläh, hapan totok biwih batawah tuntang hapan basa beken iä karäh hamauh dengan utus olo toh;

12. Idjä dengae Iä djari hamauh: Djetoh kasanang toto, awi manjang nang olo ujuh; djetoh kaimangat toto. Tapi äwen puna djaton maku mahining.

13. Tagal tä augh Jehowa toto kea karäh mandjadi akan äwen prentah hatontong prentah, prentah hatontong prentah, hadat baka hadat, hadat baka hadat, hetoh isut, hetä isut; nakara äwen lius, balalu lawo patengak, palus dari, palus indjarat, inawan bewäi.

14. Tagal tä, himing augh Jehowa, keton olo panawah panjindir, awang marentah utus olo toh, idjä hong Jerusalem.

15. Basa koan keton: ita puna hadjandji dengan pampatäi tuntang pakat dengan naraka; alo tjalaka manapi, puna djaton buah ita, krana tandjaro djari inampa ita indu kalindong ita, tuntang ita manjahokan penda tipu.

16. Tagal tä, kalotoh augh pang-

kahai Tuhan, Jehowa: Itä, aku mandak batugalang hong Sion, batu idjä intjoba, batu padadukan galang idjä toto barega, idjä iandak dähen haliae. Olo idjä pertjaja tä, djaton maku undur halang. — (*Masm.118,22.—1.Petr.2,6.*)

17. Tinai aku handak manampa kapatut indu tali ukur, tuntang katetek indu talin tarambo; tä uidjan karangan karäh manganan karä tandjaro, äcae kalindong tä, danum soho karäh mambaring äcae manjahokan tä.

18. Tinai djandjin keton dengan pampatäi akan ingarak, tuntang pakat keton dengan naraka djaton melai dähen; amon tjalaka tä karäh manapi, tä keton karäh ihundjeunge iramoke.

19. Sasining djetä manapi, iä karäh manamput keton; krana genep handjewu djetä karäh manapi, tinai handau hamalem; baya tingkes kadjakä bewäi karäh madjar keton mingat augh tä.

20. Krana sasuro karäh tambuket äcae nantudjuh, tuntang kahowut pahalau simit, djaton tau manutup bitie.

21. Krana Jehowa karäh manaradjang kilau hong bukit Perasim, iä karäh sangit kilau hong djanah Gibeon, mangat malalus gawie idjä kilau ihadjadjuan, mangat mahapus gawie idjä djaton toto tumon tintun kahandake. — (*2.Sam.5,20.—Jos.10,12.*)

22. Toh, terai keton manawah manjindir, belä pasong keton injiteng hajeam: krana aku djari mahining bara pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karusak, idjä imukase akan hapus tanah.

23. Mindiminding, hining aughku; senäh, palus harati kotakku.

24. Aton olo pamalan haradjur handak maluku, tuntang manjarak petak bewai, djaton indu manawur?

25. Dia djetä kakai? amon iä djari manjarak mamparata hundjue tä, tä maka iä manawur haretak, manaburan djintan, tuntang mainbowor gendom idjä kapala bahalap, atawa seora idjä kampilie, atawa djeläi, gagenep djetä akan puna äkae idjä patut.

26. Tuntang iä maimatut tä tumon hadat, idjä djari iadjar Hatalla.

27. Krana olo djaton pudji mihihik haretak hapan kareta ihik, tinai djaton mimbit galingae tä mipis djintan; tapi haretak tä ihawes hapan kaju, tuntang djintan tä hapan sokah.

28. Tapi talo indu bakal tepong akan indu irotek; tapi djaton kea djetä iawi sampai rusak, amon djetä iihihik hapan kareta mihihik tuntang hadjaran.

29. Tumon tä kea gawin Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, krana heran karä akale, tuntang gawie uras hai.

BAGI 29.

Olo Jerusalem akan ihukum, tapi atiae bara balulang haream; tepa iä bobah iasi tinai.

1. Pajah Ariel, (*rima: singa Hatalla,*) Ariel, ikau o lewu, idjä äka podok Dawid; naughe keton haradjur hong karä njelo mampatäi parapah intu andau hai.

2. Tapi aku handak mandjakä

Ariel kea, sampai iä kapähä tun-tang hetang, mandjadi indu Ariel toto.

3. Krana aku handak mangapong ikau hakaliling, tuntang mandjakä ikau hapan kota tasaran, palus handak hapolan mawi ikau.

4. Tä ikau karäh impaujukok, tuntang ikau hamauh bara petak, aughm hunuhunum kilau lembut bara marak kawo, sampai aughm kilau augh nudjum bara äka liau, tuntang kotakin rahirahing bara kawo.

5. Maka kutoh karä musohm tä karäh mandjadi kilau rotik po-hok, tuntang olo gagah, idjä karäan karäe tä, kilau apis idjä taraiup; saleuga kea djetä akan mandjadi.

6. Toto, ikau karäh ihararepan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, hapan njaho tuntang kagerek petak, hapan njaro, riwut barat paham, talo badjea tuntang njalan apui panjeha.

7. Maka kilau nupi hamalem, kalotä kutoh karä olo kapir tä akan mandjadi, idjä mamarang Ariel; olo handiai, idjä mamarang iä tuntang kotaé, palus mandjakä iä.

8. Krana kilau olo blau pudji nupi arepe kuman, tapi haiak misik beliae magon haus, tinai kilau olo teah beliae pudji nupi arepe mihop, tapi haiak misik iä magon ujuh tuntang beliae rengorengok hantä: kakai kadjaran karä olo kapir tä, idjä mamarang bukit Sion.

9. Tendä keton, palus djung-un, turäturä sampai kawus matan keton. Tapi äwen babusau paham bara awi anggor, äwen hu-jonghajang paham bara awi talo ihop bahari.

10. Krana Jehowa djari mandn-rut akan keton ganan tiroh tudjah, tuntang djari mangalit matan keton; karä nabi, karä mantir tuntang imam keton djari imung-kure.

11. Tagal tä karä tudjum tä mandjadi intu keton kilau augh surat idjä indampul intjatjak, idjä inenga akan olo harati surat, sambil hamauh: käläh, basa djetoh. Tä iä tombah: djaton aku tau, krana djetä indampul intjatjak.

12. Atawa olo manenga surat tä akan olo idjä puna djaton tau mambasa, sambil hamauh: käläh, basa djetoh. Tä iä tombah: aku puna djaton tau mambasa.

13. Krana pangkahai Tuhan djari hamauh: Basa utus olo toh manggapi aku hapan njamae, tuntang hapan totok biwihe iä mahorumat aku, tapi atäie indjajonge kedjawu bara aku, tuntang iä mikäh haiak manjembah aku tumon adjar olo bewäi, idjä djari ingadjie: — (1,11. Matt.15,8.)

14. Tagal tä, toto, dapit aku handak heran gawingku dengan olo tä, heran haliae tuntang sanggang haliae, sampai kapintar karä olo pintar ajue akan leteng, tuntang kaharatin karä olo bara akal baris ai akan manjahokan arepe. — (1.Kor.1,19.)

15. Pajah olo tä, idjä handak manjahokan arepe bara Jehowa hapan paham kaliaue, tuntang milim tiroke, tuntang karä gawie ilaluse hong kakaput, sambil hamauh: äwe mitä ita, atawa äwe katawan ita?

16. Lalehan kapaleng keton! Sama kilau brangai talo inampa han-dak hamauh manahiu tukange: iä

djaton djari manampaaku; — tun-tang sarangan idjä inawas tukang blanai tä handak hamauh: iä dja-ton harati tä.

17. Djaton hindai isut, maka Libanon tä iobah mandjadi tana pamua, tuntang tana pamua tä karäh inggarä kajuan?

18. Krana katika tä olo badengen karäh mahining augh surat tä, tuntang matan olo babutä karäh liwus bara kakaput tuntang ka-lam, tau mitä talo tinai.

19. Olo tjalaka karäh haradjur handjak dahangdahanga intu Je-howa, tinai äwen idjä pähä marak olo kalunen karäh ramirami intu Iä, idjä äka karasih Israel.

20. Djetä, amon karä olo pa-henjek djari rusak lepalepah, tun-tang karä olo panawah panjindir djari lilap, tinai karä olo idjä haus kadarhaka djari lingis im-patäi;

21. Äwen idjä mimbit olo ba-dosa, palus mangatah äwen idjä mampudji iä hong basara, tuntang maharak olo tetek akan äka tunis benjem.

22. Tagal tä koan Jehowa, idjä djari maliwus Abraham, kalotoh akan ungkup human Jakob: Toh Jakob djaton akan impahawen hindai, tinai baue djaton akan kalas hindai.

23. Malainkan amon äwen mitä panakae, idjä tampan lengängku tä, intu marak äwen, maka iä karäh manara arangku, tuntang mahorumat idjä äka karasih Jakob tä, sambil mikäh Hatallan Is-rael.

24. Tinai idjä lajang atäie karäh tarima kapintar, tuntang olo ba-kulas radjin iadjar.

BAGI 30.

Harap intu Hatalla; krana dohop olon uras haiang,

1. Pajah karäh anak idjä undur tä, koan Jehowa, idjä pakat tiroke djaton tumon aku, tuntang manggau äka kalindonge, tapi sala bara Roghku, baja mandahang dosa hatantilap dosa bewäi.

2. Idjä hagoet talih Misir, djaton misck augh njamangku, naka mampaabas arepe dengan kwasan Parao, tuntang radjin bakanlindong huang kandjungen Misir.

3. Krana kwasan Parao karäh mandjadi indu kahawen keton, tuntang kalindong keton hong kandjungen Misir mandjadi indu kanjukok keton.

4. Alo mantire djari talih Soan, tuntang sarohae djari sampai Kan-nes:

5. Uras äwen karäh mahamen tagal utus olo, idjä puna djaton gunae acae, idjä djaton tau mandohop iä, djaton tau mampaontong iä enen, tapi idjä indu kahawae tuntang indu kanjukoke bewäi.

6. Djetoh augh hukum akan karäh meto tä, idjä talih salatan, tanggoh tanah tjalaka tuntang pampikäh, äka karäh ampin singa basiak, äka handjaliwan tuntang uaga: karäh ramoe iä karäh magahe imuut hong likut kalidai, tuntang panataue hong kaleläh likut onta, mimbit tä akan utus olo, idjä puna djaton gunae acae.

7. Krana dohop Misir haiang ngahus bewäi; tagal tä aku manggarä tä: idjä badjoho bihin toh nondonundong.

8. Toh, lius,, surat tä akan äwen hong batu, palus bintik tä

huang surat, uka djetä melai palus djeha, haradjur katatahi.

9. Krana äwen tä puna olo parisang, anak idjä panandjaro, anak idjä djaton maku mahining Torat Jehowa.

10. Malainkan iä manjoho karä nabi: äla keton masuman augh Hatalla; — tuntang karä imam: äla keton manudjum talo idjä toto akan ikäi: tapi suman augh balemo akan ikäi, tudjum augh lajau akan ikäi.

11. Hiwang bara djalan, sampang bara pelek: soho idjä äka karasih Israel tä terai dengan ikäi.

12. Tagal tä Iä, idjä äka karasih Israel, hamauh: Basa keton manganan augh toh, sambil harap karä kianat tuntang karajap, tinai basokah djetä:

13. Tagal tä maka dosan keton djetoh karäh mandjadi akan keton kilau därik idjä manimben intu pagar batu awang gantong, idjä gap balongkang hong idjä kapidjep matä.

14. Toto, äwen karäh imparamok, kilau kabali imparamok, idjä irapitan sangisangit, tuntang djaton injanjang, sampai marak karä karamoke djaton sondau kiwake, idjä tau hapan blaku apui bara dapur, atawa masip danum isut bara kali.

15. Krana kakai augh pangkahi Tuhan, Jehowa, idjä äka karasih Israel: Amon keton hobah, tä keton karäh sanang; amon keton mentai suni tuntang harap, djetä indu kwasan keton; tapi keton djaton maku.

16. Malainkan koan keton: dia, tapi ikäi handak hadari hapan hajaran. Tagal tä, toto kea keton akan hadari. Tinai: meto balias

handak iukong ikäi. Tagal tä, idjä manjasah keton karäh balias hareaam.

17. Sakojan keton karäh pararawoh imahang idjä biti, tuntang awi pahang limä biti keton handiai karäh hadari, sampai genep biti manonggal kilau djihî hong tantan bukit, tuntang kilau toros hong hunjok lungkoh. — (3.Mos. 26,36.)

18. Maka Jehowa magon mentai, radjin masih keton; iä marandjar mangat manjanjang keton. Jehowa puna Hatalla tempon hukum; salamat olo handiai idjä mentai iä.

19. Krana olo Sion karäh mangkalewu Jerusalem; ikau djaton akan indu manangis; toto Iä handak manjanjang ikau, amon ikau manugahau iä; sana iä mahining tä, iä karäh tombah aughm.

20. Alo pangkahai Tuhan pakanan keton helo hapan tepong kapähä, tuntang dengan danum kadjakä, maka djaton hindai iä manjoho Gurum hadari lilap, tapi matam karäh mitä Gurum tä.

21. Pindingm karäh mahining augh ai idjä hila likutm, koae: Djetoh djalan, horoe djetoh; äla sala bara tä, alo sambil gantau.

22. Tä keton karäh mamapa hampatong dewan keton, idjä imakaian salaka, tuntang imbungas bulau; keton karäh manganan tä kilau karam talo, sambil hamauh dengae: sigäi, blua!

23. Tä Iä karäh mudjan binjim, idjä djari inawurm hong tana, tinai manenga kutoh tepong pangulih tana tä, tuntang djetä menjak hasien; tinai katika tä karä metom akan murep hong padang idjä luas.

24. Karä sapi tuntang anak kailai idjä hapam malau akan kuman talo uras bahalap, idjä imprasi hapan kalaja tuntang kiap.

25. Tinai hong karä bukit idjä gantong, hundjun karä lungkoh idjä hai, karäh lembut tahasak tuntang sungäi, intu andau hapatäi paham tä, amon karä tjandi akan balongkang.

26. Maka kalawa bulan mandjadi kilau matanandau, tinai kalawa matanandau karäh udju lipet bara kalawae katika toh, intu katika tä, amon Jehowa mame-teng kapähän olo ajne, tuntang mampahalit himange, idjä awan pukule.

27. Itä! aran Jehowa manggapi bara kedjau, kalaite hasep, tuntang hukume toto babehat; totok biwihe basuang kasangit, tinai djelae kilau apui panjeha.

28. Tahasenge kilau danum soho idjä njira ujat, mangat manapi karä olo kapir sampai äwen haiang nihau, tuntang mangandali pipin karii djalaham olo, uka lajau.

29. Tä keton karäh manjanji, kilau alem lapik andau hai, tuntang handjak, kilau amon olo hasilung manalih bukit Jehowa, tanggoh Batukarang Israel.

30. Maka Jehowa karäh mampahining kahain augh, tuntang mamprahan manusang lengäe, haiak kasangit kalaite, tuntang njalan apui panjeha, kilat, udjan papak panggar tuntang udjan karangan.

31. Krana awi augh Jehowa Asur karäh imukul rotek, iä idjä radjin mantakan hapan sokahé.

32. Maka intu karä kaleka, äka tongkang tä saimpai, idjä inukas Jehowa, idjä hapae hararepan äwen,

hetä karäh lembut augh gandang tuntang kutjapi; krana hapan parang hai haliae Iä karäh mangalahi äwen.

33. Krana palowang naraka djari simpan bara horan, djetä djari tatafakan radja tä, ombet katimbäe tuntang kahaie; pangkat pamahai hetä kutoh kajue bakal apui; maka tahaseng Jehowa karäh mantokan tä, kilau tahasak barirang.

BAGI 31.

Haiang bewäi dohop olo Misir; tapi bitin Hatalla haliae handak maliwus olo ai bara Asur.

1. Pajah karä olo, idjä talih Misir, blaku dohop, tuntang basinggoh intu hadjarae, haik harap karetæ, basa djetä kutoh karäe, tinai harap olo idjä hapan hadjaran, basa äwen tä paham abas; tapi iä djaton mitä Iä, idjä äka karasih Israel tä, tuntang djaton manggau Jehowa.

2. Maka Iä kea toto pintar, tuntang iä idjä magah tjalaka tä, toto iä djaton undur aughe; malaikan iä karäh mendeng, mantakan ungkup olo papa tä, balalu marusak dohop olo parajap tä.

3. Krana olo Misir puna olon bewäi, djaton djaka Hatalla; tinai karä hadjarae tä uras isi, djaton djaka Rogh. Maka Jehowa karäh mandjudju lengäe, sampai olo pandohop tä tanggarurus, tinai äwen idjä indohope balongkang, tä samandiai imparusak.

4. Krana kakai augh Jehowa dengangku: Kilau singa, singa menteng, manjakungkong mahukup talo inangkarape, alo kutoh

sakatik iirak mawi iä, maka iä djaton tangkedjet awi latenton äwen, tuntang djaton handak rungkok awi kutoh karä äwen: tumon tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, akan mohon, nakara marang akan bukit Sion, tuntang akan lungkohe.

5. Kilau burong mambirang palapase, tumon tä Jehowa, Tuhan karä talo belom, handak mangan-djungen Jerusalem, sambil mawat tuntang maliwus tä, palus manjoho karä tjalaka mahalau djetä.

6. Hobah, keton panakan Israel, intu Iä, idjä bara iä keton djari undur kedjau haliae.

7. Tapi katika tä genep biti karäh manganan hampatong de-wae idjä salaka bulau, idjä tampan lengän keton indu kasalan keton.

8. Maka Asur karäh halelek awi padang idjä djaton ain olon, awi mandau dia ain olo kalunen; tapi iä karäh rusak tuntang hadari awi padang kea, karä oloe idjä gan-tjang tä karäh munos lenjoh.

9. Awi kikähe iä karäh hadari tanggoh kota, karä mantire karäh taräwen pararawoh awi banderangku, koan Jehowa, idjä apui ajue puna hong Sion. tuntang äkae hong Jerusalem.

BAGI 32.

Karadjaan Hatalla bewäi, idjä äka kasanang tuntang salamat.

1. Maka itä! aton Radja karäh marentah hong katetek, tuntang karä mantire karäh mimbing kwasa huang kabudjur.

2. Iä kilau indu mangandjungen barat, indu äka kalindong maha-kan udjan tumbok buku; iä kilau tasak danum intu äka keang kamahau, kilau kangkalingen batu nahi intu petak ngarising.

3. Maka matau äwen, idjä puna marenang, djaton maku ngambutep, tinai pinding äwen, idjä tantai mahining, karäh manjehäh.

4. Tuntang atäi olo awang kannah karäh mangadji kaapik, tuntang djelan olo idjä laleket karäh rentas tuntang tarang aughe.

5. Olo gila djaton akan injewut tuan hindai, tinai olo bisit djaton hindai karäh inggarä badjoha.

6. Krana olo gila baja masuman kagilae, tuntang atäie mangarangka kadarhaka, mangat mandjadian tjalaka, tuntang masuman augh sала tahu Jehowa, nakara mam-pameher hambaruan idjä blau, tuntang mangahaha olo ujuh, idjä haus beliae, mihop.

7. Krana hapus pakarang olo bisit bakoho uras kapapa; iä mangarangka tipu papa, mangat marusak olo tjalaka hapan augh tan-djaro, alo budjur perkaran olo pähä tä.

8. Tapi kahandak olo hai patut hai kea, tuntang iä akan mahaga kapatut.

9. Mendeng keton, karä bawi idjä laja, hining aughku; keton, anak bawi idjä langak, tarima kotakku akan pinding keton.

10. Arä njelo hindai, tä maka keton idjä langak karäh hagendjäh, krana getem anggor palus djaton, djaton kea buan keton beken akan imumpong.

11. Taräwen, o olo bawi awang

laja, hagendjäh, anak bawi idjä langak, engkak pakaian keton, lulus bereng keton, kepan tapih bidak intu kahang keton.

12. Olo karäh manangis manekap usoke tagal karä tana bahalap, tagal karä batang anggor awang pamua.

13. Krana duhi tuntang unak karäh lembut mananjap tanah olo ajungku, toto alo intu äka human karami kea, hong lewu idjä puna babigal handjak rantang.

14. Krana karä huma hai tuntang bahalap karäh beujem, lalen-ton lewu tä karäh terai; tjandi gantong tuntang karä äka dähen awang beken mandjadi lowang palus dapit, äka kahandjak kalidai hutan, äka kawan meto mu-rep;

15. Sampai Rogh bara ngambo inusuh akan ita. Tä, maka padang tunis karäh mandjadi tana pamua, tinai tana pamua karäh inggarä kajuan. — (44,3.)

16. Kapatut karäh melai hong padang tunis, tuntang katetek mukong tana pamua.

17. Maka bua ketetek tä kasanang, tuntang kadjarian katetek tä kalandang tuntang kasanai katahai.

18. Tä djalahan olo ajungku karäh melai hong human kasanang, hong äka landang, hong kaleka berkat tuntang kasanai.

19. Tapi amon kajuan tä indu irusak, tä karäh lawo udjan karan-gan paham, tuntang lewu tä karäh imparenep haliae.

20. Imberkat keton handiai, idjä malan hong hapus saran danum, keton idjä manjoho sapi tuntang kalidai nguan hetä.

BAGI 33.

Musoh akan rusak; Sion manang indohop
Hatallae.

1. Pajah ikau, idjä parusak! angatm ikau dia irusak? ikau idjä parampas, angatm ikau dia irampas? Amon ikau djari mahapus parusakm, tä ikan kea karäh irusak; amon ikau djari mampalepah gawim marampas, tä ikau kea karäh irampas.

2. O Jehowa, pasi ikäi, krana ikäi mentai ikau; kälah ikau mandjadi indu lengän äwen genepl handjewu, toto indu salamat ikäi metoh katika tjalaka.

3. Awi augh latento paham karä djalahans olo akan pararawoh, tuntang karä olo kapir akan kasaburan amon Ikau manggatang arepm.

4. Tä karä talo irampas keton karäh irunap kilau bitik, olo karäh manangkero kantäkantä, kilau sangkalap kadjokkadjoka hetähetä.

5. Jehowa idjä pangkahai, krana iä melai intu äka gantong; iä djari manjuang Sion dengan kabudjur tuntang katetek.

6. Maka intu katikam tä karäh aton kapertjaja tuntang kutoh salamat, kapintar tuntang kaharati; tinai kikäh dengan Jehowa karäh indu panataum.

7. Itä! karä pangkalima baris äwen mantehau intu ruar, tuntang sarohon kasanang manangis paham.

8. Karä djalan djari rusak benjem, olo terai mahoroe karä pelek. Iä mangarak djandji, iä manrusak karä lewu, tuntang djaton paraba idjä biti.

9. Tanah tä rusak karakkara, Libanon njukok tuntang blaju,

Saron mandjadi tunis benjem, tinai Basan tuntang Karmel äka palengkau augh tangis.

10. Toh aku handak mendeng, koan Jehowa, toh aku handak manggatang arepkü, toh aku handak mamprahan kahaingku!

11. Keton manilih tampilai, tuntang manak apis; kadjhon keton mandjadi apui idjä kuman keton lepalepah.

12. Karä djalahans olo karäh ingähu kilau ketok, kilau duhi idjä inatak maka äwen karäh lepah inusul hapan apui.

13. Toh, hining keton idjä kedjau, talo idjä djari iawiku; tuntang keton idjä tokep, kasene kwasangku.

14. Karä olo badosa hong Sion djari taräwen, karä olo halian djungun hagendjäh; äwen hamauh: äwe ita tau melai darah apui panjeha? äwe ita olah tokep barah katatahi tä?

15. Idjä manandjong huang katetek, tuntang manjewut kapatut, idjä djaton maku ontong kadarhaka, idjä mambirik lokape, belä leket sudok, idjä mamaleng pindinge, djaton maku mahining utang daha, idjä mangambutep matae, djaton maku mitä talo papá:

16. Iä tä karäh mangalewu hong äka gantong, tuntang äka dähen hong bukit batu karäh indu äka kalindonge; panginae karäh inenga acae, tuntang danume djaton balentas.

17. Matam karäh manampajah radja tä huang kahalape, tuntang ikau karäh mitä tanah luas lombah tä.

18. Atäim karäh manahiu kadja, äka horan, sambil hamauh: kwe

karä pangulu, kwe hakim, kwe karä mantir parang?

19. Ikau djaton akan mitä hindai utus olo gagah tä, idjä kaput palekas aughe, sampai djaton tau ilining, tuntang bakahut augh djelae, sampai olo djaton tau hаратие.

20. Tampajah Sion tä, lewun ita hapumpong sombajang; matam karäh manampajah Jerusalem, aka melai idjä sanang tä, tingkap idjä djaton inamput, idjä pasake djaton tarahanggut palus katatahi, tuntang tali djantare djaton tarageto.

21. Malainkan Jehowa karäh kwaswa hetä hindjä ita; arä sungäi tuntang batangdanum lombah karäh aton hetä, sampai top djaton tau dimpah badajong, tinai banama hai mahin djaton tau hanimpa hetä.

22. Krana Jehowa indu hakim ita, Jehowa idjä manenga prentah akan ita, Jehowa radjan ita; iä karäh mahaga ita.

23. Tapi karä talin keton djari tendur, tuntaug djaton tau toto mandähen tihang, djaton mambudjur birang rajar. Tä kutoh talo irampus karäh imbagi, sampai olo batimpang kea manduan rampasan.

24. Dialo idjä biti, idjä melai hetä, karäh hamauh: aku toh lembä haban. Krana karä olo, idjä melai huange, djari iampun karä dosae.

BAGI 34.

Hukum Hatalla akan karä djalahans olo bangang.

1. Etoetoh, keton karä olo

kapir, uka mahining, senäh, karä djalahans olo! buah petak malining tuntang awang hundjue, hapus kalunen tuntang awang huange sainandiai.

2. Krana Jehowa malait karä olo kapir, tuntang iä paham saingit deugan karä tawon äwen; iä handak mangahem äwen, palus manjaragh iä indu impatäi.

3. Tinai karä oloe idjä impatäi karäh indjakah, sampai ewau karame manampur bara hantue, sampai dahae marasap hong karä bukit.

4. Tinai kawan talo handiai hong langit karäh lenjoh, tuntang langit karäh imbalon kilau balon surat, tä kawan talo huange akan baduroh, kilau dawen anggor baduroh bara batange, tuntang kilau duroh bua korma bara taroke.

5. Krana padangku hong langit djari paham mandoi daha; itä! djeta karäh lawo indu hukum akan Edom, hundjun utus olo idjä handak ingahemku tä.

6. Padang Jehowa mandoi datha, harumur enjak, awi dahan anak tabiri tuntang tabiri hatuëe, awi banakat knain karä kambing hatuëe; krana Jehowa malalus parapali akae hong Bosra, iä paham manjambalih hong tanah Edom.

7. Tä karä badak akan tamput balongkang haiak äwen tä, tinai karä sapi hatuëe tuntang karä sapi idjä baseput, sampai hapus tanahe marasap dahae, hapus petake harumur awi enjake.

8. Krana djetä puna andau pamalih Jehowa, njelon panjulang, tagal perkarana Sion.

9. Tä karäh sungäi äwen hobah mandjadi minjak tanah, tuntang hapus petake mandjadi bari-

rang; toto, hapus tanahie mandjadi minjak tanah idjä bakähu.

10. Palus handau hamalem djetä djaton belep, tapi sampai katatahi asepe akan njampulok; girirmanggirir djetä magon rusak, tinai palus dapit katatahi olo djaton akan mahoroe hetä. — (*Pangar* 19, 3.)

11. Malainkan burong kulit tuntang tahatong karäh manjores tä, kamiak tuntang burong kak karäh melai hetä; krana Iä handak malalus ukur karusak hetä, tuntang hapan talin tarambu Iä mangaräk tä lepalepah.

12. Djaton karäh aton olo hai idjä tau marentah hetä, tinai karä mantire uras nihau haiang.

13. Intu äka humae awang hai tuntang bahalap karäh lembut duhi, talo hamberang tuntang unak mananjas karä kotaë; djetä indu äka naga, tuntang indu äka burong onta murep. — (13,21.)

14. Karä ampin meto idjä papa tuntang basiak karäh hakawan hetä, karä kambä dumadamaha hetä, tuntang idjin masan hetä, mandino äka sanang.

15. Lalidi karäh manjarangan palus nanteloh hetä, tuntang mamusit tantelohe mahaga anake hong äka kandjungen hetä; tinai karä nasar karäh hakampeleng hetä.

16. Toh, gau hong surat Jehowa, tuntang basa; djaton idjä kabawak karä talo tä mahin karäh tapas, dialo idjä awang djaton tulus; krana Iä kea idjä djari manjewut tä hadjamban njamangku, tuntang Rogh ajue karäh mandjadiae.

17. Krana Iä haliae djari manusias tä akan äwen, lengäe kea mambagi tä acae lepalepah; palus katatahi äwen karäh manjores tä,

girirmanggirir äwen karäh melai hetä.

BAGI 35.

Olo ungkup Hatalla karäh salamat katatahi.

1. Tapi padang benjem tuntang äka keang kamahau tä karäh mandjadi äka mangat, tanah karakkara tä karäh ramirami tinai, tuntang mangambang kilau mawor.

2. Djetä karäh mangambang bahalalap, tuntang baramirami, huang karä kahandjake tuntang karantange. Kahain Libanon djari inenga acae, kabungas Karmel tuntang Saron; äwen hetä karäh mitä kahain Jehowa, kabungas Hatallan ita.

3. Kantjakantjang lengä awang manduläi, tekatekang utut awang paleko!

4. Suman akan atai idjä pikäh: tanggatanggar atai keton, äla mikäh; itä! Hatallan keton akan dumah, uka mamalah, Hatalla aton dumah, uka manjulang mawi olo papa, tuntang mandohop keton.

5. Katika tä matan olo babutä karäh imparenang, tuntang pinding olo badengen karäh irewang. — (*Matt.* 11,5.)

6. Katika tä olo batimpang kahlä manangkadrok kilau badjang, tuntang djelan olo bisu karäh malahap; krana sungäi karäh lembut hong padang benjem, kutoh tahasak hong äka keang kamahau tä.

7. Tanah ngarising tä mandjadi loau, petak keang karitip mandjadi lowang danum. Intu äka karä naga tä djari melai kawan meto karäh masan; oru bahalap karäh

lembut hetä manganti garising tuntang rampiang.

8. Maka hetä karäh aton kara-tak, djalan rampar idjä inggarä brasih; olo kihal djaton akan ma-horoe hetä, baja djetä puna akan äwen bewäi; olo handiai idjä ma-horoe hetä, alo idjä humong ma-hin djaton karäh lajang. — (Joh. 12,44;14,6.)

9. Singa djaton hetä, tinai karä ampin meto basiak djaton tamä hetä, puna djaton karihaue hetä, baja olo idjä iliwus tä karäh man-djong hetä.

10. Olo idjä inewus Jehowa tä karäh buli, palus sampai Sion tun-tang basasurak; kahandjak idjä katatahi karäh aton hundjun tako-loke; kahandjak tuntang karan-tang karäh manjangkulep äwen; tapi karä ampin kapähä tuntang kamunguh akan nilau hadari. — (Pangar.7,16.)

BAGI 36.

Jerusalem ingapong Sanherib.

1. Djadi, hong njelo äpatwalas kahum karadjaan Hiskia, maka Sanherib, radja Asur, aton dumah mamarang karä kota hong tanah Juda, tuntang iä mampalah man-dino tä. — (2.Radja18,13.)

2. Maka radja Asur manjoho Rabsake bara Laghis talih Jerusa-lem, tanggoh radja Hiskia, mimit kawan parang idjä karäan karäe; iä tä mendeng hong parit talaga idjä hong äka gantong tä, idjä da-rah djalan akan äka tukang pinatu

3. Tä, maka Eljakim, anak Hilkia, mantir dalam, tuntang Sebna, djurutulis, tinai Joah, anak

Asap, mangkubumi tä, blua lewu manjupa iä.

4. Maka koan Rabsake dengan äwen: Sanan keton akan Hiskia kakai augh radja hai, radja Asur: kilen ampin kaharapin toh, idjä magon iharapm?

5. Koangku, augh totokm be-wäi ikau hamauh: aton bewäi akal tuntang kwasa hindai hapan bapa-rang. Intu äwe toh ikau harap. sampai ikau petah balekak deng-angku?

6. Mikäh ikau harap hong de-rau humbang, hong Misir tä, idjä amon hapan olo basokah, palus madjok lengäe? Tumon tä Para. radja Misir tä, dengan karä olo awang harap iä.

7. Tapi mikäh koam denga-angku: ikäi harap Jehowa, Hatallan ikäi. Dia djetä iä, idjä djari inga-nan Hiskia karä äkae tuntang karä mesbehe, palus iä djari ma-nijoho olo Juda tuntang Jerusa-lem: tikas hong mesbeh idjä toh keton akan manjembah sombajang?

8. Toh käläh, hataro dengan tuangku, radja Asur; aku handak manenga akam duä kojan hadjarau, djaka olihm manggenep karä olo idjä mukong hundjue.

9. Kilen toh ikau tau malawan idjä biti bara karä mantir tuangku, idjä pangorike haliae! Tapi ikau harap Misir, tagal karä karetae tuntang hadjarac.

10. Tinai kamäam, sala bara augh Jehowa pauggoetku marang-gar tanah toh, mangat marnsake? Jehowa kea djari manjoho aku: lius, ranggar tanah tä, rusak djetü.

11. Tä koan Eljakim, Sebna äwen telo Joah, tombah augh Rabsake: Käläh hakotak dengan rewarmp ha-pan basan olo Araun, krana ikäi

harati basa tä; äla hakotak dengan ikäi hapan basan olo Juda intu pinding olo arä, awang mendeng hundjun pagar batu.

12. Tapi tombah Rabsake: Angat keton, tuangku djari manjoho aku manalih tuan keton atawa keton, mangat masuman augh toh? dia djetä akan karä olo idjä mondok hundjun pagar batu, idjä samá dengan keton akan kuman taie tuntang mihop kahite?

13. Tumon tä Rabsake mendeng, palus manuki tatehau hapan basan olo Juda, koae: Hining keton augh radja hai, radja Asur.

14. Tumon toh augh radja: äla keton maku inipu Hiskia, krana iä djaton tau maliwus keton.

15. Tinai äla keton maku injoho Hiskia harap intu Jehowa, koae: toto, Jehowa karäh maliwus ita, lewu toh djaton iä handak mandjuluke penda lengän radja Asur.

16. Äla keton tarima augh Hiskia; krana kakai augh radja Asur: käläh keton blaku asi intu aku, palus blua tanggoh aku, tä genep bitin keton tau kuman bua batang anggor ai, bua batang korma ajue, genep bitin keton tau mihop danum kalim ajue.

17. Sampai aku dumah, palus manduan mamungkat keton akan tanah, idjä tumon tanah keton kea, tanah idjä hagendom tuntang bara anggor, tanah idjä kutoh panginan tuntang pambulan anggor.

18. Äla keton maku impalajang Hiskia, awie hamauh: Jehowa karäh maliwus ita. Aton kea hatalan karä utus olo beken djari maliwus tanahe bara lengän radja Asur?

19. Hong kwe karä hatallan Ha-

mat tuntang Arpad? kwe hatallan Separwaim? Aton kea iä djari maliwus Samaria bara lengängku?

20. Äewe bara karä baris hatalan tanah handiae tä, idjä djari maliwus tanahe bara lengängku, sampai Jehovah akan maliwus Jerusalem bara lengängku?

21. Tapi olo tä manjuni, djaton tombah idjä kabawak anghe, basa aton prentah radja: äla keton tombah aughe.

22. Limbah tä Eljakim, anak Hilkia, mantir dalam, tuntang Sebna, djurutulis, äwen telo Joah, anak Asap, mangkubumi tä, buli Hiskia, haiak pakaiac barabit; palus äwen masanan akac karä augh Rabsake tä.

BAGI 37.

Hiskia blaku intu Hatalla, Hatalla marusak olo Asur.

1. Djadi, sana radja Hiskia mahining augh tä, maka iä marabit pakaiac, palus hatapih bidak, balalu tamä human Jehowa.

2. Limbah tä iä manjoho Eljakim, mantir dalam, tuntang Sebna, djurutulis, tinai bakas imam, idjä uras hatapih bidak, manalih nabi Jesaia, anak Amos.

3. Äwen tä hamauh dengae: Kakai augh Hiskia: andau toh andau kadjakü, andau kapähü tuntang hukum; olo handak manak, tapi djaton tau luas.

4. Ajaajau Jehowa, Hatallam, handak mingat karä augh Rabsake, idjä injoho tuan ajue, radja Asur, nakara hababaka Hatalla idjä belom, tuntang mamapa iä hapan augh, idjä djari hining Jehovah,

Hatallam; toh, käläh ikau mambo aughm blaku akan olo idjä batisa toh, idjä magon aton.

5. Maka mantir radja Hiskia tä sampai Jesaia.

6. Tä koan Jesaia dengan äwen: Suman akan tuan keton tumon toh: kakai augh Jehowa: äla ikau mikäh karä augh tä, idjä djari hiningm, idjä djari hapan mantir radja Asur manawali aku.

7. Itäm, aku handak mampait rogh acae, sampai iä mahining augh riwut, balalu buli tanahe tinai, tuntang huang tanahe aku handak mampatäi iä hapan padang.

8. Maka Rabsake buli, tuntang hasondau dengan radja Asur marang Libna; krana iä djari mahining radja djari harikas bara Laghis.

9. Maka aton lembut augh riwut, masuman radja Tirhaka, radja Kus, djari hagoet, handak hapan rang dengan radja Asur. Amon radja mahining augh tä, maka iä manjoho sarohae tinai mananggoh Hiskia, sambil hamauh:

10. Tumon toh suman keton akan Hiskia, radja Juda: äla ikau maku imunga Hatallam, idjä iharapm, sampai ikau hamauh: Jerusalem djaton karäh indjuluk akan lengän radja Asur.

11. Ikau djari mahining talo djari iawi radja Asur dengan karä tanah awang impakalah; kilen ikau toh, tau ikau lapas?

12. Karä hatallan utus olo handiai, idjä djari irusak tatoku, aton iä djari maliwus olo ajue? Gosan, Haran, Resep, tuntang olo Eden, idjä horan hong Telasar?

13. Hong kwe radja Hamat, radja Arpad, radjan lewu Separwaim, Hena tuntang Iwa?

14. Maka limbah Hiskia mamarima surate tä bara lengän saro han, tuntang djari mambasa djetä, tä iä palus hagoet tamä human Jehowa; balalu Hiskia mambirang surat tä hong baun Jehowa.

15. Tuntang Hiskia blaku doa hong baun Jehowa, koae:

16. O Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, ikau Hatallan Israel, idjä melai helat Kerubim tä! Ikau toh, tikas ikau bewäi idjä Hatalla mahundjun karä karadjaan hapus petak, ikau djari manampa langit tuntang petak.

17. O Jehowa, talingan pindingm, hining; o Jehowa, renang matam, tampajah! hining karä augh Sanherib, idjä djari mampait surat toh hapee manawah, Hatalla idjä belom.

18. Toto, o Jehowa, radja Asur tä djari marusak karä karadjaan tuntang tanahe;

19. Tuntang iä djari mandjakah dewan karä tanah tä akan apui; krana djetä djaton toto Hatalla, tapi tampan lengän olo, kaju tuntang batu bewäi, tagal tä djetä djari irusak äwen.

20. Tapi ikau, o Jehowa, Hatallan ikäi, lapas ikäi bara lengäc, tumon tä karä karadjaan kalunen akan kasene, baja ikau Jehowa tonggal kabuutm bewäi Hatalla.

21. Tä Jesaia, anak Amos, manjoho olo masuman akan Hiskia kalotoh: kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: talo idjä ilakum hong aku tagal Sanherib, radja Asur, aku djari mahininge.

22. Maka djetoh augh, idjä injewut Jehowa mawi iä: budjaug bawi, Sion anak bawi tä, mangabelä ikau, iä hababaka ikau; anak

Jerusalem tä manggiling takoloke manawah ikau.

23. Æwe djari inawahm tuntang iandim? malawan äwe ikau djari mampadjoho aughm, tuntang manggatang matam gantogantong? Malawan Iä, idjä äka karasih Israel!

24. Hadjamban djipem tä ikau djari manawah Jehowa, sambil hamauh: awi kutoh karetangku aku djari mandai karä tantan bukit, sampai Libanon keä, tuntang batang seder awang mangkahemer ampie, tinai batang goper awang kapala bahalap djari inäwengku, mimes tapakan putinge, mandas kajuae äka bahalap haliai.

25. Aku djari mangali, tuntaug djari mihop danum ain olo beken, hapan tatap paingku aku djari manueah karä sungäi intu äka idjä ingapongku.

26. Kilen, djaton ikau djari mahining, helo horan mahin djari kalotä gawingku? tinañ usausang aku djari manukas manatap talo tä? maka toh aku djari malalus talo tä hapan ikau, mangat marusak lewu dähen, mandjadi tujok batu tataitataia.

27. Tagal tä, maka karä olo idjä mangkalewu hetä uras kilau pandak lengäe, iä mikäh tuntang rungkok, mandjadi kilau oru tuntang sajor hong padang, kilau oru keang intu sapau huma, kilau talo manjawang, idjä djaton tau mamatting.

28. Maka tawangku äkam, panesekm panulim, tinai karä kasangitm malawan aku.

29. Toh awi kasangitm malawan aku, basa kadjhon aughm djari sampai pindingku, maka aku handak mamesek manjaluang urongm,

tuntang mangkepan gandalingku hong njamam, palus handak manunda ikau buli mahoroe djalan idjä ihoroem tesek.

30. Maka djetoh indu kata akam: njelo toh olo karäh kuman talo awang haring, tinai njelo rahian talo awang haring tinai bara djetä; tapi intu njelo telo keton akan malan tuntang manggetem, mimbul pambulan anggor tuntang kuman buae.

31. Krana idjä katapanan, tisan ungkup human Juda tä, karäh muhat akan penda, tuntang mamua intu ngambo tinai.

32. Krana bara Jerusalem tisae tä karäh barangkap, tuntang idjä katapanan tä bara bukit Sion; kassangit kabehun Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh malalus tä.

33. Tagal tä, tunon toh augh Jehowa mawi radja Asur: iä djaton akan tamä lewu toh, malekas idjä kaputjok anak panah mahin dia akan luange, djaton idjä krambar talawang karäh sampai darah lewu toh, djaton iä akan mampendeng kota tasaran hapae mawi lewu toh.

34. Djalau, idjä djalaes tesek, djetä kea akan ihoree buli tinai; tapi lewu toh iä djaton akan tamäe, koan Jehowa.

35. Krana aku handak mangalindong lewu toh, mangat maliwus iä, djetä tagal aku, tuntang tagal reworku Dawid.

36. Tä, maka malaikat Jehowa aton blua, palus mampatäi hong äka olo Asur bapodok saratus hanja pulu limä kojan biti. Djadi, amon olo misik haiak djadjewu, baitae samandai hetä hantun olo babewäi. — (17,14;31,8.)

37. Tä Sanherib, radja Asur, harikas, balalu buli, tuntang iä melai hong Niniwe.

38. Djadi tinai, amon iä towangtabanga hong human dewae Nisrogh, tä Adramelegh äwen duä Sareser, anake idjä hatuä, mampatäi iä hapan padang. Maka äwen duä tä mahakan akan tanah Ararat. Djadi anake Esarhadon man djadi radja manganti iä.

BAGI 38.

Hiskia haban sabalah matäi; Hatalla mampakäläh iä; iä manara Hatalla.

1. Katika tä kea Hiskia haban sabalah matäi; maka nabi Jesaia, anak Amos, manalih iä, sambil hamauh dengae: Kakai augh Jehowa: kabuah perkaran humam, krana ikau akan matäi, djaton belom hindai. — (2. Radja 20,1.)

2. Tä Hiskia mules baue manaharep dinding, tuntang iä blaku intu Jehowa.

3. Koae: Joh Jehowa, ingat, aku toh djari manandjong intu baum dengan katoto tuntang katek atäiku, talo idjä bahalap intu matam djari ilalusku. Maka Hischia manangis paham.

4. Tä augh Jehowa sampai Jesaia, koae:

5. Haluli ikau, suman akan Hischia: kakai augh Jehowa, Hatallan tatom Dawid: aku djari mahining lakudoam, aku djari mitä djohon matam; itäm, aku handak manda-hang umurm limäwalas njelo hindai.

6. Tinai aku handak malapas ikau bara lengän radja Asur, tuntang lewu toh, krana aku handak mangalindong lewu toh totototo.

7. Djetoh kata baua Jehowa akam, Jehowa toto handak mala-lus aughe, awang djari injewute:

8. Itäm, kangkalingän ukur-andau, idjä hong ukur-andau Aghas tä, aku handak mampa-undure sapulu djam. Tumon tä maka kangkalingän tä undur sapulu djam tinai, awang djari iha-laue.

9. Maka djetoh surat Hiskia, radja Juda, limbah iä djari haban sabalah matäi tuntang djari käläh perese tä:

10. Aku djari hamauh: awi pambelomku basempong, maka aku akan mohon tamä bauntonggang kubur, aku irampas bara karä njelongku awang hindai.

11. Aku djari hamauh: toh aku djaton akan mitä Jehowa hindai hong tanah olo belom; toh aku djaton akan mitä olo kalunen him-dai, basa aku melai dengan äwen idjä hong äka kahaiang.

12. Umurku djari nihau, tuntang inandar bara aku kilau ting-kap olo sakatik; pambelomku djari inggeto kilau lawai olo manantang: iä manetek aku bara handepange. Ikau manjempong andauku helo bara halemäi.

13. Angatku: käläh djaka aku belom sampai djewu; tapi kilau singa iä maramok karä tolangku. Ikau manjempong andauku helo bara halemäi.

14. Aku narahing kilau bakaka tuntang burong kerok, usousok kilau burong dara; matangku manangis manjalumbo kangambo; o Jehowa! aku indjakä; käläh ikan mandal aku.

15. Kilen aughku tinai? Tä djari mandjandji akangku, tuntang djari malalus tü kea. Toh aku handak

batawat lowalowa katahin umur-ku, tagal kapähän atäiku tä.

16. O pangkahai Tuhan! awi asim olo belom; pambelom taha-sengku uras hong djetä bewäi; krana ikau djari mampahaban aku sabalah matäi, tuntang djari mam-pakäläh aku tinai.

17. Aku mikäh haiak mange-nang ampong huang paham ka-paitku tä; tapi ikau djari masih malok hambaruangku, belä iä lawo akan palowang karusak; krana ikau djari manganan karä dosangku akan likutm.

18. Krana kubur djaton manara ikau, pampatäi djaton mahorumat ikau; olo idjä lawo akan palo-wang tä djaton tau mentai kato-tom hindai.

19. Olo belom, baja olo belom manara ikau, kilau aku intu andau toh. Bapa karäh masuman katotom akan karä anake.

20. Jehowa djari pahias maliwus aku, tagal tä ita handak manjanji karä njanjingku katahin pambelom ita, huang human Jehovah.

21. Maka Jesaia djari manjoho olo manduan idjä kakumpal kor-ma, manapal tä hundjun bahae, mangat iä käläh.

22. Maka koan Hiskia: Narai indu kata, aku karäh hagoet tang-goh human Jehovah?

BAGI 39.

Hiskia hai atäie; hukum insuman acae.

1. Katika tä Merodagh Balan-dan, anak Baladan, radja Babel, mampait surat tuntang talo inenga akan Hiskia; krana iä djari ma-

hining, Hiskia djari haban tun-tang djari käläh tinai. — (2.Radja 20,12.)

2. Maka Hiskia ramirami deng-an sarohae tä, palus iä mamprahan akan äwen gudange äka pa-nataue, karä salaka bulau, kutoh talo mangat ewaue, tuntang mi-njak idjä kapala bahalap, tinai huma äka karä ganggamae, tun-tang ramoe samandiae; djaton talo huang humae tuntang hong ha-pus karadjaan ajue, idjä dia im-prahan Hiskia akan äwen.

3. Tä nabi Jesaia mananggoh radja Hiskia sambil hamauh dengae: Kilen augh olo tä, bara kwe panumahe? Tombah Hiskia: Bara tanah idjä kedjau olo tä djari dumah manalih aku, bara Babel.

4. Maka koae: Narai djari itä olo tä hong humam? Tombah Hiskia: Äewen djari mitä talo handiae, awang huang humang-ku; dialo idjä bara karä pa-na-tauku, idjä dia imprahangku akan äwen.

5. Tä koan Jesaia dengan His-kiä: Hining augh Jehovah, Tu-han karä kawan talo belom:

6. Itäm, katika djaladjalan to-kep, maka talo handiae awang huang humam, tuntang idjä djari ingkes karä tatom sampai andau toh, uras karäh irampas, inamput akan Babel; djaton talo enen idjä karäh katapanan, koan Je-howa.

7. Tinai anak äsom, idjä pa-nakam lembut bara bentengm, karäh induan olo, mangat ma-njang hong dalam radja Babel.

8. Maka koan Hiskia, tombah augh Jesaia: Buah bewäi augh Jeliowa, idjä djari insunam tä.

Tinai koae: Asal aton kasanang tuntang katoto katahiu pambelomku.

BAGI 40.

Hatalla handak mampong mampangat olo ai; karä dewa tuntang olon puna haiang, Hatalla bewäi idjä kwasa tuntang pamasi.

1. Ampong, ampong olo ajungku! koan Hatallan keton.

2. Hakotak dengan Jerusalem tumon atäie, tehau suman akae, wajah parange djari hpus, karä kadarhakae djari injapan, krana iä djari mandino bara lengän Jehowa lipet duä tagal karä dosae.

3. Aton augh olo mantehau hong padang benjem: Tatatatap djalan akan Jehowa, simpan hong padang tunis tä djalan rampar akan Hatallan ita! — (Matt.3,3.)

4. Karä djanah akan impagan tong, tuntang karä bukit dengan lungkoh imparandah; karä awang bingkok akan imbudjur, tuntang awang lewaklewau akan imparata.

5. Krana kahain Jehowa karä ingarinah, tä karä isi uras akan mitä, njaman Jehowa idjä la-mauh.

6. Aton lembut augh: Tehau , suman! Maka koae: Narai idjä patut insanangku? Karä isi han-diai puna oru, tuntang karä ka-halape uras kilau kambang hong padang. — (51,12.)

7. Oru blaju, kambange badu-roh, sana tahaseng Jehowa manampur tä. Toto olo arä idjä oru tä.

8. Oru blaju, kambange badu-roh; tapi augh Hatallan ita melai katatahi.

9. O Sion, ikau idjä pangabar brita bahalap, dai bukit gantong; o Jerusalem, idjä pangabar brita bahalap, ambo aughm abaabas, ambo tä, äla mikäh; suman akan karä lewun Juda: itä! hetoh Hatallan keton.

10. Krana itä! pangkahai Tu-han, Jehowa, dumah tuntang kwasae paham; lengän ajue akan marentah. Itä! talo indu upah aton imbite, talo hapac mamaläh aton intu baue.

11. Kilau sakatik iä karäh ma-njakatik kawan ai, anak tabirie karäh imumpunge huang lengäc, mäton mangkipit iä huang uso-ke, tuntang idjä mampatusu karäh iagahe lowalowa. — (Joh.10,11.)

12. Äwe idjä manakar karä da-num hapan lokape? äwe mukur hpus langit sindü manggawang? äwe idjä manakar karäkarä baras petak injupake bewäi? tinai äwe idjä djari mandasing karä bukit, tuntang manaradju karä lungkoh?

13. Äwe mangalagai akan Rogh Jehowa, olo pintar idjä kwe idjä madjar iä?

14. Dengan äwe iä handak hatirok, idjä mawi akal akae, tuntang madjar iä djalan kapatut, haiak masuman kapintar akae, tinai mangarinah akac djalan ka-harati?

15. Itä! karä utus olo inggaræ kilau idjä katnik danum hong bukong, kilau idjä tunek kawo hong dasing; itä! karä pulau sa-mandiai kilau tunek talo idjä ta-wutawus bewäi.

16. Hapus Libanon djaton ombet indu kajun pangkat, karä metoe samandiai djaton sukup indu pa-rapah akae.

17. Karä olo kapir samandiai

kilau djaton intu baue, äwen inggarë tapas haream bara djaton, urase kilau ngahus bewäi.

18. Toh, dengan äwe tinai keton handak manapengan Hatalla, tuntang dengan tamunan en keton handak mananding ampie?

19. Toto, kamasan manoang hampatong, tukang bulau mananggalong tä hapan bulau, tuntang manoang akae rantai salaka.

20. Tinai idjä naniha belom minnih kaju idjä bunggut, balalu iä manggau tukang idjä apik, mangat mukir akae hampatong idjä dähen.

21. Dia keton katawan? Dia keton mahining? dia djari insuman akan keton bara tamparae? dia keton manahiu padadukan petak inampae?

22. Iä idjä mondok ambo petak, tuntang djetä kilau idjä kabotop bewäi akae, tinai karä olo idjä mungke kilau sangkalap bewäi; Iä idjä mambirang karä langit kilau benang manipis, tuntang maniring tä kilau tingkap, mangat akan akae melai.

23. Iä mampanihau karä radja, karä hakim hong petak impahaiange.

24. Haru äwen imbul, haru äwen ialan, haru batange muhat intu petak: tä Iä manampur marak äwen, tä äwen balalu blaju, tuntang riwut barat manambalang äwen kilau tikil.

25. Toh, dengan äwe tinai keton handak manapengan aku, manjama aku dengae? koan Idjä brasih tä.

26. Gatang matan keton kangambo, itä! äwe djari manampa talo handiai tä? äwe magah hapus kawae tuntang haseae, äwe

idjä manjewut njambiti arae? Kwasaé tuntang paham kaabase kalotä, sampai djaton tapas talo idjä.

27. Buhen tinai ikau, o Jakob, hamauh, tuntang buhen ikau hakotak, o Israel: djalangku basiliim bara Jehowa, tuntang kabudjurku nangkalingau Hatallangku?

28. Dia ikau katawan? dia ikau djari mahining? Jehowa, Hatalla idjä katatahi tä, idjä djari manampa hapus saran petak, puna djaton tau ujuh, djaton tau manggah; kaharatin ajue djaton tarariska.

29. Iä mampaabas olo ujuh, kutoh karigas inengae akan olo idjä balemo.

30. Olo tabela mahin tau ujuh tuntang manggah, olo budjang tau tanggarurus balongkang:

31. Tapi idjä mentai Jehowa haradjur manaheta kaabase, sampai iä njalumbo hapan palapas kilau burong nasar; iä hadari tuntang djaton tau ujuh, iä manandjong tuntang djaton tan manggah.

BAGI 41.

Karä dewa uras haiang, Hatalla marrusak iä; iä mandohop tuntang manberkat olo ajue.

1. Suni intu aku, keton karä pulau; käläh karä djalahen olo mamparigas arepe; limbah tä buah iä manaharep hamauh, has, ita habasara!

2. Äwe djari mampalembut bara hila timor iä tä, idjä kateteke ha tuntut dengan karä panggoete? Äwe djari manjaragh karä olo

kapir akae, tuntang manjoho iä mandjadi kwasa mahundjun karä radja? palus djari mandjuluk äwen kilau rotik pohok akan padange, kilau tikil idjä taraiup akan pa-nahe?

3. Sampai iä manjasah äwen, tuntang iä sanang bewäi mahoroe djalan, idjä djaton pudji inan-djong paie.

4. Æwe idjä mawi tuntang malalus talo tä, idjä mangahau karä pangereng olo hatuntut bara tam-parae? Aku, Jehowa, idjä solasolake, tinai dengan äwen idjä ralihan haliae aku kea ia tä. — (Pangar.1,17.)

5. Karä pulau mitä tä palus mikäh, hapus saran petak hagen-djäh, iä manalih hapumpong.

6. Genep biti mandohop kolae, tuntang hamauh dengan idjä da-rahe: gagantjang ikau!

7. Kamasan panoang mananti-ring tukang bulau, olo pangarinda madjak tukang mambakal, tä äwen hamauh manahiu talo tampae: djetü bahalap haliae! Lim-bah tä iä mamaku metter tä, uka äla gulakgalik.

8. Tapi ikau, o Israel, rewar-ku, ikau Jakob, idjä djari intihku, panakan Abraham, idjä äka kataungku,

9. Ikau, idjä djari induangku bara saran petak, tuntang djari ingalahauku bara karä olo kwasa, aku djari hamauh dengan: ikau indu reworku, ikau djari intihku, tuntang aku djaton manganan ikau.

10. Äla mikäh, krana aku toh aton dengan; äla undur, krana aku toh Hatallam; aku mampabas ikau, aku kea mandohop ikau, aku mahaga ikau kea hapan lengä gantau katetek ajungku.

11. Itäm, karä olo idjä hasep kasangite dengam karäli mahamen tuntang njukok, äwen tä akan mandjadi kilan djaton; karä olo idjä malait ikau akan rusak ni-hau;

12. Sampai ikau karäh manggau olo tä, tapi djaton sondau iä; karä olo idjä manjaing ikau akan mandjadi kilau djaton, karä olo idjä mamarang ikau uras kilau talo ngahus.

13. Krana aku, Jehowa, Hatal-lam, ngagalan lengäm gantaum, tuntang hamauh dengam: äla mi-käh, aku mandohop ikau.

14. Toh, äla mikäh, o Jakob, idjä kilau handalai, o Israel idjä inggoinggaut: aku mandohop ikau, koan Jehowa; idjä Paliwusm tä puna iä, idjä äka karasih Israel. — (Luk.12,32.)

15. Toto, aku djari manampa ikau akan kareta mihik, idjä ma-njihi tuntang taheta, idjä bara kasingä batadjim, mangat ikau mihik mamparotek karä bukit, tuntang mawi karä lungkoh ki-lau tikil.

16. Ikau akan ngagaran äwen, palus riwut nariup iä, barat akan nambalang iä. Tapi ikau karäh handjak intu Jehowa, tuntang ma-nara arepm tagal iä, idjä äka karasih Israel.

17. Olo tjalaka tuntang pähä manggau danum, tapi djetä djato; djelae karitip awi kateah be-liae; aku, Jehowa, handak tom-bah aughe; aku, Hatallam Israel, djaton handak nalua iä.

18. Malainkan aku handak mam-palembut sungäi hong äka gam-tong, tuntang lowang danum bentok karä djanah, aku handak manampa äka benjem mandjadi

loau, petak keang kamahau man-djadi tahasak danum.

19. Aku handak mampalembut kaju seder hong padang benjem, kaju sitim, kaju mur, tuntang kajun minjak; hong äka ngarisng aku handak mampalembut kaju goper, kaju djati tuntang kaju gusi haiak.

20. Mangat olo mitä tuntang kasene, mangat iä mangumang haiak harati, lengän Jehowa djari manampa talo tä, idjä äka karasih Israel djari mandjadian djetä.

21. Toh, buka perkaran keton, koan Jehowa; suman karü buku ain keton tantutantu, koan radjan Jakob.

22. Naughe äwen manggapi tuntang masuman akan ikäi karä talo idjä akan mandjadi; tinai suman ampin karä talo djaman horan, mangat atäi ikäi mingat tä, sambil mangasene kadjariae; atawa sanan akan ikäi talo awang rahian dapit.

23. Sanan akan ikäi talo idjä akan dumali dapit, mangat ikäi katawan keton toto Hatalla. Toto, brangai gawin keton, alo bahalap alo papa, mangat ikäi djungun amou mitä tä.

24. Toto, keton dia haream bara djaton, tuntang gawin keton papa bara handjaliwan; tinai mintih keton, djetä kadjilek haliae.

25. Maka aku mampalembut idjä biti bara utara, iä dumah bara palembut matanandau; iä tä karäh blaku hong arangku, iä karäh maranggar karä mantir hai, nawi äwen kilau petak bata, kilau tukang blanai mihib petak bakale.

26. Äwe djari masuman tä bara bilih, mangat ikäi tawae, atawa bara horan, sampai ikäi tau ha-

mauh: budjur aughm tä? Tapi djaton aton idjä biti, idjä tau masuman, djaton aton idjä tau mambrita; djaton aton idjä sampai mahining augh keton.

27. Aku toh idjä solasolake, idjä masuman akan Sion: itäm, itäm hetä! Tinai aku manenga akan Jerusalem olo pangabar brita bahalap.

28. Maka amon aku mitä äwen, djaton idjä biti; amon mariksa manitip äwen, djaton idjä biti äwen idjä harati tirok, sampai aku tau misek iä, tuntang iä tau tombah aughku.

29. Toto, uras äwen tä kahaiang bewäi, karä gawie ngahunga-hus; karä dewae uras riwut tuntang talo ngahus.

BAGI 42.

Panumah Kristus insuman; tapi olo karäh marisang, djaton maku pertjaja.

1. Itä! reworku tä, idjä ihagaku; iä idjä intihku tä, idjä äka kakilak hambaruangku. Aku djari manenga Roghku akae: iä karäh malalus kabudjur marak karä olo kapir. — (Matt.3,17; — 12,18)

2. Iä djaton maku mangkariak, djaton papahangkar aughe, aughe djaton latento hong djalan.

3. Derau talo djaton iä maku mameleke, tinai sumbo idjä pini-pinit bewäi djaton iä karäh mambelepe; kabudjur karäh ilaluse totototo.

4. Tuntang iä djaton imbelep, djaton imbalang, sampai iä djari mandähen kabudjur hong petak: maka karä pulau karäh mentai adjar ai.

5. Djetä Augh Hatalla, Jehowa, idjä djari mandjadi karä langit, tuntang djari mambirang tä, idjä djari mampar petak tuntang karä talo palembute, idjä manenga tahaseng akan karä olo awang belom hetä, tuntang rogh akan äwen idjä manandjong hetä.
— (Joh.1,1.)

6. Aku, Jehowa, djari mangahau ikau huang katetek, tuntang djari mimbing ngagalan lengäm; aku djari manonggo ikau, tuntang djari mampendeng ikau akan djandji intu utus olo tä, tinai akan kalawa marak karä olo kapir;

7. Mangat mamparenang matan olo babutä, tuntang mamplua olo imasong bara sipir, bara gadong galap äwen idjä inutup hong kaput.

8. Aku Jehowa, djetä arangku; maka horumatkü djaton aku handak manengae akan talo, tarangku djaton akan karä dewan.
— (2.Mos.3,15.)

9. Itä! augh idjä bhin djari tulus, toh aku masanan talo ta-heta tinai; helo bara djetä mandjadi aku masuman tä akan keton.

10. Njanji akan Jehowa njanji taheta, njanji horumat ai sampai saran petak, keton handiai idjä barajar hong tasik, tuntang talo handiai awang huange, karä pulau tuntang idjä mañgalewu hetä;

11. Käläh padang tunis tuntang karä lewu mambo aughe, tuntang karä lewu äka Kedar, buah karä idjä mukeng batukarang tä malahap, basurasurak bara tan-tan bukit.

12. Buah karä äwen mangaku horumat Jehowa, tuntang masanan tarae akan karä pulau.

13. Jehowa karäh harikas kilau pangkalima, iä sawoh kilau mantir parang; iä karäh malahap, basurasurak paham, iä karäh mamalah karä musohe.

14. Bara horan toto aku suni, aku djari manunis tuntang manahanan arepku; tapi toh aku handak mangkariak, kilau olo bawi idjä handak luas, aku handak marusak palus manelen äwen tä haiak.

15. Bukit tuntang lungkoh handak irusakku, karä orue aku handak mangeange; batangdanum aku handak manampae mandjadi petak pamatang, tuntang karä danum handak ineahku.

16. Maka olo babutä aku handak ngagalae manjak djalan, idjä djaton tawae, aku handak magali iä hong pelek, idjä hindai kaseiae; aku handak mobah kakaput mandjadi kalawa intu baue, tuntang äka lewaklewau mandjadi rampar. Karä talo tä handak iawiku acae, tuntang djaton maku nalua äwen.

17. Tapi idjä harap dewan, tuntang idjä manjewut hampatonge awang inoange: keton indu hatalan ikäi; — äwen tä karäh undur, mahaman njukok haliae.

18. Hining, keton idjä badengen; tampajah hetoh, keton olo babutä, mangat tau mitä.

19. Äwe babutä kalotä kilau rewariku? äwe badengen kalotä kilau sarohangku, idjä injohoku? äwe idjä babutä kalotä, kilau idjä tinduh tä? tuntang babutä kalotä, kilau rewar Jehowa tä?

20. Toto, ikau djari mitä talo arä, tapi djaton djari mingat tä. Alo iä marewang pindinge, djaton kea iä mahining.

21. Bihin Jehowa mangilak äwen tagal kateteke, mangat mampahai tuntang mampahalap Torat ai.

22. Tapi toh äwen tä olo idjä irampas tuntang irusuh; uras äwen tä indjarat hong palowang, tuntang inutup hong sipir; olo tä djari indu rampas tuntang djaton idjä mawat iä; äwen akan irusuh, tuntang dialo idjä hamauh: lian iä tinai.

23. Äwe keton idjä namäan tä huang pindinge, äwe idjä manjäh mahining talo awang dumah rahian?

24. Äwe djari mandjuluk Jakob indu irampas, tuntang Israel akan olo parusuh? Dia djetä Jehowa, idjä dengae ita djari badosa? Krana äwen djaton djari handak mahoroe djalan ai, tuntang djaton maku manumon Torat ajue.

25. Tagal tä Iä djari manusuh kalason kalaite mawi äwen, kwasan parang idjä paham haliae: Iä djari manjeha äwen hakalihing, tapi äwen djaton katawan; äwen djari imandoke, tapi äwen djaton parabae.

BAGI 43.

Hatalla karäh mobah atäi olo ajue, maliwus iä, tuntang manduan iä akae.

1. Maka toh, kakai augh Jehowa, idjä djari manampa ikau, o Jakob, idjä djari manawas ikau, o Israel: äla mikäh, krana aku djari maliwus ikan, aku djari mangahau ikau manjewut aram, ikau puna ajungku.—(41,14;44,2.)

2. Amon ikau hanimpah danum, tä aku handak hindjä ikau,

sampai karä dähese djaton akan mambuseng ikau; amon ikau mahoroe apui, djaton ikau akan bakhü, tuntang njalae djaton akan kuman ikau.

3. Krana aku toh Jehowa, Hattalam, idjä äka karasih Israel, Djuru-salamatm; aku djari manjragh Misir, Kus tuntang Seba indu gantim, hapan manewus ikau.

4. Bara katikaikau ingilak intu matangku, maka ikau djari ihorumat kea; aku sintia ikau, tagal tä aku manenga kutoh olo indu gantim, arä djalaham olo takirin hambaruam.

5. Tagal tä äla mikäh, krana aku toh dengam; bara timor aku handak halalian panakam, bara barat aku handak mamumpong ikau.

6. Aku handak manetäh utara: lian; tuntang handak manjoho salatan: äla mangahaha; agah karä anakku hatuä bara kedjau, karä anakku bawi bara saran kalunen;

7. Genep biti, idjä djari injewut huang arangku, idjä inampaku indu horumatzku, idjä indjadian tuntang inatapku kea.

8. Plua utus olo babutä tä, idjä toto bara matä kea, olo badingen tä, idjä toto bara pinding kea.

9. Käläh karä olo kapir haiak hapumpong, tuntang karä djalaham olo hapungkal; äwe äwen idjä tau masuman kalotoh, idjä tau masanan, manudjum akan ikäi? Käläh äwen mimbit saksie, uka manantu kabudjure, mangat olo mahining tä, sambil hamauh: djetoh toto.

10. Tapi keton indu saksingku, koan Jehowa, tuntang reworku, idjä djari intihku, mangat keton

katawan tä, tuntang pertjaja hong aku, mangat keton harati: aku toh iä; helo bara aku puna djaton Hatalla, tinai rahian bara aku mahin djaton kea.

11. Aku, aku toh Jehowa, sala bara aku djaton Djuru-salamat beken.

12. Aku djari masuman tä, tuntang aku djari mandohop kea, aku djari manjoho masuman tä akan keton, tuntang djaton beken, idjä djari melai bentok keton; bitin keton indu saksingu, koan Jehowa: aku toto Hatalla.

13. Aku helo bara tamparan katika, tuntang djaton idjä tau mawat bara lengängku; aku malalus talo, äwe tau mambalang tä?

14. Kakai augh Jehowa, Paliwus keton, idjä äka karasih Israel: Tagal keton aku manjoho iä akan Babel, tuntang maharak olo handiai tä hadari, karä olo Kasdim tä, tamä akan banama, idjä äka karamin ajue bilih:

15. Aku toh Jehowa, idjä äka karasih keton, aku idjä djari mandadian Israel, aku radjan keton.

16. Kakai augh Jehowa, idjä manampa djalan keton hong tasik, tuntang tandohan hong bentok danum handalem; — (2.Mos.14,22.)

17. Idjä djari nimbit karä kareta tunitang hadjaran, tinai kawan parang tuntang olo kwasa hagoet, mangat äwen tä haiak balongkang, palus djaton lembut tinai, mangat iä imbelep kilau sumbo.

18. Äla mingat talo helo, äla manahiu perkara idjä usang tä.

19. Krana toto, aku handak mandadian talo taheta, toh kea djetä akan lembut. Mangat keton akan kasene, aku manampa djalan hong

padang benjem, tuntang sungäi hong äka keang kamahau.

20. Karä meto hong padang akan manara aku, karä hangkuli tuntang burongonta; krana aku handak mampalembut danum hong padang benjem, arä sungäi hong äka keang kamahau, hapan mampihop djalahana olo ajungku, idjä intiliku tä.

21. Utus olo toh djari injimpangku akangku, iä akan masuman tarangku.

22. Djaton djaka ikau djari mangahau, blaku intu aku, o Jakob, atawa kilau ikau djari mampujuh arepm tagal aku, o Israel.

23. Ikau djaton djari mimbit akangku kambing tabirim indu parapah awang ingähu, tinai ikau djaton djari mahorumat aku hapan parapahm idjä impatäim; aku djaton djari manjoho ikau manonggo aku hapan parapah talo kinan, aku djaton kea djari mampahäka ikau, manjoho hogaro.

24. Ikau djaton djari hapan rearum mamili akangku talo mangat ewaue, dengan enjak parapahm ikau djaton djari mameda aku. Toto, ikau djari manampa kapähängku awi karä dosam, ikau haream djari mampujuh aku awi karä kadarhakam.

25. Aku, aku toh idjä mampuas karä kalangkahm tagal arepku, tuntang djaton manahiu karä dosam.

26. Tagor aku, has ita basara, suman karä buku, idjä hapam mambudjur arepm.

27. Tatom idjä solake djari badosa, tinai karä gurum djari basala intu aku

28. Tagal tä aku djari mampawah karä mantir äka brasih, pa-

lus djari manjaragh Jakob man-djadi kerem, tuntang Israel man-djadi tanding.

BAGI 44.

Jehowa handak maliwus olo ajue; karä dewa uras haiang bewäi.

1. Toh hining, o reworku Jakob, Israel, idjä djari intihku.

2. Kakai augh Jehowa, idjä djari manampa ikau, tuntang djari manjimpan ikau bara knain indum, idjä mandohop ikau: Äla mikäh, o reworku Jakob, ikau idjä budjur, idjä djari intihku. (43,1.)

3. Krana aku handak manata danum akan idjä teah beliae, tahasak akan äka keang; aku handak manusuh Roghku akan pakanam, tuntang berkatku akan anak äsom;

4. Mangat äwen lembut kilau marak äka basiwoh, kilau bakau intu saran danum.

5. Djetoh karäh hamauh: aku ain Jehowa; — tinai djetä karäh manjewut arepe tumon aran Jakob: tuntang idjä tinai hapan lengän ai kea karäh manjurat arepe akan Jehowa, manggarar arepe hapan aran Israel.

6. Kakai augh Jehowa, radjan Israel, tuntang Paliwus ai. Jehowa, Tuhan karä kawan talo bellom: Aku toh idjä solasolake, aku kea idjä rahian haliai, tuntang djaton Hatalla beken sala bara aku. — (41,4.)

7. Äwe idjä kilau aku, idjä marawäi, idjä masuman talo, tuntang manukas matoh tä intu baungku, limbah aku djari mandähen utus olo idjä katatahi tä? Naughe

dewa tä masuman akan äwen talo idjä lawoh dumah, tuntang idjä tahi rahian.

8. Äla keton mikäh, äla taräwen; dia tahi bara horan aku djari mampahining tuntang masuman tä akan keton? Krana keton toh saksingku; aton kea Hatalla beken sala bara aku? Toto, djaton batukarang hindai; aku djaton katawan beken.

9. Karä tukang dewa uras haiang, karä tampae bahalap tä djaton guna enen; äwen tä manjaksi arepe kabuate: djaton iä mitä, djaton iä katawan; tagal tä iä akan rusak bewäi.

10. Äwe olo gila tä, idjä manawas Hatalla, tuntang manoang hampatong idjä djaton baguna?

11. Toto, karä kolae karäh rusak, krana karä tukange puna olon bewäi; alo iä hapumpong samandai pakapakat, iä akan taräwen kea, tuntang uras mahamen njukok.

12. Tukang sanaman manampa kapak, tuntang bagawi hapan barah buring, tinai manawas talo hapan tasal, tuntang nguan tä hapan salepah kaabas lengäe, tuntang iä blau sampai ujuh, haiak djaton mihop danum sampai iä tangengäi. — (40,19.)

13. Tukang kaju tinai manarah kajue, iä manjipate, tuntang mamintik tä hapan tatikan, tinai mangatam mampalamose, mandirite hapan djangka, palus manawas tä tumon ampin olo hatüä, kilau olo bakena, mangat djetä ina intu humae.

14. Kanatek olo hagoet handak baramo kaju seder, atawa kaju beken, tä iä mariksa buabual hong kajuan, tuntang iä mimbul anak

seder; djetä sasar mansuloh awi udjan.

15. Djetä dapit tinai indu kajun apui olo; tä iä blaku belahe hape mandang, tinai belahe hape mampakasak tepong; djetä kea tinai inampae akan dewa, palus iä mahingkep manjembahé; iä mukir djetä indu hampatong, palus mahuup intu baeue.

16. Belahe imandoke intu apui, belahe hape mampakasak isin balue, iä manjehäi isin tusoke, tunjang iä imbesoh; tinai iä mandang hetä, sambil hamauh: tä iä, aku djari blasut, tunjang djari mandang hong apui.

17. Maka tisae tä kea inampae mandjadi hatallae, indu hampatong, palus iä mandeko utute acae, tunjang sontop, balalu blaku doa intu djetä, sambil hamauh: dohop aku, krana ikan hatallangku.

18. Äwen djaton katawan, tunjang djaton harati, krana matae patutup sampai djaton tau mitä, tinai atäie djaton tau harati.

19. Dialo idja äwen tä mangandong tä huang atäie, puna djaton akale djaton kaharatie, sampai handak mingat tumon toh: belahe aku djari mamandoke intu apui, tunjang hong barahe aku djari mampakasak tepongku, tinai manjehäi isin tusokku, tunjang aku djari kumae; kilen tinai aku manampa tisae indu dewa matekiapi, kilen aku akan mahingkep intu tetek kaju?

20. Iä harap idja bagin kawo, tunjang maniling atäie idja gila acae, sampai iä djaton tau maliwus hambaruae, djaton tau lembut pikir hong atäie tumon toh: kilen, mikäli talo haiang kea idja gawin lengängku tä?

21. Ingat talo tä. o Jakob tunjang Israel, krana ikau puna rewarku; aku djari mandjadi ikau, mangat ikau indu rewarku; o Israel, aku djaton handak ngalapean ikau.

22. Aku mampalilap karä dosam kilau ambon, karä kasalam kilau pangakar; buli aku, krana aku maliwus ikau. — (1,18;43,25.)

23. Basasurak, karä langit! krana Jehowa djari malalus tä; lahap, katimben petak; karä bukit akan mambo aughe manjanji paham, hapus kajuan tuntang karä batang kaju idja hetä! krana Jehowa djari maliwus Jakob, tunjang djari mampahai arepe huang Israel.

24. Kakai augh Jehowa, idja Panewusm, idja djari manatap ikau bara knain indum: Aku toh Jehowa, idja malalus talo handiai. idja mambirang karä langit, tonggal aku, aku kea mampar salepah petak, djaton idja dengangku.

25. Aku mampahaiang karä dahiang nndjum, tunjang manggila karä tabit, aku mambalang olo pintar, sampai karä akale mandjadi kagila.

26. Tapi aku mandähen augh rewarku, tunjang malalus tirok sarohangku; aku hamauh dengan Jerusalem: ikau akan iukong olo tinai; — tunjang dengan karä lewun Juda: keton akan imangun tinai; awang karakkaraaka intu keton aku handak haragapae haluli.

27. Aku manjoho äka handalem: pandit; — tinai karä batang danum: teah keton!

28. Aku hamauh tahiü Kores tä: iä manjakatik akangku, iä akan malalus karä kahandakku, sampai iä hamauh dengan Jerusalem: ikau akan imangun; — tinai dengan hu-

mangku tä: ikau akan impen-deng.

BAGI 45.

Hapan Kores Hatalla handak maliwus olo Israel; hapus kalunen akan hobah intu Hatalla.

1. Kakai augh Jehowa dengan idjä djari iminjake, dengan Kores tä, idjä injingkapku ngagalan lengüe gantaue, mangat aku mammalokang karä djalahana olo intu baue, tuntang mengkak padang karä radja, palus muap karä bauntonggang akae, sampai karä blawang lewu djaton inguntji: — (2. Kron.36,22.)

2. Aku handak hagoet helo baum, mamparmpar karä talo äka patarang, aku handak mangarak karä blawang tambaga, tuntang mamelek karä huit sanaman.

3. Aku handak manenga akam karä panatau idjä injahokan, tuntang karä ramo barega idjä basilim, mangat ikau harati, aku toh Jehowa, Hatallan Israel, idjä djari mangahau ikau manjewut aram.

4. Djetä tagal reworku Jakob, tuntang tagal Israel idjä intihku tä: toto aku djari mangahau ikau njambiti aram, tuntang manggarar ikau, alo ikau hindai kasene aku.

5. Aku toh Jehowa, djaton beken hindai, djaton Hatalla beken sala bara aku; aku djari mambabat kahangm katika ikau hindai kasene aku.

6. Mangat olo katawan, bara äka palembut matanandau sampai äka pambelepe, sala bara aku puna djaton talo enen; aku toh Jehowa, djaton beken hindai.

7. Aku manampa kalawa, aku kea mandjadian kakaput; aku manenga kasanang, aku kea mandjapa tjalaka. Aku, Jehowa, idjä malalus talo handiai.

8. Hasor, karä langit bara ngambo, karä baunandau akan mudjan katetek; petak akan harakang mangandonge, mangat lembut karä ampin salamat, tuntang katetek kea akan blua haiak. Aku, Jehowa, mandjadian talo tä.

9. Pajah olo tä, awang manjaing idjä manampa iä; tuntang iä kilau kiwak landai marak karä kiwak talo awang beken bewäi. Pudji kea petak hamauh mawi tukange: narai gawim? Pudji talo tampam hamauh: iä djaton bara lengä?

10. Pajah olo tä, idjä hamauh mawi bapae: buhen ikau manak aku? — tinai dengan indue: buhen ikau manakan?

11. Kakai augh Jehowa, idjä äka karasih Israel, idjä manampa iä: Isek aku tagal talo awang rahian; tahu kadjarian karü anakkku, tuntang tahu karü tampan lengängku blaku suman intu aku.

12. Aku djari manampa petak, tuntang djari mandjadian olon hundjue; aku iä, lengängku djari mambirang karä langit, tuntang djari matoh karä kawae hetä. — (1. Mos.1.)

13. Aku kea djari mampalembut idjä iminjakku tä huang katetek, tuntang handak mamparmpar karä djalae; iä akan manangun lewungku, palus malapas olo ajungku idjä tawanán, djaton blaku rear atawa talo inenga, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

14. Kakai augh Jehowa: Da-gangan olo Misir tuntang satiar olo Kus, tinai olo Seba, idjä pa-

ham kamboe tä, akan mindah akam, balalu ikau tempoe; äwen karäh ompat ikau, manandjong tuntang pasonge; iä karäh malingkep intu baum, tuntang paham blaku intu ikau; krana Hatalla hindjä deng-am, tuntang hatalla beken puma djaton hindai.

15. Toto, ikau puna Hatalla idjä heran basiliur, ikau, o Hatallan Israel, Djuru-salamat!

16. Tapi karä tukang dewa uras mahamen palus njukok, ratarata iä akan lius buraburah baeue.

17. Tapi Israel iliwus Jehowa, hapan kaliwus idjä katatahi; keton djaton akan mahamen tuntang njukok, palus haradjur katatahi djaton.

18. Krana kakai augh Jehowa, idjä djari mandjadian karä langit, Hatalla tä, idjä djari mandjapa petak, idjä djari manampa tuntang manatap tä; maka iä djaton djari manampa tä uka boang bewäi, malaiukan iä djari manjimpae, mangat olon melai hundjue. Aku toh Jehowa, djaton beken hindai.

19. Aku djaton djari hamauh basililim, hong äka kaput; aku djaton djari manjoho panakan Jakob: gau aku, tapi haiang bewäi keton manggau. Krana aku toh Jehowa, idjä masunan katetek, idjä masanan talo awang bndjur.

20. Pumpopumpong keton, ratarata manggapi hetoh, keton idjä katapasan bara olo kapir; äwen puna djaton katawan talo enen, idjä mananggong hampatonge awang iukire, idjä kajn tä, idjä blaku intu hatalla, awang puna djaton tau mandohop.

21. Has gapi, suman kaharatin keton; has, tirok bewäi dengan sama arep keton, äwe djari masu-

mai talo tä bara usang, äwe djari manutor tä bara bilin? Dia aku, Jehowa toh? Tuntang djaton Hatalla beken hindai sala bara aku, Hatalla idjä tetek tuntang Djurusalamat, djaton beken, tikas aku bewäi.

22. Ules arep keton akangku, tä keton salamat, joh karä puting kalunen, krana aku toh Hatalla, djaton beken hindai.

23. Aku djari sumpah manjewut arepku, augh katetek djari blua bara njamangku, tuntang djaton tarabalang: intu aku karä utut olo akan indeko, tuntang karä djela akan sumpah mangaku aku; — (*Rom.14,11.Pil.2,10.*)

24. Sambil hamauh: toto, huang Jehowa aton katetek tuntang kwsa, iä patut inalih; olo handiai idjä marisang dengae akan njukok toto.

25. Tapi hapus panakan Israel karäh mandjadi tetek huang Jehowa, äwen karäh manara arepe tagal iä.

BAGI 46.

Hatalla mananggong karä olo ajue.

1. Bel tä djari rungkok, Nebo tä djari batipas, karä hampatong dewae tä indu puat meto, idjä häka awi kabehat puat keton,

2. Sampai malelah tuntang marentur samandiai: iä djaton tau mahakan taunggongae, tapi bitie mahin tamput tawanan kea.

3. Hining aughku, keton ungkup Jakob, hapus tisan ungkup Israel, idjä inuuat intu aku bara knai, idjä inanggongku bara paruakan indu:

4. Sampai keton kawaanghalo ha-
radjur aku kea, tuntang handak
mananggong keton sampai howan.
Aku djari mawi tä, timai aku han-
dak manouat arepku, handak ma-
nanggong tuntang maliwus.

5. Æwe timai hapan keton ma-
namunau aku, inamadan aku dengae,
tuntang manjama aku, mangat am-
pin ikäi tolok?

6. Æwen manusuh bulaue bara
kambut, tuntang manimbang ku-
toh salaka; iä mupah kamasan, iä
mauampa tä mandjadi hatalla,
palus äwen mahingkep, sombajang
intu djetä.

7. Æwen manggatang djetä hun-
djun bahae, mamikul iä, palus
mimbit iä akan äkae; hetä iä men-
deng, tapi djaton hagoet bara äkae.
Amon olo mangkariak mantehau
iä, maka iä djaton tombah, tuntang
djaton maliwus äwen bara kadja-
käe.

8. Ingaingat perkara tä, tuntang
etteetter atäi keton; o keton idjä
palangkah, kandong tä timai huang
atäi keton!

9. Tahu karä perkara bilih
idjä bara usang, tuntang harati,
aku toh toto Hatalla, djaton aton
hatalla beken hindai, djaton idjä
tumon aku;

10. Idjä bara solasolake masu-
man talo awang rahian dapit, bara
tampara haliae talo awang hindai
mandjadi, idjä hamauh: tirokku
aku melai, karä kahandakku il-
lusku.

11. Aku mangahau nasar bara
hila timor, bara tanah kedjau olo
idjä akan malalus tirokku. Aku
djari manjewut tä, aku manjampaie
kea; aku djari manukas tä, aku
toto malaluse kea.

12. Hinig aughku, keton idjä

badjoho, keton idjä kedjau bara
katotek.

13. Aku djari mimbit katotekku
tokep, djetä djaton kedjau, tun-
tag salamatku djaton akan ran-
djar; tapi aku handak manenga
salamat hong Sion, kahaingku akan
Israel.

BAGI 47.

Babel akan rusak.

1. Mohon ikau, budjang bawi,
Babel anak bawi, mondok hong
kawo, dadukong hong petak! krana
djaton hindai padadusan akan anak
bawin Kasdim tä. Ikau djaton ka-
räh inggarä hindai: idjä bahara,
idjä baramirami.

2. Duan galingan, pipis tunek
tepong; ukäi tampiket balaum,
lulus paim, lalak buntism dimpah
sungäi;

3. Sampai kahawem impalowai,
tuntang param mamala. Aku han-
dak mamalah, beken bara gawin
olon mantakan ikau.

4. Aran paliwus ita, iä tä Je-
howa, Tuhan karä kawan talo be-
lom, Idjä äka karasilh Israel.

5. Mondok suni haliae, tamä äka
kaput, o anak bawin Kaslim, krana
djaton hindai ikau karäh injewut:
kapalan arä karadjaan.

6. Krana metoh aku paham ma-
lait djalahen olo ajungku, tuntang
mamapa idjä puna barisku, tä aku
djari manjaragh iä penda lengäm;
maka ikau djaton pudji masi äwen,
alo ungko ikau paham mampabeh-
bat ugare.

7. Maka angate kamäam: aku
puna radja bawi katatahi. Palus
toh ikau hindai djari mangandong

talo tā huang atäim, hindai djari mingat lawin kadjariae.

8. Toh, maka hining augh djetoh, ikau idjä baramirami, idjä landang haliae angatm, tuntang hamauh huang atäim: aku bewäi, djaton beken hindai; aku djaton akan balo, djaton tau kilau tamang.

9. Tapi salenga perkara duädüä tā karäh buah ikau dalam idjä andau, iä tā: ikau indu balo tuntang kilau tamamang, awi anakm lepah nihau; paham haliae djetä akan buah ikau tagal kutoh katabitm, tagal karä palahan aim.

10. Krana ikau djari harap kardarhakam, koam: olo djaton mitä aku; — kapintarm tuntang karä akalm djari mampadjoho ikau, sampai ikau hamauh huang atäim: aku iä, djaton beken hindai.

11. Tagal tā tjalaka akan buah ikau djaton ikau tawan palembute, karusak karäh manjangkulep ikau idjä djaton tau ihakam; krana gohogohop salenga karusak paham akan mantakan ikau idjä dia inaham.

12. Toh, mendeng hapan kara katabitm tuntang karä palaham, idjä djari ingadjim, haiak hanggapm bara tabelam, ajaajau ikau mandino ontong, ajaajau ikau tau mampabas arepm.

13. Ikau djari häka awi kutoh tirokm; soho lembut toh äwen idjä mariksa perkaran langit, idjä mitä karä bintang tuntang totok bulan, hapae manudjum: soho äwen tā maliwus ikau bara talo samandai, idjä akan buah ikan.

14. Toto, karä äwen akan mandjadi kilan tikil talo, idjä kinan apui: djaton iä tau milang arepe bara kapaham njala: krana djetä

djaton kilau barah idjä hapan man-
dang bewäi, djaton apui idjä tan-
tai maharep.

15. Kakai ampin olo tā karäh akam, idjä djari pariharam, tun-
tang djari hapam bara pesam ta-
bela; genep biti karäh pararawoh sama mimbit djalae, tuntang djet-
ton idjä maliwus ikau.

BAGI 48.

Olo bantus impudji, olo tinduh iam-
pong, horumat Hatalla inara.

1. Hining aughku, keton ham-
putan Jakob, idjä inggarä tumon
aran Israel, idjä lembut bara da-
num Juda, keton idjä sumpah intu
aran Jehowa, tuntang mangaku
Hatallan Israel, tapi djaton dengan
katoto tuntang kabudjur.

2. Toto, olo tā manjewut arepe
hapan aran lewu brasih, tuntang
iä hai atäie basinggoh intu Hatallan
Israel, idjä aerae Jehowa, Tuhan
karä kawan talo belom.

3. Tabi aku djari masuman talo toh, bara njamangku djetä djari blua, tuntang aku djari mampahining tā, maka salenga aku malalus tā kea, uka sampai mandjadi.

4. Basa aku katawan ikau puna
batekang, tekokin kilau hauhat sa-
numan, tuntang lingkaum kilau tambaga:

5. Tagal tā aku djari masuman
tā akam bara bihin, helo bara pa-
numahe aku djari mampahining tā
akam, suro ikau hamauh: dewang-
ku djari mawi karä talo tā, atawa
hampatong tā, idjä djari inkirku
atawa inoangku, djari manjolio ta-
lo tā.

6. Ikau djari mahining djetä; toh? Jehowa mangilak iä, iä karäh toh maka ikau mitä djetä tulus; malalus kahandake mawi Babel, toto patut keton mangaku tuntang tinai lengae karäh mantakan olo masunan tä. Tinai bara toh aku Kasdim.

mampahining talo taheta akam, ta-
lo idjä basilim, idjä djaton djari
tawam.

7. Haru toh djetä mandjadi, dja-
ton pudji bilih, tuntang heio bara
andau toh djaton ikau djari mahi-
ning tä, suro ikau hamauh: puna,
djari tawangku bewäi.

8. Ikan djaton djari mahining, tuntang djaton djari katawan tä, pindingm djaton irewang baya bi-
hin; krana tawangku bewäi, ikau
bingkok haliau, tuntang buah ikau
injewnt idjä palangkah bara knain
indum.

9. Tagal arangku aku handak
marandjar kalaitku, tagal horumat-
ku aku handak manahanan arepku
indu ontongin, bela ikau impalo-
mos.

10. Itä! aku handak mananak
mamprasilh ikau paham bara sala-
ka, aku handak manampa keton
mandjadi kampili hong tannur tjala-
laka.

11. Tagal arepku, toto tagal arep-
ku aku handak malalus djetä, uka
äla aku inawah; krana aku djaton
maku manenga horumatkku akan
talo.

12. Hining anghku, o Jakob,
ikau Israel idjä irawaiku: Aku
toh iä; aku idjä solasolake, tinai
aku idjä rahian haliae. — (41.4.)

13. Lengängku djari mandjadi
petak, lengängku gantau djari mu-
kur karä langit hapan lokapku:
sana aku mangahau manjewut talo,
maka samandiae tä palus aton.

14. Pumpopumpong keton han-
dai, tuntang hining: äwe bara karä
äwen tä idjä tau masanan karä talo

15. Aku, toto aku djari hamauh;
aku djari mangahau iä; aku han-
dak mampadumah iä kea, tuntang
iä karäh bontong karä djalanae.

16. Etoetoh keton tokep aku,
hining augh toh; djaton basilim
aku djari manjewut tä bara bilih.
Bara katika talo mandjadi, maka
aku aton, tuntang toh pangkahai
Tuhan, Jehowa dengan Rogh ajue
manjoho aku.

17. Kakai augh Jehowa, Pali-
wusm, Idjä äka karasih Israel tä:
Aku toh Jehowa, Hatallam, idjä
madjar ikau talo idjä baguna akam,
tuntang idjä ngagalan ikau hong
djalan idjä patut ihoroem.

18. Käläh djaka ikau djari manje-
näh prentahku! tä kasanaungni ka-
räh paham kilau batang danum,
tuntang katetekm kilau riak tasik;

19. Tä panakam karib kilau ba-
ras, tuntang anak äsom kilau ka-
rangan tasik karäe, tinai acae djaton
akan balentas, djaton akan lomat
bara banngku.

20. Blua keton bara Babel, dari
bara olo Kasdim, tuntang handja-
handjak basasuiak, sanan tä, awi
mampahining djetü sampai saran
petak, awi hamauh: Jehowa mali-
wus reware Jakob.

21. Djaton äwen tä ujuh teah
belaie, metoh lä magah äwen huang
äka keang kamahau: iä manjoho
danum lembut acae barabatukarang;
iä marakang batukarang, tä danum
mangambuhak — (2.Mos.17,6.)

22. Tapi ain olo parajap puna
djaton kasanang, koan Jehowa. —
(57,21.)

BAGI 49.

Kristus masuman arepe, sintae tuntang djandjie deugen olo ajue.

1. Hining aughku, o karä pulan, tuntang senäh keton, karä djalaham olo idjä kedjan; Jehowa djari mangalau aku bara knai, bara parnakan induku iä djari manahiu arangku.

2. Iä djari manampa ujamangku kilau padang manjilu, hapan kangkalingin lengie iä djari mangan-djungen aku: iä djari mandjadian aku mandjadi anak panah idjä batadjim, tuntang djari manamian aku hong sarangae.

3. Tinai iä hamauh dengangku: ikau toto reworku, awim aku handak impahai.

4. Tapi kamäängku, haiang bewäi karä gawingku, tuntang mananja djaton baguna aku mampalepah kaabasku, alo perkarangku tä ain Jehowa, tuntang upahku aton bara Hatallangku.

5. Maka toh koan Jehowa, idjä djari manjimpai aku bara knai akan indu reware, mangat aku akan halalian Jakob akae: tapi Israel djaton maku inmppong akae: tapi aku hai kea intu matan Jehowa, tinai Hatallangku indu kwasangku.

6. Koae: Tapas kea, amon ikan indu reworku, mangat mampendeng karä hamputan Jakob, tuntang halalian awang ihaga bara baris olo Israel bewäi, malainkan aku djari manatap ikan mandjadi kalawa akan olo kapir kea, mangat mandjadi salamatku sampai saran petak. — (9,1:42,6. *Gaw. Ras.* 13,47.)

7. Kakai augh Jehowa, Paliwus

Israel, idjä äka karasihe, dengan hambaruan idjä batawali, dengan djalaham tä idjä äka kabelän olo, dengan rewar tä idjä mainenda olo pahenjek: Aïä radja karäh mitä tä palus mendeng mahorumat ikan, mantir hai karäh sontop intu ikan, tagal Jehowa idjä mahaga djandjie, sabab Idjä äka karasil Israel tä, idjä djari mintih ikan.

8. Kakai augh Jehowa: Intu wajah asi aku djari manarina ikau, tuntang djari mandohop ikau intu andan salamat: tinai akin djari mahagu ikau, palus mampendeng ikau mandjadi djandji akan utus olo tä, mangat mandähen hapus kalunen, tuntang halalian salepali joresan idjä rusak tä:

9. Mangat manjoho olo idjä imasong: lapas keton, lius; — tinai manjoho äwen idjä huang kakaput: blua keton, talih; — mangat äwen sondau panginae hong karä djalan, tinai äka panginae hong karä äka gantong.

10. Äwen djaton akan blau, dia kea akan teah beliae; kalaso tuntang matanandau djaton akan mawi äwen, krana Idjä pamasi äwen karäh magah äwen, tuntang mangagalan äwen rangkarangkah tanggolit tahasak danuni. — (*Pungar.* 7,16.)

11. Aku handak manampa karä bukitku mandjadi djalan rampar, tuntang karä djalangku karäh uras inguratak.

12. Itä! äwen toh akan dumali bara kedjau: itä! äwen tä bara utara tuntang bara barat, tuntang awang beken tinai bara tanah Siniun.

13. Basasurak, karä langit! hancjak, o petak! keton karä bukit ambo augh lahab: krana Jehowa djari mampong marar djalaham olo

ajue, tuntang maujanjang mando-hop karä olo ai idjä tjalaka.

14. Tapi koan Sion: Jehowa djari malihî aku, pangkahai Tuhan djari ngalapean aku.

15. Tau kea olo bawi ngalapean awaue, sampai djaton masih idjä puna anake bara knaie? Tinai alo iä ngalapeae, tapi aku toto djaton ngalapean ikan.

16. Itäm, aku djari mamintik ikau intu lokapku duädüä; hapus kotan lewum haradjur intu matangku.

17. Idjä mamangun ikau karäh mandjeleng arepe, tapi karä olo idjä mangarak tuntang marusak ikau karäh hadari bara ikau.

18. Gatang matam, tampajah halaliling, itäm, karä olo tä hamppong talih ikau Belom aku, koan Jehowa, hapan äwen handiai tä ikau karäh makaian arepm indu kabungasim, tuntang hapan tä kialau bakal sawä.

19. Krana tanahm idjä rusak tuntang benjem, tanahm idjä karakkara toto karäh pahalau sekä akan karä olo idjä mangkalewu hetä tinai katika tä; tinai olo idjä bihin kuman ikau karäh hadari kedjau.

20. Tinai karä anakm idjä irampas bara ikau karäh hamauh intu pindingm: äka pahalau sekä akangku, dahang akangku, mangat om-bet äkaku mangkalewu.

21. Maka ikau karäh hamauh huang atäinn: äwe djari manak karä äwen tä akangku? Krana aku toh tamanang, tuntang nanolä, aku djari iharak tuntang inganan: äwe tinai djari mambelom äwen tä akangku? Toto, aku unggol unggol kabuatku bewäi, bawa kwe tinai karä olo tä?

22. Kakai augh pangkahai Tu-

han, Jehowa: Itä! aku handak manggatang lengängku manintu karä olo kapir, tuntang handak mampendeng bandeirangku bentok karä djalahan olo: tä iä karäh mangkipit magah karä anakm idjä hatuä, tuntang mimbit mäton anakm idjä bawi hundjun bahae.

23. Karä radja akan mandjadi ajangm, tinai radja bawi indu pangasohm: äwen karäh sontop akam, baue sampai petak, palus mandjelap petak bara pain. Tä ikau karäh kawatan, aku toh Jehowa, tuntang idjä mendäh aku djaton indu mahamen.

24. Tau kea manduan talo irampas idjä gagah tä bara lengäe, tuntang maliwus äwen awang tawanan awi idjä karas tä?

25. Tapi kakai augh Jehowa: Toto, tawanan ain idjä karas tä akan induan, tuntang talo irampas idjä gagah tä karäh lapas: krana aku handak mangalahi olo idjä mangalahi ikau, timai anakm handak iliwusku. — (Luk.11.22.)

26. Idjä mararat ikau aku handak pakanae hapan isie kea, tuntang awi dahan ai kea äwen karäh babusan kilau awi anggor manis: tä karä isi akan kasene, aku Jehowa toto Djuru-salamatm: tuntang idjä Panewus aijn, iä tä Idjä äka kwasau Jakob.

BAGI 50.

Olo buah bukum tagal kasalan ai, awie marisang dengan Kristus.

1. Kakai augh Jehowa: Hong kwe surat talak indu keton, idjä hapan tä aku djari manganan iä? atawa äwe idjä äkaku djari mandjul keton? Toto, tagal kadar-

hakan keton keton djari indjugal, aku? käläh ita hataharep, äwe tuntang tagal kalangkah keton aton bara buku mawi aku? käläh indu keton djari inganan.

2. Buhen amon aku dumah djaton idjä tarima? aku mangahau, djaton idjä biti tombah. Kilen toh, aton lengängku djari pandak haliqai, sampai djaton tau mandohop hindai? atawa aku djaton bara kaabas hapan maliwus? Itä! hapan pudjingku aku maneah tasik, tuntang manampa batangdanum mandjadi äka keang kamahau, sampai karä lauk bewan awi djaton danum, palus iä matai awi kateah beliae.

3. Aku makaian langit hapan kakaput, tuntang manampa batanglangit mandjadi pidjem.

4. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari manenga akangku djela hariati, mangat tau hakotak dengan olo ujuli tumon kabuah katikae; genep handjewu iä mampisik aku, tuntang manuangkedjet pindingku, mangat aku manjenäh kilau murid.

5. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari marewang pindingku, tuntang aku djaton marisang, djaton aku undur.

6. Aku manjarongan likutku akan olo idjä mamukul aku, tuntang pipihku akan olo idjä marampong djanggutku, aku djaton manjohokan baungku bara kahawen tuntang iludja. — (Matt. 26,67.)

7. Krana pangkahai Tuhan, Jehowa, mandohop aku, tagal tä aku djaton rungkok, tagal tä aku djari manekang baungku kilau batuapi, krana puna tawangku, aku djaton tau rungkok.

8. Iä puna tokep, idjä mambudjur aku: äwe tau mandawa

9. Toto, pangkahai Tuhan, Jehowa, mandohop aku, äwe idjä tau manipan aku? Toto, samandaiä äwen tä karäh rotus kilau pakaian, uret karäh kuinan äwen tä lepah lingis.

10. Äwe baris keton, idjä mikähi Jehowa, idjä manumon augh reware? alo iä manandjong huang kakaput, tuntang kalawa djaton akae, käläh iä harap intu aran Jehowa, palus basinggaoh hong Hatallan ai.

11. Tapi keton handiai, idjä mantokan apui, idjä mambabat arep keton hapan njalan apui, naughe keton lius bewäi huang apui keton, hong njalaë tä, idjä djari inotong keton kabuat. Djetä buah keton awi lengängku; keton akan menter huang kapähä.

BAGI 51.

Olo idjä toto pertjaja impangat tuntang iampong.

1. Hining aughku, keton idjä manggoang katetek, idjä manggau Jehowa! Ingat batukarang, idjä bara tä keton djari induan, tuntang lowang tambowong, idjä bara tä keton djari iungkar.

2. Ingat Abraham, tato keton, tuntang Sarah, idjä djari manakan keton. Krana aku djari mangahau iä metoh iä magon tamanang, palus djari mamberkat iä, mangapal iä paham. — (1.Mos.12,1.)

3. Krana Jehowa mampangat Sion, iä mampangat karä kalekiae idjä karakkara, tuntang iä ma-

nampa äkae idjä rusak mandjadi kilau Eden, äkae keang benjem mandjadi indu kabon Jehowa. Kahandjak tuntang karami karäh aton hetä. tarimakasih tuntang augh njanji.

4. Hining aughku, o djalahans ajungku, talungan pinding keton akangku, o olo ajungku! krana bara aku karäh lembut Torat, tuntang aku handak mandähen kapa tutku mdu kalawa karä djalahans olo.

5. Katetekku djari tokep, salamat ajungku lembut, tuntang lengängku karäh mamatut karä djalahans olo. Karä pulau puna mendähaku, tuntang harap lengängku.

6. Gatang matan keton, tanggera langit, tuntang tangkilik petak idjä ngiwa; krana langit akan lilap kilau asep, tinai petak karäh rotus kilau pakaian, tuntang karä olo idjä mukong hetä uras akan matäi. Tapi salamatku puna haradjur katatahi, tuntang katetekku djaton ingarak.

7. Hining aughku, keton idjä kasene katetek, ikau, o utus olo, idjä huang atäim aton Toratku! äla keton mikäh amon impahawen olo, tuntang äla djungun taräwen awi äwen mariudu manjapa.

8. Krana gagat karäh kuman äwen tä lepah kilau pakaian, uret karäh kuman iä kilau sakalat; tapi katetekku melai katatahi, salamat ajungku girirmauggirir.

9. Lembut, lembut ikau, hapan kwasam, joh lengän Jehowa! lembut kilau bilih, kilau metoh pangereeng djaman horan! Dia ikau. idjä djari mammukul Misir, tuntang manjudok malasak naga tä? — (2.Mos.14,14.)

10. Dia ikau. idjä djari maneah tasik, kutoh danum hong äka han-

dalem tä? idjä manampa palempang tasik mandjadi djalan, mangat olo idjä iliwns tä mahoroe hetä?

11. Tumon tä olo idjä inewus Jehowa karäh buli, palus sampai Sion, tuntang basasurak; kahandjak idjä katatahi karäh melai hundjun takoloke, kahandjak tuntang karantang karäh manjangkulep äwen, tapi karä ampin kapähä tuntang kamunguh akan ni-hau hadari.

12. Aku, aku toh iä, idjä mainpong keton. Narai ikau sampai mikäh olon, awang puna bagin matäi? olo kahulen, idjä kilau oru keang? — (Matt.10,28.)

13. Timitang ikau kalapean Jehowa, idjä djari manampa ikau, idjä djari mambirang karä langit, tuntang mainpar hapus petak? tinai haradjur nongkang andau ikau mikäh lason kalait olo pahenjek, amon iä manatap arepe handak marusak ikan! Akan en kalait olo pahenjek tä?

14. Badjeleng kea olo imasong tä karäh iengkak: iä djaton akan matäi hong palowang, panginae djaton karäh tapas akan äwen.

15. Krana aku toh Jehowa, Hattalam, idjä malilang tasik, sampai riake paham gotogotok: Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, puna arae.

16. Aku mingkes aughku huang njamam, tuntang manutup ikau kandjungen penda lengängku: mangat aku mandähen langit, tuntang manggalang mainpar petak, tinai hamauh dengan Sion: ikau puna djalahans olo ajungku.

17. Misik, misik ikau, mendeng o Jerusalem, ikau idjä djari mi-hop sangkir kasangit bara lengän

Jehowa, karä pitrake hong saung-kir hukum djari ihopm lepah, sampai injuropm lingis.

18. Dialo idjä biti bara karä anak, awang djari imakae, idjä djari magah iä buabuah, dialo idjä biti bara karä anak, awang djari imbelome, idjä djari ngagalau iä mimbing lengäe.

19. Talo duäduä tä djari buah ikau; tinai äwe djari mangarajau akan? Aton karsak tuntang tjalaka, lau tuntang padang. Ewe handak mampong ikau?

20. Karä anakm uras djari tangengäi; iä halelek menter hong tapakan karä djalan, kilau banting idjä buah djaring; äwen tä kontep kalait Jehowa, tuntang pudjin Hatallam aim.

21. Tagal tä, hining toh, ikau idjä indjakä, idjä kilau babusau, tapi dia awi anggor;

22. Kakai augh Jehowa, Tuhan ajum tuntang Hatallam, idjä manutus akan ntus olo ajue: Toto, aku manduan sangkir hukum tä bara lengäm, tuntang purak hong sangkir kalaitku: djaton ikau akan mihop tä tinai.

23. Tapi aku handak mingkes tä hong lengän olo, idjä djari mahanjek ikan, idjä hamauh mawi hainbaruam: patangah arepm, mangat ikäi manetäi mahalau ikau. Palus ikan djari mampeter arepm likutn rante petak, kilau djalan karä olo idjä manetäi mahalau hetä.

BAGI 52.

Jerusalem karäh inopahai tinai: brita salamat akan insuman.

1. Misik, misik ikan, kepan

kaahasm, o Sion, hapakaiian kabungasm, o Jerusalem, ikau lewu idjä brasih! Krana olo kuluptuntang olo pali djaton akan tamä ikau tinai.

2. Kibar rotik pohok bara ikau, mendeng, mondok hong äka bahara; engkak djarat ujatm, o Sion, anak bawi, idjä tawanan!

3. Krana kakai augh Jehowa: Djaton bara rega keton djari indjau, keton akan inewus kea djaton hapau rear.

4. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djaman horan djalahan olo ajungku djari hagoet akan Misir, tuntang melai hetä namuäi; tinai limbah tä Asur djari mahanjek iä hapan huange bewäi. — (1.Mos.46.1.—2.Radja17.3.)

5. Toh, kilen gawingku hetoh tinai? koan Jehowa, basa olo ajungku djari inamput kakai bewäi, tuntang äwen idjä marentah iä maipatangis iä, koan Jehowa; tinai arangku haradjur inapae sining andau.

6. Tagal tä olo ajungku akan kasene arangku katika tä: krana iti! batonggal aku, idjä hakotak, karäh hetä.

7. Lalehan kaparise hong karä bukit pain olo tä, idjä masuman kasanang, idjä mimbit brita bahalap, idjä masanan salamat, idjä hamauh dengan Sion: Hatallam toto radja! — (Rom.10.15.)

8. Karä tonggom lembut anghe, äwen tä mambo aughe basasurak haiak: krana matan äwen kea karäh mitäe, amon Jehowa halalian manduan Sion.

9. Ambo augh, lahap haiak, o karä äka rusak intu Jerusalem, krana Jehowa djari mampong djalahan olo ajue, iä djari maliwus Jerusalem.

10. Jehowa djari mandjudju lengae idjä brasih intu matan karä olo kapir, tuntang hapus saran petak karäh mitä salamat Hatallan ita.

11. Lius, lius keton, blua bara hetiä, äla pohos talo pali tä; blua bara marak äwen, prasih arep keton, karä keton idjä mäton ramon Jehowa.

12. Krana djaton keton akan blua kadjekadjeng, djaton karäh badari kilau pararawoh; krana Jehowa karäh hagoet helo baun keton, tuntang Hatallan Israel kea indu tantanep keton.

13. Itä! reworku karäh pintar gawie, iä karäh impahai tuntang iangkat, toto, iä inggatang halai.

14. Tumon arä olo karäh djugun tagal ikau, basa ampin baun papa haream bara olo, tuntang ampin bitim papa bara olo kalnnen:

15. Kakai ikau karäh manampitik manjapan arä olo kapir, sampai radja kea karäh gagom njamae intu batun; krana äwen, idjä hindai pudji insuman akae, äwen karäh mitä tä, tuntang idjä hindai djari mahiming tä, iä karäh harati djetä. — (*Rom.15,21.*)

BAGI 53.

Kapähä tuntang kahain Kristus insuman.

1. Tapi äwe pertjaja augh idjä insanan ikäi, tinai intu äwe lengän Jehowa djari bakarinah? — (*Joh.12,38.*)

2. Krana kilau salundik korik iä lembut intu baun äwen, kilau

ihat mansuloh hong petak karitip; iä djaton bara kabungus tuntang kahai: ita mitä iä, maka djaton ampin kakenae, sampai iä ingilak ita. — (11,1.)

3. Iä batawah tuntang asiasti halai, puna olo tantai kapähä, idjä imopoli akan tjalaka, sampai olo handak mahakan baue bara iä; iä batawah kalotä, sampai ita mitong iä kilau djaton.

4. Tapi toto, iä djari mamuat akae karä peres ita, tuntang karäh kapähän ita djari manggonge; tapi ita manaha iä puna ihukum, imukul tuntang ingapähä Hatalla. — (*Joh.1,29.*)

5. Tapi tagal karajap ita iä bahimang, tagal kadarhakan ita iä rusah rambai; hukum mindah akae, mangat ita samang, tuntang awi awan pukul ai ita djari halit. — (*1.Petr.2,24.*)

6. Uras ita djari lajang kilau tabiri, geneb bitin ita mules arepe sama mimbit djalaе, tapi Jehowa djari mandjakah karä dosan ita hundjun iä.

7. Amon djetä inagih, tä iä ingapähä, tapi iä djaton marakang njamae, kilau anak tabiri idjä iagah akan impatäi; kilau tabiri idjä tunis intu olo idjä mangnuting iä, tumon tä iä djaton marakang njamae. — (*Matt.26,63.*)

8. Tapi iä djari insuwit bara kadjakä tuntang hukum; äwe toh tau masuman kambon unure tinai? krana iä djari injempeng bara tanah olo belom tagal kadarhakan djalahab olo ajungku; hukum tä puna patut akan äwen.

9. Tinai olo djari manukas kubure hindjä basat, tapi huang pampatiae iä kilau olo tatau; basa iä djaton pudji mawi talo sala, tun-

tang augh tipu djaton hong njamae. — (*Joh.19,38.*)

10. Tapi Jehowa tantai handak mangapähä iä paham, koae: Amon hang sambil gantau, tuntang pa-iä djari manjaragh hambaruae man-djadi parapah tagal dosa, tä iä kapir, tuntang mukong karä le-karä mitä kutoh panakae, umue wue idjä karakkarakatontoh. dahangdahanga, tuntang tintun ka-handak Jehowa karäh tulus baha-lap awi lengäe.

11. Basa hambaruae paham ga-wie tuntang kapähäe, maka iä ka-räh supa idjä ingilake sampai iä warku, idjä tetek tä, karäh ma-nampa olo arä tetek, krana iä ma-nanggong karä kasalan äwen.

12. Tagal tä aku handak manenga kutoh karä indu bagie, tinai karä idjä kwasa tä mandjadi rampas ai, basa iä djari manau-djuri hambaruae lepah akan pam-patäi, tuntang djari injama dengan olo darhaka, tuntang djari ma-nanggong dosan olo arä, timai iä djari blaku akan olo parajap. — (*Luk.23,34.*)

BAGI 54.

Sion karäh ingapal, inonggo tuntang impahai.

1. Njanji ramirami, ikau joh bawi idjä tamanang, idjä djaton djari manak; ambo augh lahap tuntang basasurak, ikau idjä hindai pudji kapähä manak; krana karä anak ain idjä unggounggol tä arä haream bata karä anak ain idjä babanü tä, koan Jehowa. — (*Gal.4,27.*)

2. Pahuas äka tingkapm, tiring dinding benang äkam melai, äla

malangena tä; tontong talin djarm, dähedähen lantak pasakm.

3. Krana ikau karäh manda-nakan karäh manjores karä olo

ton indu njukok: äla rungkok, krana ikau djaton akan mahamen,

tapi ikau karäh kalapean kaha-wem pesam budjang, tuntang dja-ton mingat katawalim hindai pe-puas: awi olo kasene iä, maka re-sami balo.

5. Krana idjä djari manampa ikau, iä tä banam, arae tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom; Idjä äka karasilh Israel, iä tä Panewnsm; iä karäh inggarä Hatallan hapus kalunen.

6. Krana Jehowa djari mang-hau manduan ikau timai, kilau bawi idjä ingunan tuntang pihä atäie; tapi toto, ikau puna sawae metoh katabelam horan, alo ikau djari inganan, koan Hatallam.

7. Handjulu haliae aku djari manganan ikan, tapi dengan asi idjä paham aku handak mamum-pong ikau timai. — (*Masm.30,6.*)

8. Huang kalaitku handjulu aku djari manjahokan baungku bara ikau, tapi huang asi idjä katatahi aku handak manjanjang ikau, koan Jehowa, Panewnsm.

9. Krana djetä intn aku sama kilau danum soho djaman Noagh, metoh akm sumpah danum soho kahum Noagh tä djaton akan mam-paleteng petak timai; kakai aku djari sumpah, aku djaton hindai bandak malait ikau, atawa mam-pudji ikau. — (*1.Mos.9,15.*)

10. Krana karä bukit akan tan-dar, timai lungkoh akan honggä: tapi asingku djaton akan tandar

bara ikau, tuntang djandjin salamatku djaton akan honggū, koan Jehowa. Panjanjangm.

11. Ikau idjä ihenjek, idjä tam-balang awi karü talo badjea, idjä djaton iampong! Itäm, aku han-dak haragapan karä batum bungas halai, tuntang handak mamanggn ikau hundjun batu sapir:

12. Aku handak manampa pa-njengokm hapan kristal, tuntang bauntonggangm hapan komala, timai karü toros saran tanahm ha-pun batu barega.

13. Karä anakm akan iadjar Je-howa, tuntang kasang hapus pa-nakam karäh paham.

14. Awı katetek ikan karäh in-dähen, ikan djajong bara kararat tuntang kasala, sampai dia nsah mi-käh: ikau karä kedjau bara talo paumpikäh, krana djetä djaton akan maggapi ikan.

15. Äwe tau pakat mantakan ikau, basa aku dia? olo idjä han-dak mawi ikau akan mamenda ikau.

16. Aku idjä manampa tukang sanaman, idjä manuput apui hong buring, timplang mamplna falo tam-pae; tinai aku kea idjä manampa idjä parusak tä, uka marnsak.

17. Karä pakarang idjä inatap mawi ikau djaton bara pedah: tinai karü djela, idjä badjoho mawi ikau, karäh tipan awim. Djetä joresan karä rewar Jehowa, kateteké tä bara aku, koan Jehowa.

BAGI 55.

Berkat tuntang salamat idjä imbit Kristus.

1. Has! keton handiai idjä teah beliae, kantoh, tanggoh da-

num; tinai keton idjä djaton bara rear, kantoh, pili tuntang kuman; kantoh, pili danum anggor tun-tang djoloh tusun meto, dia usah rear, dia usah inahor. — (Joh.7,37.)

2. Buhen keton misä rear tagal talo, idjä puna djaton panginan, tuntang mampahäka arep keton tagal talo, idjä puna djaton tan mambesoh? Käläh keton manje-näh mahining aughku, tuntang ku-man talo bahalap; tä hambaruan keton karäh mampangat arepe awi kutoh enjak.

3. Talingan puding keton palus talih aku: hining, tä hambaruan keton karäh belom; krana aku handak manampa djandji idjä katahi dengan keton, tuntang ma-nenga djandji idjä batantu innkas akan Dawid tä.

4. Itä! aku djari manenga iä indu saksi akan karü djalahana olo, indu mantir tuntang radja akan karä ntus olo.

5. Toto, ikau karäh mangahan djalahana olo, idjä djaton kasenam; tü karä ntus olo, idjä djaton ka-sene ikan, karäh hadari talih ikau, tagal Jehowa, Hatallam, tagal Idjä äka karasih Israel tü, basa iä mam-pahai ikau.

6. Gau Jehowa, sarai iä tau sondau: laku intu iä, sarai iä tokep.

7. Käläh olo papa malihî djalaе, tuntang olo parajap karü tiroke; käläh äwen hobah akan Jehowa, tä iä karäh manjanjang masih äwen, tuntang intu Hatallan ita, krana iä radjin kindjap mainpun.

8. Krana pikirku djaton kilau pikir keton, tinai djalangku djaton kilau djalan keton, koan Je-howa.

9. Krana kilau karä langit gantong bara petak, kakai djalangku hai bara djalan keton, tuntang pikirku bara pikir keton.

10. Krana kilau udjan tuntang ambon lawo bara langit, palus djaton haluli kantä tinai, tapi manjiram petak, tuntang manjoho tä mamplua mampalembut talo, palus manenga binji akan olo malan, tinai tepong indu kinan olo:

11. Kakai kea aughku, idjä lembut bara njamangku: djetä djaton akan buli aku hajang, tapi malalus kakilakku, tuntang bontong mandjadian karä talo sohongku.

12. Krana tuntang kahandjak keton karäh blua, tinai dengan kasanang keton karäh iagah; karä bukit tuntang lungkoh akan mambo aughhe manjanji malahap intu baun keton, tinai karä batang kaju hong padang karäh manapok loka-pe.

13. Kaju goper karäh lembut takirin batang duhi, tinai kaju sitim karäh lembut takirin unak: maka djetä karäh mandjadi akan Jehowa indu acae tuntang kata idjä katatahi, idjä djaton tau lomos.

BAGI 56.

Hatalla handak masih olo handiai idjä pertaja; tapi olo arü bantus tuntang marisang.

1. Kakai augh Jehowa: Haga kabudjur, lalu katetek, krana salamatku lawoh dumah, tuntang katetekku tokep ingarinah.

2. Salamat olo, idjä tumon tä gawie, olo kalunen, idjä mimbing manggau djetä; idjä mahaga andau sabat, tuntang djaton mamapa tä,

idjä metter lengae, belä mawi talo papa.

3. Aela olo beken utuse, idjä djari manatelan arepe intu Jehowa, akan hamauh: puna, Jehowa handak mambaris aku bara djalahau olo ai. Aela olo imboto hamauh: toto, aku kilan batang keang.

4. Krana kakai augh Jehowa dengan olo imboto, idjä mahaga andan sabatku, tuntang minith talo idjä ingilakku, tinai mimbing djandjingku dähedähen:

5. Aku handak manenga äcae acae huang humangku, tuntang huang kotangku, tinai handak manenga acae idjä bahalap bara aran manak hatnä bawi; ara idjä palus katatahi aku handak manenga akan genep bitin äwen, idjä djaton tau lomat.

6. Tinai karä olo beken utuse, idjä manatelan arepe intu Jehowa, mangat mauempo iü, tuntang mangilak aran Jehowa, mangat mandjadi indu reware, genep biti idjä mahaga andan sabat, tuntang djaton mamapa djetä, tinai idjä mimbing djandjingku dähedähen:

7. Toto, äwen tä handak imbitku akan bukitku idjä brasih, tuntang aku handak mampahan-djak äwen huang huma sombajang ajungku; parapah ain äwen awang ingälu tuntang awang injambalih karäh ingilak hundjun mesbekku: krana humangku karäh inggarü huma sombajang akan karä utus olo.

8. Pangkahai Tuhan, Jehowa, idjä mamumpong olo Israel awang inganan, aton hamauh: Aku sasar handak mandahaung mamumpong tinai olo tamä baris äwen, idjä imumpongku tä.

9. Keton karä nieto padang,

kantoh, kuman, karä meto hong kajuan samandiai!

10. Tapi idjä tonggoe uras batutä, djaton tawan enen; kilau aso bisu iä samandiai, djaton iä tau mangang; äwen bujan, radjin menter batiroh.

11. Maka aso tä paham babungu, djaton tau besoh; toto sakatik tä djaton tau harati, uras geneb biti mules sama mimbit djalan ai, geneb biti bisit mangoho acae, manggau ontong ai.

12. Has, kantoh, koae, ita manduan anggor, ita handak mihop sampai bëbusau; maka djewu sama kilau andau toh kea, tuntang paham haream hindai.

BAGI 57.

Olo badjoho tuntang parajap impudji; Hatalla hindjä tuntang mamberkat olo idjä randah atäe.

1. Tapi olo tetek rusak, tuntang djaton idjä mangenang tä huang atäie, olo bahalap nihau, tuntang djaton idjä biti manalingä iä. Maka olo tetek tä inamput ihakan bava tjalaka.

2. Genep biti, idjä djari manandjong budjur huang kateteké, karäh tamä kasanang, palus malajan hong äcae batiroh.

3. Tapi keton, kantoh hetoh! keton anak bawi panabit tä, kempang idjä bakandji tuntang sapangan tä!

4. Äewe idjä ihbabaka keton? intu äwe keton manganga njaman keton, tuntang muloh djela? Dia keton anak kalangkah, tuntang kempang panandjaro?

5. Keton idjä hasep kipen deng-

an karä dewa, palus manalih karä pahewai äka dewa, tuntang maluput mampatäi anak olo hong saran sungäi, tuntang penda batukarang.

6. Äeka gawi idjä intilm aton intu batu malisen saran sungäi, djetä bagim; hetä ikau maluput parapah talo ihop, tuntang parapah indu kinan. Tau aku manjerenan karä gawim tä?

7. Hong bukit hai tuntang gantong ikau manampa äkam, tuntang ikau mandaki hetä, uka manjambalih parapali.

8. Timai balikat blawang tuntang papare ikau mingkes bintik dewa. Krana haiak undur bara aku ikau malowai arepm, palus ikau lompat mamparangkah sasurom, balalu hindjä dengae; ikau mangilak sasuron äwen, sana mitä kalindae.

9. Hapan minjak ikau manalih radja, tuntang kutoh dupa aim: ikau manjoho saroham palus kedjau, timai ikau mamparandah arepm sampai naraka.

10. Ikau mampahäka arepm awi kutoh djalanam, tuntang djaton ikau hamauh; djaton kea baguna. Tapi basa ikau harap sondau pambelom awi lengäm, maka ikau djaton maku tuinpu.

11. Maka äwe ingikälm ingarawam? krana ikau manandjaro, tuntang djaton mingat aku, djaton nalingä aku huang atäim. Dia djetä awiku suni, djari tahi bara bilih, tagal tä ikan djaton mikäh aku?

12. Tapi aku handak masuman ampin katetekm, tuntang karä gawim, sampai djetä djaton akan indu ontongm.

13. Amon ikau kahau kadaiat,

tä naughe karä äwen, idjä djari inggaum tä, mawat ikau. Tapi barat akan manambalang äwen tä samandiai, kahaiang akan manamput manganan iä. Tapi idjä harap aku, iä akan manjores petak, tuntang karäh tempon bukitku idjä brasih.

14. Tinai aku handak hamauh: Parampar, parampar, tatap djalan, kanan karä talo äka patarang bara djalan olo ajungku.

15. Kiana kakai angh ain Idjä pangkahai, idjä kahüan haliae tä, idjä melai haradjur katatahi djaton tawan katikae, idjä brasih aerae tä: Aku melai intu kaleka idjä gantong tuntang brasih, tinai hindjä olo tä, idjä lenjoh tuntang randah atäie, mangat aku mampangat rogh olo randah, tuntang atäi olo idjä lenjoh tä. — (Matt.5.3.)

16. Kiana djaton katatali aku handak mampudji, tuntang djaton sangit haradjur: tapi Rogh karäh blua bara baungku, uka manganiljungen, tuntang aku handak manampa tahaseng.

17. Awu kadarhakan kipäe aku djari sangit, tuntang mahukum äwen, aku djari manjahoikan arepku haiak blait: tä äwen tä marisang, mahoroe djalan tumon kahandak atäie.

18. Tapi metoh aku mitä karä djalae, tä aku mampakälöh iä, tuntang aku ngagalan iä, tuntang mampong iä tinai, iä tä: karä olo ai idjä kapähä atäie.

19. Aku handak manampa buatotok biwih kalotoh: kasanang, kasanang akan äwen idjä kedjau, tuntang akan äwen idjä tokep, koan Jehowa, akan handak mampakälöh iä.

20. Tapi olo parisang tä puma

kilau tasik idjä paham lumbarlembut, idjä puna djaton tau tadoh, riake manampir rumpur tuntang aermati.

21. Olo parajap puna djaton bara kasanang, koan Hatallangku.

BAGI 58.

Ela hapan hadat agama bewii, tapi hoboh atäi totototo.

1. Kahau mamerat balengkongm, äla manahanau aughm, ambo aughm kilau sarumai: suman akan djalaham olo ajungku karä kalangkahie, akan ungkup human Jakob karä dosae.

2. Toto, äwen manggau aku nongkang andau, tuntang handak katawan djalangku: kilau olo idjä djari malalus katetek, tuntang djaton djari ngalapean kabudjur Hatalla ai äwen tä misek bara akan kapatut kateteke, tuntang blaku Hatalla manggapi.

3. Iä hamauh: buhen ikäi puasa, tuntang ikau djaton maku manangkilik tä? akan en ikäi mangapähä arep ikäi, tinai ikau djaton maku nalingäe? Toto, amon keton puasa, djeta baja tumon kahandak keton, tinai tuntang kakaras keton managih idjä butang intu keton.

4. Toto, keton puasa tuntang hasnat, sambil hanjaing, hatampar hapan pendong papa. Ela puasa tumon keton katontoh, haiak augh kihal keton tarahining intu äka gantong.

5. Kilen, aton djetä kea puasa idjä tau ingilakku, asal olo mangapähä arepe idjä andan, atawa mahuläi takoloke kilau patäi kudjang, tuntang mahingkep hatapih bidak

hong äka kawo? Tan keton manjewut djetä puasa, tuntang andau idjä ingilak Jehowa?

6. Maka djetoh puasa idjä intihku: Karak pasong kadarhaka, engkak pakor ugar, empas äwen idjä indjakäm, kanan karä ampin kararat.

7. Bagi pauginan akan olo blau, tuntang sarongan olo pähä idjä inginan hong humam: amon ikau mitä olo halowai, pakaian iä, tuntang äla mabakan arepm bara karä kolam.

8. Tä kalawam karäh lembut kilau laugit mahindang, tinai himangin badjeleng karäh manjuring, katetekm karäh lius helo baum, tuntang kahain Jehowa indu tantanepm.

9. Tä, amon ikan mantehau, Jehowa karäh tombah, amon ikan mangkariak. Jä karüh hamauh: itäni toh aku. Amon ikau terai mahrenjek, tuntang terai manindjok mampahawen olo. tinai terai mangot manandjaro:

10. Amon ikau muap atäim akan olo blau, tuntang mambesoh idjä indjakä tä: tä kalawam karäh lembut bara kakaput, tinai kakaputm karäh kilau bentok andau.

11. Tä Jehowa handak haradjnr ngagalan ikau, tuntang handak maluput kabansm intu katika keang kaimahau, haiak manekau karä matolangm, tuntang ikau karäh mandjadi kilau kabon idjä injiram, kilau lowang danum, idjä djaton pudji teah.

12. Ikau karäh mamangun äka idjä tabi djari karakkara, tinai manandjaro, djelan keton mangai, akan mampar galang idjä rang talo biungkok, akan girirmanggirir; ikau karäh inggarü: idjä panumpang karä bini, dai, pangabuah karä djalan, mangat tau melai hetä.

13. Amon ikau mampalajan paim intu andau sabat, uka äla malalus tumon kahandakm intu andauku

idjä brasih; tinai amon ikau manjewut sabat tä kamangatm, tuntang manjewut tä brasih intu Jehowa, idjä patut inara ihorumat: amon ikau mahorumat tä, sampai terai mahoroe djalan aim, tuntang äla manumon idjä kakilakm kahnatm, äla kea hapan tutor ngahns rangarangai:

14. Tä ikan karäh handjik huang Jehowa, tä aku handak manjoho ikau ngasiring tambuan karäh äka gantong hong petak, tinai aku handak pakanau ikau hapan joresan fatom Jakob: krana njaman Jehowa idjä hamauh kalotoh.

BAGI 59.

Olo rusak awi dosa ai; Hatalla handak mahukum tuntang maliwus tinai.

1. Toto, lengän Jehowa djaton djari pandak, sampai iä djaton tau mandohop, tinai pindinge djaton djari badengen, sampai jä djaton tau mahining:

2. Malainkan kadarhakan keton mamisah keton dengan Hatallan keton, tuntang dosan keton manujahokan baun Jehowa bara keton, sampai iä djaton tarima keton.

3. Krama lokap keton harumur awi daha, tuntang tundjok keton

dengan kasalan: totok biwili keton ikau akan manekau, djelan keton mangai, akan katetek, diaulo idjä biti, idjä mangamanangan akan katoto;

olo tä harap intu talo haiang, tun-

tang manutor tandjaro: iä manili tjalaka, palus manak kadarhaka.

5. Äwen mahärem tanteloh handjaliwan, iä manantang sarangan lalawa: idjä kuman tantelehe, iä akan matäi: amon djetä ihundjeng, handipä tada aton blua.

6. Tuntang tantange tä djaton guna indu pakaian. iä djaton tau mangahowut arepe hapan tampae tä, krana karä gawie uras gawin kadarhaka, tuntang tampan kara-jap bewäi aton intu lengäe.

7. Paie balias tanggoh talo papa, iä basikap nka manusuh daha idjä brasili, djaton kasalae: karä pikire uras pikir kadarhaka, baja karusak tuntang tjalaka babe-wäi intu karä djalan ai.

8. Tapi äwen djaton katawan djalan kasanang, tuntang kabudjur djaton intu tandohae: iä maming-kok karä pelek ajue, olo handiai idjä mahoroe djetä djaton tawan kasanang.

9. Tagal tä kabudjur kedjaun bara ita, tuntang katetek djaton tau sampai ita: ita mendäh kalawa, tapi itä! kakaput bewäi: ita mentai sangkowong tarang, tapi ita baja manandjong huang kapidjem.

10. Ita gagagajap mahoroe dim-ding kilau olo babutä, ita kakap-kamang kilau olo djaton bara matä: alo bentok andau ita tarangtaranga kea kilau wajah remeng, ita intu äka kaput pidjem kilau olo matäi.

11. Ita mangaräheng kilau bah-muang, tuntang munguh kilau tabuan: ita mentai kabudjur, tapi djaton, tinai salamat, tapi djetä kedjan bara ita.

12. Krana karä kadarhakan ikäi hakutoh intu baum, tuntang karä dosan ikäi manjaksi mawi ikäi. Krana karä kalangkah ikäi leket

intu ikäi, tuntang ikäi mangkemä kadarhakan ikäi:

13. Iä tä, kalangkah tuntang tandjaron ikäi dengan Jehowa, tinai kaundur bara Hatallan ikäi, karä augh karajap tuntang kari-sang tä, tinai karang karä augh sala idjä bakandong hong atai ikäi.

14. Tagal tä kabudjur padjudju undur, tuntang katetek mendeng kedjaun: krana katoto tantarang tanggarurus hong djalan, tinai katiniduh djaton tau manilih.

15. Toto, katoto puna djaton hindai, idjä undur bara talo papa mandjadi indu rampas olo bewäi. Djetä gitan Jehowa, tuntang djetä papa intu matae, basa kabudjur djaton.

16. Iä mitä, dialo idjä biti idjä tan akan kabudjur tä, tinai iä hengau, basa djaton idjä mahelat. Tagal tä hapan lengäe Iä mando-hop arepe, tuntang katetek ajue manjokah arepe.

17. Krana iä mangkepau kate-tek kilau sangkarut, tuntang kapih salamat ingkepae hundjun ta-koloke, tinai iiii hapakaian pamaläh, tuntang hakampoh kasangit kilau kahowute.

18. Ulep dengan gawie, toto ulep dengan gawin äwen iä handak mamaläh, Jason kasangite mawi olo idjä malawan iä, pamalähe om-beombet mantakan karä musohe; toto, sampai karä pulau iä handak manjulang.

19. Tä olo karäh mikäh aran Jehowa mandas äka pambelep matam-andau, tuntang kahaie mandas äka palembute; djadi, amon mu-soh karäh manapi kilau dähes da-num, maka Rogh Jehowa karäh manambalang manamburup iä.

20. Krana Idjä Paliwus karäh

dumah tanggoh Sion, talih karä olo tä idjä-hobah bara karä klangkah Jakob, koan Jehowa.

21. Maka aku mampendeng djandji toh dengan äwen tä, koan Jehowa: Roghku, idjä hundjun ikau, tuntang karä aughku, idjä djari ingkesku hong njamam, dja-ton akan nihau bara njamam, dja-ton bara njaman panakam girir-mangginir, koan Jehowa, bara kantoh-palus katatahi.

BAGI 60.

Ungkup olo ain Hatalla karäh impahi, mandjadi indu batang berkat hapus kalunen.

1. Misik, mendeng, blawa ikau! Krana kalawam aton dumah, kahain Jehowa lembut akam. — (9.2.)

2. Krana itä! kakaput manutup petak, kapidjem karä djalahan olo: tapi akam Jehowa aton lembut, tuntang kahaic mamala hundjun ikau.

3. Tinai karä olo kapir karäh manandjong huang kalawam, karä radja hong sangkowong tä, idjä djari lembut akam.

4. Gatang matam, tampajah hakaliling: äwen handiai tä hapumpong manalih ikau: karä anakm hatuä dumah bara kedjau, tuntang karä anakm idjä bawi karäh ientang imbit akam.

5. Tä ikau karäh mitä kaki-lakin tuntang basasurak, timai atäim karäh hariak tuntang mam-parangkah arepe, amon kutoh karä äwen hong saran tasik hohah akam, tuntang olo kapir samandiae mananggoh ikau.

6. Kutoh kawan onta karäh mananjap tanahm, onta balias bara Midian tuntang Hepa, karä äwen hara Saba; bulau tuntang dupa kaääh imbit äwen, sambil masuman taran Jehowa.

7. Kawan Kedar handiai karäh imumpong akam, karä tabiri hatuä ain Nebajot karäh manempo ikau; uras djetä iluput, ingilak hundjun mesbehku, krana aku handak mampahai huma äka kahaingku tä.

8. Ewe djetoh, idjä trawang kilau baunandau, tuntang kilau burong kuku talih lowang, äka sarangae?

9. Usausang karä pulau mentai aku, tuntang karä banama Tarsis tä, mangat manduan anakm bara kedjau, tuntang salaka bulau ajue, akan aran Jehowa, Hatallam, akan Idjä äka karasih Israel, idjä djari mampahai ikau.

10. Olo beken karäh mamangun kotam, karä radjac akan manempo ikau. Krana huang kalaiku aku djari mandjara ikau, tapi huang asingku aku manjanjang ikau.

11. Tä karä bauntonggangm karäh buap haradjur, handau hamalem djaton inguntji, mangat karä olo kapir imbit akam, tuntang radjae samandiae iagah.

12. Krana karä djalahan olo tuntang karä karadjaan, idjä djaton maku manempo ikau, iä tä karäh nihau, karä djalahan olo djetä akan rusak.

13. Kahain Libanon karäh akam, kaju goper, kaju djati tuntang kaju gusi hapa mambungas äkaku idjä brasih, krana aku handak mambungas mampahai idjä äka paingku tä.

14. Timai panakan äwen, idjä djari maheujek ikau, barasontop

karäh manalih ikau, tuntang olo handiae idjä djari manawah ikau karäh mahingkep, manjembah paim, sambil mangaku: ikau toto lewun Jehowa, Sion aim Idjä äka kurasih Israel tä.

15. Takirim djari inganan tuntang injingi, sampai dialo idjä biti manalih ikau, maka aku handak mampendeng ikan indu kahai awang katatahi, indu äka kahan-djak haradjur girirmanggirir.

16. Ikau karäh minjup djohon tusun olo kapir, tinai ikau karäh manusu intu radja, mangat ikau kasene, aku toh Jehowa, Djurusalamat aim, Panewusum, Tuhan Jakob idjä kwasa tä.

17. Aku handak mimbit bulau takirin tambaga, tuntang salaka takirin sanaman, tambaga takirin kaju, sanaman takirin batu; tuntang aku handak manjoho kauä mantirm mahaga kasanang, tinai karä kapalam malalus katetek.

18. Djaton karäh hining hindai augh kararat hong tanahm, djaton augh karusak tuntang tjalaka hong hapus äkam, malainkan salamat karäh injewutn kotam, tuntang tara indu baantonggangm.

19. Matanandaum djaton hindai akan mamplawa handau akam, tuntang bulan djaton hindai indu manarang ikau, tapi Jehowa indu kalawam katatahi, tuntang Hatal-lam indu kabungasm. — (Pangar. 21,23.)

20. Matanandaum djaton akan belep timai, tuntang bulan aim djaton akan leteng, krana Jehowa indu kalawam katatahi, karä andau tangism akan terai.

21. Olo ajum uras tetek saman-diai, tuntang äwen karäh manjo-res petak katatahi, krana äwen

toto palakanangku, tampam leng-ängku, idjä indu kahaingku.

22. Idjä korik haliae akan mandjadi sakojan biti, tinai idjä na-niha mandjadi utus idjä kwasa. Aku, Jehowa, handak salenga malalus tä intu wajahe.

BAGI 61.

Kristus masuman gawin ai, tuntaug berkat idjä imbite.

1. Rogh pangkahai Tuhan, Je-howa, aton hong aku; krana Je-howa djari maminjak aku, mangat aku mimbit brita bahalap akan olo tjalaka; iä djari manjoho aku, mangat mampahalit olo idjä ba-himang atäie, mangat masuman kaempas akan olo tawan-an, kala-pas akan olo idjä imasong: — (Luk.4,18.)

2. Mangat masanan njelon kahandjak aim Jehowa, tuntang andau pamaläh Hatallan ita, uka mampong karä olo idjä kapähä atäie;

3. Nakara ngnan akan karä olo idjä kapähä atäie hong Sion, uka kabungas inenga acae takirin kawo, minjak kahandjak takirin kasukare, pakaian bahara takirin kasinggul atäie: mangat äwen tä inggarä batang ela katetek, tuntang kabon Jehowa, idjä indu kahaie.

4. Äwen tä karäh baragapan karä äka timai, awang usausang djari karakkarak, tuntang karäh mamangun manaheta timai karä le-wu awang djari rusak badjamadja-man.

5. Olo beken akan mendeng ma-

ujakatik kawan meton keton, tinai olo beken utuse mandjadi olo pamalan tuntang olo painbulan akan keton.

6. Tapi keton uras inggarä imam Jehowa, tuntang uras injewnt tonggon Hatallan ita; keton karäh kuman panatau olo kapir, tuntang kahaim äwen tä karäh indu horumat keton.

7. Katawah keton karäh imalih salipet: takirin kahawen äwen augh kahandjak karäh indu bagie; tagal tä iä akan salipet bagie huang tanahé, tuntang kahandjak katatabi karäh akan äwen.

8. Krama aku, Jehowa, mangilak kabudjur, tuntang basingi idjä parampas gegä parapalie; aku handak malahus upah äwen tä tantutantu, tuntang aku handak manampa(djandji) katatahi dengan äwen.

9. Panakae karäh kasenan marak karä olo kapir tuntang base-wut, anak äsoe marak karä dje-lahan olo: genep biti idjä mitä iä, palus kasene iä, iä toto utus olo idjä imberkat Jehowa.

10. Aku handjak rantang huang Jehowa, hambaruangku rindang intu Hatallangku, krama iä djari mangkepan klambi salamat intu aku, tuntang djari mangampoh aku hapan kahowut katetek, kilau bakalbanä mambungas arepe dengan talo idjä kilau pakaian imam, kilau pisek mainbungas arepe dengan talo bahara.

11. Krama kilau petak mamplua talo palembute, tuntang kilau kabon mandjewong talo idjä inawur hetä: kakai pangkahai Tuhan, Jehowa, karäh mampalembut katetek tuntang horumat intu baun karä utus olo.

BAGI 62.

Kristus toto sinta tuntang mampahai olo ajue.

1. Tagal Sion maka aku djaton maku suni, tuntang tagal Jerusalem aku djaton maku terai, sampai kateteke lembut kilau sang-kowong, sampai salamat ajue galak kilau sahewan;

2. Mangat karä olo kapir mitä katetekin, tuntang karä radjae kahaim: ikan karäh inggarä hapan aran taheta, idjä njamanu Jehowa batantu djari manjewute.

3. Tinai ikau karäh indu mako kota kabungas intu lengün Jehowa, tuntang kapiyah radja intu lokap Hatallam.

4. Ikau djaton karäh inggarä hindai: idjä inganan; tuntang tanahmu djaton akan injewut hindai äka karakkavaka; tapi ikau karäh injewut äka kakilakku, tinai tanahmu inggarä popohku: krama Jehowa djari mangilak ikau, tanahmu karäh babanä.

5. Krama kilau budjang hatuë mampalinda arepe dengan budjang bawi, kakai anakmu karäh mangilak ikau, tuntang kilau bakalbanä handjak tagal popohe, kakai Hatallam karäh handjak tagal ikau.

6. O Jerusalem! aku handak mingkes djadjaga hundjun kotam, idjä haradjur hapus andau hapus alem djaton akan suni. Keton idjä mangenang Jehowa, äla keton tunis, äla suni bewäi.

7. Äla keton suni intu iä, sampai iä djari manatap Jerusalém, tuntang djari mandühén tä indu tara hong hapns petak.

8. Jehowa djari sumpah mauje-

wit lengae gantaue, manjewut penang kwasae tä: Djaton hindai aku handak manenga pangulihm indu kinan musolun, djaton anggorm idjä djari inggawim indu ihop olo.

9. Malainkan äwen idjä manggetem tä akan kuman tä, tuntang manara Jehowa, tinai idjä mamähes anggor, iä kea akan mihop tä intu parantaran äkaku idjä brasih.

10. Blua, blua keton mahoroc bauntonggang, tatap djalan akan olo arä; parampar, parampar tandohan, kanan karä batu aka tantarang, pendeng bandera gantogantong akan karä djalaham olo.

11. Itä, Jehowa manjoho olo masaman iä sampai saran petak. Sunan akan Sion, anak bawi tä: itäm, Djuru-salamatm aton dumah; itä! talo indu upah aton imbite, talo hapee mamaläh aton intu baue.

12. Äwen tä karähi inggarä: utus olo idjä brasih, idjä inewus Jehowa. Tinai ikau karähi injewut: geleng kadja, lewu idjä djaton kalapean.

BAGI 63.

Kristus mamarang tuntang manang; olo ajue toto hobab tuntang blaku asie.

1. Äwe iä tä, idjä dumah bara Edom, bara Bosra, tuntang pakaiae harumur dahan? idjä imbungas pakaiae kalotä, idjä ha-goet handjak ampie huang paham kaabase? Aku iä toh, idjä hamauh tetek, idjä kwasa akan maliwus.

2. Buhen pakaiam bahandang, tuntang klambim kilau ain olo pamähes anggor? — (*Pangar. 19,13.*)

3. Tonggal aku djari mampidjak djak mamähes, tuntang djaton idjä biti bara karä utus olo idjä dengangku; aku djari mampidjak äwen tä huang kalaiku, tuntang djari malitek iä huang kasangitku; tagal tä dahae mampurak buah pakaianku, tuntang hapus klambingku djari harumur.

4. Krana andau pannaläh djari inukas hong atäiku, njelon kaliwus olo ajungku djari sampai.

5. Djadi aku tampaliau, tapi djaton aton idjä mandohop: tä aku hengan basa djaton idjä mawat; tagal tä lengüngku djari mandohop arepku; tuntang lason kalaiku djari mawat aku.

6. Palus aku djari mampidjak malitek karä utus olo huang kalaiku, tuntang djari mambusau iä huang lason kasangitku; balalu aku djari manusuh dahae akan petak.

7. Aku handak manahiu karä asin Jehowa, tuntang karä taran Jehowa, tumon talo handiai idjä djari iawi Jehowa dengangku, tumon kahalape idjä paham dengan ungkup human Israel, idjä djari ilaluse akan äwen tumon karä kasa jange, tumon kutoh asie.

8. Krana iä djari hamauh: Äwen tä puna olo ajungku, iä anak idjä djaton kea handak burenge dapit. Tumon tä läi mandjadi indu Djuru-salamat äwen.

9. Huang karä kadjakän äwen iä tamput indjakä, tuntang Malaikat idjä manamunan banie tä djari maliwus äwen; awie siuta tuntang masih äwen maka iä djari maliwus äwen, iä manggatang

tuntang mananggong äwen bara djaman horan. — (2.Mos.32,34.)

10. Tapi äwen tä djari marisang, tuntang djari mangapähä Rogh ajue idjä brasih, tagal tä iä tambalik mandjadi musohe, sampai bitie kea djari mamarang äwen.

11. Tapi magon kea iä mange-nang djaiman horau, tahu Moses tuntang olo ai. Toh, maka kwe iä, idjä djari magah äwen djakat bara tasik, haiak karä sakatik kawan ajue? Kwe iä, idjä djari manenga Rogh ajue idjä brasih intu bentok äwen? (2.Mos.14,30.)

12. Idjä lengän kahaie djari mambai gantaun Moses; idjä djari mabilang danum intu baun äwen tä, mangat manampa sewute akae idjä katatahi;

13. Idjä djari mainpatandjoung äwen tä mahoroe palempang tasik, kilau hadjaran mahoroe padang benjem, sampai djaton äwen tanggarurus.

14. Kilau meto mangat mohon akan djanah, kakai Rogh Jehowa djari maujanang äwen. Kakai ikau djari magah olo ajum, mangat manampa sewutm akam idjä hai.

15. Toh, tangkilik bara sorga, taimpajah bara äkam idjä brasih tuntang bungas: kwe toh kala-sou atäim tuntang kwasam? Kasajangm tuntang asim idjä paham tä mangahana arepe bara aku.

16. Krana ikau puna Bapa ikäi; krana Abraham djaton katawan ikäi, tinai Israel djaton kasene ikäi. Tapi ikau, Jehowa, puna Bapa ikäi, Paliwus ikäi, djetä aram bara nsang. — (5.Mos.32,6.)

17. O Jehowa! buhen ikau na-lua ikäi lajang bara djalan, tun-

tang mampalulang atäi ikäi, sam-pai ikäi djaton mikäli ikau? Ha-luli tinai tagal rewar-m tä, tagal karä hamputan idjä puna ba-ris aim.

18. Äwen mainpatempo bilak lepah djalahau olo ajum, musoh ikäi malitek äkam idjä brasih.

19. Ikäi djari kilau olo, idjä palus dia pudji irentahm, tuntang idjä djaton djari injewut huang aram.

BAGI 64.

Olo akan mangaku dosae, tuntang blaku dohop Hatalla.

1. Kajah! käläh djaka ikau marabit batanglangit, balalu mo-hon, sampai karä bukit lenjoh intu baum.

2. Kilau njalan apui mawi ro-wut, kilau apui paham mampa-mudjar danum, mangat aram ing-käh karä musohm; käläh karä olo kapir hagendjäh intu baum,

3. Awi karä gawi heran awang ilalusm, idjä dia iado olon, ki-lau metoh ikau mohon horan, tuntang karä bukit lenjoh intu baum.

4. Maka idjä bara djaman horau djaton pudji tarahining, tuntang djaton pudji sampai pinding, djaton kea matä pudji mitae, baja ikau bewäi, o Hatalla: djetä karäh ilalusm akan äwen, idjä men-tai ikau.

5. Iku manjipa masih äwen, idjä tuntang handjak atäie malau-lus katetek, tuntang mahoroe djalam, sambil mangenang ikau. Toto, ikau djari blait kea metoh

ikäi basala; tapi toh tahi ikäi djari kalotä, käläh toh ikäi indohop.

6. Uras ikäi kilan olo halikäi, tuntang karä katetek ikäi mahin kilau klambi idjä barumur patut inganan; uras ikäi baduroh kilau dawen kaju, tuntang kasalan ikäi manambalang ikäi kilau riwut.

7. Tinai dialo idjä biti idjä blaku hong aram, idjä manangkedjet arepe, mangat mimbing manahanan ikan. Krana ikau manujahokan baum bara ikäi, tuntang mampalenjoh ikäi huang kasalan ikäi.

8. Tapi toh, o Jehowa! ikan bewäi puna Bapa ikäi; ikäi petak bata, ikan Tukang ikäi, tuntang ikäi handiai uras tampan lengsim.

9. O Jehowa, äla blaït pahalau, äla katatahi mingat kadarhakan ikäi; tangkilik ikäi, tam-pajah ikäi, krana ikäi handiai olo ajum.

10. Krana lewum idjä brasih djaru indu äka tunis benjem, Sion djari indu äka tunis benjem, tuntang Jerusalem djari karak-karaka.

11. Huma, äka karasilh tuntang kahain ikäi djari bakähu, idjä huang tä karä tato ikäi djari manara ikan, tuntang karä talo kabungas, idjä ain ikäi, djari lepah rusak.

12. O Jehowa! tau ikau mangahana arepm tagal karä talo toh? tau ikau manjuni arepm, tuntang haradjru mahanjek, mangapähä ikäi paham?

BAGI 65.

Hatalla mahukam olo ajue basa äwen parisang, palus iä mintih olo beken indu gantie, tuntang manampa kalunen taheta akac.

1. Aku tarima äwen idjä bahut djaton pudji blakn, aku djari sondau awi äwen idjä bilin djaton pudji manggau aku; dengan olo kapir, idjä djaton injewut huang arangku, aku hamauh: toh akn, toh aku! — (*Rom.10,20.*)

2. Krana aku djari mandepü lengängku nongkang andau akan utus olo idjä parisang tä, idjä manggoang pikir ai bewäi hong djalan idjä djaton bahalap.

3. Utus olo, idjä haradjur mamparahas aku intu matangku, idjä maluput parapah hong pahewan dewa, tuntang hagaro intu mesbeh ain dewa.

4. Äwen batapa intu kubur, tuntang bara malem intu pahewan, iä kuman bawoi, tuntang djohon talo kabelü aton intu landiae.

5. Tinai äwen hamauh: ingat arepm bewäi, äla manggapi aku, krana aku toh brasih bara ikan. Olo kalotä djari kilau asep huang urongku, apui idjä manjala hapus andau.

6. Toto, djetoh djari injurat intu baungku: aku djaton maku suni, tapi aku handak mamaläh: toto, aku handak mamaläh intu sapangkun äwen;

7. Kadaduä, koan Jehowa, kadarhakan keton tuntang kadarhakan tato keton. idjä djari hagaro hong karä bukit, tuntang djari manawah aku hong karä lungkoh: aku handak manakar akan

äwen gawie idjä bilih tä akan sa-pangkue.

8. Kakai augh Jehowa : Kilau amon olo sondau djohoe hong tundon bua anggor, tuntang hamauh : djetä äla marusake, krana berkat kea huange : — kakai ga-wingku kea tagal karä reworku, aku djaton maku marusak äwen tä lepah lingis.

9. Malaimkan aku handak mam-palembut bara Jakob binji, tuntang bara Juda äwen idjä akan manjores bukitku; olo intihku akan manduan manjores tä, tuntang karä reworku karäh mang-kalewn hetä.

10. Maka Saron karäh mandjadi äka tabiri, tinai djanah Aghor äka sapi akan djalapan olo ajung-ku, idjä djari manggau aku.

11. Tapi keton, idjä malih Jehowa, tuntang ngalapean bukitku idjä brash, palus manjimpalan me-dja akan dewa Gad, tuntang pa-ham manusuh parapah talo ihop akan Meni :

12. Takan, aku handak mitong keton tantai akan bagin padang, sampai keton handiai sontop akan impatäi : basa aku djari mante-hau, tapi keton djaton tombah, aku hamauh, tapi keton djaton manjeniah, malaimkan keton djari mawi talo idjä papa intu ma-tangku, tuntang djari mintih talo idjä djaton ingahandäkku.

13. Tagal tä, kakai augh pang-kahai Tuhan, Jehowa : Toto, karä reworku karäh kuman, tapi keton akan blau; toto, karä re-worku karäh mihop, tapi keton akan teah belai; toto, karä re-worku karäh handjak, tapi keton akan njukok mahamen :

14. Toto, karä reworku karäh

basasurak awi kahandjake, tapi keton akan mambawai tagal ka-pähän atäi, tuntang manangis ta-gal kasinggul hnang keton.

15. Keton indu malih aran keton akan olo intihku tä hapaç manjapa, manapengar; pangkahai Tuhan, Jehowa, handak mampatäi keton: tapi iä handak mindah aran karä reware.

16. Sampai olo, idjä handak mamberkat arepe hong petak, karäh mamberkat arepe hong aran Hatallan Amen; tinai idjä karäh sumpah hong petak, karäh sum-pah manjewut Hatallan katoto; krana karä kadjakä idjä bilih djari kalapean, tuntang djari ni-hau bara matangku.

17. Krana itä! aku handak ma-nampa langit taheta, petak taheta, tuntang karä talo solake tä djaton akan inahiu hindai, djaton ingenang hong atäi tinai. — (2.Petr.3.13.Pangar.21,1.)

18. Malaimkan äwen karäh han-djak katatahi, tuntang ramirami tagal talo idjä indjadiangku. Krana itä, aku handak manampa Jeru-salem indu äka kamangat, tun-tang olo hetä indu kahandjak.

19. Aku handak handjak tagal Jernsalem, tuntang rantang tagal djalahen olo ajungku; maka hu-ang hetä djaton akan lembut hin-dai angh tangis atawa augh tatum.

20. Djaton karäh aton hetä hin-dai anak idjä mandjaju, atawa olo bakas idjä djaton sukup umure; tapi idjä matäi saratus njelo umure karäh totok kabudjange bewäi, baja olo parajap idjä tarasapa be-wäi karäh matäi saratus njelo umure.

21. Äwen tä karäh mamangun huma tuntang melai huange, äwen

karäh mimbul pambulan anggor, tuntang kuman buae.

22. Äwen djaton akan mamangun, mangat olo beken melai huange, iä djaton akan mambulan, nka olo kuman tü. Krana karä andau umur djalaham olo ajungku karäh kilau andau umur batang kaju, tuntang gawin lengän olo intihku tä karäh sampai hapus ihapae.

23. Äwen tä djaton akan häka haiang, tuntang djaton basial manak; krana äwen tä panakan ain idjä imberkat Jehowa, tuntang karä anak äsoc haiak dengae.

24. Djadi, helo bara äwen ta mangahan, aku handak tombah, kahum äwen magon kotakotak, aku handak tarima aughe.

25. Harimaung tuntang anak tabiri karäh murep hindjä, tinai singa karäh kuman tampilai kilau sapi, tuntang rotik salep karäh indu kinan handipä. Hapus bukitku idjä brasih tä djaton talo akan mangapähä tuntang marnasak, koan Jehowa.

BAGI 66.

Djandji akan olo budjur, hukum akan olo parajap tuntang olo haliu.

1. Kakai augh Jehowa: Sorga tä padadusangku, petak indu galang paingku; narai tinai huma sombajang tü, idjä imangun keton akangku? kwe kea kaleka äkaku melai? — (1.Radja 8,27.)

2. Krana lengängku djari manampa talo handiai idjä mandjari, koan Jehowa. Tapi akan manangkilik olo pähä idjä lenjoh atäie,

tuntang idjä hagendjäh tagal aughku. — (Masm.51,19.)

3. Idjä manjambalih sapi, iä tä sama kilau mampatäi olon; idjä maluput tabiri, djetä sama kilau mamelek njat aso; idjä mimit parapah talo kinan, djetä sama kilau dahan bawoi; idjä hagaro indu parapah pampingat, djetä sama kilau manara dewa. Krana äwen mintih djalan ai, tuntang hambaruae mangilak talo kabelä.

4. Tagal tä aku kea handak mintih kapähä akae, talo idjä ingikähe, hapan tä aku handak hararepan äwen; basa aku djari mantehau, tapi djaton idjä tombah, aku djari hakotak, tapi äwen djaton mahining, malainkan iä mawi talo idjä papa intu matangku, tuntang iä mintih talo idjä dia ingahandakku.

5. Hining augh Jehowa, keton idjä hagendjäh tagal aughe: Paharin keton, idjä basingi keton, tuntang idjä mambaris manganan keton tagal arangku, hamauh: awi ita Jehowa ihorumat. Tapi Iä karäh dumah akan kahandjak keton, palus äwen akan rungkok rusak.

6. Augh latento lembut hong lewu, augh lembut bara human Hatalla, augh Jehowa, idjä manjulang mamaläh mawi karä mu-sohe.

7. Ungkupku manak helo bara iä kapähä, helo bara iä humi iä djari luas hatuä.

8. Äwe pudji mahining tumon tä? äwe pudji mitä talo kalotä? Tau hapus karadjaan imakan dalam idjä andau? tau hapus djalaham olo iluas haiak sindä bewäi? Tapi toh Sion djari manak bilak djaton kapähäe.

9. Pudji aku manjoho luas,

tuntang djaton mandjadi? koan Jehowa: pudji aku mampaluas tuntang maijoho tamanang tinai? koan Hatallam.

10. Handjahandjak haiak Jerusalem, tuntang rautang tagal iä, keton handiai idjä sintia iä; handjak rantang tagal iä, keton handiai, idjä djari kapähä atai tagal iä.

11. Krana toh keton akan manusu tuntang besoh awi tusue idjä painampong, toh keton akan manjurup, tuntang mampangat arep keton kuman kutoh kahiae.

12. Krana kakai augh Jehowa: Toto, aku mahantasan kasanang akae kilau batang danum, tuntang kahain karä olo kapir, kilau sungäi idjä manjambong; tä keton karäh manusu, keton karäh ingkipit intu balikate, tuntang imangku intu pakuae.

13. Kilau idjä iarar induc, kakai aku handak mampong keton; toto, keton karäh iampong tagal Jerusalem.

14. Keton akan mitä tä, tuntang atai keton karäh handjak, palus tolang keton karäh mansnloh kilau oru taheta. Tä lengän Jehowa karäh bakarinah intu karäh reware, tuntang kasangite intu karä musohe.

15. Krana itä! Jehowa karäh dumah huang apui, tuntang karä karetac kilau riwut barat, mangat iä sangisangit maluput kalaite, palus malalus pudjie hapan njalan apni. — (2. *Tesal.1,8.*)

16. Krana hapan apui tuntang padange Jehowa karäh mahukum, mantakan karä isi, idjä impatäi Jehowa tä karäh kutoh karäe.

17. Ewen idjä kabuate mam-

prasih tuntang mampahalaç arepe hong karä pahewan dewa, tuntang manempo talo, haiak kuman bawoi, talo kadjilek tuntang bla-wau: uras äwen tä karäh impalomos haiak, koan Jehowa.

18. Krana tawangku bewäi karä gawie tuntang pikire. Maka wajah sasar tokep, tä aku handak mampong karä olo kapir, bara genep karä ampin basa, mangat äwen dumah tuntang mitä kahaingku.

19. Maka aku handak mangatan iä, tuntang handak manjoho belahe äwen tä, idjä djari liwus, tanggoh olo kapir hong Tarsis. Pul tuntang Lud, olo pamanah tä, tanggoh Tubal tuntang Jawan, karä pulau idjä kedjan tä, idjä hindai mahining saritangku, tuntang hindai mitä kahaingku; äwen tä akan masunan kahaingku marak karä olo kapir.

20. Ewen kea karäh mimbit karä paharin keton bara marak karä olo kapir, indu panenga akan Jehowa, hapan hadjaran tuntang kareta, tinai pasah tasaran, hapan kalidai tuntang onfa, akan Jerusalem, akan bukitku idjä brasih, koan Jehowa, sama kilau olo Israel mimbit parapah indu kinan akan human Jehowa, hapan sa-rangan idjä brasih.

21. Tinai aku handak mintih belahe olo tä mandjadi imam tuntang olo Lewi, koan Jehowa.

22. Krana kilau langit taheta tuntang petak taheta, idjä handak inampaku, akan mendeng dähen intu baungku, koan Jehowa, kalotä panakan keton kea tuntang aran keton karäh mendeng.

23. Maka karäh mandjadi, ha-

radjur genep totok bulan tuntang idjä djari darhaka malangk
genep andau sabat karä isi karähaku; krana urete djaton matäi
manalih, mangat sombajang intu tuntang apuie djaton belep; pa-
baungku, koan Jehowa. lus olo tä karäh indu kadjilek

24. Tinai äwen tä karäh blua, tuntang kataräwen karä isi. -
tuntang mitä karä hantuu olo. (*Mark.9.44.Dan.12.2.*)

SURAT NABI

J E R E M I A .

BAGI 1.

Jeremia injoho Hatalla mandjadi sarohae.

1. Djetoh karä augh saritan Jeremia, anak Hilkia, baris imam hong Anatot, intu tanah Benjamin:

2. Idjä akac augh Jehowa sampai kahum Josia, anak Amon, radja Juda, hong njelo telowalas kahum karadjaan ai; — (*2.Raja 21,24*)

3. Limbah tä timai kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda, sampai hapus njelo sawalas kahum karadjaan Sedekia, anak Josia, radja Juda tä, sampai olo Jerusalem tawanan, hong bulan limä intu njelo djetä. — (*2.Raja 23,34.*)

4. Maka augh Jehowa sampai aku, koae:

5. Helo bara aku manampa ikau hong knai, maka aku djari

kasene ikau, tuntang helo bara ikau inakan, maku aku djari mambaris ikau, palus djari manusikas ikau mandjadi nabi akan arä utus olo.

6. Tä aku tombah: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! itäm, aku toh djaton harati hatutor, krana aku toh tabela. — (*2.Mos. 3,11.*)

7. Tapi koan Jehowa dengangku: Ela ikau hamauh: aku toh tabela; malainkan ikau akan hagoet brangai sohongku, tuntang talo handiai idjä imetähku akan insumam.

8. Ela mikäh baun äwen; krana aku mampahaik ikau, handak mandohop ikau, koan Jehowa.

9. Tinai Jehowa mandjudju lengäe manindjek totokku; tuntang Jehowa hamauh dengangku: Itäm, aku mingkes karä aughku huang ujamam.

10. Itäm, andau toh aku mangkat ikau mahundjun arä utus olo,

tuntang mahundjuu arā karadjaan, mangat ikau marunap, maugarak, marusak tuntang maramok, tinai mangat ikau mamangun sambil mimbul kea.

11. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae: Narai gitam, Jere-mia? Tombah aku: Aku mitā batang saked.

12. Maka koan Jehowa deng-angku: Budjur paitäm tä: krana aku handak basasak tagal augh-ku, uka malalus tä.

13. Maka tingkat handuā tinai augh Jehowa sampai aku, koae: Narai gitam? Tombah aku: Aku mitā kabali idjā manara, baue manaharep utara.

14. Koan Jehowa dengangku: Bara utara tjalaka tä akan lem-but mawi karā olo tanah toh.

15. Krana itäm, aku handak mangahan karā radja hong karā karadjaan hila utara, koan Jehowa, balalu äwen tä karāh dumah, genep biti karāh mingkes padadusac intu bauntonggang Jerusalem, tuntang hakaliling hapsus kotaē, tinai intu karā le-wnn Juda.

16. Aku handak manjewut karā hukunku mawi olo tä, tagal karā kadarhakae, basa iā malihī aku, palus hagaro akan hatalla beken, tuntang djari sontop akan tam-paen lengäe.

17. Tagal tä, babat kahangm-lius, suman akan olo tä talo han-diai, idjā karāh imetähku intu ikan, äla marawan intu bann äwen, uka äla aku mampalokang ikau intu baue.

18. Krana itäm, andau toh aku handak manampa ikan mandjadi kota dähen, mandjadi djihī sanaman, tuntang pagar tambaga.

malawan hapus tanah, malawan radja Juda, malawan mantir ai, malawan karā imam, tuntang malawan olo handiai hong tanah tä. — (Esegh. 3,8.)

19. Olo tä karāh mamarang ikau, tapi djaton kea tau manang, krana aku mampahaik ikau, koan Jehowa, mangat malapas ikau.

BAGI 2.

Jeremia mampudji dosan olo Israel idjā bara usang; djaton tau dia hukum dumah, amon olo djaton hobah.

1. Maka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Lius, tehatehau, suman intu pinding Jerusalem, koam: kakai augh Jehowa: aku mingat akam kabudjurm pesam tabelia, tuntang sintam pesam popohku, metoh ikau manuntut aku hong padang tunis benjem, hong tanah idjā djaton taraalan;

3. Katika Israel imprasih akan Jehowa, indu parut pangulihe; olo handiai idjā handak kuman äwen buah hukum, tjalaka ma-ujangkulep olo tä, koan Jehowa.

4. Toh, hining augh Jehowa, ikau ungkup Jakob, karā ham-putan ungkup Israel.

5. Kakai augh Jehowa: narai ka-salangku djari sondau bapa keton, sampai äwen mangedjan arepe dengangku, palus manuntut dewa haiang, sampai kahaiang kea djadi indu bagie?

6. Djaton iā pudji manahiu: hong kwe Jehowa tä, idjā djari magali ita bara tanah Misir, idjā djari ngagalanan ita huang padang tunis benjem, hong äka keang

kamahau, idjä bahali inandjong tä, hong tanah idjä ngarising. äka kangkalingän pampatäi tä, idjä djaton pudji ihoroe olo, tuntang olo kalunen djaton melai hetä? — (2.Mos.12,33.)

7. Aku djari magah keton akan tanah idjä hasien, mangat keton kuman buae tuntang kahalape. Maka limbah keton tamä hetä. tä keton djari mangihal tanah tä, balalu mawi tanah idjä puna baris ajungku tä indu kadjilek.

8. Karä imam kea djaton djari manahiu: hong kwe Jehowa? Tinai guru Torat tä mahin djaton djari paraba aku, tuntang karä sakatik djari malangkah bara aku, tinai karä nabi manudjum hapan arau Baal, palus leket intu talo idjä djaton pedahe.

9. Tagal tä aku akan mampudji keton hindai, koan Jehowa: toto aku akan mampudji palus anak äson keton kea.

10. Krana käläh dimpah, talih pulau Kitim, tuntang sengok hetä; soho olo tanggoh Kedar, priksa titititip, tuntang itä, djaka hetä kea tumon tä.

11. Aton kea utns olo kapir djari mobah dewae manggau beken, alo djetä puna djaton Hatalla? Tapi djalahuan olo ajungku djari mobah idjä äka kahiae, manakiri iä dengan talo idjä haiang djaton baguna.

12. Djungun tagal djetä, o karä langit: taräwen paham palus sabaneu, koan Jehowa.

13. Krana olo ajungku banduä lipet kadarhakae: aku. idjä taha-sak danum kaharingan, djari ing-anae, mangat mangali akae kali, kali idjä rusak, idjä djaton tang-keng danume.

14. Kileu, aton Israel tä djipen olo, atawa idjä puna rewar? bu-hen tinai iä mandjadi indu ram-pas?

15. Singa tabela njakungkong tambuan iä, djeta mangadara mampahai aughe, palus marusak hapus tanahe; karä lewue djari ingähu, sampai djaton idjä biti melai hetä.

16. Tinai olo Nop tuntang Tagh-penes tä mamparamok takolokm.

17. Dia bitim manampa tä akam, awim malihu Jehowa. Hatallam, sageneb iä handak magah ikau akan djalan budjur?

18. Toh, narai gawim dengan djalan akan Misir, handak mihop danum Sihor tä? Tinai narai ga-wim dengan djalan akan Asur, han-dak mihop danum Prat tä?

19. Kadarhakam karüh mandjara ikau, karisangm karüh mahukum ikau. Ikau akan mangkemä tun-tang kasene, bája tjalaka tuntang kapait bewii amon ikau malihu Jehowa, Hatallam, amon ikau terai mikäh aku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempón karü kawan talo belom.

20. Krana haradjur bara horan ikau djari mangarak ugarm, tun-tang marabit babatm, sambil ha-mauh: aku bantus manempo ka-lotä. Tapi hundjun karü lungkoh awang gantong, tuntang penda karü pahewan ikau mampeter arepm kilau sapangan pahabandong.

21. Maka aku djari mimbul ikau mandjadi batang anggor idjä kam-pili, salundik idjä bahalap: toh, kileu tinai ikau djari salah akang-ku, mandjadi batang auggor lajap?

22. Krana alo ikau mamenjau arepmi hapan kawo, tuntang man-duan kutoh sabon, paham baream

kadarhakam marindem intu baungku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

23. Kilen tinai ikau petah hamauh: aku toh djaton djari samar, aku djaton djari manuntut karä Baal? Tampajah bewäi tasaran paim hong djanah, ingat talo gawim tä, ikau o onta bawie, idjä bagandjur tuntang balias, idjä mules karä djalae.

24. Iä kilau kalidai hutan bawie, idjä kanaujan hong padang tunis, idjä manjingut blaku sawä, äwe tau mangahana iä? Idjä manggan iä dia usah kedjau mampahäka arepe: hong katika bulae iä murah bewäi sondau.

25. Pasi paim, belä iä halulus nihau sarumpahe, tuntang balengkongm, belä iä teah beliae. Tapi koam: äla harap; dia bewäi; aku puna sintu olo beken tä, tuntang djaton tau dia manggoang iä.

26. Kilau maling buah kahawen, amon iä kadapatan, kakai ungkup Israel karäh rungkok, tuntang karä radjac, mantire, iname dengan nabie:

27. Idjä hamauh dengan kaju: ikau apangku: tuntang dengan batu: ikau djari manak aku. Krana äwen manalikut aku tuntang djaton manaharep. Maka sana tjala-kae dumah, tä koae: has, dohop ikäi!

28. Kwe toh karä dewam, idjä djari inampam akam? soho äwen tä mendeng; kemä djaka iä tau mawat ikau metoh kadjakäm. Krana tumon kakarä lewum, tumon tä kea karä dewam, o Juda. — (11, 13.)

29. Buhen keton hanjaing de-ngangku tiuai? uras keton dja-

ri gagar bara aku, koan Jehowa.

30. Haiang bewäi karä pukul mawi anak keton: äwen djaton taraadjar. Padang keton djari kuman karä nabin keton kilau singa basiak.

31. Joh kempang parajap, inga-ingat augh Jehowa; pudji kea aku djari akan Israel kilau petak ngaring, kilau äka kaput pidjem? Buhen tinai olo ajungku hamauh: ikäi puna tuan, ikäi djaton maku tanggoh ikau hindai?

32. Pudji kea budjang bawi kalapean ramon kabungase, atawa popoh kalapean sanduronge? tapi djalahan olo ajungku kalapean aku, djari usausange. — (18,14.)

33. Buhen ikau mampahalap gawim tinai, mangat aku akan sintu ikau? Awi ampim kalotä ikau sar sar maudahang kadarhakam be-wäi.

34. Toto, dahan olo pähä, idjä djaton kasalae, djari sondau intu puting klambim, tuntang aku sondau tä djaton kilau basilim, tapi bakarinah hetäheta.

35. Tinai koam: aku toh brasih, djaton kasalangku, patut kalaite undur bara aku. Toto, aku handak hitong dengam, basa koam: aku djaton djari badosa.

36. Buhen ikau radjin mahiwang, tuntang kantäkantiü darim? Tapi tagal Misir kea ikau karäh rungkok mahamen, kilau ikau djari njukok tagal Asur.

37. Krana djaton tau dia ikau malihetoh, haiak lengäm ma-mangkut takolok balaum; krana Jehowa djari manganan idjä äka kaharapin, sampai ikau djaton akan bontong awie.

BAGI 3.

Olo Juda paham impudji, tuntang injoho hobah gulogulong.

1. Koan olo: amon hatuā hatolang dengan sawae, tuntang olo bawi tä mindah bara iā, palus babanā beken, tau kea idjā soleke tä buli iā tinai? dia tanah tä paham ingihal awi tä? Tapi alo ikau djari bakandji dengan kutoh bandongm, hobah bewāi buli aku, koan Jehowa. — (5.Mos. 24,4.)

2. Gatang matam, tanggera karāaka gantong, idjā kwe äkam djaton djari habandong? intu saran djalan ikau mondok, mendäh äwen, kilau basat Arab hong padang; ikau mangihal tanah awi kakan-djim tuntang kadarhakam.

3. Tagal tä udjan idjā tamparae djaton injoho, timai udjan mukäi tihin talo djaton djari aton. Tapi lingkaum puna kilau lingkau lontai, ikau djaton maku mahamen.

4. Dia haru katontoh ikau djari mantehau aku: o apang, ikau idjā mahaga katabelangku;

5. Handak ikau blait haradjur, handak ikau mina tä katatahi? Itüm, kakai aughm, timai ikau maradjur kadarhakam, tuntang manampohan arepm. —

6. Tinai Jehowa hamauh dungangku, kahum radja Josia: Djari ikau mitä talo, awang djari iawi Israel idjā balekak parisang tä? Iā hagoet akan karā bukit gantong tuntang penda karā pulau kaju, palus habandong hetä. — (2 Radja 16,4.)

7. Maka koangku, limbah iā djari mawi karā talo tä: hobah, buli aku. Tapi iā djaton maku

hobah. Maka Juda, paharie idjā kianat tä, djari mitä djetä.

8. Djadi, aku mitä timai, limbah aku djari manolak Israel idjā parisang tä, tagal karā kakandjic, tuntang djari manenga surat talak acae, tä maka paharie, Juda idjā kianat tä, djaton djera, tapi iā lius tuntang habandong kea.

9. Djadi, awi kapahiam britan kandjie tä hapus tanah ingihal, krana iā habandong dengan batu tuntang kaju.

10. Maka alo tagal karā talo tä paharie, Juda idjā kianat tä, djaton maku hobah akangku hapan salepah atāie, malainkan iā haliau babewāi, koan Jehowa.

11. Tagal tä koan Jehowa dungangku: Israel idjā parisang tä mahihin tetek haream bara Juda idjā kianat tä.

12. Lius ikau, tehau, suman augh toh manintu utara, koam: hobah, buli, o Israel idjā balekak parisang, koan Jehowa, tä aku djaton handak malaboh kalaiktu mawi keton; krana aku puna pamasi, koan Jehowa; tä aku djaton handak blait haradjur.

13. Baja awi mangasene kadar-hakam, krana ikau djari malangkah Jehowa, Hatallam, tuntang djari mahiwang djalam ompat talo beken, penda karā pahewan, tapi aughku djaton ikau djari manumoe, koan Jehowa.

14. Hobah keton, joh anak awang balekak parisang, koan Jehowa, krana aku djari misek mamopoh keton, tuntang aku handak manduan keton, idjā biti bara idjā kalewu, duā biti bara idjā kaung-kup, tuntang handak halalian keton akan Sion.

15. Tinai aku handak manenga

akan keton sakatik idjä tumon atäiku, äwen tä karäh manjakatik keton hapan kapintar tuntang kaharati.

16. Maka karäh djadi, amon keton djari dahangdahanga, tuntang manakmanaka hong tanah intu katika tä, koan Jehowa, djaton hindai olo karäh manahiu patin djandjin Jehowa, tuntang djaton mingat tä tinai hong atäie, olo djaton karäh mangenang tä, tinai djaton manalih hetä, tuntang djetä djaton akan inampa inaheta tinai.

17. Malainkan katika tä olo karäh manggarä Jerusalem padadusan Jehowa: tuntang karä olo kapir akan hapumpong hetä, tagal aran Jehowa hong Jerusalem. Olo tä djaton hindai karäh manuntut angat kahandak atäie idjä papa.

18. Katika tä, maka olo Juda karäh tanggoh olo Israel, tuntang äwen tä karäh buli haiak bara tanah idjä hila utara, talih tanah toh, idjä djari inengaku akan tato keton indu joresae.

19. Maka koangku: aku handak mampanak ikau paham, tuntang handak manenga akam tanah idjä äka kakilak, joresan tä idjä kapala bahanlap bara karä baris olo kapir: tinai koangku: ikau karäh manje-wut aku: o apang! tuntang ikan djaton karäh mules arepm bara likutku.

20. Toto, kilau olo bawi kianat hapisah dengan aringe, kakai keton djari kianat dengangku, joh ungkup Israel, koan Jehowa.

21. Tagal tä hong karä äka gantong aton lembut augh tangis paham, augh usok olo Israel, basa äwen tä djari mules djalae, tuntang kalapean Jehowa, Hatallan ai.

22. Hobah, buli keton, joh anak idjä balekak parisang! tä aku handak manipakäläh keton bara karä kalangkah keton. Itä, toh ikäi, ikäi tanggoh ikau, krana ikau Jehowa, Hatallan ikäi.

23. Toto, uras haiang tuntang tandjaro bewäi perkaran dewa hong karä lungkoh tuntang bukit tä; toto, salamat ain Israel baja intu Jehowa, Hatallan ikäi, bewäi.

24. Gawi idjä äka kahawen kidotä djari kuman maumpalepah pangulih bapa ikäi bara katabelan ikäi, karä tabirie tuntang sapie, anake hatuëe bawie.

25. Ikäi toh menter huang kahawen ikäi, tuntang katawah ikäi manutup ikäi, krana ikäi djari badosa intu Jehowa, Hatallan ikäi, ikäi tuntang bapa ikäi, bara katabelan ikäi sampai andau toh; djaton ikäi djari manumon augh Jehowa, Hatallan ikäi.

BAGI 4.

Hatalla mampudji olo Juda, uka äwen toto hobah, djaka dia maka tanahe karäh irusak lepah lingis.

1. Djaka ikau handak hobah akangku, o Israel, koan Jehowa, tä ikau karäh ihalalian tinai; amon ikau manganan talo kabelü, idjä intu ikan, bara baungku, tä ikau djaton karäh inganan lajang.

2. Amon ikau sumpah huang katoto, katinduh tuntang karasil: belom Jehowa! tä karä olo kapir kea karäh mamberkat arepe manje-wut iä, palus karäh manara arepe tagal iä.

3. Krana kakai augh Jehowa dengan olo Juda tuntang Jerusa-

lem: Alan tana taheta akan keton, äla mimbul marak duhi.

4. Sunat arep keton akan Jehowa, palus kuanan kakulop attai keton, o keton olo Juda, tuntang idjä mukong Jernsalem; uka äla kasangitku njalawowok kilau apui, palus manjeha sampai djaton tarabelep, tagal kadarhakan gawin keton. — (5.Mos.10,16.)

5. Sanan hong Juda, pahining hong Jerusalem, suman tä tuntang pahiau sarunai hong hapus tanah, anbo augh banauar, sambil hamanh: pumpong arep keton: has, ita tamä karä kota.

6. Pendeng bandera hila Sion, dari bohoboho, äla tendä: krana aku miubit tjalaka bara hila utara, tuntang kadjakä paham.

7. Singa djari manaradjang bara rowut, idjä parusak karä utus olo tä djari harikas: iä djari blua bara äcae, uka marusak hapus tanahm, balalu manjeha karä lewumi, sampai djaton olo melai huange.

8. Tagal tä awi hatapih bidak, tangis tatum keton, krana kalason kalait Jehowa djaton handak terai mawi ita.

9. Maka katika tä. koan Jehowa, atäi radja tuntang atäi karä mantire akan lenjoh, tinai karä imam kariih sabanen, karä nabi karäh djungun.

10. Tä koangku: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! paham ikan djari mampalaja olo toh hong Jerusalem, awim hamauh: keton akan sanang bewäi: — tuntang padang djari tokep atäie!

11. Katika tä kariih insanan akan olo toh hong Jerusalem: riwut papa aton dumah bara äka gantong hong padang tunis tä, maniintu anak bawi, olo ajungku

tä, dia akan ngagaran, dia akan mangiap.

12. Toto, riwut paham akan dumah bara aku, idjä karäh pahalau karas akac: tä maka aku kea karäh manjewut hukumku akac.

13. Itä! iä tauggoh, panggoete tä kilau baumannau, karä karetæ kilau riwut barat, karä hadjarae balias bara burong nasar. Kajah ita, krana ita rusak!

14. Toh, penjau atäim bara kadarhakam, o Jerusalem, mangat ikau iliwus: kilen katahie karä pikirm idjä haiang tä handak ihagan intu huang?

15. Krana augh lembut bara Dan, tuntang brita papa dumah bara bukit hatinggang Epraim.

16. Suman akan karä djalahan olo, toto, awi mambrita tä akan Jerusalem: olo parusuh aton dumah bara tanah kedjau, olo tä mambo augh mawi karä lewun Juda.

17. Kilau djadjaga hong padang, kakai äwen karäh mangapong iä basa iä djari marisang dengangku, koan Jehowa.

18. Djetä indu upahim tagal dasmi tuntang karä gawim, djetä tagal kadarhakam, talo bapait tä sampai buah atäim.

19. Lalehan kapähängku! hapus huangku basnang kahetang, atäiku mangkurut, aku djaton tau suni! krana ikan, o hambaruangku, aton mahining augh sarunai, tuntang lahap parang:

20. Augh hapatäi baka hapatäi, krana hapus tanah irusak: salenga karä humangku ingarak, karä dimdingku huang idjä kapidjep matä.

21. Kilen kea katahie aku akan mitä banderae, tuntang mahining augh sarunai?

22. Toto, djalahan olo ajungku

tä gila, olo tä djaton kasene akii: 31. Krana aku mahining augh, äwen tä anak paleng, paham ka-kilau olo bawi kapähä manak, humonge, toto, äwen tä pintar augh trahing, kilau olo idjä m-mawi kasalan, tapi talo bahalap nak temäi: djetä augh Sion, anak iä djaton tau mawie. bawi tä, iä munguh narahing,

23. Aku djari manampajah ta-tuntang mandepä lengäe, koae-nah, itä! djetä karakkaraku tukajahaku katontoh! hambaruangku tang boang: tinai langit, maka tangengäi awi olo pamuno tä. kalawae djaton.

24. Aku djari manampajah karä bukit, itä! djetä honggä, tinai karä lungkoh hagendjäh.

25. Aku djari manampajah, itä! dialo idjä biti mahin dia olon, tinai karä burong penda langit le-pah nihan trawang.

26. Aku djari manampajah, itä! petak basiwoh tä djari benjem, tuntang karä lewue djari ingarak Jehowa, tagal kalason kalaite.

27. Krana kakai augh Jehowa: Hapus tanah toh uras akan karak-karaka; tapi djaton kea akn handak mahapuse.

28. Tagal tä hatus tanah akan balobalo, tuntang langit ngambo karäh rinderindem: krana aku djari hamauh, aku djari manukas tä, tinai akn djaton handak mangarajau, djaton aku haudak balang mawi djetä.

29. Awi lalentou karä olo idjä olo korik: äwen tä gila basa iä hapan hadjaran tuntang olo paunah tä uras olo lewn tä parar-woh, äwen tä hadari tamä parak rowut kajnan, tinai mandaki batu karang: karä lewn tä uras balih, sampai dialo idjä biti olo melai hetä.

30. Kilen gawim katika tä, joh ikau idjä irusak? Alo ikan makaiian arepm hapan baludu, alo ikau mambungas arepm hapan ramo bulau, alo ikau mangasai baum: hai-ang bewäi ikau mogo arepm, bandongm samandiai karäh mangabelü ikau, iä puna mangatah tahasengm.

31. Krana aku mahining augh, kilau olo bawi kapähä manak, humonge, toto, äwen tä pintar augh trahing, kilau olo idjä m-mawi kasalan, tapi talo bahalap nak temäi: djetä augh Sion, anak iä djaton tau mawie. bawi tä, iä munguh narahing,

BAGI 5.

Djaton tau dia Hatalla mahukum olo ajue tagal kapaham karajape.

1. Kunbang hatus Jerusalem, titititip pariksa: gau intu karä djala, djaka keton sondau, amon aton idjä biti, idjä budjur gawie, tuntang manggau katoto; tä aku handak masih lewu tä.

2. Alo koan olo tä: belom Jehowa! mahin sala kea sumpahe tä.

3. O Jehowa, dia matam mang-tilik mamukul äwen, bilak mampalomos iä, tapi iä djaton taraadjar. Iä djari manekang djaton maku hobah.

4. Tapi angatku: äwen tä puna djaton katawan djalan Jehowa, tuntang kapatut Hatallan ai.

5. Aku handak lius tanggoli olo hai, palus hamauh dengan äwen: krana äwen tä katawan djalan Jehowa, tuntang kapatut Hatallan ai. Tapi äwen tä samandiai

djari mamelek ugar, tuntang mang-geto karä pakore.

6. Tagal tä singa bara marak kajuan tä karäh mamsik iä, ban-huang bara padang tä karäh m-rusak iä, tinai harimaung mimpa karä lewue: karä olo idjä blua

bara hetä karäh imisake. Krana karü dosae djari pahalau, tuntang kalangkahe djari tangkalau karäe.

7. Kilen tinai aku tau man-pun ikau? krana karü anakm malih iku. tuntang sumpah intu talo idjä dia hatalla: limbah aku djari mambesoh äwen, palus iä habandong, tuntang maroboh äka sapangan.

8. Kilau hadjaran baseput iä siasiar, genep biti mangnäh manggau sawan kolae.

9. Dia aku akan manjulang tä? koan Jehowa; dia hambaruangku akan mamaläh arepe intu olo k-alotä, kilau utus olo toh?

10. Dai kotaе, rusak tä! tapi ala mahapus tä lepah; kanan karä anake, krana iä djaton ain Jehowa.

11. Krana hapus ungkup Israel tuntang ungkup Juda djari kianat haliae dengangku, koan Jehowa.

12. Äwen milim Jehowa, koe: iä djaton tumon tä, ita djaton karäh buah tjadaka, padang tuntang lau ita djaton akan mitäe:

13. Toto, karä nabi tä kilau ndjan riwut bewäi, krana augh Hatalla djaton intu äwen, iä kea karäh buah talo injewute.

14. Tagal tä koan Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom: Basa keton hamauh kalotä, itä! aku handak manampa karä aughku hong njamam, o Jeremia, mandjadi apui, tuntang olo tä mandjadi pandoke, djetä karäh kuman äwen ti lepalepah.

15. Toto, iku handak mimbit utus olo bara kedjaw mawi keton, o ungkup Israel, koan Jehowa: djalahau olo idjä kwasa, idjä bara nsang, idjä basae djaton keton kasenäe, tuntang djaton harati talo injewute.

16. Sarangan anak panahe uras kilau kubur manantai; olo tä uras pangkalima.

17. Olo tä karäh kuman talo inggetem keton, hapus panginan keton, idjä indu kinan anak keton hatnä bawi; äwen karäh kuman mampalepah karä tabiri sapin keton, karä batang anggor tuntang batang korman keton; karä kotan keton idjä dähen, idjä äka kaharap keton, karäh irnsake hapau padang.

18. Tapi djaton kea aku handak mahapus keton lepah haliae intu katika tä, koan Jehowa.

19. Maka karäh mandjadi, amon keton hamauh: buhen Jehowa, Hatallan ita, djari mawi ita tumon toh? tä ikan akan tombah augh äwen: tumon keton djari malih iku, palus manempo dewa intu tanah keton, kakai kea keton akan manempo olo beken huang tanah, idjä puna djaton ain keton.

20. Sanan toh akan ungkup human Jakob, tuntang suman toh akan Juda, koam:

21. Hining toh, o olo gila, idjä djaton bara atäi! idjä bara matä, djaton mitä, bara pinding, djaton mahining.

22. Djaton keton handak mikäh iku? koan Jehowa: dia keton akan hagendjäh intu baungku? Aku idjä djari mandjadian baras intu saran tasik, indu tikase kata-tahi, idjä djaton tau ihalaue; alo riake manjaugit manapi, djaton kea kabawae, alo djetä paham hago-tok, djaton kea iä tau mahalau hetä.

23. Tapi utus olo toh puna bara atäi idjä radjin bengkak tuntang parisang: äwen djari undur sasar kedjaw.

24. Sampai iä djaton hamauh

huang atiie: käläh ita toh mikäh Jehowa, Hatallan ita, idjä manenga udjan tumon pima wajahe, udjan idjä solake tuntang udjan mukäi tihiu talo tä, idjä mahaga akan ita wajah getem tä.

25. Kadarhakan keton djari mobah karäh talo tä, tuntang karä dosan keton mangahana kahalap akan keton.

26. Krana kutoh olo darhaka marak djalahau olo ajungku, idjä mimpa kilau olo pahamburong, idjä manenan djarat papa. mangat manawan olon.

27. Kilau sarangan äwen basuang kutoh brong, kakai maka humae tä basnang tipu; awi tä iä hai, tuntang tatau, tuntang barerulek.

28. Gawie manangkalau karä ampin kapapa: iä djaton mambudjur talo, alo perkaran nolä mahin dia, tinai iä bontong bewäi: tapi perkaran olo pähü djaton iä mamatute.

29. Dia aku akan manjulang tä? koan Jehowa; dia hambaruangku akan mamalah arepe intu olo kalotä, kilau utus olo toh?

30. Uras perkaran tanah tä papa haliai, kadjilek bewäi.

31. Nabi manudjuun tandjaro, tuntang karä imam marentah ha djamban äwen, tinai djalahuan olo ajungku radjin talo kalotoh. Tapi narai kadjarian keton tagal talo tä?

BAGI 6.

Hatalla bandak mahukum olo ai tumon kapatute, bapan olo Kasdim.

1. Dari bohoboho, keton panakan Benjamin, bara bentok Je-

rusalem, pahian sarunai hong Tekoa, pendeng bandera hong Betkerem, krana tjalaaka mamala bara ntara, karusak idjä paham. — (4.5.)

2. Toto Sion, anak bawi tä, djari inandingku dengan petak idjä bahalap tuntang basiwoh.

3. Tapi sakatik karäh tamä iä, mimbit karä kawae; äwen karäh mampehdeng tingkape hakaliling iä, tuntang genep biti karäh murep mampalepah talo intu kaleka ai.

4. Prasih karä äwen, mangat mamarang iä: has! ita harikas, maranggar kahum bentok andau; kajah! bandak halemäi kea, kangkalingän talo sasar pandjang.

5. Toh has! brangai ita harikas hamalem, palus marusak karä humae idjä hai tuntang gantong.

6. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Taweng kaju, tampa kota tasaran hapa maranggar Jersalem; iä tä lewu idjä patut imalih gawie, krana uras kadarhaka bewäi huange.

7. Kilau lowang nahasak dimumé, kakai kadarhakae nahasak; kararat tuntang karusak maridu huange, himaug tuntang pukul haradjur intu baungku.

8. Tarima adjar, o Jerusalem, helo baia atiiku hakalekak haliai dengam, belä aku mawi ikau indu iaka karusak haliai, mandjadi tanah idjä dia ingkalewn.

9. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Idjä katasan hong Israel akan imata tititip, kilau batang anggor: olo panggetem tä karäh mandjakah midjimidjä akan saingae.

10. Dengan äwe aku akan hakotak tuntang maujaksi, sampai

iä handak mahining tä? itä! piudinge djaton djari injunat, sam-pai äwen djaton tau manjenäh. Itä!

augh Jehowa indu hababakae bewäi, tuntang iä djaton paduli djetä.

11. Tagal tä aku kontep kasan-git Jehowa, aku djari häka awiku manahanan tä. Tusuh tä akan aughku, tuntang Toratku inganae, karä anak idjä hong djalan, tinaí akan äka karä pambudjange ha-pumpung; krana hatua tuntang tanah kedjawé? Parapah keton idjä bawi, olo bakas tuntang ungko, ingälm djaton ingilakkku, tuntang nras karäh tawanau.

12. Humae karäh babaring akan olo, tuntang karä tanae tinaí sa-wae; krana aku handak mandjudju lengängku mantakan karä olo ta-nah tä, koau Jehowa.

13. Krana uras iwen tä, hai ko-rik, bakutih bakoho; alo nabi alo imam uras panandjaro.

14. Iä mampahalit hundjue be-wäi himaug anak bawi, utus olo ajungku tä, tuntang hamauh; sa-nang, sanang. Tapi kwäka kasa-nang? — (8,11.)

15. Aton äwen tä mahamen kea, basa iä djari mawi talo kadjilek tä? Kwäka, djaton haliae iä ma-hamen, djaton pudji buraburah baue! Tagal tä äwen akan halelek marak karä olo idjä halelek tä: katika aku akan mananggoh mawi iä, tä äwen karäh tanggarurus balongkang, koau Jehowa.

16. Kakai augh Jehowa: Tendä intu djalan; itä! isek djalan idjä horan tä, idjä kwe djalan bahalap, palus tandjong mahoroe djetä: tä keton karäh soudau kasauang akan hambaruan keton. Tapi tombah äwen: ikäi djaton maku.

17. Aku djari mangkat djadjaga akan keton, uka hamauh; hinинг, ingat augh sarnuai. Tapi tombah äwen: kanduün ikäi!

18. Tagal tä hinинг, keton olo kapir, harati, keton karä tawon olo arä.

19. Ikau, o petak, hinинг: toto, aku handak magah tjalaka hararepan utus olo toh, iä tä bua tirok ai kea, krana äwen djaton paraba

20. Kanduängku garo bara Seba tä? dupa idjä kapala bahalap bara parapah keton idjä injambalih djaton mangatakangku. — (Jes.1,11.)

21. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Itä! karä ampiu talo äka tam-tarang aku handak mingkese ak-mutus olo toh; hetä bapae tuntang anake karäh haiak paanttarang, iata olo handiai, palus niham.

22. Kakai augh Jehowa: Itä! djalahai olo aton dumah bara ta-nah hilä utara, utus olo idjä ba-kapal harikas bara saran petak.

23. Anak panah tuntang hundju aton hapae; olo tä tulas, djaton tan masih, augh latentoe hagotok kilau tasik, iä mukong hadjaran, iä tjagar kilau olo parang mawi ikan, joh Sion, anak bawi!

24. Sana ita mahining britae, tä lengän ita manduläi: ita paham djakä tuntang pähä, kilau olo bawi idjä handak manak.

25. Ela blua akan tana, äla ha-lisang, krana aton padang musoh, talo pampikäh hakaliling hetihati.

26. Joh anak bawi, djalahai olo ajungku! kepan taphi bidak, ba-ring arepm hong kawo, tatum ki-lau tagal anak idjä tonggal, buah tangis tarahingm pahapaham, krana idjä parusak tä salenga karäh sam-pai ikan.

27. O Jeremia, aku djari man-pendeng ikan mandjadi tukang pa-

nanak intu bentok olo ajungku, taminäi, atawa nolä tuntang balo, idjä paham hatekang tä, mangat tuntang dia manusuhu daha idjä ikau mariksa tuntang mangkemä djaton kasalae hong äka toh, timai karä djalaec. djaton ompat hatalla beken indu

28. Uras awen tü parisang haliac. karusak keton :
tuntang paham kianat gawie: iä 7. Tä, maka aku handak manjo-puna tambaga sanaman bewäi, djari ho keton melai hong äka djetoh, rusak urase.

29. Baputan djari bakähu, tang-tato keton bara horan palus dapit. galong djari lepah awi apui, tapi 8. Tapi toh keton harap augh idjä mananak iä haiang bewäi, kra-tandjaro, idjä djaton bara pedah. na pujae tä djaton djari habaris.

30. Olo karäb manggarä iä sala-muno, habandong, sumpah sala, ka kadjea bewäi, krana Jehowa djari mangganan iä. hagaro akan Baal, tuntang manun-tut hatalla beken, idjä djaton djari kasenan keton?

10. Tuntang limbah tä tinai keton dumah, manaharep aku huang huma toh, idjä injewut huang arang-ku, sambil hamauh: ikäi prina sam-pelau; mangat maradjur mawi karä talo kadjilek tä?

11. Atou keton manaha huma-pai Jeremia bara Jehowa, koae: toh, idjä injewut huang arangku.

2. Mendeng intu bauntonggang lowang bigal? Toto, aku djari mi-human Jehowa, palus sanan hetä tü tä kea, koan Jehowa. 12. Lius, talih äkaku hong Silo, augh toh, koam: hining augh Je-howa, keton hapus Juda, idjä tä-mä bauntonggang toh, tantai som-bajang intu Jehowa.

3. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: pabudjur pambelom tuntang gawin keton, tä aku handak manjoho keton melai hong äka toh. — (26,13.)

4. Äla keton harap augh tan-djaro, amon koan olo: toh human Jehowa, toh human Jehowa, toh human Jehowa!

5. Tapi amon keton toto mam-budjur pambelom tuntang gawin keton, amon keton toto budjur ga-win keton dengan sama arep keton.

6. Amon keton djaton mahanjek

talo olo ajungku. — (1.Sam.4,3.)

13. Toh, basa keton mawi karä talo tü, koan Jehowa, tuntang aku haradjur djari manjoho olo man-nagor, tapi keton djaton maku ma-hining, aku djari mangahau keton, tapi keton djaton maku tonibah:

14. Toh, maka aku handak mawi humah djetoh, idjä injewut huang arangku, idjä äka kalharap keton, tinai äka toh, idjä djari inengaku akan keton tuntang akan tato keton, sama kilau aken djari mawi Silo.

15. Palus aku handak mangganan keton bara baungku, sama kilau

aku djari manganan karä paharin keton, hapus panakan Epraim tä.

16. Maka ikau, äla ikau blaku akan utus olo toh, äla mambo aughm musok tuntang blaku akan äwen, äla ikau mahelat äwen dengangku: krana aku djaton maku tarima ikau. — (11,14.)

17. Kraua dia ikau mitä karä gawie hong lewun Juda tuntang intu karä djalan hong Jerusalem?

18. Karä anake tä manampunan kajn, tinai bapae mantokan apui, tuntang olo bawi mopet tepong hapee manampa wadai akan kadjangga hatuän bulan, tinai iä manusuh parapah talo ihop akan hatalla beken, hapee mangapähä aku.

19. Aton äwen tä toto mangapähä aku? koan Jehowa. Dia djetää akan kapähän ai kea, indu kahawäe bewäi?

20. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Itä, kalaitku tuntang kasangitku karäh immusuhi akan äka toh, mawi olon tuntang meto, kaju hong padang tuntang bua hong tana; palus djeton karäh manjala, djaton tarabelep.

21. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallae Israel: Naughe keton haradjur maluput parapah idjä ingähu, tuntang parapah idjä injambalih, laiaak kuman isie.

22. Krana aku djaton djari hamauh dengan tato keton, metoh aku mamplua iä bara Misir, tuntang djaton djari manjoho äwen tabiu parapah idjä ingähu tuntang injambalih.

23. Tapi perkara toh djari injohoku iä, koangku: tunob aughku, tä aku handak mandjadi Hatallae keton, tuntang keton indu djala-

han olo ajungku; tandjong mahroe karä djalan idjä injohoku keton, mangat keton batuah.

24. Tapi äwen djaton maku mahining, djaton maku manalingan pindinge, tapi iä manandjong tumon kahandak atäie idjä papa; äwen mules manalikut, palus djaton manaharep.

25. Bara katika tato keton blua bara Misir palus sampai andau toh, maka kindjap haradjur aku djari manjoho karä reworku, nabi tä, manuanggoh keton.

26. Tapi olo tä djaton maku manumon aughku, djaton kea manalingan pindinge; tapi iä manekang arepe tuntang iä papa baream gawie bara tatoo.

27. Alo ikau masuman karä augh toh akac, mahin dia kea iä handak manumon aughm; alo ikau mantehau äwen, äwen djaton maku tombah.

28. Tagal tä suman akac: djetoh utus olo tä, idjä puna djaton mahining augh Jehowa, Hatallae, tuntang djaton tarima adjare; kapertjaac djari nihan bewäi, palus lomat bara ijamae.

29. Sukur balau takolokm, o Jerusalem, palus kanan tä, tinai ambo augh tangis hong karä äka gantong, krana Jehowa mauganan tuntang malekak kempang djetoh, idjä äka kalaite.

30. Krana panakan Juda djari mawi talo idjä papa intu mataungku, koan Jehowa: talo kadjilek, idjä intu äwen, djari ingkes äwen buang huma, idjä injewut huang arangku, hapee mangilhal djetä.

31. Äwen djari mamangun mesbeh hong Topet, tuntang hong djanah Benhnom, hapee mampuin anake hatuü bawi, talo idjä djaton

djari injohoku iiii. tamai atäiku mahin djaton. — (3.Mos.18,21.)

32. Tagal tä, itä! katika aton dumrah, koan Jehowa, tä djetä djaton injewnt hindai Topet atawa djanah Benhimom, tapi djanah pamuno; tuntang Topet tä akan mandjadi äka kubur, basa djaton kaleka beken hindai.

33. Karä hantun olo tä karäh indu kiuan burong penda langit, tuntang meto hong petak, tuntang djaton idja maharake.

34. Aku handak mampaterai hong karä lewnn Juda, hong karä djalanan intu Jerusalem, augh karami tuntang kahandjak, augh hakalbanü tuntang popoh; krana hapus tanah karäh rusak karakkarak.

BAGI 8.

Basa olo djaton maku hobah, Hatalla djaton maku mundur hukume.

1. Intu katika tä, koan Jehowa, olo karäh mangaman tolang kari radja Juda bara kubure, tuntang tolang karä mantir, karä imam, karä nabi, tinai tolang karä olo Jerusalem:

2. Palus mandjakahe akan pandang andan, bulan, tuntang hucus talo hong langit, idja djari ingilak äwen tä, idja djari inempoe, idja djari ionbae tuntang ianggaue, idja djari injembahé. Ewen tä djaton akan imumpong, mangat ingubur, tapi iia kilau tai akan petak bewäi.

3. Tinai hucus tisan kempang olo papa toh, idja katapasan hong karä äka, idja akan hetä akan djari maharak iiii, karäh radju matäi bara belom, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

4. Tinai sanan akan olo tä: Kaka augh Jehowa: aton kea olo lawo, tuntang djaton radjin mendeng tinai? aton olo idja lajang, tuntang djaton radjin haluli tinai?

5. Maka buhen olo hong Jersalem toh bandak lajang migat, tuntang sasat haradjur? Ewen tä manekang arepe hong karajape, tuntang djaton maku hobah tinai.

6. Aku manjenäh, mingat tititip, tapi angh äwen tä uras sala bewäi. Dialo idja biti, idja manjasal tagal kadarhakae, sambil hamauh: kilen gawingku tinai? Genep biti hadari nanterap, kilau hadjaran sarosaroi talih parang.

7. Burong galatek penda langit tawan puna katikae, tuntang burong kuku, burong betet tinai ampit mingat katika panumahae; tapi djalahan olo ajungku djaton kasene tukas kaputns Jehowa. — (Jes.1,3.)

8. Kilen keton hamauh tinai: ita toto pintar. Torat Jehowa aton intu ita! Toto, itä! kalam panaudjaro ain gurun keton mampahaiang tä.

9. Tagal tä olo pintar tä akan rungkok, taräwen palus tawanian; itä! augh Jehowa djari inganae, kapintar idja kwe tinai aton intu iia?

10. Tagal tä aku handak manenga sawae akan olo, tuntang tanae akan äwen idja maramps tä. Krana uras olo tä, hai korik, bakutih bakoho, alo nabi alo imam uras panandjaro.

11. Iä mampahalit himidjne bewäi himang anak bawi, djalahan olo ajungku tä: tuntang iä hamauh: sanang, sanang. Tapi kwäka kasanang! — (6.14.)

12. Aton äwen tä mahamen kea, basa iia djari mawi talo kadjilek kalotä? Kwäka! djaton haliae iia ma-

hamen, djaton pudji buraburah baue. Tagal tä äwen karäh halelek marak karä olo idjä halelek tä : katika aku karäh manalih mawi iä, tä äwen karäh tanggarurus balongkaug, koan Jehowa.

13. Aku handak mangarahak äwen kalotä, sampai tundoe djaton batissa hong batang anggor, tuntang korma djaton hong batang korma, toto, karä dawae kea akan baduroh, tinai talo handiai idjä djari imengaku akae akan lilap haluli.

14. Kwe äka ita tau melai tinai? Hapumpong keton; has, ita tamü lewu idjä dähen kotaе, palus manjuni hetä. Krana Jehowa, Hatallan ita, djari manggagom ita hapan talo ihop idjä bapait haliae, basa ita djari badosa intu Jehowa.

15. Olo mentai kasanang, tapi djaton talo bahalap dumah; olo mentai wajah kakälöh, tapi itä! aton panaräwen babewäi.

16. Bara Dan mamala kamähus urong hadjarae, hapus petak halujak tagal augh hadjarae idjä abas; balalu ii manapi tantai kuman hapus tanah tuntang talo huange lepalepah, salepah lewu tuntang karä oloe.

17. Krana itä! aku manjoho karä handipä tuntang handjaliwan marak keton, idjä djaton taratawar: djetä karäh manotok keton, koan Jehowa.

18. Pangat kapähän atäiku! atäiku hetang hong aku.

19. Itä! anak bawi, djalahon olo ajungku tä, mangkariak bara tanah idjä kedjau haliae, koae: kilen, Jehowa djaton hindai hong Sion? kilen, Radjae djaton hindai intu iä? Toto; bulen äwen djari marahas aku hapan hampatong idjä

iukire, tuntang talo haiang ain karä dewa?

20. Wajah getem djari halau, musim pandang djari hapus, tapi ita hindai kea iliwas.

21. Aku lenjoh tagal karusak anak bawi, djalahon olo ajungku tä; aku manatum, kasabanen djari buah aku.

22. Kilen, djaton tatamba hong Gilead? djaton doktor hetä? krana buhen anak bawi, djalahon olo ajungku tä, djaton impakiläh?

BAGI 9.

Kadarhakan olo paham haliae, tagal tä hukum Hatalla kea paham tuntang tukas.

1. Kajah! kälöh djaka ombet danum hong takolokku, tuntang matangku nahasak djohon matä! tä handau hamalem aku handak manatum karä olo idjä impatäi, baris utus ajungku, anak bawi tä. — (13.17.)

2. Kajah! kälöh djaka aingku aton podok kilau podok tamuëi hong padang tunis, tä aku handak malih olo ajungku, palus harikas bara äwen; krana uras iä olo bakandji, kempang idjä kianat.

3. Djelae hapee mamañah, maledekas augh tandjaro, iä gagah hong tanah, tuntang djaton budjur, iä sasar darhaka, tapi aku äwen djaton parabae, koan Jehowa.

4. Buabuah, genep biti batawat dengan karampie, tuntang äla kea harap paharie; krana paharie mahim manipu paharie, sobat mado sobate.

5. Äwen tä uras hatipu, genep biti dengan kapatohe, tuntang

djaton hakotak budjur: iä madjar djelae manandjaro, tuntang mam-pahäka arepe malalus karajape.

6. Ækam melai puna bentok tipu, tuntang awi tipue olo tä djaton maku kasene aku, koan Jehowa.

7. Tagal tä kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Toto, aku handak mananak mang-kemä iä: krana kilen gawingku tau beken dengan anak bawi, dja-lahan olo ajungku tä?

8. Djelae idjä bingkok tä kilau anak panah idjä baka matäi; totoke menjak dengan kolae, tapi iä mimpa iä hong atäie.

9. Djatoukah patut aku mama-läh äwen tagal karä talo tä, koan Jehowa, djaton hambaruangku akan manjulang arepe intu utus olo idjä tumon tä?

10. Aku handak mambo aughku manangis tuntang manatum tagal karä bukit, tinai manarahing tagal karä äka meto hong padang: krana djetä lepah rusak, sampai djaton olo mahoroe hetä, tuntang djaton kea augh meto mamala; karä burong penda langit tuntang karä meto, lepalepah tä djari haiang, djari hilap.

11. Tinai aku handak manampa Jerusalem mandjadi tujok batu, tuntang liang naga, karä lewun Juda aku handak mambenjeme ka-rakkaraka, sampai oloe djaton ha-lai. — (26,18.)

12. Æwe toh olo pintar, idjä harati djetoh, mangat njamae Je-howa hamauh dengae, uka iä ma-suman bukue tanah tä djari rusak tuntang karakkaraka, mandjadi ki-lau padang äka djaton ihroe olo?

13. Maka koan Jehowa: Basa olo tä djari manganan Toratku, idjä

djari inengaku intu baue, tuntang djaton djari manarima aughku, djaton kea belom tumon tä,

14. Tapi iä manumon kipenatäie, palus manuntut karä Baal, tumon iä djari iadjar tatoe: — (3,17.)

15. Tagal tä kakai augh Jeho-wa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: toto, aku handak mampakanau olo tä hapan panamar, tuntang mampihop iä ha-pan danum peru.

16. Aku handak manamburup olo tä marak karä djalahon olo kapir, idjä bahut djaton kasenac, bapae mahin dia kea, tuntang aku han-dak manjoho padang manjasah iä, sampai aku djari mampalomos iä.

17. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Gau, upah olo panatum, mangat äwen dumah badjeleng, soho bawi idjä tukang, mangat iä tanggoh.

18. Mangat äwen tä badjeleng ma-natum ita, uka djohon matan ita mahantis, tuntang bulun matan ita nahuto.

19. Krana augh tatum paham lem-but bara Sion: kajah, ita djari rusak, lalehan ita rungkok! ita inam-put bara tanah, basa olo djari mam-palokang karä äka ita melai.

20. Tagal tä, hining augh Jeho-wa, keton olo bawi, käläh pinding keton tarina augh njamae: adjar anak keton idjä bawi manangis, adjar sama arep keton manatum.

21. Krana pampatäi djari mandai panjengok ita, palus djari tamä human ita idjä hai tuntang baha-lap, mangat mampalomat karä anak olo intu ruar huma, karä pambu-djang hong djalan lewu.

22. Sanan: Kakai augh Jehowa: hantun olo karäh hakalampah ki-lau tain meto hong tana, kilau

peteng talo idjä lihi likut olo paug-
getem, idjä djaton imumpong olo.

23. Kakai augh Jehowa: Åla olo
pintar mampatara arepe tagal ka-
pintare, äla olo abas maletjak arepe
tagal kaabase, äla olo tatau mam-
padjoho arepe tagal katataue;

24. Tapi idjä handak mampatara
arepe, käläh iä manara arepe ta-
gal iä harati tuntang kasene aku,
aku toh Jehowa, idjä malalus ka-
halap, kabudjur tuntang katetek
hong petak; krana djetä idjä ingi-
lakku, koan Jehowa. — (1.Kor.1,
31.)

25. Itä, katika aton dumah, ko-
an Jehowa, tä maka aku handak
mamaläh intu karä olo awang inju-
nat, tuntang intu karä olo awang
kulop;

26. Intu Misir tuntang Juda;
intu Edom tuntang olo Amon, intu
Moab tuntang intu karä olo idjä ba-
sukur tä, awang melai hong pa-
dang benjem; krana karä olo kapir
puna kulop, tapi karä nngkup Is-
rael kulop atäie.

BAGI 10.

Åla mikäh dewa, baja Hatalla bewäi.

1. Hining augh, idjä insuman
Jehowa akau keton, joh ungkup
Israel!

2. Kakai augh Jehowa: Åla
mangadji hadat olo kapir; äla mi-
käh karä kata hong langit, kilau
olo kapir mikäh djetä.

3. Krana karä hadat olo kalu-
nen uras haiang; dewae tä baja ka-
ju, idjä inäweng olo hong kajuan,
tampan lengän tukang, hapan ka-
pak. — (Jes.44,13.)

4. Olo mogo tä hapan salaka
bulau, tuntang mandähäe hapan
paku tuntang pukul sanaman, belä
djetä onggäonggo.

5. Djetä kilau toros idjä redje-
redjek, tuntang djaton tau hamauh;
djetä patut iäton, krana puna djato-
nau manandjong; äla mikäh talo
tä, krana djetä djaton tau marusak,
djaton tau mandohop.

6. Tapi djaton idjä padan dengam,
o Jehowa! krana ikau toto hai,
tuntang hai aram huang kwasae.

7. Åwe idjä dia akan mikäh
ikau, joh Radjan karä utus olo?
krana djetä toto patut akam: kra-
na marak karä olo pintar hong
karä utus tuntang hapus karä ka-
radjaan djaton idjä padan dengam.

8. Uras olo tä humong tuntang
gila, krana kapintare tä baja ka-
haiang, kaju bewäi.

9. Bintap salaka imbit olo bara
Tarsis, tinai bulau bara Opir, in-
du bakal tampan tukang tuntang
kamasan tä; benang biru tuntang
ungu indu pakaiae tinai, uras djetä
tampan olo apik.

10. Tapi Jehowa idjä toto Hatal-
la, iä Hatalla idjä belom, tuntang
Radja katatahi; awi kasangite pe-
tak honggä, tuntang karä utus olo
djaton tau manahan pudjin ai.

11. Toh, patut keton hamauh
kalotoh dengan olo tä: karä dewa,
idjä dia djari manampa langit deng-
an petak, puna akan nihau bara
petak tuntang bara penda langit.

12. Tapi Iä djari manampa petak
hapan kwasae, tuntang mandjadi-
an kalunen hapan kapintare, tinai
mambirang langit hapan kaharatie.
— (1.Mos.1.)

13. Amon Iä mambo aughe, tä
danum hong langit hagotok, tinai
iä mandjidjít paus talo bara saran

petak ; Iä manampa kilat tuntang udjan , lä mamplua riwut bara äcae.

14. Karä olo uras gila , djaton bara kaharati , karä kamasan indu mahamen bewäi tagal hampatonge , krana hampatonge tä uras ngahus . djaton bara pambelom .

15. Djetä uras haiang tuntang gawi palajang ; intu wajah pamaläh talo tä akan uhan .

16. Tapi Iä , idjä bagin Jakob , djaton tumon djetä . krana Iä idjä djari manampa talo handiai , tuntang Israel baris bagin ai ; aiae Jehowa , Tuhan karä kawan talo belom .

17. Raup , kanan ramon keton bara tanah , keton idjä mukong kota tä !

18. Krana kakai augh Jehowa : Itä ! sindä toh aku handak maman ting manganan karä olo bara tanah toh , tuntang handak mandjakä iä sampai iä toto mangkemae .

19. Kajah , tjalakangku ! himangku kapähä haliai ; maka koangku : djetä puna kapähängku , patut aku manjarenae bewäi .

20. Tingkapku lepah rusak , karä tali djantarku djari bageto ; karä anakku inamput bara aku , palus djaton hindai ; djaton idjä mambilang tingkapku tinai , tuntang maniring dindingku .

21. Krana karä sakatik tä djari gila . palus djaton manggau Jehowa ; tagal tä iä djaton tau pintar gawie tiuai , tuntang hapus kawae djari tamburup .

22. Itä ! augh kariak aton lembut , pampikäb idjä paham dumali bara hila utara , handak mawi karä lewun Juda karakkarak , mandjadi äka liang naga .

23. Tawangku , o Jehowa ! ga-

win olo puna djaton mangawasa arepe , djaton intu kwasan olo idjä manandjong , mangat mangamburi panggoete .

24. Djara aku , Jehowa . tapi ombeombet , äla tuntang kalaitm , belä ikau mampalomos aku . — (46, 28.)

25. Tusuh kalaitm akan hundjun olo kapir , idjä djaton katawan ikau , akan karä djalaham olo , idjä djaton mangaku aram ; krana äwen tä djari kuman Jakob lepah lingis ; toto , äwen djari kuman tuntang djari mampalepah iä , tinai djari mamparusak hapus äcae melai .

BAGI 11.

Djandjin Hatalla puna dähen ; tapi olo ajue haradjur mangarak tä .

1. Djetoh augh idjä djari sampai Jeremia bara Jehowa , koae :

2. Hining keton karä augh djandji toh , mangat keton masuman tä akan olo Juda , tuntang akan äwen idjä melai hong Jerusalem .

3. Maka suman akan olo tä : kakai augh Jehowa , Hatallan Israel : tarasapa olo tä , idjä djaton manumon karä augh djandji toh , — (5.Mos.27.26.)

4. Idjä djari imetähku tato keton , katika aku djari mamplua iä bara tanah Misir , bara tannur sannan tä , koangku : tumon aughku , tuntang lalus talo handiai , idjä injohoku keton , tä keton karäh indu djalaham olo ajungku , tinai aku handak indu Hatallan keton :

5. Mangat aku mandähen sumpah tä , idjä djari injumpahku akan

tato keton, handak manenga tanah akae, idjä nahasak djohon tusan meto tuntang madu, kilau idjä aton andau toh. Tä tombah aku, koangku: Amen, o Jehowa! — (1.Mos.12,7.)

6. Maka Jehowa hamauh dengangku: Ambo aughm, suman karä augh toh huang karä lewun Juda, tuntang hong karä djalan lewu Jerusalem, koam: hinig keton karä angh djandji toh, awi manumon djetä.

7. Kiana toto toto aku djari manjaksi intu tato keton, bara katika aku magah iä bara tanah Misir, palus sampai andau toh, haradjur aku djari manjaksi, koangku: tumon aughku.

8. Tapi olo tä djaton maku mahining, djaton maku manalingan pindingé, tapi genep biti djari manumon kipen atiae awang puna papa; tagal tä aku handak hararepan iä hapan karä hukum djandji toh, idjä djari imetähku, uka iä malalus tä, tapi iä djaton djari manumoe.

9. Tinai Jehowa hamauh dengangku: Tawangku ampin olo Juda tuntang olo Jerusalem hapakat.

10. Äwen djari haluli tinai huang kadarhakan tatoc, idjä djaton kea maku manumon aughku, palus iä djari manggoang hatalla beken, handak manempo djetä; ungkup Israel tuntang ungkup Juda djari mangarak djandjingku, idjä djari impendengku akan karä tatoe.

11. Tagal tä koan Jehowa: Itä, aku magah tjalaka mawi olo tä, idjä djaton tau ihakae timai; alo olo tä karäh mangkariak intu aku katika tä, maka aku djaton handak mahining aughe.

12. Tä naughe karä lewun Juda

tuntang karä olo Jerusalem lius, blakn intu dewa, idjä akar iä djari manotong garo; tapi talo tä djaton haliae akan maliwus äwen intu katika kadjakäe tä.

13. Krana tumon karä lewum, kakai kea karä dewam, o Juda! tuntang tumon karä djalan idjä hong Jerusalem, kalotä karä mesbeh matekiapi djari imangun keton, hapan hagaro akan Baal.

14. Tagal tä, äla ikau blaku akan utus olo toh hindai, tinai äla mambo aughm musok tuntang blaku doa akan äwen; krana aku puna djaton maku mahining, amon äwen mangkariak intu aku katika kadjakäe. — (7,16.)

15. Narai gawin idjä ingilakkü tä huang humangku hindai, krana olo tä mawi kihal kalotä, tuntang isin parapah idjä brasih tä djari nihau bara ikau? Amon keton marajap, tä keton handjak haream.

16. Jehowa djari manjewnt ikau batang undus idjä lalamajan, idjä bungas tuntang bahalap buae; tapi toh tuntang augh latento paham iä djari mantokan apui hakaliling djetä, toh karä edae akan bapelek tepas. — (Rom.11,17.)

17. Kiana Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, idjä djari mimbul ikan, djari manukas tjalaka akam, tagal kadarhakan ungkup Israel tuntang Juda, idjä ilaluse hapae mamparahas aku, awie hagaro akan Baal.

18. Maka Jehowa djari masuman akangku sampai aku tawan tä; ikau djari mamprahan akangku talo kahandak äwen;

19. Iä tä, äwen handak mimbit aku kilau sapi tuntang tabiri, idjä indu impataie; krana aku bilin djaton katawan äwen djari pakat

mawi aku, koae: has, ita marusak batang tä tuntang buae, ita marukat manganan iä bara tanah olo belom, sampai arae terai ingat olo.

20. Tapi ikau, o Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, ikau, o Hakim idjä tetek, idjä mariksa atäi bna, soho aku mitä pama-lähm mawi olo tä, krana akam aku djari mandjuluk perkarangku.

21. Tagal tä, kakai augh Jehowa tahuu karä olo Anatot tä, idjä mangatah tahaengm, sambil hamauh: äla ikau manudjum hindai hapan aran Jehowa, belä ikau matäi awi lengän ikäi.

22. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Itä! aka handak mamaläh mawi äwen; karä pambudjange akan matäi awi padang, anake hatuü bawi akan matäi awi lau.

23. Tuntang djaton aton karäh batisa acae. Krana aku handak magah tjalaka mawi karä olo Anatot intu njelon pamaläh.

tok äwen tä, tapi atäie kedjau dengam.

3. Tapi ikau, o Jehowa, kaseñe aku, ikau mitä aku, tuntang mariksa atäiku toto rantep dengam. Tunda äwen kilau tabiri idjä indu impatäi, palus baris iä akan andau pampatäi.

4. Kilen katahie tanah akan pungupungut, tuntang oru hapus tanah akan blaju? Tagal kadar-hakan olo idjä melai hetä karä meto nihau tuntang burong penda langit. Krana koan olo tä: narai iä katawan kadjarian ita!

5. Amon äwen idjä manandjoung hapan paie mampujuh ikau, kilen tinai ikau tau halandja dengan olo idjä hapan hadjaran? Amon ikau manggau kalindong alo hong tanah idjä äka kasanang. kilen tinai ikau, amon Jordan tä menjambong?

6. Krana paharim tuntang ung-kup bapam mahin kianat kea de-nangm, äwen tä kea mangkariak mamerat balengkonge mawi ikau. Äla harap iä, alo iä hakotak menjak manis dengam.

7. Aku djari malihu humangku, tuntang djari malekak idjä puna bagingku tä, tinai idjä äka kakilak hambaruangku djari ilapasku intu lengän musoh.

8. Idjä baris ajungku tä mandjadi akangku kilau singa hong kajnan, iä mambo auge njakung-kong mawi aku, tagal tä aku belä iä.

9. Baris ajungku tä mandjadi kilau harimanang akangku, tä meto basiak akan mangapong iä: has, hapumpong, karä meto padang, tanggohi, kuman!

10. Arä sakatik djari marusak pambulan anggorku. iä djari ma-

BAGI 12.

Ontong olo parajap puna handjulu bewäi; Hatalla handak mahuknum, tapi iä handak masi tinai.

1. Ikau bewäi idjä tetek, o Jehowa, paribasa aku handak hadjawap dengam: tapi aku handak hakotak dengam kea tinai tahuu kaputut: buhen djalan olo papa tä bontong? buhen iä bahambit, karä olo parajap idjä kianat tä?

2. Ikau mimbul äwen, tinai iä bara parukat, iä mansuloh tuntang mamua; ikau toto hong to-

hundjeng marusak tanangku: iä djari manampa tanangku idjä bahalap tä mandjadi äka rusak idjä benjem.

11. Iä djari manampa tä mandjadi rusak benjem, tuntang hiaik rusak djetä puungupungut taharu dengangku: toto, hapus tanah djari rusak, basa djaton idjä biti idjä mingat tä hong atäe.

12. Olo parusak tä djari manapi karä äka gantong hong äka raminpar, krana padang Jehowa kuman bara tapakan tanah palus tapakae pontonge, djaton isi mahin bara kasamang.

13. Ewen manawur gendom, tapi iä manggetem duhi: iä mampujuh arepe, tapi djaton bara pedah; keton karäh mahamen tagal pangulih keton awi kalason kalait Jehowa.

14. Kakai augh Jehowa: Karä olo idjä tokep aku, idjä papa tä, idjä mantakan baris ajungku, awang djari inengaku akan Israel, djalahau olo ajungku tä: toto, aku handak marukat manganan iä bara tanahe, tapi ungkup Juda aku handak mansuwite mawate bara marak äwen.

15. Tuntang limbah aku djari mawat iä, maka aku handak masih iä haluli tinai, palus handak halalian iä genep biti akan puna joresae, genep biti akan puna tanae.

16. Maka karäh mandjadi, amon olo tä radjin mangadji djalan olo ajungku, tuntang sumpah hapan arangku, koae: belom Jehowa! tumon iä bilih djari madjar olo ajnngku sumpah intu Baal: tä olo tä kea karäh iharagapan hindjä djalahau olo ajungku. — (4,2.)

17. Tapi djaka iä djaton maku mahining, tä maka aku handak

marukat palus mampalomos utus olo idjä kalotä, koan Jehowa.

BAGI 13.

Hukum olo Jehudi insuman hatanding babat tuntang sangkir.

1. Kakai Jehowa djari hamauh dengangku: Lius, pili babat benang pista akam, bilit tä hong kahangm, tapi äla mimbit tä sewu dauum.

2. Maka akn mamili babat tumon augh Jehowa, palus aku mambilit tä intu kahangku.

3. Tä, maka augh Jehowa sampai aku tingkat idjä duä, koae:

4. Duan babat tä idjä imilim, idjä intu kahangm, palus lius, tanggoh batangdanum Prat, sahokan tä hetä hong hungkap batukarang.

5. Tä aku hagoet, manjahokan tä darah Prat, tumon sohon Jehowa dengangku.

6. Djadi intu lawin arä andau, maka Jehowa hamauh dengangku tinai: Lius, tanggoh Prat, duan bara hetä babat tä, idjä djari injohoku ikau manjahokae hetä.

7. Tumon tä aku lius talih Prat, palus aku mungkar manduan babat tä bara äka, idjä hetä aku djari manjahokae. Maka itä! babat tä djari rotus, tuntang djaton baguna enen hindai.

8. Tä angh Jehowa sampai aku, koae:

9. Kakai augh Jehowa: kalotoh kea aku handak marusak kadjhohon olo Juda, kahain atäi olo Jerusalem idjä paham.

10. Utus olo idjä papa tä, idjä djaton maku mahining anghku,

idjä manandjong tumon pikir atäie, palus ompat hatalla beken, uka manempo djetä tuntang sntop akae: olo tä akan mandjadi kilau babat toh, idjä djaton baguna enen hindai.

11. Krana kilau babat leket intu kahang olo hatuä, kakai aku djari mampaleket intu aku hapus ungkup Israel tuntang hapus ungkup Juda, koan Jehowa, mangat äwen mandjadi indu djalahian olo ajungku, indu aranigku, indu horumut tuntang kabungas; tapi äwen tä djaton maku mahining.

12. Tagal tä, sanan augh toh akan äwen tä: kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: karä sangkir akan injnang danum anggor. Tä äwen karäh tombah aughm: äwe dia kawau, karä sangkir tä puna akan injuang danum anggor?

13. Tapi koam dengan äwen tä: kakai augh Jehowa: itä, aku handak mangaut akan karä olo tanah toh, alo akan karä radja idjä mondok hundjun padadusan Dawid, akan karä imain tuntang nabi, timai akan karä olo Jerusalem, sampai äwen babusau.

14. Tä aku handak manjantak mamparotek iä, karä bapa tuntang anake, koan Jehowa; tuntang aku djaton handak manjanjang, manisa, masi, sampai aku djaton marusak iä.

15. Toh himing keton, palus tamäan tä akan pinding keton, tuntang äla mandjoho arep keton, krana djetä augh Jehowa.

16. Tenga horumut akan Jehowa. Hatallan keton, helo bara iä mangaput akan keton, helo bara pain keton tantarang intu bukit kaput pidjem, sampai keton mendah kalawa, tapi iä manampa tä

mandjadi kangkalingän pampatäi, tuntang indu kaput pidjem.

17. Tapi amon keton djaton maku mahining djetä, tä hambaruangku akan manangis hong äka basilim tagal kadjohon keton kalotä; tuntang matangku akan manangis paham, mahantis djohoe, basa kawan Jehowa djari inamput tawan-

nan.

18. Sanan akan radja tuntang akan sawan radja: parandah arep keton, mondok liwa, krana hapus kabungas keton, makotan kahain keton djari lawo.

19. Karä lewu hilä salatan mahin djari ingapong kea, tuntang djaton idjä biti idjä muap tä, hapus Juda djari inamput lepah lingis.

20. Gatang matan keton, itä! kilen äwen dumah bara utara! Hong kwe toh kawan, idjä djari injaragh akam, karä tabirim idjä bahalap tä?

21. Kilen ikau tau hamauh, amon iä mamaläh mawi ikau! krana ikau kea djari madjar äwen mandjadi mantirm tuntang kapalam; dia kapähäm akan buah ikau, kilau buah olo bawi idjä handak luas?

22. Tinai amon ikau hamauh hong atäim: buhen karä talo kalotä buah aku? Tagal kutoh kardarhakam klambim djari iambo, tuntang paim djari imasong.

23. Tau kea olo Sipai mobah pupuse, atawa harimaung mobah belange? Tumon tä keton kea djaton tau mawi talo bahalap, keton idjä puna kananjan mawi kapapa. — (*Masp. 55,20.*)

24. Tagal tä aku handak manambalang olo tä, kilau sahep idjä taraiup hong padang awi riwut

25. Djetä indu bagim tuntang

indu baris ajum, idjä djari inu kasku akam, koan Jehowa; basa ikau djari malihî aku palus harap talo tandjaro.

26. Tumon tä kea aku handak mambo pakaiam mahalau takolokm, sampai kahawem mamala.

27. Krana aku djari mitä bandongm, kihal kandjim tä, hong karä äka gantong tuntang intu padang, kapapan prangam tä; pajah ikau, Jerusalem! kilen katahie hindai ikau djaton maku imprasih?

BAGI 14.

Pandang tuntang lau mawi tanah Juda;
Jeremia blaku akan olo hetä.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia tahuw wajah pandang hai tä:

2. Juda pungupungut, tuntang karä bauntonggang lewue rusak, äwen hapakaian babilem, sontop akan petak, tuntang augh bawai lembut hong Jerusalem.

3. Olo awang hai manjoho olo ai awang korik manggau danum; äwen tä lius tanggoli kali, tapi iä djaton sondau danum; äwen buli mimbit sarangae boang, tä äwen mahamen tuntang djauen, palus manjandurong takoloke.

4. Basa tana darakdaraka, awi djaton udjan hong petak, maka olo pamalan mendeng raurau, palus mamangkut takoloke.

5. Krana badjang hong padang kea manak, tuntang malihî anake, basa djaton oru.

6. Tinai kalidai hutan mendeng hong karä lungkoh, iä djengadjengap tahasenge kilau handipä

hai, matae hiun, basa djaton talo lembut.

7. Alo karä kadarhakan ikäi manjaksi mawi ikäi, o Jehowa! pasi ikäi kea tagalaran; krana kindjap bewäi ikäi djari malangkah, ikäi toto djari badosa intu ikau. — (2.19.)

8. Ikan idjä äka kaharap Israel, pandohop ai metoh kadjakäe, buhen ikau kilau tamuäi hong tanah, ampiampin olo halisang, idjä bahandar bara malem bewäi?

9. Buhen ampim kilau olo pikäh, kilau pangkalima awang djaton tau mandohop? Toto, ikau puna intu bentok ikäi, o Jehowa, tuntang ikäi djari injewut huang aram; äla ikau malihî ikäi.

10. Kakai augh Jehowa tahuw utus olo toh: Äewen tä radjin bagandjir, tuntang paie djaton tan melai; tagal tä Jehowa djaton mangilak äwen, tapi iä handak manahiu kasalan äwen, palus mammaläh karä dosae.

11. Tinai Jehowa hamauh deng angku: Äela blaku asi hindai akan utus olo toh. — (7.16.)

12. Alo äwen puasa, djaton kea aku maku mahining augh bawai; alo äwen maluput parapah idjä ingähu tuntang parapah talo kinan, djaton kea aku maku mangilak iä, malainkan hapan padang, lau tuntang peres aku handak mampalomos olc tä.

13. Tä koangku: Kajah Tuhan, Jehowa! ingat, karä nabie masuman akae: keton djaton akan mitä padang, timai lau djaton akan mawi keton; tapi aku handak maneuga kasanang toto toto hong äka toh.

14. Maka koan Jehowa: Nabi tä djari manudjum manandjaro hapan

arangku; aku djaton djari manjoho äwen, djaton djari mamekah iä, tinai djaton kea djari hamauh de-nge; äwen tä manudjum akan keton paitä panandjaro, tudjum augh haiang, augh tipun atäi ai bewäi. — (6,14.)

15. Tagal tä kakai augh Jehowa: Karä nabi tä, idjä manudjum hapan arangku, tapi aku djaton djari manjoho äwen, tinai äwen tä hamauh: padang atawa lau djaton akan manapi tanah toh: — toto, karä nabi tä karäh lomos awi padang tuntang lautä. — (5.Mos.18,20.)

16. Tinai karä olo tä, idjä akac äwen manudjum, karäh hakalam-pah hapus Jerusalem awi lau tuntang padang; dialo idjä biti aton akan mangubur iä, tuntang sawae dengan anake hatuä bawi; kakai aku handak manusuh kadarhakae mawi iä.

17. Tagal tä, suman augh toh akan äwen: djohon matangku akan nahuto handau hamalein, palus djaton malajan, krana budjang bawi, utus ajungku tä, djari paham imparamok, buah tjalaka idjä pa-ham kapähä.

18. Amon aku blua akan tana, itä! uras hantun olo awang matäi awi padang, tinai amon aku tamä lewu, itä! uras olo idjä meher awi lau; toto, alo nabi alo imam malih kumbakumbang hong tanah, tuntang djaton katawan akal.

19. Kilen, tukas haliae ikau djari mangunan Juda? aton hambaruam mandjilek Sion? buhen ikan djari mamukul ikäi, sampai ikäi djaton tarapakäläh? Ikäi djari harap kasanang, tapi djaton talo bahalap; ikäi mendäh katika ikäi käläh, tapi kwäka! baja pampikäli bewäi.

20. Joh Jehowa! ikäi katawan

kadarhakan ikäi, tuntang kadar-hakan tato ikäi, krana ikäi djari badosa intu ikau.

21. Tapi tagal aram äla kea mangabelä ikäi, äla mampalokang mamapa padadusan kahaim: ingat, tuntang äla manganan djandjim dengan ikäi.

22. Krana marak karä kahaiang matekiapi ain olo kapir puna djaton idjä manenga udjan, tinai djaton kea langit tau udjan kabuate. Ikau iä tä, o Jehowa, Hatallan ikäi; tagal tä ikäi handak harap ikau, krana ikau tau malalus talo handiai tä.

BAGI 15.

Hatalla djaton maku tarima olo Juda tä; Jeremia paham kapähä atäie.

1. Maka Jehowa hamauh deng-angku: Alo Moses äwen duä Sa-muel mendeng naharep aku, djaton kea huangku haluli mangilak utus olo toh: harak äwen bara baungku, naughe iä hadari. — (Esegh.14,14.)

2. Amon äwen hamauh deng-am: kangkwe darin ikäi? tä su-man akac: kakai augh Jehowa: idjä bagin pampatäi, naughe iä akan pampatäi: idjä bagin padang, naughe iä akan padang; idjä bagin lau, naughe iä akan lau; idjä bagin tawan-an, naughe iä tawa-nan. — (43,11.)

3. Krana aku handak mahukum olo tä hapan äpat ampie, koan Jehowa; padang akan mampatäi iä, aso akan manunda iä, burong penda langit tuntang meto hong padang akan kuman palus mami-sak iä.

4. Aku handak manjaragh iä tamburup intu karä karadjaan hong petak, tagal Manase, anak Hiskia, radja Juda tü, tagal karä gawie idjä ilaluse hong Jerusalem.
— (2.Rudja21,11.)

5. Äewe kea idjä handak manjanjang ikau, o Jerusalem? atawa äwe handak masi ikau? atawa äwe idjä handak manabi ikau misek ampin salamatm?

6. Ikau djari malihî aku, koan Jehowa, ikau djari undur; tagal tä aku djari mandjudju lengängku mawi ikau, handak marusak ikau; aku djari häka mangarajau ikau.

7. Hapan kiap aku handak mangibar iä bara bauntoggang ta-nahe, aku handak mawi djalahana olo ajungku, idjä djaton maku hobah bara djalae, mandjadi tamanang palus rusak.

8. Balon äwen tä arä haream intu aku bara baras hong saran tasik; mawi indue tä aku handak mampadumah olo tabela, olo pa rusak intu bentok andau; salenga aku handak malaboh akan lewu lalento tuntang kata:äwe:

9. Sampai iä, idjä manak hang-kudju, karâh unggounggul, tuntang bageto tahasenge: matanandau ai djari belep kahum ambo andau, iä djari mahamen palus njukok: maka tisae aku liandak mandjulu ke akan padang, intu baun musolie, koan Jehowa.

10. Kajah aku, o induku! basa ikau djari manak aku, mandjadi olo idjä injaing, tuntang ingalahi hong hapus tanah; alo aku djaton djari tulas dengae, tuntang djaton djari mangarintar, tapi olo handiai manjapa aku.

11. Maka koan Jehowa: Toto, aku handak mawat ikau, nukara

ikau mangat; aku handak mahelat ikau dengan musoh katika tjala-kam tuntang kadjakäm.

12. Angatim, aton sanaman idjä tau mamelek sanaman tuntang tam-baga idjä bara utara tä?

13. Aku handak maudjuluk ramo tuntang talo barega ain keton indu irampas, djaton bara rega; djetä tagal karä dosan keton, hong ha-pus tanah keton.

14. Tinai aku handak mamung-kat keton omba musoh keton akan tanah, idjä dia kasenan ke-ton; krana apui djari intokan huang kasangitku, djetä karâh manjeha keton.

15. O Jehowa! ikau bewäi idjä katawan, tahuu aku, awat aku, palus palâh akangku mawi olo idjä mangatah aku; äla manalua aku rusak awi kapandjang atäüm dengan äwen, tapi ingat, tagal ikau aku inawah.

16. Sana aku djari mandino aughm, djetoh indu panginangku; toto, aughm tä djari indu kahan-djak tuntang karantang atäiku; krana aku puna djari injewut huang aram, o Jehowa. Hatallan karâ kawan talo belom.

17. Aku djaton pudji ompat mon-dok hong äka olo panawah pa-njindir, djaton aku pudju ompat ramirami; malainkan awi lengäm aku magon mondok unggounggul, krana ikau djari manjuang aku dengan kasangitm.

18. Buhen kapähängku toh haradjur, tuntang himangku balalai, djaton maku halit? Tau ikau mandjadi akangku kilau panan-djaro, kilau kali idjä djaton bakan-dong danume?

19. Tagal tä, kakai augh Jeho-wa: Amon ikau buli aku, aku

handak buli ikau, uka ikau mendeng naharep baungku; tinai amon ikan mambaris idjä bahalap bara idjä papa, tä ikau indu njamangku. Murah bewäi äwen lawo akam, tapi ikau djaton haliae lawo akae.

20. Krana aku djari manampa ikau indu kota tambaga idjä dähen malawan olo tä; toto äwen karäh mangalahi ikau, tapi iä djaton tan mampalah ikau; krana aku hindjä dengam, handak maha ga ikau tuntang maliwus ikau, koan Jehowa. — (1,18.)

21. Toto, aku handak mansuwit mawat ikau bara lengän olo papa, tuntang handak maliwus ikau bara karakop olo gagah tä.

BAGI 16.

Olo Jehudi akan ihukum, tapi te pa ia akan iasi tinai.

1. Maka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Äla ikau masawü, äla ikau manak hatuü bawi hong kaleka toh.

3. Krana kakai augh Jehowa tahuu anak hatuü bawi, awang inakan intu äka toh, tinai tahuu in due idjä luas iä, tuntang tahuu bapae idjä manak iä hong äka toh:

4. Äwen karäh matäi paham kapähä, tuntang djaton inatum, djaton ingubur, tapi iä kilau tai hundjun petak; äwen karäh rusak awi padang tuntang lau, tinai hantue karäh kinan burong penda langit tuntang meton padang.

5. Krana kakai augh Jehowa: Äla manalih tamä human olo manatum, äla ompat olo manangis, äla ompat manjanjang iä, krana

aku djari manduan kasanangku bara utus olo toh, koan Jehowa, tuntang asingku dengan kasajangku;

6. Sampai olo hai tuntang olo korik akan matäi haiak hong tanah toh, tuntang djaton tarakubur, tinai djaton olo idjä manatum iä, atawa idjä mahiris arepe, tuntang manjukur takoloke tagal äwen tä.

7. Djaton kea olo akan mawi panginan haiak manatum, hapan mampong kolae tagal hantu tä, djaton kea idjä karäh mampihop iä hapan sangkir ampong tagal bapae atawa indue.

8. Äla kea ikau tamä huma äka panginan bagawi, mangat ombo äwen mondok, kuman mihop.

9. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä! aku handak mampaterai hong äka toh, intu matan keton tuntang kahum pambelom keton, augh karami tuntang augh kahandjak, augh karä bakalbanä tuntang karä popoh. — (7,34.)

10. Maka amon ikau masanan karä augh djetoh akan olo tä, tuntang äwen hamauh dengam: buhen Jehowa manukas tjalaka idjä paham tä akan ikäi? narai kadarhaka, narai dosan ikäi, idjä ikäi tiwas intu Jehowa, Hatallan ikäi?

11. Tä ikau akan tombah augh äwen: basa tato keton djari malihi aku, koan Jehowa, tuntang djari ompat hatalla beken, djari manempo djetä, palus djari sontop akae; tapi aku djari ilihie, tuntang iä djaton djari maha ga Totratku.

12. Tinai keton djari papa ha-

ream bara tato keton; krana toto, genep bitin keton belom tumon pikir atäi ai idjä papa, tuntang djaton maku manumon aughku. — (7,26.)

13. Tagal tä aku handak manganan keton bara tanah toh akan tanah, idjä bhin dia kasenan keton, dia kea tato keton; hetä naughe keton manjembah hatalla beken handau hamalem, basa aku djaton maku masih keton.

14. Tapi itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä maka olo djaton akan manjewut tinai: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah Misir;

15. Malainkan: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah hila utara, tuntang bara karä tanah, idjä akan hetä iä djari manganan äwen. Krana aku handak halalian äwen akan puna tanah ai, idjä djari inengaku akan tatoe.

16. Itä! aku handak manjoho arä olo palauk, koan Jehowa, idjä akan manawan äwen tä kilau lauk; limbah tä aku handak manjoho arä olo pamandop, idjä akan manawan äwen hong karä bukit, hong karä lungkoh tuntang hong karä hungkap batukarang.

17. Krana matangku manitip karä djalaе, djaton djetä basilim bara baungku, tuntang kadarhakae djaton basahokan bara matangku.

18. Tapi helo aku handak mama-läh kadarhakae tuntang dosae bandüä lipet, basa iä djari mangihal tanahku; iä djari manjuang joresangku hapan hantun talo matekiapi tuntang talo kabelä.

19. O Jehowa, idjä äka kwasangku tuntang kaabasku, äka kallindongku katika tjalaka! ikau ka-

räh inanggoh olo bara hapus saran petak, sambil hamauli: bapa ikäi djari manjores talo tandjaro tuntang haiang, idjä djaton baguna haliac.

20. Tau olon manampa hatalla akac, idjä puna djaton kea Hatalla?

21. Tagal tä, itä! sindä toh aku handak madjar iä, palus mamprahan akac lengängku tuntang kwasangku, mangat olo tä kasene arangku toto Jehowa.

BAGI 17.

Dosa upon karsak; baja huang Hattalla aton salamat.

1. Dosan Juda djari injurat dengan kalam sanaman, dengan hintan idjä batadjim, djetä djari imintik hong tampong atäie, tuntang intu pampang mesbeh keton:

2. Kilau anake mangenang mesbeh ai, tuntang pahewan ajue, tuntang batang kajuni dewae hong karä äka gantong.

3. Joh bukitku idjä hong padang tä, aku handak mandjuluk karä ramom, karä talo aim idjä barega, indu irampas, tuntang karä äkam gantong, tagal karä dosa idjä hapus saran tanahm.

4. Tä ikau karäh malekak joresam, idjä djari inengaku akam, djetä awim kea; aku handak mawi ikau mandjadi rewar musolm hong tanah, idjä djaton kasenam; krana keton djari mantokan apui kasanngitku, palus katatahi djetä manjeha. — (5.Mos.32,22.)

5. Kakai augh Jehowa: Tarasapa olo tä idjä harap olon, idjä harap isi kilau indu lengäc, palus

ataie undur bara Jehowa. — (*Masm. 118,8.*)

6. Krana iä kilau kaju ngahagas hong äka tunis, tuntang djaton mangkemä kahalap aton dumah, baja iä melai äka keang kahau hong padang, petak ngarising idjä dia iukong olo.

7. Tapi berkat olo tä idjä harap Jehowa, idjä Jehowa äka kamentenge.

8. Krana iä kilau batang kaju, idjä imbul hong saran danum, tuntang idjä mansuloh uhate lakau sungäi; iä djaton mangkemae, alo musim mandang, tapi dawie lamanjan haradjur; iä djaton parabanjelon pandang, tapi haradjur mammua, djaton balentas. — (*Masm. 1.*)

9. Atäi puna panipu haliae, paham bara talo handiae, tuntang paham papa; äwe tau kasenäe?

10. Aku, Jehowa, mangasene manitip ti, tuntang mariksa huange; tinai aku mamaläh intu genep olo tumon prangae, tumon buan karä gawie.

11. Kilau manok matan mahareun tantelohe, tapi djaton sampet mamusite, sampai anake blua, kakai olo tä, idjä mamumpong pa-natau sala; benteng pambelome iä akan malih iä, tinai lawin kadjaiae iä mandjadi olo gila.

12. Tapi padadusan kahai, äka kalindong bara solasolake tä, djetaä äka ita idjä brasih.

13. O Jehowa, äka kaharap Israël! olo handiae idjä malih iaku akan njukok, tuntang olo idjä undur bara ikau aree karäh injurat hong petak, krana iä malih Jehowa, tahasak danum kaharingan tä. — (2,13.)

14. Pakäläh aku, o Jehowa, tä

aku käläh; buah ikau mandohop aku, tä aku indohop, krana ikau idjä äka tarangku.

15. Itä, äwen hamauh dengangku: hong kwe augh Jehowa? naughe djetä lalus bewäi!

16. Tapi aku djaton djari hadjadjuan arepku mandjadi sakatik akam, tinai aku djaton djari radjin andau tjalaka tä dumah, ikau bewäi katawan tä; talo idjä djari injewut totokku, djetä budjur intu matam.

17. Äla ikau mandjadi indu pampikäh akangku, ikau idjä äka kalindongku katika tjalaka!

18. Soho olo idjä mangatah aku mahamen, tapi äla nalua aku mahamen; soho äwen tä taräwen, tapi äla nalua aku inaräwen; hararepan äwen hapan andau tjalaka, palus paramok iä lipet duä.

19. Kakai Jehowa djari hamauh dengangku: Lius, mendeng intu bauntonggang lewun djalahan olo ajungku, idjä hetä radja Juda tamä blua, tuntang intu karä bauntonggang Jerusalem;

20. Palus sanan akan äwen: hining augh Jehowa, keton radja Juda tuntang hapus olo Juda, tinai karä olo Jerusalem, awang tamä bara bauntonggang djetoh.

21. Kakai augh Jehowa: Buabuah keton totototo, äla mäton tanggongan intu andau sabat, tuntang äla mimbit tä tamä mahoroe bauntonggang Jerusalem.

22. Äla kea mamplua talo tanggongan baia human keton intu andau sabat, tuntang äla bagawi enen; tapi keton akan mamprasil andau sabat, kilau aku djari manjoho tato keton. — (2.Mos.20, 8.)

23. Tapi äwen djaton djari mahining, djaton manalingan pindinge, tapi iä djari manekang arepe, tantai djaton maku mahining, tuntang djaton maku tarima adjar.

24. Toh, amon keton radjin manumon aughku, koan Jehowa, sampai keton djaton maku manamän tanggongan mahoroe bauntonggang intu andau sabat, malainkan amon keton mamprasih andau sabat, palus djaton haliac bagawi intu andau tä:

25. Tä, maka radja tuntang mantir akan tamä bauntonggang lewu toh, idjä mondok hundjun padadusan Dawid, haiak mukong kareta tuntang hadjaran, iä tuntang karä mantire, tinai karä olo Juda, dengan karä olo Jerusalem; maka lewu toh akan iukong sampai katatahi.

26. Tinai olo karäh dumali bara karä lewun Juda, bara karä äka idjä hakaliling Jerusalem, bara tanah Benjamin, bara karä tanah randah, tuntang bara karä bukit hatinggang, tinai bara salatan, sambil mimbit parapah indu ingähu, parapah indu injambalih, parapah talo kinan, garo, tuntang parapah horumat akan human Jehowa.

27. Tapi djaka keton djaton manumon aughku, palus djaton maku mamprasih sabatku, mangat dia mäton tanggongan amon keton tamä mahoroe bauntonggang Jerusalem intu andau sabat: tä aku handak mantokan apui intu bauntonggange, djetä karäh mampalomos karä human Jerusalem idjä hai tuntang baha-lap, palus djetä djaton tarabelep.

BAGI 18.

Amon olo hobah atäie, tä iä ihaga; amon iä batekang, maka iä rusak.

1. Djetoh augh, idjä sampai Jeremia bara Jehowa, koea:

2. Lius, tauggoh human tukang blanai, hetä aku handak manjoho ikau mahining karä aughku.

3. Tumon tä aku mananggoh hu-nan tukang blanai; maka itä, iä aton nguan talo gawie hundjun bindange.

4. Maka petak tä idjä inampae akan blanai djaton bahoroe intu lengäe; tä iä mangumpale, manampa beken tinai, idjä tumon kakilak tukang tä.

5. Tä augh Jehowa sampai aku, koea:

6. Dia tumon gawin tukang toh aku kea tau mauampa keton, o ungkup Israel? koan Jehowa: itä! kilau petak intu lengän tukange, kalotä keton kea intu lengängku, o ungkup Israel. — (*Rom. 9,21.*)

7. Salenga aku hamauh mawi utus olo atawa karadjaan, aku handak marunap, mangarak palus marusak tä.

8. Tapi amon utus olo tä, idjä djari kalotä aughku mawi iä, hobah bara kadarhakae: tä aku handak mangarajau tagal kapapa tä, idjä djari ingahandakku mawi iä.

9. Tinai salenga aku hamauh tahiutus olo atawa tahiukaradjaan, aku handak mamangun tuntang mimbul tä.

10. Tapi amon iä mawi talo papa intu matangku, sampai djaton maku manumon aughku: tä aku handak mangarajau tagal kahalap tä, idjä djari indjandjiku handak malalus tä akac.

11. Toh, maka suman akan olo Juda tuntang olo Jerusalem, koam: kakai augh Jehowa: toto, aku manatap tjalaka akan keton, tuntang mangarangka hukum akan keton; toh, maka lobali keton, käläh geneup biti malih djalaе idjä papa, palus pabudjur djalan tuntang gawin keton. — (25,5.)

12. Tapi koan olo tä: Haiang, mananja aughm! malainkan ikäi handak mahoroe djalan ikäi kea. tuntang genep bitin ikäi handak malalus pikir atäie idjä papa. — (6,16.)

13. Tagal tä kakai augh Jehowa: Käläh isek marak karä olo kapir, äwe pudji mahining augh kalotä? Budjang bawi, Israel tä, mawi katalahae haliae.

14. Aton kea danum baku hong Libanon terai mahasor bara bukit akan karä tana? aton danum soho idjä sadingen tä palus pandit?

15. Tapi djalahan olo ajungku kalapean aku; äwen hagaro akan talo haiang; olo manampa talo äka tantarang hong djalaе, hong djalan idjä tatap bara usang tä, mangat äwen mahiwang akan djalan, idjä djaton implawa;

16. Mangat iä manampa tanahe indu äka pampikäh, äka katjitjis olo katatahi; olo handiai, idjä mahalau hetä, karäh djungun tuntang mamindi takoloke.

17. Kilau riwut timor aku handak manambalang äwen intu baun musohe; aku handak manalikut tuntang djaton manaharep iä kahum andau karusake.

18. Tä, maka koan äwen: Has, ita hakarangka mawi Jeremia; krana kwe äkae karä imam tau sala intu surat Torat; tirok puna djaton tau nihau bara olo pintar,

atawa augh bara karä nabi; has, ita mamukul iä hapan djela, tuntang äla ita paraba karä aughhe tä.

19. O Jehowa! senäh aughku, hining augh karä olo idjä mandjawap aughku.

20. Patut olo mamaläh kahalap hapan kapapa? krana äwen djari mangali palowang akan hambaruangku; ingat, aku djari mendeng naharep baum, mangat hamauh bahalap akan äwen, nakara mindali kasangitm bara äwen tä.

21. Toh, käläh djuluk karä anake akan lau, palus saragh iä akan padang, tuntang soho karä sawae mandjadi tamanang lomat anake, tinai balo, soho karä banae imukul impatäi, tuntang karä pambudjange hatuä impatäi padang kahum parang.

22. Sampai augh bawai lembut bara humae, amon ikau salenga marumpak iä hapan kawan parang; basa olo tä djari mangali palowang handak manawan aku, tuntang djari manenan djarat manantai paingku.

23. Tapi ikau, Jehowa, kasene karä akale mawi aku, handak mampatäi aku; toh, äla ikau mampun kadarhakae, tuntang äla mampuas dosae bara baum; tapi soho iä impalokang intu baum, palus awi äwen kahum katika kalaitm.

BAGI 19.

Jerusalem akan imusit kilau kosong petak.

1. Kakai augh Jehowa: Lius, pili kosong petak, tampan tukang blanai, palus duan haiak dengan

isut bakas olo arä, tuntang ba-kas imam.

2. Balalu blua, talih djanah Benhinom, idjä tandipah baun-tonggang hila salatan, palus ambo aughm, suman hetä karä augh, idjä insanangku akam;

3. Sambil hamauh: hining augh Jehowa, keton radja Juda tuntang olo hong Jerusalem; kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: toto, aku handak hararepan äka toh hapan tjalaka kalotä, sampai genep biti idjä mahining tä karäh mangarauing pindinge:

4. Basa olo toh djari malihi aku, sambil manakau äka toh, hagaro hetä akan hatalla beken, idjä djaton djari kasenae, tatoo tuntang karä radja Juda mahin dia kea, tinai iä djari manjuang äka toh hapan dahan olo idjä djaton kasalae.

5. Krana äwen djari mamangu äka gantong akan Baal, hapa mangahu anake indu parapah akan Baal, talo idjä djaton djari injohoku iä, djaton djari insanangku acae, ranange hong atäiku mahin dia. — (7,31.)

6. Tagal tä, itä! andaue karäh dumah, koan Jehowa, tä maka kaleka toh djaton hindai akan injewut Topet, atawa djanah Benhinom, tapi djanah pamuno.

7. Krana aku handak mampa-haiang tirok olo Juda tuntang Jerusalem hong äka toh, palus handak mampalokang äwen awi padang intu baun musohe, tinai awi lengän karä olo idjä mangatah tahasenge, tuntang aku handak manenga hantue indu kinan burong penda langit, tuntang meto hong petak.

8. Aku handak manampa lewu toh mandjadi äka pampikäh tun-tang äka katjitjis; genep biti idjä mahalau karäh djungun, sambil ngatjitjis tagal karä tjalakae. — (49,13.)

9. Tinai aku handak manjoho olo tä kuman isin anake hatuä bawi, genep bitin olo tä karäh kuman isin kolae, kahum kakalonge tuntang kadjakae, idjä ha-pan tä musohe, awang mangatah hambaruae, hararepania. — (5.Mos. 28,53.)

10. Tä, maka ikau akan ma-musit kosong tä intu matan karä olo, idjä dengam;

11. Tuntang ikau akan hamauh dengan äwen: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: kilau olo manusit sarangan tampan tukang petak, idjä djaton tau iharagapan tinai, kalotä kea aku handak mangarak utus olo toh tuntang lewu toh; tä äwen karäh ingubur hong Topet, bisa djaton äka beken hindai indu äka kubur.

12. Kakai aku handak mawi äka toh, koan Jehowa, tuntang karä olo huange, sampai lewu toh akan mandjadi kilau Topet.

13. Maka karä huma hong Je-rusalem, tuntang karä human radja Juda akan mandjadi sama kapalie kilau äka Topet tä; toto, huma handiae tä, idjä hundjun sapaue äwen djari hagaro akan tawon ramon langit, tuntang djari manusuh parapah talo ihop akan hatalla beken.

14. Djadi, amon Jeremia buli bara Topet, idjä akan tä Jehowa djari manjoho iä, uka manudjum, maka iä mendeng hong paranta-ran human Jehowa, sambil hamauh dengan olo arä:

15. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak hararepan lewu toh, tuntang karä lewun utus olo toh, hapan tjalaka, idjä djari injewutku acae, basa äwen manekang arepe, palus djaton maku manumon aughku.

BAGI 20.

Jeremia ihukum; tapi djaton iä djeta masuman augh Hatalla.

1. Maka amon Pashur, anak Imer, imam tä, idjä iangkat djadi mantir kapala hong human Jehowa, mahining Jeremia manudjum karä augh kalotä,

2. Tä Pashur mamukul nabi Jeremia, balalu manutup iä hong sipir, idjä intu äka gantong, intu bauntonggang Benjamin, idjä darah human Jehowa.

3. Maka djadi andau tinai Pashur mamplua Jeremia bara sipir. Tä Jeremia hamauh dengae: Jehowa djaton manggarä ikau Pashur, (*idjä hai.*) tapi Magor-misib. (*Pumpikäh hakaliling.*)

4. Krana kakai augh Jehowa: Itä! aku manampa ikau indu pam-pikäh akam tuntang akan karä sobatm; äwen karäh halelek awi padang musohe, haiak matam mitä tä, tuntang hapus Juda handak injaraghku intu lengän radja Babel, idjä karäh manamput äwen tawanan akan Babel, palus mawi iä hapan padang.

5. Tinai karä ramon lewu toh, hapus patäi äbese, karä talo barga, tuntang karä panatau radja Juda, aku handak mandjuluk tä intu lengän musohe, äwen karäh

marampas manduan djetä, palus mimbit tä akan Babel.

6. Maka ikau, Pashur, tuntang karä olo humam, akan tamput tawanan sampai Babel; hetä ikau karäh matäi, palus ingubur hetä, ikau tuntang karä sobatm, idjä acae ikau djari manudjum manandjaro.

7. O Jehowa! ikau djari makamat aku, tä aku tumon pakatm; ikau djari paham bara aku tuntang djari manang. Tapi aku toh indu hababaka olo hapus andau, uras äwen halalea aku.

8. Krana katahingku hamauh, mantehau sambil masuman tjalaka tuntang karusak tä, maka augh Jehowa bukungku impahawen tuntang ihalalea nongkang andau.

9. Tä koangku: terai, aku djaton handak mingat Iä tinai, tuntang djaton handak hamauh hapan arae. Tapi tä huang atäiku mandjadi kilau apui pangähu, idjä bakandong huang tolangku; aku sampai ujuh handak manahanan tä, tapi djaton kabawaku.

10. Krana aku mahining, arä olo manjapa aku, tuntang mam-pikäh aku hakaliling, koae: dawa iä; has, ita handak mandawa iä! Karä karampiku mangalulut aku tanggarurus, koae: ajaajau ita sondau buku, hapa mantakan iä, palus mamaläh arep ita mawi iä.

11. Tapi Jehowa mampahaik aku, kilau pangkalima idjä äka kikäh; tagal tä idjä mangatah aku karäh balongkang palus djaton bara pedah; äwen karäh njukok hliai, basa gawie djari gila kalotä; kahawae tä palus kata-tahi, djaton ingalapean tinai. — (1,8,19.)

12. Maka ikau, o Jehowa, Tu-

han karä kawan talo belom, idjä mangkemä olo tetek, tuntang mariksa atäi bua, soho aku mitä pamalähm, idjä akan ilalusm mawi olo tä, krana aku djari mandjuluk perkarangku akam.

13. Njanji akan Jehowa, tara Jehowa! krana iä djari mawat hambaruan olo pähä bara lengän olo darhaka.

14. Tarasapa andau, idjä hong tä aku inakan; andau tä, idjä intu tä induku djari luas aku, ala bara berkat. — (15,10.)

15. Tarasapa iä, idjä djari masanan akan apangku, koae: anak hatuä djari inakan akam; hapa mampahandjak iä.

16. Käläh olo tä mandjadi kilau lewu tä, idjä inambalik Jehowa, haiak djaton mangarajau; buah iä mahining lalento handjewu, tangis bentok andau;

17. Basa iä djaton djari mampatäi aku hong knai, palus induku mandjadi akan kuburku, inhi katatalhi.

18. Buhen kea aku djari inakan, uka mitä kasusah tuntang kapähä kalotä, haiak mampahapus karä andauku tuntang kahawen bewäi?

BAGI 21.

Jeremia masuman akan radja Sedekia, Jerusalem karäh toto dinou asang, tuntang iä karäh tawanan.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia, amon radja Sedekia manjoho Pashur, anak Malghia, tuntang Sepanja, anak Maaseja, imam tä, manalih iä, koae:

2. Käläh isek Jehowa akan ita,

krana Nebukadnesar, radja Babel, aton mamarang ita; ajaajan Jehowa handak mawi akan ita tuman karä gawie heran bahut, mangat äwen hadari bara ita.

3. Tä Jeremia hamauli dengan äwen duä tä: Suman akan Sedekia kalotoh:

4. Kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: toto, aku handak mulles ganggaman keton, idjä intu lengän keton, idjä hapan keton malawan radja Babel tuntang olo Kasdim, awang mangapong keton intu ruar kotan keton, tuntang aku handak mamumpong äwen tä haiahaiak hong lewu toh.

5. Bitingku handak mamarang keton hapan lengängku idjä inantadjok, tuntang penangku idjä abas, tuntang kalait, karahas dengan kasangitku paham.

6. Aku handak mamukul olo lewu toh, olon tuntang meto: äwen akan matäi awi peres papa paham.

7. Tinai limbah tä, koan Jehowa, aku handak mandjuluk Sedekia, radja Juda, tuntang karä mantir ajue, dengan olo arä handiai, idjä katapanan bara peres hong lewu toh, bara padang tuntang lau, akan lengän Nebukadnesar, radja Babel, akan lengän karä musohe, akan lengän äwen idjä mangatah tahasenge; tä olo tä karäh mawi äwen hapan baun padang; olo tä djaton akan manisa, masih tuntang manjanjaung äwen.

8. Tinai sanan akan olo arä toh: Kakai augh Jehowa: itä! aku hararahan intu baun keton djalan pambelom tuntang djalan pampatäi.

9. Idjä melai hong lewu toh,

iä akan matäi awi padang , awi lau tuntang peres: tapi idjä blua manjembah olo Kasdim, idjä mangapong keton , iä karäh belom , palus manamput hambaruae kilau talo rampase.

10. Krana aku djari manintu baungku akan lewu toh indu tjalakae, djaton djaka indu kahalape , koan Jehovah. Lewu toh karäh indjuluk akan radja Babel, mangat iä manusule.

11. Tinai tahuu ungkup radja Juda suman: hining keton augh Jehovah.

12. O keton , ungkup panakan Dawid! kakai augh Jehovah: putus budjubudjur keton haiak dajewu , palus liwus olo irarat bara lengän olo gagah, belä kasangitku malajap kilau apui, balalu manjeha sampai djaton tarabelep, tagal kadarhakan gawin keton.

13. Itä ! aku handak mantakan ikau idjä melai helat djanah, ikau bukit hong padang tä, koan Jehovah; keton idjä hamauh : äwe tau maroboh ita , atawa äwe tau sampai äka ita ?

14. Aku handak mamaläh keton tumon bua gawin keton , koan Jehovah; aku handak mantokan apui intu iä idjä padet kilau kajuan ; djetä akan manjeha talo handiai hakaliling lepah lomos.

BAGI 22.

Hukum insuman akan radja teño , Joahas, Jojakim tuntang Jeghonias.

1. Kakai augh Jehovah: Lius, tanggoh human radja Juda , palus sanan augh toh hetä .

2. Koam : hining augh Jehovah,

o radja Juda , ikau idjä mondok hundjun padadusan Dawid , ikau tuntang karä mantirm , tuntang hapus olo ajum , idjä tamä mahoeroe bauntonggang djetoh.

3. Kakai augh Jehovah: lalus kabudjur tuntang katetek , liwus olo ihenjek bara lengän olo gagah, tinai äla mahanjek olo tamuäi, nolä tuntang balo ; äla keton mararat, tuntang äla manusuh dahan olo awang djaton kasalae hong äka toh.

4. Amon keton totototo manumon augh toh, tä maka radja , idjä mondok hundjun padadusan Dawid , akan tamä blua bauntonggang huma toh , mukong karetta tuntang hadjaran , iä , karä mantire tinai olo ajue.

5. Tapi djaka keton djaton manumon augh toh, tä aku djari sumpah manjewut arepku, koan Jehovah , huma toh akan karak-karaka bewäi.

6. Krana kakai augh Jehovah tahuu human radja Juda: Ikau kilau Gilead intu aku , kilau tantan Libanon , tapi aku handak mawi ikau mandjadi benjem, lewu idjä djaton iukong olo.

7. Krana aku djari manukas kutoh olo parusak mawi ikau , genep biti tuntang ganggamae. äwen karäh manäweng karä batang seder aim awang kampili , balalu mandjakah tä akan apui.

8. Tä arä olo kapir karäh mahaalu lewu toh , sambil hamauh dengan sama arepe: buhen Jehovah djari mawi lewu hai tä kalotä ?

9. Tä olo karäh tombah: basa äwen djari manganan djandjin Jehovah , Hatallan ai, palus sontop intu hatalla beken , sambil ma-

10. Ela keton manangis tagal olo matäi, äla manatum iä; tapi käläh tangis tagal olo idjä tawan-an tä, krana djaton haliai iä akan haluli tinai mitä tanah äkae inakan.

11. Krana kakai augh Jehowa tahuu Joahas, anak Josia, radja Juda, idjä djari marentah manganti liau bapae Josia, idjä inamput bara äka toh: Djaton haliai iä akan haluli tinai.

12. Tapi iä akan matäi intu äkae inamput tawanan, palus iä djaton akan mitä tanah toh tinai.

13. Kajah olo, idjä mamangun humae hapan kadarhaka, tuntang manatap karonge hapan kasalan; iä hadjadjuan olo ai bagawi haiang, djaton manenga upahe;

14. Sambil hamauh: aku handak mamangun akangku huma idjä hai haliai, tuntang karong idjä bungas; tuntang iä manampa arä panjengok hetä, tinai djetä ilasähe hapan kaju seder, tuntang injapu hapan taluga.

15. Angatm, ikau haradjur akan marentah, basa ikau mambudjok arepm hapan kaju seder tä? Dia liau bapam djari kuman mihop kea, hajak malalus kabudjur tuntang katetek, tuntang iä batuah bewäi?

16. Iä djari mamatut perkaran olo pähä tuntang tjalaka, tä maka iä batuah; djaton djetä awie ka-sene aku? koan Jehowa.

17. Tapi matam tuntang atäim baya manintu kisit kakoho, ikau handak manusuh dahan olo idjä djaton bara kasalan, handak marajap tuntang mararat bewäbewäi.

18. Tagal tä, kakai augh Jehowa tahuu Jojakim, anak Josia, radja Juda: Olo djaton karäh ma-

natum iä, koae: kajah akaku, kajah betauku! Olo djaton akan manatum iä, koae: kajah tuan, kajah panambahan!

19. Iä karäh ingubur kilau kolidai; olo karäh manunda hantue manganan iä kedjau bara bauntonggang Jerusalem.

20. Dai tantan Libanon, tangis: ambo anghm hong Basan, kariak bara Abarim, krana karä mantirm idjä ingilakm djari ramok.

21. Aku djari masuman tä akam helohelo, katika ikau magon sanang; tapi koam: aku djaton parabae. Djetä puna hadatm bara katabelam, ikau djaton maku manumon aughku.

22. Riwut akan manambalang karä sakatikm, tuntang karä mantirm akan nihau tawanan; djaton tau dia ikau mahamen palus njukok tagal karä kadarhakam.

23. Ikau, idjä toh mukong Libanon, tuntang manjarangan hong batang seder! kilen ampicim karäh tinai, amon kapähäm mantakan ikau, kilau kapähän olo bawi idjä luas?

24. Belom aku, koan Jehowa, alo Jeghonia, anak Jojakim, radja Juda, aton kilau tisin tjap intu lengängku gantau, mahin handak imarutku manganan ikau; — (2.Kron.36,9.)

25. Aku handak mandjuluk ikau akan lengän olo, idjä mangatah tahasengm, intu lengän olo, idjä äka kikähm, intu lengän Nebukadnesar, radja Babel tä, tuntang olo Kasdim.

26. Aku handak manganan ikau tuntang indum, idjä djari manak ikau, akan tanah beken idjä puna dia tanah keton, maka hetä keton akan matäi. — (2 Radja 24,12.)

27. Maka tanah, idjä paham ingenange handak inulie, djaton iä akan bulie tinai.

28. Kilen, olo toh, Jeghonia tä, kilau talo idjä batawah tuntang ingarak? aton iä kilau talo idjä djaton barega? buhen tinai iä tuntang panakae djari indjakah, inganan akan tanah awang dia kasenae?

29. Joh tanah, tanah, tanah! hining augh Jehowa!

30. Kakai augh Jehowa: Awi manjurat olo tä mandjadi akan tamang, olo idjä djaton batuah hapus umure; krana hapus panakae dialo idjä biti karäh batuah, mangat mondok hundjun padadusan Dawid, tuntang marentah tanah Juda.

BAGI 23.

Mantir, imam tuntang nabi idjä papa impudji, tinai hukum insanan akae; panumah Kristus, Sakatik bahalap tä, insunan.

1. Pajah keton, karä sakatik, idjä marusak sambil manamburup kawan idjä puna ajungku, koan Jehowa.

2. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Hatallan Israel, tahuu karä sakatik tä, idjä manjakatik djalah-an olo ajungku: Keton djari manamburup tabiringku, djari maharak iä, tuntang djaton djari manonggo iä; itä! aku handak mamalah kadarhakan gawin keton intu keton, koan Jehowa.

3. Tapi bitingku handak manampunae tinai tisan tabiringku bara karä tanah, idjä akan hetä aku djari maharak iä, palus aku handak manduan iä akan puna

kandange; tä iä karäh manak dahangdahanga.

4. Tuntang aku handak mammalembut Sakatik akan olo tä, idjä toto karäh manjakatik iä, sampai olo tä djaton akan mikäh hindai, djaton taräwen, djaton intakan, koan Jehowa.

5. Itä! katika karäh dumah, koan Jehowa, maka aku handak mampalembut akan Dawid Salundik idjä tetek tä; iä akan indu radja, marentah bahalap tuntang batuah, sambil malalus kabudjur tuntang katetek hong petak. — (30,3.Jes.4,2;32,1.)

6. Katika tä Juda karäh lapas, tuntang Israel akan melai sanang; djetoh arae, idjä tumon tä olo manggarä iä: Jehowa idjä äka katetek ita. — (33,16. 1.Kor.1,30.)

7. Tagal tä, itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä olo djaton akan hamauh hindai: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah Misir!

8. Tapi: belom Jehowa, idjä djari magah panakan ungkup Israel, palus djari mimbit iä bara tanah hila utara, tuntang bara karä tanah, idjä akan hetä aku djari maharak iä! Krana äwen akan melai intu puna tanahe tinai.

9. Tahuu karä nabi atäiku ngambuar intu huangku, karä tolangu halipak; angatku kilau olo babusau, idjä lajau awi anggor, tagal Jehowa tuntang tagal aughe idjä brasih.

10. Krana tanah kontep olo bakanjji, sampai tanah pungupungut awi sapa, äka murep hong padang lepah keang; basa gawin äwen uras papa, tuntang prentahe djaton budjur.

11. Krana nabi tuntang imam uras haliau darhaka; alo hong humangku mahin aku sondau kardarhakae, koan Jehowa.

12. Tagal tä djalan ai akan mandjadi kilau äka malisen hong kakaput, äka äwen tanggarurus palus balongkang; krana aku handak hararepan iä hapan tjalaka intu njelon pamaläh, koan Jehowa.

13. Toto, aku djari mitä arä kagila intu karä nabi Samaria kea, olo tä manudjum hapan aran Baal, tuntang mampalajang olo ajungku, Israel;

14. Tapi intu karä nabi Jerusalem aku mitä kakihal paham; äwen baja bakandji, tuntang manandjaro, tinai manantiring lengän olo parajap, belä olo hobah bara kardarhakae. Uras äwen tä kilau Sodom intu aku, karä oloe sama kilau Gomora.

15. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, tahu karä nabi tä: Toto, aku handak pakanan olo tä hapan panamar, tuntang mampihop iä hapan danum peru; krana awi karä nabi Jerusalem kaliau djari lembut akan hapus tanah.

16. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Äla keton tarima augh karä nabi, idjä manudjum akan keton; äwen mampalajang keton; iü masanan paitä atäi ai bewäi, tuntang djaton tumon augh Jehowa. — (6,14.)

17. Äwen haradjur hamauh deng-an olo, idjä manawah aku: Jehowa djari masuman, keton karäh mangat batuah bewäi; — tinai akan karä olo idjä manandjong tumon pikir atäi ai: tjalaka djaton karäh sampai keton.

18. Krana äwe äwen tä djari ompat Jehowa hakarangka? äwe djari mitä atawa mahining aughe? äwe djari manjenäh aughe mangasene tä?

19. Itä! talo saloh balewut ain Jehowa akan dumah paham kasangite, talo badjea idjä sarsaro'i haliai; djetä akan lawi mawi takolok olo darhaka. — (30,23.)

20. Kalait Jehowa djaton akan undur, sampai iä malalus tuntang mampalepah talo idjä kahandak atäie; dapit intu katatesan karä andau keton akan mingat harati tä totototo.

21. Aku djaton djari manjoho karä nabi tä, tinai äwen tä kanaha lembut bewäi; aku djaton djari hamauh dengae, mahin äwen manudjum kea.

22. Krana djaka äwen toto djari ompat manamuni aku hatirok, toto, iä djari masuman karä augh-ku akan djalahana olo ajungku, tuntang djari mambalang äwen bara djalae idjä papa, tinai bara karä kardarhakan gawie.

23. Aton aku toh Hatalla idjä tokep bewäi, koan Jehowa, tuntang djaton Hatalla akan kedjau kea?

24. Tau kea olo manjahokau arepe intu äka basilim, sampai aku djaton tau mitä iä? koan Jehowa. Djaton hapus langit tuntang petak basuang aku? koan Jehowa.

25. Aku toto djari mahining talo awang insuman karä nabi, idjä manudjum manandjaro hapan arangku, koae: aku djari nupi, aku djari nupi!

26. Kilen katahic djetä melai hong atäi karä nabi, idjä manu-

djum tandjaro? Iä puna nabin tipun atäi ai.

27. Idjä handak manamput djalahan olo ajungku ngalapean arangku, tagal karä nupie, awang insanae akan karä kolae; sama kilau karä tatoe djari kalapean arangku tagal Baal.

28. Nabi idjä puna panupi, naughe iä masuman nupie; tapi nabi idjä äka aughku, käläh iä masuman aughku totototo: krana akan en tikil mäwoi paräi? koan Jehowa.

29. Dia aughku kilau apui? koan Jehowa; kilau tasal idjä maramok batukarang? — (*Ibran. 4,12.*)

30. Tagal tä, itä! aku handak mawi karä nabi, koan Jehowa, idjä manakau mambalang aughku bara kolae.

31. Itä! aku handak mawi karä nabi, koan Jehowa, idjä hapan augh ai, sambil hamauh: Iä djari masumae.

32. Itä! aku handak mawi äwen, idjä manudjum nupi tandjaro, koan Jehowa, sambil masuman tä, tuntang mampalajang olo ajungku hapan tandjaroe tuntang augh haiang ai, alo aku djaton djari manjoho iä, djaton djari mamehä iä, tinai iä djaton haliae baguna akan ntus olo toh, koan Jehowa.

33. Maka amon olo toh, atawa nabi, atawa imam, akan misek ikau, koae: narai tinai prentah hukum Jehowa? tä ikau akan tombah aughe: narai prentahe? aku handak manganan keton, koan Jehowa.

34. Tinai amon nabi, atawa imam, atawa olo beken hamauh: tä prentah hukum Jehowa; — toto,

aku handak mamalah mawi olo tä tuntang ungkup humae.

35. Kakai patut keton hamauh, genep biti dengan kolae, tuntang dengan sama arep keton: kilen panombah Jehowa, narai augh Jehowa?

36. Äela manjewut tä tinai prentah babehat ain Jehowa; krana akan genep biti augh ai bewäi karäh mandjadi babehat, basa keton nambalik augh Hatalla idjä belom, Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan ita.

37. Tagal tä keton akan misek nabi: kilen panombah Jehowa dengam? narai Jehowa djari hamauh?

38. Tapi basa koan keton: prentah babehat ain Jehowa: — tagal tä kakai augh Jehowa: basa keton manjewut augh Jehowa prentah babehat, alo aku djari manjoho keton, koangku: äla keton hamauh: prentah babehat ain Jehowa:

39. Tagal tä, toto, aku handak ngalapean keton lepalepah; keton tuntang lewun keton, idjä djari inengaku akan keton tuntang akan tato keton, aku handak manganae bara baungku.

40. Aku handak manampa kahawen tuntang katawah akan keton katatahi, idjä djaton kalapean.

BAGI 24.

Tanding hapan duä karandjang korma tä.

1. Itä! Jehowa mamprahan akangku aton duä karandjang korma, ingkes intu baun human Jehowa; limbah Nebukadnesar, radja

Babel, djari manamput Jeghonia, anak Jojakim, radja Juda, tuntang karä mantir Juda, tinai karä tukang kaju dengan tukang saman, tawanan bara Jerusalem, palus djari mimbit äwen akan Babel. — (2. Radja 24,14.)

2. Hong karandjang idjä tä aton korma paham kahalape, kilau korma idjä solake masak; tapi hong karandjang idjä tinai papa, djaton tarakinan awi kapapae.

3. Ti Jehowa hamauh dengangku: Narai aton gitam, o Jeremias? Tombah aku: Bua korma; idjä bahalap, iä bahalap haliae; idjä papa tangkalan papa haliae, sampai djaton tarakinan awi kapapae.

4. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

5. Kakai augh Jehowa, Hatal-lan Israel: kilau bua korma idjä bahalap toh tumon tä aku handak manahiu masih olo Juda idjä tamput tatawan, idjä djari imungkatku bara äka toh akan tanah olo Kasdim.

6. Aku handak manangkilik masih iä, tuntang handak halalian iä akan tanah toh; aku handak mamangue, tuntang djaton mangarak iä tinai; aku handak mimbul iä, djaton marunape timai. — (31, 28.)

7. Tinai aku handak manenga akae atai idjä kasene aku, aku toh Jehowa; palus olo tä akan mandjadi indu djalahana olo ajungku, tinai aku karäh indu Hatal-lae; krana äwen karäh hobah akangku hapan salepah atäie.

8. Tapi kilau korma papa tä kalotü kapapae, sampai djaton tarakinan, koan Jehowa, kakai aku handak mawi Sedekia, radja Juda, tuntang karä mantire, tinai karä

tisan olo Jerusalem, idjä katapanan hong tanah toh, tuntang idjä melai intu Misir. — (29,17.)

9. Aku handak mandjuluk iä akan tjalaka, palus handak manamburup iä kumbangkumbanga hong karä karadjaan hapus petak, nakara äwen mandjadi indu tawah, tanding tuntang tabean, tinai indu sapa hapus hong karä äka, idjä akan tä aku djari manganan iä.

10. Tinai aku handak manjoho padang, lau tuntang peres mantakan äwen, sampai äwen impalomos bara tanah, idjä djari inenga-ku akae tuntang akan tatoe. — (Esegh.14,21.)

BAGI 25.

Olo Juda tawanan akan Babel udju pulu njelo katahie.

1. Djetoh augh, idjä sampai Jeremias tahu hapus utus olo Juda, intu njelo äpat kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda tä, djetä njelo idjä solake kahum Ne-bukadnesar, radja Babel:

2. Idjä insuman nabi Jeremias akan karä olo Juda, tuntang karä olo Jerusalem, koae:

3. Bara njelo telowalas kahum Josia, anak Amon, radja Juda, palus sampai andau toh, djadi duä pulu telo njelo toh, maka augh Jehowa djari sampai aku. tuntang aku djari masanan tä akan keton totototo; tapi keton djaton haliae maku mahininge.

4. Tinai Jehowa djari kindjap manjoho karä reware, nabi tä, tanggoh keton; tapi keton djaton haliae

maku mahining, tuntang djaton maku manalingan pinding keton. uka manumon.

5. Æwen djari hamauh: lobah keton, genep biti bara djalaé idjä papa, tuntang bara kadarbakan gawin keton, tä keton haradjur akan melai hong tanah, idjä djari inenga Jehowa akan keton tuntang akan tato keton, palus katahi.

6. Æla omba hatalla beken, uka manempo iä tuntang manjembah iä, belä keton marahas aku awi tampan lengän keton, sampai aku imbit tjalaka mawi keton.

7. Tapi keton djaton djari manumon aughku. koan Jehowa, malainkan keton djari marahas aku awi tampan lengän keton, indu tjalakau keton kabuat.

8. Tagal tä koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Basa keton puna djaton maku mahining anghku.

9. Itä! aku handak manjoho manduan karä djalahan olo bara hila utara, koan Jehowa, tuntang reworku Nebukadnesar, radja Babel tä kea; aku handak mimbit olo tä mawi tanah toh, tuntang mawi karä olo idjä mukong hetoh, tinai karä djalahan olo idjä hakaliling, aku handak mangerem tuntang marusak iä, manampa iä mandjadi indu katjitjis tuntang kabuenjem katatali.

10. Aku handak manipaterai maramak olo tä augh karami tuntang kahandjak, augh bakalbanä tuntang popoh, augh galingan dengan kalawau sumbo.

11. Hapus tanah toh akan mandjadi indu karusak tuntang kabuenjem, tä karä djalahan olo toh akan manempo radja Babel udju

pulu njelo katahie. - (27,22.*Esra 1,1.Dan.9,2.*)

12. Tapi amon udja pulu njelo tä djari hapus, tä aku handak mamaläh karajap radja Babel, tuntang karä olo ai. koan Jehowa, palus mawi hapus tanah olo Kasdim: aku handak manampa tä mandjadi karusak katahie.

13. Aku handak malalus mawi tanah tä karä augh, awang djari insanangku acae, karä augh awang djai injurat hong surat toh, idjä inudjum Jeremia tahu karä djalah han olo tä:

14. Sampai djalahan olo idjä bakan kapal tuntang radja hai akan mahađipen äwen tä kea. Kakai akn handak mamaläh mawi äwen tunmon kapatute, tumon karä gawin lengae.

15. Krana kalotoh Jehowa, Hattalan Israel, djari hamauh dengangku: Duan sangkir anggor kassangitku toh bara lengängku, palus pihop hapan tä karä djalahan olo, idjä injohiku ikau manalihe:

16. Nakara äwen tä mihope, palus hujonghajang tuntang njanjau tagal padang tä, idjä handak impaitku mamarak äwen.

17. Tä aku djari manduan sangkir bara lengän Jehowa, tuntang aku djari mampihop hapan tä karä djalahan olo, idjä djari injoho Jehowa aku manalihe,

18. Iä tä: Jerusalem tuntang karä lewun Juda, tuntang radjae dengan karä mantire, nakara äwen rusak palus benjem, mandjadi indu äka katjitjis tuntang sapa, tumon awang djari andau toh:

19. Tinai Parao, radja Misir, tuntang karä reware, karä mantire, tinai olo ai samandiai;

20. Karä tanah Arab, karä ra-

djan tanah Us, karä radjan tanah Pilisti, Askalon, Gasa, Ekron, tuntang tisan Asded;

21. Edom tuntang Moab, tinai olo Amon:

22. Karä radja Tirus, karä radja Sidon, radjan karä pulau idjä dipah tasik;

23. Dedan, Tema, Bus, tuntang karä olo idjä basukur;

24. Karä radja Arab, tinai karä radjan olo idjä balutbaluten, awang melai hong padang benjem;

25. Karä radja Simii, karä radja Elam, karä radja Madai;

26 Karä radja hila utara, awang tokep tuntang awang kedjau haia-haiak, karä karadjaan hapus kallunen, awang aton hundjuu petak. Maka radja Sesagh tä akan mihop rahian bara karä olo tä.

27. Maka awi ikau hamauh dengan olo tä: kakai augh Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: ihop keton busabusa, tuntang muta palus balongkang, uka äla keton tau mendeng tinai intu baun padang, idjä handak impaitku mamarak keton.

28. Maka amon olo tä djaton maku manjambut sangkir tä bara lengäm, uka mihope, tä koam dengan äwen: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: djaton tau dia keton mihop tä!

29. Krana itä! huang lewu idjä injewut tumou arangku aku manampara mahukum, tau keton lapas bara hukum? Toto, keton djaton akan lapas bara hukum; krana aku mangahau padang mantakan olo handiai idjä mukong petak, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom. — (1.Petr.4,17.)

30. Maka ikau akan manudjuni karä augh toli akan äwen, sambil

hamauh dengae: Jehowa karäh njakungkong bara äcae gantong, tuntang mambo aughe bara äcae melai idjä brasih, iä karäh njakungkong paham mawi äcae melai; iä karäh mahalap, kilau olo pamähes, mawi karä olo hong petak.

31. Augh latento tä mandas saran petak; krana Jehowa aton perkarae dengan karä djalahan olo, iä handak masara karä isi samandiai; tuntang karä olo parajap handak indjuluke akan padang, koan Jehowa.

32. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo helom: Itä! tjalaka lembut hatuntut hatuntut, bara djalahan idjä palus akan beken; talo badjea paham akan lembut bara saran petak.

33. Tä olo idjä impatái Jehowa karäh hakalampah andau tä bara saran petak palus sarae silae; äwen djaton inatum, djaton iä induan tuntang ingubur, malainkan iä mandjadi kilau tai hong petak. — (7,33.)

34. Tangis, karä sakatik! bawai tuntang baring arep keton hong kawo, keton idjä kapala kawan tä, krana andau keton impatái djari sampai, tuntang keton inamburup; tä keton akan balongkang pusit, kilau sarangan barega.

35. Karä sakatik mahin djaton kea tau hadari, tuntang kapala kawan tä djaton kea tau mahakan.

36. Tä karä sakatik karäh manangis, tuntang karä kapala kawan tä karäh mambawai, basa Jehowa djari marusak talo urepe;

37. Tanae idjä basiwoh tuntang sanang tä djari rusak awi kalason kasangit Jehowa.

38. Kilau singa tabelia Iä djari

malih kalekae, tumon tä tanah äwen djari rusak awi kalason kagahe, awi kasangite idjä hasep tä.

BAGI 26.

Jeremia indawa uka impatäi; tapi iä lapas tinai indohop Ahikam.

1. Maka intu tamparan kardjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, augh toh sampai bara Jehowa, koae:

2. Kakai augh Jehowa: mendeng ikau hong parantaran human Jehowa, tuntang suman akan olo bara karä lewun Juda, awang tamä hetä, uka sombajang hong human Jehowa, karä augh toh, idjä djari imetähku ikau masumae, ala ikau manapas idjä kabawak augh.

3. Ajajau olo handak tarima aughm, tuntang genep biti hobah bara djalae idjä papa; tä aku handak mangarajau tagal kapapa tä, idjä handak hapaku hararepan iä tagal kadarhakan gawie. — (36,3.)

4. Toh, awi ikau hamauli dengan äwen: kakai augh Jehowa: djaka keton djaton maku manumon aughku, tuntang belom tumon Toratku, idjä djari inengaku intu baun keton,

5. Mangat keton mahining augh karä reworku, nabi tä, idjä kim-djap djari injohoku tanggoh keton, tapi djaton kea keton djari tarima aughe:

6. Tä, maka aku handak mawi huma toh kilau Silo, tuntang lewu toh akan indu bawak sapan karä utus olo hong petak. — (7,14.)

7. Maka karä imam, nabi tun-tang olo arä mahining Jeremia masanan karä augh tä hong human Hatalla.

8. Djadi, amon Jeremia terai masanan talo handiai, idjä djari injoho Jehowa iä masanan akan olo arä, tä maka karä imam tun-tang nabi tinai olo arä manawan iä, sambil hamauh: Ikau patut impatäi.

9. Krana buhen ikau djari manudjum hong aran Jehowa, koam: huma toh akan mandjadi kilau Silo, tinai lewu toh karä rusak, sampai djaton idjä biti olo huange? Palus hapus olo arä hapumpong mawi Jeremia hong human Jehowa.

10. Amon karä mantir kapalan Juda mahining karä perkara tä, maka äwen hagoet bara äka radja tamä human Jehowa, palus mondok intu bauntonggang taheta intu human Jehowa.

11. Tä karä imam tuntang nabi hamauh dengan karä mantir kapala, haiak olo arä, koae: Olo toh patut hukum impatäi, krana iä djari manudjum mawi lewu toh, tumon pinding keton djari mahininge.

12. Tapi tombah Jeremia, koae dengan karä mantir kapala, tuntang dengan olo arä: Jehowa djari manjoho aku manudjum mawi huma toh, tuntang mawi lewu toh, hapan karä augh tä, idjä djari hining keton.

13. Toh, pabudjur dasar tuntang gawin keton, balalu tumon augh Jehowa, Hatallan keton, tä Jehowa karä mangarajau tagal tjala-ka tä, idjä djari insanae mawi keton.

14. Tapi aku, itä! aku intu

lengän keton, naughe keton mawi
aku tumon kapatut tuntang ka-
budjur intu matan keton.

15. Tapi buah keton katawan
tantutantu, amon keton mampatäi
aku, toto keton karäh mamuat
daha idjä djaton kasalae akan hun-
djun arep keton, tinai akan lewu
toh, tuntang karä olo huange;
krana toto haliae, Jehowa djari
manjoho aku tanggoh keton, uka
masanan karä augh toh akan pin-
ding keton.

16. Tä, maka mantir kapala tun-
tang karä olo arä tombah augh
imam dengan nabi tä: Olo toh
djaton patut hukum matäi, krana
iä djari hakotak dengan ita hapan
aran Jehowa, Hatallan ita.

17. Tinai isut bakas tanah aton
mendeng, palus hakotak dengan
hapus olo arä, koae:

18. Migha, olo Maresa tä, djari
manudjum djaman Hiskia, radja
Juda, sambil hamauh dengan ha-
pus olo Juda, koae: kakai augh
Jehowa, Tuhan karä kawan talo
belom: Sion karäh iluku kilau
tana, tuntang Jerusalem akan man-
djadi indu tujok batu, tuntang
lungkoh äka huma toh akan man-
djadi indu kajuan.

19. Aton kea Hiskia, radja Ju-
da, tinai hapus olo Juda djari
mampatäi iä? paham haream äwen
mikäh Jehowa, palus musok intu
baun Jehowa, sampai Jehowa ma-
ngarajau tagal tjalaka tä, idjä
djari insumae mawi äwen. Buhen
ita toh handak mamapa hamba-
ruan ita paham?

20. Aton kea idjä biti bihin,
idjä manudjum hong aran Je-
howa, iä tä Uria, anak Semaja,
bara Kiriatjearim; iä tä manu-
djum mawi lewu tuntang tanah

toh, tumon karä augh Jeremia
kea.

21. Maka amon radja Jojakim
tuntang karä mantire idjä hai,
tinai karä kapalae mahining augh
tä, tä radja handak mampatäi iä;
maka amon Uria mahining tä, iä
mikäh balalu hadari, palus sam-
pai Misir.

22. Tapi radja Jojakim manjoho
olo akan Misir, Elnatan, anak
Aghbor, tuntang olo beken tinai
ompat iä;

23. Äewen tä manduan Uria bara
Misir, mimbit iä sampai radja Jo-
jakim, maka iä tä mampatäi iä
hapan padang, tuntang manganan
hantue lakau karä kubur olo pa-
njelat.

24. Maka lengän Ahikam, anak
Sapan, hindjä Jeremia, belä iä
injaragh akan lengän olo arä, uka
impatäie. — (2.Radja22,12.)

BAGI 27.

Juda tuntang karä djalahan olo idjä
hakaliling hetä djaton tau dia mamenda
Babel.

1. Intu tamparan karadjaan Jo-
jakim, anak Josia, radja Juda,
augh djetoh sampai Jeremia bara
Jehowa, koae:

2. Kakai augh Jehowa dengang-
ku: Tampa ugar akam tuntang
talie, kepan tä intu tekokm.

3. Palus pait tä akan radja
Edom, tuntang akan radja Moab,
radjan olo Amon, radja Tirus,
radja Sidon, hapan lengän saro-
hae, idjä tanggoh Sedekia, radja
Juda hong Jerusalem. — (25,21.)

4. Soho sarohae tä masuman
akan karä tuan ai: kakai augh

Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel. patut keton masuman akan tuan keton kakai:

5. Aku djari manampa petak, tuntang karä olon, tinai karä meto idjä hundjun hapus petak, hapan kwasangku idjä hai, tuntang lengängku idjä indjudjuku, palus aku manenga tä akan barangai olo tumon kabudjur intu matangku.

6. Maka toh, aku djari manenga karä tanah tä intu lengän Nebukadnesar, radja Babel, re-warku tä; karä meto padang kea mahin djari inengaku acae, uka manempo iä. — (Dan.2,37.)

7. Tinai karä djalaham olo akan manempo iä, tuntang anaketuntang iisoe, njamah katika tanah ai kea sampai; tä maka arä utus olo bakkal, tuntang arä radja hai karäh mahadjipen iä.

8. Djadi genepe utus olo, tuntang genepe karadjaan, idjä djaton maku manempo Nebukadnesar, radja Babel tä, tuntang djaton maku manjontop tekoke penda ugar radja Babel: maka utus olo tä aku handak manggapie hapan padang, lau tuntang peres, koan Jehowa, sampai aku djari mampalomos olo tä hadjamban lengän ai.

9. Tagal tä äla tarima augh karä nabin keton, augh karä nudjum, karä olo panupi, olo idjä pitä hulubalang tuntang tawan pampatah dewa, idjä hamauh dengan keton, koae: keton djaton akan manempo radja Babel tä.

10. Krana olo tä manudjum tandjaroe akan keton, uka mimbit keton kedjau bara tanah keton, sampai aku manganan keton, palus keton rusak.

11. Tapi utus olo tä, idjä ma-

njontop tekoke penda ugar radja Babel, palus manempo iä, utus olo tä handak injohoku melai intu tanahe, koan Jehowa, iä karäh malan hetä tuntang melai huange.

12. Limbah tä aku hakotak dengan Sedekia, radja Juda, tumon karä augh toh, koangku: Sontop tekokm mamenda ugar radja Babel; awi manempo iä tuntang olo ajue, tä keton akan belom.

13. Krana buhen keton handak matäi, ikau tuntang karä olo ajum, awi padang, lau tuntang peres? tumon djari augh Jehowa taliu genepe utus olo, idjä djaton maku manempo radja Babel tä.

14. Toh, äla keton tarima augh karä nabi tä, idjä masanan akan keton, koae: keton djaton akan manempo radja Babel tä; — krana äwen manudjum tandjaroe bewäi akan keton.

15. Krana aku djaton djari manjoho äwen, koan Jehowa, tapi iä manudjum tandjaroe hapan arangku, nakara aku manganan keton. palus keton rusak, tuntang karä nabi tä, idjä manudjum akan keton.

16. Tinai aku hamauh dengan karä imam, tuntang hapus olo arä, koangku: Kakai augh Jehowa: äla keton tarima augh karä nabin keton, idjä manudjum akan keton, koae: toto, ramon human Jehowa tä karäh badjeleng ilian tinai bara Babel; krana olo tä manudjum tandjaroe bewäi akan keton. — (28,3.)

17. Äla keton harap aughe, malainkan awi keton manempo radja Babel, tä keton karäh belom; krana buhen lewn toh akan indu rusak bewäi?

18. Tapi paribasa olo tä toto nabi, djaka augh Jehowa toto intu iä, käläh toh iä blaku intu Jchowa, Tuhan karä kawan talo belom, mangat ramo tä, idjä magon hong human Jehowa tuntang intu human radja Juda, awang katapasan hong Jerusalem, äla kea tamput irampas akan Babel.

19. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, tahu toros hai tä, tahu talagapanjaup tuntang karä rakar tä, tahu tisan karä ramoe tä, idjä katapasan hong lewu toh. — (2.Radja 24,14; 25,13.)

20. Idjä hindai djari irampas Nebukadnesar, radja Babel, metoh iä manamput Jeghonia, anak Jojakim, radja Juda, bara Jerusalem tawanan akan Babel, haiak karä olo hai hong Juda tuntang Jerusalem:

21. Toto, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahu karä ramo tä, idjä katapasan intu human Jehowa, tuntang intu human radja Juda, timai hong Jerusalem:

22. Akan Babel djetä karäh inamput, palus akan melai hetä, sampai katika, amon aku karäh manahiu tä tinai, koan Jehowa: katika tä aku bandak minbit tä tinai, palus halalian tä tinai akan äka toh.

BAGI 28.

Hananja manandjaro; hukume insanan Jeremia.

1. Djadi, intu njelo tä kea, kahum tamparan karadjaan Sede-

kia, radja Juda, intu njelo äpat, bulan limä, maka Hananja, anak Asur, nabi tä idjä bara Gibeon, hamauh dengangku hong human Jehowa, intu baun karä imam tuntang olo arä samandai, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: aku djari mamelek ugar radja Babel.

3. Duä njelo hindai maka aku handak halalian akan äka toh karä ramon human Jehowa, idjä djari irampas Nebukadnesar, radja Babel, bara äka toh, idjä imbite akan Babel. — (27,19.)

4. Tinai aku handak mimbit Jeghonia, anak Jojakim, radja Juda, tuntang olo handiai, idjä inamput tawanan bara Jnda, idjä sampai Babel, buli kaleka toh tinai, koan Jehowa; krana aku handak mamelek ugar radja Babel tä.

5. Tä nabi Jeremia hamauh dengan nabi Hananja, intu baun karä imam, tuntang intu baun olo aiä handiai, idjä mendeng hong human Jehowa;

6. Koan nabi Jeremia: Amen. käläh Jehowa malaluse! käläh Jehowa mandähen karä aughm, idjä djari inudjum awim; mangat iä halalian karä ramon human Jehowa, tuntang mimbit olo handiai. awang djari inamput tawanan, buli bara Babel akan äka toh.

7. Tapi toh, hining ikau augh djetoh, idjä insumangku intu pindingm, tinai intu pinding olo arä.

8. Arä nabi djaman horan, idjä helo bara aku tuntang bara ikau, djari manudjum parang, tjalaka tuntang peres mawi arä tanah, tuntang arä karadjaan awang hai:

9. Toh, amon nabi manudjum

kasang , tuntang augh nabi tä tulus kea, tä nabi tä karäh kasanan, djaka Jehowa toto djari manjoho iä.

10. Tä, maka nabi Hananja mengkak ugar tä bara tekok nabi Jeremia, sambil mamelek tä.

11. Tuntang Hananja hamauh intu baun olo arä, koae: Kakai augh Jehowa: kalotoh aku handak mamelek ugar Nebukadnesar, radja Babel, limbah hapus duä njelo, palus mengkak tä bara tekok karü utus olo. Maka nabi Jeremia hagoet buli äkae.

12. Tapi augh Jehowa sampai Jeremia, limbah nabi Hananja djari mengkak mamelek ugar tä bara tekok nabi Jeremia, koae:

13. Lius, suman akan Hananja, koam: kakai augh Jehowa: ugar kaju djari imelekm, toh ikau akan manampa ugar sanaman manganti djetä.

14. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karü kawan talo belom, Hatallan Israel: Aku djari mangkepan ugar sanaman intu tekok karü djalahian olo toh, uka iä manempo Nebukadnesar, radja Babel: djaton tau dia olo manempo iä, krana karü meto padang kea mahin djari inengaku akae.

15. Maka koan nabi Jeremia dengan nabi Hananja: Hining toh Hananja! Jehowa djaton djari manjoho ikau, baja ikau kabuatin djari mampaharap olo toh hapan tandjarom.

16. Tagal tä kakai augh Jehowa: Itä! aku mainbaring manganan ikau bara petak; njelo djetoh ikau akan matäi, basa ikau djari hamauh, inuas olo dengan Jehowa.

17. Tumon tä nabi Hananja ma-

täi hong njelo djetä kea, intu bulan udju.

BAGI 29.

Surat Jeremia impaitakan karä olo Juda idjä tawanan hong Babel, masuman kaputut gawie akan äwen.

1. Maka djetoh karä augh surat tä, idjä impait nabi Jeremia bara Jerusalem akan karä mantir kapala awang djari tampat tawanan, tinai akan karä imam, nabi, tuntang akan hapus olo arä, idjä djari tawanan awi Nebukadnesar bara Jerusalem akan Babel.

2. Limbah bara radja Jeghonia, tuntang sawan radja, tuntang mantir dalam, tinai karä mantir kapala hong Juda dengan Jerusalem, haiak karä tukang kaju dengan tukang sanaman djari nihau bara Jerusalem.

—(2.Radja 24,15.)

3. Iä mampait surat tä hadjamban lengän Elasa, anak Sapan, äwen duä Gemarja, anak Hilkia, idjä injoho Sedekia, radja Juda akan Babel, tanggoh Nebukadnesar, radja Babel. Maka kakai augh:

4. Kakai augh Jehowa, Tuhan karü kawan talo belom, Hatallan Israel, dengan karä olo tawanan, idjä djari injohoku tawanan bara Jerusalem akan Babel.

5. Pangun huma, äka keton tau melai, awi mambulan kabon, mangat tau kuman buae;

6. Awì masawä, mangat manak hatuä bawi, tinai pasawä anak keton idjä hatuä, tuntang pabanä anak keton idjä bawi, mangat iä kea manak hatuä bawi, dahangda-hanga hetä, uka äla munos.

7. Gau kahalap akan lewu tä, idjä akan hetä aku djari manjoho keton tawanan, haiak laku acae intu Jehowa, krana huang berkat ai keton kea tamput bara berkat.

8. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Ela keton maku imunga karä nabi tuntang nudjum, idjä marak keton, tinai äla tarima olo panupi baris keton, idjä injohö keton nupi akan keton. — (14, 14.)

9. Krana olo tä manudjum tandelier hapan arangku; aku djaton djari manjoho iä, koan Jehowa.

10. Krana kakai augh Jehowa: Toto, amon udju pulu njelo djari hapus hong Babel, tä aku handak manjupa keton, tuntang malalus augh asingku akan keton, balalu halalian keton tinai akan äka toh. — (25,11.)

11. Krana aton bewäi pikirku akan keton, koan Jehowa, pikir kasanang, tapi djaton pikir tjala-ka, aku handak malalus tä akan keton dapit tumon kaharap keton.

12. Tä keton karäh blaku intu aku, tuntang lius musok aku, maka aku handak tarima augh keton.

13. Keton karäh manggau aku palus sondau, asal keton manggau aku hapan salepah atäi. — (5. Mos. 4,29.)

14. Maka aku handak injondau keton, koan Jehowa, tuntang aku handak paterai keton tawanan, tinai handak manumpong keton bara karä utus olo, bara karä kaleka, idjä akan hetä aku djari maharak keton, koan Jehowa: tuntang aku handak halalian keton buli äka tä tinai, idjä bara hetä aku djari manjoho keton tawanan.

15. Basa koan keton: Jehowa djari mampendeng arä nabi akan ikäi hong Babel.

16. Tagal tä kakai augh Jehowa tahuu radja tä, idjä mondok hundjuu padadusan Dawid, tinai tahuu karä olo idjä melai hong lewu toh, iü tä karä paharin keton, idjä djaton djari tampat tawanan haiak dengan keton;

17. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Toto, aku handak manjoho padang, lau tuntang peres manjangkelang äwen; tinai aku handak mawi äwen kilau bua korma awang papa, idjä djaton tarakinan tagal kapapae. — (24,8.)

18. Tuntang aku handak manjasah likut olo tä hapan padang, lau tuntang peres, tinai aku handak manamburup iä kumbangkumbanga akan karä karadjaan hong petak, mandjadi indu sapa tuntang karusak, tinai indu äka kajitjis, haiak indu tawah karä utus olo, idjä akan hetä aku djari maharak iä.

19. Basa äwen tä djaton djari manumon aughku, koan Jehowa, metoh aku djari kindjap manjoho karä reworku, nabi tä, tanggohi iä: tapi keton djaton maku malining, koan Jehowa.

20. Tapi käläh keton handiai, idjä djari tampat tawanan, idjä djari injohoku bara Jerusalem akan Babel, hining keton augh Jehowa!

21. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahuu Aghab, anak Kolaja, tinai Sedekia, anak Maaseja, idjä manudjum nanandjaro akan keton, hapan arangku: Itä! aku handak mandjuluk äwen duä tä akan lengän Nebukadnesar, radja Babel; iü tä

karäh mampatäi äwer intu baum keton. — (27,10.)

22. Tuntang karä olo Juda, idjä tawanan hong Babel, karäh manjewut iä indu tanding sapa, koae: käläh Jehowa mawi keton kilau Sedekia äwen duä Aghab, idjä matüi injehäi radja Babel belobelom.

23. Basa äwen tä paham marajap hong Israel, tuntang habandong dengan sawan kolae, tinai masuman augh tandjaro hapan arangku, idjä djaton djari imetähku iä; aku idjä katawan tä, tuntang idjä saksie, koan Jehowa.

24. Tinai ikau akan hamauh mawi Semaja, olo Nehalam tä:

25. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: basa ikau djari mampait surat hapan aram akan olo arä idjä hong Jerusalem, tuntang akan Sepanja, anak Maaseja, imam hai tä, tinai akan karä imam awang beken, idjä kalotoh aughe:

26. Jehowa djari manampa ikau mandjadi imam gantin imam Joada, uka keton mangapala human Jehowa, mingat karä olo gila tä, idjä mangarasau manjewut arepe nabi, mangat manutup tuntang mamanga iä.

27. Toh, buhen ikau djaton madjar Jeremia, olo Anatot tä, idjä manjewut arepe nabi intu keton?

28. Krana iä djari manjoho olo tanggoh ikäi hong Babel, masanan kalotoh: tawanan tä tahi hindai: pangun bewäi huma, tuntang melai hetä, imbul pambulan, kuman buae.

29. Maka imam Sepania djari mambasa surat tä intu pinding nabi Jeremia.

30. Tagal tä augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

31. Soho olo tanggoh äwen idjä tamput tawanan tä, sanan: kakai augh Jehowa tahu Semaja, olo Nehalam: Basa Semaja djari manudjum akan keton, alo aku djaton djari manjoho iä, sambil mampaharap keton intu tandjaroë,

32. Tagal tä, maka kakai augh Jehowa: itä! aku handak mamaläh mawi Semaja, olo Nehalam tä, tuntang panakae, sampai djaton idjä biti hindai acae, idjä melai intu marak utus olo toh, tinai djaton iä akan mitä kahalap tä, idjä handak ilalusku intu djalahon olo ajungku, koan Jehowa: krana iä djari mias olo dengan Jehowa.

BAGI 30.

Limbah tjalaka idjä paham djalahon olo ain Hatalla karäh indohop, tinai Radjae idjä toto karäh marentah iä.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia. koae:

2. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: bintik karä augh tä, idjä djari insumangku akam, huang surat.

3. Krana itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä maka aku handak paterai djalahon olo ajungku, Israel tuntang Juda tä, tawan, koan Jehowa, tuntang aku handak halalian äwen buli tanah tä timai, idjä djari inengaku akan taoe, mangat iä akan manjores tä.

4. Maka djetoh karä augh, idjä djari insanau Jehowa tahu Israel tuntang Juda.

5. Krana kakai augh Jehowa:

Ita mahining augh pampikäh, uras panaräwen , tapi djaton kasanang!

6. Isek, ingat, tau olo hatuä pähä manak? Maka kilen tinai aku mitä karä olo hatuä tä murut kahange, kilan olo bawi idjä handak Inas, tinai ampin baue uras kalas lali?

7. Pajah! andau tä babehat haliae, djaton pudji kalotä; djetä katika kadjakä akan Jakob; tapi iä akan ilapan kea bara tä.

8. Krana intu andau tä, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, aku handak mamelek ugar bara tekokm, tuntang manggeto pa song bara lengäm , nakara olo beken djaton akan mahadipen ikau hindai.

9. Tapi äwen karäh manempo Jehowa, Hatallae, tinai radjae David tä, idjä handak impalembutku akan äwen.

10. Tagal tä äla mikäh, ikau, o reworku Jakob, koan Jehowa, äla taräwen , joh Israel! krana itä! aku handak maliwus ikau bara taunah idjä kedjau, tuntang panakam bara tanah äkae tawanan; tä Jakob akan buli, belom sanang tuntang landang, djaton idjä akan manaräwen iä.

11. Krana aku mampahaik ikau, koan Jehowa, handak maliwus ikau: krana aku handak mampalomos karä olo kapir tä, idjä marak äwen akan djari manganan ikau; tapi aku djaton handak mampalomos ikau, baya aku handak madjar ikau ombeombet, belä ikau mado arepm brasih, djaton kasalam.

12. Krana kakai koan Jehowa: Peresm tä papa haliae, tuntang himangm djaton tau halit.

13. Djaton idjä biti, idjä batokäi nguan lutam, tatamba djaton aim.

14. Karä kapatolm ngalapean ikau, djaton paraba ikau , krana aku djari mamukul ikau kilau mamukul musoh, hapan djara katulas, djetä tagal kadarhakam idjä paham, basa dosam kutoh karäe.

15. Buhen ikau mambawai tagal peresm, tuntang tagal kapähäm idjä baka matäi? tagal kahain kadarhakam , tinai tagal dosam idjä kutoh karäe aku djari mawi ikau kalotä.

16. Maka karä olo idjä djari kuman ikau akan kinan kea; karä idjä djari mandjakä ikau akan tawan; karä olo idjä djari marampas ikau akan irampas tinai, tuntang olo handiae idjä djari manarik ikau akan handak mandjuluke indu inarik kea.

17. Krana aku handak mampanjurong akam tuntang mampahalit himangm, koan Jehowa; basa olo manggarä ikau: idjä inganan tä. Sion djaton olo tahiue hindai.

18. Kakai augh Jehowa: Itä! aku handak paterai karä tingkap Jakob tawan; tinai aku handak masih karä äkae melai, lewue tä karäh imangun tinai hong lungkohé. tuntang huma sombajang tä impendeng tumon ampie solake.

19. Bara hetä karäh lembut augh tara tuntang njanji; krana aku handak mangapal iä, tuntang djaton haliae iä munos; aku handak mamphai iä, tapi djaton haliae iä naniha.

20. Panakae karäh mandjadi kilau djaman horan, tuntang ungkup olo tä karäh indähen intu baungku, tinai aku handak mamalah mawi karä olo idjä mararat iä.

21. Iä, idjä äka kahiae tä, karäh lembut bara äwen , Idjä marentah tä karäh blua bara bentok

üwen, iä tä handak injohoku manggapi, tinai iä karäh marantep aku; krana äwe iä tä idjä mandal, uka tau manggapi aku? koan Jehowa.

22. Maka keton akan mandjadi djalahian olo ajungku, tuntang aku toh handak mandjadi Hatallan keton.

23. Itä! riwut barat Jehowa karäh dumah manjangit, talo badjea paham sawosawoh, palus lawo mawi takolok olo darhaka.

24. Kalason kasangit Jehowa tä djaton akan terai, sampai iä djari malalus kahandak atäie. Dapit intu katatesan karä andau keton karäh mingat tuntang harati tä.

BAGI 31.

Hapus ntus olo ain Hatalla karäh salamat, Hatalla handak manampa djandji taheta akan äwen.

1. Katika tä kea, koan Jehowa, aku handak indu Hatallan karä hamputan olo Israel, tuntang olo tä akan indu djalahian ajungku.

2. Kakai augh Jehowa: Olo idjä katapanan bara padang, djari sondau asi hong padang tunis benjem, iä tü Israel; aku handak hagoet mampalandang iä.

3. Bara kedjau bewäi Jehowa djari mamala akangku. Toto, aku djari sintu ikau, sintangku palus katatahi, tagal tä aku djari mambet ikau hapan asi marantep aku.

4. Toh, maka aku handak mangapal ikau tinai, tä ikau toto bakapal, o budjang bawi, Israel; ikau karäh ramirami bagandang tinai, omba olo busik bagandut.

5. Ikau akan mimbul pambulan anggor tiuai hundjun bukit Sama-

ria, maka olo idjä mambulan tä akan kuman buae kea.

6. Krana katika karäh dumah, amon karä olo djadjaga hong bukit Epraim mantehau; has, tatap keton, ita hagoet akan Sion, tanggoh Jehowa, Hatallan ita.

7. Krana kakai augh Jehowa: Handjahandjak, lahap tagal Jakob, basasurak tagal kapalan karä olo kapir! ambo augh mantehau, njanji tuntang hamauh: o Jehowa, haga olo ajum, Israel idjä katapanan tä.

8. Toto, aku handak manduan olo tä bara tanah bila utara, handak mamumpong iä bara hapus saran petak, tuntang karä olo ba-butä dengan olo kait, karä olo batih tuntang idjä haru luas awang marak äwen: sampai karäan haliä äwen karäh buli kantoh.

9. Haiak manangis äwen karäh dumah tuntang blaku doa, tä aku handak magah iä, mimbit iä sampai tahasak danum, mahoroe djalan rampar, äcae djaton tau tantarang, krana aku puna bapa Israel, Epraim tä anakkku idjä bakas. — (50,4.)

10. Hining augh Jehowa, o karä olo kapir! suman akan karä pulau idjä kedjau, sambil hamauh: iä, idjä djari manamburup Israel, handak mamumpong iä tinai, tuntang handak manonggo iä kilau sakatik manonggo kawan ai.

11. Krana Jehowa djari manewus Jakob, tuntang djari maliwus iä bara lengän olo, idjä abas bara iä:

12. Tagal tä äwen karäh dumah, haiak basasurak hong bukit Sion, batawotawon iä karäh dumah tanggoh ramo panengan Jehowa, tanggoh gendom tuntang anggor, tinai undus, tabiri sapi, tuntang hambaruae karäh mandjadi kilau ka-

bon idjä injiram, djaton akan ngaring tinai.

13. Tä karä budjang bawi karäh ramirami bagandut, tinai budjang hatuä tuntang olo bakas haiahaiak: krana aku handak malih tatume mandjadi kahandjak, tuntang handak mampong iä, haiak mampahandjak iä limbah karä kapähäe tä.

14. Aku handak mameda atai karä imam hapan enjak, tinai djalahan olo ajungku karöh tohok awi kutoh ramongku, koan Jehowa.

15. Kakai augh Jehowa: Aton lembut hong Rama augh tatum, augh tangis paham haliae: Rahel manatum tagal anake, tuntang iä djaton maku iampong tagal anake, basa djetä djaton hindai. — (1. Mos.35,19. Matt.2,18.)

16. Tapi kakai augh Jehowa: Sarenan tangism, terai djohon matam, krana kapähäm tä toto aton balähe, koan Jehowa; krana äwen tä karäh buli baira tanah musohé.

17. Krana akai karä panakam aton kutoh kaharape, koan Jehowa, krana panakam akan buli tanah ajue.

18. Aku djari mahining bewäi Epraim masuman kapähäe, koae: ikau djari mandjara aku, aku toto indjara kilau sapi tabela. idjä hindai impalinek. Obah aku, tä aku toto hobah, krana ikau Jehowa, Hatallangku. — (17,44.)

19. Toto, limbah aku iobah, aku djari manjasal, tinai limbah aku djari kasene arepku, aku mamantu bitingku tuntang mahamen; toto, aku njukok, basa aku indu mananggong kahawen tagal karajapku pesangku tabela.

20. Dia Epraim anakku idjäingilakku? dia iä idjä anak äka hu angku? Krana aku mingat bewäi

talo idjä djari insanangku acae, tagal tä huangku blasut dengae, djaton tau dia aku masih iä, koan Jehowa. — (Hos.11,8.)

21. Tampa kata, pendeng toros akan, awi manintu atäim akan djalan tä, idjä djari ihoroem: buli tinai, o budjang bawi, Israel, buli tinai akan karä lewum djetoh!

22. Kilen katahie ikau handak namuäi, o anak bawi idjä parisang siasiar? krana Jehowa djari manampa talo taheta hong petak: sawä akan mamalok banae tinai.

23. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Augh toh tinai olo karäh hapee hong tanah Juda, tuntang hong karä lewue, amon aku mampaterai tawanae: käläh Jehowa mamberkat ikau, joh äka katetek, ikau bukit idjä brasih! — (29,14.)

24. Juda tuntang karä olo lewun ai samasama akan melai hetä, olo malan tuntang olo idjä gojang-gapa dengan kawan metoe.

25. Krana aku handak mameda hambaruan idjä ujuh, tinai mamuas karä hambaruan awang kapähä, — (Matt.11,28.)

26. Tagal tä aku djari misik haiak bilikbalingau, tapi tirohku tä paham bakalis.

27. Itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, tä aku handak mampanak ungkup Israel tuntang ungkup Juda, olon tuntang meto.

28. Sama kilau aku djari mangkarenä gawingku tagal olo tä, uka marunap, mangarak, mandarai, marusak tuntang mawi tjalaka, kalotä kea aku handak mangkarenä gawingku tagal olo tä, uka mamang-un haik mimbul, koan Jehowa.

29. Katika tä olo djaton akan hamauh hindai: karä bapae djari

kuman kantan anggor, palus kasingan anake manjilo. — (*Esegh.* 18,2.)

30. Malainkau genep biti aku matäi tagal kasalan ai kea, tinai genep olo idjä kuman kantan bua, kasingae kea akan manjilo.

31. Toto, katika aton dumah, koan Jehovah, tä aku handak manampa djandji taheta dengan ungkup Israel tuntang ungkup Juda. — (*Ibran.* 8,8.)

32. Djaton tumon djandji tä, idjä djari inampaku dengan karä tatoe, metoh aku ngagalan lengäe mamplua iä bara tanah Misir; tuntang djandji tä äwen djaton djari maha-gae, baja aku akan mamaksa mahukum iä, koan Jehovah.

33. Malainkan djetoh djandji tä, idjä handak inampaku dengan olo Israel limbah bara katika toh, koan Jehovah: aku handak maneuga Toratku intu huange, tinai manjurat tä intu tampong atäie: aku handak indu Hataliae, tuntang olo tä akan djalaham ajungku.

34. Tinai djaton hindai genep olo tä akan madjar kolae tuntang paharie, koae: käläh mangasene Jehovah! Krana olo handiai karäh kasene aku, hai korik, koan Jehovah; krana aku handak mampun kadarhakae, tuntang djaton mingat dosae hindai. — (33,8.)

35. Kakai koan Jehovah, idjä manenga matanandau indn kalawa handau, tinaí bulan tuntang karä bin-tang tumon atohe indu kalawa hamalem, idjä manggerek tasik sampai riake gotogotok, Jehovah, Tuhan karä kawan talo beloin, puna arae:

36. Amon karä atoh talo tä lepah bara baungku, koan Jehovah, tä maka panakan Israel kea akan lepah,

sampai iä djaton indu utus olo hindai intu baungku haradjur katahin karä andau.

37. Kakai augh Jehovah: Amon olik mukur langit ngambo, tuntang mariksa galang petak ngiwa, tä aku handak maungan hapus panakan Israel tagal karä gawie tä, koan Jehovah.

38. Itä! katika aton dumah, koan Jehovah, tä maka lewu toh karäh imangun tinai akan Jehovah, bara tjandin Hananeel sampai bauntong-gang putting lewu tä.

39. Tali sipay akan mahalau djetä tinai mimes lungkoh Gareb, mules tinai sampai Goat.

40. Hapus djanah hantu kea tuntang kawo tä, tinai hapus tanah sampai sungäi Kidron, mimes putting bauntonggang hadjaran hila timor, karäh indu äka brasih ain Jehovah; maka djetä djaton karäh irunap atawa imelek tinai.

BAGI 32.

Jeremia mamilil tana akan indu kata, olo Israel toto akan buli tanahe.

1. Djetoh augh Jehovah, idjä sampai Jeremia intu njelo sapulu kahum karadjaa Sedekia, radja Juda, njelo djetä njelo hanjawalas kahum Nebukadnesar.

2. Katika tä kawan parang radja Babel mangapong Jerusalem, tuntang nabi Jeremia aton inutup hong huma djadjaga, idjä darah human radja Juda. — (2. Radja 25,1.)

3. Krana Sedekia, radja Juda, djari manjoho manutup iä, koae: Buhen ikau manudjum, koam: kakai augh Jehovah: itä! aku man-

djuluk lewu toh akan lengän radja Babel, iä akan mandinoe.

4. Sedekia, radja Juda, mahin djaton karäh mahakan lengän olo Kasdim, tapi toto, iä karäh injaragh akan lengän radja Babel, bitie karäh hakotak dengae, tuntang matae karäh manampajah iä: — (34,3.)

5. Iä karäh mimbit Sedekia tawanan akan Babel, hetä kea iä akan melai sampai aku manjoho iä matäi, koau Jehowa; alo keton mamarang malawan olo Kasdim, djaton kea keton manang.

6. Maka koau Jeremia: Augh Jehowa djari sampai aku, koae:

7. Itä! Hanameel, anak mamam Salum, karäh tanggoh ikau, koe: awi ikau mamili tanangku, idjä hong Anatot, krana ikau idjä tokep patut mamili tä.

8. Tumon tä maka Hanameel, anak amaku tä, tanggoh aku hong äka djadjaga, kilau augh Jehowa, sambil hamauh dengangku: Pili tanangku tä, idjä hong Anatot, idjä intu tanah Benjamin; krama djetä patut akam, basa ikau kola tokep; käläh pili tä akam. Tä aku harati djetä augh Jehowa.

9. Palus aku mamili tana tä, idjä hong Anatot, bara Hanameel, anak amaku tä, tuntang aku manimbang rear acae, udjuwalas sekel salaka.

10. Tinai aku maneken surat, tuntang mantjatjak djetä, haiak manduan olo saksi mitäe, metoh aku manimbang rear tä hapan taradju.

11. Limbah tä aku mina surat mamili tä, idjä intjatjak indam-pul tumon hadat prentah, tinai salinae idjä bukäi.

12. Tuntang aku manenga surat

mamili tä akan Barugh, anak Nerija, Nerija anak Maghseja, intu matan Hanameel, anak aina-ku, tuntang intu matan karä olo saksi, idjä djari maneken tanda tangae huang surat mamili tä, intu baun karä olo Jehudi, awang aton huang äka djadjaga.

13. Maka aku manjoho Barugh intu baun karä olo tä, koangku:

14. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Duan surat toh duäduä, surat mamili idjä intjatjak indam-pul tuntang salinae idjä bukäi toh, palus ina tä hong landai petak, mangat tau ihaga tahi.

15. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Dapit olo karäh mamili tinai huang tanah toh huma, tana, pambulan anggor.

16. Maka limbah aku djari manenga surat mamili tä akan Barugh, anak Nerija, aku blaku intu Jehowa, koangku:

17. Kajah, pangkahai Tuhan Jehowa! Toto, ikau djari manampa langit tuntang petak hapan kaabasm idjä paham, tuntang lengäm idjä inantadjokm, tuntang puna djaton talo idjä mahin bahali akain.

18. Ikau idjä malalus asim akan bakojakojan, haiak mamaläh kadar-hakan bapae intu pakuan anake idjä rahian bara iä: ikau pangkahai Hatalla, idjä paham kwasa, Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom puna aram:

19. Idjä paham kapintar karä akalm, tuntang paham kwasa karä gawim; krana matam haradjur riaram mitä karä djalan olo kalunen, mangat manenga akan genep bititu-mon djalan ai, kapatut gawie. — (10,6;16,17.)

20. Ikau idjä djari manampa kutoh kata tuntang talo heran hong tanah Misir, palus sampai andau toh, alo intu olo Israel alo intu olo beken, ikau djari mampahai aram, kilau atou andau tohi.

21. Ikau djari mamplua djalahan olo ajum, Israel tä, bara tanah Misir, hapan kata tuntang talo heran, hapan lengäm idjä kwasa tuntang penangm idjä inantadjokm, hapan talo pamipikäh idjä paham.

22. Ikau djari manenga akan äwen tanali toh, idjä djari injumpahm akan karä tatoe, handak manenga tä acae, tanah idjä nahasak djobon tusun meto tuntang danum madu.

23. Maka sana olo tä djari tamä, tuntang djari manduan tä indu joresae, tä iä djaton djari manumon aughm, tuntang djaton djari belom tumon Toratm; djaton talo idjä, awang djari injohom äwen mawie, djari ilaluse: tagal tä ikau djari magah mawi äwen karä tjalaka toh.

24. Itä! kota tasaran tä! djetä djari tokep lewu, uka mampalah tä; badjeleng lewu akan indjuluk intu lengän olo Kasdim, idjä mamarang mangapong tä, tagal padang, lau tuntang peres: tumon djari pasumam, toto kea tulus kalotä, ikau kea aton mitä tä.

25. Tinai ikau, o pangkahai Tuhan, Jehowa, djari manjoho aku: pili akam tana tä hapan rear, tuntang duan olo saksi mitae, alo lewu toh karäh injaragh akan lengän olo Kasdim.

26. Tä augh Jehowa sampai Jeremiah, koae:

27. Itä, aku toh Jehowa, Hatalan karä isi: aton kea talo idjä, idjä bahali akangku?

28. Tagal tä kakai augh Jehowa:

Itä! aku mandjuluk lewu toh akan lengän olo Kasdim, akan lengän Nebukadnesar, radja Babel, toto lewu toh karäh dino awie.

29. Olo Kasdim, idjä mamarang lewu toh, akan tamä kea, balalu manusul lewu toh, mangähu iä lepah lingis tuntang karä huma, idjä hundjun sapaue olo djari hagaro akan Baal, tuntang djari manusuh parapah talo ihop akan hatalla beken, hapee mamparahas aku.

30. Krana panakan Israel tuntang panakan Juda bara pesae tabela baja djari mawi talo papa bewäi intu matangku; krana panakan Israel haradjur djari mamparahas aku hapan tampan lengäe, koan Jehovah.

31. Krana katahin lewu toh atou, bara andau olo djari mamangun tä palus andau toh, baja djetä manampa kalaiktu, tuntang bukun kasangitku, sampai aku akan manungan iä bara baungku;

32. Tagal karä kadarhakan lo Israel tuntang olo Juda, idjä iawie hapee marahas aku, äwen tuntang karä radjae, mantire, imame, tinai nabin äwen, tuntang karä olo Jerusalem samandiae:

33. Idjä djari manalikut aku tuntang djaton manaharep, alo aku haradjur madjar äwen totototo, tapi äwen djaton maku mahining tuntang tarima adjar.

34. Tinai äwen djari mingkes ta lo kadjilek idjä hapee hong lumangku, idjä djari inggarä tumon arangku, hapee mangihal djetä. — (2.Radja 21.4.)

35. Iä djari manampa äka gantong ain Baal, idjä hong djanah Benliinom, uka mampatandjong mainapui anake hatuä bawi akan Mologh, talo idjä djaton haliae injohoku iä, ranang atüiku mahin dia

kalotü: äwen mawi talo kihal kakai, uka mamahir olo Juda badosa.

— (3 Mos.18,21.)

36. Maka toh, tagal tä kakai augh Jehowa, Hatallan Israel, tahu lewu toh, idjä koan keton, iä indjuluk akan lengän radja Babel awi padang, lan tuntang peres:

37. Itä! aku handak mamumpung olo tä baia karä tanah, idjä akan hetä aku djari manganan iä huang kalaitku, huang kasangitku tuntang paham karahasku; aku handak halalian äwen tä tinai buli äka toh, haiak manjoho iä melai sanang.

38. Toto, olo tä akan indu djalahan olo ajungku, tuntang aku akan Hatallae.

39. Aku handak manenga acae atäi bulat, djalae bulat kea, mangat äwen baradjur mikäh aku indu kahalap ai kea, tuntang karä anake rahian bara iä.

40. Aku handak manampa djan-dji idjä katatahi dengan olo tä, aku djaton handak terai mamberkat iä, tuntang aku handak manampa atäie mikäh aku, uka äla äwen undur bara aku.

41. Mamberkat äwen tä, djetä karäh indu äka kahandjakkku, tinai aku handak mimbul äwen hong tanah toh totototo, hapan salepah atäi, hapus huangku.

42. Krana kakai augh Jehowa: Kilau aku djari magah tjalaka paham mawi utus olo toh, kakai aku handak manjmpai acae karä talo bahalap kea, idjä djari iusumangku akac.

43. Tä tana karäh imili tinai hong tanah toh, idjä koan keton: djetä rusak benjem, sampai olon tuntang meto djaton hetä, tinai

djetä djari indjuluk akan lengän olo Kasdim.

44. Tana karäh imili hapan rear, tuntang surat mamili tä karäh imintik haiak intjatjak indampul, tuntang olo saksi, hong tanah Benjamin, hong karä äka hakalling Jerusalemi, hong karä lewun Juda, hong karä lewu intu bukit hatinggang, hong karä lewu äka rampar, hong karä lewu hila salatan; krana aku handak mampa-terai tawanae, koan Jehowa. — (29,14.)

BAGI 33.

Hatalla handak halalian olo Israel; Kristus tuntang karadjaan ajue insuman.

1. Maka augh Jehowa sampai Jeremiah tingkat idjä duä, kahum iä magon inutup hong äka djad-jaga, koae: — (32,2.)

2. Kakai augh Jehowa, idjä malalus talo tä. Jehowa idjä manatap tuntang mandähen tä, Jehowa arae:

3. Laku intu aku, tä aku handak tombah aughin, balalu handak masanan akan talo hai tuntang basilim, idjä djaton kasenam.

4. Krana kakai augh Jehowa, Hatallan Israel, tahu karä huma intu lewu toh, tuntang tahu huma radja Juda, idjä djari ingarak hapan malawan kota tasaran tuntang padang:

5. Toto, djari tamä hetä kutoh idjä handak malawan olo Kasdim tä, tapi djetä akan mamaleng karä parit bewäi hapan hantue, idjä djari impataiku huang kalaitku tuntang kasangitku: djetä, basa aku djari manjalokan baungku

bara lewu toh, tagal karä kadar-hakan äwen.

6. Tapi itä! aku handak mampanjurong akae, tuntang manpa-halit iä, tinai handak mandjadian akae kutoh kasanang tuntang katoto.

7. Aku handak mainpaterai olo Juda tuntang Israel tawanan, pa-lus handak haragapani iä kilau so-lake bilin.

8. Aku handak mamprasih äwen bara karä kadarhakae, idjä awi tä iä djari badosa intu aku, aku handak mainpun karä kasalae, idjä hapani tä iä djari badosa intu aku, tuntang djari malangkah aku. — (31,34.)

9. Tuntang djetä akangku indu aran äka kahandjak, indu horumat tuntang tara marak karä utus olo hong petak, idjä karäh mahining karä talo bahalap, awang ilalusku akan äwen; olo tä karäh hengan tuntang djungun tagal karä talo bahalap, tinai tagal kasanang tä, idjä indjapaku akae.

10. Kakai augh Jehowa: Hong äka toh, idjä koan keton: djetä rusak, sampai olon tuntang meto djaton hetä; — intu karä lewun Juda, tuntang hong hapus Jeru-salem, idjä rusak karakkara, sampai djaton oloe, djaton olo idjä melai hetä, meto mahin dia:

11. Hetä karäh tarahining tinai augh kahandjak, augh karami, augh bakalbanä tuntang popoh, tinai augh karä olo idjä hamauh: tara Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, krana Jehowa toto ba-halap, tuntang asie palus katatahi: — tinai augh karä olo idjä mimbit parapah horumah akan human Je-howa; krana aku handak main-paterai tanah toh tawanan, sama ki-lau solake bilin, koan Jehowa.

12. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Hong äka toh idjä rusak kalotä, sampai olon djaton hetä, meto mahin dia kea, tuntang hong karä lewun äwen, karäh mandjadi äka sakatik tinai, idjä manonggo kawan kambing tabiri.

13. Hong karä lewu intu bukit hatinggang, hong karä lewu intu tanah rampar, hong karä lewu hila salatan, hong hapus tanah Benja-min, intu karä äka hakaliling Je-rusalem, tinai intu karä lewun Juda, maka kawan meto karäh te-sek buli tinai tuntang haseae, koan Jehowa.

14. Itä! andau akan dumah, koan Jehowa, tä akan handak malalus augh asingku tä, idjä djari insu-mangku akan ungkup Israel tun-tang ungkup Juda.

15. Andan tä, katika tä kea aku handak mampalembut akan Dawid Salundik tetek tä, jä tä karäh malalus kabudjur tuntang katetek hundjun petak. — (23,5.Jes.4,2.)

16. Katika tä Juda karäh iliwus, tinai Jerusalemu karäh melai sa-nang; tuntang kalotoh arae karäh injewut; Jehowa idjä äka katetek ita.

17. Krana kakai augh Jehowa: Palus dapit djaton karäh balentas akan Dawid olo idjä mondok hong padadusan ungkup Israel. — (1.Ra-dja9,5.)

18. Tinai akan imam, idjä bara ungkup Lewi tä, djaton karäh ba-lentas olo idjä maluput parapah awang ingihu akangku, tuntang manusul parapah talo kinan, tinai mampatäi parapah awang injambalih haradjur.

19. Maka augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

20. Kakai augh Jehowa: Amon

keton tau mangarak djandjingku dengan andau tuntang aleni, sampai andau alem djaton hindai tuman puna katikae: — (31,36.)

21. Tä djandjingku dengan reworku Dawid tau bakarak kea, sampai djaton idjä biti bara panaiae, idjä indu radja hong padadusae, tinai djandjingku dengan olo Lewi tuntang imam, reworku tä.

22. Kilau karä ramon langit djaton taraisä, tinai baras hong saran tasik djaton taratakar, kalotä aku handak mangapal panakan reworku Dawid, tuntang karä olo Lewi, idjä manonggo aku. — (1.Mos.15.5;22,17.)

23. Tinai augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

24. Dia ikau djari mahining talo awang inutor olo tä, koae: ungkup duä tä, idjä djari intih Jehowa, puna djari inganae toh? Toto, iü mamapa djalahau olo ajungku, sampai djetä kilau ampin djaton utus olo hindai intu baungku.

25. Kakai augh Jehowa: Djaka djandjingku tahuu andau tuntang alem djari bakarak, tuntang tahuu karü atoh langit dengan petak:

26. Tä aku handak manganan ungkup Jakob kea, tuntang reworku Dawid, sampai aku djaton hindai manduan bara pauakae, idjä akan marentah panakan Abraham Isaak tuntang Jakob; krana aku handak mampaterai olo tä tawan, koan Jehowa.

BAGI 34.

Olo marajap prentah njelon kahan-djak tä; hukum insuman akan Sedekia tuntang olo Juda.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia, katika Nebukadnesar, radja Babel, tuntang hapus kawan parang ai, tinai kawan parang karä karadjaan hong petak, idjä penda kwasan lengän ai, tuntang karä djalahau olo mamaraing Jerusalem dengan karä patataie; maka koae: — (2.Rudja24,10.)

2. Kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: lins, talih Sedekia, radja Juda, sambil hamauh dengae: kakai augh Jehowa: itü! aku mandjuluk lewu toh akan lengän radja Babel, iü karäh manusile lepah lingis.

3. Maka ikau kea djaton karäh mahakan lengäe, tapi toto ikan karäh injingkap, tuntang indjuluk akan leugie: haiak matam karäh mitä radja Babel, tinai bitie karäh hakotak dengam, palus ikau karäh tamput akan Babel.

4. Tapi hining augh Jehowa, o Sedekia, radja Juda! kakai augh Jehowa tahuu ikau: ikan djaton akan impatäi awi padang.

5. Ikuu karäh matäi sanang, tuntang olo karäh manusul talo bundjun kuburm, tumon olo djari manusul hundjun kubur karä ta-tom, radja idjä bilih tä, sambil manatum ikau, koae: kajah tuan! Krana aku idjä djari manjewut augh toh, koan Jehowa. — (2.Kron.16,14.)

6. Maka nabi Jeremia masanan karä augh tä akan Sedekia, radja Juda, hong Jerusalem:

7. Katika kawan parang radja Babel mamaraing Jerusalem, tuntang karä lewun Juda idjä kata-pasan. Laghis dengan Aseka tä, krana djetä kotaé dähen, tuntang djari katapanan bara karä lewun Juda. — (2.Rudja25,1.)

8. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia, limbah radja Sedekia djari hadjandji dengan olo arä handiai hong Jerusalem, handak bauuuar masuman njelon kahandjak;

9. Mangat geneup biti mempas djipäe hatuä bawi, awang olo Ibrani, uka äla olo mampatempoe hindai olo Jehudi, idjä puna paharie. — (3.Mos.25.39.)

10. Maka karä mantir tuntang olo arä manumon aughe tä, haiak tamä djandji, geneup biti akan mempas djipäe hatuä bawi, djaton manjoho äwen tä indu reware haradjur: iä manumon augh tä balaup mempas äwen.

11. Tapi limbah bara tä iä takitar angate, palus manduan karä djipäe haluli hatuä bawi, idjä djari iempase, tuntang mamaksa mampatempo äwen tä tinai mandjadi djipäe hatuä bawi.

12. Tagal tä augh Jehovah sampai Jeremia bara Jehovah, koae:

13. Kakai augh Jehovah, Hatallan Israel: aku djari manampa djandji dengan tato keton, katika aku magah iä blua bara tanah Misir, äka kareware tä, koangku: — (2.Mos.21.2.)

14. Intu lawin mudju mudju njelo keton akan mempas karä paharin keton, idjä olo Ibrani, awang indjual akan keton, tuntang djari manempo djahawen njelo; tapi tato keton djaton manumon aughku, djaton manalingan pindinge.

15. Maka keton djari hobah intu andau toh, tuntang djari budjur gawin keton intu matangku, haiak muar njelon kahandjak akan kolan keton: tinai keton djari manampa djandji intu baungku hong humangku, idjä injewut tumon arangku.

16. Tapi keton djari hules tinai, haiak djari mamapa arangku, sampai geneup biti manduan djipäe tinai, hatuä bawi, idjä djari iempas keton tumon kahias atäi keton, palus keton mamaksa äwen mandjadi djipen keton hatuä bawi tinai.

17. Tagal tä kakai augh Jehovah: Keton djaton manumon aughku, mangat keton muar njelon kahandjak akan kolan tuntang paharin keton, itä! toh aku bauuuar, masanan akan keton njelon padang, peres tuntang lau; tinai aku handak manamburup keton akan karä karadjaan hong petak.

18. Karä olo tä, idjä djari mangarak djandjingku, awang djaton malalus augh djandji, idjä djari inampae intu baungku, aku handak mawi iä kilau anak sapi tä, idjä djari inisinge sila haruä, tuntang idjä ihoroe helate; — (1.Mos. 15.17.)

19. Iä tä karäh mantir Juda tuntang karä mantir Jerusalem, karä mantir dalam, karä imam tuntang karä olo tanah tä handiai, idjä djari mahoroe helat tising sapi tä.

20. Toto, aku handak manjaragh äwen akan lengän musoh, tuntang olo idjä mangatah tahasenge; tinai hantue karäh indu kinan burong penda langit tuntang meto petak.

21. Tinai Sedekia kea, radja Juda, tuntang karä mantire, aku handak manjaraghe intu lengän musohe, idjä mangatah tahasenge, iä tä intu lengän kawan parang radja Babel, idjä toh djari mindah bara keton.

22. Itä! aku handak manjoho, koan Jehovah, tuntang manduan iwen akan lewu toh tinai, uka

äwen mamarange tuntang mandimio iä, haiak manusul iä lepah lingis: tinai aku handak mawi karäh le-wun Juda karakkarak, sampai djaton hindai olo melai huange. — (2 Radja 25,9.)

BAGI 35.

Olo Reghab imberkat; hukum insanan akan olo Jehudi.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia kahum karadjaaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, koae:

2. Lius, tamä human olo Reghab, sambil hakotak dengan äwen, tuntang imbit iä akan human Jehowa, tamä karong idjä bara karä karong hetä, tinai tusuh anggor akae.

3. Tä aku' manduan Jaasanja, anak Jeremia, Jeremia anak Habasinja, tuntang karä paharie, tinai karä anake idjä hatuä, tuntang hapus ungkup olo Reghab.

4. Palus aku minbit olo tä tamä human Jehowa, akan karong anak Hanan, Hanan anak Jigdalia, olo ain Hatalla tä, idjä darah karong karä mantir kapala, idjä tambuan karong Maaseja, anak Salum, tonggoi bauntonggang tä.

5. Balalu aku mingkes blanai basuang anggor tuntang sangkir intu baun olo Reghab, tuntang aku hamauh dengan äwen: Has, ihop anggor toh.

6. Tapi tombah äwen: Ikäi djaton maku mihop anggor, kraua Jonadab, anak Reghab, tato ikäi, djari mangahaua ikäi, koae: äla keton mihop anggor, keton tun-

tang hapus panakan keton palus katatahi. — (2 Radja 10,15.)

7. Ela kea keton mamangun huma, äla malan atawa mimbul pambulan anggor, tapi hapus umur keton keton akan melai hong tingkap, mangat keton belom tahti njeloe hong tanah, idjä hetä keton melai kilau tamuäi.

8. Tumon tä ikäi djari manumon augh Jonadab, anak Reghab, tato ikäi, huang talo handiae, idjä djari imetähe ikäi, sampai ikäi puna djaton maku mihop anggor hapus umur ikäi, ikäi tuntang karä anak sawan ikäi hatuä bawi.

9. Tinai ikäi djaton kea mamangun huma indu äka ikäi melai, djaton kea ikäi manibulan anggor, tuntang djaton tawan tama, djaton malan:

10. Malainkau ikäi djari melai hong tingkap bewäi: tumon tä ikäi djari manumon tuntang malalus talo handiae, idjä djari imetähe tato ikäi Jonadab akan ikäi.

11. Maka djadi, amon Nebukadnesar, radja Babel, maranggar tawuh toh, koan ikäi: has, ita talih Jerusalem, mahakan kawan parang olo Kasdim tuntang olo Aram; kalotä ikäi melai hong Jerusalem.

12. Tä augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

13. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: lius, sanan akan karä olo Juda tuntang olo Jersalem: atou keton djaton maku iadjar, mangat manumon anghku? koan Jehowa.

14. Karä augh Jonadab, anak Reghab, idjä djari mametäh hapus panakae, mangat äwen äla mihop anggor, djetä magon immoc, kraua olo tä djaton pudji mihop anggor sampai andau toh, tapi äwen djari

manumon augh tatoe; toh, maka kindjap haradjur aku djari manjoho masuman akan keton, tapi keton djaton djari manumon aughku. — (25,3.)

15. Kindjap haradjur aku djari manjoho reworku, karä nabi tä tanggoh keton, uka manjoho keton: hobah keton, genep biti bara djalae idjä papa, tuntang paluudjur gawin keton; äla keton omnipat hatalla beken, äla manempo iä, tä keton akan melai hong tanah, idjä djari inengaku akan tato keton; — tapi keton djaton maku manalingan pinding keton, djaton maku manumon aughku.

16. Toh, basa panakan Jonadab, anak Reghab, djari manumon petäh tatoe, idjä djari imetähe iä, tapi utus olo toh djaton manumon aughku:

17. Tagal tä kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak nuagah mawi Juda tuntang olo Jerusalem samandiai karä tjalaka tü, idjä djari insuangan akan äwen; basa aku djari masanan acae, tapi äwen djaton manumon, aku djari mantehau iä, tapi iä djaton tombah.

18. Maka dengan ungkup human Reghab koan Jeremia: Kakai augh Jeliowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: basa keton djari manumon petäh tato keton Jonadab, tuntang djari mahaga, haiak malalus talo handiai, awang djari imetähe keton;

19. Tagal tü, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: djaton karäh balentas bara panakan Jonadab, anak Reghab tä, olo idjä manaharep banngku haradjur katatahi.

BAGI 36.

Surat karä augh Jeremia tä inusul Jojakim; tapi djetä injurat taheta tinai.

1. Djadi hong njelo äpat, kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, maka augh toh sampai Jeremia bara Jehowa, koae: — (25,1.)

2. Duan surat, bintik huangkarä augh tä, idjä djari insuangan ku akam mantam Israel tuntang Juda, tinai karä utus olo, bara andau solakkhu hamauh dengani, bara pangereng Josia, palus sampai andau toh.

3. Ajaajau olo ungkup Juda handak mingat karä tjalaka tä, idjä iantauku handak hapaku mawi iä, mangat olo tä hobah genep biti bara djalae idjä papa, nakara aku mampun karä kadarhakae tuntang dosae.

4. Tä Jeremia mangahan Barugh, anak Nerija; maka Barugh mamintik bara njaman Jeremia karä augh Jehowa, idjä djari insuuae acae, mandjadi idjä kasurat. (32,12.)

5. Limbah tä Jeremia manjoho Barugh, koae: Aku toh inatup, djaton tau tamä human Jehowa.

6. Käläh ikau lius, basa surat toh, idjä djari imutikm hetä bara njamangku karä augh Jehowa, intu pinding olo arä, hong human Jehowa, metoh andau puasa; ikau akan mambasae intu pinding hapus olo Juda kea, awang manalih bara karä lewue.

7. Ajaajau haiak blaku äwen handak mahingkep intu baun Jehowa, tuntang handak hobah genep biti bara djalae idjä papa; krana paham kalait tuntang ka-

sangit tä, idjä djari iantam Jehowa mawi utus olo toh. — (36,3.)

8. Maka Barugh, anak Nerija, mawie tumou talo handai, idjä djari injoho Jeremia iä, mangat mambasa bara surat tä karä augh Jehowa huang huinan Jehowa.

9. Krana djadi, intu njelo limä kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, intu bulau djalatién, maka olo banauar intu baun Jehowa, manjoho karä olo hong Jerusalem piasa, tuntang olo handiai, idjä dumah bara karä lewin Juda tanggoh Jerusalem.

10. Tä, maka Barugh mambasa surat karä augh Jeremia tä hong huinan Jehowa, hong karong Gamarja, anak Sapan, sukataris tä, hong tambiran hila ngadju, darah bauntonggang taheta hong huinan Jehowa, intu pinding hapus olo arä.

11. Maka amon Mighaja, anak Gamarja, Gamarja anak Sapan, djari mahining karä augh Jehowa bara surat tä.

12. Tä iä palus mohon akan huinan radja, tamä karong kantor; maka aton mondok hetä karä mantir kapala: Elisama, sukataris tä. Delaja anak Samaja, Elnatan anak Aghbor, Gamarja anak Sapan: Sedekia anak Hananja, tuntang karä mantir beken.

13. Maka Mighaja masuman akan äwen karä augh idjä djari hininge, kahum Barugh mambasa surat tä intu pinding olo arä.

14. Tä, maka karä mantir manjoho Judi, anak Netanja, Netanja anak Selemja, Selemja anak Kusi, manalih Barugh, mangat hamauh dengae: Surat tä idjä djari imbasam intu pinding olo

arä imbit intu lengäm, palus kantoh. Tumon tä Barugh, anak Nerija, manduan djetä intu lengäe, balaln manalih olo tä.

15. Maka koan äwen dengae: Mondok, basa tä intu pinding ikäi. Maka Barugh mambasa tä intu pinding äwen.

16. Djadi, sana äwen mahining karä augh tä, maka iä taräwen, hatampajah sama arepe, palus äwen hamauh dengan Barugh: Toto, ikäi handak masuman karä augh toh akan radja.

17. Maka olo tä misek Barngh, koae: Suman akan ikäi, kilen ikan djari mamintik karä augh toh bara ujamae?

18. Koan Barngh, tombah augh olo tä: Njaman ai djari marin ting karä augh toh akangku, maka aku mamintik tä hong surat toh, hapan dawat.

19. Tä koan karä mantir dengan Barugh: Lius, sahokan arepm tuntang Jeremia, sampai dialo idjä biti katawan äka keton.

20. Limbal tñ äwen tamä naharep radja hong parantaran; maka surat tä ingkese intu karong Elisama, snkataris tä; limbal tñ iä masuman karä augh tä intu pinding radja.

21. Tä radja manjoho Judi manduan surat tä, palus iä manduae bara karong Elisama, sukataris tä: tuntang Judi mambasa tä intu pinding radja, tinai intu pinding karä mantir, idjä tokep radja.

22. Maka radja aton melai intu humae, idjä äkac amon wajah sadingen, intu bulau djalatién; maka aton apui imandok hong dapur bahalap tändipah baun radja.

23. Djadi, amon Judi djari mam-

basa telo äpat kabagi , maka radja maharis surat tä hapan lading kalam, tuntang mandjakahe akan apui. idjä hong dapur hetä, sampai hapus surat tä djari lepah kinan apui. idjä hong dapur hetä.

24. Maka äwen tä djaton taräwen, tinai djaton marabit pakaiac, radja tuntang karä mantire mahin dia , idjä djari mahining karä augh tä :

25. Alo Elnatan , Delaja äwen telo Gamarja blaku kea intu radja, uka äla iä manusul surat tä; tapi iä djaton tarima augh äwen telo tä .

26. Tinai radja manjoho Jerameel, anak Hamelegh , tuntang Seraja , anak Asriel , tinai Selémja , anak Abdeel , mangat manawan Barugh , djurutulis tä , tuntang nabi Jeremia . Tapi Jehowa djari manjahokan äwen duä tä .

27. Tä , maka augh Jehowa sampai Jeremia , limbah radja djari manusul surat tä , idjä äka karä augh, awang djari injurat Barugh bara ujaman Jeremia , koae :

28. Duan surat beken tinai , palus bintik hetä karä angh idjä helo tä , idjä djari imintik hong surat idjä solake , idjä djari inusul Jojakim , radja Juda .

29. Tinai dahang mawi Jojakim , radja Juda : kakai augh Jehowa : ikau djari manusul surat tä , koam : buhen ikau djari mamintik huange kalotoh : toto haliae radja Babel karäh dumah , marusak tanah toh , haiak mampalomos bara hetoh olon tuntang meto ?

30. Tagal tä kakai augh Jehowa mawi Jojakim , radja Juda tä : djaton karäh aton hindai akac, idjä mondok hundjun padadusan Dawid ; hantue karäh indjakah ,

handau buah kalaso , tinai hamalem buah kasadingen.

31. Aku handak mamalih mawi iä , tuntang intu panakae , tinai intu karä mantire , kadarhakae tä : toto , aku handak magah mawi iä , tuntang olo Jerusalem , tinai olo Juda , karä tjalaka tä , idjä djari iantamku mawi äwen ; tapi äwen djaton djari paraba aughku .

32. Tä Jeremia manduani surat beken , balalu mandjuluk tä akan djurutulis , Barugh , anak Nerija ; iä tä mamintik huange bara njaman Jeremia karä augh surat idjä solake tä , idjä djari inusul Jojakim , radja Juda . Tuntang arä augh kalotä indahang haream hetä .

BAGI 37.

Jeremia immukul tuntang inutup ;
Sedekia misek iä

1. Maka Sedekia , anak Josia , marentah djadi radja , manganti Jeghonia , anak Jojakim ; krana Nebukadnesar , radja Babel , djari mamparadja iä mahundjnn tanah Juda . — (52,1.)

2. Tapi iä tuntang karä mantire , tinai olo arä hong tanah , djaton tarima augh Jehowa . idjä insumae hadjamban nabi Jeremia .

3. Tapi aton kea radja Sedekia manjoho Jughal , anak Selémja , äwen duä Sepanja , anak Maaseja , imam tä , manalih nabi Jeremia , uka masuman akac : Kälöh ikau blaku akan ikäi intu Jehowa , Hatallan ita .

4. Krana Jeremia magon melai marak olo arä , katika tä olo hindai djari manutup iä hong sipir .

5. Maka kawan parang ain Parao djari hagoet bara Misir; tä olo Kasdim, idjä mangapong Jerusalem, sana iä mahining britan äwen tä, maka iä malajan helo mawi Jerusalem.

6. Tä augh Jehowa sampai nabi Jeremia, koae:

7. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: kalotoh suman akan radja Juda, idjä djari manjoho keton manalih aku misek intu aku: itä! kawan parang Parao tä, idjä djari hagoet tantai mandohop keton, djetä akan buli Misir, tannah ai.

8. Tä olo Kasdim karäh halulinai mamarang lewu toh, maka iä karäh mandino palus manussul tä.

9. Kakai augh Jehowa: Åla mamunga arep keton, sambil hamauh: toto olo Kasdim tä palus terai mawi ita; — krana toto djaton haliae äwen tä akan terai.

10. Krana paribasa keton manipalah hapus kawan parang olo Kasdim, idjä mamarang keton, alo isut bewäi tisae tuntang bahimang: maka äwen tä kea mahin akan hagoet genep biti bara tingkape, halalu manusul lewu toh.

11. Djadi, limbah kawan parang olo Kasdim djari hagoet bara Jerusalem tagal kawan parang Parao tä,

12. Maka Jeremia harikas bara Jerusalem, handak hagoet tamä tanah Benjamin, manjengok baris joresan ai idjä intu olo hetä.

13. Tä kahum iä handak blua baunitonggaug Benjamin, aton hetä mantir djadjaga, idjä Jerija arae, anak Selemja, Selemja anak Hananja: iä tä manawan nabi Jere-

mia, koae: Ikau handak mules pakat dengan olo Kasdim.

14. Maka koan Jeremia: Sala aughm, aku djaton maku mules pakat dengan olo Kasdim. Tapi Jerija tä djaton tarima aughe. malainkan iä manjingkap Jeremia, palus magah iä naharep karii mantir hai.

15. Mantir hai tä paham malait Jeremia, tuntang mamukul iä, timai äwen manutup iä hong sipir, hong human Jonatan, djurutulis tä; krana huma tä djari inampa olo akan sipir.

16. Kakai Jeremia akan huma tä, buah palowang, äka papa habhai: sampai tahi iä inutup hetä.

17. Limbah tä radja Sedekia manjoho olo manduan iä: tinai radja misek iä intu humae sinisnik, koae: Mikäh aton augh Jehowa djari sampai? Tombah Jeremia: Aton. Tinai koae: Ikau karäh indjuluk akan lengän radja Babel.

18. Tinai koan Jeremia dengan radja Sedekia: Narai kasalangku dengan, atawa dengan karä mantirm, atawa dengan utus olo toh, sampai keton manutup aku hong sipir?

19. Hong kwe toh karä nabin keton, idjä djari manudjum akan keton, koae: radja Babel djaton akan dumah mamarang keton, tuntang hapus tanah toh?

20. Toh, käläh himing, o tunangku radja, käläh augh usokku inarima intu baum: åla manjoho aku tinai akan human Jonatan, djurutulis tä, belä aku matäi hetä.

21. Tä radja Sedekia manjoho, mangat olo manonggo Jeremia hong äka djadjaga tä, tuntang olo manenga akae sining andau tepong idjä kabotop, bara äka tu-

kang tepong, sampai karä tepong lepah hong lewue. Kalotä Jeremia melai inonggo hong äka djadjaga. — (32,2.)

BAGI 38.

Jeremia ilaboh hong palowang äka rumpur; tapi iä liwus tinai, palus radja manduan iä, misek iä sinisinik.

1. Maka Sepatja, anak Matan, Gedalia, anak Pashur, Jaghal, anak Selemja, äwen äpat Pashur, anak Malghia, mahining karä augh Jeremia, idjä insanae akan olo arä, koae:

2. Kakai augh Jehowa: Olo idjä melai hong lewu toh, iä karäh matäi awi padang, lau tuntang peres; tapi olo idjä blua manjembah olo Kaslim, iä akan belom, tuntang manamput hambaruae kilau rampase. — (21,9.)

3. Kakai augh Jehowa: Toto lewu toh akan injaragh akan lengän kawan parang radja Babel, iä karäh dinon awi äwen.

4. Tä, maka koan karä mantir hai dengan radja: Soho olo tä impatäi, krana hapan augh kalotä iä manendur lengän olo parang, awang katapanan hong lewu teh, tuntang lengän olo arä; krana olo djetä djaton manahiu kasanang utus olo toh, tapi tjalakae bewäi.

5. Maka koan radja Sedekia: Olo tä aton intu lengän keton: radja djaton tau mangahama keton.

6. Tä äwen manduan Jeremia, balalu malaboh iä hong palowang Malghia, anak Hamelegh, idjä hong parantaran äka djadjaga; iä malaboh Jeremia hapan tali: maka

palowang tä djaton hadanum, tapi kutoh rumpure; tä Jeremia tangkelem hong rumpur tä. — (37,16.)

7. Maka amon Ebedmelegh, olo sipai, olo dalam radja tä, idjä intu human radja, mahining olo djari malaboh Jeremia hong palowang, kahum radja mondok hong bauntonggang Benjamin, — (39,16.)

8. Tä Ebedmelegh palus ha goet bara human radja, tuntang iä hamauh dengan radja, koae:

9. O tuangku radja! olo tä sala haliae karä gawie dengan nabi Jeremia, idjä djari ilabohé hong palowang, tuntang puna iä indu matäi meher kea, basa djaton tepong hindai hong lewu.

10. Tä radja manjoho Ebedmelegh, olo sipai tä, koae: Duan bara hetoh barang telo pulu biti, palus djidjit nabi Jeremia bara palowang, helo bara iä matäi.

11. Tä Ebedmelegh manduan karä olo tä, tuntang tamä äka radja, äka gudang, balalu blaku bara hetä kudit benang idjä djari rotus, palus iä muloh tä hapan tali akan Jeremia hong palowang.

12. Tuntang Ebedmelegh, olo sipai tä, hamauh dengan Jeremia: Lapik katiakm, hapan kudit benang rotus tä, hapan nantilap tali. Maka Jeremia mawie tumon tä.

13. Tä olo tä mandjidit Jeremia hapan tali, palus mamplua iä bara palowang; djadi Jeremia melai hong äka djadjaga.

14. Maka radja Sedekia manjoho olo manduan nabi Jeremia tanggoh iä, akan djalan tamä idjä tingkat telo tä, idjä hong human Jehowa. Hetä radja hamauh dengan Jereimia: Aton talo isekku intu

ikau, äla ikau milim talo enen akangku.

15. Maka koan Jeremia dengan Sedekia: Amon aku masuman akam, dia ikau mampatäi aku? tinai alo aku manirok akam, djaton kea ikau tarima aughku.

16. Tä radja Sedekia sumpah dengan Jeremia sinisnik, koae: Belom Jehowa. idjä djari mandjapa hambaruan ita, aka djaton handak mampatäi ikau, djaton kea handak mandjuluk ikau intu lengän olo tä, idjä mangatah tħasengm.

17. Maka koan Jeremias dengan Sedekia: Kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: amon ikau handak blua, manjembah karä mantir radja Babel, tä hambaruam karäh belom, tinai lewu toh djaton inusul; tapi ikau tuntang hapus ungkup hnmam akan belom.

18. Tapi amon ikau djaton maku mandjuluk arepmi akan mantir radja Babel, tä lewu toh karäh injaragh akan lengän olo Kasdim, palus äwen karäh manusule; tinai ikau djaton kea akan mahakan lengän äwen.

19. Maka koan radja Sedekia dengan Jeremia: Aku mikäh olo Jehudi tä, idjä djari mules pakat dengan olo Kasdim, suro olo mandjuluk aku akan lengän äwen, tä äwen hababaka aku.

20. Maka koan Jeremia: Olo djaton akan mandjuluk ikan: tarima bewäi augh Jehowa, idjä insumangku akam, tä ikan karäh bontong tuntang belom.

21. Tapi amon ikau djaton maku mandjuluk arepmi, tä maka augh toh djari insuman Jehowa akangku:

22. Itä! karä olo bawi tä, idjä

katapasan hong human radja Juda, djetä karäh imbit akan mantir radja Babel; tä äwen karäh halalea iä. koae: kajah! olo paunu sok keton djari manipu keton, pain keton djari tangkelem hong rnunpur, toh äwen undur nadjua keton.

23. Kakai karä sawam tuntang anakm karäh implua akan olo Kasdim, tinai bitim kea djaton akan mahakan lengän äwen; tapi lengän radja Babel karäh manjing kap ikau, tinai lewu toh karäh inusul.

24. Ta koan Sedekia dengan Jeremias: Äela idjä biti katawan karä aughm toh, tä ikau karäh dia impatäi.

25. Maka amon karä mantir manhining, aka djari hakotak dengam, tuntang äwen tanggoh ikau, sambil hamauh dengam: sanan akan ikäi budjubudjur, narai aughm dengan radja, äla milim tä akan ikäi, tä ikäi djaton maku mampatäi ikau: tinai narai kotak radja dengam?

26. Ti buah ikan tombah augh: aka djari manjampai augh usokku intu baun radja, uka äla iä manjoho aka haluli akan human Jonatan, belä aka matäi hetä.

27. Djadi, amon karä mantir tanggoh Jeremias, sambil misek iä, maka iä tombah tumon karäh augh tä, idjä djari imetäh radja; tä olo tä terai misek iä, basa iä djaton blua augh.

28. Maka Jeremias melai magon inutup hong ika djadjaga sampai andau Jerusalem dinon musoh; iä magon hetä, metoh Jerusalem dinon awi musoh. — (37,21)

BAGI 39.

Jerusalem dinon awi musoh; Sedekia inawan; Jeremia äwen duä Ebedmelegh indohop.

1. Intu njelo djalatien kahum karadjaan Sedekia, radja Juda, intu bulan sapulu, tä Nebukadnesar, radja Babel, tuntang karä kawan parang ai sampai, haluli tinai, maranggar Jerusalem tuntang mangapong tä. — (52,4.)

2. Intu njelo sawalas kahum Sedekia, bulan äpat, andau djalatien, maka lewu tä taratamä.

3. Karä mantir radja Babel tamä, palus tendä intu bauntonggang bentok tä, iä tä Nergalsareser, Samgarnebu, Sarseghimrabsaris, Nergalsareserrabmag, tuntang karä mantir radja Babel beken.

4. Djadi, amon Sedekia, radja Juda, tuntang karä olo parang ai mitä olo tä, maka iä hadari: iä blua bara lewu hamalem, mahoroe djalan darah kabon radja, bauntonggang idjä helat pagar duäduä tä, palus iä hadari, mahoroe djalan akan äka rampar.

5. Tapi kawan parang olo Kasdim manjasah, manuntut likut äwen, tuntang iä mandjakä Sedekia hong äka rampar intu Jericho, balalu manawan iä, mimitbit iä akan Nebukadnesar, radja Babel, hong Ribla, intu tanah Hamat; iä tä manikas hukum mawi iä.

6. Radja Babel mampatäi anak Sedekia hong Ribla, intu matan bapae; tinai radja Babel mampatäi karä olo hai kea baris olo Juda.

7. Tinai iä mambutä matan Sedekia, tuntang mamasong iä

hapan duä karinting rantai tambaga, mangat magah iä akan Babel. — (2.Radja 25,7.)

8. Limbah tä olo Kasdim manusul human radja, tinai human olo arä, tuntang hapus koton Jerusalem impalokange.

9. Maka tisan olo arä, idjä katapanan hong lewu, tuntang olo idjä djari mules pakat dengae, tinai karä olo awang beken hindai inamput Nebusaradan, mantir olo dalam tä, tawanan akan Babel.

10. Tapi belahe olo idjä naniha, idjä djaton bara ramo, ilibi Nebusaradan, mantir olo dalam tä, melai hong tanah Juda, tuntang iä manenga akae pambulan anggor, tinai tana intu andau tä kea.

11. Maka tahuin Jeremia Nebukadnesar, radja Babel, djari metäh Nebusaradan, mantir dalam tä, koae:

12. Duan iä, tonggo iä buabuah, äla mangapähä iä, tapi awi dengae tumon kahandak ai.

13. Tä Nebusaradan, mantir olo dalam, tuntang Nebusasban, mangkubumi tä, tinai Nergalsareserrabmag, tuntang karä mantir radja Babel manjoho olo,

14. Manduan Jeremia bara äka djadjaga, balalu mandjuluk iä akan Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, mangat mimitbit iä akan humae: kakai maka iä melai bentok olo arä.

15. Tinai augh Jehowa djari sampai Jeremia, pesae inutup hong äka djadjaga tä, koae:

16. Lius, sanan akan Ebedmelegh, olo sipai tä, koam: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Is-

rael: itä! aku handak malalus karä aughku mawi lewu toh, indu tjalakae tapi djaton indu kahalape; matam kea karäh mitä tä dapit. — (38,7.)

17. Tapi aku handak mawat ikau intu katika tä, koan Jehowa; ikau djaton akan indjuluk intu lengän olo awang ingikähm baeue.

18. Krana toto, aku handak maliwus ikan, tä ikau djaton akan matäi halelek awi padang, tapi hambaruam karäh kilau indu rampasm, basa ikau djari harap aku, koan Jehowa.

BAGI 40.

Jeremia melai hong tanah Juda hindjä Gedalia.

1. Djetoh augh Jehowa idjä sampai Jeremia, limbah Nebusaradan, mantir olo dalam, djari malapas iä hagoet akan Rama, limbah Nebusaradan djari manjoho olo manduan iä; krana iä kea imasong hapan rantai haiak karä olo Jerusalem tuntang Juda, idjä tawanan, idjä inamput akan Babel.

2. Krana mantir olo dalam tä manjoho olo manduan Jeremia, sambil hamauh dengae: Jehowa, Hatallam, djari manjewut karä tjalaka toh mantam äka toh.

3. Maka Jehowa djari manjam-piae tuntang malaluse kea tumon aughe; krana keton djari badosa intu Jehowa, djaton djari mannumon aughe, tagal tä iä djari malalus talo toh mawi keton.

4. Toh, itäm, aku djari meng-kak rantai andar toh bara lengäm:

toh, amon ikau radjin omba aku akan Babel, käläh bewäi, tä aku handak mahaga ikau; tapi amon ikau djaton radjin ompat aku akan Babel, naughe bewäi: itäm, hapus tanah intu baum, lius bewäi akan äka idjä ingilakm.

5. Tä basa iä djaton tombah, maka koae timai: Käläh ikau buli Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, idjä djari iangkat radja Babel mandjadi mantir karä lewun Juda, palus melai dengae bentok utus ajum; alo akan kwe kahandakm hagoet, lius bewäi. Timai mantir olo dalam mahata iä tuntang talo inengae, balalu malapas iä hagoet.

6. Kakai Jeremias manalih Gadalia, anak Ahikam, hong Mispa, palus iä melai dengae intu bentok karä olo, idjä katapanan hong tanah tä.

7. Tä, amon karä mantir kawan parang, idjä melai hong padang, tuntang olo ajue mahining, radja Babel djari mangkat Gedalia, anak Ahikam, mandjadi mantir hong tanah tä, tuntang djari mandjuluk akae olo hatuä bawi, timai anak korik, baris karä olo pähä hong tanah, idjä djaton tamput tawanan akan Babel:

8. Tä, maka äwen tanggoh Gedalia hong Mispa, iä tä Ismael, anak Netanja, Johanan tuntang Jonatan, anak Karea, Seraja, anak Tanhumet, timai anak Epai, olo Netopa, timai Jesanja, olo Maagha tä, äwen tä tuntang karä olo ajue.

9. Maka Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, sumpah dengan äwen, tuntang dengan karä olo ajue, koae: Äla keton mikäh manempo olo Kasdim; me-

lai hong tanah, tuntang manempo radja Babel, tä keton karäh batnah. — (2.Radja 25,24.)

10. Maka itä! aku toh melai hong Mispa, mangat aku manaharep olo Kasdim, idjä akan mananggoh ita: toh, käläh keton mamumpong anggor, rimpin bua tuntang undus hong sarangan keton, hiaik melai hong lewun keton. idjä tumon pintih keton.

11. Tinai amon karäh olo Jehudi, idjä melai hong Moab, tuntang marak olo Amon, hong Edom, tinai hong karä tanah idjä hetä, mahining, radja Babel djari manisa belahe olo Jehudi hong Juda, tuntang djari mangkat acae Gedalia, anak Ahikam, Akiham anak Sapan,

12. Tä, maka karä olo Jehudi tä buli bara karä kaleka, idjä akan hetä iä djari tamburup, tamä tanah Juda tanggoh Gedalia hong Mispa; äwen mamumpong kutoh anggor tuntang rimpin bua.

13. Maka Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae hong padang, tanggoh Gedalia hong Mispa,

14. Sambil hamauh dengae: Djaton ikau katawan Baalis, radjan olo Amon, djari manjoho Ismael, anak Netanja, mangat iä mampatäi ikau? Maka Gedalia, anak Ahikam, djaton maku pertjaja aughe.

15. Tinai Johanan, anak Karea, hamauh sinisinik dengan Gedalia hong Mispa, koae: Soho aku lius mampatäi Ismael, anak Netanja, äla olo katawan tä; buhen iä akan mampatäi ikan, tuntang karä olo Juda, idjä djari imumpong akam, bilangbalangan, sampai tisan olo Juda tä rusak kea?

16. Tapi koan Gedalia, anak Ahikam, dengan Johanan, anak Karea: Äela ikau kalotä; krana aughm tä djaton toto mawi Ismael.

BAGI 41.

Gedalia impatäi Ismael; Johanan ma-lius olo idjä inampute; olo Juda handak lius akan Misir.

1. Maka djadi, intu bulan udju aton dumah Ismael, anak Neta-nja, Netanja anak Elisama, bara utus radja, tinai karä mantir radja, tuntang sapulu biti olo be-ken dengae, tanggoh Gedalia, anak Ahikam, hong Mispa, tuntang iä kuman dengae hetä hong Mispa.

2. Tä Ismael, anak Netanja, tuntang olo sapulu biti tä idjä dengae, marawus mamangkikh Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, hapan padang; kalotä äwen mampatäi idjä djari iangkat radja Babel indu kapalan tanah tä.

3. Tinai Ismael mampatäi karä olo Jehudi, idjä dengan Gedalia hong Mispa, tuntang karä olo Kasdim, awang olo parang, idjä aton hetä.

4. Djadi andau tinai, limbah iä djari mampatäi Gedalia, amon hindai idjä biti katawan tä,

5. Maka aton dumah olo bara Sighem, bara Silo, bara Samaria, hanja pulu biti karäe, idjä injukur djanggute tuntang irabit pakaiæ, idjä djari mahiris arepe; maka ramon parapah tuntang garo aton intu lengae, handak mimbit tä akan human Jehowa.

6. Maka Ismael, anak Neta-nja, blua bara Mispa manambang

äwen, manandjong haiak manangis; djadi, amon iä sampai äwen, koae: Has, tanggoh Gedalia, anak Ahikam.

7. Djadi, amon äwen tä sampai bentok lewu, maka Ismael, anak Netanja, tuntang olo idjä dengae, manetek takoloke, palus mandjakah iä hong kali hetä.

8. Tapi aton sapulu biti baris äwen tä, idjä hamauh dengan Ismael: Äla mampatäi ikäi; krana ain ikäi kntoh talo idjä injahokan hong petak, gendom, seora, undus tuntang madu. Tä iä balang, djaton mampatäi äwen haiak karä paharie.

9. Maka kali tä, idjä äka Ismael manganan karä hantun olo, idjä djari impatäie tagal Gedalia, iä tä kali idjä djari inampa radja Asa tagal Baesa, radja Israel; djetä injuang Ismael, anak Netanja, hapan hantun olo idjä impatäie tä.

10. Tuntang Ismael manamput tisan olo tä tawanan, idjä aton hong Mispa; karä anak radja idjä bawi, tuntang karä olo arä, idjä inisa Nebusaradan, mantir olo dalam tä, hong Mispa, akan Gedalia, anak Ahikam tä; maka Ismael, anak Netanja, manamput äwen tawanan, palus iä lius, handak buli olo Amon.

11. Djadi, amon Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang tä idjä dengae, mahining kadarhaka tä, idjä iawi Ismael anak Netanja,

12. Maka äwen mimbit karä olo ajue, palus hagoet, handak parang dengan Ismael, anak Netanja; djadi, iä hasupa dengae darah talaga hai, idjä hong Gi-beon.

13. Tä, amon karä olo, idjä inamput Ismael, mitä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae, maka olo tä handjak.

14. Palus karä olo tä, idjä djari inamput Ismael tawanan bara Mispa, mules, ompat Johanan, anak Karea.

15. Tapi Ismael, anak Netanja, lapas hadari bara lengän Johanan, haiak hanja biti olo dengae, palus iä buli olo Amon.

16. Tä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae, manduan karä tisan olo tä, idjä djari induae tinai bara lengän Ismael, anak Netanja, idjä inampute bara Mispa, limbah iä djari mampatäi Gedalia, anak Ahikam, iä tä, olo parang, tuntang olo bawi, tinai anak olo, tuntang karä mantir radja, idjä imbite tinai bara Gi-beon.

17. Maka äwen hagoet, bapodok hong Gerutkimham, idjä tokép Betlehem: tinai iä handak hagoet tamä Misir, uka mahakan baun olo Kasdim. — (2.Radja 25,26.)

18. Krana iä mikäh olo tä, basa Ismael, anak Netanja, djari mampatäi Gedalia, anak Ahikam, idjä djari iangkat radja Babel indu mantir tanah tä.

BAGI 42.

Jeremia mangahaha olo Jehudi hagoet akan Misir.

1. Tä karä mantir kawan parang, Johanan, anak Karea, tinai Jesanja, anak Hosaja, tuntang

hapus olo arä, hai korik, mananggoh,

2. Palus hamauh dengan nabi Jeremia: Käläh augh nsok ikäi inarima intu baum, laku akan ikäi intu Jehovah, Hatallam, akan hapus olo idjä katapasan toh: krana isut bewäi tisan ikäi bara karæe bilih, kilau paitä matam kea;

3. Mangat Jehovah, Hatallam, masanan djalan, idjä patut ihoroe ikäi, tuntang talo idjä patut iawi ikäi.

4. Koan nabi Jeremia dengan olo tä: Aku djari tarima augh keton; itä, aku handak blaku intu Jehovah, Hatallan keton, tu-mon augh keton; tuntang talo handiai, idjä koan Jehovah dengan keton, aku handak masumae akan keton; idjä kabawak aughe mahin dia aku handak milime bara keton.

5. Koan olo tä dengan Jeremia: Käläh Jehovah indu saksi idjä bantantu tuntang toto, uka mawi ikäi, amon ikäi djaton manumon karä augh, idjä karäh imetäh Jehovah, Hatallam, hadjamban ikau akan ikäi.

6. Alo bahalap alo papa, ikäi handak manumoe kea augh Jehovah, Hatallan ita, idjä injoho ikäi ikau manaharepe, mangat ikäi bontong batuah, awi ikäi manumon augh Jehovah, Hatallan ita.

7. Maka djadi, limbah kapulu andau augh Jehovah sampai Jeremia.

8. Tä iä mangahau Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang awang dengae, tuntang olo arä handiai, olo korik olo hai.

9. Palus iä hamauh dengan äwen: Kakai angh Jehovah, Ha-

tallan Israel, idjä djari injoho keton aku manaharepe, uka manjampai augh usok keton intu baué:

10. Amon keton melai hong tanah toh, tä aku handak haragapan keton, djaton mangarak, aku handak mimbul keton, palus djaton marunap; krana aku mangarajau tagal tjalaka tä, idjä djari ilalusku mawi keton.

11. Æla keton mikäh baun raja Babel, idjä ingikäh keton; äla keton mikäh iä, koan Jehovah; krana aku karäh hindjä keton, handak mawat keton bara lengae.

12. Tuntang aku handak manenga asi akan keton, sampai iä masih keton, tuntang halalian keton tamä tanah keton.

13. Tapi amon koan keton: ikäi djaton handak melai hong tanah toh, tuntang djaton haliae handak manumon augh Jehovah, Hatallan keton;

14. Malainkan hamauh: dia! tapi ikäi handak tamä Misir, mangat hetä ikäi djaton tawan parang tinai, djaton mahining augh sarunai hindai, djaton tawan lau awi panginan djaton; hetä bewäi ikäi handak melai; —

15. Tä, himing augh Jehovah, o karä tisan olo Juda! kakai augh Jehovah, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: amon keton tantaie haliae handak akan Misir, tuntang amon keton tamä melai hetä namuäi:

16. Tä, maka padang, idjä ingikäh keton, karäh manapi keton hetä, hong Misir, tuntang lau, idjä inawat keton, karäh leket intu keton hetä, hong Misir, tä keton akan matäi hetä.

17. Kalotä karäh mandjadi de-

ngan karä olo, awang tantai manintu baue, handak tamä Misir; uka melai namuäi hetä; äwen tä akan matäi awi padang, lau tuntang peres; dialo idjä biti olo tä karäh batisa, idjä mahakan tjalaaka tä, idjä handak iagahku mawi iä.

18. Krana kakai augh Jehowa, Fuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Kilau kalaitku tuntang kasangitku djari inusuh mawi olo Jerusalem, kalotä kea kasangitku karäh batusuh mawi keton, amon tamä tanah Misir; tä keton akan mandjadi indu sapa, indu karusak, tuntang indu katjijis, indu tanding dengan tawah, palus keton djaton akan mitä äka toh tinai.

19. Toh, Jehowa djari manjewut akan keton, o tisan olo Juda! äla keton tamä Misir, ingat tototo, aku djari managor keton andau toh.

20. Toto, keton djari manipu mamadok mawi keton; krana keton djari manjoho aku manaharep Jehowa, Hatallan keton, sambil hamauh: laku akan ikäi intu Jehowa, Hatallan ita; talo handiai, awang karäh imetäh Jehowa, Hatallan ita, käläh sanan tä akan ikäi, maka ikäi handak manumon tä.

21. Toh, maka aku djari masuman akan keton andau toh; tapi keton djaton maku manumon augh Jehowa, Hatallan keton, tumon karä augh, awang djari imetähe hadjamban aku akan keton.

22. Toh, käläh keton katawan batantu, keton akan matäi awi padang, lau tuntang peres hong äka tä, idjä karadjin keton manalihe, uka melai hetä.

BAGI 43.

Olo Jehudi hagoet akan tanah Misir, Jeremias tamput.

1. Djadi, amon Jeremias djari terai masuman karä augh Jehowa, Hatallae, akan olo arä tä, tumon djari petäh Jehowa, Hatallae, intu iä, uka masuman akan äwen,

2. Maka koan Asarja, anak Hosaja, äwen duä Johanan, anak Karea, tuntang karä olo badjoho tä mawi Jeremias: Aughm tä tandjarom bewäi, Jehowa, Hatallan ita, djaton djari manjoho ikau, mangat masanan akan ikäi: äla keton harikas akan Misir, uka melai hetä.

3. Tapi Barugh, anak Nerija tä, madjok ikau hamauh kalotä dengan ikäi, mangat iä mandjuluk ikäi akan lengän olo Kasdim, nakara äwen mampatäi ikäi, atawa manamput ikäi tawanan akan Babel.

4. Tumon tä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir kawan parang, tinai olo arä handiai, djaton maku manumon augh Jehowa, uka melai hong tanah Juda;

5. Malainkan Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir kawan parang manduan karä olo Juda idjä katapanan tä, awang djari haluli tinai bara äka olo kapir, idjä akan hetä iä djari iharak, mangat melai hong tanah Juda:

6. Hatuä bawi tuntang karä anak olo, tinai anak radja idjä bawi tä, tuntang olo handiai, idjä djari inisa Nebusaradan, mantir olo dalam tä, dengan Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, tinai nabi Jeremias äwen duä Barugh, anak Nerija tä:

7. Palus iä hagoet akan tanah Misir, krana iä djaton tarima augh Jehowa; maka äwen sampai Taghpanes.

8. Tä augh Jehowa sampai Jeremia hong Taghpanes, koae:

9. Duan batu hai hong lengäm, kalian tä hong petak bata intu tannur, idjä darah bauntonggang human Parao hong Taghpanes, kahum baun karä olo Jehudi.

10. Tuntang suman akan äwen: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak manjoho, manduan Nebukadnesar, radja Babel, reworku tä, tuntang handak mampendeng padadusae hundjun batu tä, idjä djari ingaliangku: iä karäh mampendeng tingkape idjä bahalap tä hundjun djetä.

11. Iä karäh dumahi, mamukul tanah Misir: idjä bagin pampatäi, djetä karäh impatäi, idjä bagin tawanan, djetä karäh tawanan: idjä bagin padang, djetä karäh buah padang.

12. Tinai aku handak mantokan apui hong karä human dewan Misir, uka iä manjeha djetä, palus manamput äwen tawanan; iä akan mangkepan tanah Misir kilau saktik mangkepan pakaiae, palus iä karäh harikas bara hetä sanang bewäi.

13. Iä tä karäh mamusit karäh hampatong hong Betsemes, idjä intu tanah Misir, tuntang manusnl karä human dewan Misir.

BAGI 44.

Hukum insuman akan olo Jehudi parisang tä hong Misir.

1. Djetoh augh, idjä sampai

Jeremia tahu karä olo Jehudi, awang melai hong Misir, hong Migdol, hong Taghpanes, hong Nop, timai hong tanah Patros, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Keton djari mitä karä tjala, idjä djari iagahku hapangku hararepan Jerusalem tuntang karä lewun Juda: itä! djetä äka rusak haliai andau toh, sampai olo djan-ton melai hetä.

3. Djetä tagal kadarhaka, idjä djari iawi äwen, hapae marahas aku, awie lius hagaro, manempo hatalla beken, idjä djaton djari kasenae, alo iä alo bapae mahin dia.

4. Tuntang kinđjap haradjur aku djari manjoho reworku, karä nabi tä, manalah keton, mangat hamauh: äla keton mawi talo kадjilek tä, idjä injingiku.

5. Tapi äwen djaton djari manumoe, djaton djari manalingan pindinge, uka hobah bara kadarhakae, tuntang terai hagaro akan hatalla beken.

6. Tagal tä kalait kasangitku djari inusuh, haiak djari manjeha karä lewun Juda tuntang hapus Jerusalem, sampai djetä mandjadi benjem palus rusak, kilau andan toh.

7. Maka toh, kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Buhen keton mangihal arep keton kalotä, sampai olo hatuä tuntang bawi, anak olo tuntang awau impatäi bara marak keton, bara unggup Juda, sampai djaton katapanan idjä batisa akan keton?

8. Tuntang mamparahas aku awi tampan lengän keton, hagaro akan hatalla beken hong tanah

Misir, idjä djari inamä keton, mangat melai hetä, hapan keton mampalomos arep keton, palus mandjadi indu bawak sapa tuntang tawah karä djalahan olo hong petak.

9. Djari keton kalapean karä kadarhakan tato keton, tuntang kadarhakan karä iadja Juda, kadarhakan sawan äwen, tuntang puna kadarhakan keton, tinai kadarhakan sawan keton, idjä djari iawie hong tanah Juda tuntang intu Jerusalem?

10. Palus andau toh äwen hindai robo atäie, tuntang djaton maku mikäh, djaton maku belom tumon Torat tuntang hadatku, idjä djari ingkesku intu baun keton, tuntang karä tato keton.

11. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä! aku handak manintu baungku indu tjalaka mawi keton, palus mampalomos hapus olo Juda.

12. Aku handak mangangan tisan olo Juda, idjä djari mules bauc tamä Misir, tantai melai hetä, lepah äwen tä karäh nihau hong Misir; iä karäli halelek awi padang, iä karäli rusak awi lau, bara idjä korik sampai idjä hai, awi padang tuntang lau iä akan matäi, iä akan mandjadi indu bawak sapa, indu karusak, indu tanding tuntang tawah.

13. Krana aku handak mawi äwen kea, idjä puna melai hong tanah Misir, tumon aku djari mawi äwen, idjä hong Jerusalem, hapan padang, lau tuntang peres.

14. Sampai karä tisan olo Juda tä, idjä djari tamä Misir, handak melai hetä, dialo idjä biti idjä tan mahakan palus katapasan,

uka tau buli tanah Juda tinai, idjä äka kakenang atäie nahuang inulie, mangat melai hetä; tapi äwen djaton akan buli, baja belahe bewäi idjä hadari palus.

15. Tä karä olo hatüä, idjä puna katawan sawae hagaro akan hatalla beken, tuntang karä sawae idjä hakarereng mendeng hetä, tinai karä olo tä, idjä melai hong Misir, hong Patros, mandjawap augh Jeremia, koae:

16. Karä augh tä, idjä insumam akan ikäi hapan aran Jehovah, ikäi djaton parabae.

17. Tapi ikäi tantai handak manumon karä augh, idjä blua bara njaman ikäi, palus handak hagaro akan ramon langit, tuntang maluput parapah acae, tumon puna gawin ikäi tuntang karä tato ikäi, karä radjan ikäi, tinai mantir ikäi, hong karä lewu Juda tuntang hong Jerusalem; katika tä ikäi besoh kuman, tuntang baramirami djaton katawan tjalaka. — (7,17.)

18. Tapi bara ikäi djari terai hagaro akan ramon langit tä, sambil maluput parapah acae, tä ikäi tapas bewäi, tuntang djari nihau awi padang dengan lan.

19. Tinai amon ikäi hagaro akan ramon langit, koan olo bawi tä, sambil maluput parapah acae, tuntang manampa apam acae manamunan ampie, tinai manusuh parapah talo ihop acae, pudji ikäi mawi tä nalikut banan ikäi?

20. Tä koan Jeremia dengan olo arä, hatüä bawi, dengan olo hantdiai, idjä djari mandjawap augh:

21. Angatku, toto Jehovah djari manahiu keton djari hagaro hong karä lewu Juda tuntang hong Jerusalem, keton tuntang tato keton, radja tuntang mantir keton,

tinai olo handiai, awang hong tanah tä; toto, iä djari manduan atäi tagal tä,

22. Sampai Jehowa djaton tau manjarenan hindai kadarhakan gawin keton, tuntang karä talo kädjilek idjä ilalus keton; tagal tä tanah keton mandjadi benjem, rusak, indu sapa, sampai djaton olo melai hetä, kilau andau toh.

23. Basa awi keton djari hagaro, sambil badosa intu Jehowa, tuntang djaton djari manumon augh Jehowa, djaton djari belom tumon Torat tuntang hadat ai, idjä injaksie akan keton: tagal tä tjalaka djari buah keton, kilau aton andau toh.

24. Tinai koan Jeremia dengan olo arä, tuntang dengan karä awang bawi: Hining augh Jehowa, keton hapus Juda idjä hong Misir toh!

25. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Bitin keton hasawä djari hamauh, tuntang lengän keton djari malaluse kea; koan keton: ikäi toto handak mahapus miat ikäi, palus handak hagaro akan ramon langit, sambil manusuh acae parapah talo ihop. Naughe, keton djari mandähén miat keton, tuntang mahapus miat keton tototo.

26. Toh, hining keton augh Jehowa, o hapus olo Juda idjä melai hong Misir! Itä! aku sumpah manjewut arangku idjä hai, koan Jehowa, djaton arangku karäh injewut hindai awi idjä biti olo Juda hong hapus tanah Misir, sampai äwen hamauh: belom pangkahai Tuhan, Jehowa.

27. Itä! aku handak manonggo äwen indu tjalakae, djaton akan

kalahape; karä olo Juda, awang hong Misir, karäh nihau awi padang tuntang lau, sampai iä lepah lomas.

28. Tapi olo idjä mahakan padang, djetä karäh buli bara Misir akan Juda, isut biti bewäi; maka sakarä tisan olo Juda, idjä djari tamä Misir tantai melai hetä, karäh mangasene, augh äwe idjä tulus, augh ajungku atawa augh ai.

29. Tuntang djetoh indu kata akan keton, koan Jehowa, aku toto handak mawi keton hong äka toh, mangat keton kasene, augh ajungku karäh tulus indu tjalakan keton:

30. Kakai augh Jehowa: itä! aku handak mandjuluk Parao Hopra, radja Misir tä, akan lengän musohe, idjä mangatah tahasenge, sama kilau aku djari mandjuluk Sedekia, radja Juda, akan lengän musohe Nebukadnesar, idjä djari mangatah tahasenge. — (2.Kron. 36,13.)

BAGI 45.

Augh hapan mampong Barugh.

1. Djetoh augh, idjä insuman nabi Jeremia akan Barugh, anak Nerija, metoh iä mamintik hong surat karä augh toh bara njaman Jeremia, intu njelo äpat kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda, koae: — (36,4.)

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahu ikau, o Barugh:

3. Koam: kajah aku! lalehan Jehowa djari mandahang kadjakä tuntang kapähängku; aku ujuh

awi tangisku, tapi djaton kasanang.

4. Suman kalotoh akae: kai augh Jehowa: itä! talo idjä imangungku aku mangarake tinai, talo idjä imbulku aku marunape tinai, tamput hapus tanah toh.

5. Kilen, ikau manggau talo hai akam? äla manggau tä; krana itä, aku handak mimbit tjalaka mawi karä isi, koan Jehowa; tapi akam aku handak manenga hambaruam kilau indu rampasm hong karä äka panggoetm.

BAGI 46.

Hukum inukas akan Misir.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä djari sampai Jeremia tahuu karä olo kapir.

2. Tahuu Misir: tahuu kawan parang Parao Negho, radja Misir, idjä tokep batangdanum Prat, tokep Karghemis, idjä impalah Nebukadnesar, radja Babel, intu njelo äpat kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda.
—(Jes.19.)

3. Tatatatap talawang tuntang taming, takan, lius parang!

4. Apil karä hadjaran, soho olo mukonge; kepan sampulau, asa karä lundju, kepan sangkarut!

5. Tapi kilen aku mitä äwen uras pikäh, balalu undur, tuntang karä pangkalimae uras djari impatäi? Äwen hadari djaton bahaji tampliau likute, pampikäh mawi iä hakaliling, koan Jehowa.

6. Idjä kapala balias djaton kabawae hadari, idjä kapala abas

djaton tau liwus; hila utara, tokep batangdanum Prat, olo tä djari tanggarurus balongkang.

7. Æwe iä tä, idjä manjambong kilau batangdanum, tuntang hariak kilau batangdanum lombah?

8. Misir tä idjä manjambong kilau batangdanum, riak ajue gagatang kilau batangdanum lombah; koae: aku handak mananjap malleteng salepah petak, marusak karä lewu tuntang olo huange.

9. Takan, lius bewäi, keton karä hadjaran: has, ridu bewäi karä kareta; käläh karä pangkalima hagoet, olo sipai, olo Put, idjä mimbing talawang, tinai olo Ludi idjä patjäh mamaanah.

10. Haiang toto, krana andau toh andau pamaläh pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom, uka mamaläh arepe intu karä musohe, katika padang akan mawi, sampai djettä besoh palus busau awi karä daha; krana pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom, aton parapah talo impatäie hong tanah hila utara, darah sungäi Prat.

11. Lius, talih Gilead, palus blaku tatamba, joh budjang bawin Misir! Haiang bewäi keton mandahang tatamba, ikau puna djaton tau halit!

12. Karä djalahai olo djari mahining britan kahawen keton, hapus petak uras mamala augh bawaim, krana karä pangkalimam djari hadari hatantarang, balalu balongkang baik.

13. Djetoh augh, idjä insuman Jehowa akan Jeremia tahuu panumah Nebukadnesar, radja Babel, uka mamukul tanah Misir:

14. Suman intu Misir, awi mam-

brita hong Migdol, sanan hong Nop tuntang Taghpunes, sambil hamauh: mendeng, tatap arepm, krana padang akan kuman talo handiai, idjä hakaliling ikau.

15. Kilen karä olo ajum idjä abas tä lepah tambalang? Æwen tä djaton tau mendeng, basa Jehowa maharak iä.

16. Iä nanggarurus olo arä, balongkang kilau lihang tampilai; sampai koan äwen: has mendeng, ita buli utus ita, tuntang puna tanah ita, basa padang mahupi ita.

17. Tä olo maritchau: Parao, radja Misir, djari rusak, iä djari marandar arepe bara tukas katikae.

18. Belom aku, koan Idjä puna Radja, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: musoh tä karäh dumah tumon kagautong bukit Tabor bara karä bukit; kilau Karmel tä intu saran tasik.

19. Tampa akam ramo indu hapam tawanan, ikau idjä landang sanang, o anak bawin Misir! krana Nop karäh rusak tuntang imusul, sampai djaton olo melai hetä.

20. Misir tä puna sapi bawi idjä bahalap ampie; maka olo panjambalih aton dumah, iä dumah bara utara.

21. Alo karä olo buruh idjä intu iä uras kilau anak sapi idjä baseput, tapi äwen tä akan mules kea. hadari haiahaiak, palus djaton tendätendä: krana andau tjalakae djari sampai, katika pamalähe.

22. Aughe kilau augh handjaliwan kahum mikäh, krana olo tä dumah mimbit kutoh kawan parang ai, palus mantakan iä hapan kapak. kilau olo idjä baramo kaju.

23. Olo tä karäh manäweng ka-

juae, koan Jehowa, sampai djaton taraisä idjä inäwenge; krana olo tä karää karäe bara karä sangkalap, sampai djaton taraisä.

24. Misir, anak bawi tä, paham mahamen; iä djari indjuluk akan lengän utus olo idjä hila utara.

25. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, djari hamauh: Itä! aku handak mawi Amon tä hong No, tuntang Parao, hapus Misir, tuntang karä dewae tinai radjae, toto, Parao tuntang karä olo idjä harap iä.

26. Aku handak mandjuluk äwen tä akan lengän olo idjä mangatah tahasenge, akan lengän Nebukadnesar, radja Babel, tuntang akan lengän karä mantir ajue. Maka limbah tä dapit Misir karäh ing-kalewu timai, kilau djaman horan, koan Jehowa.

27. Maka ikau, reworku Jakob, ala mikäh, ala djungun, o Israel! krana itä! aku handak maliwus ikau bara tanah awang kedjau, tuntang panakain bara tanah idjä ikae tawanan: Jakob akan buli, belom suni sanang, tuntang dja-ton olo akan mampikäh iä.

28. Tagal tä, ala mikäh, o reworku Jakob, koan Jehowa; krana aku mampahaik ikau: karä olo kapir, idjä akan hetä aku djari manganan ikau, handak impalomosku, tapi djaton aku handak mampalomos ikau, baja madjar ikau ombeombet bewäi, belä ikau mado arepm brasih, djaton kasalam.

BAGI 47.

Hukum iuukas akan olo Pilsti.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia tahu olo Pilisti, helo bara Parao mamukul Gasa. — (Jes.14,29.)

2. Kakai augh Jehowa: Itä! karä danum manjambong bara utara, mandjadi soho paham, palus manaujap hapus tanah, tuntang karä talo huange, karä lewu tuntang karä oloe; olo handiae idjä hetä karäh mangkariak, karä idjä mukong tanah tä akan manangis;

3. Tagal augh bandam pain hadjarae idjä abas, tagal gotok karetiae tuntang kasilon galingae, sampai karä bapae djaton nalingü anake, awie lenjoh atäie haliac,

4. Tagal andau idjä dumah, uka marusak karä olo Pilisti, palus mampalomos olo bara Tirus tuntang Sidon, karä olo pandohope tä idjä batisa. Krana Jehowa karäh marusak olo Pilisti, tisan olo bara pulau Kaptor tä.

5. Gasa djari haranggau, Askalon djari rusak, tuntang karä idjä batisa hong karä djanah hetä. Lalehan katahim ikau akan mahiris arepm!

6. Kajah, padaug Jehowa! prea ikau handak terai? tamä kumpangm, mamärem palus terai!

7. Tapi kwäka ikau tau mamärem? krana Jehowa djari manjoho ikau mawi Askalon, tuntang djari mampait ikau akan äka palabohan hong tasik tä.

BAGI 48.

Hukum inukas akan Moab.

1. Tahu Moab. Kakai augh Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Pajah, le-

wu Nebo! krana iä djari rusak: Kiriataim djari rungkok, djari diuou; kota dähen tä djari ujukok palus ingarak. — (Jes.15.)

2. Kadjohnon Moab tagal Hesbon tä djari terai, krana olo mangarangka tjalakae acae: has, ita handak mampalomos iä, sampai iä äla indu utus olo hindai; tinai ikau, o Madmen, akan intäweng kea, padang akan manjasah ikau.

3. Augh tangis lembut hong Horonaim, karusak tuntang kadjakä paham!

4. Moab djari roték, augh tangis karä anake mainala.

5. Krana tangis baka tangis njalumbo akan bukit Luhit, augh kariak tarahing mamala intu pain Horonaim.

6. Dari, hakan hambaruan keton; tapi keton karäh mandjadi kilau karamunting hong padang.

7. Basa ikau djari harap kotam tuntang katataum, tagal tä ikau karäh dinon awi musoh; Kamos djaton tau dia tamput tawanan, karä imam tuntang mantir ajue haiahaiak.

8. Krana idjä parusak tä akan manapi karä lewu, sampai idjä lewu malin dia lapas; karä djanah akan rusak kea, tinai äka rampar akan tunis benjem, krana kalotä koan Jehowa.

9. Tenga palapas akan Moab, krana iä karäh hadari balias kilau trawang, tuntang karä lewne mandjadi karakkarak, sampai djaton olo melai huange.

10. Tarasapa iä, idjä kadian malalus gawin Jehowa; toto, tarasapa iä, idjä maugahanua padange manusuh daha!

11. Moab djari landang bara katabelae, djari melai tuntang pu-

ake, djaton djari injalinan bara sarangae akan sarangan beken, tuntang djaton pudji tamput tawanan, tagal tä angate magon kidotä, tuntang ewaue djaton djari hobah.

12. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, tä maka aku handak manjoho tukang utus beken tanggoh iä, idjä akan mindah iä, mamboang karä sarangae, palus mamusit karä kasae.

13. Palus Moab karäh njukok tagal Kamos tä, kilau olo Israel djari njukok tagal Betel, idjä äka kaharape tä.

14. Kilen tinai keton hamauh: uras ikäi pangkalima tuntang menteng parang?

15. Krana Moab djari rusak, karä lewue djari njalawowok, karä pambudjange awang kampili djari hagoet akan impatäi, koan Radja tä, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

16. Tjalakan Moab lawoh dumah toh kea, karusake manggulong arepe sampai.

17. Tatum iä, keton handiai idjä hakaliling hetä, tuntang idjä katanwan arae, sambil hamauh: lalehan tungkang idjä batekang, sokali kabungas tä djari imelek!

18. Mohon bara kahaim, ikau idjä melai landang, o Dibon, anak bawi, palus melai hong äka ngaring, krana idjä marusak Moab tä aton dumah maranggar ikan, palus mangarak karä kotam.

19. Mendeng intu djalan, itäm; ikau idjä mukong Aroer, isek äwen idjä hadari pararawoh, koam: kasen, natai perkara?

20. Moab djari rungkok, krana iä djari rusak; tangis, tatum! suman tä hong Arnon, Moab djari rusak.

21. Hukum djari sampai hong äka rampar, mawi Holon, Jasa tuntang Mepaat,

22. Mawi Dibon, Nebo tuntang Betdbilataim,

23. Kiriataim, Betgamul tuntang Betmeon,

24. Keriot tuntang Bosra, mawi karä lewu hong tanah Moab, alo idjä kedjau alo idjä tokep.

25. Tandok Moab djari inetek, lengäe djari imelek, koan Jehowa.

26. Awì mambusau iä, basa iä djari mampadjoho arepe malawan Jehowa, sampai Moab muta, tuntang kitik kariut lengäe, tinai iä indu tabean olo.

27. Dia Israel tä djari inabeam, kilau djaka iä djari kadapatan ompat maling? Krana sasinig ikau hatutor tahu iä, ikau manggiling takolokm.

28. Lihi karä lewum, o karä olo Moab, palus melai hong batukarang, mandjadi kilau burong kuku, idjä manjarangan hong tumbang darak batu.

29. Ita haradjur djari mahining kadjohon Moab, krana iä badjoho haliay, katekange, kabudjoke, katarae, kahain atäie.

30. Aku katawan bewäi kasangite, koan Jehowa, tapi uras tä haiang; olo ajue idjä paladjok tä djari manandjaro bewäi.

31. Tagal tä aku akan mambo aughku, manangis tagal Moab, mambawai tagal hapus Moab, tuntang manatum tagal olo hong Kirheres.

32. Paham bara aku djari manatum Jaeser aku akan manatum ikau, o batang anggor Sibma! edam djari dimpah tasik, djetä djari sampai danau Jaeser, tapi olo parusak gap lawo intu wa-

jah buam tuntang musim getem
ajum;

33. Sampai kahandjak tuntang
karami uras djari nihau bara pe-
tak basiwoh, bara tanah Moab tä :
krana aku djari mampaterai ang-
gor bara pähes; olo djaton akan
mamähes bua anggor tuntang la-
hap; lahape tä djaton kilau lahap
mamähes anggor.

34. Tagal tangis Hesbon tä olo
djari mambo aughe sampai Eleale,
sampai Jaas, bara Soar palus Ho-
ronaim. sapi bawi tabela tä idjä
telo njelo umure; krana karä da-
num hong Nimrim kea uras akan
teah.

35. Maka aku handak marusak
hong Moab olo idjä maluput pa-
rapahe intu äka gantong, tuntang
idjä hagaro akan dewae, koan Je-
howa.

36. Tagal tä tangitangis atäiku
tagal Moab, kilau suling, tinai
ringoringoi atäiku tagal olo Kirhe-
res, kilau djarupai, basa tisae tä
akan rusak kea.

37. Krana karä takoloke ha-
lungah, karä djanggute injukur,
karä lengäe ihiris, tuntang taph
bidak ingkepae intu kahange.

38. Hundjun karä sapau Moab
tuntang hong hapus lewue uras
tatum bewabewäi; krana aku djari
mamusit Moab, kilau sarangan idjä
djaton inglak, koan Jehowa

39. Lalehan iä imukul! tangis!
lalehan Moab djari mules likute!
Kakai Moab mandjadi indu tabean
tuntang kadjuungun karä olo idjä
hakaliling iä.

40. Krana kakai augh Jehowa :
Itä! iä karäh trawang balias kilau
burong nasar, palapase imbirange
manintu Moab, handak mawi iä.

41. Karä lewue djari dinon, karä

kotae djari taratamä, tuntang atäi
karä paugkaliman Moab karäh in-
tu andau tä kilau atäi olo bawi
idjä handak luas.

42. Krana Moab karäh impalo-
mos, sampai iä djaton indu utus
olo hindai, basa iä djari mampa-
djoho arepe malawan Jehowa.

43. Pampikäh, palowang tuntang
djarat akan mawi keton, o olo
Moab koan Jchowa.

44. Idjä hadari mahakan pampi-
käh, iä karäh lawo hong palo-
wang, tinai idjä djakat bara palo-
wang, iä akan buah djarat; krana
aku handak mantakan iä, Moab
tä, tuntang handak manjampai njel-
lon pamaläh mawi iä, koan Je-
howa.

45. Intu kandjungen Hesbon
äwen idjä ujuh mahakan kwasan
musoh tendä; tapi apui aton blua
bara Hesbon. tuntang njalae bara
Sihon, palus manjeha hapus Moab,
karapurun olo idjä puna bagin
karusak tä.

46. Kajah ikau, Moab! utus olo
ain Kamos tä djari nihau; krana
anakm idjä hatuä djari tamput ta-
wanan, tuntang anakm idjä bawi
tawanau kea.

47. Tapi intu katatesan karä an-
daau aku handak mampaterai Moab
tawanan tinai, koan Jehowa. Ti-
kas toh augh hukum tahu Moab.

BAGI 49.

Hukum inukas akan Amon, Edom, Da-
maskus, Arab tuntang Elam.

1. Tahu olo Amon kalotoh
augh Jehowa: Kilen, djaton Israel
bara anak, idjä manduan joresac?
Maka buhen Malghom tä manjo-

res Gad, tuntang olo ajue melai hong karä lewu hetä? — (*Esegh. 25,2.*)

2. Tagal tä, itä! andaue akan dumah, koan Jehowa, aku handak mampalembut augh parang mawi Raba, lewun olo Amon, sampai djetä bakarak indu tujok batu, tuntang karä patataie akan inusul: tapi Israel akan mandjadi tempom äwen idjä djari inempoe.

3. Ambo augh tangism, o Hesbon, krana Ai djari rusak: bawai, keton anak Raba, kepani bidak, ngalabawä, daridaria hong karä karbon, krana Malghom akan tamput tawanan, tuntang karä imam, tinai mantir ajue haiahaijak.

4. Buhen ikau harap djanahm? djanahm tä leteng! joh anak bawi parisang, idjä harap karä pantaumi, koam: äwe petah mawi aku?

5. Itä! aku handak magah pam-pikäh hararepan ikau, koan pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom, hapan olo handiai, idjä hakaliling ikau, tä keton karä iharak genep biti sama mimbit tintue, tuntang djaton idjä akau mamumpong olo awang da-raidaraia tä tinai.

6. Tapi limbah tä aku handak mampaterai olo Amon tä tawanan, koan Jehowa.

7. Tahiu Edom kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Kilen, djaton hindai kapintar hong Teman? Aton karä tiroke djari nihau bara olo harati? Djari karä akale tä babasi? — (*Jes. 21, 11. Esegh. 25,12.*)

8. Ules, dari, sahokan arep keton hong äka randah, keton olo Dedan! krana aku djari magah karusak mawi Edom, metoh katika aku mamalih mawi iä.

9. Olo pamutik anggor karäh sampai ikau, idjä djaton manisa kanta akam, tuntang maling karäh sampai ikau hamalem, idjä marusak ombet kalepahe.

10. Krana aku djari manalampus Esau, aku djari mamprahan karä äkae idjä basilim, sampai iä djaton tau manjahokan arepe; panakae djari rusak, tuntang karä paharie, tinai kapatohe, sampai äwen djaton hindai.

11. Lih karä noläm, aku handak mahaga mambelom iä, käläh karä balom harap aku.

12. Krana kakai augh Jehowa: Itä! äwen idjä tapas katiwase bara ajum mahin akan mihop sangkir tä; angatm ikau djaton akan tamput buah hukum? Djaton tau dia ikau ihukum, toto ikau kea akan mihope!

13. Krana aku djari sumpah manjewut arepku, koan Jehowa: Bosra tä akan mandjadi indu kadjungun olo, indu tawah, karusak tuntang sapa; karä lewue akan mandjadi äka benjem rusak palus katatahi.

14. Aku djari mahining brita bara Jehowa, augh djari impait akan olo kapir; has, hapumpong, ranggar iä, parang iä.

15. Krana itä! aku djari mamparandah ikau marak olo kapir, mamparungkok ikau marak olo kalunen.

16. Kadjohom tuntang kahain atäim djari manipu ikau, basa ikau melai hong äka bukit batu, tuntang mukong intu äka gantong. Alo ikau manjarangan intu äka gantong kilau burong nasar, bara hetä kea aku handak mambaring ikau, koan Jehowa.

17. Kakai Edom akan mandjadi

indu karusak haliai, karä olo idjä mahalau karäh djungun tuntang ngatjitjis tagal kapähäe.

18. Djetä karäh mandjadi kilau Sodom dengan Gomora, tuntang lewu awang darah hetä, idjä djari ilingkep, koan Jehowa, sampai olo djaton melai hetä, dialo idjä biti karäh basatiar hetä.

19. Itä! kilau singa bara rowut saran danum Jordan iä karäh dumah mantakan äka dähen tä, krana aku handak manjoho iä salenga maroboh; idjä djari inukasku, iä tä handak injohoku; krana äwe idjä padan dengangku? äwe idjä tan tadongarap dengangku? äwe sakatik tä, idjä bahanji malawan aku?

20. Tagal tä, hining tirok Jehowa, idjä djari inukase mawi Edom, pikir ai, idjä djari ingarangku mawi olo Teman: toto, idjä pangorike bara kawan tä karäh manunda iä, tuntang karäh marusak äkae bara tambuan iä.

21. Petak halujak awi augh longkange, kariak bawaie mamala sampai tasik rarudju.

22. Itä! iä dumah trawang kilau burong nasar, mambirang palapase manintu Bosra: tä atäi karä pangkaliman Edom karäh mandjadi kilau atäi olo bawi idjä handak luas, intu andau tä.

23. Tahuu Damaskus: Hamat tuntang Arpad djari rungkok; basa iä djari mahining brita papa maka atäie djari lenjoh; idjä intu saran tasik tä paham mikäh, olo djaton tau sanang hetä. — (Jes.17,1.)

24. Damaskus djari bagalabah atäie, iä mules hadari, iä hapenjang katarawae; kadjakä tuntang kapähä djari manjangkulep olo tä, kilau kapähän olo bawi idjä handak luas,

25. Lalehae iä djari balih benjem, lewu idjä basewut, idjä äka karämi tä.

26. Kakai karä pambudjange karäh halelek intu karä djalan, karä olo parang ajue karäh imangkikh impatäi intu andau tä, koan Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom.

27. Aku handak mantokan apui hong kota Damaskus, djetä karäh manjeha karä human Benhadad idjä hai bahalap tä.

28. Tahuu Kedar tuntang karä karadjaan Hasor, idjä imukul Nebukadnesar, radja Babel, maka kakai augh Jehowa: Tatap arep keton, ranggar Kedar, parusak olo idjä baris hila timor tä.

29. Tingkape tuntang kawan ai akan irampas bara iä, karä dingdinge, karä ramoe tuntang karä ontae akan induan, tinai olo karäh mantehau: pampikäh acae bara hakaliling!

30. Dari, hakan gulogulong, sahokan arep keton hong äka randah. o keton olo Hasor, koan Jehowa; krana Nebukadnesar, radja Babel, djari mawi akal tuntang mangarangka tirok mawi keton.

31. Has ranggar utus olo tä, idjä langak tuntang laja, koan Jehowa, idjä djaton atepe tuntang kantinge, tinai melai kabuate bewäi.

32. Karä ontae indu irampas, kutoh metoe indu inarik, aku handak manamburup iä akan genep matan riwut, karä olo idjä basukur tä; bara hapus sarae hakaliling akuhandak magah karusak hararepan iä. koan Jehowa.

33. Hasor akan mandjadi äka naga, indu karusak sampai katatali, olo djaton akan melai hetä, dialo idjä biti karäh basatiar hetä.

34. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai nabi Jeremia tahu Elam, kahum tamparan karadjaan Sedekia, radja Juda, koae:

35. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Itä! aku handak mamelek panah ain Elam, ramon kwasaé idjä mambatang.

36. Aku handak manjohoe manampur äpat baris riwut tä bara äpat puting langit, palus handak manambalang äwen akan karä matan riwut, sampai djaton katapasan karä djalahau olo äka olo tä daraidaraia djari iharakku,

37. Tinai aku handak mampikäh Elam intu baun musohe, intu baun äwen idjä mangatah tahasenge, aku handak magah tjalaka mawi äwen huang kalason kasangitku, koan Jehowa; tinai aku handak manjoho padang manjasah iä, sampai aku djari mampalomos iä.

38. Aku handak mampendeng padadusangku hong Elam, palus handak mampalomat radjae tuntang karä mantire bara hetä, koan Jehowa.

39. Tapi dapit, intu katatesan karä andau, aku handak mampaterai Elam tawanán, koan Jehowa.

BAGI 50.

Babel akan rusak; olo Jehudi akan liwus.

1. Djetoh augh, idjä djari insuman Jehowa mantam Babel, mantam tanah olo Kasdim, hadjamban nabi Jeremia. — (Jes.13.)

2. Sanan marak karä olo kapir, ambo augh keton, pendeng bendera, pahai augh, ala milime, sambil hamauh: Babel djari dinon,

Bel njukok, Merodagh darai, karä dewae rungkok, dewae matekiapi tä djari rotek!

3. Krana djalahau olo bara utara dumah maranggar iä, djetä karäh marusak manunis hapus tanahe, sampai olo djaton hindai hetä, tapi olon tuntang meto djari lepah nihau hadari.

4. Intu andau tä, katika tä kea, koan Jehowa, olo Israel tuntang olo Juda karäh dumah haiak, mandjong tuntang manangis, manggau Jehowa, Hattallae. — (31,9.)

5. Iä karäh misek tahu britan Sion, akan hetä iä karäh manintu baue: has, ita manatelan arep ita intu Jehowa hapan djandji idjä katatahi, idjä djaton ngalapean timai.

6. Djalahau olo ajungku djari kilau kawan tabiri idjä haiang, karä sakatike djari manipu iä, sambil magah mampalajang iä akan bukit tuntang lungkoh, sampai iä ngalapean idjä puna äkae melai.

7. Olo handiae idjä sondau iä kuman iä, tinai karä musohe hamauh: djaton sala gawin ita, basa äwen djari badosa intu Jehowa, intu äka kateteke tä; toto, intu Jehowa, idjä äka kaharap karä tatoe.

8. Dari bara Babel, harikas bara tanah Kasdim, mandjadi kilau tabiri hatuae, idjä kapala kawan.

9. Krana itä! aku handak mampalembut mamumpong kutoh djalahau olo awang bakapal bara tanah hila utara, palus magah iä mawi Babel; äwen karäh mamadju arepe mawi Babel, tuntang djetä karäh dinon awie; anak panah äwen tä kilau ain pangkalima idjä patjäh, djaton idjä ngalakai malajang.

10. Tanah Kasdim karäh indu irampas; olo handiai idjä marampas iä akan mandjadi puas , koan Jehowa.

11. Basa keton djari handjak saimpai babigal, metoh keton djari marampas idjä puna baris ajungku, basa keton djari badjoho kilau sapi tabela hong äka kutoh urepe, tuntang djari manganda kilau hadjaran idjä abas.

12. Indu keton njukok haliae, iä idjä djari manak keton djari paham mahamen; iä mandjadi na-niha haliae marak karä olo kapir, indu äka tunis, ngarising tuntang benjem.

13. Krana awi kasangit Jehowa djetä djaton akan ingkalewu, tapi akan rusak haliae; olo handiai idjä mahalau Babel karäh djungun, tuntang ngatjitjis tagal tjalakae.

14. Padju arep keton mawi Babel hakaliling, keton olo pamanah samandiae; panah iä, äla manjang anak panah, krana iä djari badosa intu Jehowa.

15. Lahap iä hakaliling, iä djari manjembah ; äcae idjä dähen djari balongkang, hapus kofae djari bakarak; krana djetä pamaläh Jehowa; has, awi mamaläh arep keton intu iä, awi iä tumon iä djari mawi keton.

16. Palomos bara Babel karä olo pamalan tuntang karä olo panggetem; tagal padang idjä maluapi iä geneb biti äwen tä akan hadari talih utus ai, tuntang puna tanah ajue.

17. Israel djari kilau anak tabiri idjä singgul, idjä iusah singa; idjä solake mamsik iä, iä tä radja Asur; limbah tä Nebukadnesar, radja Babel, djari mamparamok tolange.

18. Tagal tä , kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä, aku handak mamaläh mawi radja Babel tuntang tanahe, kilau aku djari mamaläh mawi radja Asur.

19. Maka aku handak halalian Israel buli äcae, tä iä karäh mu-rep hong Karmel tuntang hong Basan; hambaruae karäh besoh hong bukit hatinggang Epraim tuntang Gilead.

20. Maka intu andau tä , katika tä kea, koan Jehowa, kadarhakan Israel karäh inggau, tapi djaton aton, tuntang dosan Juda, tapi djaton sondau haliae, krana aku handak mampun tä akan olo idjä inisaku. — (31,34.)

21. Has, ranggar tanah Mera-taim, tuntang karä olo Pekod tä; awi marusak palus mangerem iä; koan Jehowa, balalu lalus talo handiae, idjä djari injohoku.

22. Lahap parang aton hong tanah, tjalaka paham.

23. Kilen, tasal akan hapus kailunen tä djari bapelek tuntang darai? kilen maka Babel tä mandjadi indu äka kadzungun karä olo kapir ?

24. Aku djari manenan djarat akam, o Babel, tä ikau djari injiteng, helo bara ikau katawan; ikau djari buah palus injingkap, basa ikau djari badjoho bahanji malawan Jehowa.

25. Jehowa djari muap gudang pakarange, tuntang bitie djari mamplua ganggaman kalaite; krana djetä puna gawin pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom, hong tanah olo Kasdim.

26. Kantoh bara sarai petak, ranggar iä, nap karä gudang rame, ihik iä kilau tujok gendom,

palus mangerem iä, äla manisa iä.

27. Patäi karä sapie hapan padang, imbit iä uka injambalih; kajah iä, krana andau djari sampai, katika gawie imaläh!

28. Aton mamala augh lalenton olo, idjä djari hadari, mahakan baratanih Babel, mangat masuman intu Sion pamaläh Jehowa, Hatallan ita, pamalähe tagal humae idjä brasih.

29. Pahining arep keton intu Babel, o olo pamanah idjä patjäh, kapong iä, belä idjä biti äwen tä mahakan; baläh iä tumon gawie, tumon kapatute lalus akar; krana iä djari badjoho gawie malawan Jehowa, idjä äka karasih Israel.

30. Tagal tä karä pambudjange akan halelek intu djalae, karä olo parang ajue akan impalomos intu andau tä, koan Jehowa.

31. Itä! aku handak mantakan ikau, idjä badjoho tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom; krana andau gawim imaläh djari sampai, katika aku handak mawi ikau.

32. Tä idjä badjoho tä karäh tantarang palus balongkang, tuntang djaton idjä nampendeng iä; toto, aku handak mantokan apui hong karä lewue, djetä akan manjeha karä äkae hakaliling.

33. Kakai augh Jehowa, Tuban karä kawan talo belom: Olo Israel tuntang olo Juda djari irarat haiak; karä olo idjä djari mana wan iä djari mimbing iä, äwen djaton maku malapas iä.

34. Tapi idjä Paliwuse toto abas, arae tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom; iä karäh malalus perkarae, mangat manjanang tanah; tapi olo Babel akan iaur.

35. Padang akan mantakan olo Kasdim, koan Jehowa, tuntang karä olo Babel, karä mantire tuntang olo pintar ajue samandiai.

36. Padang akan mawi nabie, idjä panandjaro, sampai äwen gila; padang akan mawi karä pangkalmiae, sampai iä sabanen.

37. Padang akan mawi karä hadjarae tuntang karetæ, tinai sakarä olo parang awang buruh, idjä intu äwen tä, sampai olo tä mandjadi kilau bawi bewäi; padang akan mawi karä ramoe, sampai djetä lepah iramps.

38. Pandit akan mawi karä danume, sampai lepah teah; krana djetä puna tanah äka hampatong dewa, äwen kilau gila gawie dengan dewae matekiapi iä.

39. Tagal tä karä ampin meto idjä papa tuntang basiak akan melai hetä, tinai anak burong onta; tuntang djetä djaton akan ingkalewu hindai sampai katatahi, palus djaton akan inkong haradjur girirmanggirir.

40. Kilau Hatalla djari malingkep Sodom tuntang Gomora, tinai karä lewu idjä darahe, koan Jehowa, kakai maka hetä kea djaton olo akan melai, djaton basatiar enen hetä. — (1.Mos.19,24.)

41. Itä! utus olo aton dumah bara utara; djalahan olo idjä bakapal haliae, tuntang arä radja idjä kwasa karäh lembut bara saran petak.

42. Panah tuntang lundju aton imbinge, äwen paham tulas, djaton tan masih, lalentoe kilau gotok tasik; iä mondok hundjun hadjaran, tuntang iä tatap haliae parang, mangat mawi ikau, o Babel, anak bawi.

43. Sana radja Babel karäh ma-

hining britae, tä maka lengäc tenu-
dur, kadjakä djari buah iä, ka-
pähäe kilau olo bawi idjä handak
luas.

44. Itä! kilau singa bara rowut
sarau Jordan iä akan lembut man-
takan äka idjä dähen tä: krana
aku handak manjoho iä salenga
maroboh djetä: idjä djari inukas-
ku, iä tä handak injohoku; krana
äwe idjä padan dengangku? äwe
idjä tau tadongarap dengangku?
äwe sakatik tä, idjä bahanji malaw-
wan aku?

45. Tagal tä, hining tirok Jeho-
wa, idjä djari inukase mawi Babel,
tuntang pikire, idjä djari inga-
rangkae mawi tanah olo Kasdim:
toto, idjä pangorike kawan tä ka-
räh manunda iä, tuntang marusak
äkae barä tambuan iä.

46. Petak karäh halujak awi
augh kariak Babel djari taratamä,
tuntang augh bawai äwen mamala
marak karä utus olo.

BAGI 51.

Babel akan rusak lepah lingis.

1. Kakai augh Jehovah: Itä!
aku manjoho riwut parusak ma-
nampur mawi Babel, mawi karä
olo idjä intu batang äka karä mu-
sohku tä.

2. Aku handak manjoho olo
pangibar tanggoh Babel, idjä mangi-
bar iä, tuntang mamboang tanahe,
krana äwen tä karäh mangapong iä
hakaliling hong andau tjalakae.

3. Käläh olo pamanah mawi olo
pamanah baris äwen, tuntang olo
idjä djari tatap hapan sangkarut;
äla masi karä pambudjange, palo-
mos karä kawan parange:

4. Nakara katä olo awang im-
patäi hakalampah hong tanah olo
Kasdim, olo awang imuno hong
karä djalan hetä.

5 Krana Israel tuntang Juda
djaton Hatallae matili iä kilau balo,
Jehowa tä, Tuhan karä kawan talo
belom, alo tanahe kontep kasalae
intu Idjä äka karasih Israel tä.

6. Dari keton bara bentok Ba-
bel, buah genep biti maliwus han-
barnae, bekä keton tamput lomas
huang kadarhakan äwen. Krana
djetoh wajah pamaläh ain Jehovah,
idjä handak manjulang akan äwen
tumon kapatute.

7. Babel djari kilau sangkir bu-
lau intu lengän Jehovah, idjä djari
mambusau hapus kalunen; karä
djalahans olo djari mihip anggor ai,
tagal tä karä djalahans olo djari gila.

8. Gap Babel djari balongkang
palus rusak; tatum iä, laku tatam-
ba akan himange, ajaajau iä tau
halit.

9. Ikäi djari manatamba Babel,
tapi iä djaton tau käläh. Tä naughe,
lihi iä: käläh genep bitin ita ha-
goet buli tanah ai; krana hukum
ai tempä langit tuntang sempak
baunandau.

10. Jehovah djari mapalembut kabudjur ita: has, ita masumae hong
Sion karä gawin Jehovah, Hatallan
ita.

11. Tadhim anak parah, tatap ta-
lawang; Jehovah djari mampisik
atai iadja Madai; krana tiroke
mangatah Babel, handak marusak
tä: krana djetoh pamaläh Jehovah.
pamalähe tagal humae idjä brasih tä.

12. Pendeng bandera hong ko-
tan Babel, dahang olo panonggo.
ingkes olo djadjaga, tatap olo mim-
pa; krana tumon djari tukas Jeho-
wa, kalotä iä karäh malalus talo

handiai awang djari injewute mawi karä olo Babel.

13. O ikau, idjä melai hong kutoh danum tä, idjä paham pantaum! kahapusm djari sampai, tuntang ukur kisit kakohom tä.

14. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari sumpah manjewut arepe: Aku handak manjuang ikau hapan musoh kilau kawan sangkalap, äwen tä akan malahap mawi ikau.

15. Iä idjä djari manampa petak hapan kwasaé, idjä djari mandjadian kalunen awi kapintare, tuntang djari mambirang langit awi kaapeke:

16. Amon Iä mambo aughe, tä karä danum penda langit njahanjahi, tinai Iä mandjidjt sumap bara karä saran petak; Iä manampa kilat tuntang udjan, Iä mamplua riwut bara äkae.

17. Karä olo uras gila djaton tan harati, karä kamasan mahamen bewäi tagal hampatonge, krana hampatonge tä uras haiang, djaton bara pambelom.

18. Uras haiang djetä tuntang gawi palajang; intu wajah pamaläh talo tä uras akan rusak.

19. Tapi Iä, idjä puna bagin Jakob, djaton tumon djetä; krana iä idjä djari mandjadian talo handiai, tuntang Israel toto baris bagin ai; Jehowa acae, Tuhan karä kawan talo belom.

20. Ikau tasalku, ganggamangku; hapan ikau aku djari mamparamok arä utus olo, hapan ikau aku djari marusak kutoh karadjaan.

21. Hapan ikau aku handak mandarai hadjaran tuntang olo idjä mukonge, hapan ikau aku handak mandarai kareta tuntang olo idjä huange.

22. Hapan ikau aku handak manetek hatuä bawi, hapan ikau aku handak manetek bakas tabela, hapan ikau aku handak manetek budjang hatuä bawi.

23. Hapan ikau aku handak manetek olo sakatik tuntang kawae, hapan ikau aku handak manetek olo pamalan tuntang sapie, hapan ikau aku handak manetek mantir tuntang wakil hai.

24. Krana aku handak mamaläh karä kadarhakan Babel, tuntang karä olo hong tanah Kasdim, awang djari ilaluse mawi Sion, intu matan keton handiai, koan Jehowa.

25. Itä! aku handak mantakan ikau, o bukit parusak, koan Jehowa, ikau idjä marusak hapus kalunen! aku handak mandjudju lengängku mawi ikau, palus mambaring ikau bara bundjun batukarang, balalu mandjadian ikau mandjadi bukit baseha.

26. Olo djaton hindai akan blaku batu bara ikau, indu puting atawa padadukan, krana palus katatahi ikau indu karusak bewäi, koan Jehowa.

27. Pendeng bandera hong tanah, pahiau sarunai marak karä olo kapir, tatap karä olo, uka mantakan iä, irak mawi iä karä karadjaaan Ararat, Mini tuntang Askenas; angkat mantir parang mawi iä, imbit hadjaran kilau kawan sangkalap!

28. Tatap karä olo kapir mawi iä, karä radja Madai, tuntang karä mantire tinai wakile, hapus tanah idjä penda prentahe.

29. Mangat tanah halujak tuntang kapähä; krana karä tirok Jehowa mawi Babel djari tukas halai, uka mandjadian tanah Babel

indu karusak, sampai djaton olo melaie.

30. Karä pangkaliman Babel djari pikul parang, äwen melai hong kotaе, kaabase djari lenjoh, iä mandjadi kilau bawi bewäi; olo djari manusul äkae melai, tuntang djaii mamelek huite.

31. Karä sarohan sulangsalanga, karä soho sampoksampuka, handak masuman akan radja Babel, lewne djari taratamä hakaliling;

32. Karä dampahan djari dino, karä talaga mahin keang awi apui, tuntang karä olo parang djari sabanen.

33. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Babel, anak bawi tä, kilau äka milihik, ombet ihik toh kea; hindai isut maka wajah getem karäh sampai acae.

34. Nebukadnesar, radja Babel, djari kumanu aku lepah, tuntang mamparamok aku; iä djari mawi aku mandjadi sarangan boang; iä djari manelen aku kilau naga, iä djari manjuang knaie hapan talo mangat ajungku; iä djari manganan aku.

35. Buah Sion, budjang bawi tä, hamauh: kararat idjä iawie intu aku tuntang intu isingku, käläh djetä mamadok mawi Babel; tuntang dahangku manata olo Kasdim, koan Jerusalem.

36. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Itä! aku handak mambudjur perkaram, tuntang handak mama-läh akam; aku handak mamandit danau äwen, tuntang maneali tahasake.

37. Babel akan mandjadi tujok batu, äka karä naga, äka kadjungun tuntang katjitjis, sampai djaton olo melaie.

38. Äewen karäh lentolento kilau singa tabela, njainjaing kilau anak singa.

39. Amon iä blaso, tä aku handak mingkes talo ihop acae, palus mambusau iä, mangat iä kadjokkadjoka; tapi äwen akan batiroh palus, tuntang djaton misik tinai, koan Jehowa.

40. Aku handak mimbit iä mangat impatäi kilau anak tabiri, kilau kambing hatuëe tuntang tabiri hatuëe.

41. Kilen, Sesagh tä djari dinon, idjä batarong hapus kalunen tä djari alah? kilen, Babel djari indu äka kadjungun karä olo kapir?

42. Tasik djari manjambong mampaleteng Babel, awi karä riake iä djari patutup.

43. Karä lewue djari indu karusak, tanahe ngarising tuntang tunis benjem, mandjadi tanah idjä dia ielai olo huange, tuntang djaton olo mahoroe hetä.

44. Krana aku djari mamaläh mawi Bel tä hong Babel, tuntang djari mansuwit bara njamae talo awang djari inelae; tinai karä olo kapir djaton hindai bohoboho minalih iä, krana kotan Babel djari balongkang kea.

45. Blua bara iä, o djalahon olo ajungku, buah genep biti mahakan hambaruae bara kalason kasangit Jehowa.

46. Äla atäi keton balemo, sampai keton mikäh awi brita idjä lembut hong tanah. Krana brita karäh lembut hong njelo idjä, tuntang hong njelo beken aton brita tinai, palus kagagali bewäi aton hapus tanah, mantir idjä mawi awang beken

47. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, maka aku handak mama-

läh mawi karä dewan Babel: tä hapus tanah tä karäh rungkok, tuntang karä oloe idjä impatäi karäh hakalampah huange.

48. Maka langit tuntang petak haiak karä talo huange akan malahap tagal Babel: krana idjä marusak iä aton dumah bara utara, koan Jehowa.

49. Kilau Babel djari indu kalongkang äwen, idjä impatäi hong Israel, kakai hong Babel kea olo karäh balongkang impatäi, hong hapus tanahe.

50. O keton, idjä djari liwus bara padang, dari, äla tendä; tahuu Jehowa hong tanah idjä kedjau, kahimat Jerusalem hong atäi keton.

51. Ikäi djari mahamen. krana ikäi djari mahining katawah: kaburah manutup baun ikäi, basa olo beken tä djari maroboh karä talo brasili hong human Jehowa.

52. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, maka aku handak mamaläh mawi karä dewae, hong hapus tanahe olo idjä bahimang baka matäi karäh manaraching.

53. Alo Babel mandai sampai langit, alo iä mandähen kwasae hong äka gantong, maka olo parusak idjä injohoku karäh dumah mawi iä, koan Jehowa.

54. Augh kariak paham aton lembut bara Babel, augh tjalaka bara tanah Kasdim tä.

55. Krana Jehowa marusak Babel, palus mampanihan iä tuntang paham latentoe, sampai riake gotogotok kilau danum hai, kanjahaie lembut paham.

56. Krana idjä parusak tä djari mantakan Babel, karä pangkalinae inawae, karä panahe uras bapelek: krana Jehowa, Hatalla idjä pa-

maläh, toto karäh manjulang mawi iä.

57. Aku handak mambusau karä mantire, karä olo pintar ai, karä tuan, karä kapala tuntang pangkalima ai, palus olo tä karäh batiroh, tirohe katatahi, djaton misik tinai, koan Radja tä, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

58. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Kotan Babel idjä lombah tä karäh landap, karä bauntonggange idjü gantong karäh inusul, sampai gawin arä djalahan olo tä djari nihau, tuntang kahäkæ, tampaan arä utus olo tä, akan bagin apui babewäi.

59. Djetoh augh, idjä djari imetih nabi Jeremia intu Seraja, Seraja anak Nerija, Nerija anak Maghseja metoh iä lius akan Babel, ombo Sedekia, radja Juda, intu njelo äpat kahum karadjaan ajue; krana Seraja tä mantir ngantawani äka bara malem.

60. Maka Jeremia mamintik hong surat karä tjalaka tä, idjä akan hararepan Babel, iä tä karä augh djetoh nah, idjä injurat mantam Babel.

61. Tuntang Jeremia hamauh dengan Seraja: Amon ikau sampai Babel, tä äla diadia ikau mambasa karä augh toh,

62. Sambil hamauh: o Jehowa! ikau djari mantam äka toh, handak mampalomos iä, sampai djaton idjä huange, alo olon alo meto, tapi djetä indu karusak katatahi.

63. Maka sana limbah ikau djari terai mambasa surat toh, tä ikau akan manambatu tä, palus mamantinge akan bentok batangdanum Prat,

64. Sambil hamauh: kakai Babel akan leteng palus djaton lampang

tinai tagal tjalaka tä, idjä handak hararepaungku mawi iä; maka äwen karäh ujuh, nihau. — Tikas toh karä augh Jeremia.

BAGI 52.

Jerusalem irusak; karä ramoe irampas, oloc inawan; Jojaghin inggatang radja Babel tiuai.

1. Sedekia tä duä pulu idjä njelo umure, metoh iä mandjadi radja; iä marentah sawalas njelo katahie hong Jerusalem; aran inde Hamutal, anak Jeremia, bara Libuna. — (37,1.—2.Radja24,17)

2. Maka gawie papa intu matan Jehowa, tumon karä gawin Jojakim kea.

3. Krana djetä mandjadi awi kalait Jehowa dengan Jerusalem tuntang Juda, sampai iä manganan olo tä bara baeue. Maka Sedekia marajap malekak arepe bara radja Babel.

4. Djadi, intu njelo djalatiens kahum karadjaan ai, bulan sapulu, andau sapulu kea, tä maka Nebukadnesar, radja Babel, tuntang hapus kawan parang ai dumah maranggar Jerusalem. palus äwen mangaponge, tuntang manampa kota tasaran hakaliling hetä.

5. Kalotä lewu tä tarakapong sampai njelo sawalas kahum radja Sedekia.

6. Maka bulan äpat, andau djalatiens, amon lau paham hong lewu tä, tuntang olo hetä djaton bara talo kinan.

7. Tä musoh manatas, palus tamä lewu, balalu karä olo parang idjä huange hadari, blua bara lewu hamalem. mahoroe

bauntonggang idjä helat kota, idjä darah kabon radja; maka olo Kasdim mangapong lewu hakaliling. Djadi, olo tä manjak djalan akan padang.

8. Maka kawan parang olo Kasdim manjasah manggoang radja, palus Sedekia djakä hong padang Jericho; maka hapus kawan parang ai tamburup malahi iä.

9. Tä äwen manawan radja, palus mimbit iä akan radja Babel hong Ribla, hong tanah Hamat; iä tä manukas hukum akae.

10. Maka radja Babel manjoho anak Sedekia impatäi intu baue; tinai karä mantir Juda impatäie hong Ribla.

11. Limbah tä iä mangaruit matan Sedekia, tuntang mamasong iä hapan duä karinting rantai tambaga; kalotä radja Babel minbit iä akan Babel. palus manutup iä hong sipir, sampai andau pampatäie.

12. Limbah tä, intu bulan limä. andau sapulu, djetä hong njelo djalatiens kahum Nebukadnesar, radja Babel, maka Nebusaradan, kapala olo dalam, idjä manaharep baun radja Babel, dumah tanggoh Jerusalem,

13. Palus manusul human Jehowa, tuntang human radja, tuntang karä huma hong Jerusalem; karä human mantir tuntang olo hai lepah inusule.

14. Tinai hapus kawan parang olo Kasdim, idjä dengan kapala olo dalam tä, mampalokang karä kotan Jerusalem lepah lingis hakaliling.

15. Maka belahie olo arä idjä naniha, tuntang tisan olo tä idjä katapsan hong lewu, tinai karä olo idjä djari hadari maudjuluk

arepe akan radja Babel, tinai tisan karä tukang, djetä inamput tawanan awi Nebusaradan, kapala olo dalam tä.

16. Tapi belahe olo tanah tä idjä inggoinggut ilahi Nebusaradan, kapala olo dalam, belahe indu olo pambulan, belahe olo pamalan.

17. Tinai olo Kasdim mangarak djihi tambaga tä idjä hong human Jehowa, tuntang rakar tä, tinai talaga-panjaup tambaga tä, idjä hong human Jehowa, palus iä minbit karä tambaga ramo tä akan Babel. — (27.19.)

18. Tinai iä marampas karä kabali, sendok kawo, lading, sangko, dadupa tuntang karä ramo tambaga, idjä hapan sombajang.

19. Tinai kapala olo dalam tä marampas karä ramo bulau tuntang ramo salaka, karä supu, sulep, sangko, landai, tantahan sumbo, dadupa tuntang sendok.

20. Djihi duä tä, talaga idjä, tuntang duäwalas ampin sapi tambaga, idjä pendae indu rakare, idjä djari inampa radja Salomo akan human Jehowa; maka karä tambaga ramo tä djaton tawan timbange. — (1.Radja 7,15.)

21. Genep djihi tä uras hanjawalas hasa kagantonge, tuntang tali idjä duäwalas hasa baja haka-totok indu lakähe, tinai kakapale äpat djari: krana djetä boang huange.

22. Takoloke idjä hundjue tambaga kea: kagantong genep takoloke uras limä hasa, tinai kra-wang tuntang ampin bua dalima, idjä hakaliling genep takolok, uras tambaga; maka ampin duä takoloke tä sama, tuntang ampin bua dalima tä.

23. Karä ampin bua dalima tä djalatien pulu djahawen hong idjä, iatoh tumon karä matan riwut; djadi, karä ampin bua dalima tä njaratus njaratus, hakaliling genep krawang.

24. Tinai kapala olo dalam tä manamput Seraja, kapala imam tä, tuntang Sepanja, imam' idjä panggapite, tinai telo biti tonggon bauntonggang:

25. Tinai sukataris lewu, idjä ngantawani olo parang tä, tinai udju biti bara karä mantir, idjä manaharep radja, idjä sondaue hong lewu. tinai kapalan karä djurutulis, idjä mantjatjah olo tanah tä akan parang, tuntang djahawen pulu biti olo tanah tä. idjä sondaue hong lewu.

26. Karä olo tä induan Nebusaradan, kapala olo dalam tä, palus imbite akan radja Babel hong Ribla.

27. Maka radja Babel mampatäi olo tä hong Ribla, hong tanah Hamat. Tumon tä olo Juda inamput tawanan bara tanah ai.

28. Djetoh djumalah karä olo, idjä djari inamput Nebukadnesar: hong njelo udju, telo kojan duä pulu telo biti olo Jehudi.

29. Hong njelo hanjawalas kahum Nebukadnesar, maka iä manamput hanja ratus telo pulu duä biti bara Jerusalem.

30. Hong njelo duä pulu telo kahum Nebukadnesar, maka Nebusaradan, kapala olo dalam tä. manamput olo Jehudi tawanan udju ratus äpat pulu limä karä bitti. Djadi djumalah äwen tä samandiai äpat kojan djahawen ratus biti.

31. Djadi, limbah bara tä, hong njelo telo pulu udju, limbah Joaghin, radja Juda, djari tawanan, intu bulan duäwalas, andau duä

pulu limä, maka Ewilmerodagh, radja Babel, intu tamparan njeloe iä mandjadi radja, manggatang Jojaghin, radja Juda, mamplua iä bara sipir. — (2. Radja 25,27.)

32. Tuntang tä hakotak manis dengae, haiak mingkes trutjie ambo trutjin karä radja, awang dengae hong Babel.

33. Iä manakiri pakaiac injipir tä, tuntang iä haradjur ombo kuman intu baue, hapus katahin pambelome.

34. Tinai karä balandjae tä haradjur radja Babel manenga acae, akan genep andau, sampai andau pampataie, haradjur hapus pambelome.

AUGH TATUM

J E R E M I A .

BAGI 1.

1. Kajah! lewu tä ungiungin katontoh, idjä bahut bakapal oloe! iä mandjadi kilau balo. Idjä bahut hai marak karä utus olo, tuntang kilau kapala intu karä baris tanah, toli iä mamenda, akan manahor asil.

2. Iä haradjur manangis hamalem, djohon matae mahasor intu pipie; djaton idjä biti karä ulae, idjä tau mampong iä, karä kapatohé djari tulas dengae, mandjadi musohe.

3. Juda djari batungkap tagal karä kadjakae, tuntang kabehat kareware, iä melai marak karä olo kapir, tuntang djaton tau sanang; karä idjä manjasah iä djari manjingkap iä hong djalan sipit.

4. Karä djalan akan Sion ha-

languen, basa dialo idjä biti tanggoh pesta. karä bauntonggang lewu karakkara, karä imam hetä munguh, karä pambudjang bawin ajue pähä atäie, tuntang iä paham kahetang atäie.

5. Karä musohe mandjadi kapala, awang basingi iä bahabit: krana Jehowa djari mangapähä iä tagal kutoh kalangkahe: karä anake uras tamput tawaninan intu baun musohe.

6. Karä kabungas Sion, anak bawi tä, djari nihau: mantir ajue kilau badjang, idjä djaton supa talo urepe, tuntang rujongrajang ujuh intu baun olo, awang manggoang iä.

7. Metoh andau tjalakae, paham kapähäe Jerusalem mangenang karä talo bahalap tä, idjä puna ai bara djaman horan, metoh karä oloe halelek awi lengän

musohe, tuntang djaton pandohop akae; karä musohe handjak mitä kapähäe, tuntang manabean karä sabat ai.

8. Jerusalem djari badosá paham, tagal tä toh iä kilau olo bawi idjä pamali. Olo handiai, idjä mahorumat iä bilih, mangabelä iä katontoh, basa iä mitä kahawae; maka iä munguh palus miung.

9. Kapalie leket intu saran pakiae. Djaton iä djari mado, kadjariae tepe karäh kalotä; heran halias iä djari imparandah, tuntang djaton idjä mampong iä. Kajah, Jehowa! tangkilik tjala-kangku! krana musoh tä paham mampadjoho arepe!

10. Musoh djari manusang lengäe mawi karä panataue; krana itäe hapan matae bewäi karä olo kapis tä manamä karä äkae idjä brasih, idjä tahuu tä ikau djari manjoho: äla olo tä akan tamä ungkup ajum. — (5.Mos.23,3.)

11. Karä olo ajue munguh haiak manggau talo kinan: iä manenga karä panataue mamili talo kinan, mangat mampangat tahasenge. Itä, o Jehowa! tangkilik ampin kata-wahku!

12. Djaton keton mangkariäng atäi, o karä keton idjä mahalau? Tampajah, itä, djaka aton kapähä, idjä kilau kapähängku toh, idjä djari buah aku? idjä hapan Jehowa djari mangapähä aku hong andau kalaite hasep?

13. Bara ngambo iä djari mala-boh apui akan tolangku, tuntang manjoho djetä kuman aku; iä djari manenan djarat akan paing-ku, tuntang djari manggian aku undur; iä djari marusak mampahetang aku, iä mampahaban aku nongkang andau.

14. Ugar karä kasalangku djari ingkepan awi lengäe, uras djetä djari hapungkal, palus manguling ujatku; iä djari mampamunos kaabasku; pangkahai Tuhan djari manjaragh aku akan lengän äwen. idjä djaton tau ilawangku.

15. Pangkahai Tuhan djari malitek karä awang gantjang, idjä baris ajungku, iä djari mirak tawon olo mawi aku, hapee marusak karä pambudjangku; pangkahai Tuhan djari mihik, mamahes budjang bawi, Sion, anak bawi tä.

16. Tagal tä aku paham manangis, djohon matangku hasansila nahasak, basa idjä pamampong, idjä indu mampangat hambaruangku, kedjau bara aku. Karä anakku djari rusak, krana musoh djari manang.

17. Sion mandjuluk lengäe, tapi djaton idjä mampong iä; krana Jehowa djari manjoho karä idjä hakaliling Jakob, uka mandjadi musohe, sampai Jerusalem intu bentok äwen kilau olo bawi pamali.

18. Jehowa toto tetek, krana aku djari marisang bara aughe: käläh hining, keton karä utus olo, tuntang itä kapähängku; hapus pambudjangku bawi hatuu djari tamput tawanau.

19. Aku djari mantehau karä uläku, tapi äwen djari mamunga aku; karä imam tuntang bakas ajungku djari meher hong lewu; krana äwen mangumbang, manggau panginan, hapee mampangat tahasenge.

20. Kajah, Jehowa! itäm, krana atäiku paham singgul, huangku mangambuar; atäiku djari hatam-balik intu huangku, basa kari-

sangku djari tangkalan ; intu ruar padang djari mangalangan aku dengan anakku , tinai intu huangku pampatäi bahondok.

21. Hining olo bewäi aku munguh , tapi djaton idjä tau mampong aku : karä musohku mahining tjalakangku , palus handjak , basa ikau djari mawi talo tä . Tapi ikau karäh manjampai andau tä , idjä djari insanam , tä äwen karäh mandjadi sama kilau aku.

22. Soho karä kadarhakae manuharep ikau , palus awi iä , kilau ikau djari mawi aku , tagal karä kalangkahku ; krana tarahingku djari paham , tuntang atäiku ujuh.

BAGI 2.

1. Lalehan pangkahai Tuhan djari manjangknlep Sion , anak bawi tä , hapan kalaite , kilau hapan baunandau ! Iä djari manganan kabungas Israel bara langit akan petak , iä djaton djari manuhin galang paie tä intu andau kalaite.

2. Pangkahai Tuhan djari mampalomos karä äka Jakob melai , tuntang djaton masih iä ; iä djari mangarak karä kadähen Juda , anak bawi tä , huang kasangite , iä djari mamparmpar tä hong petak ; iä djari mamapa karadjaan ai tuntang karä mantire.

3. Iä djari manetek salepah tandok Israel tuntang hasep kalaite ; iii djari mambatak lengäe idjä gantau , metoh musoh tä dumah , tinai iä djari manjala mawi Jakob , kilau njalan apui , idjä manjeha hakaliling.

4. Iä djari mangantjang talin panahe kilau musoh , hapan lengäe idjä gantau iä kilau olo idjä omnipat mantakae , tuntang iä mampatäi karäkarä awang bahalap ampie , tinai iä djari manusuh kasangite , kilau apui hong karä tingkap Sion , anak bawi tä .

5. Pangkahai Tuhan mandjadi kilau musoh ; iä djari mampalomos Israel , iä djari mampalomos karä humae idjä hai tuntang bungas , tinai djari marusak karä äkae dähen , palus iä djari mamaham kariak tuntang tarahing hong Juda , anak bawi tä .

6. Iä djari mangakar tingkap ai , kilau kabon , iä djari marusak äka ai idjä inukase . Jehowa djari mampaterai karä pesta tuntang sabat hong Sion , tuntang huang kalason kalaite iä djari mandjilek radja tuntang imam .

7. Pangkahai Tuhan djari manganan mesbeh ai , iä djari mangabelä äkae idjä brasih : dinding karä human äwen idjä hai tuntang bungas djari injaraghe intu lengän musole , sampai olo tä mambo aughe hong human Jehowa , kilau intu andau pesta idjä inukas .

8. Jehowa djari manukas , handak marusak kotan Sion , anak bawi tä ; iä djari mingkes tali ukur hetä , tuntang lengäe djaton maku balang , sampai iä djari mampalomos djetä ; iii djari mangalten hapus pagar tuntang kota , djetä uras halangoen ampie .

9. Karä bauntonggang ai djari bakalian hong petak , karä kamtinge djari nihau bapelek ; radjae tuntang karä mantire djari marak olo kapir , äka Torat djaton , tinai karä nabin ai djaton sondau paitä bara Jehowa .

10. Kara bakas Sion , anak bawi tā, mondok hong petak, iä mandjungun arepe, manawur kawo akan takoloke, tuntang iä makanian arepe hapan bidak; karä pambudjang bawin Jerusalem manjontop takoloke akan petak.

11. Matangku bilak nihau awi tangisku, talo huangku ngambuar, bantowongku nabasak akan petak, tagal tjalakan anak bawi, utus ajungku tā, basa karä awau tuntang karä anak korik tangengäi hong karä djalan lewu, — (Jer.9.1.)

12. Haik iä hamauh dengan inde: kwe tepong tuntang anggor? Tuntang iä meher tangengäi hong karä djalan lewu, kilau olo idjä bahimang baka matäi, palus iä mahotus intu pakuan inde.

13. Narai hapangku mampong ikau, dengan äwe aku tau mananding ikau, o Jerusalem, anak bawi? Dengan en aku tau manapengan ikau, mangat mampong ikau, o budjang, Sion, anak bawi? krana tjalakam sama kilau kalombah tasik, äwe tau manatamba ikau?

14. Krana nabim djari manudjum akam talo tandjaro tuntang haiang, äwen djaton djari manarang akam kasalam, uka mambalaung ikau tawanan, malainkan äwen djari manutor akam augh tandjaro, sampai keton tawanan bara tanah.

15. Karä olo idjä mahalau hetä mapok lokape marajap ikau, iä ngasisit, tuntang manggiling takoloke tagal Jerusalem, anak bawi tā, koae: kilen, djetoh lewu tā, idjä koan olo iä bahalap haliae, tuntang indu kahandjak hapus kalunen?

16. Karä musohm manganga njamae manintu ikau, iä ngasisit ikau, mangadjirat kasingae, koae: ita djari mampalomos iä! Djetoh andau idjä iendäh ita, toh djari samai, toh ita djari mitä tā!

17. Jehowa djari malalus talo, idjä tahi djari inukase, iä djari mahapus aughe, idjä imetähe bara horan, iä djari mangarak haiak djaton manjanjang, tuntang djari mampahandjak musoh tagal ikau; iä djari manggatang tandok olo, idjä basingi ikau.

18. Atäi olo budjur djari mangkariak intu Jehowa: o kotan Sion, anak bawi! soho djoloh matain mahasor kilau tahasak handau hamailem, äla malajan, tuntang bawak matam äla terai!

19. Misik, ambo aughm hapus alem, tusuh atäim kilau danum intu baun pangkahai Tuhan, depä lengäm intu iä tagal hambaruan karä anakm, idjä meher tangengäi hapus karä djalan.

20. Itäm, o Jehowa, käläh tam-pajah, äwe idjä djari iawim kalooh! aton karä bawi akan kuman awaue, anak korik tā idjä indatinge? Aton karä nabi tuntang imam akan impatäi hong äka brasih ain pangkahai Tuhan?

21. Pangorike tuntang tambakase uras harerer intu petak, pambudjangku bawi hatuä djari halelek awi padang; ikau djari mampatäi äwen intu andau kassangitm, ikau djari manetek äwen haiak djaton manjanjang.

22. Ikau mangahau karä pam-pikäh bara hakaliling mawi aku, kilau talih pesta idjä inukas akae; sampai dialo idjä biti idjä mahaikan palus katapasan, metoh andau kasangit Jehowa. Olo idjä

djari indating tuntang ihagaku
djari impalomos musoh.

ajungku, tuntang akan halaleae
nongkang andau.

15. Iä djari mamuas aku hapan
talo bapait, tuntang djari mampi-
hop aku hapan panamar.

16. Iä mampamunos kasingangku
hapan karangan, palus mahanjek
mambaring aku hong kawo.

17. Hambaruangku djari iharak
kedjau bara kasanang, talo bahalap
kalapeangku.

18. Tä koangku: kaabasku lepah
nihau, tuntang kaharapku intu Je-
howa.

19. Tahu tjalakangku tuntang ki-
len ampingku ingatah, tahu kaa
panamar tuntang Peru tä!

20. Toto, ikau akan mingat tä.
alo hambaruangku rungkok hong
aku.

21. Djetä ingandongku hong
ataiku, tagal tä aku harap hantä.

22. Awì asin Jehowa kea ikäi
hindai lepah lomos, toto karä ka-
sajange hindai balentas. — (*Ne-
hem.9,31.*)

23. Djetä taheta sining handjewu.
katotom paham haliae!

24. Jehowa puna bagingku, koan
hambaruangku, tagal tä aku han-
dak harap iä.

25. Jehowa toto bahalap dengan
olo idjä mentai iä, dengan atäi
olo idjä manggau iä.

26. Djetä toto bahalap, amon olo
mentai tuntang manjuni arepe.
mentai pandohop Jehowa.

27. Toto bahalap akan olo, amon
iä mananggong ugar pesae tabela:

28. Mangat iä melai kabuate tun-
tang suni, basa Iä djari mangke-
pan tä intu iä;

29. Amon iä manjumbau totoke
palus petak, koac: ajaaajau aton
kaharap hindai!

30. Käläh iä manjarongan pipie

BAGI 3.

1. Aku toto olo, idjä djari
buah tjalaka awi pukul kasangit ai.

2. Iä djari magah mampatan-
djong aku huang kakaput, djaton
hong kalawa.

3. Iä haradjur mules mawi aku
bewäi, mambulat lengae mantam
aku nongkang andau.

4. Iä djari mambent pupus
isingku, tuntang djari mandarai
tolangkan.

5. Iä djari mangalong aku, tun-
tang djari mangapong aku hapan
kapait tuntang kapähä.

6. Iä djari manutup aku huang
kakaput, kilau äwen idjä tahi djari
matäi.

7. Iä djari mangaranda aku,
sampai aku djaton tau blua, tun-
tang djari mambehat ingkanging-
kangku tambaga.

8. Alo aku mangkariak tun-
tang mantehau, iä mandengen pind-
inge, djaton tarima lakungku.

9. Iä djari mangampeng dja-
langku hapan batu hai, tuntang
djari mangaput karä pelekku.

10. Iä kilau bahuang idjä mimpa
aku, kilau singa lakau rowut.

11. Iä djari mampalajang aku
bara djalan, iä djari manasang pa-
lus marusak aku.

12. Iä djari mangantjang panahe.
tuntang djari mampendeng aku
indu sasaran anak panahe.

13. Iä djari malekas anak panahe.
manambelan atäi buaku.

14. Aku indu tabean karä utus

akan olo idjä manekap iä, palus mamuas arepe hapan kahawae.

31. Krana pangkahai Tuhan djaton pudji manganan sampai kata-tahi;

32. Tapi amon iä djari mangapähä, tä iä manjanjang tinai, tumon kahain asie;

33. Krana djaton tuntang kardjie iä mawi, mangapähä olo kahunen:

34. Kilau ampin handak malitek karä olo tawanan hong petak penda-piae;

35. Sampai manalua kabudjur olo imingkok intu Idjä pangkahai tä,

36. Tuntang perkaran olo iules, sama kilau Tuhan djaton mitä tä.

37. Æwe manjoho balalu djetä mandjadi, djaka sala bara Tuhan manjoho tä?

38. Dia bara njaman pangkahai Tuhan lembut karä talo papa atawa bahalap?

39. Tä buhen karä olo bakotok kalotä hapis umure? Käläh genep biti mangotok kasalan ai!

40. Buah ita mariksa manitip karä djalan ita, buah ita haluli tinai hobali intu Jehowa.

41. Käläh ita manggatang atäi ita, tuntang mandepä lengän ita akan Hatalla idjä huang sorga, tuntang mangaku:

42. Ikäi, toto ikäi djari badosa, tuntang djari marisang dengam, tagal tä ikau djaton djari manjanjang:

43. Tapi ikau djari hakampoh kalaitm, palus djari mawi manjasah ikäi; ikau djari mampatäi ikäi haiak djaton manjanjang.

44. Ikau djari maninding arepm hapan baunandau, sampai lakudoa djaton tau manselat sampai ikau.

45. Ikau djari mandjadian ikäi mandjadi rotik pohok, tuntang talo kadjilek marak karä utus olo.

46. Karä musoh ikäi manganga njamae mawi ikäi.

47. Pampikäh tuntang palowang indu bagim ikäi, karusak tuntang kakarak.

48. Matangku mahasor kilau ta-hasak danum tagal tjalakan anak bawi, utus ajungku tä.

49. Matangku nahuto djaton malajan, tuntang djaton olah impaterai;

50. Sampai Jehowa nangkilik bara sorga, palus mitä mandohop.

51. Matangku manggogop atäiku tagal karä anak bawin lewu ajungku.

52. Idjä basingi aku djaton bara buku manjasah aku haradjur kilau burong.

53. Æwen djari manganan pambelomku huang palowang, palus djari mambaring batu hundjun aku.

54. Danum mampaleteng takolokku, sampai koangku: toh aku nihau.

55. Tapi aku djari mangahau aram, o Jehowa, bara palowang idjä timben tä.

56. Tä ikau djari mahining aughku; toh äla ikau nangkalingau tarahing tuntang kariaku.

57. Ikau djari manggapi aku metoh andauku blaku intu ikau; ikau djari hamauh: äla mikäh!

58. Ikau, o pangkahai Tuhan, djari mawat perkaran hambaruangku, ikau djari maliwus pambelomku.

59. Ikau, o Jehowa, djari mitä kianat gawin olo dengangku, tuntang ikan djari mamutus tumon kabudjurku.

60. Gitam bewai karä katulase,
karä tiroke mantam aku.

61. O Jehowa, ikau mahining
kapapan aughe, karä tiroke man-
tam aku:

62. Augh totok äwen idjä ma-
ngatah aku, tuntang karä karang-
kac mantam aku nongkang andau.

63. Itäm, hiaik pendeng pondok
äwen, aku bewai idjä ihababakae.

64. O Jehowa, sulang baläh iä
tumon gawin lengäe.

65. Palulang atai olo tää, käläh
sapam mangumian mawi iä.

66. Sasah olo tää hapan kalaitm.
palomos äwen bara penda langit,
o Jehowa.

BAGI 4.

1. Lalehae bulau tää djari kumbas.
bulau idjä bahalap tää djari
malik! Kilen kea karä batuñ äka
brasih tää djari inganan daraidaraia
hong karä djalan!

2. Karä anak Sion idjä bahalap
tää, idjä irega kilau bulau masak,
kilen kea toh iä itong kilau ka-
bali petak bewai, idjä baja tam-
pan lengän tukang?

3. Ason taun mahin manenga
tusue akan anake, mampatusu iä,
tapi bawin utus ajungku patut tu-
las hewai, kilau burong onta hong
padang.

4. Djelan awaue leket intu ta-
ngepe awi kapaham kateah beliae,
anak korik blaku tepong, tapi
djaton idjä manenga tää akac.

5. Idjä bihiu pudji kuman talo
mangat, toh iä meher hong dja-
lan; idjä imbelom hapakaian sa-
tara, toh äwen akan menter hong
rumpur.

6. Kadarhakan anak bawi, utus
ajungku tää, djari paham bara do-
san Sodom, idjä horan salenga
ilingkep, tuntang djetä djaton ga-
win olon. — (1.Mos.18,20.)

7. Karä kapalae bihin brasih
bara ndjan habungkus, baputi bara
djohon tusu; ampie handahandang
kilau batu rubin, tuntang iä la-
mos bara batu sapir.

8. Tapi toh ampie hempus kabileme,
sampai olo djaton kasene
iä hong djalan; pupuse ngalantep
tolange, tuntang djetä keang kilau
kaju.

9. Bontong harem äwen idjä
matäi awi padang, bara äwen idjä
matäi awi lau, idjä meher tuntang
kilau injuduk, basa djaton panguli-
h tanae.

10. Olo bawi idjä kapala pamasi
mahim djari maluntoh anake hapan
lengän ai kea, mangat djetä indu
kinae metoh tjalakan anak bawi,
utus ajungku tää. — (5.Mos.28,53.)

11. Jehowa djari malalus kasa-
ngite, iä djari manusuh lason ka-
laite, iä djari mantokan apui hong
Sion, idjä manjeha mampalepali
karä galange.

12. Karä radja hong petak dja-
ton maku pertjaja, djaton kea karä
olo kalunen, toto, karä musohe
tää, karä idjä basingi iä akan tamä
bauntonggang Jerusalem.

13. Maka djetä tagal kasalan
karä nabie, tagal kalangkah karä
imame, idjä djari manusuh dahan
olo tetek hetä.

14. Kilau olo babutä äwen tää
tarangtaranga hong karä djalan,
iä djari harumur awi daha, sampai
olo djaton maku polos pakaiac.

15. Dari, pali! kakai olo man-
tehau helo baue; — dari, dari! ila
polos äwen! Äwen hadai tun-

tang kumbangkambanga, tarangtaranga, sampai koan olo kapir: djaton patut äwen melai hetä hindai.

16. Baun Jehowa djari manam-burnup iä, tuntang djaton maku manampajah äwen tinai, karä imam djaton ihorumat, karä bakas djaton iasi.

17. Tinai matan ita magon ha-tampajah papa bilak babutä, mang-gau dohop idjä uras haiang bewäi: ita mentai mangenang utus olo, idjä puna djaton tau maliwus ita.

18. Olo tä djari mangatah ta-saran pain ita, sampai ita djaton tau manandjong hong karä djalan ita: katatesan ita lawoh tokep, karä andau ita djari sukup; toto, katatesan ita djari sampai.

19. Idjä manggoang ita djari ba-liax bara burong nasar penda la-ngit: olo tä djari manggoang ita sawosawoh hundjun bukit, iä djari mimpa ita hong padang tunis be-njem kea.

20. Idjä iminjak Jehowa tä, idjä kilau tahaseng ita, djari inawan hong palowang äwen, idjä tahu iä ita pudji hamauh: intu kan-djungäe ita akan belom bentok olo kapir.

21. Handjak bewäi, rantang ikau o Edom, anak bawi tä, idjä melai hong tanah Us!

22. Tapi sangkir tä karäh sam-pai ikau kea, ikan kea akan ba-busau tuntang lowailabaia.

23. Kadarhakam djari terai o Sion, anak bawi! Iä djaton han-dak manalua ikau inamput tawa-nan hindai; tapi kadarhakam o Edom, anak bawi, karäh imalähe, tuntang iä karäh mukäi karä do-sam.

BAGI 5.

1. Ingat, o Jehowa! kadjarian ikäi toh; tampajah, itäm kahawen ikäi!

2. Joresan ikäi mandjari indu bagin olo, karä human ikäi akan olo beken utuse.

3. Ikäi nolä, djaton bara bapa, karä indu ikäi kilau balo.

4. Danum ihop ikäi ngatali imili, kaju idjä hapan ikäi mahin bara rega kea.

5. Ikäi imuat palus ujat ikäi: alo ikäi njuh, djaton idjä manjoho ikäi malajan.

6. Ikäi djari manjaragh arep ikäi mamenda Misir tuntang Asur, mangat panginan ikäi ombet.

7. Karä tato ikäi djari badosa, tinai äwen djaton hindai, tapi toh ikäi akan mananggong karü ka-darhakae.

8. Djipen olo marentah ikäi, tuntang djaton idjä biti, idjä man-suwit ikäi bara lengäe.

9. Ikäi akan manggau panginan tuntang mamangkut takolok balau ikäi, tagal padang hong äka tunis benjem.

10. Pupus ikäi djari keang, ki-lau djihin pahä, djetä awi lason lau.

11. Äwen djari mamandong olo bawi hong Sion, karä bawi pambu-djang hapus karä lewun Juda.

12. Karä mantir djari inggantong äwen, tinai olo bakas mahin djaton kea djari ihorumat.

13. Karä budjang hatuü induae injohoe manggiling talo, anak ha-tuü lihanglahanga awi kaju iätoe.

14. Olo bakas terai mondok hong äka basara, karä pambudjange terai mampabiau talo usik.

15. Kahandjak atäi ikäi lepah, gandut ikäi malik mandjadi tatum.

16. Makotan takolok ikäi djari lawo. Kajah ikäi, basa ikäi badosa kalotä!

17. Tagal tä atäi ikäi ujuh, tagal tä matan ikäi djari kawus;

18. Tagal bukit Sion, idjä rusak, idjä äka ason taun hadjik.

19. Tapi ikau, o Jehowa, puna melai sampai katatahi, padadusam tä haradjur girirmanggirir.

20. Buhen ikau handak ngalapean ikäi haradjur, palus malih i ikäi sampai tahi kalotä?

21. O Jehowa! obah ikäi akam, mangat ikäi haluli akam tinai; käläh manaheta karä andau ikäi kilan djaman horan.

22. Krana kilen, handak ikau mauganan ikäi lepalepah, handak ikau malait ikäi tangkalau paham?

SURAT NABI

E S E G H I E L.

BAGI 1.

Jehowa masanan arepe huang kahaie akan Eseghiel.

1. Intu njelo telo pulu, bulan äpat, andau limä bulan tä, amon aku marak olo tawaninan tä tokep batangdanum Kebar, tä, maka karä langit buap, palus tä aku aton talo panggitangku, mitä karä talo ain Hatalla.

2. Andau limä bulan tä kea, djetä njelo limä kahum radja Jo-jaghin inamput tawaninan, — (2 Raja 24,15.)

3. Maka augh Jehowa batarang sampai Eseghiel, anak Busi, imantä, hong tanah olo Kasdim, tokep batangdanum Kebar; hetä lengän Jehowa sampai iä

4. Tä aku mitä, itä! riwut paham dumah bara hila utara, tinai baunandau sasaroi, hiaik apui sawongsabunga huange, tuntang aton panjangkowong hakaliling baun andau tä; bentok hetä aton kilau ampin Hasmal hong apui tä.

5. Bentok hetä aton kilau ampin äpat talo belom; maka kalo-toh ampie: talo tä kilau ampin olon: — (10,9.)

6. Tinai genep biti äpat baue, tuntang äpat palapase:

7. Paie budjur, maka tatap kilau tatap sapi, ginigining kilau tambaga idjä inaliso.

8. Penda palapase kilau lengän olon hasansila; uras äpaäpat tä habau hapalapas.

9. Maka palapase hatantepä: tinai amon iä hagoet, dia usali

mules, malainkan brangai panggoete sama mandjudju tintun baue.

10. Maka ampin baue äpaäpat tä, idjä hila gantau kilau ampin baun olon tuntang singa, tinai hila sambil ampin baun sapi tuntang burong nasar. —(Pangur.4, 7.)

11. Maka palapase idjä hundjun tä hambirang kangambo, tuntang manduä palapas genep biti idjä hambirang tä hatantepä dengan kolae, maka duä tinai manutup bitie.

12. Maka amon iä hagoet brangai panggoete sama mandjudju tintun baue; mahapa Rogh magah iä, akan hetä iä hagoet, djaton usah iä mules amon hagoet.

13. Maka ampin talo belom tä tampajahé kilau barah apui idjä manjala, kilau ampin sewan; apui tä belebeleng bentok talo belom tä; maka apui tä bara sangkowong, tuntang bara hetä aton blua kilat.

14. Maka talo belom tä haiak hadari lulang luli kilau ampin sabintir kilat.

15. Amon aku mitä talo belom tä, maka itä! aton kareta hong petak darah talo belom tä, intu genep balikate äpaäpat tä.

16. Ampin tampajahé kareta tä kilau batu Turkis idjä hagining, tuntang äpaäpat tä uras sama ampie, tinai ampin tawase kilau kareta, tinai sampalaki huang genep kareta;

17. Amon iä hagoet, brangai akan äpat matan riwut, dia usah mules arepe amon iä hagoet.

18. Maka bingkähe hai baka ikäikäh, tinai karä bingkähe tä uras bara matä hakaliling.

19. Djadi, amon talo belom tä hagoet, maka kareta tä hagoet

mamambaie; tinai amon talo belom tä hagatang bara petak, maka kareta tä hagatang kea.

20. Mahapa Rogh magah iä hagoet, tumon tä iä hagoet, tinai kareta tä hagatang mamambai äwen, krana aton rogh idjä belom huang kareta tä.

21. Amon talo belom hagoet, tä kareta hagoet kea, amon iä tendä, maka djetä tendä kea; amon iä hagatang bara petak, tä kareta hagatang bara petak, mampahaik iä; krana rogh talo belom tä aton hong kareta tä kea.

22. Maka ambo takolok talo belom tä aton kilau talo hambirang, kilau ampin kristal idjä hagining, idjä baka ikäikäh, idjä hambirang tambuan takoloke;

23. Penda talo hambirang tä aton palapas talo belom idjä mendeng hetä, idjä hatantepä dengan kolae, tinai genep biti uras duä palapase, idjä hapae manutup arepe.

24. Maka amon iä hagoet aku mahining augh palapase kilau gotok danum paham, kilau njahon Idjä djaton tikas kwasae tä, kilau augh lahap tuntang lalenton parang. Maka amon iä tendä, iä mangunjup palapase.

25. Tinai amon iä tendä tuntang mangunjup palapase, maka aton augh njaho bara ambo talo hambirang tä, idjä tambuan takoloke.

26. Maka intu hundjun talo hambirang tä, idjä tambuan takoloke, aton ampin talo kilau padadusan, idjä tampajahé kilau batu sapir, tuntang hundjun padadusan tä aton mondok idjä kilau olon.

27. Tinai aku mitä iü kilau ampin Hasmal, tuntang ampin apui hakaliling, bara kahange kangambo; tinai bara kahange kangiwa aku

mitä iä kilau apui tuntang sang-kowonge hakaliling.

28. Kilau ampin liu huang baum-andau amon udjan, tumon tä am-pin sangkowonge idjä hakaliling. Djetä ampin tampajah kahain Je-howa; amon aku mitä tä, maka aku mahingkep, manjembah, palus akn mahining augh idjü hamaulh.

BAGI 2.

Eseghiel ingabau mandjadi nabi.

1. Maka Iä hamaulh dengangku: Ikan, o olo kalunen, gatang arepm, mendeng, aku handak hakotak de-ngang.

2. Metoli iä hakotak kalotä de-nangangku, maka Rogh tamä aku, haiak mampendeng aku, palus aku manjenäh Aughe, idjä hamaulh de-nangangku. — (Joh.1,1.)

3. Maka koae dengangku: O olo kalunen! aku manjoho ikau tanggoh olo Israel, tanggoli kem-pang olo idjä parisang tä, idjä djari marisang bara aku, äwen tuntang karä tatoe djari malangkah aku sampai andau toh.

4. Karä anakku tä, idjä injohoku ikau manalihe, uras badjoho baue, tuntang batekang atäie; maka ikau akan masanan akan äwen: kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa!

5. Barangai alo äwen manarima tä atawa dia, krana iä puna ung-kup idjä parisang, maka iä akan katawan, aton nabi bentok äwen.

6. Maka ikau, o olo kalunen, äla mikäh dengan olo tä, äla mi-käh tagal karä aughe, alo iä kilau umak duhi intu ikau, tuntang ikan mondok marak kala; äla mikäh

tagal aughe, äla tangkedjet intu baue, krana äwen tä puna kem-pang idjä parisang.

7. Tapi ikau akan masanan karä aughku acae, barangai alo iä ma-narina tä atawa dia, krana äwen tä puna parisang.

8. Maka ikau, o olo kalunen, hining karä augh tä, idjä injewutku akam; äla ikau marisang kilau kem-pang parisang tä; nganga njam-am, kinan karä talo awang inengaku akam.

9. Tä aku mitä, itä! lengä aton indjuluk akangku; itä! balon surat aton huange.

10. Tuntang iä mambirang tä intu baungku, djetä aton bintike hasansila; maka aton tarasurat hetä bawak tatum, kamunguh tuntang tarahing.

BAGI 3.

Prentah Hatala akan Eseghiel.

1. Limbah tä Iä hamaulh deng-angku: O olo kalunen, kuman talo idjä intu baum, kinan surat toh, balalu lius, sanan akan ung-kup Israel.

2. Tä aku manganga njamangku, palus iä manenga surat tä akang-ku indu kinangku,

3. Sambil hamaulh dengangku: O olo kalunen! surat toh, idjä inengaku akam, telen palus knaim, suang ramon knaim hapan tä. Maka aku kumae, palus djetä hong njamangku kilau madu awi kamanise.

4. Limbah tä iä hamaulh deng-angku: O olo kalunen! Lius, ta-lih ungkup Israel, tuntang sanan karä aughku acae.

5. Krana ikau djaton injohoku tanggoh utus olo idjä beken aughe, tuntang hatalikut basae, malainkan tanggoh ungzup Israel;

6. Djaton tanggoh arä utus olo, idjä beken aughe, tuntang hatalikut basae, idjä bawak kotake djaton kasenam; tapi alo aku manjoho ikau tanggoh djetä, toto äwen tä mahin handak manarima aughm.

7. Tapi ungzup Israel tä djaton maku mahining aughm, basa olo tä djaton maku mahining aughku mahin dia; krana hapus ungzup Israel batekang takoloke, tuntang habalulang atäie.

8. Tapí itä, aku djari mampabas baum malawan baun äwen, tuntang takolokm batekang malawan takolok ai. — (*Jer.1,18.*)

9. Aku djari manekang takolokm kilau hintan, batekang bara batukarang; äla mikäh olo tä, äla djungunn intu baue, basa olo tä puna kempang parisang.

10. Tinai iä hamauh dengangku: O olo kalunen! karä aughku, idjä insanangku akam, kandong huang atäim, tuntang ingkes huang pindigm.

11. Palus lins, tanggoh karä tawanan tä, karä anak utus ajum, tuntang hakotak dengan äwen, sambil masuman acae: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah! Barangai alo olo manarimae atawa dia.

12. Tä Rogh manggatang aku, tuntang aku mahining hilalikutku augh gotok idjä paham; aughe: Tara akan kahain Jehovah, idjä lembut bara äka ajue!

13. Maka aku mahining kamähus palapas talo belom tä, idjä hakimai dengan kolae, tuntang augh karentjeng kareta idjä darahe; tinai aton augh gotok idjä paham haliae.

14. Tä Rogh manggatang palus mimbit aku, kalotä aku hagoet tuntang kapait atäiku, tinai kalsalon huangku; tapi lengän Jehowa abas mandjudju aku.

15. Djadi, aku sampai äka karätawanhan hong Telabib, idjä tokep batangdanum Kehar, palus aku melai intu äka olo tä; kudjü aku melai djungun marak äwen.

16. Djadi, amon djari sukup kudu, tä augh Jehovah sampai aku, koae:

17. O olo kalunen! aku djari mampendeng ikau indu tonggon ungzup Israel; ikau akan mahining augh bara njamangku, palus mampudji äwen tä hapan arangku. — (33,7.)

18. Amon aku hamauh dengan olo parajap: toto, ikau akan matäi; — tuntang ikau djaton mampudji iä, djaton masuman tä acae, mangat manawat olo parajap buli bara djalaе idjä parajap, nakara mahaga iä belom: tä toto olo parajap tä karäh matäi hong kadarhakae, tapi dahae handak inuntutku intu lengäm.

19. Tapi amon ikau mampudji olo parajap, malainkan iä djaton maku hobah bara kadarhakae, bara djalaе idjä parajap: tä iä karäh matäi huang kadarhakae; tapi ikau djari mempas hambaruam.

20. Tinai amon olo tetek undur bara kateteke, tuntang mawi talo papa, tä maka aku handak mingkes äka patarang intu baue, tuntang iä akan matäi. Tapi amon ikau djaton djari mampudji iä, toto iä matäi tagal dosae, tä kateteke idjä djari iawie, djaton inahiu tinai; tapi dahae handak inuntutku intu lengäm.

21. Tapi amon ikau mampudji

olo tetek , uka iä äla badosa , tun-tang iä djaton kea badosa : tä iä karäh bclom , basa iä tarima pu-djim ; awi tä ikau djari mempas hambaruam .

22. Maka lengän Jehowa sampai aku hetä , tuntang iä hamauh de-ngangku : Mendeng , lius akan djanah , hetä aku handak hakotak dengam .

23. Tä aku palus mendeng , lius akan djanah ; maka itä ! hetä kahain Jehowa mendeng , kilau kahiae tä kea idjä gitangku darah batangdanum Kebar , palus aku lawo mahingkep . — (1,4.)

24. Tä Roghi tamä aku , palus mampendeng aku ; tinai Iä hakotak dengangku , sambil hamauh : Lius , korong arepm huang humam .

25. Maka ikau , o olo kalunen , karäh imeteng hapan tali hai , tuntang imasong olo , sampai ikau djaton tau blua akan marak olo tä .

26. Maka aku handak marapet djelam dengan tangemp , sampai ikau bisu , palus djaton tau mam-pudji äwen hindai ; krana olo tä puna kempang parisang .

27. Tapi amon aku hamauh de-gam tinai , tä aku handak muap njamam , tuntang ikau akan ha-kotak dengan olo tä : kakai augh pangkahai Tuhan , Jehowa ! Idjä handak mahining , käläh iä mahi-ning , idjä dia , naughe iä ; krana olo tä puna kempang parisang .

BAGI 4.

Tanuman Jerusalem akan ingapong .

1. Ikau , o olo kalunen , duan

idjä kabintap batu , ingkes djetä intu baum , palus bintik intu hun-djue manamanan lewn Jerusalem .

2. Tinai bintik hetä olo mangapong iä , ingkes pilan hetä . tuntang kota tasaran hakaliling . tinai bintik kawan parang hakaliling , tuntang karä kaju para-tjah . — (2.Radja25,1.)

3. Tapi akam duan rindjing sanaman , andak djetä mandjadi dinding sanaman indu helatm dengan lewu , tapi baum manintu lewu , uka iä ingapong ; ikau kea akan mangapong iä . Djetä indu katae akan ungkup human Israel .

4. Tinai ikau akan maringkir hila sambilm , ingkes hetä kadar-hakan ungkup Israel ; katahin karä andaum maringkir hila sambilm , ikau akan mananggong kadarhaka .

5. Maka tumon karä njelon kadarhaka . aku manantu karä andaum tä akam , iä tä telo ratus djalati pulu andau , kalotä katahie ikau akan mananggong kadarhakan ungkup Israel .

6. Tinai limbah ikau djari ma-hapus djetä , ringkir tinai hila gantaum , djetä ikau akan ma-nanggong kadarhakan ungkup olo Juda käpat pulu andau katahie ; krana midjä andaum aku manukas akam takirin idjä njelo .

7. Tinai tintu baum tuntang lengäm halulus mawi Jerusalem , idjä ingapong tä ; tuntang tudjum mawi iä .

8. Itä ! aku handak mangkepan tali hai intu ikau , uka ikan djaton tau mawi arepm balikbangki-ra , sampai ikau djari mahapus karä andaue ingapong .

9. Tinai duan akam gendor .

seora, haretak, djagong, djawā, katjang, ingkes samandai tā idjā sarangae, palus tampa djetā akan tepong akam, karē tumon karā andau maringkir, mangat ikau kuman tā hong telo ratus djalatién pulu andau tā.

10. Maka panginan idjā indu kinam idjā andau, behat dñā pulu sekel; (*satangah kati;*) djetā panginam hapus katika tā.

11. Tinai danum kea akan ihopm tumon takare, iā tā bagi djahawen bara idjā hin; djetā indu ihopm hapus katika tā.

12. Maka ikau akan kuman kampis scora, idjā injehāim intu baun olo tā hapan tain olo.

13. Maka koan Jehowa: Kalotā panakan Israel tā akan kuman tepong ai idjā halikii marak karā olo kapir, idjā akan hetā aku namburup iā.

14. Maka tombah aku: Kajah, pangkahai Tuhan, Jchowa! toto, hambaritangku djaton pudji samar pali; bara katabelangku sampai toh aku djaton pudji kuman hantum talo, atawa meto awang innisak, atawa isim meto pali djaton pudji tamā njamaungku.

15. Maka koae dengangku: Itäm, aku djari manenga akam tain sapi takirin tain olon, idjā akan hapan nguan panginam.

16. Limbah tā iā hamauh de ngangku: O olo kalunen! itäm, aku mamelek batang panginan hong Jerusalem, palus olo tā akan kuman tepong tumon timbange tuntang kapähän atäie, tinai mihop damun tumon takare tuntang kadjungue;

17. Nakara olo tā tapas panginae tuntang danum, uka genep biti haiak kolae karāh djungun

palus meher harerer huang kadar hakae.

BAGI 5.

Kapähän Jerusalem insuman.

1. Maka ikau, o olo kalunen, duan lading idjā banjih, idjā kilau lading tukang sukur, ikis takolokm hapan djetā, tuntang djanggutn; limbah tā duan taradju, palus bagi balaum tā hapan djetā.

2. Bagi telo akan inusulm hong bentok lewu, amon djari hapus karā andaue ingapong; tinai bagi telo akan induam manasange hapan padang hakaliling lewu; tuntang bagi telo kea tinai duan tarawangan djetā haiak riwut, krana aku handak manjilak padang manuntut likute.

3. Tapi duan idjā kasansirai bāra tā, peteng djetā hong saran klambim.

4. Tuntang duan isnut bāra idjā kasansirai tā tinai, djakah djetā akan bentok apui, mangāhu djetā; awi djetā maka apui akan lembut mawi hapus ungkup Israel.

5. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djetoh Jerusalem, idjā djari ingkesku intu bentok olo kapir, tuntang karā tanah mangaliling iā.

6. Tapi iā djari malih Toratku mandjadi kadarhaka paham bara olo kapir, karā prentahku paham bara karā tanah idjā hakaliling iā; krana iā djari manganan Toratku, tuntang djaton iā djari manandjong tumon prentahku.

7. Tagal tā, kakai augh pangkahai Tuhan, Jchowa: Basa keton papa haream bara karā olo kapir,

idjä hakaliling keton, tuntang keton djaton djari manaudjong huang prentahku, djaton kea djari mala-lus Toratku; tumon kabudjur karä olo kapir awaung hakaliling keton mahin dia keton djari malaluse;

8. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Itä! aku handak mantakan ikau, toto biringku! krana aku handak mala-lus hukum intu bentok keton, intu baui karä olo kapir.

9. Aku handak mantakan ikau, djaton pudji tumon tä bilih, palus rahian djaton gawingku kalotä tinai, djetä tagal karä kakihalm.

10. Sampai karä bapae akan kuman anake, tinai anake akan kuman bapae hong ikau; aku handak mala-lus hukum mantakan ikau, tuntang manamburup karä tisam akan genep matan riwut.

11. Tagal tä, belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, basa ikau djari mangihal äkaku brasih hapan karä talo kadjilek tuntang kapalim, tagal tä aku handak mam-pamunos ikau, matangku djaton akan masi ikau, tuntang aku djaton maku manjanjang.

12. Bagi telo ikau akan matäi awi peres, tuntang nihau awi lau bentok ikau; tinai bagi telo akan halelek awi padang hakaliling ikau; bagi telo kea tinai handak inam-burupku akan karä matan riwut; tuntang aku handak manjilak padang manjasah olo tä.

13. Karä kasangitku karäh lüput, tuntang lason kalaiku dengan olo tä karäh haps, hapa mampong aku; mangat olo tä akan katawan, aku toh, Jehowa, djari hamauh hong lason atäiku, amon aku djari mahapus kasangitku mawi olo tä.

14. Aku handak mingkes ikan indu karusak tuntang indu tawali marak karä olo kapir, idjä hakaliling ikau, intu matan karä olo awang mahalaau.

15. Ikan akan indu tanding, indu katjitjis, indu sonto tuntang indu kadzungun karä olo kapir, idjä hakaliling ikau, amon aku karäh mala-lus karä hukum mawi ikau tuntang kalait, kasangit dengan karahas; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

16. Amon aku karäh malekas karä anak panah papa mantakan iä, lau tä, idjä karäh marusak, idjä handak ilekasku hapa mampar-rusak keton, tä aku handak maha-maham lau tä mawi keton, palus mamelek batang panginan keton.

17. Toto, aku handak manjoho lau tuntang meto basiak mantakan keton, idjä akan mampalomat anak keton; tinai peres tuntang musoh dahan akan kumbangkambainga marak keton, tinai aku handak magahi padang mantakan keton; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä!

BAGI 6.

Tanah Juda akau rusak paham.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen, tintu baum akan karä bukit Israel, tudjum mantam djetä;

3. Sambil hamauh: o karä bukit Israel, hining augh pangkahai Tuhan, Jehowa! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi karä bukit tuntang karä lungkoh, karä sungäi tuntang karä djanah: toto,

aku handak magah padang mawi keton, aku handak marusak karä aka gantong ain keton.

4. Tinai karä mesbeh keton akan ingarak, tuntang karä pantar dewan keton akan imusit, aku handak mampalokang karä olo ain keton, djetä impatäi hong baun karä dewan keton matekiapi tä.

5. Toto, karä hantun olo Israel aku handak mangumboe intu baun dewae matekiapi, tinai aku handak manaburan tolang keton hakaliling karä mesbeh keton.

6. Hapus tanah keton karä lewu akan karakkara, tuntang karä aka gantong akan hasandam, mangat karä mesbeh keton karakkara palus tunis benjem, tinai karä dewan keton matekiapi tä imusit palus nihau, tuntang karä pantar dewan keton inaweng, tuntang karä tampan keton impalomas.

7. Maka karä olo awang impatäi karäh hakalampah marak keton, mangat keton kasene, aku toh Jehowa.

8. Tapi aku handak manisa kea isut keton, idjä karäh liwus bara padang marak karä olo kapir, metoh keton kasaburan hong karä tanah. — (Jes.1,8.)

9. Tä, karä olo unggup keton awang liwus karäh mangenang aku bara marak karä olo kapir, intu äkac djari tamput tawanan, amon aku djari mamparungkok atäie idjä bakandji, idjä djari undur bara aku, tuntang matae idjä bakandji, idjä djari leket intu dewae matekiapi; tä olo tä karäh mangabelä arepe tagal karä kadar-hakae, idjä ilaluse awi karä kihale.

10. Tuntang olo tä karäh kase-ne, aku toh Jehowa, tuntang

djaton haiang aughku handak hararepan tjalaka mawi iä.

11. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Tekap lokpm, pidjak hapan pain, sambil hamauh: pajah, karä kihal kadarha-kan unggup Israel! krana olo tä karäh halelek awi padang, awi lau tuntang peres.

12. Awang kedjau, iä matäi awi peres, tinaí awang tokep, iä matäi awi padang; tinaí awang batisa tä palus ingapong, tuntang matäi awi lau; kakai aku handak mahapus kasangitku mawi olo tä.

13. Tä keton karäh kasene, aku toto Jehowa, metoh karä oloe awang impatäi hakalampah marak dewae matekiapi, hakaliling karä mesbehe, hundjun karä aka gantong tuntang hong karä tantan bukit, intu penda karä pahewan, penda karä kaju ela idjä hai, idjä hetä iä djari hagaro indu mangat ewaue akan karä dewae matekiapi.

14. Aku handak mandjudju lengängku mawi olo tä, balalu handak manunis tanah tä; toto, tunis haream bara padang hila Diblat hapus karä kalekae melai dapit, mangat olo tä kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 7.

Karusak tanah Israel insuman tinai.

1. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalnnen, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, man-tan tanah Israel: toh aton kata-sesae, katatesae djari sampai ha-nus apät puting tanah tä.

3. Toh katatesan tä akan mawi ikau, krana aku handak manjoho kalaitku mantakan ikau, tuntang aku handak mahukum ikau tumon karä gawim, palus handak manju-lang akam karä kakhalm.

4. Matangku djaton akan ma-njanjang ikau, tuntang aku djaton handak masi, tapi aku handak mamaläh karä gawim, tinai karä kakhalm akan hararepan ikau, tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

5. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa: Itä! tjalaka! tjalaka idjä hai tä lawoh dumah!

6. Katatesae djari dumah, ka-tatesae tä djari sampai; djetä djari misik mawi ikau; toto, djetä djari sampai!

7. Andaum tä djari sawah, o ikau idjä mukong tanah tä, ka-tika djari sampai, andau tjalaka tä djari tokep, idjä intu tä djaton augh karami hong karä bukit.

8. Toh badjeleng kea aku han-dak manusuh kasangitku mawi ikau, balalu mahapus kalaitku de-ngam, palus mahukum ikau tu-mon karä gawim, tuntang hara-repan karä kihalm mawi ikau.

9. Matangku djaton akan ma-njanjang ikau, tuntang aku djaton handak masi; tapi aku handak mamaläh mawi ikau tumon karä gawim, tinai karä kihalm akan kuman ikau, nakara keton kasene, aku, Jehowa, idjä mahukum ke-ton.

10. Itä! andau tä; itä! iä lawoh dumah; talo sawah djari blawa, hukum tä djari mangambang, ka-djohon äwen djari mamumbong!

11. Kagagahe djari lembut indu mamukul kadarhakae; djaton akan katapanan bara olo tä, bara kutoh

karäe tä, bara hapus kawae tä, augh tatum djaton akan lembut tagal olo tä.

12. Katika djari sampai, andau lawoh tokep; idjä mamilä äla ham-djak, idjä mandjual äla mangara-jau, krana kalait hasep mawi ha-pus karä olo hong tanah tä.

13. Idjä mandjual djaton karäh haluli akan talo indjuale, alo iä magon belom sampai puna katikae; krana tudjum, idjä mantam kakarä olo tä, djaton akan balang, dialo idjä biti idjä hong kadarhakae tau mahaga pambelome.

14. Naughe äwen mainpahiau sarunai, tuntang manatap talo han-diai, dialo idjä biti kea akan tamä parang; krana kalaitku hasep man-takan hapus karä olo tanah tä.

15. Padang intu ruar, peres tu-tang lau hila huange; awang intu tana akan matäi awi padang, awang hong lewu karäh lepah kinan lau tuntang peres.

16. Tinai äwen idjä katapanan baja mahakan arepe bewäi, tun-tang patut melai hong karä bukit. uras iä tangitangis, kilau burong dara idjä ilharak, genep biti tagal kadarhakae.

17. Lengän äwen handiai tä karäh manduläi, tuntang karä utute djurangdjuri kilau danum.

18. Tä äwen karäh hapakaian bidak, kadzungun karäh maujang-kulep iä, tuntang baue karäh uras mahamen, tinai karä takoloke ka-räh halangai.

19. Äwen tä karäh manganan karä salakae akan djalan, tuntang manggarä buluae kilau pohok be-wäi; karä salaka buluae djaton tau mawat iä intu andau kalit Jehowa; hambaruae djaton akan besoh awi tä, ramon knae djaton

akan basuang; krana djetä djari indu bukun karajape.

20. Karä ramoe idjä barega tä djari hapaé djohodjoho, djetä djari inampae akan hampatong, talo kadjilek tuntang kakihal tä, idjä intu iä; tagal tä aku handak mandjadian tä mandjadi kilau pohok akan äwen.

21. Aku handak manjaragh tä akan lengän olo indu irampas, akan lengän olo parajap hong petak indu inarik, olo tä karäh mangihal djetä.

22. Tinai aku handak mules baungku bara äwen, sampai mu-soh tä akan mangihal äkaku brasih idjä basilim tä; toto, bigal akan tamä palus mangihal djetä.

23. Tampa rantai aruarü; krana tanah tä kontep hukum daha, tinai lewu kontep kadarhaka.

24. Tagal tä aku handak magah olo kapir idjä kapala papa, uka iä marampas karä human äwen; aku handak mampaterai kadjohon olo hai, tuntang äkae idjä brasih karäh ingihal.

25. Karusak lawoh dumah; tä äwen karäh manggan kasanang, tapi djaton.

26. Tjalaka karäh dumah baambabal, tuntang brita papa baka brita papa; tä olo tä karäh misek pa-itä nabi, tapi augh Torat djaton hindai intu karä imam, tuntang tirok djaton hindai intu karä olo bakas.

27. Radja akan manatum, tinai karä mantir akan injangkulep kasaabanen, tuntang lengän olo aïü hong tanah karäh manduläi. Aku handak mamalah mawi iä tumon djalae; tuntang handak mahukum iä tumon kapatute, mangat iä kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 8.

Paitä tahuu karä kadjilek gawin dewa hong human Hatalla.

1. Djadi, intu njelo djahawen, bulan djahawen, andau limä, ka-hum aku mondok hong humang-ku, tuntang karä bakas Juda aton mondok intu baungku: tä maka lengän pangkahai Tuhan, Jehowa, sampai aku hetü.

2. Djadi, aku mitä, itä! aton ampin talo kilau apui tampajahe: bara kahange kangiwa aton kilau apui, tinai bara kahange kangam-bo aton sangkowonge kilau ampiu Hasmal.

3. Iä manantadjok talo idjä kilau lengä, palus manjingkap aku hong balauku; tä Rogh manam-put aku helat langit dengan petak, mimbit aku akan Jerusalem, huang paitäku bara Hatalla tä, sampai bauntonggang idjä hila huange, idjä manintu utara; hetü aton hampatong äka kabehu, idjä mampalembut kabehu.

4. Maka itä! kahain Hatallan Israel aton hetü, sama kilau am-pin idjä djari gitangku hong djanah bihin.—(1,4.)

5. Balau iä hamauh dengang-ku: Ikau, o olo kalunen, gatang matam manintu utara. Maka amon aku mariaran matangku manintu utara, itä! hampatong äka kabehu tä aton mendeng hetü hila utara, darah bauntonggang akan mesbeh.

6. Maka iä hamauh dengang-ku: O olo kalunen, aton ikau mitä gawin olo tä, karä kadjilek paham tä, idjä iawi ungkup Israel hetoh, uka mangasingen ma-nagedjau aku bara äkaku idjä bra-

sih? Tapi ikau akan mitä talo kadjilek idjä paham harem tinai!

7. Tä, maka iä mimbit aku akan bauntonggang parantaran. Tä aku mitä, itä! aton lowang hong dinding.

8. Maka koae dengangku: O olo kalunen, karok petok dinding tä, mandahange. Tä aku mangarok dinding tä; itä! aton blawang.

9. Tä iä hamauh dengangku: Tamä, palus itä karä kihal papa, awang iawi äwen hetä.

10. Tumon tä aku tamä, palus mitä; itä! hetä aton ampin karä meto manjarantar tuntang meto pali, tinai karä dewa matekiapi ain ungkup human Israel; djettä imintik hapus dinding hakaliling.

11. Maka udju pulu biti bakas olo Israel, tuntang Jaasanja, anak Sapan, aton mendeng intu bentok äwen, manaharep talo tä; tinai genep biti aton dadupan garo intu lengäe, tuntang paus asep manjampulok.

12. Tä iä hamauh dengangku: Djari ikau mitä, olo kalunen, talo gawin karä bakas ungkup Israel huang kakaput, genep biti hong äka dewae? krana koan äwen: Jehovah djaton mitä ita, Jehovah djari malih tanah.

13. Tinai iä hamauh dengangku: Ikau akan mitä kihal paham hindai, idjä iawi äwen tä.

14. Maka iä mimbit aku akan bauntonggang human Jehovah, idjä hila utara; maka itä! hetä aton olo bawi manatum dewa Tamus.

15. Koae dengangku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Tinai ikau akan mitä kihal idjä paham harem bara djetoh.

16. Palus iä mimbit aku akan parantaran human Jehovah, idjä

hila huange haliae; maka itä! intu bauntonggang human Jehovah, he lat tambiran dengan mesbeh, aton salawi biti hirah, olo hatuä; äwen manalikut human Jehovah, tuntang baue manaharep timor, äwen tä sontop manintu timor, manjembah matanandau.

17. Tä koae dengangku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Angat olo Israel tä kilau tapas, amon iä djaton mawi karä talo kadjilek tä hetoh? Hindai ombet iä mangontep hapus tanahe hapan kagagah tuntang karajap, palus iä haluli mamparbas aku? krana itäm, tä iä manjumping pating anggor hila baue.

18. Tagal tä aku kea handak mantakan iä huang kasangitku, matangku djaton akan masi, ato djaton maku manjanjang iä. Alo olo tä mangkariak hai aughe intu pindingku, tapi ato djaton maku mahining aughe.

BAGI 9.

Jehowa mindah bara äkæ; hukum injohoe.

1. Limbah tä aton augh hai mantehau hiningku, koae: Solio manggapi äwen, idjä pahaga lewutoh, tuntang genep biti akan mimbit ganggaman baka matäi hong lengäe.

2. Maka itä! djahawen biti olo hatuä aton dumah bara bauntonggang idjä ngambo, idjä hila utara, tuntang genep biti mimbing ganggaman baka matäi intu lengäe. Maka idjä biti baris äwen tä hapakaian benang pista, tuntang sarangan pakarang djurutulis aton

hong dahepae. Äewen tä tamä, palus mendeng balikat mesbeh tambaga.

3. Maka kahain Hatallan olo Israel hagatang bara hundjun Kerub, idjä hetä äkae, balalu tan dar akan lambang huma; palus Iä mantehau idjä hapakaian benang pista, idjä sarangan pakarang djurutulis hong dahepae tä.

4. Maka Jehowa hamauh denga: Kumbang hapus lewu Jerusalem, balalu bintik kata intu lingkau karä olo, awang munguh tuntang manangis tagal karä kihal idjä iawi hetä.

5. Tapi dengan awang beken tä koae haiak hiningku: Kumbang keton lewu manuntut idjä tä, palus pangkikh, äla matan keton masi, äla manjanjang.

6. Patäi karä olo bakas, budjang hatuä tuntang budjang bawi, karä anake tuntang karä olo bawi, sampai äwen lepah rusak; tapi äla keton mawi karä olo, awang aton kata tä intu lingkaue. Nampara bara äkaku brasih. Maka äwen manampara, mawi karä olo bakas tä solake, awang intu baun huma.

7. Tinai Iä hamauh dengan äwen: Pakaram huma toh, suang karä parantarae dengan hantu, palus blua keton. Maka äwen tä blua, balalu mampatäi hong hapus lewu.

8. Djadi, limbah äwen djari terai mampatäi, tikas aku idjä batisa. Tä aku mahingkep, mangkariak, sambil hamauh: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! handak ikau marusak hapus karä tiisan Israel, awim manusuh kassangitm kalotä mawi Jerusalem?

9. Tä Iä hamauh dengangku: Kadarhakan üngkup human Israel

tuntang Juda djari tangkalau haliae, uras utang dahan hapus tanahe, tuntang lewu kontep krajape. Krana koan olo tä: Jehowa djari malih tanah, Jehowa djaton mitä ita.

10. Tagal tä matangku kea djaton akan masi, djaton aku maku manjanjange, tapi aku handak manjulang gawie intu takoloke.

11. Maka itä! olo idjä hapakaian benang pista tä, idjä sarangan pakarang djuru tulis hong dahepae, djetä mimbit brita, koae: Aku djari malalus tumou sohom intu aku.

BAGI 10.

Barah apui bara human Hatalla indjakah akan lewu.

1. Limbah tä aku mitä, itä! intu talo hambirang idjä tambuan Kerub tä, aton kilau ampin Sapir, idjä kilau padadusan tampae. tuntang Iä mamala hundjun tä.

2. Maka Iä hamauh dengan idjä hapakaian benang pista tä: Tamä akan helat kareta sampai penda Kerub, palus akop barah apui bara helat Kerub, balalu taburan djetä akan hundjun lewu. Maka iä tamä kahum matangku.

3. Maka Kerub aton mendeng hila gantaun huma tä, metoh iä tamä, tinai aton talo amboambon manjuang parantaran hila huange tä.

4. Tä kahain Jehowa hagatang bara hundjun Kerub akan lambang huma, palus huma basuang talo amboambon, tuntang paran-

taran kontep awi sangkowong kahain Jehowa.

5. Maka kamähus palapas Kerub tä mamala sampai parantaran idjä hila ruar, kilau augh Hatalla idjä djaton tikas kwasae, amon iä hamauh.

6. Djadi, limbah iä djari manjoho idjä hapaikan benang pista tä, koae: Duan apui bara helat kareta, bara helat Kerub tä; — maka olo tä tamä, palus mendeng darah kareta idjä.

7. Tä, maka idjä Kerub mandjuluk lengäe bara helat Kerub akan apui tä, idjä intu bentok karä Kerub, tuntang iä manduan belahe barah tä, balalu manjuang djetä hong karakop olo idjä hapaikan benang pista tä hasansila; iä tä manduae, palus blua.

8. Krana aton mamala kilau ampin lengän olo penda palapas Kerub tä.

9. Maka aku mitä, itä! äpat kareta aton darah Kerub tä, midjä midjä kareta darah genep Kerub; tuntang ampin karä kareta tä kilau ampin batu Turkis idjä haging. — (1,16.)

10. Äpaäpat tä uras sama ampie, ampie kilau ampin kareta, tinai sampalaki hong genep kareta.

11. Amon iä hagoet, brangai akan äpat matan riwut, dia usah mules arepe amon iä hagoet; maka akan äka tintun idjä kapalae uras iä manuntut; dia usah mules arepe amon iä hagoet.

12. Maka Kerub tä hapus bitie, likute, lengäe, palapase tuntang karetae uras aton matae hakalling, karetae äpaäpat tä.

13. Maka iä manjoho kareta tä: Galgal! (*hundi*) kahum aku mahining tä.

14. Genep äwen tä uras äpat baue; baue idjä tä kilau baun Kerub, idjä duä kilau baun olon, idjä telo kilau baun singa, idjä äpat kilau takolok burong nasar.

15. Maka Kerub tä hagatang kangambo; iä tä talo belom tä, idjä djari gitangku tokep batangdanum Kebar.

16. Amon Kerub tä hagoet, maka kareta hagoet habambai, tinai amon Kerub mambilang palapase handak hagatang bara petak, maka karä kareta djaton undur bara darahe.

17. Amon äwen tendä, djetä tendä kea, amon äwen hagatang, djetä hagatang kea, krana rogh talo belom tä aton huange.

18. Tä, maka kahain Jehowa mindah bara lambang huma, balalu tendä hundjun Kerub.

19. Palus karä Kerub mambilang palapase, balalu hagatang bara petak, kahum matangku iä hagoet, tuntang kareta tä darah. Maka äwen tendä intu bauntonggang human Jehowa, idjä hilitimor, tuntang kahain Hatallan Israel aton intu hundjue.

20. Djetä talo belom tä, idjä djari gitangku penda Hatallan Israel, tokep batangdanum Kebar. Maka aku kasene, djetä Kerub tä.

21. Mäpatmäpat baun idjä, tuntang mäpatmäpat kea palapase; tinai idjä ampiampin lengän olon aton penda palapase.

22. Maka ampin baue kilau djetä kea, tumon aku djari mitae tokep batangdanum Kebar, tuntang ampin bitie kalotä kea. Genep biti hagoet mandjudju tintun baue.

BAGI 11.

Hukum tuntang djaudji insanan; Ha-talla mindah bara humae.

1. Maka Rogh manggatang palus mimbit aku akan bauntong-gang human Jehowa, idjä hila timor; maka itä! intu bauntong-gang tä aton salawi biti olo hatuä. Tuntang aku mitä marak äwen Jaasanja, anak Asur, tinai Pelatja, anak Benaja, mantir olo arä tä.

2. Tä Iä hamauh dengangku: O olo kalunen, djetä karä olo tä idjä mangarangka kadarhaka, tuntang manirok kapapa hong lewu toh.

3. Koan äwen: hindai bewäi; käläh ita mamangun huma; lewu toh kilau landai, tinai ita idjä huange balut.

4. Tagal tä, tudjum mawi olo tä, ikau o olo kalunen.

5. Palus Rogh Jehowa lawo akangku, sambil hamauh dengangku: Koam: kakai augh Jehowa: kalotä augh keton, o ung-kup Israel, tinai karä tirok atäi keton tawangku bewäi.

6. Kutohe djari impatäi keton hong lewu toh, tuntang keton djari mangontep karä djalan hap-an hantun olo.

7. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: karä olo awang djari impatäi keton, iä tä balut tä, tinai landai tä lewu, tapi keton handak inganangku bara hetä.

8. Padang idjä ingikäh keton, padang handak iagahku mawi keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Tuntang aku handak mam-

plua keton bara hetä, palus manjaragh keton akan lengän olo beken utuse, aku handak mawi keton tumon kapatute.

10. Keton akan balongkang matäi awi padang, intu saran tanah Israel aku handak mahukum keton; tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

11. Tapi lewu toh dia djaka lundai akan keton, tinai keton dia djaka balut idjä huange, tapi intu saran tanah Israel aku handak mahukum keton.

12. Tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa, idjä hong prentahku djaton keton djari manan-djonge, tuntang karä kapatutku djaton keton djari malaluse, ma-lainkan keton djari manumon hadat olo kapir, idjä hakaliling keton.

13. Djadi, kahum aku manudjum kalotä, maka Pelatja, anak Benaja, salenga matäi. Tä aku lawo mahingkep, tuntang mangkariak hai aughku, sambil hamauh: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! aton ikau toh handak mahapus karä tisan Israel?

14. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

15. O olo kalunen, paharim, toto paharim, tuntang kapatohm, tinai hapus ungkup Israel, äwen kea idjä akae olo Jerusalem djari masuman: undur bewäi bara Jehowa, tanah toh puna djari inenga akan bagin ikäi.

16. Tagal tä awi hamauh: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: alo aku djari mindali äwen kedjakedjan akan marak olo kapir, alo aku djari manamburup äwen tä akan karä tanah, tapi toto bitingku mandjadi äka bra-

sih handjulu akac hong karü tanah, idjä akan hetä iä sampai.

17. Tagal tä sanan: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mamumpong keton bara karü utus olo, balalu manampuan keton bara karü tanah, idjä akan hetä keton djari inamburnip, tinai aku handak manenga tanah Israel akan keton.

18. Olo tä karäh sampai hetä, tuntang manganan bara hetä karü kihal tuntang kadjilek.

19. Tuntang aku handak manenga akan äwen atäi idjä sama, tuntang handak manenga rogh taheta intu huang keton; atäi batu tä aku handak manganae bara huange, palus manenga atäi isi akan äwen; — (5.Mos.30,6.)

20. Uka olo tä manandjong tumon hadatku, tuntang mahaga karü prentahku, sambil malalus tä; tä äwen akan mandjadi djalah han ajungku, tinai aku handak indu Hatallae.

21. Tapi äwen, idjä atäie radjin tumon karü talo kihal tuntang kabelä tä, gawie aku handak manjulange intu takoloke, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

22. Tä, maka karü Kerub mambirang palapase, haiak karü karetta mamambai iä, tuntang kahain Hatallan Israel aton ngambo tambuan iä.

23. Maka kahain Jehowa hagatang mindah bara bentok lewu tä, balalu tendä intu bukit, idjä hila timor lewu.

24. Limbah tä maka Rogh manggatang mimbit aku hong paitaku hapan Rogh Hatalla tä akan tanah Kasdim, tanggoh olo tawanau tä; tuntang paitä tä, idjä djari gitangku, lilap bara aku.

25. Tä aku masuman akan olo tawanau tä karü augh Jehowa, awang djari imprahae akangku.

BAGI 12.

Kadjarian radja Juda tuntang olo Jerusalem inapengan.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen, ikau melai marak utus olo parisang, idjä bara matä akan mitä, tapi djaton iä mitä, iä bara pinding akan mabining, tapi djaton kea iä mabining, krana iä puna kempang parisang. — (Jes.6,9.)

3. Tagal tä, o olo kalunen, tampa pakarang halisang akam, palus harikas handahandau, kahum gitan äwen; bara äkam tä ikau patut mindah akan beken, kahum gitan äwen; ajaajau olo tä mingat kea, alo iä puna ungkup parisang.

4. Tinai ikau akan mamplua pakarangm halisang handahandau, kahum matan äwen kea; limbah tä hamalem ikau akan blua, kahum matan äwen, kilau olo harikas, amon iä patut halisang.

5. Tembai dinding tä, balalu imbit pakarangm blua bara hetä.

6. Kahum matae ikau akan mäton tä hundjun baham, metoh kaput ikau akan mamplua tä; tä ikau akan manjandurong baum, sampai äla mitä petak; krana aku djari manampa ikau indu kata heran akan olo Israel.

7. Maka aku mawie tumon tä, kilau aku djari injoho; aku mamplua pakarangk halisang tä han-

dahandau; limbah tä halemäi aku manembai dinding hapan lengängku, tinai amon djari kaput aku mäton tä hundjun bahangku, palus harikas mimbit djetä kahum matan äwen.

8. Maka handjewu tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

9. O olo kalunen! dia ungkup Israel, kempang parisang tä, djari misek ikau: narai gawim?

10. Suman akan olo tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: augh hukum toh mantam radja hong Jerusalem, tuntang hapus ungkup Israel idjä hetä.

11. Sanan: aku toh indu kata heran akan keton, tumon gawingku tä, kalotä karäh mandjadi akan awen, iä akan harikas inamput tawanan — (24,24.)

12. Tuntang radja tä, idjä bentok äwen, mahin akan mäton talo hundjun bahae, balalu harikas kahum kaput; äwen karäh manembai dinding, mangat harikas mahoroe hetä, iä karäh manjandrong baue, belä matae mitä petak. — (Jer.39,4.)

13. Tapi aku handak manenan djaringku acae, mangat iä indjariat hapan talingku tä, tä aku handak mimbit iä akan Babel, akan tanah olo Kasdim, tapi djaton kea iä akan mitä tä, tuntang iä akan matäi hetä.

14. Maka olo handiai, idjä dengae hetä, idjä mandohop iä tuntang karäh kawae aku handak manamburupe akan karäh matan riwut, tinai aku handak manjilak padang manjasah äwen.

15. Tumon tä äwen akan kasene, aku toh Jehowa, metoh aku manaburan iä marak karäh olo ka-

pir, balalu manamburup iä akan karä tanah.

16. Tapi aku handak manisa isut olo tä, idjä katapasan bara padang, bara lau tuntang peres, mangat iä masanan karäh kihal äwen marak olo kapir, intu karäh äcae sampai; tuntang äwen akan kasene, aku toh Jehowa.

17. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O olo kalunen! ikau akan kuman tepong m tuntang kagen-djähm, sambil mihop danum haiak karudjutm. tuntang kapähän atäim.

19. Saman akan karäh olo idjä hong tanah toh: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi karäh olo hong Jerusalem, tuntang hong tanah Israel: äwen tä karäh kuman teponge dengan kapähän atäie, tinai iä karäh mihop danum haiak kadjungue; krana tanahe karäh rusak, tuntang hapus huange karäh nihau, tagal kadarhakan karäh olo hetä.

20. Karäh lewu, idjä bakapal oloe, karäh karakkarakka, tinai hapus tanah karäh halanguen; tumon tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

21. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

22. O olo kalunen, narai darin augh keton hong tanah Israel, idjä koan keton: äh, andau randjar bewäi, tuntang karäh tudjum tä uras haiang? — (2.Petr.3,4.)

23. Tagal tä, suman akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mampaterai darin augh djetä, sampai djaton idjä biti hong tanah Israel hapan augh tä tinai. Tapi sanan akan olo tä, andaue djari tokep, tun-

tang karä talo awang djari inudjum.

24. Krana djaton hindai talo paitä akan haiang, djaton hindai tudjum akan tandjaro intu marak ungkup Israel.

25. Krana aku toto Jehowa: idjä injewutku, aku kea idjä manijewute, palus djetä akan mandjadi, djaton tau randjar hindai; krana kahum pangerengm kea, o ungkup parisang, aku handak malalus talo idjä injewutku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

26. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

27. O olo kalunen, itä, ungkup Israel tä aton hamauh: talo paitae djetä, idjä gitae, djetä akan tahi hindai, tinai iä manudjum akan katika awang rahian haliae.

28. Tagal tä sanan akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: karä aughku tä djaton akan randjar hindai: tapi augh awang djari injewutku, djetä uras akan ilalus kea, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 13.

Augh mantam karä nabi panandjaro.

1. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen, tudjum mantam karä nabin Israel, awang manudjum tä, tuntang su man akan äwen tä, awang manudjum hapan kahandak atäie bewäi: hining keton augh Jehowa!

3. Kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: Pajah karä nabi

idjä gila, idjä manumon kahandak ai, tuntang djaton haliae mitä talo enen. — (Jer.23,1.)

4. Karä nabim, o Israel, uas kilau ason taun hong padang.

5. Keton djaton pudji malawan intu katumbus kota, tuntang djaton mangota human Israel, mangat mendeng dähen mangalahi intu andau Jehowa.

6. Talo panggitae uras haiang, talo inudjume uras tandjaro. Koae: Jehowa djari hamauh; — tapi Jehowa djaton haliae djari manjoho iä: tinai iä harap aughe tä karäh ilalusku !

7. Djaton toto, panggitan keton tä uras haiang, tinai tudjum keton uras tandjaro? Tinai koan keton: augh Jehowa djetä. Tapi kwäka Jehowa djari hamauh !

8. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa keton manjewut kahaiang, tuntang mitä talo tandjaro, tagal tä, itä! aku handak mantakan keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Lengängku karäh mawi karä nabi, idjä mitä kahaiang, tuntang manudjum tandjaro. Äwen djaton akan hindjä djalahan olo ajungku, tinai iä djaton akan injurat huang surat aran utus Israel, tuntang iä djaton akan tamä tanah Israel: tä keton akan kasene, aku toli pangkahai Tuhan, Jehowa.

10. Djetä basa iä mampalajang olo ajungku, basa koae: kasanang! — tuntang djaton kasanang. Basa belahe manampa kota baras, tinai belahe manjapu tä hapan ketok mamäang.

11. Suman akan äwen idjä manjapu hapan ketok mamäang, ga wie tä akan balongkang tinai.

Udjān papak panggar karäh manapi, tinai karäh lawo udjan karangan awang hai, tuntang riwut barat karäh mangarak tä.

12. Toto, amon kota tä djari balongkang, tä olo karäh hamauh mawi keton: kwe tinai talo iawi keton tä, idjä djari injapu keton?

13. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mampalokang tä huang kasangitku hapan riwut barat, huang kalaitku aku handak manjoho udjan papak panggar. tuntang udjan karangan awang hai huang kasangitku, mangat mamparusak djetä.

14. Kakai akn handak mampalokang kota, idjä djari injapu keton hapan ketok mamääng, mamparmpar tä palus petak, sampai padadukae mamarah; kakai lewu tä karäh balongkang, tuntang keton idjä huange kea impalomos; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

15. Kakai aku handak mahapus kasangitku mawi kota tä, tuntang äwen, idjä manjapu tä hapan ketok mamääng; aku handak hamauh mawi keton: kota tä palus djaton hindai, tuntang äwen idjä manjapu tä djaton kea;

16. Iä tä karä nabin Israel, idjä manudjuin akan Israel, tuntang masuman karä talo paitæ tä kasanang; tuntang puna djaton kasanang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

17. Maka ikau, o olo kalunen, ules baum malawan anak bawi, utus ajum tä, idjä manudjum hapan huang ai, balalu tudjum mantam äwen tä;

18. Sambil hamauh: kakai augh

pangkahai Tuhan, Jehowa: pajah kaiä äwen, idjä mitor gaguling indu ingkipit olo arä penda katiake, tuntang manampa kahowut tumon karä kambo kahai, mangat mamparusak hambaruan olo. Aton angat keton tau marusak hambaruan olo ajungku, tinai mambelom hambaruan baris keton?

19. Keton munawah aku intu djalahan olo ajungku tagal karkop paräi tuntang suap tepong, sampai keton mampatäi hambaruan olo idjä puna dia akan matäi, tuntang mambelom äwen idjä puna dia akan belom, awi tandjaron keton dengan djalahan olo ajungku, awang radjin mahining augh tandjaro.

20. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto aku handak mawi karä bantal keton, idjä hapan keton mumpan karä hambaruan, sampai iä kilau trawang manalih keton, tinai aku handak mansuwit tä bara penda lengän keton, balalu handak maliwus karä hambaruan tä, idjä iumpan keton badjeleng, kilau trawang manalih keton.

21. Tuntang aku handak marabit kahowut keton. palus maliwus olo ajungku bara lengän keton, sampai djetä djaton tau iumpan ingatah keton hindai; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

22. Basa keton sala mangapähä atäi olo budjur, idjä djaton aku handak mangapähäe, tinai keton djari mangaras lengän olo darhaka, mangahana iä lobah bara djalae idja papa, mangat aku tan mambelom iä:

23. Tagal tä keton djaton hindai akan mitä karä kahaiang, tun-

tang djaton akan manudjum ti-nai; tapi aku handak mawat dja-lahan olo ajungku bara lengän keton; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 14.

Hukum akan olo idjä harap dewa, tuntang mangabelä augh Hatalla.

1. Limbah tä, maka belahe ba-kas olo Israel manalih aku, balalu mondok intu baungku.

2. Metoh tä augh Jehowa sam-pai aku, koae: — (20,1.)

3. O ikau olo kalunen, karä olo toh parihara dewae matekiapi huang atäie, tuntang mingkes kадархаке тало кабелä tä intu baue haliay; kilen toh, toto kahandake misek aku?

4. Tagal tä hakotak dengan olo tä, tuntang hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Je-howa: geneb biti baris utus Israel, awang parihara dewa matekiapi hong atäie, tuntang mingkes kадархака, тало кабелä tä, intu baue haliay, tinai iä manalih nabi: tä maka aku Jehowa handak tombah aughe tu-mon kutoh karä dewae matekiapi tä;

5. Mangat aku mandjera utus olo Israel palus atäie, basa uras äwen tä djari undur bara aku awi karä dewae matekiapi.

6. Tagal tä, suman akan utus olo Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: hobah keton, palus ules arep keton bara karä dewan keton matekiapi, balalu ules baun keton bara karä тало каджилек, idjä hapan keton.

7. Krana geneb biti baris utus Israel tuntang karä tamuäi idjä ma-

rak Israel, idjä mandjajong arepe undur bara aku, tuntang parihara dewae matekiapi hong atäie, tinai mingkes kадархака, тало кабелä tä, intu baue haliay, tuntang iä manalih nabi, misek aughku intu iä: aku toh Jehowa! toto, aku han-dak tombah aughe tumon kapatute.

8. Aku handak manintu baung-ku mawi olo tä, uka iä rusak man-djadi indu tanding tuntang tapeng-an olo, tinai aku handak mampalomat iä bara marak olo ajue; tä keton akan kasene, aku toh Je-howa.

9. Maka amon nabi maku ka-rait, sampai iä masuman talo, tä aku Jehowa handak mangarait nabi tä kea, palus handak mandjudju lengängku mawi iä tuntang handak mampalomat iä bara marak djala-han olo ajungku, Israel tä.

10. Äwen akan mananggong ka-darhakae; kilau kадархакан оло idjä misek tä, kakai kea kадархакан nabi tä;

11. Uka äla utus olo Israel la-jang bara aku tinai, tuntang äla mangihal arepe hindai awi karä ka-langkahe; tä äwen karä mandjadi djalahon olo ajungku, tinai aku mandjadi Hatallae, koan pangka-hai Tuhan, Jehowa.

12. Atontinai augh Jehowa sampai aku, koae:

13. O olo kalunen! amon aton tanah idjä badosa dengangku, tun-tang paham malangkah aughku, tä aku handak mandjudju lengängku mawi iä, balalu mampar-u-sak batang panginae, tuntang mam-palembut lau hetä, sampai aku mampalonose bara hetü olon tun-tang meto,

14. Tä, alo telo biti toh. Neagh.

Daniel tuntang Job, aton intu marak äwen, maka awi kateteke äwen baja karäh maliwus hambarnae kabuate bewäi, koan pangkahai Tuhan, Jehowa. — (*Jer.15,1.*)

15. Tiuai amon aku magah meto basiak mangumbang tanah tä, idjä mampalomat karä anake, sampai tanah tä benjem, palus olo djaton bahanji mahoroe hetä awi meto basiak tä;

16. Tä alo äwen telo tä aton marak äwen: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatuä bawi, baja tikas iä kabuate bewäi karäh liwus, tapi tanah tä akan rusak benjem.

17. Atawa amon aku mampait padang mawi tanah tä, sambil hamauh: kumbang hapus tanah tä, joh padang, sampai aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto;

18. Tä alo äwen telo tä aton intu bentoke: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatuä bawi, baja tikas iä kabuate bewäi karäh liwus.

19. Atawa amon aku manjoho pemawi res tanah tä, balalu manamphak kasangitku tuntang dahanhdjue, sampai aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto:

20. Tä alo Noagh, Daniel tuntang Job aton bentok äwen hetä: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatuä bawi, baja tikas hambarnae kabuate bewäi karäh iliwuse awi kateteke.

21. Maka kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Kilen hindai, amon aku magah hukumku idjä papa tä äpat haiahaiak, iä tä padang tuntang lan, meto basiak tuntang peres papa, mantakan Jerusalem,

nakara aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto! — (*3.Mos.20, 16.*)

22. Tapi toto, tinai aton kea belahe idjä mahakan karäh batisa, anak hatuä bawi; toto, äwen tä karäh dumah tanggoh keton, mangat keton mitä prangae gawie, uka keton iampong tagal tjalaka tä, idjä djari ihararepangku mawi Jerusalem; toto, tagal talo handiai, idjä djari iagahku mawi iä.

23. Äwen tä kilau indu ampong keton, amon keton mitä prangae gawie, tuntang keton karäh katawan, aku djaton kanaha, atawa djaton bara buku djari mawi talo handiai, idjä djari ilalusku hetä, koan pangkahai Tuhan Jehowa.

BAGI 15.

Kaju idjä djaton tau hapan hapa mananding Jerusalem.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koea:

2. O ikau, olo kalunen, narai kalabien kahalap kajun batang anggor bara kaju beken, atawa anggor lajap bara kaiä kajun kajuan?

3. Pudji kea olo blaku kaju kalotä akan indu indjawet? tau kea djetä indu pasak, äka njampahan karä ramo?

4. Toto, djetä baja akan apui bewäi sampai lomos. Mahin tinai, amon tapakae hapamontong djari kinan apui, tuntang bentenget djari bakähu, tau djetä tinai indu indjawet?

5. Itäm, solake pesae bahalap mahin djaton tau indjawet akan talo enen; kilen hindai, amon djetä

djari kinan apui, tuntang djari lepah bakähu, tan djetä inguan akan talo enen hindai?

6. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Kilau kaju anggor marak karä kajun kajuan idjä indjakahku akan apui, uka djetä lepah: kalotä kea aku handak mandjakah manjaragh olo Jerusalem.

7. Aku handak mauintu baungku mawi olo tä; paribasa iä liwus bara apui idjä, tä apui beken karäh kuman iä lepalepah; tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa, amon limbah aku djari manintu baungku mawi olo tä.

8. Aku handak marusak mambenjem tanah tä, basa olo tä djari paham malangkah, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 16.

Dosan olo Jehudi insuman tuntang hukume; tapi Hatalla mandjandji handak masih äwen tinai.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! suman karä kadarhakae akan olo Jerusalem.

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi olo Jerusalem: utusm tuntang panohom puna bara tanah olo Kanani, bapam olo Amori, indum olo Het.

4. Maka ikäu inakan kalotoh: metoh andau ikau inakan tantahan puserm djaton inetek, tuntang ikau djaton impandoi hong danum hapa mamprasilh ikau, djaton kea ikau ingasai hapan ujah, tuntang djaton imungkus hapan benang.

5. Krana djaton olo idjä manjang ikau sampai masih ikau, tun-

tang mawi akam idjä bara karä talo tä; malainkan ikau djari ingunan akan padang; kakai hambaruam ingabelä olo, metoh andau ikau inakan.

6. Maka aku djari mahoroe äkam, tuntang mitä ikau baringbaringa huang daham; palus aku hamauh dengam, metoh ikau baringbaringa hong daham: belom ikau! Toto, akam aku hamauh, metoh ikau hong daham: belom ikau!

7. Aku djari mangapal ikau mandjadi bapulupulu kojan, kilau oru hong tanah; ikau djari mansuloh tuntang hai, tuntang ikau djari paham bungas; tusum djari hai, balaum djari pandjang, tapi ikau magon halowai tuntang halangai.

8. Maka aku mahoroe äkam, balalu manampajah ikau; maka itä! wajahm djari sampai, ikau patut imopoh; tä aku mambilang pontong klambingku hundjun ikau, manutup kahawem; tinai aku sumpah dengam, tuntang hadjandji dengam, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; tä ikau mandjadi ajungku.

9. Limbah tä aku mampandoi ikau hapan danum, tuntang ma-menjau daham bara ikau, tinai ma-minjak ikau.

10. Aku makaian ikau kea hapan klambi basulam, tuntang mangkepan sarumpah bakambang intu paim, tinai mambahat ikau hapan benang pisto lamos, tuntang manjandurong ikau hapan satara.

11. Tinai aku djari mambungas ikau hapan saling kabnugas, tuntang djari malasong lengäm, tinai manjaling ujatm hapan rantai;

12. Aku djari mangkepan lawong intu lingkaum, tuntang anting-

anting intu pindingm, tinai makota kabungas hundjun takolkm.

13. Tumon tä ikau imbungas hapan bulau salaka, tuntang imakaiian hapan benang lamos, satara tuntang talo basulam; panginam tepong kampili, madu tuntang undus, tinai ikau bahalap haliae am-pim, sampai ikau mandino kara-djaan.

14. Tuntang aram basewut marak karä olo kapir tagal kabungasm, idjä ogo haliae awi ramon kabungasku, idjä djari ingkepangku intu ikau, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Maka ikau djari harap kabungasm tä, tinai basa ikau inara imbudjok olo, maka ikau djari habandong, tuntang djari manampohak kandjim akan genep biti idjä mahalau; kabungasm tä akae.

16. Tinai ikau djari manduan belahe pakaiam, hapam manampa tingkap dewa, tuntang hetä ikau djari habandong; bara horan djaton pudji tumon tä, tuntang djaton kea harian tinai.

17. Tinai ikau djari manduan ramon kabungasm tä, bulau salakangku, idjä djari inengaku akam, palus djetä inampam akan hampatong dewa hatuä, balalu ikau habandong dengan djetä

18. Tinai ikau djari manduan pakaiam idjä basulam, hapam manjandurong iä; tuntang ikau manduan minjak dengan garo ajungku, ningkes tä intu bane.

19. Tuntang tepongku, idjä djari inengaku akäm, tepong idjä kampili. undus tuntang madu, idjä djari inengaku akan kinam, djetä djari ingkesm intu baue kea, indu mangat ewaue akae. Toto, sampai

kalotä gawim, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

20. Tinai anakm hatuä bawi, idjä djari inakam akangku, djari induam kea, tuntang djetä djari iluputm akae indu kinae. Kilen, langena koam karä kandjim tä?

21. Sampai ikau djari mampatäi karä anakku, manjaragh mampatandjong äwen hong apui?

22. Tinai metoh karä talo kadjilek tuntang karä kandjim tä ikau djaton djari manahiu katika katabelam, pesam ikau halowai tuntang halangai, baringbaringa huang daham.

23. Tinai djadi kea limbah bara karä kadarhakam tä, — pajah, pajah ikau! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, —

24. Maka ikau djari manampa aka lontäi, aka gantong hong karä djalan.

25. Intu tapakan karä djalam ikau mamangun äkam idjä gantong tä, tuntang ikau manampa kabungasm mandjadi talo kihal, tinai ikau djari mangipai mandjudju paim akan olo handiai, idjä mahalau hetä, tuntang djaai manjabak kandjim.

26. Tinai ikau djari habandong kea dengan djalahen olo Misir idjä darahim tä, idjä puna hai isie, ikau djari manjabak kandjim hampam marahas aku.

27. Tagal tä maka aku djari mandjudju lengängku mawi ikau, tuntang mundur tikas bagim; aku djari manjaragh ikau akan kahandak olo tä, idjä basingi ikau, akan anak bawin olo Pilisti, idjä mahamen tagal kihal kandjim idjä pa-ham. — (Hak.13,1.)

28. Tinai ikau djari habandong dengan panakan Asur, basa ikau

puna djaton tau luput kipem: toto, limbah ikau djari habandong dengan äwen tä, mahin hindai kea puas huangm:

29. Malainkau ikau djari manjebak kandjim hong tanah Kanaan palus sampai tanah Kasdim, tuntang awi tä mahin hindai kea peda belaim.

30. Lalehan kahaban huangm! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, basa ikau malalus karä gawi tä, gawin sapangan idjä sabak haliae;

31. Basa ikau djari mamangun äkam malontäi hong genep tapakan djalan, tuntang manampa äkam gantong tä hong karä benteng pelek. Tinai ikau djaton kilau lontäi beken, idjä blaku hai lalohe.

32. Djaton kea kilau sawä pahabandong, idjä mindjam hatuä beken pandähan banae.

33. Krana akan karä lontäi puna pudji inenga lalohe, tapi idjä ikau mupah karä olo idjä habandong dengan haream, tuntang manenga talo akae, mangat äwen tä, brangai palembute, tamä ikau habandong dengam.

34. Tumon tä beken haliai kandjim bara olo bawi beken, basa olo djaton nahuang ompat ikau tantai habandong dengam; krama ikau idjä mupah tuntang olo djaton malaloh ikau; tumon tä beken haliai ikau bara gawin äwen.

35. Tagal tä, joh lontäi, hinings augh Jehowa.

36. Kakai koan pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa kihalm tä haradjur inainpohakm, tinai huang kandjim tä ikau mampalowai kahawem akan karä bandongm, tuntang akan karä dewam matekiapi,

tuntang tagal dahau karä anakm, idjä djari iluputm akae:

37. Tagal tä, toto, aku handak mamumpong karä bandongm, idjä djari hakangkuling dengam, tuntang olo handiai idjä äka kaheretm, tinai karä olo awang djari injingim; aku handak mamumpong karä olo tä bara hetähetä mawi ikan, tuntang aku handak mampalowai kahawem intu baun olo tä, mangat iä mitä hapus kahawem tä.

38. Tinai aku handak mahukum ikau tumon kapatut sawä awang pahabandong, tuntang olo panusuuh daha, tinai handak manjaragh daham akan äwen idjä panjangit tuntang pangabehu.

39. Aku handak mandjuluk ikau intu lengäe, mangat äwen tä karäh mangarak äkam malontäi, tuntang mampalokang äkam gantong tä, tinai äwen akan mengkak karä pakaiam, balalu marampus karä ramon kabungasm, sambil malihu ikau halowai tuntang halangai.

40. Limbah tä äwen karäh mirak olo arä mawi ikau, mampating ikau hapan batu, tuntang manangkal ikau hapan padang.

41. Tinai äwen tä karäh manusul karä hunam lepah lingis, balalu malalus karä hukum intu ikau intu baun arä olo bawi. Kakai aku handak mampaterai kandjim, sampai ikau djaton akan mupah olo tinai.

42. Aku handak maluput kasangitku dengam, mangat kabehungku terai dengam, tuntang aku handak manjuni aepku, djaton blait tinai.

43. Djeta basa ikau djaton djari manalin katikam pesam tabela, tuntang djari marahas aku hapan

karä gawi tä; toto, aku handak manawon karä gawim tä hundjun takolokm, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, uka äla ikau mandahang kadarhaka hindai labih bara karä kihalm tä.

44. Toto, karä olo pananding karä hatanding ikau, koae: kilau indue, kalotä kea anake bawi.

45. Ikau toto anak indum tä, idjä djari mangabelä banae tuntang anake; ikau toto paharin paharim tä, idjä djari mangabelä banae tuntang anake. Indum puna olo Het, timai bapam olo Amori.

46. Kakam tä, djetä Samaria, tuntang karä anake idjä bawi, idjä mangkalewu hila sambilm; tapi andim tä, idjä melai hila gantaum, djetä Sodom tuntang karä anake bawi.

47. Maka ikau djaton djari maphoroe djalaе, tuntang djaton djari manumon karä kakihal äwen; djetä kamäam pahalau korik, tuntang ngabeläm: tapi ikau paham haream mamapa arepm hong karä gawim.

48. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Sodom, andim tä, tuntang anake bawi, djaton djari tumon ikau gawie, tuntang anakm bawi.

49. Itäm, kalotoh kasalan andim Sodom tä: kadjohoe, kasangkak knaie tuntang kalangake, iä tuntang anake bawi; tapi iä djaton maku manjokah olo pähä tuntang rampah.

50. Iä hai atäic, tuntang mawi karä kakihal intu baungku: tagal tä aku djari manganan iä, limbah aku djari mitä gawie tä.

51. Timai Samaria kea djaton djari mawi sampai sabagi kasalam toh,

timai ikau djari manambak kakihalm paham bara iä, sampai paharim tä kilau budjur awi karä kakihalm, idjä djari iawim.

52. Toh, takan ikau kea mananggong kahawem, ikau idjä awi karä dosam kilau djari mambudjur paharim tä; basa kakihalm idjä iawim pahalau paham bara ai, maka äwen tä budjur bara ikau; toh takan, ikau kea haburah baum, tanggong kahawem, basa ikau kilau mambudjur paharim tä.

53. Amon akin karä halalian tawanan baris äwen, iä tä tawanan Sodom tuntang karä anake bawi, timai tawanan Samaria tuntang karä anake bawi, tä aku handak halalian tawanan baris aim kea marak äwen tä.

54. Mangat tumon tä ikau akan mananggong kahawem, tuntang haburah baum tagal talo handiae idjä iawim, idjä hapan tä ikau djari mampong iä

55. Amon paharim, Sodom tä tuntang anake bawi, karäh haluli akan kahalape solake, timai Samaria tuntang anake bawi karäh haluli kea akan kahalape solake, tä ikau kea tuntang anakm karäh haluli akan kahalapm solake.

56. Tä paharim Sodom tä djaton hindai karäh indu tanding tuntang tapengan hong totokm, kilau intu wajah kadjohom idjä paham tä,

57. Pesan kadarhakan tä hindai djari bakarinah. Metoh anak bawin Aram tä manawah ikau, tuntang karü anak bawin Pilisti idjä hakaliling hetä hababaka ikau lepah linggis:

58. Tä, maka ikau djari mananggong karä kadarhakan tuntang kakihalm, koan Jehowa.

59. Krana kakai augh pangkahai

Tuhan, Jehowa: Tumon gawim tä maka aku handak mawi ikau, ikau idjä djaton paraba sumpah, tuntang mangarak djandji.

60. Tapi aku kea handak manahiu djandjingku dengan, pesam tabela, tinai aku handak mampendeng dengan djandji idjä katatahi.

61. Tä ikau karäh mingat karä djalam, tuntang mahamen, amon ikau karäh manarima paharim tä, iü idjä bakas bara ikau, tuntang idjä tabela bara ikau; krana akan handak manenga äwen indu anakm, tapi djaton sabab djandjim tä.

62. Krana aku handak mampendeng djandjingku dengan, tä ikau karäh katawan, aku toh Jehowa;

63. Uka ikau manahiu tä tuntang mahamen, tinai djaton bahanji hindai marakang idjangm tagal kahawem, amon aku karäh manjapan tagal talo handiai idjä djari iawim, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 17.

Tanding masuman hukum akan radja Sedekia, tuntang masuman karadjaaan Kristus.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! tampa lelai tuntang tanding akan ungkup olo Israel;

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aton idjä kongan burong nasar idjä hai, idjä pandjang lombah palapase, tuntang bakapal bulue sambarana ampie, djetü tanggoh Libanon, balalu mangkamit suloh kaju seder.

4. Iä mamutik suloh karä edae kea, palus mimbit tä akan tanah

äka dagangan, palus mingkes tä hong lewun olo badagang.

5. Tinai iä mangkamit bawak bua tanah tä, mina tä huang tana, iä manduan mimbul tä bua-buah tokep kutoh danum.

6. Maka djetä belom, balalu mandjadi batang anggor idjä barangkap edae, tapi pandak batange, karä edae uras manintu nasar tä, tinai uhate penda iä. Kakai djetä mandjadi batang anggor, idjä barangkap tuntang manjalampak.

7. Tinai aton burong nasar beken, hai kea, idjä pandjang palapase, bakapal bulue; maka itä! batang anggor tä mules uhate manintu iü, palus medan manintu hetä kea, mangat iä tä mambisa iä bara kabon pambulan ajue.

8. Alo iä djari imbul hong tana bahalap, tokep kutoh danum, sampai tau medan tuntang mamua, mandjadi batang anggor idjä ogo.

9. Toh suman: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: tau kaju tä batuah tinai? Djaton uhate karäh irunap balalu buae karäh irampong, palus iä keang? Karä dawen salampake tä karäh uras keang; tuntang djaton awi lengä idjä hai, atawa awi utus olo idjä bakapal iä karäh inamput hapisah bara uhate.

10. Toto, iä djari imbul; tapi tau iä mandjadi? dia sana riwut timor manampur iä, iä palus keang? iä karäh karitip hong tana äcae belom.

11. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

12. Toh suman akan ungkup idjä parisang tä: djaton keton harati riman talo toh? Koam: toto, radja Babel djari dumah tanä Jerusalem, tuntang djari manamput raja, tinai karä mantire, balalu

mimbit äwen tä acae hong Babel.
— (2.Radja24,10.)

13. Tinai iä djari manduan bela-he bara utus radja, balalu djari hadjandji dengan äwen, tuntang djari manjoho äwen mananggong sumpah: tapi iä djari manamput karä awang kwasa hong tanah;

14. Mangat karadjaan tä magon randah, tuntang äla manggatang arepe, mangat djetä magon dähen mahaga djandjie.

15. Tapi äwen mengkak arepe malawan iä, balalu manjoho saro-hae talih Misir, blaku mampait acae kutoh hadjaran tuntang ku-toh karä oloe. Tau iä batuah? Idjä mawi talo kalotä, tau iä liwus? tau iä mangarak djandjie, tuntang liwus kea?

16. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, intu äkaradja tä, idjä djari mamparadja iä, idjä sumpahe djari inawahe, tuntang djandjie djari ingarake, hong äcae tä, hong Babel iä akan matäi.

17. Tinai Parao tuntang karä ka-wan parang ajue, dengan kutoh olo irake tä djaton akan mawat iä parang, amon musoh tä manampa kota ta-saran, tuntang äka dähen, mangat marusak kutoh hambaruan.

18. Krana iä djari manawah sum-pah, tuutang mangarak djandji idjä indähæe tuntang hasingkap lengä: basa iä djari mawi karä talo tä, toto, iä djaton karäh lapas.

19. Tagal tä kakai augh pang-kahai Tuhan, Jehowa: Belom aku! toto sumpahe intu aku, idjä djari inawahe, tuntang djandjingku, idjä djari ingarake, karäh imalähku hundjun takoloke.

20. Aku handak manenan djaratku manjintak iä, mangat iä inguling hong ramon djaringku, tuntang

aku handak mimbit iä akan Babel, hetä aku handak mamutus karä kalaungkahe mawi iä. idjä hapan tä iä djari malangkah aku. — (12,13.)

21. Maka karä olo ajue idjä ha-dari, karä kawae idjä omha iä bi-hin karäh halelek awi padang, ti-nai idjä katapasan karäh kasabura akan karä matan riwut: tä keton karäh katawan, aku. Jehowa, idjä djari hamauh kalotä.

22. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa: Aku kea handak manduan suloh kaju seder idjä ta-handjungae, balalu handak mim-bule; bara salampake idjä tahan-djungae aku handak mamutik idjä kasuloh awang mangor, balalu han-dak mimbul djetä hundjun bukit idjä gantong tuntang hai. — (Jes.53,2)

23. Hong bukit Israel idjä gan-tong tä aku handak mimbule, tä iä karäh medan tuntang mamua, mandjadi batang seder idjä ogo ha-liai, sampai karä ampin burong melai penda edae, tinai karä am-pin talo trawang akan mangan-djungen arepe penda edae.

24. Tä karä kajun kajuan karäh kasene, aku, Jehowa, djari mam-parandah batang kaju idjä gantong tä, tuntang djari mangantong ba-tang kaju idjä randah tä; batang kaju idjä basiwoh tä djari ingeang-ku, tinai batang kaju idjä keang tä aku djari manjiwohe. Aku Je-howa idjä hamauh kalotä, tuntang malalus tä kea.

BAGI 18.

Hatalla puna budjur, iä mamalah genep olo tumon gawie; tagal tä patut olo hobah.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Buhen keton hong tanah Israel hapan tanding kalotoh, sam-bil hamauh: karä bapae djari kuman bua manta. toh maka ka-singan karä anake manjilo awi tä? — (Jer.31,29.)

3. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, tanding kalotä djaton akan hapan hindai marak keton hong Israel.

4. Toto, karä hambaruan olo puna ajungku, kilau hambaruan bapae kakai hambaruan anake ajungku kea; maka genep hambaruan idjä badosa, iä tä akan matäi.

5. Toh, amon olo budjur malalus katetek tuntang kahalap,

6. Idjä djaton omba kuman hong äka gantong ain dewa, idjä djaton mariaran matae mitä dewa matekiapi ain utus Israel tä, idjä djaton marajap sawan kolae, tuntang djaton hindjä sawae metoh pamalie.

7. Idjä djaton mahanjek olo, idjä malian sanda akan olo idjä butang dengae, idjä djaton marampas talo, idjä mambagi talo kinae akan olo blau, tuntang makaian olo idjä halowai,

8. Idjä djaton mahatangan paham guajae, manjoho manak mäso, idjä mundur lengae bara talo sala, tuntang mamutus budjubudjur akan olo.

9. Idjä manandjong hong karä hadatku, tuntang mahaga karä prentahku, mangat malalus katoto: olo tetek kalotä tantu akan belom, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

10. Maka amon iä manak hatuä, tuntang anake tä gagah, panusuh dahu, idjä mawi kolae hapan bra-ngai talo idjä injewut nah:

11. Idjä djaton malalus karä talo idjä injewut nah, tapi idjä omba

kuman hong äka gantong, tuntang marajap sawan kolae,

12. Idjä mahanjek olo tjalaka tuntang pähä, marampas kutoh talo, djaton maku malian sanda, tuntang iä mariaran matae naharep dewa matekiapi, balalu malalus kakihal,

13. Idjä mahatangan paham guajae manjoho manak mäso: kilen, iä tä akan belom? Toto, iä djaton akan belom! iä djari malalus karä kakihal tä; toto, iä akan impatäi, dahae akan manata takoloke.

14. Maka amon djetä tinai manak hatuä, tuntang anake tä mitä karä dosa, awang iawi bapae, tuntang iä batawat, uka äla gawie kalotä kea;

15. Djaton iä omba kuman hong äka gantong ain dewa, djaton mariaran matae maradjin dewa matekiapi ain utus Israel tä, iä djaton marajap sawan kolae,

16. Iä djaton mahanjek olo, iä djaton manangkeng sanda, iä djaton marampas, iä mambagi panginae akan olo blau, tuntang iä makaian olo halowai,

17. Iä djaton mundur lengae bara olo pähä, djaton blaku paham guajae atawa manak mäso, tapi iä malalus prentahku, tuntang manandjong huang karä hadatku: olo tä djaton akan matäi tagal kadarhakan bapae, tapi toto iä karäh belum.

18. Tapi bapae, idjä djari gagah mahanjek, tuntang djari marampas ramon kolae, tinai djari malalus talo idjä djaton buah marak utus ai: toto, iä tä karäh matäi tagal kadarhakan ai.

19. Tapi koan keton: kilen anake tä dia akan mananggong kadarhakan bapae? Basa anake tä djari mawi talo budjur bahalap, tinai

djari mahaga karä prentahku, tuntang malalus djetä, maka toto iä akan belom.

20. Krana hambaruan idjä badosa, iä tä kea akan matäi. Anake djaton akan mananggong kadarhakan bapae, tinai bapae djaton akan mananggong kadarhakan anake; kabudjur olo budjur puna acae, tinai kadarhakan olo darhaka puna acae kea. — (4.Mos. 26,11.)

21. Tapi amon olo darhaka hobah bara karä dosae, idjä djari iawie, sambil mahaga karä prentahku, tuntang malalus kabudjur katetek: toto, iä akan belom palus djaton matäi.

22. Karä kadarhakae idjä iawie djaton hindai inahiu intu iä; awi kabudjure idjä ilaluse tinai iä akan belom.

23. Aton kamaäm aku mangilak pampatäi olo darhaka? koan pangkahai Tuhan, Jehowa; djaton aku mangilak iä hobah bara karä djalaе, mangat iä belom? — (33,11.)

24. Tapi amon olo budjur mules bara kabudjure, balalu mawi kapapa, tuntang malalus karä kaki-hal tumon gawin olo darhaka, aton iä tä akan belom? Karä kateteke, idjä djari iawie, djaton akan inahiu tinai; huang kalangkahe idjä hapee malangkah, tuntang huang dosae idjä äkae badosa, huang tä kea iä akan matäi.

25. Tinsi koan keton: gawin pangkahai Tuhan tä djaton budjur. Hining keton, o olo utus Israel: toto, gawingku idjä djaton budjur? djaton gawin keton tä idjä sala?

26. Amon olo tetek mules bara kateteke, palus mawi kapapa, tuntang matäi huang tä, tä maka iä

matai tagal kadarhakae, idjä djari iawie.

27. Tinai amon olo darhaka hobah bara kadarhakae, idjä djari iawie, balalu malalus kabudjur katetek, iä tä karäh mambelom hambaruae.

28. Basa iä djari batirok, palus hobah bara karä kalangkahe, idjä djari ilaluse, toto, iä akan belom, palus djaton matäi.

29. Tinai koan äwen baris utus Israel: djalan pangkahai Tuhan tü djaton budjur. Toto, djalangku idjä djaton budjur, o ntus Israel? dia djalan keton tä idjä papa?

30. Tagal tä aku handak mama-läh mawi keton, o utus Israel, genep biti tumon gawin ai! koan pangkahai Tuhan, Jehowa; hobah keton, ules bara karä kadarhakan keton, tä kadarhakan keton djaton akan indu karusak keton

31. Kanan karä kalangkah keton, idjä djari hapan keton malangkah, balalu tampa atäi taheta, tuntang rogh taheta akan keton: krana buhen keton handak matäi, o ungkup human Israel!

32. Krana aku djaton mangilak pampatäi olo idjä akan matäi, koan pangkahai Tuhan Jehowa: tagal tä hobah keton, tuntang belom.

BAGI 19.

Augh tatum tagal karusak Juda
tuntang radjae.

1. Tapi ikau, ambo augh tatum tagal karä mantir Israel,

2. Koam: kilau indum tä? Iä kilau singa bawi, idjä mahukup marak karä singa, tuntang iä ma-

haga anake marak karä singa tala-bela.

3. Idjä bara karä anake ihagae buabuah, djetä mandjadi singa gantjang; iä madjar arepe manangkarap talo, tuntang kuman olon.

4. Amon karä utus olo mahi-nung britae tä, maka olo manawan iä hapan palowange, balalu mim-bit iä tuntang saluang uronge akan tanah Misir. — (2.Radja23, 33.)

5. Maka amon indue mitä, ka-harape tä, idjä tahi iendähe, djari nihau, tä iä manduan anake idjä timai, idjä ihagae mandjadi singa gantjang.

6. Djetä haradjur manaudjong marak karä singa, mandjadi singa gantjang, balalu iä madjar arepe manangkarap talo, tuntang kuman olon.

7. Tä marajap balon äwen, tuntang marusak karä lewue, sampai hapus tanah tä, tuntang karä talo huange, djungun awi sakungkonge.

8. Tä karä utus olo hong karä tanah hakaliling mangapong iä, tuntang mandjudju salampit mawi iä, balalu manawan iä huang palowange:

9. Tinai tuntang saluang uronge iä imutup äwen huang karanda, mangat iä imbit akan radja Babel, tuntang äwen manutup manonggo iä hong palowang, nakara aughe äla mamala hindai hong karä bukit Israel. — (2.Kron.36.6.)

10. Indum djari kilau batang anggor, sama kilau ikan, idjä imbul tokep kutoh danum: iä mama-uua tuntang medan barangkap awi kutoh karä danum.

11. Maka edae tä hai, sampai tau indu sokah radja, karäkaräe uras balasau, basa iä kilau imung-

kor awi kakapal dawae: tuntang iä mamala awi kagantonge tuntang karangkap edae.

12. Tapi iä irunap tuntang kasangit, palus indjakah akan petak, tuntang riwut timor mangeang buae; edae idjä batekang djari pelek-paleka palus keang, tuntang djari kinan apni lepah lingis.

13. Maka toh iä djari imbul hong padang benjem, hong petak idjä keang kamahau tuntang ngarisng.

14. Tinai apui djari lembut bara edae idjä, tuntang djari mangähu mampalepah karä bua, sampai djaton batisa edae idjä batekang, idjä tau indu sokah katan marentah. Djetoh puna indu augh tatum, maka palus toh kea tau hapan tä.

BAGI 20.

Karä olo Jehudi impudji tagal karä dosae; asi indjandji tinai.

1. Maka djadi njelo udju, bulan limä, andau sapulu bulan tä, tä belahe bakas olo Israel manalih, tantai misek Jehovah; maka äwen tä mondok intu baungku. — (14,1)

2. Tä augh Jehovah sampai akn, koae:

3. O olo kalunen! suman akan bakas Israel, awi hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: aton keton toh dumah tantai misek aughku? Belom akn! akn djaton maku iisek keton! koan pangkahai Tuhan, Jehovah.

4. Käläh pudji kotak äwen, o ikan olo kalunen: suman akac karä kakihal bapae.

5. Sambil hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: metoh aku djari mintih Israël, aku manggatang lengängku akan panakan human Jakob, tuntang masanan arepku acae hong tanah Misir. Toto, aku manggatang lengängku sumpah acae, koangku: aku toh Jehowa. Hatallan keton. — (2.Mos.6,8.)

6. Katika tä kea aku manggatang lengängku sumpah acae, mangat aku mamplua iä bara tanah Misir, mimbit iä akan tanah, idjä djari inggau initipku acae, idjä nahasak djhontusun meto tuntang madu, idjä kampilie bara karä tanah.

7. Tuntang aku hamauh deng-an äwen: käläh genep biti keton manganan karajap matan keton, tuntang äla mangihal arep keton dengan dewa Misir idjä matekiapi; aku Jehowa puna Hatallan keton.

8. Tapi olo tä djari marisang dengangku, palus djaton maku manarima aughku: dialo idjä biti manganan karajap matae, djaton malih dewa Misir idjä matekiapi. Tagal tä koangku, aku handak manampohak kasangitku mawiäwen, mangat maluput hapus kalaitku mawi iä hong tanah Misir.

9. Tapi aku marandjar tagal arangku, belä djeti batawah intu baun olo kapir. idjä marak iä äwen tä melai, tuntang idjä akac aku djari masanan arepku intu bane, mangat mamplua äwen bara tanah Misir.

10. Palus aku djari mamplua äwen tä bara tanah Misir, tuntang magah äwen akan padang tunis benjem.

11. Hetä aku manenga prentahku, tuntang masuman karä ha-

datku acae, idjä awi tä olo belom, amon iä malaluse. — (2.Mos. 20.)

12. Timai aku manenga sabatku kea akan äwen, indu toros äwen dengangku, mangat äwen katawan, toto aku Jehowa, idjä mamprasih iä.

13. Tapi ungkup Israel marisang dengangku hong padang tunis tä: äwen djaton manandjong hong karä hadatku, tuntang iä manganan prentahku, idjä awi tä olo belom, amon iä manumoe. Tinai iä paham mamapa karä sabat ajungku, sampai koangku, aku handak manampohak kasangitku mawi iä hong padang tunis, tantai mampalomos iä hetä.

14. Tapi aku marandjar tagal arangku, mangat äla batawah intu baun karä olo kapir, idjä tuntang iä mitae aku djari mamplua äwen tä. — (4.Mos.14,15.)

15. Tapi aku manggatang lengängku kea sumpah akan äwen hong padang tunis, djaton aku handak manamäan iä akan tanah, idjä djari inengaku acae, idjä nahasak djhohon tusun meto tuntang madu, idjä kampilie bara karä tanah.

16. Djetä, basa äwen tä djari manganan karä prentahku, tuntang djaton djari manandjong tumon hadatku, timai iä djari mangihal karä sabatku: krana atäie radjin manuntut dewae matekiapi.

17. Tapi matangku manjanjang iä, sampai aku djaton marusak iä, djaton palus mampalomos iä lepah lingis hong padang.

18. Malainkan aku hamauh deng-an anak äwen hong padang tunis: äla keton manandjong tumon karä hadat bapa keton, tuntang äla mahaga prangae, tinai äla mangi-

hal arep keton hapan dewae matekiapi.

19. Aku toh Jehowa, Hatallan keton; tandjong keton tumon hadatku, haiak mahaga karä prentahku, tuntang malalus djetä.

20. Haga totototo karä sabatku, mangat djetä indu torosku dengan keton, mangat keton katawan aku, Jehowa, puna Hatallan keton.

21. Tapi karä anake tä kea parisang dengangku; iä djaton djari manandjong tumon hadatku, tuntang djaton mingat karä prentahku, mangat malalus djetä, idjä amon ilalus olo iä akan belom awi tä: tinai äwen mangihal karä sabatku. Tä sampai kahandakku, handak manampohak kasangitku mawi iä, mangat mahapus karä kalaiktu dengae hong padang tunis.

22. Tapi aku mules lengängku, balalu marandjar tagal arangku, belä batawah intu matan olo kapir, idjä tuntang iä mitae aku djari mamplua äwen.

23. Tapi aku manggatang lengängku sumpah akan äwen kea hong padang tunis, aku handak manaburan iä marak karä olo kapir, tuntang mandarai iä akan karä tanah.

24. Basa äwen tä djaton djari malalus karä hadatku, tapi iä djari manganan karä prentahku, tuntang djari mangihal karä sabatku, tinai matae maradjin karä dewa matekiapi ain bapae.

25. Tagal tä aku kea manjaragh äwen akan tata papa, akan hadat idjä djaton tau mambelom iä.

26. Aku manalua iä kihal awi karä parapahe, sampai iä mampatandjong karä anake idjä bakas mahoroe apui: mangat aku maru-

sak äwen, nakara iä akan katawan, aku toh Jehowa.

27. Tagal tä, o olo kalunen! suman akan unggup Israel, sambil hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: bapa keton djari mamapa aku haream hindai bara djetä, awi karä kalangkahe idjä hapae malangkah aku.

28. Krana limbah aku djari manamian iä akan tanah tä, idjä tagal tä aku djari manggatang lengängku, sumpah handak manenga tä akae: tä maka äwen manggau karä lungkoh gantong, tuntang karä pahewan, tinai iä mampatäi hetä karä meto parapahe, tuntang mimitbit akan hetä karä panengae, idjä hapae mamparahas aku, tuntang hetä iä mina karä talo mangat ewaue, haiak manusuh hetä karä parapahe talo ihop.

29. Maka koangku dengan äwen: akan en äka gantong tä idjä imilih keton? Tapi alo kalotä, magon kea djetä inggaræ äka gantong, sampai andau toh.

30. Tagal tä, sanan akan unggup Israel: kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: kilen, tantai keton handak kihal tumon djalan karä bapa keton, tuntang habandong omba talo kadjilek idjä hapae?

31. Toto, awi keton maluput karä panengan keton, tuntang mampatandjong anak keton mahoroe apui, maka keton djari kihal awi karä dewa matekiapi ain keton sampai andau toh. Tinai angat keton, aku handak iisek keton, o utus Israel? Belom aku! koan pangkahai Tuhan. Jehowa, aku djaton handak iisek keton! — (2.Raja16.3.)

32. Tagal tä, idjä djari lembut hong atai keton tä djaton haliae

akan mandjadi, iä tä idjä koan keton: ita handak sama kilau karä olo kapir, tuntang kilau karä utus olo hong karä tanah beken, handak manjembah kaju tuntang batu.

33. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku handak marentah keton hapan penang idjä abas, tuntang lengängku idjä indjudjuku, tuntang karä kasangitku idjä inampohakku.

34. Krana aku handak mamplua keton bara karä utus olo, tuntang mamumpong keton bara karä tanah, idjä hetä keton djari kasaburan, hapan penang idjä abas, tuntang lengängku idjä indjudjuku, tuntang kasangit idjä inampohakku.

35. Aku handak mimbit keton akan padang tunis benjem, äka arä utus olo horan, hetä aku handak marinting mawi keton hataharep bau.

36. Kilau aku djari marinting mawi tato keton hong padang Misir, kakai aku handak marinting mawi keton kea, koan pangkahai Tuhan, Jehowa. — (4.Mos.14.22.)

37. Aku handak manjoho keton mahalau mamenda sokah, tuntang aku handak mingkes keton tamä pasong djandji.

38. Tinai aku handak mampas mangananu bara keton karä olo idjä parisang palangkah aughku: bara tanah äka tamuäie aku handak mamplua olo tä, balalu iä djaton akan buli tanah Israel tinai, tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

39. Maka keton, o unggup Israel! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: brangai lius, genep bitin keton manempo dewané matrikiapi, palus dapit, basa keton

puna djaton maku manarima aughku: tapi terai, äla mamapa arangku idjä brasih hindai hapan karä talo panenga tmitung dewan keton matrikiapi.

40. Krana hong bukitku idjä brasih, hong bukit Israel idjä gantong, koan pangkahai Tuhan Jehowa, hetä maka hapus unggup Israel akan sombajang intu aku hong tanahe, äwen samandiai: hetä aku handak mangilak iä, hetä aku handak maradjin parapah tandjungan ain keton, tuntang karä parut talo ain keton, tinai karä ramon keton idjä imbaris imprasih.

41. Keton karäh ingilakku tuntang talo mangat ewae, amon aku mamplua keton bara karä utus olo, balalu mamumpong keton bara karä tanah, idjä akan hetä keton djari kasaburan, tuntang aku karäh imprasih awi keton intu baum karä olo kapir.

42. Tä keton karäh katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari magah keton akan tanah Israel, akan tanah tä, idjä tagal tä aku djari manggatang lengängku, sumpah handak manenga tä akan tato keton.

43. Hetä keton karäh mingat karä djalan keton, tuntang karä gawin keton, idjä awi tä keton djari mangihal arep keton, tuntang keton karäh mandjilek arep keton tagal karä kapapa tä, idjä djari iawi keton.

44. Tä keton karäh katawan, aku toh Jehowa, amon gawingku kaloë dengan keton tagal arangku, djaton djaka tumon kapapan prangau keton, tuntang gawin keton, idjä napakarok arep keton, joh unggup Israel! koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

45. Tinai augh Jehowa sampai
aku, koae:

46. O ikau, olo kalunen! ules
baum manintu djalan hila salatan,
palus ambo aughm manaharep sa-
latan; tudjum mawi kajuan tä hong
padang hila salatan:

47. Sanan akan kajuan idjä hila
salatan tä: hinig augh Jehowa!
Kakai augh pangkahai Tuhan, Je-
howa: toto, aku handak mantokan
apui hong ikau idjä akan manje-
ha hong ikau karä kaju belom
tuntang kaju matäi; njalae idjä
gandagandang djaton akan imbe-
lep, tapi awi djetä kea karä talo
karäh injeha bara salatan sampai
utara.

48. Tä karä isi akan mitä, aku
Jehowa djari mantokan tä; tun-
tang djetä djaton akan imbelep.

49. Maka koangku: Kajah, pang-
kahai Tuhan, Jehowa! äwen tä
hamauh manawah aku, koae: olo
tä pamandi pananding bewäi.

BAGI 21.

Padang Jehowa insuman.

1. Maka augh Jehowa sampai
aku, koae:

2. O olo kalunen! ules baum
manintu Jerusalem, ambo aughm
mantam äka brasih, tudjum mawi
tanah Israel,

3. Sambil hamauh dengan tanah
Israel: kakai augh Jehowa: aku
handak mantakan ikau! aku han-
dak manjilak padangku bara kum-
pange, tuntang handak mampalo-
mos hong ikau olo tetek haiak
olo darhaka.

4. Djadi, basa aku handak mam-
palomas hong ikau olo tetek tun-

tang olo darhaka, tagal tä maka
padangku akan blua bara kum-
pange mawi karä isi samandai,
bara salatan sampai utara.

5. Tä karä isi akan katawan,
aku Jehowa djari manjilak pa-
dangku bara knmpange, djetä dja-
ton inamian tiuai.

6. Maka ikau, o olo kalunen!
patut manguntuh; kuntuh intu
baun äwen sampai paim paleko,
tuntang paham kapähäe.

7. Maka amon olo tä karäh
misek ikau: buhen ikau mang-
untuh? — tä ikau tombah: tagal
augh brita tä idjä dumah, idjä
awi tä karä atäi karäh bageto,
tuntang karä lengä karäh mandu-
läi, karä kamenteng karäh mäkot,
tuntang karä utut karäh haluju
kilau danum. Toto, djetä dumah,
tuntang karäh tulus kea, koan
pangkahai Tuhan, Jehowa.

8. Tinai augh Jehowa sampai
aku, koae:

9. O olo kalunen! tudjum, koam:
kakai augh Jehowa: sanan: pa-
dang, toto padang tä djari iasa tun-
tang impanjihi.

10. Djetä djari iasa akan hapan
mampatäi paham; djetä djari inga-
rinda uka ngilangilat. Kilen, tau
ita handjak hindai? Krana sokah
Anakki mamparusak karä kaju.

11. Iä djari manjoho mangarinda
djetä, mangat olo akan mimbing
tä: padang tä djari iasa tuntang
impanjihi, mangat djetä inenga
intu lengän olo pamuno.

12. Kariak tuntang tangis, o
ikau olo kalunen! krana djetä
akan mantakan djalahen olo ajung-
ku, mantakan karä mantir Israel;
panaräwen tagal padang tä ma-
njangkulep hapus djalahen olo
ajungku; tagal tä pantu arepm!

13. Krana Iä djari mangkemä äwen tä, tapi djaton gunae. Kilen, sofahe idjä ingabelae tä djaton akan sampai? koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

14. Tagal tä, o ikau olo kalunen! tudjum, tapok lokapm; krana padang tä karäh sampai hantelo hambulaung tingkate, iü tä padang pampatäi, padang parusak paham, idjä karäh buah äwen sampai hong karonge idjä hila huange haliae.

15. Aku djari manjampai totok padang mawi karä bauntonggang ai, sampai karä atäi lenjoh man-djadi kalongkang paham. Kajah, djetä djari simpan kilakilat, tuntang djari injilak akan manedjep.

16. Gulong arepm, ules, tedjep hila gantau! ules tinai, pangkih hila sambil! brangai idjä tintun baum!

17. Maka aku kea handak manapok lokapku, tuntang maluput lason kasangitku. Aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

18. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

19. Maka ikau, o olo kalunen, tampa akam duä djalan, idjä mahoroe hetä padang radja Babel dumah: bara tanah idjä panumah duäduä tä.

20. Bintik toros, bara hetä djalan idjä tä, idjä mahoroe hetä padang palus sampai Raba, idjä ain olo Amon: tinai idjä, idjä sampai Juda, sampai kota Jerusalem.

21. Krana radja Babel karäh mendeng intu kampungan djalan, intu takolok djalan duäduä tä, tuntang manadjah talo; iä karäh batenong hapan anak panah, tuntang misek dewa, tinai mariksa atäi meto.

22. Maka tadjahe tä kalabuae

akan hila gantau, akan Jerusalem, mangat manjoho pangkalima akan hetä, uka malahap mampatäi, uka mambo aughe basasurak, mimbit parantjah hapaé mawi blawang, tuntang manampa kota tasaran, tinai äka dähen.

23. Maka angat äwen tadjah olo tä haiang bewäi, alo äwen djari hasumpah dengae: tapi iä karäh manahiu karajape, mangat äwen dinon awie.

24. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa keton mampingat olo tahu karajape keton, awi kalangkah keton djari bakarinah, sampai dosan keton mala huang karä gawin keton: toto, basa keton djari taratingat, maka keton karäh kalong awi lengäe.

25. Ikau, joh radja Israel idjä parajap tuntang darhaka, idjä andauum akan dumah metoh kahapus kadarhakam.

26. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: kanan saruban, tipas makota, djetä djaton akam hindai. Aku handak manggatang idjä körrik tä, tuntang mamparandah idjä hai.

27. Aku handak marusak, marusak, toto marusak makota tä, balalu djetä akan haiang, sampai iü tä dumah, idjä puna patut tempoe, tä akae aku handak manenga tä.

28. Maka ikau, o olo kalunen! tudjum, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, tahuu panakan Amon tuntang tawahe; kakai koam: padang, toto padang djari tarasilak, djetä djari ingarinda kilakilat akan mampatäi, mangat mampalomos.

29. Tinai akam olo manabit ka-

haiang, tuntang masanan tandjaro, mangat ikau kea badjeleng injama dengan ujat olo darhaka idjä djari impatäi, idjä andaue djari dumah metoh kahapus hadarhakae.

30. Adjok padangm buli kumpange. Hong äkam inakan, hong tanah idjä puna ingkalewum akan handak mahukun ikau.

31. Aku handak manampohak kasangitku mawi ikau, tuntang handak manampur ikau hapan kalaiktu hasep, tinai handak manjarragh ikau hong lengän olo idjä panjeha parusak.

32. Ikau akan kinan apui, tuntang daham karäh batusuh bentok tanah; tinai olo djaton akan mingat ikau hindai, krana aku. Jehowa, djari hamauh kalotä.

BAGI 22.

Dosan olo Jerusalem tuntang hukume.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau olo kalunen, djaton ikau handak mampudji mangotak lewu, idjä pambusau daha tä? suman akae karä kakihal ai!

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: joh lewu, idjä panusuh daha hong arepm, mangat katikam badjeleng sampai, tuntang idjä manampa hampatong matekiapi akam, hapam mangihal arepm.

4. Awi karä daha idjä djari imusuhm ikau djari tiwas, awi karä hampatong matekiapi idjä inampam ikau djari kihal, awi tä ikau mandak katikam, balalu mandjeleng karä njelom. Tagal tä aku djari mandjuluk ikau akan olo ka-

pir, mangat impahawen, tuntang akan karä tanah indu ihababakae.

5. Idjä tokep tuntang idjä kedjau bara ikau karäh halalea ikau, ikau idjä kihal aram tuntang paham kamapahm.

6. Itäm, karä mantir Israel melai hong ikau hapan kagagahe, akan manusuh daha.

7. Indu bapa djari inawah bewäi hong ikau, karä tamuäi inggagah tuntang irarat hong ikau, nolä tuntang balo ihenjek intu ikau.

8. Talo ajungku idjä brasih tä djari inawahm, tuntang karä sabatku djari ingihalm.

9. Olo pangotok melai hong ikau, mangat manusuh daha; olo tä kuman hong karä äka gantong, tuntang malalus karä kapapa hong ikau.

10. Olo mampalowai kahawen bapae hong ikau, tuntang hadjadjuan olo bawi kahum pamalie.

11. Tinai genep biti kihal gawie dengan sawan karampie, tinai iä tulah dengan manantue sawan anake, tinai belahe djari mamandong betaue, anak bapae kea. — (3.Mos.18,15.)

12. Iä djari tarima sudok, mangat manusuh daha; ikau djari paham malipet talo ihatangam, tuntang ikau djari malalus kakkohom dengan kolam hapan kagaghahm; tapi aku djari ingalapeam, koam pangkahai Tuhan, Jehowa.

13. Toh itäm, aku manapok lokapku hengan tagal kakohom idjä ilalusm, tuntang tagal karä daha idjä hong ikau.

14. Kilen, atäm tau magon tanggar? tau lengäm magon abas, metoh karä andau, amon aku handak mawi ikau? Aku Jehowa

djari hamauh kalotä, tuntang handak malaluse kea.

15. Aku handak manamburup ikau marak olo kapir, tuntang manaburan ikau hong karä tanah. palus handak mampalepah karä kahihalm bara ikau;

16. Kakai ikau karäh inggarä olo kapir kadjileke, tä ikau akan kasene. aku toh Jehowa.

17. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O olo kalunen! äwen baris Israel tä djari kilau tain salaka intu aku; uras iä kilan tambaga, timah. sanaman. tanggalong hong priok; kilau tain salaka bewäi iä.

19. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa; basa keton djari uras kilau tain talo, tagal tä, toto, aku handak mangampe leng keton hong bentok Jerusallem.

20. Kilau salaka, taimbaga, sana man, tanggalong atawa timah ing ampeleng hong prioke, tuntang mamuput apui hetä. mangat mananake: kakai kea aku handak manganipeleng keton huang kasangitku. mingkes keton hetä huang kalaiktu. tuntang mananak keton.

21. Toto, aku handak mangam peleng keton, tuntang mamuput keton intu apui kasangitku. mangat keton lenjoh bentok hetä.

22. Kilau salaka inanak hong prioke, kakai keton akan impale ujoh bentok hetä. tä keton akan katawan, aku, Jehowa, djari manampohak kasangitku mawi keton.

23. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

24. O ikau olo kalunen! suman akan äwen: ikau tanah, idjä puna djaton tau imprasih, idjä djaton

djari buah udjan hong andau kala it.

25. Karä nabi idjä hong hetä djari pakat kilau singa, idjä manjakungkong manangkarap talo: äwen kuman hambaruan olo, iä marampas paunatau, tuntang karä talo barega, tinai iä paham mambalo olo hetä.

26. Karä imam ajue gagah mrajap Toratku, tuntang iä mangihal karä talo ajungku idjä brasih; talo idjä brasih tuntang talo idjä kihal iä djaton mangabekäe. tuntang iä djaton masuman idjä kwe idjä brasih, tinai idjä kwe idjä kihal; tinai iä mules matae bara sabatku: toto, aku inawah marak äwen tä.

27. Karä mantire huang iä kilan harimaung, idjä manangkarap talo, mangat manusuh daha, tuntang marusak hambaruan, tagal kakhoe.

28. Karä nabie manjapu akae hapan ketok mamäang, iä mitä talo haiang akae, tuntang masuman tandjaro, koae: kakai augh pangkahai Tuhan: — tapi Jehowa djaton toto hamauh. — (13,6.)

29. Karä olo hong tanah uras mararat bewäbewäi, tuntang marampas bewäi, iä mahenjek olo tjalaka tuntang olo pähä, tinai gagah mawi tamuäi, djaton deng an patut.

30. Maka aku djari manggau marak äwen, djaka aton olo idjä biti, idjä tau mangota iä, idjä tau mendeng intu katembaie akan tanah tä, manambang baungku, uka äla aku marusak tä: tapi aku djaton sondaue.

31. Tagal tä aku djari manampohak kalaiktu mawi äwen, tuntang hapan lason kasangitku aku djari

mampalomes iä: gawie djari imalähku intu takoloke, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 23.

Karadjaan Juda tuntang Israel inanding dengan duä sapangan.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! aton olo bawi duä biti, hindjä indue.

3. Æwen tä malontäi hong Misir pesae tabela; hetä tusue iopet, tuntang intu iä mandjungat kabudjange totok tusue injumput.

4. Idjä bakas tä Ohola (*tingkapai*) arae, tinai aran andie Oholiba. (*Tingkapku hong iä.*) Maka äwen duä tä mandjadi akangku, tuntang manak hatuü bawi. Maka djetoh riman arae: Samaria djetä Ohola, tinai Jerusalem Oholiba.

5. Maka Ohola tä malontäi kahum iä rantep aku, tuntang iä hasep kipäe dengan karä bandonge. iä tä dengan olo Asur idjä darah iä:

6. Idjä hapakaian biru, idjä uras mantir tuntang tuan, uras budjang idjä bakena, idjä hapan hadjaran.

7. Kakai iä mangandji arepe dengan karä pangenan olo Asur, tuntang iä mangihal arepe dengan karä dewa matekiapi ain olo tä idjä ipäe.

8. Tinai iä djaton terai kea deng-an karä kandjie idjä bara tanah Misir, krana äwen djari mantiroh iä metoh katabelae, tuntang djari manjumput totok tusue intu iä mandjungat kabudjange, tinai iä paham djari habandong dengae.

9. Tagal tä aku djari manjaragh

iä intu lengän karä bandonge, intu lengän olo Asur, idjä äka kipäe hasep.

10. Æwen tä mampalowai kahawäe, tuntang manamput anake hatuü bawi, tapi indue impatäi hapan padang. Tä iä babewau marak karä olo bawi, limbah olo djari malalus hukum mawi iä.

11. Maka amon andie Oholiba mitä talo tä, tä iä manjabak kipäe paham bara djetä, tuntang karä kandjie paham bara kandjin kakae.

12. Iä hasep kipäe dengan olo Asur, dengan karä mantir tuntang tuan tä, idjä hadarah dengae, idjä hapakaian talo bungas toto, idjä hapan hadjaran, idjä uras budjang bakena.

13. Tä aku mitä iä toto ingihal, gawin äwen duä tä sama bewäi.

14. Maka djetä paham haream manjabak kandjie. Krana amon iä mitä olon imintik hong dinding hapan taluga ampiampin olo Kasdim,

15. Idjä hababat kahange, tuntang saruban idjä sambarana bin-tike hong takoloke, tuntang ampin äwen tä uras olo kwasa, tumon puna ampin olo Babel. idjä hong Kasdim, tanah äkæe inakan:

16. Tä iä hasep kipäe dengan äwen, sana iä mitä äwen tä, palus iä manjoho sarohan hagoet akan tanah Kasdim.

17. Maka olo Babel tamä hindjä iä hong äkæe batiroh, tuntang mangihal iä awi kandjie, tinai iä mangihal arepe dengan olo tä: limbah tä huange belä dengan olo tä.

18. Kalotä iä mukäi kandjie, tuntang mampalowai kahawäe, tä

maka huangku belä dengae, kilau huangku djari ngabelä kakae kea.

19. Maka iä paham haream manjabak kandjie; iä manahiu metoh katabelae, metoh iä djari mangandji arepe hong tanah Misir.

20. Tuntang iä hasep kipäe paham bara karä gundik olo tä, idjä puna blasut huange kilau kalidai, tuntang hasep kipäe kilau hadjaran.

21. Kakai ikau malampangan kandjim pesam tabela, metoh olo Misir musik totok tusum basa metoh kabudjangm.

22. Tagal tä, o Oholiba! kakai angh pangkahai Tuhan, Jehowa: itäm, aku handak mampalembut karä bandongm, idjä djari äka kabelän huangm, mawi ikau, tuntang handak magah iä bara hetähetä mawi ikau:

23. Iä tä karä olo Babel, tuntang olo Kasdim, Pekod äwen telo Sua dengan Koa, tinai karä olo Asur haiak dengae, uras budjang bakena, uras mantir tuntang tuan, kapala tuntang olo hai, idjä hapan hadjaran.

24. Äwen tä karä dumah maranggar ikau, tuntang tatap ganggaman parang, karefa, tuntang kutoh kawan olo, idjä hapan taming, talawang, salutup: olo tä karä mangapong ikau hakaliling. Äwen handak injohoku masara mamutus, mangat mamutus mawi ikau tumon kahandak ai.

25. Aku handak malalus kabehungku mawi ikau, sampai olo tä hasep kasangite mantakan ikau; iä karä manasap urongm tuntang pindingm, tinai idjä batisa hong ikau djetä karä lepah halelek awi padang; äwen karä manamput

anakun hatuä bawi, tuntang tisam tä karä innusule lepah lingis.

26. Tinai iä karä mengkak karä pakaiam, tuntang marampas karä ramon kabungasm.

27. Tumon tä aku handak manganan karä kihalm bara ikau, tuntang karä kandjim, idjä imbitm bara tanah Misir: tä ikau djaton akan manggatang matam manintu tä tinai, tuntang djaton karä ningat Misir hindai.

28. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak manjaragh ikau akan lengän olo idjä injingim, tuntang akan lengän olo idjä kabelän huangm.

29. Äwen tä karä mawi ikau kilau musoh, tuntang marampas talo handiai idjä pangulihm, tuntang malihii ikau lowailabaia, mangat kahawem kandjim impalowai, tuntang kakihalm tinai kabandongm.

30. Karä talo tä olo karähi mawie intu ikau, basa ikan djari bakandji ompat olo kapir, tuntang djari mangihal arepm dengan dewa matekiapi ai.

31. Karä gawin kakam djari inumom, tagal tä aku handak manenga sangkir ai intu lengäm kea.

32. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Ikau akan mihop sangkir kakam, idjä hai tuntang mahulong, ikau karä indu inabeen tuntang ihbabaka, sangkir tä arä huange.

33. Ikau karä sabak kabusaum tuntang tjalakam; sangkir kakam Samaria tä puna sangkir kakarak tuntang karusak.

34. Djetä patut ihopm ingaringirm, palus injipam manguase, tuntang manggarut mangempang tusum; krana aku djari hamauh ka-

lotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

35. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa ikau djari ngalapean aku, tuntang mananganan manalikut aku, tagal tä, has ikau toh kea akan mananggong kihalm tuntang kakandjim!

36. Tinai Jehowa hamauh deungangku: O ikau olo kalunen! aton ikau handak mambudjur Ohola äwen duä Oholiba? Has, suman karä kakihale akae!

37. Krana äwen djari habandong, tinai daha djari sondau intu lengäe; iä djari habandong dengan dewae matekiapi, tinai karä anake, idja djari inakae akangku, djari impatandjone hong apui akae, indu kinae.

38. Tinai iä djari mamapa aku kalotoh: iä djari mangihal äkaku brasih andau tä kea, tuntang mamapa karä sabatku.

39. Krana limbah äwen djari mampatäi anake akan dewae matekiapi, palus andau tä kea jää tamä äkaku brasih, mangihal djetä. Toto, kakai gawin äwen tä hong bentok humangku.

40. Tinai äwen djari manjoho sarohan tanggoh olo, idja akan dumah bara kedjau. Maka itä! sana äwen tä dumah, tä maka ikau mampandoi arepm, tinai mambungas arepm hapan ramon kabungasm.

41. Limbah tä ikau mondok hong sasuro idja bahalap, tuntang medja idja djari tatap suange intu baua, hetä ikau djari mingkes garo tuntang minjak ajungku.

42. Tuntang sana lalenton olo djetä djari terai, maka iä mampakadja olo hatnä brangai ampie tinai, tinai olo pambusau iagah bara

padang tunis tä; iä mangkepan lasong intu lengäe, tuntang lawong kabungas intu takoloke.

43. Maka angat adongku: tau olo bawi bakas tä magon habandong? Tapi toh olo karäh habandong dengae katahie aton.

44. Krana olo hindjä dengae, kilau olo hindjä olo bawi idjä puna lontäi: kakai olo hindjä dengan Ohola äwen duä Oholiba, olo bawi bakandji tä.

45. Tagal tä, olo hatnä idjä budjur karäh mahukum iä, tumon kapatut olo pahabandong tuntang olo panusuh daha; krana äwen duä tä puna pahabandong, tuntang daha djari sondau hong lengäe.

46. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak mimbit tawon olo mawi iä, tuntang handak manjaragh iä, uka injabnen irampas.

47. Tawon olo arä tä karäh manting iä hapan batu, tuntang manedjep iä hapan padange; äwen akan mampatäi anake hatuä bawi, palus manusul karä humae.

48. Kakai aku handak mangunan kihal bara tanah tä, mangat karä olo bawi beken iadjar, uka äla manumon karä kakihal keton.

49. Kalotä olo karäh mamuat kakandjin keton intu keton, tuntang keton akan mananggong karä dosa awi dewa matekiapi ain keton; tä keton akan katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 24.

Karusak Jerusalem insunuan, inapengan hapan landai idja mamudjar, tinai awi sawan Eseghiel salenga matäi.

1. Tinai augh Jehowa sampai

aku hong njelo djalatien, bulan sapulu, andau sapulu. koae:

2. O ikau olo kalunen! surat aran andau toh, andau toh kea: krana iadja Babel djari mangapong Jerusalem andau toh kea.

3. Tapengan akan unggup olo parisang tä, sambil hamauh dengan olo tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: garan landai, garan djetä tuntang suang danum huange.

4. Laboh karä tangkal isin me-to hetä samasama, uras tangkal awang bahanlap, sapak paie tuntang sapak lengäe, tinai karä tolang idjä kampilie, sampai kontekontep.

5. Duan bara kawan tabiri idjä kampilie haliai, tuntang pandok apui pendae, idjä hapan mampakasak tolang, awi djetä manaranara toto, sampai karä tolange idjä huange masak kea.

6. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Pajah lewu tä idjä pambusau daha, idjä sama kilau landai, idjä buræ tegä huange, tuntang djaton maku blua. Kanan karä tangkal idjä huange, midjämidjä lepalepah samandiae, dia usah mintihe.

7. Krana daha idjä inusuhe aton hong iä: iä djari manusuh tä hong äka batu idjä urase, djaton iä djari manusuh tä hong petak, mangat tau mangaliae hapan sahep.

8. Maka aku djari manjoho iä manusuh daha tä hong batu idjä urase, uka djaton tau ingalian, mangat kasangitku mawi iä, malalah tagal dahan tä.

9. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Pajah lewu tä idjä pambusau daha! Aku handak mampahai totototo pangkat apui idjä paham.

10. Eton kutoh kaju, tokan apui, sampai isi tä bakähu, tuntang ina karä talo bahari, timai kähu karä tolang tä kea.

11. Limbah tä andak landai tä boaboang hundjun barah apui, mangat iä blasut, tuntang tagare lepah bakähu, ajaajau kotore idjä huange handak lenjoh, tuntang tagare lepah lomos.

12. Tapi iä paham mampaujih aku bewäi, kutoh tagare tä hindai bewäi blua, kotore tä mahin tegä hong apui.

13. Kotorm tä djari tegä haliai, sampai alo aku handak mamprasih ikau, ikau djaton maku brasih: tagal tä ikau palus dia karäh imprasih inganan kihalm, sampai aku djari malalus mampalepah kasangitku dengam.

14. Aku, Jehowa, djari hamauh, aku kea handak malalus tä, aku djaton handak undur bara aughku; aku djaton handak manjanjang, djaton mangarajau; tumon karä djalam tuntang gawim olo karäh mahukum ikau, koan pangkahai Tuhan. Jehowa.

15. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

16. O ikau olo kalunen! itäm, aku handak manganan idjä äka kakilak matam, hapan peres: tinai äla ikau manatum, äla manangis, äla lembut djohon matam.

17. Brangai ikau munguh sasuni, tapi äla manatum olo matäi tä; malainkan kepan sarubam intu takolokm, tuntang sarumpahm intu paim: äla njandurong baum, tuntang äla kuman panginan olo manatum.

18. Augh tä djari insumangku akan olo arä haiak djadjewu; djadi, halemäi sawangku matäi. Ma-

ka handjewu tinai aku mawie tumon aku djari injoho.

19. Tä koan olo arä dengangku: Djaton ikau handak masuman akan ikäi, narai rimau talo gawim tä akan ikäi?

20. Tä koangku dengan olo tä: Augh Jehowa djari sampai aku, koae:

21. Suman akan ungkup Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itä! aku handak mamapa äkaku brasih, idjä horumah kwasan keton tä, idjä kakilak matan keton tuntang äka huang keton, tinai karä anak keton hatuä bawi, idjä djari ilahi keton, karäh halelek awi padang.

22. Tä keton akan mawi tumon gawingku toh; baun keton djaton tau injandurong, tuntang puna panginan olo manatum djaton keton tau kumae.

23. Tapi saruban keton karäh intu takolok keton, tuntang sarrumpah intu pain keton; keton djaton akan manatum manangis, tapi keton karäh munguh sasilim bewäi.

24. Kakai maka Eseghiel mandjadi tapengan heran akan keton; tumon talo handiai idjä iawie, kaloë kea keton dapit; amon talo tä sampai, tä keton karäh katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa. — (12,11.)

25. Maka ikau, o olo kalunen! metoh katika tä, amon aku karäh manganan bara iä idjä äka kwasae, kahandjake tuntang kabungase, idjä äka kakilak matae tuntang huang atäie, karä anake hatuä bawi tä:

26. Tä intu andau tä kea idjä biti olo idjä mahakan karäh manalih ikau, tuntang masanan tä intu pindingm. — (33,21.)

27. Intu andau tä maka njamam karäh harakang, tuntang njaman olo idjä djari mahakan tä, sampai ikau karäh hakotak tuntang djaton gagom hindai. Krana ikau akan indu tapengan heran akan olo tä, mangat äwen katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 25.

Hukum insunan akan olo Amon, olo Moab, olo Edom tuntang olo Pilisti.

1. Tinai augh Jehovah sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! ules baum manimtu olo Amon, tuntang tudjum mantam äwen tä. — (Jer.49.)

3. Suman akan olo Amon: hining keton augh pangkahai Tuhan, Jehovah: basa keton djari hamauh mawi äkaku brasih: tjäh, djetä djari kihal! tuntang mawi tanah Israel: tjäh, djetä djari rusak! tinai mawi ungkup olo Juda: tjäh, äwen djari tamput tawanan!

4. Tagal tä, toto, aku handak manjaragh keton akan äwen bara hila timor, mangat iä iudu tempon keton, mangat äwen tä manampap kota hong ikau, tuntang mamaangin äkae melai hetä; äwen tä karäh kuman karä buam, tuntang mihop mampalepah djohon tusun metom.

5. Aku handak manampa Raba mandjadi kandang onta, tuntang tanah olo Amon akan krambang tabiri: tä keton akan katawan, aku toh Jehovah.

6. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: Basa ikau djari manapok lokapm, tuntang pidjapidjak lasäh, tinai ataim djari

badjoho handjak iantang tagal tanah Israel rusak:

7. Tagal tä, toto, aku handak mandjudju lengängku mawi ikau, tuntang handak manenga ikau indu rampas olo kapir, balalu mampalomos ikau bara marak karä utus olo, tuntang mampalomat ikau bara karä tanah; aku handak marusak ikau lomos lepalepah, tä ikau akan katawan, aku toh Jehowa.

8. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa koan Moab äwen duä Seir: toto, ungkup humai Juda katontoh sama kilau olo kapir! — (*Jes.15.*)

9. Tagal tä, toto, aku handak mambangah saran Moab, karä lewue idjä intu hapus sarae, bagin tanahe idjä kapala bahanlap, Betjesimot, Baalmeon, palus sampai Kiriataim.

10. Akan olo hila timor aku handak mambangah tä, sama kilau tanah olo Amon kea, tuntang handak manenga tä akan bagin äwen, sampai panakan Amon djaton inahiu hindai marak karä olo kapir.

11. Hong Moab kea aku handak malalus hukum, mangat äwen tä akan katawan, aku toh Jehowa.

12. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa Edom dengan kabuhit atäie babewäi djari mawi ungkup Juda, tuntang iä paham djari maniwas arepe, awie djari mamalah arepe kalotä mawi olo tä,

13. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mandjudju lengängku mawi Edom kea, tuntang aku handak mampalomos bara hetä olon tuntang meto, tinai handak manampa

iä mandjadi äka tunis benjem, nampara bara Teman, tuntang äwen karäh halelek awi padang sampai Dedan.

14. Aku handak malalus pamalah mawi Edom, hapan lengän olo ajungku Israel; äwen tä akan mawi Edom tumon kasangitku tuntang kalaitku idjä hasep; tumon tä olo tä akan mangkemä pamalähku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa gawin olo Pilisti tä awi kabuhit atäie, tuntang kadjohon huange djari mamalah arepe, tuntang marampas marusak awi kasingie idjä bara usang: — (*Jer.47.*)

16. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mandjudju lengängku mawi olo Pilisti, handak mampalomos olo Keret tä, tuntang handak mampatäi lepah lingis tisae awang saran tasik.

17. Aku handak malalus pamalah paham, tuntang mahukum iä hasehasep; tä äwen akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari malalus pamalähku mawi iä.

BAGI 26.

Hukum akan Tirus.

1. Maka hong njelo sawalas, bulan idjä, andau idjä, tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! basa Tirus djari hamauh mawi Jerusalem: tjäh! iä djari rusak, idjä geleng karä utus olo; toh aku idjä äka gelenge tinai, aku toh

karäh basuang, basa iä djari rusak! — (Jes.23.)

3. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mantakan ikau, joh Tirus! tuntang aku handak magah batawaton karä olo kapir mawi ikau, sama kilau aku manjoho tasik ria-riak manjambong.

4. Äwen karäh marusak hapus kotan Tirus, balalu mangarak karä tjandie; toto, rotike tä mahin handak imapas inganangku, tuntang handak manampa iä mandjadi batu urase.

5. Iä tä karäh hong tasik kilau bosong bewäi, äka olo mambirang djalaе, krana aku djari manukas hamauh kalotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; tinai iä karäh indu rampas olo kapir.

6. Tuntang karä anake bawi, idjä melai hong batang petak, karäh impatäi awi padang; mangat äwen akan katawan, aku toh Jehowa.

7. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mimbit Nebukadnesar, radja Babel, radjan karä radja tä, bara utara mawi Tirus, tuntang karä hadjaran, tinai kareta, tuntang olo idjä hapan hadjaran, dengan kutoh karä olo parang.

8. Iä karäh mampatäi karä anakm bawi idjä hong batang petak hapan padang, tuntang iä karäh mamangun arä kota mawi ikau, tinai iä mamangun kota tasaran mawi ikau, tuntang mimbing talawang mantakan ikau.

9. Iä karäh marantjah mampalokang kotam hapan däräh saman, tuntang mangarak tjandim hapan ganggamae.

10. Awi kutoh hadjarae ikau patawon awi tantawus tunek talo:

hapus kotam karäh harugoh awi latenton karä olo idjä hapan hadjaran, tuntang karetae, amon äwen karäh tamä mahoroe bauntonggangm, sama kilau olo pudji tamä lewu, idjä batembai kotaе.

11. Hapan tundjik hadjarae iä karäh mangakar karä djalam, tuntang karä olo ajum karäh impatäi hapan padang, tinai karä hampatong, idjä inggaräm kwasam, karäh impalokange akan petak.

12. Palus olo tä karäh marampas panataum, tuntang manarik karä dagangam, haiak mangarak hapus kotam, tinai mampalokang karä humam idjä bahalap; maka karä batum, kajum tuntang rotikm kaiäh inganae akan danum.

13. Kakai aku handak mampaterai rarajun njanjim, tuntang augh karä kutjapim djaton akan mamala hindai.

14. Toto, aku handak manampa ikau mandjadi batu urase bewäi, tuntang ikau indu äka djala imbirang, palus ikau djaton akan imangun tinai; krana aku, Jehowa, djari manukas tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi Tirus: Dia karä pulau akan halinggang awi guruh kalongkange, amon olo idjä paham himange karäh manarahing, amon olo paham mainpatäi hong bentok ikau?

16. Tä karä radja, idjä darah tasik, karäh sewu bara padadusae, tuntang mengkak klambin radja, palus malusut pakaiae idjä basulam; pampikähe kilau indu pakaiae tinai; iä karäh mondok hong petak, balalu taräwen haradjur, tuntang djungun tagal ikau.

17. Äwen karäh mangarang

angh tatum mawi ikan, sambil hamauh tahiuk ikau: lalehan ikau djari nihau, ikau idjä iukong olo bara hpus tasik, ikau joh lewu basewut, idjä kwasa hong tasik, ikau tuntang karä olo ajum, ikau idjä ingikäh karä olo hpus pasisir tasik.

18. Toh karä pulan halinggang intu andau kalongkangm, toto, karä pulau idjä hong tasik harogoh tagal kadjariam.

19. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak manampa ikau mandjadi lewu benjem, kilau lewu idjä dia ingkalewu, aku handak mampanjambong labehun tasik, mangat kutoh danum manutup ikau.

20. Aku handak manggian ikau hindjä karä olo tä, idjä djari lawo akan kali, buli karä utus olo idjä horan usang, tuntang handak mampeter ikau intu äka idjä pendapet haliae, intu äka benjem idjä sampur baur, idjä puna bara usang horan, hindjä karä olo idjä lawo hong kali, nakara ikau djaton ingkalewu timai. Tä aku handak halalian kabungas tä hong tanah olo belom.

21. Tapi ikau handak inampaku indu pampikäh idjä paham, tuntang ikau djaton akan aton hindai; amon olo manggau ikau, ikau djaton sondau hindai sampai katatahi, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 27.

Tatum tagal Tirus.

1. Timai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Joh ikau, olo kalunen! ambo augh tatum mawi Tirus;

3. Sambil hamauh dengan Tirus, idjä äkae hong palabohan intu tasik, tuntang idjä badagang dengan arä utus olo hong karä pulau: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: joh Tirus, idjä kalotoh aughm: aku toh idjä kapala bungas.

4. Saran paganggam sampai bentok tasik, idjä mamaugun ikau djari manatap mogo kabungasm.

5. Äwen djari manampa karä dindlingm uras kaju goper bara Senir, iä djari hagoet baramo kaju seder bara Libanon, hapee manampa tihang kapalm.

6. Karä dajongm inampae kaju djati bara Basan, karä katilm djari inampae gaving idjä iogo, idjä bara pulau Kitim.

7. Benang pista bara Misir idjä lamos tuntang basulam aton indu rajarm tuntang banderam, tinai benang biru tuntang ungu bara pulau Elisa indu langkaum.

8. Olo bara Sodom tuntang Arwad badajong akam, tuntang olo pintar ajum, idjä puna unkupm, joh Tirus, indu anakodam.

9. Karä bakas Gebal tuntang olo pintar ai puna hindjä ikau, mangat nguan karä karusakm. Karä kapal idjä hong tasik, tuntang karä anak prau aton hindjä ikau, mangat badagang dengam.

10. Karä olo Parsi, olo Lud, olo Put ombo kawan parang ajum, talawange tuntang salutupe ingkoake hong ikan, djetä indu kabungasm.

11. Olo Arwad tamä kawan parang ajum, tuntang manonggo hong kotam hakaliling, tinai olo

Gamid mandjaga tjandim; talawange ingkoake hakaliling intu kotam, djetä indu kaogo kabungasm.

12. Olo Tarsis badagang dengan awi kutoh panataum, mimbit salaka, sanaman, timah, tanggalong, hapeae badagang hong pakam.

13. Jawan, Tubal tuntang Mesegh indu sadagarm, rewar tuntang ramo tambaga indagange akam.

14. Olo baris Togarma mimbit hadjaran tuntang olo mukonge, tinai kalidai akan pakan aim.

15. Olo Dedan puna sadagar aim kea, kutoh karä pulau idjä äka dagangm; äwen mimbit akam garing tuntang kaju barega.

16. Olo Aram badagang dengan kea tagal kutoh karä tampam; batu smaragd, ungu, benang basulam, satara, batu ramot tuntang kadkod hapeae badagang lióng karä pakan aim.

17. Juda tuntang tanah Israel kea badagang dengan, iä mimbit akan indu djuale kutoh gendom bara Minit tuntang Panagh, tinai madu, undus, gitam garo.

18. Tinai Damaskus kea mamili bara ikau, sabab kutoh karä tam-pam tuntang kutoh karä ramom, äwen mandjual anggor bara Hellon, tuntang bulun tabiri idjä lentah.

19. Wedan tuntang Jawan bara Usal djari mimbit akan pakan aim karä ramo sanaman, kasia tuntang ringo, hapeae badagang dengan.

20. Tinai olo Dedan badagang dengan, mandjual karä ampin benang bahalap akan karetani.

21. Tanah Arab tuntang karä mantir Kedar djari badagang deng-

am kea, mimbit anak tabiri, tabiri hatuae tuntang kambing.

22. Karä sadagar bara Seba tuntang Raema djari badagang dengam, mimbit karä ramon garo idjä kapala bahalap, tinai karä batu barega tuntang bulau akan karä pakan aim.

23. Olo Harau, Kanne tuntang Eden, karä sadagar bara Seba, Asur tuntang Kilmad pudji kea badagang dengan.

24. Äwen tü djari badagang dengan hapan ramon kabungas awang kampilie, tuntang kudin benang biru dengan benang basulam, tinai arä patin pakaian bahalap, idjä tuntang tandjut tali, tuntang imati hapan kaju seder imbite akan karä pakan aim.

25. Karä kapal tasik dumah kutokutohe tagal dagangm. Kakai ikau djari paham tatau tuntang basewut hong karä tasik.

26. Idjä mandajong ikau djari mimbit ikau akan äka handalem: riwut timor karäh mamusit ikau hong bentok tasik,

27. Sampai karä panataum tuntang dagangm, karä anakprau tuntang anakodam, karä tukang kapalm tuntang olo badagang, tinai karä olo parang awang dengam, hajahaiak dengan karä olo baris ajum idjä puna ungkump. uras akan rusak bentok tasik intu katika kapusitm.

28. Awih augh bawai karä garagam hong karä patatai lewum lewum karäh hagerek.

29. Karä olo idjä badajong, karä anakprau tuntang anakoda karäh sewu bara kapale, balalu mendeng hong petak;

30. Tuntang mambo aughe, mangkariak, manangis paham tagal ikau,

haiak mambong kawo hundjun ta-koloke. tuntang manggaling arepe hong kawo.

31. Tinai iä karäh manjukur arepe lungalungah tagal ikau, tuntang hapakaian bidak, tinai iä karäh manangis tuntang kapähä atäie paham, dengan paham tatum.

32. Iä karäh mambo augh tatum tagal ikau, sambil hamauh: Kajah! äwe kilau Tirus, idjä djari rusak hong bentok tasik?

33. Metoh dagangm dumah bara karä tasik, tä ikau djari mam-besoh arä utus olo, maluput huan-ge: awi kutoh karä ramom tuntang dagangam ikau djari manatan karä radja hong petak.

34. Maka toh, metoh ikau djari pusit hong karä tasik, balalu le-teng hong danum handalem, toh hapus dagangam tuntang karä olo ajum djari rusak.

35. Karä olo idjä mukong pulau djungun tagal ikau, tuntang karä radjae giring bulue, äwen sabanen awie mitä ikau.

36. Karä sadagar hong karä tanah ngatjitjis ikau, basa ikau sa-lenga djari rusak, tuntang djaton tau aton hindai sampai katatahi.

mauh: aku toh hatalla, aku mondok hong padadusan hatalla hong hapus tasik! — tuntang ikau baja olon bewäi, djaton toto hatalla. tinai atäim badjoho kilau ikau hatalla:

3. Itäm, ikau mado arepm pintar bara Daniel, sampai djaton talo basilim idjä patutup intu ikau;

4. Kamääam, awi kapintarm tuntang kaharatim ikau djari mulih kutoh panatau toh, tinai djari mamumpong kutoh bulau salaka akan gudangm;

5. Tuntang awi kapaham akalm hong badagang ikau djari mam-parä manawon panataum, tuntang atäim mandjoho arepe tagal kapham panataum.

6. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: basa ikau djari mampadjoho atäim, kilau ikau hatalla,

7. Tagal tä, toto, aku handak magah olo beken mawi ikau. idjä paham kianat bara karä olo kapir; olo tä akan manjilak padang mantakan kabungas kapintarm. tuntang mamapa kahaim.

8. Iä karäh manggian ikau akan kali, tä ikau karäh matäi hong tasik, kilau olo idjä impatäi.

9. Kemä, djaka ikau hong baun olo idjä mampatäi ikau magon hamauh: aku toh hatalla? Tuntang ikau djaton hatalla, baja olon bewäi, idjä kalong lengän äwen, awang mampatäi ikau.

10. Ikau akan matäi kilau pam-patäi olo darhaka awi lengän olo; krana aku djari hamauh kalotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

11. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

12. O ikau, olo kalunen! ambo-

BAGI 28.

Augh hukum akan radja Tirus, tinai akan Sidon; tapi utus olo ain Hatalla karäh iliwus.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! suman akan radja Tirus: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: basa atäim djari mandjoho arepe. sambil ha-

augh tatum mawi radja Tirus, |aku handak manampa ikau mantuntang hamauh tahu iä: kakai djadi kawo hong petak, haiak olo augh pangkahai Tuhan, Jehowa: ikau toh kilau snton kabungas, kontep kapintar tuntang pangkahalap halai.

13. Ækam melai hong Eden, kabon Hatalla tä, karä ampin batu barega indu tampatokm, batu sardis, topas, hintan, turkois, sardoniks, jaspis, sapir, rubin, smaragd tuntang bulau; metoh andaum inampa, maka djari tap akam karä gandang tuntang suling.

14. Ikau kilau Kerub idjä iminjak, idjä mangadjang, tuntang aku djari mingkes ikau kalotä hong bukit Hatalla idjä brasih, mangat ikau manandjong marak batu kilakilat tä.

15. Ikau tinduh hong karä djalam, bara andaum djari inampa sampai kadarhaka djari sondau hong ikau.

16. Awi kapaham dagangm ikau djari basuang kadarhaka, tuntang djari maniwas arepm; tagal tä aku handak mamapa ikau, manganan ikau bara bukit Hatalla, balalu handak mampalomos ikau, o Kerub idjä mangadjang, bara bentok batu idjä ngilangilat tä.

17. Basa atäim mampadjohe are-pe tagal kabungasm; ikau djari mampahaiang kapintarm tagal kahaim, tagal tä aku handak mampalokang ikan akan petak, tuntang handak mampendeng ikau indu tampajah karä radja.

18. Krana ikau djari mangihal talo ajum idjä brasih awi kutoh kadarhakam tuntang dagangm idjä sala; tagal tä aku handak mampalembut apui hong ikau, idjä akan mampalomos ikau, tuntang

|aku handak manampa ikau mantuntang hamauh tahu iä: kakai djadi kawo hong petak, haiak olo handiai akan mitä ikau.

19. Olo handiai bara karä utus olo, awang kasene ikau, karäh djungun tagal ikau, salenga ikau akan rusak, tuntang djaton ikau tau aton hindai sampai katahai.

20. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

21. O ikau olo kalunen! ules baum manintu Sidon, tuntang tudjum mawi iä.

22. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan ikau, o Sidon! tuntang handak impahai intu bentok ikau; mangat olo katawan. aku toh Jehowa, amon aku djari malalus karä hukum mawi iä, tuntang imprasih intu iä.

23. Krana aku handak manjoho peres papa tamä mawi iä, tuntang daha hong karä djala; tinai olo idjä impatäi karäh halelek bentok iä, awi padang idjä mawi iä bara hetähetä hakaliling; tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

24. Tapi bara karä olo idjä hakaliling olo Israel, idjä puna pudji marampas iä, djaton karäh hindai indu duhi idjä mangapähä iä, atawa unak idjä madjok: tä iä karäh katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

25. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Amon aku djari mamumpong olo Israel bara karä utus olo, idjä akan hetä iä djari inamburup, tinai amon aku djari imprasih intu äwen hong matan karä olo kapir: tä iä karäh mu-kong tanahe tinai, idjä djari inceng aku akan reworku Jakob.

26. Hletä iä karäh melai sanang.

tuntang mamangun huma, mimbul pambulan anggor; toto, iä karäh melai sanang bewäi, amon aku djari malalus hukum mawi olo handiai awang hakaliling, idjä pudji maraimpas iä; tuntang iä karäh katawan, aku, Jehowa, puna Hatallae.

BAGI 29.

Hukum akan Misir.

1. Hong njelo sapulu, bulan sapulu, andau duawelas, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu Parao, radja Misir, balalu tudjum mawi iä, tuntang hapus tanah Misir, — (*Jer.46,2. Jes.19.*)

3. Sanan, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itäm, aku handak mantakan ikau, joh Parao, radja Misir, ikau naga hai tä, idjä melai hong batangdanum ajum, sambil hamauh: batangdanum toh puna ajungku, aku djari manatape akangku.

4. Tapi aku handak mangawit sakang intu pipim, tuntang mampaleket karä lauk hong batangdanum ajum intu tisikm, balalu aku handak manunda ikau bara bentok batangdanum ajum, tuntang karä lauk idjä heta, idjä leket intu tisikm.

5. Palus aku handak manganan ikau tuntang karä lauk idjä hong batangdanum aim akan äka tunis benjem, ikau karäh lawo hong padang lombah, tuntang ikau dja-ton karäh imumpong ingampe-leng timai; aku djari manenga

ikau indu kinan metoh hong petak, tuntang burong penda langit.

6. Tä olo handiai idjä mukong Misir akan katawan, aku toh Jehowa; djetä basa iä djari kilaun derau humbang intu lengän olo Israel.

7. Amon lengäe manjingkap tä, maka djetä bapelek, tuntang mampahimang hapsus balikate; tinai amon djetä hapse basokah, djetä pusit, tuntang mampahimang hapsus sapake.

8. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak magah padang mawi ikau, tuntang aku handak mampalomos olon tuntang meto bara ikau.

9. Tanah Misir karäh mandjadi äka rusak tuntang tunis benjem, tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa; djetä basa iä hamauh: batangdanum toh puna ajungku, aku djari manatape djetä akangku.

10. Tagal tä, itäm, aku handak mantakan ikau tuntang batangdanum aim tä, tinai aku handak manampa Misir mandjadi äka rusak tuntang benjem haliae, bara Migdol palus Siene, gegä saran tanah Kus.

11. Pain olo djaton akan maphoroe hetä, pain meto mahin djaton kea, djetä palus djaton iukong äpat pulu njelo katahie.

12. Krana aku handak mampatunis Misir marak karä tanah idjä impatunis, tuntang karä lewue akan karakkarakka kea marak karä idjä karakkarakka, äpat pulu njelo katahie; tinai aku handak manamburup olo Misir marak karä olo kapir, tuntang handak manaburan iä akan karä tanah.

13. Tapi kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Limbah äpat

pulu njelo tä aku handak mamumpong olo Misir bara marak karä utus olo, idjä akan hetä iä djari inamburup.

14. Tuntang aku handak mampaterai olo Misir tawanan, palus handak halalian iä akan tanah Patros, idjä puna tanah ai, tuntang hetä iä karäh mandjadi kradjaan naniha.

15. Djetä karäh korik bara karä kradjaan beken, djaton tau manggatang arepe tinai mahundjun utus olo beken; krana aku handak mamparenep iä, mangat iä åla marentah mahundjun karä olo kapir.

16. Æwen tä djaton indu äka kaharap olo Israel tinai, sampai kasalae inahi, idjä awie hules harap äwen; tapi iä akan katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

17. Tinai djadi hong njelo duä pulu udju, bulan idjä, andau idjä, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O ikau, olo kalunen! Nebukadnesar, radja Babel tä, djari paham mampujuh kawan parang ai mawi Tirus; karä takoloke djari halungah, tuntang bahae djari baulap, tinai iä tuntang kawan parang ajue djaton haliai bara asil gawie dengan Tirus, tagal paham kahäkan gawie tä.

19. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak manenga tanah Misir akan Nebukadnesar, radja Babel tä; iä karäh marampas kutoh talo hetä, tuntang manarik tujok panatau, manamput karä ramo; djetä indu upah karä kawan parang ai.

20. Tanah Misir handak ineng-aku akae akan asil gawie, krana

äwen djari tamä gawingku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

21. Intu katika tä kea aku handak mampalembut tandok utus olo Israel, tuntang handak marakang njamam marak äwen, mangat iä katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 30.

Karä hukum Misir insuman.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen, tudjum, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: tatum keton, kajali andau tä!

3. Krana andau tä tokep, toto, andau Jehowa tä djari tokep, andau idjä kaput; puna tukas akan olo kapir tä lawoh dumah.

4. Padang karäh tamä Misir. tanah Kus tä karäh paham kapähä, metoh olo impatäi tä halelek hong Misir, tinai karä olo ajue tamput tawanan, tuntang galang tanah mahin inganan.

5. Olo Kus, Put, Lud tuntang karä olo parnakan, tinai olo Kub tuntang äwen idjä bara tanah djan-dji tä uras akan halelek awi padang, haiak olo tä.

6. Kakai augh Jehowa: Toto. karä äwen akan balongkang, idjä manjokah Misir, tuntang kadjhon kwasaë tä akan imparenep: bara Migdol palus Siene olo hetä karäh halelek awi padang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

7. Iä karäh rusak marak karä tanah idjä rusak, tuntang karä lewue sama kilau karä lewu idjä karakkarakra.

8. Tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa; amon aku djari manotong Misir hapan apui, tä olo handiae idjä mandohop iä rusak.

9. Intu andau tä sarohan bara aku karäh hagoet hapan kapal, uka mampikäh tanah Kus idjä langak katontoh; tä olo tä karäh paham kadjakäe, kilau hong andau hukum Misir; krana itä! talo tä lawoh dumah.

10. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mampamunos kutoh Misir tä hapan lengän Nebukadnesar, radja Babel.

11. Krana iä tuntang olo ajue idjä dengae, idjä pangkarusuh karä baris olo kapir, djari iagah akan tanahe tä, nakara marusake; äwen tä karäh manjilak padange mawi Misir, tuutang manjuang tanah tä hapan hantu.

12. Maka aku handak mamandit karä batangdanum hetä, tuntang handak mandjual tanah tä intu lengän olo tulas; tuntang aku handak marusak tanah tä haiak kutoh huange hapan lengän olo beken; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

13. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak mampalomos karä dewa matekiapi kea, tuntang mampalepah karä hampatong haiang bara Nop; tinai mantir djaton karäh aton hindai hong Misir, aku handak manampa tanah Misir indu äka pampikäh.

14. Aku handak mampatunis Patros, tuntang mantokan apui hong Soan, tinai aku handak malalus hukum hong No.

15. Aku handak manampohak sangitku mawi Sin, idjä indu ko-

tan Misir tä, tinai aku handak mampalomos kutoh talo hong No tä.

16. Aku handak mantokan apui hong Misir, Sin karäh paham kadjakäe, No karäh inembai, tuntang Nop karäh iranggar handau.

17. Pambudjang hatüü intu Awen tuntang Pibeset akan halelek awi padang, tuntang karä bawie karäh tamput tawanan.

18. Hong Taghpunes andau karäh kaput, amon aku mangarak kwasan olo Misir hetä, balalu mampaterai kadjohon kwasae hetä; baunandau akan manutup iä, anake bawi karäh tamput tawanan.

19. Tumon tä aku handak malalus hukum hong Misir, tä äwen tä akan katawan, aku toh Jehowa.

20. Timai djadi hong njelo sawalas, bulan idjä, andau udju, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

21. O ikau, olo kalunen, aku djari mamelek lengän Parao, radja Misir, tuntang djetä djaton akan imeteng tinai, mangat halit, tuntang djaton imungkus, mangat käläh, sampai tau mimbing padang.

22. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak mantakan Parao, radja Misir, tuntang handak mamelek lengäe hasansila, idjä magon abas tuntang idjä djari imelek tä, palus aku handak mampalawo padang bara lengäe.

23. Timai aku handak manaburup olo Misir marak olo kapir, balalu manaburan iä hong karä tanah.

24. Tapi aku handak mampaabas lengän radja Babel, tuntang manenga padangku intu lengäe;

tapi lengän Parao handak imelukku, sampai iä akan manaralih intu baue, kilau tarahing olo idjä bahimang baka matäi.

25. Toto, aku handak mampabas lengän radja Babel, tapi lengän Parao akan tendur; tä olo akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari manenga padangku intu lengän radja Babel, mangat iä mandjudjue mawi olo Misir.

26. Tuntang aku handak manamburup olo Misir akan marak olo kapir, manaburan iä akan karä tanah: tumon tä äwen akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 31.

Parao impudji, Asur indu sontoe.

1. Djadi intu njelo sawalas, bulan telo, andau idjä, maka augh Jehowa sampai aku timai, koac:

2. O ikau, olo kalunen! sanan akan Parao, radja Misir, tuntang akan karä olo ai: dengan äwe ikau mamadan kahaim?

3. Itäm, radja Asur tä bahut kilau seder hong Libanon, idjä bahalap edae tuntang bakapal dawëe, tinai batange taterau, ta-handjungae tambuket baunandau.

4. Karä danum manjiwoh iä, awie manimben iä paham gantong, sungüi hakaliling hapus äkae, tinai parit bara hetä akan karä kajuan tanahe.

5. Tagal tü batange sasar gantong bara karä kajun padang, tinai edae barangkap, tuntang suluhe pandjang awi karä danum manjiwoh iä.

6. Karä burong penda langit

manjarangan intu edae, tinai karä metoh padang manak pendae, karä utus olo bakapal mondok huang kandjungäe.

7. Tumon tä iä paham bahalap tuntang kahaie tuntang kapan-djang edae, basa uhate tokep da-num arä.

8. Karä batang seder hong pambulan Hatalla djaton tau mang-andjungen iä, batang goper djaton tau sama edae dengae, kaju kat-sal djaton kilau suloh ai, karä batang kaju hong pambulan Hatalla djaton sama dengae huang kabungase.

9. Aku djari mambungas iä awi kutoh karangkap edae, sam-pai karä batang kaju hong Eden, hong kabon Hatalla tä, bahiri iä.

10. Tagal tä, kakai augh pang-kahai Tuhan, Jehowa: Basa iä djari mampagantong arepe sampai tahandjungae tambuket baunandau, tuntang atäie mampadjoho arepe tagal kahaic,

11. Tagal tä aku djari manja-ragh iä intu lengän idjä pangkahai karä olo kapir, mangat djetä mawi iä totototo; aku maharak iä tagal kadarhakae.

12. Idjä pangkatulas karä olo kapir marunap iä, palus mang-anan iä; karä edae rungkarung-kang hong karä bukit tuntang djanah, karä patinge pelekpaleka darah karä sungäi hong tanah, tinai karä utus olo hong petak harikas bara kandjungäe, ma-lihi iä.

13. Karä burong penda langit tingkep intu batange idjä balong-kang, tinai karä metoh hong pa-dang menter hundjun patinge.

14. Mangat dapit äla kaju idjä ku-toh danume mampagantong arepe,

tuntang äla mandjudju tahan-djungae tempä baunandau, tinai äla kaju, awie indjewong danum, mampadjoho arepe tagal kahaie; krana uras djetä puna bagin pam-patäi, akan tamä petak tinai, kilau karä olo kalunen, idjä puna akan tamä kubur.

15. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa: Metoh andaue mo-hon akan naraka, aku mangarang tatum, tuntang manutup naraka tagal iü, tuntang manabat karä sungäi haiak mamaleng kutoh da-nume tä; tinai aku manjoho Li-banon manatum tagal iä, tuntang karä kajuan hong padang pungupungut tagal iä.

16. Awi guruh kalongkange aku djari manaräwen karä olo kapir, metoh aku manggian iü mohon akan naraka, hindjä olo handiai idjä tamä kubur; tä karä kaju bara Eden, awang kampilie tun-tang bahalap bara Libanon, karä kaju awang darah danum mam-pong arepe hong penda petak.

17. Krana djetä kea bhin djari mohon akan naraka, sama hindjä olo handiai awang impatäi awi padang, äwen handiai tä idjä bi-hin kilau lengäe, tuntang djari mondok intu kandjungäe marak karä olo kapir.

18. Toh, dengan baris karä kaju Eden idjä kwe ikau manjama ka-haim, kagantongm? Toto, ikau akan inggian kea sama hindjä karä kaju Eden tä palus penda petak; marak karä olo kulop, idjä djari impatäi awi padang, ikau akan menter. Djetä akan Parao tuntang akan hapus utus olo ajue, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 32.

Augh tatum mawi Misir. Karä olo hai hong äka olo matäi.

1. Tinai djadi hong njelo duä-walas, bulan duäwalas, andau idjä, maka augh Jehovah sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! ambo augh tatum mawi Parao, radja Misir, suman akae: ikau djari kilau singa gantjang marak karä olo kapir, ikau kilau naga hong karä tasik, idjä manantarang bara karä batangdanum, tuntang mang-eroh karä danum penda paim, haiak mangetä dähese.

3. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa: Tagal tä aku han-dak maniring salambauku mawi ikau, hapan kutoh kawan olo; äwen tä akan manunda ikau ha-pan talingku tä.

4. Palus aku handak manganan ikau akan petak, mandjakah ikau akan padang, sampai karä burong penda langit manesek ikau, tinai karä meto hapus petak karäh be-soh awim.

5. Isim handak indjakahku hong karä bukit, tuntang hapan ka-haim aku handak manjuang karä djanah.

6. Tinai tanah, idjä impale-tengm tä, aku handak pakanae hapan daham palus sampai bukit, tinai karä batangdanum karäh ba-suang awim.

7. Awiku mambelep ikau aku handak matep langit, tuntang mangaput karä bintang: aku han-dak manutup matanandau hapan baunandau, tinai bulan djaton akan mamplua kalawae.

8. Karä talo blawa hong langit

handak ingaputku tagal ikau, tinai
aku handak manjoho talo kaput
pidjem manutup tanahm, koan
pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Tinai aku handak mangapähä atäi arä utus olo, amon aku
manjoho karusakm hining karä
olo kapir, hong karä tanah idjä
djaton kasenam.

10. Aku handak mandjungun arä
utus olo, tuntang karä radjae ka-
räh mangalambi bulue tagal ikau,
amon aku mamanjok padangku
intu baun äwen; äwen tä karäh
taräwen haradjur, genep biti tagal
tahasenge, metoh andau kalong-
kangm.

11. Krana kakai augh pangka-
hai Tuhan, Jehowa: Padang radja
Babel akan mantakan ikau.

12. Kutoh karä olo aim tä ka-
räh indirik padang olo menteng
tä, idjä pangatulatulas paham bara
karä olo kapir; äwen tä akan mar-
rusak kadjhon Misir, sampai ha-
pus karä olo ai impalomos.

13. Tinai aku handak mampalomos
karä metoe hong kutoh da-
nume tä, sampai djaton pain olon
tuntang djaton kea pain meto akan
mangeroh tä tinai.

14. Tä aku handak manakinig
karä danume, sampai karä sungäe
mahasor kilau undus, koan pang-
kahai Tuhan, Jehowa;

15. Amon aku djari manunis ta-
nah Misir, tuntang djari marusak
bara hetä talo handiai awang hu-
ange, amon aku djari mampatäi
olo handiai idjä mangkalewu hetä;
tumon tä äwen akan katawan,
aku toh Jehowa.

16. Djetä indu augh tatume,
tumon tä olo akan manarahing
manatum; toto, karä anak bawin
olo kapir karäh manatum tumon

tä; iä karäh mangarungut tumon
tä tagal Misir, tuntang tagal karä
olo ai, koan pangkahai Tuhan,
Jehowa.

17. Djadi tinai hong njelo duä-
walas, andau limäwalas bulan djetä,
maka augh Jehowa sampai aku,
koae:

18. O olo kalunen! tatum tagal
karä olo Misir, tinai gian äwen
tuntang karä anak bawin olo ka-
pir awang badjoho akan penda-
petak haliai, hindjä karä olo awang
djari mohon akan kubur.

19. Koam: bahalap bara äwe
ikau tinai? mohon, menter hindjä
karä olo kulop!

20. Marak karä olo idjä impatäi
awi padang äwen karäh halelek:
äwen puna injaragh akan padang,
kanan kakarä äwen idjä kutoh
karäe tä!

21. Tä karä pangkalima idjä pa-
ham kwasa karäh hamauli dengae,
inanabi iä tuntang padjake bara
bentok naraka, idjä kantä iä djari
mohon, menter marak karä olo
kulop idjä impatäi padang.

22. Hetä aton Asur tuntang ha-
pus kawae, karä kubure hakalil-
ing hetä; uras äwen tä impatäi,
halelek awi padang.

23. Kubure tä intu äka penda
haliai, tuntang hapus kawae ha-
kaliling kubure; uras äwen tä
djari impatäi halelek awi padang.
iä tä idjä paham ingikäh metoh
hong tanah olo belom.

24. Hetä kea Elam tuntang ha-
pus kawae hakaliling kubure; uras
äwen tä impatäi halelek awi pa-
dang, tuntang olo kulop tä djari
mohon akan penda petak haliai.
iä tä, idjä paham ingikäh metoh
hong tanah olo belom; toh äwen
tä mananggong kahawae hindjä

karä olo tä, idjä mohon akan kubur.

25. Marak karä olo idjä impatäi äkae menter djari inukas, tuntang hapus kawae kea, karä kubure hakaliling iä; uras äwen idjä kulop tä impatäi padang, iä tä idjä ingikäh metohe hong tanah olo belom; toh äwen mananggong kahawae hindjä karä olo tä, idjä mohon akan kubur, iü menter marak karä olo impatäi.

26. Hetä kea Mesegh, Tubal, tuntang hapus kawae, kubur äwen hakaliling iä; uras olo kulop tä djari impatäi padang, iä tä idjä ingikäh metohe hong tanah olo belom.

27. Dia äwen tä akan menter hindjä karä olo menteng, idjä djari halelek marak karä olo kulop, idjä djari mohon akan naraka tuntang ganggamae, idjä padange djari ina penda takoloke, tinai idjä kadarhakae djari manguman hong tolange, basa iä uras olo menteng idjä ingikäh, metohe hong tanah olo belom?

28. Tä djaton tau dia ikau kea indarai marak karä olo kulop tä, tinai akan menter hindjä karä äwen idjä djari impatäi padang.

29. Hetä kea Edom, tuntang radjae, tinai karä mantire, idjä tuntang karä kwasaë djari impeter marak karä äwen awang impatäi padang; äwen tä menter hindjä karä olo kulop, hindjä karä äwen, awang djari mohon akan kubur.

30. Hetä karä olo kwasa bara hila utara, tuntang olo Sidon, idjä djari mohon hindjä karä olo awang impatäi, idjä djari rungkok toh haiak kwasaë idjä baka ikäikäh; olo kulop tä akan men-

ter hindjä äwen, idjä djari impatäi padang, tuntang mananggong kahawae hindjä äwen, idjä djari mohon akan kubur.

31. Parao karäh mitä karä äwen tä, tuntang karäh mampong arepe tagal hapus kawae; krana Parao tuntang hapus kawae djari impatäi padang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

32. Krana aku toh kea handak ingikäh hong tanah olo belom, tagal tä Parao tuntang hapus kawae akan impeter marak karä olo kulop, hindjä karä olo idjä impatäi padang; toto Parao tuntang hapus kawae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 33.

Pangkat djadjaga. Pafut mikäh Hatalla idjä budjur.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalumen! suman akan karä olo utus ajum, sambil hamauh dengan äwen; amon aku magah padang mawi tanah, tuntang olo arä hong tanah tä mintih idjä biti bara baris ai, mangkat iä indu djadjaga;

3. Tä amon iä mitä padang aton dumah mawi tanah tä, tuntang iä mampalahiau sarunai, managor olo arä;

4. Tinai aton olo, idjä mahining augh sarunai tä, tapi iä djaton maku manawat, palus padang tä dumah mampatäi iä: toto, dhae tä baja manata takolok ai.

5. Krana iä djari mahining augh sarunai, tapi iä djaton maku ma-

nawat: tä dahae manata iä. Tapi iä, idjä maku manawat, akan maliwus tahasenge.

6. Tapi amon olo djadjaga tä mitä padang aton dumah, tuntang iä djaton mampahiau sarunai, sampai olo arä djaton inagor, palus padang dumah tuntang mampatäi belahe: toto, äwen tä inganan tagal dosae, tapi dahan handak inuntutku intu lengän djadjaga tä.

7. Maka ikau, o olo kalunen! aku djari mangkat ikau indu djadjaga akan utus olo Israel; ikau toh akan mahining augh bara njamangku, tuntang managor olo tä hapan araugku. — (3,17. *Ibran.* 13,17.)

8. Amon aku hamauh mawi olo darhaka: ikau akan matäi, o olo darhaka! — tapi ikau djaton masumae, mangat mules olo darhaka bara djalaе: toto, olo darhaka tä karäh matäi hong karajape, tapi dahan handak inuntutku intu lengäm.

9. Tapi amon ikau mampudji olo darhaka tä hapan arangku, mangat mules iä bara djalaе, mangat iä hobah bara tä, malainkan iä djaton maku hobah bara djalaе: toto, iä karäh matäi hong karajape, tapi ikau djari malapas hambaruam.

10. Tagal tä, joh ikau olo kalunen! suman akan unggup humauh Israel: augh keton magon kalotoh: basa karä kalangkah tuntang dosan ita aton hundjun ita. tinai ita ujuh awi djetä, kilen tinai ita tau belom?

11. Suman akan äwen: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Je-howa, aku djaton mangilak pam-patäi olo darhaka! tapi aku mangi-

lak olo darhaka hobah bara djalaе, palus belom. Hobah! hobah keton bara karä djalan idjä papa; krana buhen keton handak matäi, o unggup Israel? — (18,23.)

12. Maka ikau, o olo kalunen, suman akan olo utus ajum: karä kabudjur olo budjur djaton akan mawat iä, amon iä malangkah tinai; tinai karä kadarhakan olo darhaka djaton akan mampalokang iä, amon iä hobah bara djalaе: sama kilau olo tetek djaton akan belom, amon iä badosa tinai.

13. Krana amon aku hamauh dengan olo tetek, iä toto akan belom, tinai iä harap kateteke tä palus marajap, tä maka karä kateteke djaton inahiu, malainkan iä akan matäi hong kadarhakae, idjä iawie rahian.

14. Tinai amon aku hamauh dengan olo darhaka: ikau akan matäi! — maka iä palus hobah bara dosae, balalu mawi kabudjur tuntang katetek,

15. Sampai olo darhaka tä mali-an sanda, tuntang manahor talo idjä irampase, sambil manandjong tumon prentah pambelom, sampai djaton mawi dosa hindai: toto, iä akan belom, palus djaton matäi.

16. Karä dosae, idjä djari iawie, djaton akan itong akac: iä djari tetek tuntang budjur gawie tinai, toto, iä karäh belom.

17. Tinai koan olo utus ajum tä: djalan pangkahai Tuhan djaton budjur. Tapi djalan äwen idjä djaton budjur!

18. Krana amon olo tekek undur bara kateteke, balalu mawi talo papa, tä iä akan matäi hong djetä.

19. Tinai amon olo darhaka ho-

bah bara kadarhakae, tuntang te-tek budjur gawie tinai, maka iä akan belom hong djeta.

20. Tinai koan keton: djalan pangkahai Tuhan djaton budjur;— alo aku mamutus akan keton, akan genep biti tumon djalaе, o ungkup Israel!

21. Maka djadi hong njelo duä-walas, limbah ita tamput tawaran, bulan sapulu, andau limä, tä aton idjä biti manalih aku, idjä djari liwus bara Jerusalem, idjä masan: Lewu Jerusalem djari dinon.

22. Maka lengän Jehowa djari sampai aku halemäi helo bara olo idjä liwus tä sampai, tuntang djari marakang totokku, sampai iä tä dumah handjewu tinai. Tumon tä njamangku djari harakang, tuntang aku djaton gagom hindai.

23. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

24. O olo kaluneu! olo idjä mu-kong karä äka karakkara та hong tanah Israel aton hamauh: Abraham baja idjä biti bewäi, tinai tanah toh mandjadi indu bagie kea; tapi ita toh puna magon arä, tagal tä tanah toh puna indu bagin ita bewäi.

25. Tagal tä, suman akae: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: keton kuman talo badaha, tinai matan keton maradjin dewan matekiapi, tuntang keton manusuh dahan: patutkah keton mandino tanah toh indu bagin keton?

26. Keton badjoho harap padang keton, keton mawi talo kihal, tuntang genep biti bakandji dengan sawan kolae: patutkah keton mandino tanah toh indu bagin keton?

27. Kakai ikau patut masuman

akan äwen: kalotoh augh pangkahai Tuhan, Jehowa: belom aku! karä olo tä idjä melai hong karä äka karakkara та akan halelek awi padang, tinai idjä melai hong padang handak indjulukku indu kinan meto basiak, tuntang idjä melai hong karä äka dähen dengan karä lowang karäh matäi awi peres.

28. Krana aku handak mawi tanah tä indu karusak tuntang pampikäh, palus kadjohon kwasaе akan terai, tuntang karä bukit Israel akau benjem, sampai djaton olo mahoroe hetä.

29. Tä olo tä karäh katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari mawi tanah tä indu karusak tuntang pampikäh, tagal karä kaki-hale, idjä ilaluse.

30. Maka ikau, o olo kalunen! utus ajum haradjur hatutor manabiu ikau lakau serok, tuntang hong bauntonggang, tinai genep biti hakotak sama arepe, koae: has! talih iä, hining, narai augh idjä dumah bara Jehowa.

31. Äwen tä karäh manalih ikau, tumon olo tä puna pudji madja, balalu mondok naharep baum, kilau djaka iä djalahon olo ajungku, tuntang mahining karä aughm, tapi iä djaton manumou tä; krana toto, iä menjak totoke, tapi atiae maingahandak kakoho.

32. Itäm, ikau toh akan äwen kilau diudang olo handak masawä, kilau olo idjä bahalap aughe, tuntang patjäh mampahiau usik, tagal tä iä mahining aughm bewäi, tapi iä djaton manumoe.

33. Tapi amon talo, idjä akan dumahi, djari sampai, tä äwen akan katawan, nabi toto djari hindjä iä.

BAGI 34.

Hukum akan karä sakatik idjä langak parajap. Kristus, Sakatik toto tä, indjandji.

1. Timai augh Jehowa sampai
aku, koae:

2. O ikau, olo kalumen! tudjum
mawi karä sakatik Israel, tudjum
sanan akan äwen, akan karä sa-
katik tä: kakai augh pangkahai
Tuhan, Jehowa: pajah karä sa-
katik Israel, awang manjakatik are-
pe bewäi! djaton patut sakatik tä
manjakatik tabirie? — (*Jer.23,1.*)

3. Keton kuman enjake, tuntang
hapakaian bulue, keton ma-
njambalih awang baseput, tapi karä
tabiri djaton keton manjakatike.

4. Karä awang lembä djaton
keton mampaabase, tuntang awang
haban djaton keton manatambae,
awang bahimang djaton keton ma-
metenje, awang inamburup djaton
keton mamumponge, tinai awang
nihau djaton keton manggaue, baya
keton marentah iä karas tulas.

5. Kakai djetä bilangbalangan,
basa djaton sakatike; tinai djetä
handiai mandjadi indu panginan meto
basiak hong padang, basa iä bilang-
balangan.

6. Karä tabiringku lajang hong
karä bukit tuntang lungkoh awang
gantong toto, karä tabiringku djari
bilangbalangan hapus hundjun pe-
tak, tuntang djaton idjä biti idjä
manahiu iä, djaton idjä biti idjä
manggaue.

7. Tagal tä, o karä sakatik,
hining augh Jehowa:

8. Belom aku! koan pangkahai
Tuhan, Jehowa, basa karä tabi-
ringku djari indu irampas, tuntang
hapus kawangku djari indu pang-

nan karä meto basiak hong padang,
basa djaton idjä manjakatike, timai
karä sakatikku djaton manalingä
tabiringku, malainkan karä sa-
katik tä manjakatik arepe bewäi, tapi
karä tabiringku djaton injaka-
tike;

9. Tagal tä, joh karä sakatik,
hining augh Jehowa!

10. Kakai augh pangkahai Tu-
han, Jehowa: Toto, aku handak
mantakan karä sakatik, tuntang
handak manuntut karä tabiringku
intu iä, tinai handak manipas iä
manjakatik tabiri, sampai sakatik
tä äla akan manjakatik arepe hin-
dai, balalu aku handak maliwus
karä tabiringku bara njamae, uka
djetä äla indu kinac hindai.

11. Krana kakai augh pangkahai
Tuhan, Jehowa: Itä, aku, toto
bitingku sasindä handak manahiu
karä tabiringku, tuntang manggau
tä. — (*Joh.10. Masm.23.*)

12. Kilau sakatik manggau ma-
mumpong kawae, amon iä bentok
karä tabirie idjä kasaburan, kalo-
tä aku handak manggau tabiring-
ku, tuntang aku handak mawat
manduan iä bara karä äka, idjä
akan hetä iä djari kasaburan metoh
andau sasaloh tuntang kaput.

13. Aku handak maliwus iä bara
karä utus olo, balalu mamumpong
iä bara karä tanah, palus mimbit
iä buli tanah ai. Palus aku handak
manjakatik iä hundjun karä bukit
Israel, hong saran karä sungäi,
tinai hong karä äka tanah tä awang
bahalap.

14. Intu äka idjä kapala bahalap
aku handak manjakatik iä, timai
äka kandange intu hundjun karä bu-
kit Israel idjä gantong; hetä iä ka-
räh menter hong kandange baha-
lap, tuntang iä karäh murep hong

äka basiwoh, hong karä bukit Israel.

15. Kakoha bitingku handak manjakatik tabiringku, tuntang aku handak manun äkac melai, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Idjä djari nihau aku handak manggaue, idjä djari inamburup aku handak halaliae, idjä djari bahimang aku handak mametenge, idjä haban aku handak mampakälähe, tapi idjä brigas badjoho handak impalemosku, krana aku handak manjakatik iä tumon kapatute.

17. Krana tahuu keton, o karä tabiringku! kakai augli pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mamutus akan hapus kawangku, mambaris karä tabiri hatuë dengan tabiri bawie.

18. Djaton ombet keton murep talo bahalap? aton keton handak malitek tinai tisan talo urep tä hapan pain keton? aton keton mihop danum idjä takining tä, tuntang handak mangeroh tisae tä hapan pain keton?

19. Sampai karä tabiringku akan murep talo awang ilitek pain keton, tinai mihop talo awang inge-roh pain keton?

20. Tagal tä, kakai augli pangkahai Tuhan, Jehowa, dengan äwen tä: Itä! aku, toto bitingku handak mamutus akan karä meto baseput tuntang meto pringkong tä.

21. Basa keton manggian karä awang lembä hapan balikat tuntang sapak, haiak manandok iä hapan tandok keton, sampai keton djari manainburup iä kedjakedjau,

22. Tagal tä kakoha aku handak mawat tabiringku, mangat djetä äla irampus hindai, tuntang aku han-

dak mamutus manisali karä tabiri.

23. Tinai aku handak mangkat akae Sakatik Idjä, uka manjakatik äwen, iä tä reworku Dawid; iä tä karäh manjakatik äwen, mandjadi Sakatike toto.

24 Tä aku, Jehowa, handak indu Hatallae, tinai reworku Dawid karäh indu radja mahundjun äwen: aku, Jehowa, djari hamauh kidotä.

25. Tä aku handak mampendeng akae djandji kasanang, palus mang-anan karä meto basiak idjä papa bara tanahé, mangat äwen tau melai sanang hong padang, tuntang batiroh hong kajuan.

26. Krana äwen tuntang karä äka idjä hakaliling bukitku tä handak imberkatku, aku handak manjoho udjan tumou katikae, uras tä udjan idjä indu berkat toto.

27. Karä kaju hong padang karäh mamua, tuntang karä ramon tana akan mandjari, tä maka äwen tä akan melai samang intu tanahé; tinai iä akan katawan, aku toli Jehowa, amon aku djari mamelek ugare, tuntang mawat iä bara lengän äwen, awang mahadjipen iä.

28. Tä äwen djaton indu rampas olo kapir hindai, tinai meto basiak hong petak djaton akan kuman iä hindai, tapi iä akan melai sanang, tuntang djaton idjä mampikäh iä.

29. Tuntang aku handak mampalembut akae pambulan idjä pa-ham kahalape, tä olo tä djaton hindai akan tamput awi lau hong tanahé, tuntang djaton akan mananggong kahawen awi olo kapir hindai.

30. Tapi äwen karäh katawan, aku, Jehowa, Hatallae, hindjä iä, tinai iä, ungkup Israel tä, toto

indu djalaham olo ajungku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

31. Maka keton, o karä tabiringku, keton idjä puna injakatikku, tinai aku toh Hatallan keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 35.

Hukum insuman akan olo Edom.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku koae:

2. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu karä bukit Seir, tuntang tudjum mantam iä. — (Jer.49,7.)

3. Sumanakae: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan keton, o karä bukit Seir, aku handak mandjudju lengängku mawi keton, balalu mambenjem keton lepalepah.

4. Karä lewum handak ingarakku njamah rusak haliar, tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

5. Basa ikau timben kasingim katatahi dengan panakan Israel, tuntang djari mandjudju iä akan baun padang metoh karusake, metoh kahapus kadarhakae:

6. Tagal tä, belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, toto aku handak mampadaha ikau kea, dha akan manggoang ikau; basa ikau djari maradjin dha, toh maka dha akan manggoang ikau.

7. Aku handak mawi karä bukit Seir sampai iä uras benjem, tuntang rusak haliar, tinai aku handak mampalomos bara hetä karä olo idjä mahoroe hetä.

8. Aku handak manjuang karä

bukite hapan olo ai awang impatäi; hong karä lungkohm, hong karä djanahm, hong karä sungäim, hetä karäh hakalampah hantun olo idjä impatäi.

9. Aku handak manampa ikau indu äka rusak katatahi, tuntang karä lewum djaton akan iukong tinai; kakai keton akan katawan, aku toh Jehowa.

10. Djetä basa koam: utus olo duä toh tuntang tanahe duäduä karäh akangku, ita handak manduan iä, alo Jehowa puna äkae hetä.

11. Tagal tä, belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku kea handak mawi ikau tumon kasangitm tuntang kahirim, idjä djari ilalusm tuntang kasingim mawi äwen tä; tinai aku handak kasenan äwen, amon aku mahukum ikau.

12. Tä ikau akan katawan, aku. Jehowa, djari mahining augh tawhm, idjä djari injewutm mawi karä bukit Israel, koam: djetä uras rusak, tuntang inenga indu kinan ita.

13. Tumon tä keton djari mampadjohe arep keton hapan totok keton manawah aku, tuntang djari mampahai augh keton manawah aku; toto, aku djari mahining tä.

14. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak marusak mampabenjem ikau, sampai hapus petak akan handjak.

15. Kilau ikau djari handjak tagal bagin olo Israel, basa djetä djari rusak, kakai aku handak mampalah mawi ikau; karä bukit Seir, hapus Edom, uras akan rusak haliar; tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 36.

Hatalla handak mamberkat olo ajue,
Israel, tinai.

1. Maka ikau, o olo kalunen,
tudjum tahu karä bukit Israel,
koam: o karä bukit Israel, hining
augh Jehovah!

2. Kakai koan pangkahai Tuhan,
Jehowa: basa musohm badjoho mawi
ikau, koae: tä akae! toh karä
äka gantong idjä katatahi tä mahiu
djari lawo akan ita!

3. Tagal tä, tudjum, koam:
kakai augh pangkahai Tuhan, Je-
howa: basa olo marusak keton ha-
kaliling, tuntang handak manelen
keton lepalepah, nakara keton indu
bagin tisan olo kapir tä, tuntang
keton djari indu gandang totok olo,
paham batawah,

4. Tagal tä, o karä bukit Is-
rael, hining augh pangkahai Tuhan,
Jehowa: kakai koan pangkahai Tu-
han, Jehowa, dengan karä bukit
tuntang lungkoh, dengan karä
sungäi tuntang djanah, dengan
karä äka idjä rusak benjem, tun-
tag karä lewu idjä inganan, idjä
djari indu rampas tuntang äka ta-
wah karä tisan olo kapir, awang
melai hakaliling:

5. Toto, koan pangkahai Tuhan,
Jehowa, toto, tuntang hasep ka-
sangitku aku djari hamauh mantam
tisan karä olo kapir, tuntang ha-
pus Edom, idjä djari mangatah
tanahku indu bagin ai, tuntang
handjak rantang hapus atäie, tun-
tag kipäe kahause, handak ma-
rampas tuntang marusak tä.

6. Tagal tä tudjum tahu hapus
tanah Israel, balalu suman akan
karä bukit tuntang lungkoh, akan
karä sungäi tuntang djanah: kakai

augh pangkahai Tuhan, Jehovah:
toto, huang kabehungku tuntang
paham kasangitku aku djari hamauh,
basa keton djari mananggong ta-
wah olo kapir,

7. Tagal tä, kakai augh pangka-
hai Tuhan, Jehovah: aku manggafang
lengängku tuntang sumpah, karä
olo kapir idjä hakaliling keton akan
mananggong katawahe tä tinai.

8. Tapi keton, o karä bukit
Israel, akan mamumbong tinai,
tuntang mamua akan djalahon olo
ajungku, Israel, tuntang badjeleng
kea djetä akan mandjadi.

9. Krana itä! aku hindjä keton,
tuntang handak manangkilik keton
tinai, tä keton karäh ialan haiak
inguan.

10. Tinai aku handak mangapal
karä olo ain keton, hapus utus
Israel samandiai, tuntang karä le-
wu akan iukong tinai, tä karä äka
karakkaraka ingabuah.

11. Toto, aku handak mangapale
pahapaham olon tuntang meto hong
keton, kalotä äwen tä karäh da-
hangdahanga, manakmanaka. Tun-
tag aku handak mandähen keton
tinai kilau djaman horan, toto, aku
handak mampahalap keton harcam,
paham bara tamparae bihin, awi
tä keton akan kawan, aku toh
Jehowa.

12. Aku handak manjoho keton
indu äka djalahon olo tinai, iä tä dja-
lahon olo ajungku Israel; äwen tä
akan manjores keton, palus keton
indu bagie; tä ikau djaton kilau
tamanang tinai, awi karä äwen tä
nihau.

13. Kakai augh pangkahai Tuhan,
Jehowa: Basa olo tä mawi ikau,
koae: ikau puna tanah idjä ku-
man oloe, puna tanah idjä maru-
sak olo aim; —

14. Tagal tä, ikau djaton akan kuman olo hindai, tuntang djaton hindai mampalokang olo ajum, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Djaton aku handak manjoho ikau mahining augh tawah olo kapir hindai, tuntang ikau djaton akan mananggong kahawen awi karä utus olo, tinai ikau djaton akan mampalawo olo ajum hindai, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

17. O olo kalunen! utus olo Israel, metoh iä mangkalewu tanahe, maka iä djari mangihal tä awi karä prangae tuntang gawie, sampai prangae tä intu baungku kilau kapalin olo bawi, amon iä pamali.

18. Tagal tä aku djari manampohak kasangitku mawi iä, tagal karä daha, idjä djari inusuhe hong tanah, tuntang tagal karä dewae matekiapi, idjä awi tä iä djari mangihal tanahe.

19. Tä aku djari manamburup äwen marak olo kapir, maka äwen tä kasaburan akan karä tanah. Aku mahukum iä tumon prangae tuntang tumon gawie.

20. Tapi amon äwen tä sampai olo kapir, idjä akan hetä iä djari hagoet, maka iä mamapa arangku idjä brasih, basa karä olo hamauh tahu äwen: djetä djalahon olo ain Jehowa; toh iä djari djaton tau dia blua bara tanahe kea.

21. Tapi aku manjanjang äwen tagal arangku idjä brasih, idjä djari imapa olo Israel marak karä olo kapir, awang djari inalihe.

22. Tagal tä, suman akan utus olo Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: gawingku toh djaton tagal keton, o olo Israel; malainkan tagal arangku idjä bra-

sih, idjä djari imapa keton marak karä olo kapir, awang djari inalihe keton.

23. Krana aku handak mamprasih arangku idjä hai tä, idjä djari kilau papa marak olo kapir, idjä djari kilau papa tagal keton marak olo tä; tä karä olo kapir akan katawan, aku toh Jehowa, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, amon aku djari imprasih intu keton hong matan äwen.

24. Krana aku handak manduan keton bara marak olo kapir, mamumpong keton bara karä tanah, tuntang aku handak mimbit keton buli tanah keton.

25. Tä aku handak manampitik keton hapan danum brasih, palus keton karäh brasih; aku handak mamprasih keton manganan karä kihal keton, tuntang karä dewa matekiapi ain keton.

26. Tuntang aku handak manenga akan keton atäi taheta, rogh taheta intu huang keton; aku handak manganan atäi idjä kilau batu tä bara keton, manenga akan keton atäi idjä isi. — (11,19.)

27. Aku handak manenga Roghi-ku intu huang keton, haiak handak mampalias keton manandjong tumon karä undangundangku, tuntang mahaga malalus karä prentahku.

28. Tuntang keton karäh melai hong tanah tä, idjä djari inengaku akan tato keton, tinai keton indu djalahon olo ajungkū, tuntang aku akan Hatallan keton.

29. Aku handak maliwus keton bara karä kihal keton; tinai aku handak manjoho gendom, mangat djetä bakapal, tuntang aku djaton handak mampalembut lau mawi keton.

30. Aku handak mamparä bua kaju tuntang ramon tana, uka äla olo kapir halalea keton tinai tagal lau.

31. Katika tä keton karäh manahiu karü prangan keton idjä papa, tuntang gawin keton idjä djaton bahalap, tinai keton karäh mangabelä arep keton tagal karä kadarhaka tuntang kihal keton.

32. Gawingku tä djaton tagal keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; buah keton katawan tä; patut keton mahamen tuntang buraburah baun keton tagal karä prangan keton, joh utus olo Israël!

33. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Metoh andau, amon aku karäh mamprasih keton, manganan karä kadarhakan keton, tä aku handak manjuang karä lewu tinai, tuntang karä äka rusak akan ingabuah.

34. Karä tana benjem akan iluku, takirin karusake bilih, intu matan olo handiai idjä mahoroe hetä.

35. Tä olo tä karäh hamauh: tanah toh, idjä djari rusak, mandjadi kilau kabon Eden tinai, tuntang karä lewu idjä tunis tuntang rusak karakkarako toh tinai dähen tuntang basuang.

36. Tä karä olo kapir, awang batisa hong karä äka hakaliling keton, akan katawan, aku, Jehowa, mamangun äka idjä karakkarako, tuntang mangabuah äka idjä rusak; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä, tuntang handak malaluse.

37. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Beken bara tä tinai aku handak kea isek utus olo Israel, mangat malalus tä akae; aku

handak mangapal iä mandjadi kawan olo karäan karäe.

38. Kilau kawan tabiri idjä brasih, kilau karä tabiri hong Jerusalem intu wajah hai idjä inukas tä: kalotä karä lewu awang boang karä basuang awi olo; tä iä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 37.

Kaliwns Israel insuman hapan paribasa tanah idjä kontep tolang olo, tinai sokah duü.

1. Maka lengän Jehowa sampai aku, palus Jehowa mimbit hambaruangku, tuntang mingkes aku bentok padang; maka hetä kontep tolang olo matäi.

2. Palus iä manjoho aku mangumbang tä hakaliling, maka toto, djetä hatawon haliae hong petak, itä! djetä djari räbok haliae.

3. Tä koae dengangku: O ikau, olo kalunen, tau karä tolang tä belom tinai? Tombah aku: O pangkahai Tuhan, Jehowa! ikau puna katawan tä.

4. Tä iä hamauh dengangku: Tudjum akan karä tolang tä, tuntang suman akae: o karä tolang, hinig augh Jehowa!

5. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, akan karä tolang tä: Toto aku handak manenga tahaseng akan huang keton, tä keton karäh belom tinai.

6. Tinai aku handak manampa uhat intu keton, tuntang mampanjuroung isin keton, haiak mangkepan pupus keton, balalu handak manenga tahaseng intu huang keton, mangat keton belom tinai; tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

7. Tä aku manudjum tumon petahe; maka kahum aku manudjum aton augh gotogotok, itä! talo hagerek, karä tolang tä hatantongan arepe, gagenepe buli baris ai.

8. Tinai aku mitä, itä! hong karä tolang tä lembut uhate, tuntang isie manjurong, tinai pupuse mangalanbo hundjue; tapi iä hindai djari aton tahaseng huange.

9. Maka Iä hamauh dengangku: Tudjum mawi riwut; tudjum ikau, o olo kalunen, sambil hamauh dengan riwut: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: ikau, joh riwut, has, dumah bara äpat matam, balalu manampur talo matäi toh, mangat iä belom tinai.

10. Maka aku manudjum tumon aku djari injohoe. Tä tahaseng palus aton huange, tuntang iä belom, palus mendeng, kawan olo idjä karäan karäe.

11. Tä Iä hamauh dengangku: O olo kalunen! karä tolang tä rimae hapus utus olo Israel; itäm, toh koan äwen tä: karä tolang ita djari räbok, tuntang kaharap ita djari nihau kilau inetek.

12. Tagal tä, tudjum, sumau akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak muap kubur keton, palus mamplua keton bara kubur keton, o djalaham olo ajungku! tuntang aku handak halalian keton akan tanah Israel.

13. Tä keton akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari muap kubur keton, tuntang djari mamplua keton bara kubur keton, o djalaham olo ajungku.

14. Maka aku handak manenga Roghku huang keton, tä keton

karäh belom, tuntang aku handak mina keton huang tanah keton; tä keton akan katawan, aku Jehowa djari hamauh, tuntang malaluse kea, koan Jehowa.

15. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

16. Ikau toh, o olo kalunen, duan tetek kaju, surat hetä: akan Juda tuntang olo Israel tä, awang baris ai; tinai duan kaju beken, tuntang surat hetä: akan Josep, iä tä kajun Epraim, tuntang hampus utus Israel, idjä baris ai.

17. Tinai awi manatop duädüä tä mangat bulat, maka djetä akan mandjadi idjä hong lengäm.

18. Maka amon karä olo utus ajum misek ikau, koae: kilen, dia ikau handak masanan akan ikäi riman talo tä?

19. Tä koam dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itä, aku handak manduan tetek kajun Josep, idjä intu lengän Epraim, tuntang karä hamputan Israel, idjä baris ai, balalu handak mambulat djetä dengan kajun Juda, haiak handak manatop djetä mandjadi kaju idjä; tä djetä akan mandjadi Idjä hong lengängku.

20. Maka kaju duä tä, idjä djari injuratm hundjue, djetä magon imbingm intu baum olo tä.

21. Tä suman akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak manduan olo Israel bara marak karä olo kapir, idjä djari inalihe, tuntang handak mampong iä bara hakaliling, balalu halalian iä buli tanahe.

22 Aku handak mambulat iä mandjadi utus olo idjä hong tanahe, hundjun karä bukit Israel: iä samandiae karäh hindjä radjae

baja idjä , tinai iä djaton hindai magon duä kabaris olo , tuntang djaton magon hapisah duä kardjaae.

23. Tuntang djaton hindai iä karäh mangihal arepe dengan dewae matekiapi , tinai dengan karä kihale tuntang kalangkahe; aku handak maliwus iä bara karä äkae melai , idjä hetä iä djari badosa , tuntang handak mamprasih olo tä ; tumon tä äwen akan djalaham olo ajungku , tinai aku akan Hattallae.

24. Maka reworku Dawid tä karäh indu radjae , tuntang indu Sakatik äwen tä samandiai; tä äwen karäh manandjong tumon prentahku , sambil mahaga tuntang manumoni sakarä undangundangku.

• 25. Maka olo tä akan melai hong tanah , idjä djari inengaku akan reworku Jakob , idjä djari äka karä tatoe ; toto , hetä äwen akan melai , tuntang anak djariae palus katatahi; maka reworku Dawid karäh indu radjae palus katatahi.

26. Tinai aku handak manampa djandjin kasanang dengan äwen , djandji tä palus katatahi akan äwen tä ; aku handak mandähen tuntang mangapal iä , tinai handak mina äkaku brasih bentok äwen palus katatahi.

27. Äkaku melai karäh marak äwen , tinai aku handak indu Hattallae , tuntang olo tä indu djalaham olo ajungku .

28. Tä karä olo kapir akan katanwan , aku toh Jehowa , idjä mamprasih Israel , amon äkaku brasih karäh aton bentok äwen tä palus katatahi.

BAGI 38.

Hukum insuman akan Gog.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku , koae:

2. O ikau , olo kalunen ! ules baum manintu Gog , tanah Magog tä , mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal tä , palus tudjum mawi iä ; — (Pangar.20,8.)

3. Koam: kakai augh pangkahi Tuhan , Jehowa : toto , aku handak mantakan ikau , o Gog , ikau idjä mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal .

4. Aku handak mimbit ikau kantakantä , tuntang mangawit sa-kang intu pipim , tinai aku handak mamplua ikau , tuntang hapus kawan parang ajum , karä hadjaran tuntang olo idjä mukonge , idjä uras hasangkarut totototo , tuntang iä karäan karäe , hapan taming talawang , tuntang uras äwen tä patjäh hapan padang .

5. Olo Parsi , olo Kus tinai olo Put hindjä äwen , idjä uras hapan talawang tuntang salutup .

6. Gomer tuntang hapus ka-wang parang ai , tinai olo Togarma idjä hila utara haliae , tuntang karä kawae , kutoh karä utus olo idjä hindjä dengam .

7. Has , tatatatap ikau , ikau tuntang karä kawan parang aim , idjä hapumpong hindjä dengam , ikau akan indu kapalae .

8. Maka tahi rahian ikau karäh buah pamaläh , indu katatesan karä njelo ikau karäh tamä tanah tä , idjä djari ingabuah lapas bara pa-dang , idjä oloe djari imumpong bara karä utus olo , iä tä karä bukit Israel tä , idjä tahi haliae djari rusak , amon olo tanah tä

djari implua bara karä utus olo, tuntang uras melai landang bewäi.

9. Tä ikau karäh hagoet, manapi kilau barat, tuntang ikau kilau baunandau, mangat manutup mangaput tanah tä, ikau haiak hapus kawan parang aim, tuntang arä utus olo dengam.

10. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: Katika tä kea pikir karäh lembut hong atäim, ikau karäh manirok talo papa,

11. Sambil hamauh: aku handak lius maroboh tanah tä, idjä halangai karä lewue, aku handak mantakan äwen, idjä melai sanang landang, tuntang idjä melai djaton hakota, huit tuntang blawang djaton iä hapee.

12. Mangat ikau marampas tuntang manarik, mandjudju lengäm mawi karä äka idjä rusak bihin, idjä ingkalewu tinai, mawi utus olo, idjä djari imumpong bara karä olo kapir, idjä djari mulih kutoh metoh tuntang ramo, idjä melai hong tanah bentok kalunen tä.

13. Olo Sgheba tuntang Dedan, tinai karä sadagar bara Tarsis, tuntang karä olo ajue idjä kwasa, karäh hamauh dengam: aton ikau dumah handak marampas talo? djari ikau mamumpong olo ajum tantai manarik talo? mangat manamput bulau salaka, marampas meto tuntang ramo, tinai manamput kutoh panatau?

14. Tagal tä, tudjum, o ikau olo kalunen! suman akan Gog: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: dia ikau intu katika tä karäh mimpa mangasene, amon djalahian olo ajungku, Israel tä, melai landang?

15. Tä ikau karäh manaradjang bara äkam, bara hila utara haliae, ikau tuntang arä utus olo haiak dengam; uras äwen tä mukong hadjaran, kawan idjä paham bakapal, kawan parang idjä kwasa haliae;

16. Palus ikau karäh hagoet kilau baunandau maranggar djalahian olo ajungku Israel, sampai manutup tanahe. Djetä hong katusesan katika: tä aku handak magah ikau mawi tanahku, mangat karä olo kapir kasene aku, amon aku imprasih intu ikau, o Gog, hong matan äwen.

17. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: Toto ikau iä, idjä djari inahi insumangku katika djaman horan, hadjamban karä reworku, karä nabin Israel, idjä djari manudjum metoh katikae kutoh katahin ujeloe, aku toh handak magah ikau maranggar olo tä.

18. Maka karäh mandjadi intu katika, amon Gog dumah maranggar tanah Israel, koan pangkahai Tuhan, Jehovah, tä kasangitku karäh lembut hasehasep haliae.

19. Krana aku djari hamauh huang kabehungku tuntang hasep kalaiku: toto, intu katika tä talo karäh paham hagerek hong tanah Israel.

20. Sampai intu baungku karäh hagendjäh karä lauk hong tasik, karä burong penda langit, karä meto hong padang, tuntang talo handiai idjä manjarantar hong petak, tuntang karä olon hong hapus petak; tinai karä bukit karäh impalokang, karä äka dähen karäh ingarak, tuntang karä kota karäh rampar intu petak.

21. Krana aku handak mangahau padang mawi iä hong karä bukit-tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; genep biti karäh hapa-dang hawi sama arepe.

22. Tinai aku handak mahukum-iä hapan lan tuntang daha, handak mampalawo udjan tombokbu-ku, tuntang udjan karangan idjä-hai, tinai apui tuntang barirang, mantakan iä dengan karä kawae, tinai karä utus olo idjä ompat iä.

23. Kakai aku handak mandjadi-hai, brasih tuntang basewut intu baun karä olo kapir; tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 39.

Gog akan alah palus rusak, utus olo ain Hatalla idjä manang.

1. Tinai ikau, o olo kalunen! tudjum mantam Gog, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan ikau, o Gog, idjä mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal.

2. Aku handak manunda ikau kantäkantä, tuntang mangawit sa-kang, mimbit ikau bara hila utara, palus magah ikau sampai karä bukit Israel.

3. Hetä aku handak mahampas panahm bara lengäm sambilm, tun-tang manggagar karä anak pa-nahm bara lengäm gantaum.

4. Hundjun karä bukit Israel ikau karäh halelek, ikau tuntang karä kawam, tinai karä utus olo idjä dengam; aku djari mandju-luk ikau indu panganan karä am-pin burong pangkamit, tuntang karä meto hong padang.

5. Hong padang rampar ikau karäh halelek, krana aku djari ha-mauh kalotä, koan pangkahai Tu-han, Jehowa.

6. Aku handak mandjakah apui intu Magog, tuntang marak karä-awen, idjä melai landang hong karä pulau; tä olo tä akan kata-wan, aku toh Jehowa.

7. Aku handak mangarinah arangku idjä brasih intu bentok djalaham olo ajungku, Israel, tun-tang djaton hindai aku handak manalua olo mamapa arangku idjä brasih, tapi karä olo kapir akan katawan, aku toh Jehowa, idjä-aka karasih Israel.

8. Itä! talo tä dumah tuntang mandjadi, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; djetä andau idjä djari insumangku.

9. Maka karä olo hong karä lewun Israel karäh blua, tuntang manganju karä ganggama, karä taming tuntang talawang, karä panah tuntang anake, karä salugi tinai lundju; maka karä talo tä ombet akan kajue udju njelo.

10. Sampai dia usah äwen tä manganju hong padang, atawa manäweng hong kajuan, tapi iä karäh barapi hapan karä gangga-man tä; tinai iä akan manarik äwen, idjä djari manarik iä, tun-tang marampas olo tä, idjä djari marampas iä, koan pangkahai Tu-han, Jehowa.

11. Maka karäh mandjadi intu katika tä, aku handak manukas äka kubur Gog tä hong tanali Israel, iä tä djanah idjä ihoroc akan hila timor danau tä; djetä karäh mamaleng urong karä olo idjä mahoroe hetä: basa hetä olo akan mangubur Gog tuntang ka-wae idjä karään karäe, tä olo akan

manjewut äka tä: djanah karä kawan Gog.

12. Maka utus olo Israel karäh mangubur iä udju bulan katahie, mangat tanah brasih tinai.

13. Toto, olo handiai hong tanah tä akan indu ombo mangubur, tuntang djetä indu horumat ai, amon aku djari mampahai arepku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

14. Tinai äwen akan mambaris olo, idjä haradjur akan mangumbang tanah, tuntang olo pangubur karäh ombo awang mangumbang tä, mangat mangubur hantu idjä katapasan hong padang, mangat mamprasih hetä; limbah udju bulan tä äwen tä karäh mangumbang mariksae.

15. Maka amon äwen, awang mangumbang tanah tä, mitä tol Lang olo, tä iä karäh mampendeng katae, sampai olo pangubur djari mangubur tä kea hong djanah karä kawan Gog.

16. Tinai aran äka tä Hamona. (Kawan.) Kakai olo akan mamprasih tanahe.

17. Maka ikau, o olo kalunen! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: suman akan karä ampin burong, tuntang karä meto padang: pumpong arep keton, talih hakampeleng keton bara hetähetä hakaliling, talih parapah idjä djari impatäiku akan keton, parapah idjä paham karäe, hundjun karä bukit Israel; kinan karä isi, ihop daha!

18. Isin karä pangkalima akan kinan keton, tuntang dahan karä mantir petak akan ihop keton, karä tabiri hatuë tuntang anak tabiri, karä kambing tuntang sapi, idjä uras baseput toto haliae.

19. Keton akan kuman enjake

sampai besoh, tuntang mihop da-hae sampai babusau, karä para-pah tä, idjä djari impatäiku akan keton.

20. Keton karäh imbesoh hong medjangku, kuman karä hadjaran idjä iukong, tuntang karä hadjaran kareta, karä pangkalima tuntang olo parang, koan pangkahai Tuhan Jehowa.

21. Aku handak mamprahan ka-haingku marak karä olo kapir: karä olo kapir akan mitä huknum-ku, idjä djari ilalusku, tuntang lengängku, idjä djari indjudjuku mawi olo tä.

22. Tä hapus utus olo Israel karäh katawan, aku, Jehowa, toto Hatallae, bara andau tä palus ha-rian dapit.

23. Tuntang karä olo kapir akan katawan, idjä olo Israel tä djari tamput tawanan, djetä tagal karä kadarhakae, basa iä djari malang-kah aku; tagal tä baungku djari iulesku bara äwen, palus aku djai manjaragh iä intu lengän musohe. sampai iä handiai djari halelek awi padang.

24. Tumon kakihale tuntang ka-langkahe aku djari mawi äwen, tuntang aku djari mules baungku bara iä.

25. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toh aku handak halalian Jakob idjä tawan-an, tuntang handak masih hapus ungkup Israel; aku handak ma-nagabehu tagal arangku idjä brasih;

26. Limbah äwen djari manang-gong kahawäte, tinai karä kalang-kahe idjä hapac djari malangkahaku, metoh iä melai sanang hong tanah ai, tuntang djaton olo idjä mampikah iä;

27. Limbah aku djari halalian iä bara karä utus olo, tuntang djari mamumpong iä bara karä tanah musohe, tuntang aku imprasih intu iä hong matan arä olo kapir:

28. Tä äwen akan katawan, aku Jehowa puna Hatallan ai, basa aku djari manjoho iä inamput tawanan marak karä olo kapir, tapi aku djari mamumpong äwen tä finai buli tanah ajue, djaton djari balihi idjä biti äwen tä hetä.

29. Tuntang aku djaton handak mules baungku bara äwen tä tinai, limbah aku djari manusuh Roghku akan utus olo Israel, koan pangkahai Tuhan, Jehovah.

BAGI 40.

Paitä, human Hatalla idjä taheta aton; parantaran huma tä.

1. Hong njelo duä pulu limä limbah ita tamput tawanan, intu tamparan njelo, andau sapulu, bulan idjä, djetä njelo äpatwalas limbah lewu tä djari impakalah, andau tä maka lengän Jehovah sampai aku, tuntang iä mimbit aku akan hetä.

2. Hong paitaku Hatalla mimbit aku akan tanah Israel, tuntang iä mingkes aku hundjun bukit idjä gantong haliae, hong hetä hila salatan aton ampin tampa lewu.

3. Limbah iä djari mimbit aku akan hetä, maka aton hetä olo hatuä idjä ampie kilau tampajah tambaga; intu lengae aton tali ukur pista, tinai sokah ukur; maka iä mendeng intu bauntonggang. — (Pangar.21,15.)

4. Iä tä hamauh dengangku:

O ikau, olo kalunen! itäm hapan matam, hining hapan pindingm, tuntang kandong hong atäim karä talo toh, idjä handak imprahangku akam; krana ikau tantai djari imbit kantoh, mangat aku mamprahan tä akam. Limbah tä sanan talo handiai, awang djari gitam, akan utus olo Israel.

5. Maka itä! aton dinding batu hakaliling huma tä bara ruar; tinai intu lengän olo hatuä tä aton sokah ukur idjä pandjang djahawen hasa, maka genep hasa labien kalombah lokap bara puna kambo hasa; tä iä mukur kakapal dindinge, djetä hamparangan sokahe, tuntang kagantonge tipeng sokah kea.

6. Limbah tä iä sampai bauntonggang, idjä manaharep hila timor; tä iä mandai lampat idjä hetä, tuntang iä mukur gagelan bauntonggang, maka kakapale tipeng sokahe, tinai gagelan idjä tä tipeng sokahe kea kakapale.

7. Tuntang genep karong kamboe idjä kalongkang sokah ukure, tinai kabukae tumon tä kea; maka intu helat karä karong dindinge limä hasa; tinai gagelan bauntonggang, idjä tandipah parantaran, sindä malongkang sokah kea.

8. Tinai iä mukur tatakon, idjä tokep bauntonggang djetä, sindä hamparangan sokah ukur.

9. Limbah tä iä mukur tatakon idjä beken, idjä darah bauntonggang, djetä hanja hasa, tuntang djihié duä hasa, tinai radjur tatakon palus hila huang bauntonggang.

10. Maka karä karong hasansila bauntonggang idjä hila timor, djetä telo hasansila hatembak, maka katateloe tä ukur idjä bewäi, tinai

karä djili hasansila sama kea ukure.

11. Tinai iä mukur kalombah lawang bauntonggang, djetä sapulu hasa kalombahe, maka kambo bauntonggang tä telowalas hasa.

12. Maka aton ruange intu baun karä karong tä hasansila, idjä hasa kalombahe, maka genep karong mandjahawen hasa kalombahe lapak häpat.

13. Limbah tä iä mukur helat bauntonggang bara saran lalangit karong idjä, sampai saran lalangit karong idjä tä, kapandjange salawi hasa; maka karä bauntonggang budjur hatembak.

14. Tinai iä mukur karä djihi djahawen pulu hasa kamboe, tinai intu baun karä djihi tä parantaran idjä hakaliling bauntonggang tä.

15. Maka bara bauntonggang djalan tamä sampai saran parantaran, djetä limä pulu hasa.

16. Tuntang aton badjakan kotorik intu karä karong tä, hai hila huange, tinai darah djihi tä kea, idjä intu bauntonggang tä, palus hakaliling: tumon tä kea intu karä tatakon; karä badjakan tä uras hai hila huange kakaliling: tinai intu karä djihi tä aton ukire kilau batang korma.

17. Tinai iä mimbit aku akan huang parantaran idjä hila ruar, maka itä! hetä kea aton karong: tuntang aton lasähe hakaliling hong parantaran tä: naharep lasähe tä aton telo pulu karong.

18. Maka lasähe tä hila ruar bauntonggang, mamihit intu baun karä bauntonggang: djetä lasäh idjä hila liwa tä.

19. Tinai iä mukur kalombahe bara bauntonggang parantaran idjä liwa, sampai bauntonggang parant-

taran idjä hila huange, djetä saratus hasa, hila timor tuntang hila utara.

20. Tinai iä mukure kea bauntonggang parantaran idjä hila ruar tä, idjä manaharep utara; iä mukur kamboe tuntang kabukac.

21. Tinai karä karong idjä hetä, iä tä aton telo hasansila; karä djihic tuntang tatakoe sama ukure dengan bauntonggang idjä solake; limä pulu hasa kamboe, tinai salawi hasa kalombahe.

22. Tinai karä badjakae tuntang tatakoe tuntang ukire batang korma sama ukure, kilau hong bauntonggang idjä hila timor tä; djalan mandai sampai udju lampate, tinai tatakoe aton hila baue.

23. Maka bauntonggang parantaran idjä hila huange tä aton hantidipah hatembak dengan bauntonggang idjä hila utara, tuntang hila timor; maka iä mukur bara bauntonggang idjä, sampai idjä tinai, saratus hasa.

24. Limbah tä iä mimbit aku akan hila salatan; maka itä! aton kea bauntonggang hetä hila salatan; iä mukur djihic tuntang tatakoe tumon ukur idjä helo kea.

25. Maka hetä tuntang intu tatakoe aton badjakan hakaliling, kilau badjakan beken tä kea; kamboe limä pulu hasa, tuntang kalombahe salawi hasa.

26. Amon olo lompat tä, maka udju kalampat palus sampai; tatakoe tä intu baue, ukir batang korma hasansila intu djihic.

27. Tinai aton bauntonggang hila salatan intu parantaran hila huange tä, maka iä mukur bara bauntonggang idjä, sampai idjä tinai, hila utara, saratus hasa.

28. Limbah tä iä mimbit aku

mahoroe bauntonggang idjä hila salatan tä, tamä parantaran idjä hila huange; tä iä mukur bauntonggang idjä hila salatan tä, tumon ukur awang beken tä kea.

29. Aton karong korik hetä, tuntang djihie, tuntang tatakoe, sama ukure dengan awang beken tä kea; tinai aton badjakae, hong tatakoe kea, hakaliling; kalombah hetä limä pulu hasa, tinai kabukae salawi hasa.

30. Maka tatakoe aton hakaliling; kamboe salawi hasa, kabukae limä hasa.

31. Karä tatakoe tä hila parantaran idjä hila ruar; tinai aton ukir batang korma intu djihie; tuntang djalan mandai sampai hanja lampate.

32. Limbah tä iä mimbit aku tamä parantaran huange tä hila timor; iä mukur bauntonggang tumon ukur awang beken tä kea.

33. Tinai karä karong korik tuntang djihie tuntang tatakoe tumon awang helo tä kea ukure; tinai aton badjakae, hong tatakoe kea, hakaliling; kambo hetä limä pulu hasa, kalombah salawi hasa.

34. Karä tatakoe kea uras hila parantaran idjä ruare tä, aton kea ukire kilau batang korma intu karä djihie hasansila, tuntang djalan mandai sampai hanja lampate.

35. Limbah tä iä mimbit aku akan bauntonggang hila utara, hetä iä mukure tumon awang beken tä kea.

36. Aton karonge korik tuntang djihie, tinai tatakoe, aton kea badjakae hakaliling; kambo hetä limä pulu hasa, tuntang kalombah salawi hasa.

37. Maka karä tatakoe uras hila parantaran idjä ruar tä; tinai aton

ukire kilau batang korma intu djihie hasansila; djalan mandai sampai hanja lampate.

38. Karonge tä tuntang blawange tokep papar bauntonggang; hetä äka olo mamenjau karä parapah idjä ingähu.

39. Hong tatakon bauntonggang tä aton manduä manduä medja hasansila, tantai äka mampatäi talo parapah ingähu, tuntang parapah tagal dosa, tinai parapah tagal kalsalan.

40. Tinai hila ruar, balikat djalan mandai bauntonggang hila utara tä, aton duä medja; tinai tandipah hetä, balikat tatakon bauntonggang aton kea duä medja.

41. Aton äpat medja latoh, tinai äpat medja latä, hasansila bauntonggang tä; hanja medja tä indu äka mampatäi talo.

42. Maka äpat medja idjä tantai akan parapah idjä ingähu, djetä batu idjä barasok, pangandjure tangah duä hasa, kabukae tangah duä hasa, kagantonge idjä hasa; hundjue tä olo mingkes pakarang idjä hapa manjambalih parapah idjä ingähu, tuntang parapah idjä injambalih.

43. Aton papare kalombah lokap, idjä inampa buabuah hakaliling; hundjun medja tä äka isin talo parapah.

44. Maka hila ruar bauntonggang idjä hila huange tä aton karä karong olo panjanji, hong parantaran idjä huange tä, belahe aton hila utara manaharep salatan, belahe darah bauntonggang hila timor manaharep utara.

45. Maka iä hamauh dengangku: Karä karong toh, idjä manaharep salatan, djetä akan imam, awang manonggo huma toh.

46. Tapi karä karong idjä manaharap utara, djetä akan imam, awang nguan gawin mesbeh, djetä panakan Sadok, baris olo Lewi tä, idjä akan manggapi Jehowa, mangat manonggo iä.

47. Maka iä mukur parantaran tä, pangandjure saratus hasa, kabukae saratus hasa kea, lapak häpat; maka mesbeh tä darah baun huma.

48. Limbah tä iä mimbit aku tamä tatakon intu huma tä; tä iä mukur karä djihin tatakon tä malimä hasa hasansila; maka kabukka bauntonggang manelo hasa hasansila.

49. Pangandjur tatakon tä duä pulu hasa, tinai kabukae sawalas hasa, aton lampate idjä hapa mandai; tinai aton djihi intu hetä, midjämjidjä hasansila.

BAGI 41.

Ampin huang human Hatalla tä insuman.

1. Tinai iä mimbit aku sampai human Hatalla, tä iä mukur karä djihi, mandjahawen hasa hasansila helate dengan kolae, tumon kalombah tingkap tä.

2. Bauntonggang tä sapulu hasa kabukae, tinai dindinge hasansila limä hasa; tinai iä mukur huang huma tä, äpat pulu hasa kamboe, kalombahé duä pulu hasa.

3. Limbah tä iä tamä huange, balalu mukur djihin bauntonggang, duä hasa; tinai kalombah lawang djahawen hasa, maka kagantong bauntonggang udju hasa.

4. Tinai iä mukur hetä hong huma tä duä pulu hasa kamboe, tinai duä pulu hasa kalombahé;

tä iä hamauh dengangku: Djetä äka idjä brasih haliae.

5. Limbah tä iä mukur dinding huma tä, djahawen hasa, tinai kalombah karä sungkinge äpat hasa, hakaliling huma tä.

6. Maka karä karong sungking tä suson telo, manelo pulu dalam genep susoe, tuntang djetä rantep intu lapis dinding huma tä hakaliling, idjä tantai inampa hapa mamparantep iä, tapi djaton rantep dengan batang dinding huma.

7. Karä karong sungking idjä hakaliling hetä djadjanan hai tumon susoe; krana turoe hasuson mangaliling huma tä palus ngambo, sampai idjä hila ngambo tä hai haream; bara idjä liwa olo mandai mahoroe idjä bentok, palus sampai ngambo.

8. Tinai aku mitä papar hakaliling hundjun huma tä. Karä galang karong sungking tä hamparrangan sokah ukur, djetä djahawen hasa, hasa idjä ombet kamboe.

9. Maka kakapal dinding idjä hila ruar karä karong sungking tä limä hasa, helate tä djetä äka karong sungking, idjä hong huma tä.

10. Kalombah helang ruar karä karong tä duä pulu hasa, hakaliling huma tä.

11. Maka aton duä bauntonggang djalan akan huang karä karong sungking, idjä hila utara, idjä hila salatan; äka idjä boang hetä limä hasa hakaliling.

12. Karä pangun, awang darah äka boang tä hila barat, udju pulu hasa kabukae, dindinge limä hasa kakapale hakaliling; kamboe djalatien pulu hasa.

13. Tinai iä mukur huma tä, kabukae saratus hasa samandai,

tamput kea äka boang tä tuntang hapus pangun tä, tinai dindinge.

14. Kalombah äka intu baun huma, tuntang äka boang tä idjä hila timor, saratus hasa.

15. Tinai iä mukur pangandjur huma tä, tuntang äka boang, idjä hila likute, tuntang tambirae hasansila, saratus hasa, kahum batang huma tuntang parantarae, tinai tatakoe;

16. Karä gagelae, tuntang badjakae idjä korik, tinai karä tambirae hakaliling; maka bara g Lange uras djetä dinding papan hakaliling, bara petak mimes badjakan, tinai karä badjakae tä kea uras inantilap.

17. Tinai karä idjä ngambo bauntonggang, huange ruare, hapus dindinge hakaliling inantilap kea.

18. Maka karä ukire hetä Kerub tuntang batang korma, midjä midjä batang korma helat Kerub duä; tinai genep Kerub duä baue;

19. Baue silae kilau baun olon, tinai baue silae kilau baun singa; kakai djari inampa hapus huma hakaliling.

20. Bara petak sampai ambo bauntonggang karä Kerub tuntang batang korma tä djari iukir, kakai kea hila huang dinding huma Hatalla.

21. Karä djihin huma tä lapak häpat; maka baun äka brasih tä sama kilau baun äka idjä brasih haliae.

22. Kagantong mesbeh kaju tä telo hasa, pangandjure tuntang kalombahe duä hasa, tuntang bara pampaung; hundjue tuntang bali-kate uras kaju. Maka iä hamauh dengangku: Djetä medja, idjä akan ingkes intu baun Jehowa.

23. Maka aton manduä manduä

bauntonggang hong human Hatalla, tuntang hong äka idjä brasih haliae tä.

24. Maka genep bauntonggang aton duä lawange, uras tau inap iatep, idjä tä duä, idjä tinai manduä kea.

25. Hetä, hong lawang human Hatalla tä, aton ukir Kerub tuntang batang korma, sama tampae kilau intu dinding; maka kaju idjä intu baun tatakoe tä bakapal toto.

26. Intu karä badjakan korik tä aton ukir batang korma hasansila, hasansila tatakon tä, tuntang intu karä karong sungking huma tä, tinai darah karä djihie.

BAGI 42.

Karä pandjala human Hatalla.

1. Limbah tä iä mimbit aku akan parantaran hila ruar haliae, idjä naharep utara: balalu iä magah aku akan karä huma, idjä tandipah äka boang, tuntang tandipah batang huma tä, hila utara.

2. Pangandjur djetä saratus hasa, tandipah bauntonggang idjä hila utara, tinai kabukae limä pulu hasa.

3. Tandipah duä pulu hasa tä, idjä äka parantaran hila huange, tinai tandipah lasäh tä, idjä intu parantaran hila ruar, aton tambiran tambing telo.

4. Intu baun karä huma tä djalan idjä sapulu depä kabukae, akan hila huange, tinai djalan beken idjä hasa kabukae; maka bauntonggang djetä naharep utara.

5. Maka karä karong idjä hila

hundjue djaladjalanan korik bara awang penda, krana tambiran idjä penda tuntang idjä intu bentenje manjarambir bara idjä ngambo.

6. Krana djetä suson telo, tapi djihie djaton palus; tagal tä karong idjä ngambo tä djadjalan korik bara idjä liwa tuntang idjä bentenje.

7. Maka dinding idjä hila ruar karong tä, idjä tandipah parantaran hila ruar, panampok karä karong tä, uras pandjang limä pulu hasa.

8. Krana pangandjur karä karong idjä tandipah parantaran hila ruar, uras limä pulu hasa, tapi tandipah human Hatalla djetä satus hasa.

9. Maka penda karä karong tä uras aton djalan tamä bara hila timor, djalan olo tamä hetä bara parantaran hila ruar.

10. Tinai intu dinding parantaran, idjä hila timor, tandipah äka boang tuntang batang huma tä, aton karong kea.

11. Aton kea djalan intu baue, kilau intu baun karä karong idjä hila utara, sama kamboe, sama kabukae dengan djetä kea, tinai karä djalan tamä sama kilau hetä kea.

12. Tinai hila salatan aton karä karong tuntang bauntonggang kälötä kea, tuntang aton bauntonggang intu batang djalan, iä tä djalan tamä hong dinding idjä buengas tä, djalan tamä bara hila timor.

13. Maka iä hamauh dengangku, koae: Karä karong idjä hila utara tuntang hila salatan, idjä tandipah äka boang tä, djetä karong brasih, idjä hetä karä imam, awang manggapi Jehowa, akan kuman karä talo idjä brasih haliae; hetä

iä akan mingkes karä talo idjä brasih haliae, iä tä parapah indu kinan, tinai parapah tagal dosa, tuntang parapah tagal kasalan: krana äka tä puna brasih.

14. Amon karä imam djari tamä hetä, maka iä djaton tau blua bara äka brasih akan parantaran tinai, djaka dia helo iä djari mengkak pakaiae awang hapae sombajang, mingkes tä hetä; krana pakaiae tä talo brasih; tä äwen akan hapakaian beken, palus limbah tä iä tau blua hindjä olo arä.

15. Maka amon iä djari terai mukur huang huma tä, iä magah aku blua mahoroe bauntonggang idjä hila timor, tuntang mukur hetä hakaliling.

16. Iä mukur hila timor hapan sokahe, limä ratus longkang sokahe kamboe.

17. Tinai iä mukur hila utara, limä ratus longkang sokahe kamboe.

18. Hila salatan kea iukure, limä ratus longkang sokahe.

19. Limbah tä iä sampai hila barat, tuntang iä mukure limä ratus longkang sokahe kea.

20. Iä mukur tä äpaäpat hakaliling, basa dindinge hakaliling; maka kamboe limä ratus longkang sokahe, tinai kabukae limä ratus longkang sokahe kea, djetä hapa mahelat äka brasih dengan äka beken tä.

BAGI 43.

Kahalap human Hatalla idjä taheta tä; mesbeh idjä hetä; gawi hapa mangua tä.

1. Limbah tä iä magah aku tinai sampai bauntonggang idjä hila utara.

2. Maka itä! kahain Hatallan Israel aton dumah bara hila timor, aughe kilau gotok danum hai, tuntang petak implawa awi kahaie.

3. Maka ampie sama kilau paitä, idjä djari gitangku metoh aku injoho masuman karusak lewu tä, sama ampie kilau paitä, idjä djari gitangku tokep batangdanum Kebbar. Tä aku mahingkep, manjontop baungku. — (1,3.)

4. Maka kahain Hatalla tamä huma tä, mahoroe bauntonggang idjä hila timor.

5. Tä Rogh manggatang mimbit aku akan parantaran hila huange: itä! kahain Jehowa djari manjuang huma tä.

6. Maka aku mahining idjä hakotak dengangku bara huang huma, palus Iä tä aton mendeng bali-katku.

7. Iä hamanh dengangku: O ikau, olo kalunen, djetoh äka padadusangku, äka paingku, hetoh aku handak melai bentok olo Israel palus katatahi; tä olo utus Israel djaton karäh mamapa arangku idjä brasih hindai, iä tuntang karä radjae, hapan karä kandjie, tuntang awi karä hantun radjae hong karä kramate,

8. Idjä gagelae inae tokep gagelan aingku, tuntang djihie tokep djilin aingku, sampai baja dinding idjä helatku dengan äwen; tinai iä djari mangihal arangku idjä brasih dengan karä kihale, idjä iawie; tagal tä aku djari mampalomos iä hong kalaitku.

9. Toh, maka äwen karäh manganan karä kandjie tuntang hantun karä radjae kedjau bara aku: tuntang aku handak melai marak äwen tä sampai katatahi.

10. Maka ikau, o olo kalunen,

san'an huma toh akan utus olo Israel, uka iä mahamen buraburah baue tagal karä kadarhakae, tinai soho iä manamunan sontoe titititip.

11. Djadi, amon äwen mahamen tagal talo bandiaj, idjä djari iawie, tä suman akan äwen ampin huma toh, tinai tampae, tuntang djalae blua tamä, tuntang karä hadate, tinai tukase, toto, karä hadate tuntang tukase; tuntang surat tä intu baue, mangat äwen toto maha-ga karä ampie tuntang hadate, balalu manumon tä.

12. Djetoh prentah tahu huma toh: intu tantan bukit hapus sarae hakaliling, djetä indu äka idjä brasih haliae; djetä prentah tahu huma toh.

13. Tinai djetoh ukur mesbeh tä, tumon hasae, idjä labih kalombah lokap bara hasa idjä puna hapan: galange tä idjä hasa kagantonge, tuntang idjä hasa kalombah kanjarambire, tuntang papare idjä hakaliling idjä gawang kakapale; djetä galang mesbeh tä.

14. Bara galange idjä rantep petak tä mimes datahe idjä bentenge duä hasa, tuntang idjä hasa kalombah kanjarambire; tinai bara datahe idjä bentenge tä sampai hundjue äpat hasa.

15. Djadi Harel tä (*aran suson idjä hundjun*) äpat hasa kagan-tonge; tinai bara Ariel (*djetä aran hundjue*) mondok äpat pampange.

16. Ariel tä duäwalas hasa kamboe, tuntang duäwalas hasa kabukae, lapak häpat.

17. Maka datah bentenge äpat-walas hasa kabukae lapak häpat, tinai papare idjä hakaliling hetä silan hasa; tuntang galange idjä hasa kagantonge hakaliling, lampa-te tä hila timor.

18. Tinai Iä hamauh dengangku: O ikau, olo kalunen! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: djetä karä prentah tahu mesbeh akan andau, amon olo mamugae, mangat maluput parapah idjä ingähu hundjue, tuntang manampitik dha hetä.

19. Maka akan imam baris olo Lewi, idjä panakan Sadok tä, idjä akan mauggapi aku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, mangat sombajang intu aku, ikau akan manenga sapi tabela idjä kongan, indu parapah tagal dosa.

20. Tuntang ikau akan manduan belahe dahae, mohos tä intu pampange äpaäpat, tinai intu äpat putting datahe, tuntang intu sarae hakahiling; kakai ikau akan mapas tuntang manjaki djetä.

21. Limbah tä ikau akan manduan sapi idjä akan parapah tagal dosa tä, balalu mangähu tä intu huma idjä inukas, intu ruar äka brasih tä. — (3.Mos.16,27.)

22. Maka andau duä ikau akan mampatäi kambing hatuae idjä tinduh, idjä kongan, tuntang maluput tä indu parapah tagal dosa; tuntang olo tä akan mamapas mesbeh, sama kilau iä djari mapas tä hapan sapi.

23. Amon ikau djari terai mapapse, tä ikau akan mampatäi sapi tabela idjä tinduh, idjä kongan, tuntang tabiri hatuae idjä tinduh, idjä kongan, bara kawan.

24. Palus ikau akan maluput tä intu baun Jehowa: tä karä imam akan mambowoh ujah hundjue, palus maluput tä indu parapah ingähu akan Jehowa.

25. Kudju ikau akan manatap kambing akan parapah tagal dosa, midjämidjä djandau; tinai olo akan

manatap sapi tabela idjä kongan, tinai tabiri hatuae bara kawan, idjä kongan, idjä tinduh duäduä.

26. Kudju äwen tä akan mapas mesbeh tä, tuntang mammprasihe, haiak manjuang lokap imam.

27. Maka amon äwen djari manjukup karä andau tä, tä intu andau hanja haradjur palus dapit karä imam akan manatap hundjun mesbeh karä parapah keton idjä ingähu, tinai parapah tarimakasih ain keton; tä aku handak mangilak keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 44.

Prentah tahu imam, idjä hong human Hatalla taheta tä.

1. Limbah tä iä magah aku tinai akan bauntonggang äka brasih idjä hila ruar, idjä tandipali timor; maka djetä patep.

2. Koan Jehowa dengangku: Bauntonggang djetoh patut iatep magon, djaton akan iuap, äla idjä biti akan tamä hetä, krana Jehowa, Hatallan Israel, djari tamä hetä; sabab tä patut djetä magon iatep.

3. Maka radja, katahin iä radja, akan mondok hetä, mangat kuman intu baun Jehowa; mahoroe djalan tatakon bauntonggang tä iä akan tamä, tuntang mahoroe djalan tä kea iä akan blua tinai.

4. Limbah tä iä magah aku tamä huma, baja tikas bauntonggane hila utara; maka aku mitä, itä! kahain Jehowa djari manju-

ang human Jehowa; tä aku ma-hingkep, manjontop baungku.

5. Maka koan Jehowa deng-angku: O ikau, olo kalunen! ingat, tuntang itäm totototo, hi-ning buabuah talo handiae, idjä handak insanangku akam tahu karä hadat human Jehowa, tun-tang tahu karä prentahe, ingat totototo karä djalan tamä huma, tuntang karä djalan blua bara äka brasih tä.

6. Palus sanan akan ungkup olo parisang, akan utus Israel tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: tangkalau gawin keton hong karä kihal keton, o utus olo Israel;

7. Basa keton djari manamäan olo beken, olo kulop atäie tun-tang kulop isie, akan äkaku idjä brasih, hapan mangihal humangku tä, amon keton maluput tepong, enjak tuntang daha ajungku; ka-lotä keton mangarak djandjingku awi karä kihal keton.

8. Keton djaton djari toto ma-nonggo ramongku idjä brasih tä, baja keton djari manjoho olo beken manonggo äkaku idjä bra-sih tä.

9. Kakai augh pangkahai Tu-han, Jehowa: Äla haliae olo be-ken, olo idjä kulop atäie tuntang kulop isie, akan tamä äkaku idjä brasih, baris karä tamuäi idjä marak utus Israel.

10. Tapi olo Lewi kea djari mangedjau arepe bara aku, ka-hum Israel djari lajang, undur bara aku, omba dewae matekiapi; toto, iä akan mananggong kadar-hakae.

11. Tapi iä akan manonggo kea hong äkaku idjä brasih, mandjaga karä bauntonggang huma, tinai

iä akan omba manguan gawin huma kea; iä akan mampatäi pa-rapah idjä ingähu tuntang parapah idjä injambalih ain olo arä, tinai akan mendeng intu baun äwen, mangat manonggo iä.

12. Basa iä djari manonggo intu baun dewa matekiapi ain äwen, tuntang djari indu upon kadar-haka akan olo Israel, tagal tä aku djari manggatang lengängku sumpah mantam olo tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, iä akan mananggong kadarhakae.

13. Djaton iä akan manggapi aku, mangat nguan pangkat imam intu aku, tuntang manggapi karä ramongku idjä brasih, ramongku idjä brasih haliae tä; tapi äwen akan mananggong kahawäe tun-tang kihale, idjä djari iawie.

14. Tagal tä aku handak manu-kas äwen tä indu tonggon hu-mangku, mangat manatap karä gawie, tuntang talo handiae idjä akan ilalus huange.

15. Tapi imam baris olo Lewi, idjä panakan Sadok tä, idjä magon djari manonggo äkaku brasih tä, kahum utus olo Israel djari lajang bara aku, äwen tä akan manggapi aku, mangat sombajang intu aku; äwen akan manaharep baungku, mangat maluput enjak tuntang daha akangku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Äwen akan tamä äkaku idjä brasih, äwen akan manggapi me-djangku, mangat manonggo hetä, tuntang iä akan manonggo ma-njang aku.

17. Maka amon äwen tä tamä bauntonggang parantaran hila hu-ange, tä patut iä hapakaian be-nang pista; äla iä mangkepan benang bulun tabiri, amon iä

malalus gawie hong parantaran hila huange, tuntang hong huma.

18. Saruban pista akan indu hapae, tuntang sarawar pista intu kahange; äla iü makaian arepe kahum bebes.

19. Amon iä handak blua tinai akan parantaran idjä ruar, manalih olo arä, maka iä akan mengkak karä pakaiae idjä djari hapae sombjang, balalu mingkes djetä intu karong brasih, tuntang iä akan hapakaian beken, uka iä äla mangapähä olo arä awi klambie tä.

20. Äla iä manjukur balaue halungah, tinai äla kea iä mandardjang balaue, tapi iä akan mangunting balaue ombeombet.

21. Tinai äla imam mihop anggor, amon iä handak tamä parantaran idjä hila huange. — (3.Mos.10,9;19,27;21,7.)

22. Äla kea iä masawä balo, atawa idjä inganan banae, tapi budjang bawi baris panakan utus Israel; atawa balo, idjä sawan imam bhin, tau insawae kea.

23. Äwen akan madjar djalah hanolo ajungku, mangat mambaris talo brasih dengan idjä dia, talo idjä patut dengan idjä pali.

24. Tinai karä ampin perkara iä akan masarae; tumon prentahku iä akan mamutus tä; tinai karä prentahku tuntang hadatku patut ihagae hong karä andau hai idjä inukas tä, tuntang mamprasih karä andau sabat ajungku.

25. Tinai äla idjä biti baris äwen tä akan manalih bantun olo matäi, uka äla iä samar; tapi tagal bapae atawa indu, tagal anake hatuä atawa anake bawi, tagal paharie atawa betaue idjä hindai babanä, äwen tau manjamar arepe.

26. Maka limbah iü imapas, olo akan manukas akae kudju.

27. Djadi, intu andaue tamä äka brasih tinai, tamä parantaran hila huange, mangat malalus gawin sombjang, tä iä akan maluput parapah tagal dosae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

28. Maka panatau idjä indu bagin äwen, bitingku toh handak indu panataue; tagal tä äla keton manenga akae bagin pagangae hong Israel; aku puna bagin ajue. — (4.Mos.18,20.)

29. Parapah indu kinan, parapah tagal dosa, tuntang parapah tagal kasalan, djetä indu kinae, tinai karä awang ingerem hong Israel, djetä ajue kea.

30. Tinai karä parut bua ta-heta, tuntang karä awang solake inakan, tinai karä parapah tandjungan, uras djetä akan imam; tinai belahe bakal tepong bua idjä solake patut inenga keton akan imam, mangat berkat melai hong human keton.

31. Hantun talo, atawa talo idjä djari imisak awi burong atawa awi meto, äla imam kumae. — (2.Mos.22,31.)

BAGI 45.

Bagin tanah äka brasih, bagin imam tuntang olo Lewi, bagin radja. Prentah tahu parapah.

1. Maka amon keton mambagi tanah tä hapan tenong, keton akan mambaris belahe tanah tä indu parapah akan Jehowa, indu äka brasih, djudjue salawi kojan longkang sokah ukur, tinai sa-

pulu kojan kalombahe; äka tä gah, lalus kabudjur, katetek, tun-

uras brasih hhapus sarae. tang terai manganan olo ajungku

2. Limä ratus limä ratus lapak häpat, djetä akan äka huma brasih, tinai aloalon hakaliling limä pulu hasa kalombahe.

3. Djetä patut iukurm huang äka idjä salawi kojan djedjue tuntang sapulu kojan kalombahe tä; hetä patut äka brasih tuntang äka idjä brasih haliae tä.

4. Djetä bagin tanah idjä brasih; djetä akan karä imam, idjä manonggo hong äka brasih, idjä manggapi, mangat sombajang intu Jehowa; djetä indu äka karä humae, akan äka idjä brasih.

5. Tinai karä olo Lewi, idjä tonggon huma, akan maundino kea sampai salawi kojan djedjue tuntang sapulu kojan kalombahe; djetä indu bagin ai, tuntang duä pulu huma.

6. Tinai akan äka lewu keton akan manenga limä kojan kalombahe, tuntang salawi kojan djedjue, mamambai bagin äka brasih tä; djetä akan hhapus utus olo Israel.

7. Maka bagin radja tä hasansila bagin äka brasih tuntang äka lewu, hapamontong bagin äka brasih tuntang äka lewu, hila barat tuntang hila timor, mangat iä mamambai karä bagin hamputan, bara barat akan timor.

8. Djetä puna bagin ai hong Israel, uka karä radja idjä iangkan katku äla marampas djalahana olo ajungku hindai, tapi naughe tanah tä akan utus olo Israel, tu-

mon karä hamputae.

9. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Tangkalau kea gawin keton, o radja Israel! Kanan karä kararat tuntang kaga-

10. Keton akan hapan dasing te tek, tuntang epa tetek, tinai bat tetek.

11. Epa tuntang bat tä patut sama kahaie, sampai idjä bat tamä sapulu hong idjä homer, tinai idjä epa tamä sapulu kea hong idjä homer; krana homer tä indu batang takar.

12. Tinai idjä sekel mandjadi duä pulu gera; duä pulu sekel tuntang salawi sekel tuntang limäwalas sekel mandjadi idjä mina.

13. Djetoh parapah tandjungan, idjä akan iluput keton: saperdjahawen epa bara genep homer gentom: tinai keton akan manenga kea saperdjahawen epa bara genep homer scora.

14. Maka tukas undus keton patut manenga saperpulu bat bara genep kor: kor tä, iä tä homer idjä sapulu bat huange, krana sapulu bat puna idjä homer.

15. Tinai midjä midjä anak tabiri bara dalam kawan idjä duä ratus, hong hhapus tanah Israel; djetä akan parapah indu kinan, akan parapah idjä ingähu, tinai akan parapah tarimakasih, hapan manjapan olo tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Karä olo arä hong tanah patut mimbit karä parapah tandjungan tä akan radjan Israel.

17. Maka radja tä patut manenga parapah idjä ingähu, tuntang parapah indu kinan, tinai parapah talo ihop hong karä pesta, hong genep totok bulan, hong karä andau sabat, tuntang hong karä andau hai, idjä inukas akan utus

olo Israel; iä akan malalus parapah talo kinan, parapah idjä ingähu, tuntang parapah tarimakasih, mangat manjapan utus olo Israel.

18. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Bulan idjä, andau idjä, tä keton akan manduan idjä kongan sapi hatuëe tabela idjä tinduh, hapan mampas äka brasih.

19. Imam akan manduan dahan parapah tagal dosa tä, tuntang mohos tä hong djihin huma, tinai hong datah puting mesbeh äpaäpat, tuntang hong papar bauntonggang parantaran idjä hila huange.

20. Kalotä kea keton akan mawi hong andau udju bulan tä, djetä tagal karä olo idjä lajang tuntang humong; kakai keton akan mampas huma tä.

21. Bulan idjä solake, andau äpatwalas, tä aton pesta paska akan keton: djetä andau hai idjä kudju katahie: tepong idjä djaton iragi akan kinan olo kahum tä. — (3.Mos.23.5.)

22. Maka andau tä radja patut manatap sapi hatuëe idjä kongan indu parapah tagal dosa, tagal arepe tuntang tagal karä olo tanah tä.

23. Maka kahum andau hai idjä kudju tä iä akan manatap parapah idjä ingähu akan Jehowa: genep andau mudju sapi hatuëe, tinai mudju tabiri tinduh, kudju katahie, tinai genep andau idjä kongan kambing hatuëe, indu parapah tagal dosa.

24. Tinai iä akan manatap indu parapah talo kinan midjä midjä epa tatup genep sapi, tuntang midjä midjä epa tatup genep tabiri, tinai midjä midjä hin undus akan genep epa.

25. Bulan udju, andau limäwalias, iä patut mahaga andau hai kalotä kea, kudju katahie, sama karä parapah tagal dosa, karä parapah idjä ingähu, sama karä parapah talo kinan tuntang undus.

BAGI 46.

Prentah tahuu parapah radja tuntang imam.

1. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Bauntonggang hila timor hong parantaran idjä hila huange tä patut iatep kadjawen katahin andau bagawi tä; tapi andau sabat djetä patut iuap; tinai djetä iuap intu totok bulan.

2. Maka radja akan tamä takon intu bauntonggang, hila ruar, mendeng darah djihin bauntonggang tä; maka karä imam akan manatap parapah idjä ingähu, tuntang parapah tarimakasih ajue, tapi iä akan sombajang tokep gagelan bauntonggang tä, limbal hä iä akan blua tinai, tapi bauntonggang tä djaton iatep sampai kaput.

3. Tinai karä olo arä hong tanah tä akan sombajang tandipah bauntonggang tä kea, hong karä andau sabat, tinai genep totok bulan, intu baun Jehowa.

4. Maka parapah idjä ingähu, idjä patut iluput radja akan Jehowa hong genep sabat, djetä djahawen kongan anak tabiri tinduh, tuntang idjä kongan tabiri hatuëe tinduh.

5. Tinai parapah indu kinan, idjä epa tatup tabiri hatuëe tä,

tapi haiak karä anak tabiri tä parapah indu kinan tumon panjondau lengäe; tinai undus, idjä hin akan genep epa.

6. Maka andau idjä intu totok bulan idjä kongan sapi tabela idjä tinduh, tuntang djahawen anak tabiri, tinai idjä kongan tabiri hatuëe, uras patut tinduh.

7. Tinai akan parapah indu kinan patut iä manatap idjä epa tatup sapi tä, idjä epa kea tatup tabiri hatuëe tä; tapi akan karä anak tabiri tumon panjondau lengäe; tinai undus idjä hin akan tatup genep epa.

8. Maka amon radja tamä, patut iä tamä mahoroe tatakon manintu bauntonggang, tinai blua mahoroe tä kea.

9. Maka amon olo arä tanah tä manaharep baun Jehovah intu karä andau hai idjä inukas, tä kakarä idjä tamä bara bauntonggang hila utara, mangat sombajang, iä akan blua tinai mahoroe bauntonggang hila salatan; tinai kakarä idjä tamä bara bauntonggang hila salatan, iä akan blua tinai mahoroe bauntonggang hila utara; äla iä blua tinai mahoroe djalae tamä solake, tapi patut iä mandjudju tintun baeue.

10. Maka radja patut bentok äwen amon tamä, tinai amon iä blua patut blua haiak.

11. Tinai intu karä pesta tuntang andau hai idjä inukas, parapah indu kinan patut idjä epa tatup genep sapi, tinai idjä epa kea akan tatup genep tabiri hatuëe; tapi akan karä anak tabiri tumon panjondau lengäe; tinai undus idjä hin tatup genep epa.

12. Maka amon radja handak

maluput parapah awi kahias atäie, parapah idjä ingähu, atawa parapah tarimakasih akan Jehovah, tä olo akan muap akae bauntonggang tä idjä hila timor; maka iä akan maluput parapahe idjä ingähu, atawa parapah tarimakasih ajue sama kilau gawie intu andau sabat kea; maka amon iä blua tinai, tä olo akan matep bauntonggang timbas likute.

13. Tinai keton akan manatap anak tabiri tinduh idjä kongan, awang idjä njelo umure, akan parapah idjä ingähu akan Jehovah; sining handjewu keton akan manatap djetä. — (2.Mos.29,38.)

14. Keton akan mina hundjue genep handjewu akan parapah indu kinan saperdjahawen epa, tuntang undus sapertelo hin, hapan manampitik tunek tepong tä; djetä parapah indu kinan akan Jehovah, djetä tukas akan haradjur katatahi.

15. Patut olo manatap anak tabiri tä, tuntang parapah talo kinan, tuntang undus genep handjewu, indu parapah awang ingähu haradjur.

16. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: Amon radja manenga talo akan idjä biti karä anake, maka djetä palus indu bagin anake, djetä palus akan joresae.

17. Tapi amon iä manenga talo akan idjä biti karä olo ajue, djetä akae sampai njelon kaempas bewäi; limbah tä talo tä buli radja tinai, krana panatau ajue puna patut mohon akan anake bewäi.

18. Maka äla kea radja manduan talo idjä puna bagin olo arä, sampai marampas bagin äwen; malainkan idjä puna panatau ai iä patut malahi akan anake; uka äla djala-

han olo ajungku daraidaraia, genep biti bara puna pagangae.

19. Limbah tä iä magah aku sampai djalan tamä, idjä balikat bauntonggang, sampai karä karrong brasih tä, idjä ain imam, idjä manintu utara; maka itä! hetä aton äka hasansila, manintu barat.

20. Maka koae dengangku: Djetoh äka, idjä hetä karä imam akan maluntoh parapah tagal dosa tuntang parapah tagal kasalan; hetoh iä akan manjumap parapah indu kinan, mangat äla iä mamplua tä akan parantaran hila ruar, belä mangapähä olo arä.

21. Limbah tä iä magah aku blua akan parantaran idjä ruar, tuntang magah aku akan äpat puting parantaran tä; maka itä! intu genep puting parantaran tä aton parantaran korik tinai.

22. Genep puting parantaran tä äpaäpat aton tinai parantaran korik tuntang dapohan, äpat pulu hasa kamboe, telo pulu hasa kalombahe, sama ukure intu genep putinge äpat tä.

23. Aton pagare hakaliling äpat tä; hetä dapohan djari inampa, intu upon pagare tä hakaliling.

24. Maka iä hamauh dengangku: Djetoh äka dapohan, idjä hetä tonggon huma tä akan maluntoh parapah idjä injambalih ain olo arä.

BAGI 47.

Danum idjäbrasih; karä tikas saran tanah tä inukas.

1. Limbah tä iä magah aku haluli akan bauntonggang human

Hatalla; maka itä! kutoh danum nahasak bara penda gagelan lawang huma tä, idjä hila timor, krana baun huma tä manintu hila timor. Karä danum tä masoh bara pendae, bara gantaun human Hatalla, bara hila salatan mesbeh tä. — (Pangar.22,1.)

2. Limbah tä iä mimbit aku blua mahoroe bauntonggang hila utara, palus magah aku mangaliling hila ruar, sampai bauntonggang idjä ruar hila timor; maka itä! karä danum tä nahasak bara hila gantau.

3. Maka iä blua akan hila timor, tuntang tali ukur aton intu lengäe; tä iä mukur sakojan hasa, tuntang magah aku mahoroe danum, maka danum tä mandamandas buku laling.

4. Limbah tä iä mukure tinai sakojan hasa, tuntang manjoho aku mahoroe danum, tä danum tä mandamandas utut. Tinai iä mukure sakojan hasa, tuntang manjoho aku mahoroe, maka danum tä mandamandas kahang.

5. Tä iä mukure tinai sakojan hasa, tä djetä sungäi idjä djaton olihku mahoroe; krana danum tä handalem, sampai patut hanangoi, djaton tarahoroe hindai.

6. Maka koae dengangku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Limbah tä iä manduan aku akan tiwing sungäi tä tinai.

7. Amon aku sampai hetä tinai, maka itä! intu tiwing sungäi tä aton kutoh kajuh hasansila.

8. Tä iä hamauh dengangku: Karä danum toh mahasor akan Galilea hila timor, bara hetä djetä masoh akan padang randah; limbah tä djetä akan danau tä; djadi, amon djetä sampai danau tä, maka

karä danum danau tä mandjadi bahalap.

9. Toto, talo handiae idjä belom tuntang hagoet, urase idjä äka tantarang sungäi tä, akan belom, tuntang karä lauke bakapal; basa karä danum bahalap tä djari manantarang hetä, tä talo handiae akan mandjadi mangat tuntang belom, idjä äka tantarang sungäi tä.

10. Tinai arä olo palauk karäh mendeng hetä, bara Engedi sampai Englaim; hetä olo karäh manenan salambau, krana kutoh karä lauk hetä hakabeken ampie, sama kilau lauk hong tasik.

11. Tapi karä ajermati tuntang äku rumpur idjä hetä djaton akan mandjadi bahalap, djetä palus melai bakahing.

12. Maka intu saran sungäi tä hasansila karäh lembut karä ampin batang bua, idjä djaton akan baduroh dawae, atawa nalahäi buae; genep bulan iä karäh mamua tiheta; krana danume tä mahasor bara äka brasih; maka bua tä indu kinan, tinai dawae tä indu tatamba.

13. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djetoh tikas sarae, idjä tumon tä keton akan mambagi tanah tä akan duäwalas hamputan Israel; akan hamputan Josep patut duä kabagi. — (1.Mos.48, 5.)

14. Maka keton akan mambagi tä samasama akan genep hamputan; krana aku djari manggatang lengängku sumpah, handak manenga tanah toh akan tato keton, tagal tä tanah toh akan imbagi akan bagin keton.

15. Maka djetoh tikas saran tanah: hila utara bara tasik hai sa-

rae mahoroe Hetlon palus Sedad,

16. Hamat, Berota, Sibraim, idjä helat Damaskus dengan Hamat; tinai Hasertighon, idjä intu saran tanah Haweran.

17. Tumon tä sarae hetä bara tasik tikas Hasarenon, mamambai saran tanah Damaskus, tuntang saran tanah Hamat, idjä hila utara; djetä sarae hila utara.

18. Maka sarae hila timor keton akan mukur bara helat Haweran dengan Damaskus, tinai balikat Gilead, tuntang balikat taue Israel hong Jordan, tinai bara tapakan danau tä hila utara sampai hapus danau hila timor; djetä tikas sarae hila timor.

19. Maka tikas sarae hila salatan bara Tamar sampai danau äka kannaing tä hong Kades, tinai mamambai sungäi hetä, palus sampai tasik; djetä tikas sarae hila salatan. — (4.Mos.20,3.)

20. Maka tikas sarae hila barat, djetä tasik bara saran tanah hila salatan sampai tandipah Hamat; djetä tikas sarae hila barat.

21. Maka tanah tä akan imbagi keton akan karä hamputan Israel.

22. Keton akan batenong mambagi tanah tä akan bagin keton tuntang karä tamuäi, idjä belom marak keton, idjä djari manak mandjaria marak keton; äwen tä patut intu keton sama kilau awang puna baris Israel kea; olo tä akan ombo mandino bagi marak karä hamputan Israel.

23. Hindjä hamputan, idjä äka tamuäi tä melai, hetä keton akan manenga bagie akae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 48.

Prentah tahuu bagin tanah tä, tuntang
tahuu lewu brasih.

1. Maka djetoh aran karä ham-putan. Bara tapakan hila utara , balikat Hetlon sampai Hamat , Ha-sarenon tuntang saran Damaskus, timai hila utara balikat Hamat , djetä akan bagin Dan, bara timor palus barat.

2. Tinai mamambai bagin Dan
tä bagin Aser, bara timor palus
barat.

3. Mamambai bagin Aser tä
bagin Naptali, bara timor palus
barat.

4. Mamambai bagin Naptali tä
bagin Manase, bara timor palus
barat.

5. Mamambai bagin Manase tä
bagin Epraim, bara timor palus
barat.

6. Mamambai bagin Epraim tä
bagin Ruben, bara timor palus
barat.

7. Mamambai bagin Ruben tä
bagin Juda , bara timor palus barat.

8. Mamambai bagin Juda, bara timor palus barat, iä tä äka tä, idjä patut imbaris keton, idjä salawi kojan longkang sokah kalombahe, maka djedjue sama kilau djedjun karä bagin tanah beken kea, bara timor palus barat; maka äka brasih tä patut bentok hetä.

9. Maka äka, idjä patut keton mambarise bara äka tä tinai akan Jehowa kilau parapah, patut salawi kojan djudjue, tuntang sapulu kojan kalombahe.

10. Tanah brasili tä akan imam,
iä tä idjä djudjue hila utara sala-
wi kojan , tuntang kalombahé hila
barat sapulu kojan , tinai kalom-

bahe hila timor sapulu kojan, tinai djudjue hila salatan salawi kojan; maka äka brasih ain Jehowa patut intu bentok hetä.

11. Djetä akan karü imam, idjä imbaris imprasih, baris panakan Sadok, idjä djari manonggo aku totototo, djaton djari undur, kahum olo Israel djari undur, tun-tang olo Lewi tä diari undur kea.

12. Bagin tanah idjä kilau parapah tandjungan tä patut akae, äka idjä brasih haliac tä, mamambai tanah olo Lewi.

13. Maka bagin olo Lewi patut aton kea , mamambai bagin imam, salawi kojan djudjue, tinai sapulu kojan kalombahe; krana hapus djudjue salawi kojan , tuntang kalombahe sapulu kojan.

14. Maka äwen djaton tau man-djual belahe djetä, djaton kea tau manakiri atawa manjanda bagin tanahe tä, krana djetä puna bra-sih akan Jehowa.

15. Maka limä kojan tisan kalombahe, idjä djudjue salawi kojan tä, djetä djaton brasih, djetä akan äka lewu, mangat mangka-lewu hetä, tinai akan karä pata-tiae; maka lewu tä patut bentok hetä.

16. Djetoh ukur kahaie: hila utara äpat kojan limä ratus long-kang sokah, hila salatan äpat kojan limä ratus, hila timor äpat kojan limä ratus, hila barat äpat kojan limä ratus.

17. Maka akan karä patatai le-wu tä tangah telo ratus longkang sokah, hila utara tangah telo ratus, hila salatan tangah telo ratus, hila timor tangah telo ratus, hila barat tangah telo ratus.

18. Maka tisae hapamontong djuedjue idjä mamambai bagi brasili

tä , djetä sapulu kojan hila timor, tinai sapulu kojan kea hila barat, habambai dengan bagi idjä brasih tä; pangulih djetä akan balandjan olo idjä nguan lewu tä.

19. Maka bara karä hamputan Israel olo akan omba nguan lewu tä.

20. Tumon tä hapus bagin tanah idjä kilau parapah tä, idjä patut imbaris keton, patut salawi kojan longkang sokah lapak häpat, iä tä äka brasih tä tuntang äka lewu.

21. Maka idjä tisae hindai hampontong tapakan äka brasih tä tuntang bagin lewu , bara tapakan äka idjä imbaris tä, mandas puna saran tanah hila timor , tinai bara tapakan pontonge palus sampai puna saran tanah hila barat, idjä tempä bagi beken tä, djetä akan radja: bagi brasih tuntang huma brasih tä patut bentoke.

22. Hapamontong bagin olo Lewi, tinai hapamontong bagin lewu tä kea , idjä puna helat bagin radja, kakarä idjä helat bagin Juda dengan Benjamin, urauras akan radja.

23. Limbah djetä tumon toh bagin karä hamputan beken: bagin Benjamin, bara timor palus barat.

24. Tinai mamambai bagin Benjamin tä bagin Simeon, bara timor palus barat.

25. Mamambai bagin Simeon tä bagin Isaskar, bara timor palus barat.

26. Mamambai bagin Isaskar tä bagin Sebulon, bara timor palus barat.

27. Mamambai bagin Sebulon tä bagin Gad, bara timor palus barat.

28. Maka mamambai bagin Gad, hetä tikas saran tanah hila salatan, bara Tamar sampai danum äka kanjaing hong Kades, palus mamambai sungai hetä mandas tasik.

29. Djetä tanah, idjä patut imbagi keton akan karä hamputan olo Israel, djetä karä bagin äwen, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

30. Tumon toh kahain lewu tä: bila utara tangah limä kojan longkang sokah.

31. Maka karä bauntonggang lewu tä tumon aran karä hamputan Israel; telo bauntonggang hila utara; idjä akan Ruben, idjä akan Juda, idjä akan Lewi.

32. Tinai hila timor tangah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange; idjä akan Josep, idjä akan Benjamin, idjä akan Dan.

33. Hila salatan kea tangah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange; idjä akan Simeon, idjä akan Isaskar, idjä akan Sebulon.

34. Tinai hila barat kea tangah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange; idjä akan Gad, idjä akan Aser, idjä akan Naptali.

35. Djadi hanjawalas kojan longkang sokah hakaliling. Bara andau tä aran lewu tä karäh inggarä: Hetä Jehowa. — (43,7.— Masm.68,17.)

SURAT NABI

D A N I E L.

BAGI 1.

Saritan Daniel tuntang kolae tamput tawanan; iä imbelom hong Babel.

1. Hong njelo telo kahumj karadjaañ Jojakim, radja Juda, tä Nebukadnesar, radja Babel, dumah maranggar Jerusaleim, tuntang mangapong iä. — (2.Radja24,10.)

2. Maka pangkahai Tuhan manjaragh Jojakim, radja Juda, intu lengae, tuntang belahe karä ramon human Hatalla; maka iä manampute akan tanah Sinear, mimbit tä intu human dewae, karä ramo tä inae hong gudang dewae.

3. Maka radja manjoho Aspennas, mantir olo dalam ajue, mangat iä mintihe belahe anak olo Israel, idjä utus radja, tuntang anak pangeran, — (2.Radja20,18.)

4. Olo tabelia idjä djaton kasa-lan ampie, tapi idjä bakena baué, tuntang harati hong karä kapintar, patjäh hong karä kadji, idjä murah adjare, idjä apik mangat tau manonggo hong dalam radja, mangat olo madjar iä hong karä surat tuntang basan olo Kasdim.

5. Maka radja manukas akae panginae sining andau, bara bagin panginan ai kea, tuntang anggor ai; mangat äwen ihaga kalotä telo njelo, nakara limbah tä äwen akan haradjur manaharep baun radja.

6. Maka marak karä äwen tä

aton Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria, idjä hamputan Juda.

7. Maka mantir dalam tä mindah arae, Daniel inggaræ Beltsasar, Hananja Sadragh, Misael Mesagh, tinai Asaria Abednego.

8. Maka Daniel manukas hong atäie, iä djaton maku manjamar arepe hapan panginan radja tuntang anggore; tagal tä iä blaku intu mantir dalam tä, mangat äla iä akan manjamar arepe.

9. Maka Hatalla masih manjang Daniel intu baun mantir dalam tä.

10. Krana mantir dalam tä hamauh dengan Daniel: Aku mikäh tuangku, radja tä, idjä djari manukas panginan tuntang talo ihop keton; krana amon iä mitä dapit baun keton kusop bara karä budjang beken, idjä sama kabakase dengan keton, toto, takolokku tiwas intu radja awi keton.

11. Tä koan Daniel dengan Mel-sar, idjä djari iangkat mantir dalam mahundjun Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria:

12. Käläh kemä ikäi, rewarm, barang kapulu andau, tengah ramon tana bewäi indu kinan ikäi, tuntang danum indu ihop ikäi.

13. Limbah tä käläh riksa ampin ikäi, tuntang ampin karä budjang beken, idjä omiba kuman panginan radja; limbah tä käläh ikau mawi dengan rewarm tumon paitäm.

14. Maka iä tarima aughe hong perkara tä, iä mangkemä äwen kapulu andau.

15. Maka limbah kapulu andau tä olo mitä ampin äwen tä bahalap, iä baseput bara karä budjang beken, idjä ompat panganan radja.

16. Tä, maka Melsar mobah panginae tuntang anggor idjä inukas akae, manenga akae ramon tana bewäi.

17. Maka akan budjang äpat tä Hatalla manenga kapantas tuntang kaharati hong karä surat, tuntang kapintar; tinai akan Daniel iä manenga kaharati huang karä ampin paitä tuntang nupi.

18. Djadi, amon katika djari hapus, idjä inukas radja, mangat äwen manaharep iriksa, maka mantir dalam magah äwen manaharep baun Nebukadnesar.

19. Tuntang radja hakotak dengan äwen, maka marak karä äwen iä djaton sondau idjä sama kilan Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria; tä äwen mandjadi mantir radja.

20. Maka hong karä perkara bahlili, idjä iisek radja intu äwen, iä mitä äwen tä sapulu lipet kapintare bara karä olo tamat tuntang pintar hapus karadjaan ai.

21. Maka Daniel melai hetä sampai njelo idjä, kahum karadjaan Kores. — (6,28.)

BAGI 2.

Daniel marima nupin Nebukadnesar tahuu karä tilap karadjaan.

1. H_ong njelo duä kahum karadjaan Nebukadnesar, maka Ne-

bukadnesar nupi, sampai huange sabanen, balalu tirohe balange.

2. Tä radja manjoho olo mangahau karä nudjum, tuntang idjä harati bintang, tinai tabit, karä olo Kasdim, mangat masuman akan radja nupie tä. Maka karä olo tä manalih, palus manaharep baun radja.

3. Tä radja hamauh dengan äwen: Aku toh djari nupi, maka hnangku sabanen handak katawan narai nupingku tä.

4. Tä tombah karä olo Kasdim tä, sambil hamauh dengan radja hapan basa Aram, koae: O radja, käläh ikau belom katatahi! Suman nupim tä akan rewar, tä ikäi handak marima akam.

5. Maka tombah radja, sambil hamauh dengan olo Kasdim tä: Nupingku tä kalapeangku; amon keton djaton masuman akangku nupi tä tuntang rimae, toto, keton palus inasang, tuntang human keton ingarak mandjadi äka tai.

6. Tapi amon keton masuman akangku nupi tä tuntang rimae, tä keton karäh mandino kutoh panenga, panatau tuntang horumat bara aku; tagal tä, suman akangku nupi tä tuntang rimae.

7. Tombah äwen tinai, koae: Käläh radja masuman nupie akan reware, tä ikäi handak masuman rimae.

8. Tombah radja, koae: Toto, gitangku keton handak marandjar, basa keton katawan nupingku tä djari kalapeangku.

9. Amon keton djaton masanan nupingku tä akangku, toto, hukum keton sama bewäi, basa keton tantai handak masuman augh tandjaro tuntang etek akangku, handak mampalajau katika bewäi;

tagal tä, suman akangku nupingku tä, tä aku tau katawan, idjä keton marima tä toto kea.

10. Tä karä olo Kasdim tä tombah augh radja, sambil hamauh, koae: Dialo idjä biti hong hapus kalunen, idjä tau masuman tumon augh radja. Tagal tä puna djaton kea aton radja, alo kilekilen kwasa kahaie, idjä manjoho nudjum, atawa olo idjä harati bintang, atawa olo Kasdim talo kalotä.

11. Krana perkara, idjä injoho radja tä, tangkalau bahali, djaton beken idjä tau masuman tä akan radja, baja karä dewa tä, idjä puna djaton olo kalunen toh.

12. Tagal tä radja paham blait, hasep kasangite, palus iä maren-tah, nakara karä olo pintar hong Babel lepah impatäi.

13. Sana prentah tä inenga, olo pintar impatäi; maka olo mang-gau Daniel tuntang karä kolae kea, mangat mampatäi iä.

14. Tä Daniel hamauh tuntang pintar aughe dengan Ariogh, mantir dalam radja, idjä djari hagoet mampatäi karä olo pintar hong Babel.

15. Tombah iä, sambil hamauh dengan Ariogh, mantir radja tä: Buhen hukum salenga kalotä iawi radja? Maka Ariogh manjarita perkara tä akan Daniel.

16. Tä Daniel tamä, palus blaku intu radja, mangat iä manukas katika acae, nakara iä masanan riman nupin radja.

17. Limbah tä Daniel buli humae, masanan perkara tä akan karä kolae, Hananja, Misael äwen telo Asaria tä:

18. Mangat äwen blaku asi intu Hatallan langit tagal perkara idjä basilim tä, mangat Daniel tun-

tang karä kolae äla tamput matäi tuntang tisan karä olo pintar hong Babel.

19. Tä, maka huang talo paitä hamalem talo basilim tä insuman akan Daniel; tä Daniel manara Hatallan langit.

20. Tombah Daniel, koae: Käläh aran Hatalla inara bara kata-tahi palus katatahi, krana iä Tempon karä kapintar tuntang kwasa.

21. Iä mobah karä katika tuntang wajah, iä manipas radja, tinai iä mandähen radja, iä manenga kapintare akan olo pintar, tuntang kaharatie akan olo harati;

22. Iä mangarinah talo idjä bahali tuntang basilim, iä katawan talo idjä kaput, krana hong iä puna uras blawa.

23. Aku manarimakasih intu ikau, tuntang manara ikau, o Hatallan karä tatoku, basa ikau djari manenga akangku kapintar tuntang kwasa, tinai djari masanan akangku toh kea talo, idjä djari ilaku ikäi intu ikau, krana ikau djari masanan akan ikäi perkaran radja tä.

24. Tagal tä Daniel mananggoh Ariogh, idjä djari injoho radja mampatäi karä olo pintar hong Babel; iä manalih, sambil hamauh dengae kalotoh: Äela mampatäi olo pintar hong Babel, tapi käläh agah aku manaharep radja, tä aku handak marima akan radja.

25. Tä Ariogh gulogulong magah Daniel manaharep radja, sambil hamauh dengae kalotoh: Aku djari sondau olo idjä biti, baris tawaman bara Juda, idjä handak masuman riina tä akan radja.

26. Tombah radja, sambil hamauh dengan Daniel, idjä bagarä Beltsasar: Toto, ikau tau masuman

akangku nupingku tä. tuntang rimae?

27. Koan Daniel, tombah augh radja: Talo basilim tä, idjä injoho radja, toto karä olo pintar, karä nudjum, karä olo idjä katawan bintang, tuntang karä tabit puna djaton tau masanae akan radja;

28. Tapi aton Hatalla hong langit, idjä mangarinah karä talo basilim, iä djari masanan akan radja Nebukadnesar talo, idjä akan mandjadi rahian dapit; nupim tä, talo paitä hambaruan metoh ikau batiroli, klotoh:

29. Ikau, o radja, metoh hong sasurom, maka lembut pikirm tahuu karä talo idjä akan mandjadi rahian; tä iä, idjä mangarinah talo basilim, djari masuman akam talo idjä akan mandjadi.

30. Maka akangku toh talo basilim tä djari insuman kea, djaton awi kapintar hong aku paham bara hong karä olo awang belom, tapi mangat rimae tä insanakan akan radja, uka ikau katawan pikir atäim tä.

—(1.Mos.41,16.)

31. Ikau, o radja! djari mitä talo, ampin hampatong hai; hampatong tä bahalap tuntang paham sangkowonge; djetä mendeng tan-dipah ikau, ampie bakaikäikäh.

32. Takolok hampatong tä uras bulau bahalap, usoke tuntang lengäe salaka, knaie tuntang kahange uras tambaga;

33. Buntise sanaman, maka paie sanaman häwoi petak bata.

34. Djetä idjä gitam, sampai aton batu idjä kabawak lawo djaton awi lengän olo, iä tä manepä pain hampatong tä, idjä sanaman häwoi petak bata, palus mamparotek.

35. Tä rotek ratarata, sanaman haiak petak bata, tambaga, salaka

tuntang bulau, uras kilau tikil intu karaian musim pandang, palus ri-wut manariupe, äkae djaton sondau akae tinai; tapi batu, idjä djariri manepä hampatong tä, mandjadi bukit hai, sampai manjuang sale-pah kalunen.

36. Djetä nupim; maka rimae ikäi handak masuman toh akan radja.

37. Ikau, o radja! aton radjan karä radja, krana Hatallan langit djari manenga karadjaan akam, tinai kaabas, kwasa tuntang horumat;

38. Hapus karä äka idjä iukong olo kalunen, tuntang karä meto padang, tinai karä burong penda langit lä djari mandjuluke intu lengäm, lä djari mangkat ikau indu marentah talo handiai tä; ikau takoloke idjä bulau tä.

39. Maka rahian bara ikau karadjaan beken karäh lembut, tapas bara ajum; limbah tä karadjaan idjä telo, idjä tambaga tä, idjä karäh marentah mahundjun hapus kalunen.

40. Maka karadjaan idjä äpat karäh batekang kilau sanaman; tuntang kilau sanaman mamparotek mampalah talo handiai, kilau sanaman marusak karä talo: kalotä karadjaan djetä kea akan mamparotek tuntang mangarak.

41. Maka idjä djari gitam paie tuntang tundjok paie häwoi petak bata dengan sanaman, djetä, basa karadjaan tä habagi, tapi kadähen sanaman karäh melai huange, kilau ikau djari mitä sanaman tä häwoi dengan petak bata.

42. Tinai tundjok paie tä belahe sanaman, belahe petak bata, djetä, karadjaan tä belahe batekang, belahe karetap.

43. Maka idjä djari gitam sana-

man tä häwoi petak bata, djetä, basa äwen karäh hadjelut isi dalaе, tapi äwen djaton kea toto bulat, kilau sanaman djaton tau häwoi deng-an petak bata.

44. Maka intu katika karä radja djetä, tä Hatallan langit karäh mampalembut karadjaan, idjä palus katatahi djaton akan bakarak, karadjaan tä djaton karäh mohon akan olo beken; djetä karäh mamparotek karä karadjaan, palus mampalomose, tapi idjä iä akan dähen palus katatahi. — (*Masm.2.*)

45. Tagal tä ikau djari mitä batu idjä kabawak lawo bara bukit, djaton awi lengän olo, idjä mamparotek sanaman, tambaga, petak bata, salaka, bulau; pangkahai Hatalla djari masuman akan radja talo, awang akan mandjadi rahian dapit; maka nupi tä toto, tuntang rimae tantu.

46. Tä radja Nebukadnesar mahingkep, manjontop baue, palus manjembah Daniel, hiaik manjoho olo maluput akae parapah indu kinan, tuntang garo mangat ewaue, tinai parapah talo ihop.

47. Maka koan radja, tombah augh Daniel, sambil hamauh: Toto haliae, Hatallan keton toto Hatallan karä hatalla, iä Tuhan karä radja, iä idjä mangarinah talo basilim, basa ikau djari tau masanan talo basilim toh.

48. Maka radja paham mangkat Daniel, tuntang manenga akae kutoh panenga barega, palus mangkat iä marentah hapus bagin tanah Babel, tinai iä mandjadi mantir pamutjok mahundjun karä olo pintar hong Babel.

49. Maka Daniel blaku intu radja, mangat mangkat Sadraghi, Mesagh äwen telo Abednego, uka

marentah bagin tanah Babel; tapi Daniel melai intu dalam radja.

BAGI 3.

Kolan Daniel telotelo tä hong pangkat apui.

1. Maka radja Nebukadnesar manjoho olo manampa hampatong bulau, kagantonge djahawen pulu hasa, kalombahé djahawen hasa, djetä impendenge hong padang Dura, hong tanah Babel.

2. Maka radja Nebukadnesar manjoho olo mamumpong karä wakile, karä panggawae, karä mangkubumi, karä sahebar, karä mantir panataue, karä mantir basara, karä sukataris, tuntang karä olo idjä kwasa hong tanah, mangat äwen tä manalih, omba manjaki hampatong tä, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar.

3. Tä aton hapumpong karä wakil, panggawa, mangkubumi, sahebar, mantir panatau, mantir basara, sukataris, tuntang karä olo idjä kwasa hong tanah, mangat omba manjaki hampatong, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar; äwen tä mendeng naharep hampatong tä, idjä djari impendeng Nebukadnesar.

4. Maka mandur aton mantehau hai aughé, koae: Toh insuman akan keton, karä utus olo, karä djalahan, karä hamputan samandai!

5. Sana keton mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä ampin talo usik awang beken, tä keton patut mahingkep manjembah hampatong bulau tä, idjä

djari impendeng radja Nebukadnesar.

6. Maka äweäwe idjä djaton mahingkep, tuntang manjembah, iä palus tä kea karäh inganan huang pangkat apui idjä gaudagan-dang.

7. Tä, sana iä mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, tuntang augh karä ampin talo usik beken, maka karä hamputan, djalaham tuntang utus olo mahingkep, manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar.

8. Maka palus isut olo Kasdim manalih, mandawa olo Jehudi tä:

9. Iä masuman akan radja Nebukadnesar, koae: Käläh radja belom katatahi!

10. Ikau, joh radja, djari manenga prentah, olo handiai, sana mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä ampin talo usik beken tä, patut mahingkep, manjembah hampatong bulau tä:

11. Tuntang äweäwe idjä djaton mahingkep palus manjembah, iä tä patut inganan akan pangkat apui idjä gandagandang.

12. Maka aton hetä isut olo Jehudi, idjä djari iangkatni maren-tah bagin tanah Babel, iä tä Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego: karä äwen tä. joh radja, djaton djari paraba ikau, tuntang dewam tä djaton iä maku mahorumat, iä djaton manjembah hampatong bulau tä, idjä djari im-pendengm.

13. Tä Nebukadnesar hamauh, tuntang kalait kasangite hasep, manjoho manduan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego naba-

rep iä; tä äwen telo tä induan na-harep radja.

14. Maka tombah Nebukadnesar, sambil hamauh dengan äwen: Kilen, tantai keton, joh Sadragh, Mesagh, Abednego, djaton maku mahorumat dewangku, djaton ma-ku manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendengku?

15. Toh, palus tatap arep keton; sana keton mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä talo usik beken tä, palus ma-hingkep, sembah hampatong tä, idjä djari inampaku: tapi amon keton djaton manjembah, toto, palus tä keton inganan huang pangkat apui idjä gandagandang; käläh ita mitä, äwe Hatalla tä, idjä tau maliwus keton bara lengängku?

16. Maka tombah Sadragh, Me-sagh äwen telo Abednego, sambil hamauh dengan radja Nebukadnesar: Dia usah ikäi tombah tagal perkara toh.

17. Amon patut kalotä, toto, Hatallan ikäi, idjä injembah ikäi, kutoh kwasaé maliwus ikäi bara pangkat apui, tinai bara lengäm, o radja!

18. Tapi paribasa dia, brangai kea, käläh ikau katawan kea, o radja! ikäi puna djaton maku mahorumat dewam, djaton maku manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendengm.

19. Tä Nebukadnesar sabak ka-sangite, gagaritat baue dengan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego: balalu iä manjoho olo, ma-maham pangkat apui ti hangkudju lipet bara puna tikase.

20. Tinai iä manjoho isut olo tagap, idjä pangkaabase hong ha-

pus kawae, mangat mamasong Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, palus mandjakah iä akan pangkat apui idjä gandagandang.

21. Tä äwen tä imasong tuntang kampohe, tuntang saraware, salutupe, tinai karä pakaiae beken, palus olo mandjakah äwen bentok pangkat apui idjä gandagandang tä.

22. Maka basa prentah tä paham karas, apui tä djari imahum haliái, maka njalan apui mama-dok mampatái olo tä, idjä mandjakah Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego.

23. Tapi amon äwen telo, Sadragh, Mesagh, Abednego tä djari lawo bentok apui idjä gandagan-dang tä, tuntang pasonge,

24. Tä, maka radja Nebukadnesar sabanen angate, iä badjeleng mendeng, sambil hamauh dengan karä mantir ajue: Dia ita djari manjoho telo biti indjakah hong bentok apui tä, tuntang pasonge? Tombah äwen tä, sambil hamauh dengan radja: Toto, o radja!

25. Tombah iä, koae: Itä, aku mitä äpat biti uras bengkak manandjong hong bentok apui, djaton iä buah kapähä enen; maka ampin idjä bara äwen äpat tä kilau baris Hatalla. — (Jes.43,2.)

26. Tä Nebukadnesar manggapi lowang pangkat apui, tuntang mambawa, koae: Joh Sadragh, Mesagh, Abednego, keton idjä rewar pangkahai Hatalla! blua palus kantoh. Tä, maka Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego palus blua bara bentok apui.

27. Tä karä wakil, karä pang-gawa, karä mangkubumi tuntang karä mantir basara ain radja ha-pumpong, palus mariksa äwen tä:

tä iä mitä apui djaton djari bara kwasa mawi berenge, baluae mahin djaton bakahu, tinai kampohe mahin djaton hasalä, ewau apui mahin djaton.

28. Tä koan Nebukadnesar: Karä tara akan Hatallan Sadragh, Mesagh tuntang Abednego, idjä djari manjoho malaikat ajue, maliwus reware idjä harap iä, tuntang malawan prentah radja, sampai mandjuluk arepe, uka iä äla mahorumat manjembah hatalla beken, sala bara Hatallan ai.

29. Tagal tä prentah inengaku, olo handiai, brangai ungkupe tuntang utuse, äweäwe idjä bahamji hamauh mamapa Hatallan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, iä akan inasang, tuntang humae akan inampa mandjadi äka tai; krana djaton Hatalla beken, idjä tau maliwus kalotä.

30. Maka radja manenga kwasa hai haream akan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego hong tanah Babel.

BAGI 4.

Surat radja Nebukadnesar manjarita nupie tuntang iä gila.

1. Radja Nebukadnesar akan karä utus olo, akan karä djalahan tuntang ungkup, idjä hong hapus kalunen: käläh kasanang keton djadjanan paham.

2. Kamäängku, bahalap aku masuman karä kata tuntang talo heran, idjä djari ilalus pangkahai Hatalla intu aku.

3. Krana karä kata paham hai, tuntang gawi heran ajue paham kwasas; karadjaan ajue puna karadjaan

idjä katatahi, tuntang iä marentah haradjur girirmanggirir.

4. Aku, Nebukadnesar, sang-komku sanang hong humangku, tuntang sabuku bahalap bewäi hong dalamku,

5. Maka aku aton nupi, idjä manjabanen aku, karä tirokku idjä ingarangkaku hong sasurongku tagal paitä hambaruangku tä mampikäh aku.

6. Balalu aku manjoho manduan karä olo pintar hong Babel naha-rep aku, mangat marima nupingu-ku tä akangku.

7. Tä aton dumahi karä nudjum, karä olo idjä harati bintang, karä olo Kasdim tuntang tabit, palus aku masuman nupingu-ku tä akan äwen, tapi iä djaton tau marima akangku:

8. Sampai tepe Daniel manaha-rep aku, idjä inggarä Beltsasar, tu-mon aran dewangku tä, idjä huang iä tä aton Rogh Hatalla idjä brasih: palus aku manjarita nupingu-ku tä acae, koangku:

9. O Beltsasar, ikau idjä man-tir karä nudjum, basa aku kata-wan Rogh Hatalla idjä brasih aton hong ikau, tuntang djaton talo basilim idjä bahali akam, maka aku masuman nupingu-ku, paitä hambaruangku tä, hapus horoe.

10. Maka paitä hambaruangku, sangkom aku hong sasurongku, kalotoh: aku mitä, itä! aton batang kaju hong bentok petak, idjä paham gantong tuntang hai.

11. Batang tä sasar gantong hai, sampai tahandjungae tambuket la-ngit, mangadjang hapus saran ka-lunen.

12. Dawae bahalap, buae baka-pal, tuntang ai ombet panginan akan talo handiai: intu péndaе ka-

rä meto padang sondau kandjungen, tinai karä burong penda langit tingkep intu edae, karä talo belom kuman bara iä.

13. Tinai aku mitä hong paitä hambaruangku, metoh aku hong sasurongku, maka itä! olo panonggo idjä brasih idjä biti mohon bara langit:

14. Iä mantehau pähes, sambil hamauh kalotoh: Sempong batang tä, tetek karä edae, parut karä dawae, taburan karä buae, sampai karä meto idjä pendae hadari bara iä, tuntang karä burong awang intu edae;

15. Tapi batange tuntang uhate naughe intu petak; tapi imasong dengan rantai sanaman tambaga iä akan menter marak oru hong pa-dang, ambon bara langit akan mam-bisa iä, tinai bagin panginae ka-rä oru hong petak hindjü karä meto.

16. Atäie akan hobah, djaton kilau atäi olo hindai, baja atäi me-to inenga acae, sampai djari hapus udju njelo.

17. Perkara tä djari inukas awi karä idjä panonggo tä, tuntang augh toh djari ingarangka awi karä idjä brasih, mangat karä olo idjä belom akan kasene, tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang iä idjä manenga tä akan idjä kahandake, alo idjä korik ha-liae lä manggatang akan tä.

18. Kalotoh nupingu-ku, aku radja Nebukadnesar: toh, käläh ikau, o Beltsasar, suman rimac tä, basa karä olo pintar hong karadjaangku djaton tau marima tä akangku; tapi ikau tau bewäi, basa Rogh Hatalla idjä brasih aton hong ikau.

19. Tä maka Daniel, idjä bagarä Beltsasar, kilau sabanen huange idjä djam katahie, karä tiroke sas ar mampikäh iä. Tombah radja, sambil hamauh: O Beltsasar, äla nupi tä tuntang rimae mampikäh ikau. Tombah Beltsasar, koe: Kajah, tuangku! käläh djaka nupi toh buah karä idjä basingi ikau, djaka rimae manintu karä musohm.

20. Batang kaju idjä djari gitam tä, idjä djari gantong hai, idjä tahandjungae tempä langit, idjä mangadjang hapus petak,

21. Idjä bahalap dawäe, tuntang bakapal buae, tuntang idjä ai ombet panginan akan talo han diai, idjä pendae äka karä meto padang, idjä intu edae karä burong penda langit manjarangan:

22. Djetä ikau, o radja, ikau idjä djari hai tuntang kwasa; kra na kahaim djari indahang sampai kilau tambuket langit, tuntang kwasam sampai saran petak.

23. Maka idjä gitan radja, idjä panonggo brasih mohon bara langit, idjä hamauh: sempang batang tä, rusak iä, tapi naughe batange tuntang uhate melai hong petak, tapi djetä tuntang rantai sanaman tam baga akan menter marak oru hong padang, tuntang bisa awi ambon bara langit, tinai bagin panginae hindjä meto padang, sampai hapus udju njelo:

24. Djetoh rimae, o radja! djetoh tukas Idjä Pangkahai tä handak mawi tuangku radja:

25. Ikau karäh inolak bara marak olo, äkam akan hindjä meto padang, olo karäh manjoho ikau kuman oru hong tana kilau sapi: tä ikau karäh imbisa ambon langit: maka hapus udju njelo ikau ka-

lotä, sampai ikau kasene, tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang lä manenga tä akan idjä kahandake.

26. Tinai augh idjä injewut tä: batang tuntang uhat batange tä naughe melai, — iä tä: karadjaam magon dähen tinai, limbah ikau djari mangaku kwasan Tempon langit tä.

27. Tagal tä, o radja, käläh mangilak tirokku, lekak arepmi bara karä dosam awi katetek, tinai bara karä kadarhakam, awi ikan masi olo tjalaka, ajaajau kasanangmipandjang tinai.

28. Maka talo handiai tä tulus mawi radja Nebukadnesar.

29. Krana limbah duäwalas bulan, metoh iä manandjong hong dalame intu Babel,

30. Maka radja hamauh, koe: Djaton djetoh Babel idjä hai tä, idjä djari imangungku akan äka karadjaan, hapan kutoh kwasangku, tinai akan horumat kahaingku!

31. Hindai bewäi aughe tä lepah blua baia njaman radja, gap augh lawo bara langit, koe: Toh insuman akam, o radja Nebukadnesar, karadjaam djari nihau bara ikau.

32. Ikau karäh inolak bara marak olon, tinai äkam akan hindjä karä meto padang, olo karäh manjoho ikau kuman oru kilau sapi, sampai udju njelo karäh hapus, sampai ikau mangaku tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang lä manenga djetä akan idjä kahandake.

33. Palus djam tä kea augh tä tulus mawi Nebukadnesar, krana

iä inolak bara marak olon, palus kuman oru kilau sapi, tuntang ambon langit mambisa berenge, sampai bulue pandjang kilau bulun burong nasar, tuntang siloe kilau silon burong.

34. Limbah karä njelo tä maka aku, Nebukadnesar, manggatang matangku akan langit, krana akal-ku djari haluli tinai akangku; tä aku manara Idjä Pangkahai tä, tuntang mahorumat mampahai Iä idjä belom palus katatahi, basa kwasae puna dähen haradjur, tuntang karadjaan ajue girirmang-girir.

35. Karä olo idjä mukong hampus petak kilau djaton intu iä: iä mawi tumon kahandak ajue hapan karä kawan talo hong lang-it, tuntang karä olo idjä mukong petak, djaton idjä biti idjä tau manangkis lengëe, .atawa idjä tau hamauh dengae: narai gawim?

36. Hembern tä karä akalku haluli akangku, tinai kwasan kara-djaangku tuntang kahai dengan horumatzku haluli akangku; karä mantirku, karä olo ajungku idjä kwasa manalih aku, palus aku indähen tinai huang karadjaangku, tuntang kahaingku indahang ha-ream tinai.

37. Toh, maka aku, Nebukadnesar, mampahai manara Radjan langit, krana karä gawie uras toto, karä djalan ai uras budjur; tinai iä toto kwasa mamparandah karä olo badjoho.

BAGI 5.

Radja Belsasar marajap palus rusak.

1. Radja Belsasar manampa

pangiman hai akan sakojan man-tir pamutjok ajue, tuntang iä mi-hop anggor intu baun mantire sakojan tä.

2. Maka amon Belsasar djari buah anggor, tä iä manjoho man-duan karä sangkir bulau salaka, idjä djari irampas liau bapac Nebukadnesar bara human Hatalla, idjä bihin hong Jerusalem; man-gat radja, tuntang karä mantire idjä kwasa, mihop hapa tä, tun-tang karä sawae, tinai gundike.

3. Tä olo mimbit akae karä sangkir bulau, idjä djari irampas bara human Hatalla, idjä bihin hong Jerusalem; maka radja, tun-tang karä mantire idjä kwasa, tuntang karä sawae, tinai gundike, mihop hapan tä.

4. Äwen mihop anggor, tun-tang manara karä dewae, hatallae tä idjä inampae bulau, salaka, tambaga, sanaiman tinai batu.

5. Hembern tä kea tundjuk aton mamala, kilau tundjuk lengän olo. djetä manjurat hong sapun din-ding human radja, tandipah sa-rangan sumbo; maka radja mitä lengä tä idjä manjurat.

6. Tä radja kalakalas ampin baue, tuntang iä sabanen angat huange; kahange hagendjäh, sam-pai utute plintikplantak.

7. Palus radja mantehau hai aughe, manjoho manduan karä olo idjä harati bintang, karä olo Kas-dim tuntang nudjum; tä koan radja dengan karä olo pintar hong Babel: Äweäwe idjä tau mambasa bintik tä, tuntang masanan rimae akangku, iä karäh imakaian deng-an baludu, tuntang rantai bulau akan ujate, palus iä indu tuan idjä turon telo hong karadjaan toh.

8. Tä karä olo pintar ain radja tamä; tapi äwen djaton tau mambasa bintik tä, atawa masuman rimaec akan radja.

9. Tä radja Belsasar sabanen haream, tuntang baue kalas lali, tinai karä olo kwasa ajue djungun kea.

10. Maka tagal augh radja tuntang karä olo ajue idjä kwasa, indu radja tamä human panginan. Tä koan indu radja: O radja, käläh belom katatahi; äla tirokmampikäh ikau, äla baum hobah kalas.

11. Aton olo idjä biti hong karadjaam, idjä huang iä aton Rogh Hatalla idjä brasih; krana metoh pangereng liau bapam djari sondau hong iä kalawa, akal kapintar, kilau kapintar Hatalla; tagal tä liau bapam, radja Nebukadnesar, djari mangkat iä mandjadi kapalan karä tabit, olo idjä harati bintang, olo Kasdim tuntang nudjum; kakai gawin liau bapam, o radja.

12. Basa djari sondau hong iä rogh idjä hai, tuntang kaharatin olo idjä marima nupi tuntang maleläi, tinai mengkak bohol, iä tä hong Daniel, idjä inggarä radja Beltsasar aerae; toh, käläh soho olo mangahau Daniel, iä karäh marima tä.

13. Tä Daniel imbit naharep radja. Maka radja hamauh dengan Daniel, koae: Aton ikau toh Daniel, idjä baris Juda awang tawanan tä, idjä djari inamput liau apangku, radja tä, bara Juda?

14. Aku djari mahining olo masuman ikau, ikau toh aka Rogh Hatalla, tuntang kalawa, kaharati, dengan paham kapintar aton hong ikau.

15. Toh, karä olo pintar, tuntang idjä harati biutaung djari imbit naharep aku, mangat mambasa bintik tä, haiak marimae akangku: tapi äwen djaton tau marima karä augh tä.

16. Tapi aku djari mahining ikau, ikau tau marima talo, tuntang mengkak bohol. Toh, amon ikau tau mambasa biutik tä, tuntang marima akangku, maka ikau karäh imakaian hapan baludu, tuntang rantai bulau intu ujatm, balalu ikau indu tuan idjä turon telo hong karadjaan toh.

17. Tä tombah Daniel, sambil hamauh dengan radja: Naughe ramom akam bewii, tengah panengam akan olo beken; aku handak mambasa kea surat tä akan radja, tuntang marimae acae.

18. Hming, o radja! Pangkahai Hatalla djari manenga akan liau bapam Nebukadnesar kara-djaan, kwasa, horumat tuntang kahai.

19. Tagal kahaie tä, idjä djari menga akac, maka karä utus olo, karä djalahan tuntang hamputan hagendjäh, mikäh intu baue; idjä kahandake, impatäie; idjä kahandake, imbelome; tinai idjä kahandake, iangkate; idjä kahandake, imparandahe.

20. Tapi metoh iä mampadjoho arepe, tuntang atäie hai awi kaledjake, tä iä inganan bara padadnan karadjaac, tuntang horunate nihau bara iä.

21. Balalu iä inolak bara marak olon, timai atäie injama dengan atäi meto, akae hindjä kalidai hutan; olo manenga oru akae kilau akan sapi, tuntang bitie im bisa ambon bara langit, sampai iä mangaku, Hatalla, Idjä Pangkahai tä, toto

kwasa mahundjun karä karadjaan
olo kalunen, tuntang Iä mang-
kat akan tä idjä kahandake.

22. Maka ikau idjä anake, o Bel-
sasar, djaton djari mamparandah
ataim, alo ikau djari katawan ka-
rä talo tä.

23. Tapi ikau djari mampadjoho
arepm manawah Tempon langit,
tinai karä milik humae tä djari
imbit akam, ikau tuntang karä
mantirm idjä kwasa, tinai karä sa-
wam tuntang gundikm, keton dja-
ri mihop anggor hapan tä, tun-
tang keton djari manara karä de-
wa idjä salaka, bulau, tambaga, sa-
naman, kaju tuntang batu, idjä
djaton tau mitä, djaton tau mahi-
ning, djaton tau harati; tapi Ha-
talla tä, idjä hong lengë äka ta-
hasengm, tuntang karä djalam hong
kwasan ai, djetä djaton ikau djari
mahorumate.

24. Tagal tä Iä djari manjoho
lengä tä, tuntang surat tä, idjä
imintik hetä.

25. Maka djetoh augh surat, idjä
imintik hetä: Mene mene, tekel,
uparsin.

26. Tuntang djetoh riman karä
angh tä: Mene, rimae: Hatalla
djari mitong karadjaam, tuntang
mahapus tä.

27. Tekel, rimae: ikau djari inim-
bang hong dasing, tuntang ikau
pahalau mahian.

28. Peres, rimae: karadjaam djari
imbagi, hajak inenga akan olo Me-
dai tuntang Parsi.

29. Tä Belsasar manjoho olo
makaian Daniel hapan baludu,
tuntang mangkepan rantai bu-
lau intu ujate, tinai olo mante-
hai hai aughe masuman iä tuan karä
idjä turon telo hong karadjaan
tä.

30. Tapi alem tä kea Belsasar.
radjan olo Kasdim, impatäi.

BAGI 6.

Daniel iliwus bara karandan singa.

1. Maka Darius, olo Medai tä,
manduan karadjaän, metoh iä dja-
hawen pulu duä njelo hirah umure.

2. Maka kamäan Darius, käläh
iä mangkat saratus duä pulu wa-
kile mahundjun hapus karadjaan;

3. Tinai mahundjun karä äwen
iä mangkat telo gindal, tuntang
idjä pangkahai bara äwen telo tä,
djetä Daniel; akan gindal tä karä
wakil patut masuman karä itonge,
uka radja äla rugi.

4. Maka Daniel ingilak bara
karä gindal tuntang wakil, basa
huange pintar bahalap, tinai radja
handak mangkat iä mahundjun ha-
pus karadjaan.

5. Tä karä gindal tuntang wakil
mimpa kalinda, mangat tau mawi
Daniel tagal perkaran karadjaan;
tapi äwen djaton tau sondau buku
atawa kasalae enen, krana iä budjur
toto, tuntang kalangkah atawa ka-
salan djaton tarasondau hong iä.

6. Tä koan äwen tä: Toto, ita
djaton sondau buku mawi Daniel
tä, amon djaton tagal agamae.

7. Tagal tä karä gindal tuntang
wakil batawotawon manilih radja,
sambil hamauh dengae kakai: O
radja Darius! käläh belom kata-
tahi.

8. Angat karä mangkubumi.
karä wakil tuntang mantir hai,
hai mantir basara, tinai karä
panggawa, bahalap amon prentah
radja inenga, tuntang augh prentah
tä.

tä karakaras toto, idjä kalotoh: olo handai idjä dalam telo pulu andau bahanji blaku talo enen intu barangai dewa atawa olon, sala bara intu ikau, o radja, iä tä akan ilaboh hong karandaan singa.

9. Toh, o radja, käläh mandähen prentah tä, tuntang manan-djeman tjap, idjä djaton tau iobah tinai, tumon hadat olo Medai tuntang Parsi, idjä puna djaton tau iobah.

10. Tumon tä radja Darius mantjatjak surat prentah tä.

11. Maka amon Daniel mahining prentah kalotä djari inenga, tä iä tamä humae; maka intu karong loteng ajue karä panjengok idjä manintu Jerusalem habangah; han-telo idjä andau iä mandäko utute, blaku doa tuntang manarimakasih intu Hatallae, sama kilau gawiebihin kea.

12. Tä karä olo tä batawotawon dumah, palus sondan Daniel blaku doa, tuntang musok Hatallae.

13. Balalu äwen manalih, hamauh dengan radja tahu prentah radja tä, koae: Dia ikau djari mantjatjak prentah, genep olo, idjä dalam telo pulu andau bahanji blaku talo enen intu bararangai dewa atawa olon, sala bara intu ikau, o radja, iä tä akan ilaboh hong karandaan singa? Tombah radja, koae: Toto, prentah tä bantantu, tumon hadat olo Medai tuntang Parsi, djaton tau iobah tinai.

14. Tä koan äwen, tombah aughe radja: Daniel, anak baris tawanana bara Juda, djaton djari paraba ikau, o radja! tuntang djaton kea prentah tä, idjä djari intjatjakm, tapi hantelo genep andau iä blaku doa bewäi.

15. Amon radja mahining aughe tä, maka iä paham kapähän atäie, tuntang iä mangarangka, handak maliwus Daniel; sampai matanandau belep iä manggau akal, mangat maliwus iä.

16. Tä karä olo tä batawotawon manalih radja, sambil hamauh dengan radja: Tawam bewäi, o radja, aton puna hadat olo Medai tuntang Parsi, karä tjap prentah, idjä djari inukas radja, djetä djaton tau ingabeken.

17. Tä radja manjoho olo, manduan Daniel, palus malaboh iä huang karandaan singa; maka koau radja dengan Daniel: Käläh Hatallam, idjä ihoramatm haradjur, maliwus ikan.

18. Limbah tä olo manduan batu, hapae matep baun karanda; maka radja mantjatjak djetä hapan tisin ajue, tinai tisin karä mantir ajue idjä kwasa, uka prentah tahu Daniel tä äla ingabeken.

19. Limbah tä radja buli humae, tuntang djaton kuman alem tä. djaton kea iä manjoho olo mimbit talo usik, iä djaton tawan ti-rohe.

20. Maka haiak djadjewu, duruh sawah, radja blua, palus iä ha-goet gulogulong manalih karandaan singa.

21. Maka sana iä tokep karanda, iä mangahau Daniel, tangitangis aughe. Koan radja, hamauh dengan Daniel: O Daniel, rewar Hatalla idjä belom! aton kea Hatallam, idjä haradjur ihoramatm, djari tau maliwus ikau bara singa?

22. Tä Daniel tombali aughe radja: O radja! käläh belom kata-tahi.

23. Hatallangku djari manjoho

malaikat ajue mangait njaman singa, sampai iä djaton tau mawi aku; krana iä katawan aku toh budjur intu iä, tinai dengam kea, o radja, djaton kasalangku.

24. Tä radja handjak haliai, palus iä manjoho olo mandjidjit Daniel bara karandan singa. Amon Daniel djari indjidjit bara karanda tä, maka olo djaton sondau drite mahin dia; krana iä djari harap Hatallae.

25. Tä radja manjoho olo manduan karä äwen tä, idjä djari paham mandawa Daniel tä, balalu olo malaboh äwen tä akan karandan singa, tuntang anak sawae; maka äwen djaton rantep lasäh palus karä singa mantakan mawi iä, tuntang maramok karä tolange.

26. Tä radja Darius manjoho manjurat akan karä utus, djalah tuntang hamputan olo, idjä hong hapus petak, kalotoh: Käläh kasanang keton sasar indahang.

27. Aku djari manenga prentah, mangat hong hapus karadjaan pangangangku olo handiai akan mi-käh tuntang marawan intu baun Hatallan Daniel; krana Iä Hatalla idjä belom, idjä melai sampai katatahi; karadjaan ajue djaton akan nihau, tinai kwasae djaton akan hapus.

28. Iä toto mawat maliwus, tinai Iä mawi kata tuntang talo heran hong langit tuntang hundjun petak; Iä tä djari maliwus Daniel bara karä singa.

29. Maka Daniel tä batnah kahum karadjaan Darius, tinai kahum karadjaan Kores, olo Parsi tä.

BAGI 7.

Æpat katuron karadjaan tä inanding hapan meto; karadjaan Kristus idjä sampai katatahi.

1. Hong njelo idjä kahum Belsasar, radja Babel, maka Daniel nupi, aton paitä hambaruae, metoh iä hong sasuroe; tuntang iä manjurat nupie tä, maka bukun karä augh tä kalotoh:

2. Aku, Daniel, aton paitäku hamalem, itä! barat bara äpat matae lawo hasansawong, manampur tasik lombah.

3. Maka äpat meto hai lembut bara tasik, hakabeken ampie dengan kolae.

4. Idjä solake tä kilau singa, tuntang aton palapase kilau palapas burong nasar; maka aku mitä, sampai palapase tä padjawut, tinai djetä hagatang bara petak, palus mendeng budjur hapan paie kilau olon, tuntang atäi olon inenga acae.

5. Limbah tä, itä! meto beken idjä duä tä sama ampie kilau bahuang, iä tä mendeng darah idjä tä; intu njamae, helat kasingae, aton telo galamite hai pandjang, tuntang iä injoho tumon toh: Mendeng, kuman kutoh isi!

6. Limbah tä aku mitä, itä! aton meto beken tinai, djetä kilan harimaung, tuntang äpat palapas burong aton intu likute; tinai meto tä äpat takoloke; maka kwasa inenga acae.

7. Limbah tä aku mitä huang paitäku hamalem tä, itä! meto idjä äpat tä papa bakaikiükäh tuntang paham kaabase, hakasingü sanaman pandjang; djetä kuman, mamparotek, tuntang malitek karä tisae hapan paie; djetä beken ha-

liai bara karä meto idjä helo bara iä, djetä sapulu tandoke.

8. Maka aku manampajah karä tandoke tä, itä! aton lembut tandoke taheta idjä koik intu helat karä awang beken; maka telo tandoke awang solake tä badjawut awie; maka itä! tandoke djetä hamatü kilau matan olon, tuntang aton njamae, idjä manjewut talo badjoho.

9. Talo tä aku mitäe, sampai karä karosi ingkes, tuntang Iä idjä helo bara karä andau mondok hetä: pakaiae lentah kilau udjau habungkus, tinai balae kilau bulun tabiri idjä brasih; padadusae tä uras njalan apui, tuntang karetae kilau apui gandagandang.

10. Tahasak apui mahasor blua helo baue, tinai bakojakojan lipet idjä manonggo iä, tuntang bapulupulu kojan idjä mendeng naharep baue; tä Idjä mariksa tä mondok, tuntang karä surat iukäi.

11. Tä aku manampajah tagal augh badjoho tä, idjä injewut tandok tä; aku manampajah, sampai meto tä impatäi, bitie rusak, tuntang inganan akan apui.

12. Maka kwasan karä meto idjä beken tä terai kea, krana katikae melai djari inukas acae sampai wajah tuntang djame.

13. Tinai aku mitä hong paitaku hamalem, itä! aton idjä dumah hong baunandan intu langit, iä tä kilau Anakolon; iä tä mananggoh Idjä helo bara karä andau, tuntang ingah naharep baue. — (Luk.21,27.)

14. Maka kwasa, horumat tuntang karadjaan inenga acae, manugat karä utus, djalaham tuntang hamputan olo akan manjembah iä; kwasae puna kwasa katatahi, idjä

djaton akan nihau, tuntang kardjaae djaton akan rusak.

15. Maka aku, Daniel, atäiku paham mangkariäng intu huangku, talo paitä tä paham manaräwen aku.

16. Palus aku manggapi idjä biti äwen idjä mendeng hctä, tuntang blaku intu iä katantun riman karä talo tä; tä iä hakotak dengangku, marima karä talo tä akangku. koae:

17. Meto hai äpaäpat tä, djetä äpat radja, idjä lembut bara petak.

18. Tapi äwen idjä brasih ain Idjä pangkahai tä karäh mandino karadjaan, tuntang äwen karäh mimbing karadjaan palus haradjur katatahi.

19. Tä aku radjin katawan katantun riman meto idjä äpat tä. idjä beken ampie bara karä kolae, idjä bakaikäikäh haliai, idjä hakasingä sanaman, tuntang hasilo tambaga, idjä kuman, mamparotek. tuntang malitek karä tisae hapan paie;

20. Tinai katantun riman sapulu tandoke, idjä puna hundjun takoloke, tinai idjä beken tä, idjä lembut, tuntang telo padjawut awie, iä tä tandok djetä, idjä bara matä, hanjamä, idjä manjewut talo badjoho, idjä tampajahie hai bara karä kolae.

21. Krana aku djari mitä, tandok djetä djari mangalahi karä olo brasih, tuntang djari mampalah äwen;

22. Sampai Iä idjä helo bara karä andau tä dumah, tuntang manenga kwasa mahukum akan karä awang brasih ain Idjä pangkahai tä, njamah tukas wajah karä awang brasih tä akan mandino karadjaan djari sampai.

23. Maka pasumae kalotoh: Meto idjä äpat tä, djetä karadjaan idjä turon äpat hong petak, djetä beken haliai bara karä karadjaan; djetä karäh kuman hapus petak, tuntang malitek djetä, palus mamparamok iä lepaleleh.

24. Maka idjä sapulu tandoke tä, rimae: bara karadjaan djetä karäh lembut sapulu karadjaan, tuntang idjä tinai karäh lembut rahian bara tä; maka djetä beken haliai bara awang helo tä, iä karäh mamparungkok telo radja. — (Pangar.17,12.)

25. Iä karäh hamauh manawah Idjä pangkahai tä, tuntang marusak karä awang brasih ain Idjä pangkahai tä, tinai kahandake mobah karä wajah tuntang prentah. Maka äwen karäh injaragh intu lengae idjä wajah, tuntang duä wajah, tinai satangah wajah.

26. Limbah tä Idjä mahukum tä karäh mondok; tä kwasan tandoke tä karäh inganan, sampai iä rusak, balalu lomos lepah lingis palus katatahi.

27. Tapi karadjaan, kwasa tuntang kahai karä karadjaan hapus penda langit karäh inenga akan ungkup idjä brasih ain Idjä pangkahai tä, idjä karadjaae puna karadjaan katatahi, tinai karä awang kwasa karäh mahorumat tuntang mamenda iä. — (Pangar.11, 15.)

28. Djetä kahapus karä aughe. Maka aku, Daniel, paham mikäh awi karä tirokku, tuntang ampin baungku hobah kusop; tapi aku mangandong karä aughe tä tinai huang atäiku.

BAGI 8.

Karadjaan duä tä rusak awi idjä telo, tuntang äka brasih imparusak.

1. Hong njelo telo, kahum karadjaan radja Belsasar, maka aku, Daniel, aton paitaku tinai, limbah paitaku idjä helo tä.

2. Maka angatku hong paitaku tä, aku hong kota Susan, idjä hong tanah Elam, angat hambaruangku aku mendeng hong saran batangdanum Ulai.

3. Maka aku manggatang matangku, mitä, itä! aton tabiri hatuë intu saran batangdanum tä, iä tä duä tandoke, tuntang tandoke duä tä pandjang, tapi idjä pandjang haream bara idjä; idjä pandjang tä lembut rahian.

4. Maka aku mitä tabiri hatuë tä manandok akan barat, akan utara tuntang salatan, tinai dialo idjä meto tau melai intu baue, dialo idjä tau iliwus bara iä; tinai iä mawi tumon kahandake, tuntang paham mampahai arepe.

5. Amon aku mangumang djetä, itä! aton dumah tinai kambing hatuë bara barat, mahoroe hokus petak, tapi iä djaton manindjak petak; maka kambing tä idjä tandoke hai bahalap intu helat matae.

6. Iä manantarang tabiri hatuë, idjä duä tandoke, idjä gitangku saran batangdanum tä; maka iä manaradjang mawi djetä pahapaham, hasep kalaite.

7. Maka aku mitä iä, iä tokep tabiri hatuë tä, tuntang iä paham kasangite dengae, palus iä manampoh tabiri hatuë tä, tuntang mamelek tandoke duäduä; maka ain tabiri hatuë tä djaton kwasa, sampai tau mendeng intu

baue; balalu iä imbaringe akan petak, iliteke, tuntang dialo idjä tau maliwus tabiri hatuëe tä bara lengæ.

8. Maka kambing hatuëe tä sasar paham kahaie; tä metoh kapaham kwasae, gap tandoke idjä pandjang tä bapelek, tuntang aton lembut intu äkae tä äpat tandoke idjä hai, manintu äpat matan ri-wut.

9. Maka idjä karä tandoke tä manjarampang pandak, djetä djadjanan pandjang haliacakan salatan, tuntang akan timor, tinai akan tanah idjä kampili tä.

10. Djetä dahangdahanga kahaie sampai ramon langit, tuntang djetä manggagar belahe talo tä, belahe bintang, akan petak, balalu mali-tek iä.

11. Toto, iä mampahai arepe sampai mawi radjan kawan talo tä, tuntang marampas bara iä parapah idjä haradjur tä, tuntang äkae, humae idjä brasih irusake.

12. Maka ungkup tä tuntang parapah idjä haradjur tä injaragh tagal dosan äwen; tä iä mampalokang katoto akan petak, tuntang karä gawie batuah bewäi.

13. Limbah tä aku mahining idjä biti idjä brasih hakotak, tinai idjä brasih beken hamauh dengan idjä hakotak tä: Sampai kilen katalie paitä tahu parapah idjä haradjur tä, tuntang tahu dosa pangarak tä; sampai kilen katalie äka brasih tuntang ungkup tä injaragh indu iletek?

14. Tä koae dengangku: Sampai duä kojan telo ratus andau, tä äka brasih tä karäh imprasilh tinai

15. Djadi, amon aku, Daniel, mitä paitä tä, maka aku manggau rimae: itä! buaton mendeng idjä

biti intu baungku, idjä ampin olo hatuë.

16. Maka aku mahining aton kilau augh olon bara batangdanum Ulai tä, djetä mantehau, koae: O Gabriel, rima paitä toh akac tä.

17. Balalu iä manggapi aku: maka amon iä dumah, aku taräwen, palus lawo manjontop baungku. Tä iä hamauh dengangku: Ingaingat, ikau o olo kalunen. krana paitä toh karäh tulus intu katatesan karä wajah.

18. Maka metoh iä kotakotak dengangku, aku salenga palungek tangengäi, baungku pasondép hong petak. Maka iä manigong aku, palus mampendeng aku hong äkaku,

19. Sambil hamauh: Itäm, aku handak masuman akam talo awang akan mandjari intu katatesan kalaït tä; krana intu katika idjä inukas kahapuse karäh sampai.

20. Tabiri hatuëe tä, idjä duä tandoke, idjä djari gitam, djetä karä radjan Medai tuntang Parsi.

21. Maka kambing hatuëe tä. djetä radja tanah Hellenes; tandoke idjä hai, idjä helat matae, djetä radja idjä solake.

22. Maka idjä äpat lembut intu äkae, limbah iä bapelek, rimae: äpat karadjaan karäh lembut bara utus olo tä, tapi djaton tumon kwasan idjä helo tä.

23. Maka intu katatesan karadjaan äwen, amon olo parajap djari mahapus tikase, tä karäh lembut radja idjä badjoho tuntang panipu.

24. Iä tä karäh paham kwasa, tapi djaton awi puna kaabas ai: iä karäh marusak heran haliacakan; iä karäh batuah sampai malalus kahan-dake; iä karäh marusak idjä kwasa, tuntang utus olo idjä brasih tä.

25. Maka awi karä akale tipue karäh mandjadi awi lengäe; tä iä karäh mampadjoho atiae, tuntang salenga metoh kasanang iä karäh marusak arä olo; iä karäh mangatang arepe mawi Radjan karä radja; tapi iä karäh imelek djaton awi lengä.

26. Maka paitä tahu karä andau tä, idjä insuman akam, djetä toto; tapi ikau, ala masuman paitä tä, krana tahi katikae hindai.

27. Tä aku, Daniel, balemo, tuntang aku haban isut andau; limbah tä aku mendeng, tuntang nguan gawin radja; aku djungun awi talo paitaku tä, tapi djaton idjä biti idjä katawan tä.

BAGI 9.

Katika panumah Tuhan Jesus insuman akan Daniel.

1. Hong njelo idjä, kahum Darius, anak Ahasweros, olo Medai tä, idjä mandjadi radja mahundjun karadjaan olo Kasdim,

2. Hong njelo idjä kahum karadjaac, maka aku, Daniel, maniksa hong surat karä njelo tä, idjä djari insanan Jehovah akan nabi Jeremia, iä tä tukas karusak Jerusalem tä udju pulu njelo katalie. — (*Jer.25.11.*)

3. Tuntang aku mules arepku akan Hatalla, pangkahai Tuhan, mangat manggau iä, hajak blaku, musok, tuntang puasa, hapakaian bidak, tuntang mondok hong kawo.

4. Maka aku blaku intu Jehovah, Hatallangku, tuntang mangaku, koangku: Joh pangkahai Tuhan! Ikan Hatalla idjä hai tuntang ingikäh, idjä mahaga djandji

tuntang asi akan karä äwen, awang sintu ikau, tuntang mahaga karä prentahm.

5. Ikäi djari badosa, tuntang malalus kasala, gawin ikäi toto darhaka, tuntang ikäi parisang, awi ikäi djari undur bara karä prentahm tuntang tukasm.

6. Ikäi djaton djari manumon augh karä rewar, nabi tä, idjä djari hamauli hapan aram dengan karä radjan ikäi, dengan karä mantir ikäi tuntang bakas ikäi, tinai dengan karä olo arä hong tanah.

7. Aim, o pangkahai Tuhan, kabudjur, tapi ain ikäi kahawen bau, kilau aton andau toh karä ikäi, olo Juda, tuntang olo Jerusalem, hapuhapus olo Israel awang tokep tuntang idjä kedjaw, hong karä tanah, idjä akan hetä ikau djari manamburup iä, tagal karä kalangkahe, idjä djari hapaec malangkah ikau.

8. O pangkahai Tuhan! patut baun ikäi mahamen, tuntang karä radja, karä mantir, karä bakas, basa ikäi djari badosa intu ikau.

9. Tapi ajum, o pangkahai Tuhan, Hatallan ikäi, puna kutoh asi tuntang ampun, alo ikäi djari manggatang arep ikäi malawan ikau;

10. Tuntang ikäi djaton djari manumon augh Jehovah, Hatallan ikäi, mangat manandjong tumon undangundang ai, idjä djari inengae intu baun ikäi hadjamban karä reware, nabi tä.

11. Tapi sakarä olo Israel djari malangkah Toratm, tuntang undur bara tä, sampai iä djaton maku manumon karä aughm; tagal tä sapa djari inampohak akan ikäi, tuntang sumpah tä, idjä injurat hong Torat Moses, rewar

Hatalla tä, basa ikäi djari badosa dengae. — (5.Mos.28,15.)

12. Tä Iä djari malalus karä aughe, idjä djari insanae mantam ikäi, tuntang mantam karä tuan idjä marentah ikäi, tinai djari manjampai tjalaka paham mawi ikäi, idjä djaton pudji mandjadi hapus penda langit, kilau intu Jerusalem.

13. Kilau djari injurat hong Torat Moses, kakai karä tjalaka tä djari mawi ikäi; tinai ikäi djaton djari blaku intu baun Jehowa, Hatallan ikäi, tuntang djaton hohbah bara karä kadarhakan ikäi, djaton handak pintar mingat katorom.

14. Tagal tä Jehowa djari basdasak, manjampai tjalaka mawi ikäi; krana Jehowa, Hatallan ikäi, toto budjur hong karä gawie, idjä djari ilaluse, basa ikäi djaton djari manumon aughe.

15. Maka toh, o pangkahai Tuhan, Hatallan ikäi, idjä djari mamplua djalahansolo ajum bara tanah Misir, hapan lengäm idjä kwasa, tuntang djari manampa sewutm akam, kilau aton andau toh; toto, ikäi djari badosa, ikäi djari darhaka.

16. Tapi, o pangkahai Tuhan! tagal kutoh asim tuntang katotom undur kea kalaitm tuntang kasngitm idjä hasep bara lewu Jerusalem, bukitm idjä brasih tä; krana tagal dosan ikäi, tagal kadarhakan karä tato ikäi Jerusalem tuntang djalahansolo ajum djari indu tawah karä utus solo, awang haka-liling iä.

17. Maka toh, o Hatallan ikäi, hining augh lakun rewarmp, augh usoke; käläh sangkowong baum hundjun äkam brasih, idjä djari

rusak tä; djetä tagal pangkahai Tuhan.

18. Talingan pindingm, o Hatallangku, hining; renang matam, itä karä karusak ikäi, tuntang lewu tä, idjä djari injewut huang aram; krana ikäi manampohak laku ikäi intu baum djaton narap katetek ikäi, tapi harap karä asim, idjä pahami kahaie.

19. O pangkahai Tuhan, hining! o pangkahai Tuhan, ampun! o pangkahai Tuhan, seniah, tuntang lalus tä, äla randjar! Djetä tagal arepm kea, o Hatallangku! Krana lewum tuntang djalahansolo ajum djari injewut huang aram.

20. Metoh aku magon kotakotak, sambil blaku, tuntang mangaku dosangku dengan dosan utus ajungku, Israel tä, hiaik manampohak usokku intu baun Jehowa, Hatallangku, tagal bukit Hatallangku idjä brasih tä,

21. Metoh aku magon kotakotak hong lakudoangku, maka Gabriel, idjä djari gitangku bilih hong paitäku tä, dumah trawang badjeleng, palus manigong aku, etke katika parapah halemäi.

22. Iä masuman akangku, tuntang hakotak dengangku, koae: O Daniel, toh aku djari hagoet, mangat masuman, balalu marima akam.

23. Hiaik tamparan lakudoam augh djari blua, palus aku djari manalih, mangat masuman tä akam, krana ikau ingilak tuntang ingatau; toh, käläh hiaati augh toh, tuntang ingat augh tudjum.

24. Udju pulu minggo djari inukas akan solo utus ajum, tuntang akan lewum idjä brasih tä, tä maka karä kalaungkah karäh terai, tuntang karä dosa karäh

inutup, tinai karä kadarhaka karäh injapan, palus katetek idjä katatalih tä karäh injampai, karä paitä tuntang augh tudjum karäh ilalus, Idjä brasih hliai tä karäh iminjak. — (*Mark.1,24.*)

25. Toh, käläh ikau katawan, tuntang ingat totototo: bara prentah lembut, manjoho olo buli, mamangun Jerusalem tinai, sampai Kristus, Radja tä, djetä udju minggo, tinai djahawen pulu duä minggo; maka karä djalan tuntang kota karäh imangun tinai, alo kahum katika kadjakä.

26. Maka limbah djahawen pulu duä minggo tä Kristus karäh impatäi, tapi djaton akae kabuate. Maka kawan parang Radja tä karäh dumah, tuntang marusak lewu, tinai äka brasih, sampai djetä rusak kilau awi dähes danum soho, palus sampai kahapuse karäh aton klahi tuntang karusak, awang djari inukas batantu.

27. Tapi Iä karäh mandähen djandji tä intu arä olo hong idjä minggo; tapi benteng minggo tä Iä karäh paterai parapah idjä injambalih, tuntang parapah indu kinan; tä hundjun äka brasih karäh mendeng talo kabelä, talo pangarak, djetä sampai kalomos, hukum inampohak akan idjä pangarak tä. — (*Matt.24,15.*)

BAGI 10.

Sindä tinai tudjum insuman akan Daniel.

1. Hong njelo telo, kahum Kores, radja Parsis, maka peikara ingarinah akan Daniel, idjä

bagarä Beltsasar; maka perkara tä batantu hliai, tahu kadjakä paham tahi rahian; maka iä mingat perkara tä, tuntang harati paitae tä buabuah.

2. Katika tä aku, Daniel, paham kapähä atäiku, sampai han-telo minggo katahie.

3. Panginan awang mangat ma-hin dia aku kumae, tinai balut tuntang anggor djaton pohos to-tokku, minjak aku djaton hapee, sampai hapus telo minggo tä.

4. Maka intu andau duä pulu äpat, bulan idjä solake, aku aton hong saran batangdanum idjä lombah, Hidekel tä.

5. Maka aku mariaran matang-ku, palus mitä, itä! aton olo hatuü idjä hapakaian benang pista, kahange hababat bulau brasih.

6. Bitie kilau batu turkis, tinai baue kilau kilat, tuntang matae kilau njalan apui, lengä paie ki-lau tambaga idjä inaliso, augh kotake kilau augh latenton olo arä.

7. Maka aku, Daniel, kabuatku bewäi mitä talo tä, tapi karä olo idjä dengangku djaton mitä tä; baja kikäh paham manjangkulep äwen, sampai iä hadari, manjahokan arepe.

8. Tumon tä aku batisa kabuatku, tuntang aku mitä talo hai tä. Maka kaabasku djaton tisae, tuntang karigasku hobah undur, sampai lepah karä kaabasku.

9. Maka aku mahining karä augh kotake; maka sana aku mahining karä augh kotake, aku pa-lungek batiroh, baungku pason-dep intu petak.

10. Maka itä! aton lengä ma-nigong aku, palus mampendeng

ututku, tuntang baheken leng-
ängku;

11. Tinai iä hamauh dengangku: O Daniel, ikau idjä ingilak ing-
atau! ingat karä augh, idjä han-
dak insumangku akam, tuntang
mendeng intu äkam, krana toh
aku djari injoho tanggoh ikau.
Maka kahum iä hakotak deng-
angku kalotä, aku mampendeng
arepku tuntang hagendjäh.

12. Tä koae dengangku: Äla
mikäh, o Daniel! krana bara an-
daum solake manintu atäim radjin
harati, tuntang djari mamparan-
dah arepm intu baun Hatallam,
maka karä aughm djari inarima,
tagal ikau kea aku djari ma-
nalih.

13. Tapi mantir karadjaan Parsis
aton mendeng malawan aku sa-
rikor andau katahie; maka itä!
Mighael, idjä pangkahai bara
karä mantir, dumah mandohop
aku, tä aku manang malawan ra-
dja Parsis.

14. Maka toh aku djari dumah,
handak masuman akam talo awang
akan buah utus ajum rahian da-
pit, krana talo paitä tä tahi an-
daue hindai lawoh.

15. Maka amon iä hakotak ka-
lotä dengangku, aku manjontop
baungku akan petak tuntang
gagom.

16. Maka itä! Idjä biti idjä ki-
lau olon, manigong totokku; tä
aku marakang njamangku, palus
hakotak, tuntang koangku dengan
idjä mendeng tandipah aku: O
Tuhangku, tagal talo paitä tä
karä sapan tolangku kilau bakarak,
sampai kaabasku djaton hindai.

17. Kilen rewar Tuhangku tau
hakotak dengan Tuhangku toh,
basa toh djaton kaabasku hindai

huang aku, tuntang tahasengku
djaton tisae hindai?

18. Tä sindä tinai Idjä biti, idjä
kilau olon, manigong aku, tun-
tang mampaabas aku,

19. Sambil hamauh: Äla mikäh,
o ikau idjä paham ingilak. Kas-
nang akam, etter atäim, toto etter
atäim! Maka kahum Iä hakotak
dengangku, aku impaabas; tä ko-
angku: Käläh Tuhangku hamauh
bewäi, krana ikau djari mampa-
bas aku.

20. Tä lä hamauh dengangku:
Tawam kea buku aku djari tang-
goh ikau? tapi toh aku handak
haluli, mangat mangalahi mantir
hong Parsis tä. Maka amon aku
hagoet, itä! tä mantir bara Hel-
lenes karäh dumah.

21. Tapi aku handak masuman
akam karä talo awang tarasurat
hong surat katoto. Djaton idjä
mandohop aku malawan äwen,
baja Mighael, mantir keton tä.

BAGI 11.

Kadjarian olo Jehudi kahum radja
Parsis tuntang radja Hellenes; idjä karä
radja tä karäh darhaka haliae.

1. Krana aku kea djari man-
dohop iä hong njelo idjä solake
kahum Darius, olo Medai tä, tun-
tang mampaabas iä.

2. Maka toh aku handak ma-
suman akam talo idjä batantu akan
mandjadi. Itäm, telo radja hin-
dai karäh marentah hong Parsis:
maka idjä äpat tä karäh paham
panataue bara karä awang beken;
djadi, amon iä djari manekang
arepe awi kutoh panataue, maka

iä karäh mamakat olo handiai mawi karadjaan Hellenes.

3. Limbah tä karäh lembut radja idjä paham menteng, idjä karäh marentah paham kwasaec, tuntang karä talo kahandake karäh ilaluse.

4. Djadi, metoh kapaham kwasaec, tä karadjaae karäh darai, palus bagibagia akan äpat matan riwut, tapi djaton akan panakae, djaton kea tumon kwasa idjä iä djari hapec; krana karadjaan ajue akan terai, palus inenga akan olo beken.

5. Maka radja hila salatan, iä tä idjä biti bara karä mantir radja helo tä, karäh sasar kwasa; tapi idjä beken karäh kwasa haream bara iä, tä djetä karäh marentah, tuntang kwasaec karäh toto hai.

6. Tapi limbah isut njelo äwen duä tä karäh hasobat, anak bawi ain radja hila salatan karäh tanggoh radja hila utara, tantai mangabuah perkaran äwen; tapi lengäe djaton tahi bara kwasa, tinai iä tuntang lengäe tä djaton akan melai, tapi iä karäh injaragh tuntang äwen idjä djari miring iä, tuntang idjä manak iä, tuntang idjä djari manenga kwasa akae handjulu.

7. Tapi idjä bara karä salundike karäh lembut bara uhate, iä tä karäh dumah mimbit kawan parang, palus maranggar karä kotan radja utara; iä karäh mamarang tuntang mampalah djetä;

8. Tinai karä dewan äwen; tuntang karä mantire, dengan karä ramo salaka bulau iä karäh marampase, manampute akan Misir; isut njelo katalie iä karäh abas bara radja utara.

9. Alo iä tä karäh maranggar karadjaan radja hila salatan, tapi iä akan buli tanahe tinai.

10. Tapi karä anake karäh marang, tuntang mamumpong arä kawan parang batawotawon karäe; idjä biti baris äwen tä karäh dumah badjeleng, mananjap kilau danum soho; tuntang sindä tinai iä karäh dumah, mamarang djetä, sampai kotaec idjä dähen tä.

11. Tä maka radja hila salatan karäh sangit, balalu hagoet mamarang iä, idjä radja hila utara tä; djetä kea karäh mamumpong tawon olo arä, tapi hapus karä tawoe tä injaragh akan lengäe.

12. Djadi, amon iä djari manawan hapus karä tawoe tä, maka atäie karäh mampadjoho arepe; tapi alo iä djari mampatäi bapulupulu kojan, kwasaec djaton kea akan melai.

13. Krana radja bara utara karäh haluli, tuntang mamumpong tawon olo arä paham bara idjä helo tä; tä limbah isut njelo iä karäh maranggar badjeleng, mimbit tawon olo arä paham, tuntang kutoh ramoe.

14. Tinai katika tä arä awang beken karäh mendeng, malawan radja hila salatan, tinai belahe olo parajap baris utus ai karäh impahai, mangat malalus tudjum toh; tapi äwen karäh halelek.

15. Maka radja bara utara karäh dumah, marusak tanah, tuntang mampalah karä kota; kwasa ain idjä hila salatan djaton tau tahan, karä olo ajue idjä kampili djaton kea kaabase malawan.

16. Maka iä, idjä dumah marang tä, karäh malalus karä kahandake, dialo idjä biti tau mendeng intu baue; tinai iä ka-

räh tamä tanah idjä kampili tä, tuntang karusak hong lengae.

17. Tä iä karäh manirok, handak mamaraung, mimbit hapus kwasau salepali karadjaae; tuntang iä mamaksa idjä tä mangabuah arepe, haiak manenga anake bawi indu sawae, djetä mangat marusak iä; tapi talo tä djaton akan mandjadi, iä djaton akae.

18. Limbah tä iä karäh manintu baue mawi karä pulan, tuntang arä karäh dino awie; tapi mantir idjä biti karäh madjar iä terai mamapa, tuntang malian kapapae akae.

19. Limbah tä iä karäh haluli, manalih karä kotan tanah ai; maka iä karäh tautarang, balongkang, balalu djaton hindai.

20. Maka intu äkae karäh lembut idjä biti, iä tä karäh manjoho olo mangumbang tanahe, mararat rear akan indu kahain karadjaae; tapi gulong djetä karäh basempong, djaton awi mamok atawa parang.

21. Maka intu äkae karäh lembut idjä biti idjä batawah, idjä pangkat radja mula djaton inantai akae; tapi iä karäh dumah sunisuni, tuntang manduan karadjaan hapan kamenjak aughe.

22. Tuntaug karä kawan parang, idjä maranggar kilau danum soho, karäh irobih tuntang indarai awie, kilau awi dähes danum, tinai radja tä kea idjä djari hadjandji dengae.

23. Krana limbah iä djari hadjandji dengan djetä, iä karäh manipu, palus maranggar tuntang manang, alo olo ajue isut bewäi.

24. Sunisuni salenga kea iä karäh tamä karä äka bahalap hong

tanah tä, tuntang malalus idjä bapae tuntang karä tatoe djaton tau malaluse; talo rampas, talo inarik, kutoh karä ramoe karäh inaburac akan olo ai; iä karäh mangatah karä kota kea; tapi baja sampai katika idjä inukas bewäi.

25. Iä karäh manangkedjet kwasae tuntang atäie mawi radja hila salatan, mimbit kutoh tawon olo; maka radja lila salatan pahias parang dengae, mimbit kawan paraug idjä bakapal haliai, karäan karäe; tapi iä djaton karäh tanah, basa olo ai malin injudok, manipu iä.

26. Idjä omba panginan ai karäh marusak iä, sampai kawan parang äwen karäh manaujap kilau danum soho, tuntang manipü kutoh karäe.

27. Maka atäi radja duädüä tä karäh manggau tipu, mangat harusak sama arepe; hong medja idjä äwen duä tä karäh hakotak hatandjaro; maka djaton kea perkarae toto putus, krana kaputuse tä puna inukas akan katika beken.

28. Limbah tä iä karäh buli tanah ajue, mimbit kutoh ramo, tuntang atäie karäh mangatah utus olo idjä äka djandji brasih tä; hetä iä karäh bontong kea, palus buli tanahe.

29. Limbah tä, intu katika idjä buah, iä karäh haluli, maranggar tanah hila salatan, tapi tingkat djetä iä djaton karäh bontong kilau solake.

30. Krana arä banama bara Kitim karäh dumah mawi iä, sampai iä buseng atäie, balalu patut buli. Tä iä karäh babuhit atäie dengan olo idjä äka djandji brasih

tä, hetä iä karäh bontong; iä djari katawan, karäh ihorumate hapan bulau, salaka, hintan tuntang talo barega.

31. Kwasae karäh dähen hetä, iä karäh mamapa äka brasih, kota dähen tü, tuntang iä karäh manganan parapah idjä haradjur, palus mampendeng talo kabelä, talo pangarak.

32. Hapan kamenjak aughe iä karäh mampalajang olo parajap tä, idjä manganan djandji tä. Tapi karä olo idjä katawan Hatallae, karäh mautakan, malawan äwen.

33. Karä gurun olo tä karäh madjar arä biti; tagal tä äwen karäh halelek awi padang tuntang apui, iä karäh tampat tawanan tuntang irampas, sampai tahi kea.

34. Maka amon äwen rusak klotä, iä karäh indohop isut; tapi arä karäh hindjä äwen tiputipu bewäi.

35. Tinai isut guru kea karäh halelek, mangat imprasih, impalamos tuntang imuti, sampai katika tä hapus; krana katika tä aton puna tukase.

36. Maka radja tä karäh maradjur kahandake bewäi, iä karäh mampadjoho arepe, tuntang mampahai arepe mahundjun geneplhattala; iä karäh paham papa aughe mawi Hatallan karä hatalla; tuntang iä karäh bontong sampai hukum tä djari hapus; krana djari tukas haliae djetä akan mandjadi.

37. Tinai karä hatallan tatoe djaton kea iä paraba; sintan olo bawi tuntang karä idjä hatalla iä djaton paraba, tapi iä mampahai arepe mahundjun talo handiai.

38. Takirin djetä iä karäh mahrumat dewa Mansim; (*parang*;) krana hatalla, idjä tatoe djaton

djari katawan, karäh ihorumate hapan bulau, salaka, hintan tuntang talo barega.

39. Iä karäh mandähen karä kota hatallae idjä taheta tä, tuntang karä äwen idjä harati djetä karäh paham ihorumate, tuntang mangkat iä marentah olo arä, tinai manenga tanah indu bagie.

40. Maka hong katatesan katika radja idjä hila salatan tä karäh manampoh iä; tä radja bara hila utara karäh manaradjang maranggar iä, mimbit kutoh kareta, olo idjä hapan hadjaran, tuntang arä banama; tä iä karäh maranggar tanah hetä, mananjap mahoroe tä.

41. Iä karäh manantarang tanah kampili tä, tuntang kutoh tanah karäh balongkang; tapi djetoh karäh sala bara lengäe, iä tä: Edom tuntang Moab, tinai baris olo Amon idjä mambatang.

42. Iä karäh mandjudju lengäe mawi karä tanah, tinai tanah Misir kea djaton akan liwus;

43. Tapi iä karäh kwasa dengan karä panatau bulau salaka, awang basilim, tuntang dengan karä talo barega hong Misir; tinai olo Libbia tuntang olo Kus karäh ombo miring iä.

44. Tapi augh brita bara timor tuntang bara utara karäh mampikäh iä; tagal tä iä karäh hagoet, tuntang paham hasep kasangite, handak marusak palus mampalamos pahapaham.

45. Maka iä karäh mampendeng tingkap radja, äcae tä, helat tasik duä tä, intu pain bukit idjä kampili tuntang brasih; hetä iä karäh rusak, tuntang dialo idjä mandohop iä.

BAGI 12.

Karä musoh akan rusak; kahapus katika.

1. Katika tä kea Mighael karäh mendeng, mantir bai tä, idjä pamawat utus ajum tä, metoh katika kadjakä kalotä, idjä djaton pudji mandjari, katahin djari aton utus olo sampai katika tä; maka katika tä kea utus ajum karäh iliwus, karä äwen idjä injurat hong surat tä.

2. Maka arä olo awang batiroh matäi hong petak karäh belom tinai, belahe akan pambelom idjä katatahi, tapi belahe akan kahawen tuntang kadjilek idjä katatahi.

3. Maka karä pandita karäh manjakowong kilau kalawa hong langit; idjä masuman katetek akan olo arä, djettä kilau bintang haradjur katatahi.

4. Maka ikau, o Daniel, tutup karä augh toh, palus tjatjak surat toh sampai katika kahapuse; tä arä olo karäh mariksae, tuntang sondau paham kaharati.

5. Maka aku, Daniel, mitä, itä! aton mendeng hetä duä biti beken, idjä silan batangdanum hila toh, idjä silae hila kanih.

6. Iä tä hamauh dengan idjä hapakaian pista, idjä mendeng hundjun batangdanum tä: Kilen katahie hindai, sampai kahapus karä talo heran tä?

7. Maka aku mahining augh idjä hapakaian pista tä, idjä mendeng hundjun batangdanum tä; iü manggatang lengäe duäduä manintu langit, tuntang sumpah manjewut Jä, idjä belom katatali, katahie tä sampai idjä wajah, tinai duä wajah, tinai satangah wajah; amon kadarai utus olo idjä brasih tä terai, tä karä talo tä karäh lepah tulus.

8. Aku mahining tä, tapi aku djaton haratie; maka koangku: O Tuhangku, kilen kadjariae karä talo tä tinai?

9. Maka koae: Terai bewäi, o Daniel; krana karä augh toh djari inutup tuntang intjatjak, sampai katika kahapuse.

10. Arä olo karäh imprasih, tuntang impalamos, imuti; tapi karä olo parajap karäh marajap hantä; dialo idjä biti olo parajap karäh harati tä, tapi olo pintar karäh harati tä.

11. Maka limbah katika, amon parapah idjä haradjur tä inganan, tuntang talo kadjilek, talo pangarak tä djari indähen, karäh sakojan duä ratus djalatien pulu andau.

12. Salamat olo tä idjä mentai, tuntang sampai sakojan telo ratus telo pulu limä andau.

13. Tapi ikau, lius bewäi, njamah kahapus tä sampai; krana ikau akan malajan, sampai ikau misik tinai huang bagin, intu kahapus karä andau.

SURAT NABI

H O S E A.

BAGI I.

Karajap tuntang hukum olo Israel
inapengan.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Hosea, anak Beeri, kahum pangereng Usia, Jotam, Agbas tuntang Hiskia, radja Juda tä, kahum pangereng Jerobeam, anak Joas, radja Israel tä. — (2.Radja 14,23.)

2. Anion Jehowa manampara hakotak dengan IIosea, maka iä hamauh dengae: Lius, duan sapangan indu sawam, tuntang anak lontäi tä; krana hapus tanah toh habandong paham manangkalau Jehowa.

3. Maka iä lius, manduan Gomer, anak Diblaim; djetä batihî, palus manak hatuä.

4. Maka Jehowa hamauh de ngae: Sewut arae Jisreel; krana liindai isut, maka aku handak manuntut utang daha ain Jisreel intu ungkup Jehu, tuntang mam paterai karadjaan bara utus Israel. — (2.Radja 10,30.)

5. Katika tä aku handak ma melek panah ain Israel hong padang Jisreel.

6. Maka iä batihî tinai, manak bawi; tä iä hamauh dengangku: Sewut arae Loraghama, (*idjä djaton iasi.*) krana aku djaton handak masi ungkup Israel hindai,

tapi toto aku handak mindah mangangan iä.

7. Tapi ungkup Juda handak iasiku, tuntang handak maliwus iä awi Jehowa, Hatallan ajue; aku djaton handak maliwus iä hapan panah, atawa padang, atawa parang, atawa hadjaran tuntang olo idjä mukonge.

8. Maka amon iä djari mam paterai Loraghama manusu, tä iä batihî tinai, manak hatuä.

9. Maka iä hamauh: Sewut arae Loami, (*idjä dia ungkupku.*) krana keton djaton indu ungkupku hindai, tä aku kea djaton handak akan keton.

10. Tapi karä panakan Israel karâh kea kilau baras hong saran tasik, idjä djaton taratakar taraisä; maka karâh djadi, intu äka, idjä hetä djari insuman akae: keton djaton djalahen ajungku! — hetä kea karâh insuman akae: keton toh anak Hatalla idjä belom! — (Rom.9,26.)

11. Tinai ungkup Juda tuntang ungkup Israel karâh imumpong hindjä, tä äwen karâh mamenda Radja idjä, tuntang manalih bara hapus petak; krana andau hong Jisreel tä karâh hai.

12. Katika tä sewut karä paharin keton Ami, (*ungkup ajungku.*) tinai karä betau keton Raghama. (*Idjä iasi.*)

BAGI 2.

Israel buah hukum, basa iä djari mangarak djandjin Hatalla deugae; tapi Hatalla handak mampendeng djandji akae tinai.

1. Takan, hanjaing dengan indu keton, suat iä, basa iä djaton sawangku, tuntang aku djaton banae hindai. Soho iä manganan karä kandjie bara baue, karä kabudjoke bara helat tusue.

2. Uka äla aku mengkak pakiae lowailabaia, tuntang mawi iä kilau intu andaue inakan; toto, manampa iä kilau petak boang, kilau petak ngarising, palus mam-patäi iä awi kateah belaie;

3. Palus djaton masih karä anake hindai, basa äwen tä anak saraubewäi.

4. Krana indue magon habandong, idjä manili iä paham kara-jap gawie; krana iä hamauh: aku handak omiba karä bandongku, idjä manenga akangku tepong tuntang danum, bulun tabiri, pista, undus tuntang talo ihopku. — (Jer.44,17.)

5. Tagal tä, toto, aku handak mangampeng djalaе hapan duhi, tuntang mamagar hasansila, sampai iä djaton tau supa djalaе.

6. Iä karäh manggoang karä bandonge, tapi djaton sondau äwen; iä karäh manggau äwen, tapi djaton supa: tä iä karäh hamauh: aku handak hagoet buli banangku idjä helo, krana aku katika tä mangat bara katontoh.

7. Krana iä djaton handak mangaku, aku toh idjä djai manenga akae gedom tä, tuntang ang-gor, tinai undus, tuntang djari mamparä salaka bulau akae, idjä djari hapee mahorumat Baal.

8. Tagal tä aku handak haluli, palus manduan karä gedomku intu puna katikae, tuntang ang-gorku tä intu tukas wajabe, tinai mansuwit bulun tabiri tuntang pista ajungku, idjä hapee manutup kahawae.

9. Toh aku handak mukäi kara-rajape intu matan karä bandonge, idjä biti mahin dia akan maliwus iä bara lengängku.

10. Aku handak mainpaterai karä karamie, karä andau hai, karä totok bulan ai, karä sabat ai, toto, le-pah karä wajahe hai idjä inukas tä.

11. Aku handak marusak batang-anggor tuntang korma ai, idjä tahu iä hamauh: djetä puna lalohku, idjä inenga karä bandongku akangku. Tapi aku han-dak mawi djetä mandjadi kajuan, karä meto bariar hong padang karäh kuman djetä.

12. Tumon tä aku handak ma-malah mawi iä tagal karä andau Baal tä, idjä akae iä djari manotong garo, tuntang mambungas arepe hapan lawong bulau, tuntang saling ujate, tinai iä djari hagoet manuntut karä bandonge, tapi aku djari ingalapeae, koan Jehowa.

13. Tinai aku, toto bitingku handak mangatau iä, mimbit iä akan aka benjem; hetä aku han-dak hakotak dengae tumon atäie.

14. Aku handak manenga akae karä pambulan anggor ai bara hetä kea, tinai djanah Aghor tä indu bauntonggang kaharape; hetä iä karäh manjanji kilau metoh kata-be-lae, metoh andau iä harikas bara tanah Misir.

15. Maka intu andau tä karäh, koan Jehowa, ikau manjewut akae o banangku! djaton ikau manje-wut aku hindai: o Baal ajungku!

16. Krana aku handak manganan aran Baal tä bara njamae, sampai arae djaton akan injewut hindai.

17. Maka andau tä aku handak manampa djandji akan äwen tä dengan karä meto bariar hong padang, tuntang karä burong penda langit, tinai dengan karä talo hagoet hong petak; tuntang aku handak mamelek panah, padang dengan karä ganggaman parang, manganan tä bara petak, tuntang manjanang äwen tä melai.

18. Aku handak mamopoh ikau akangku akan palus katatali: toto, aku handak mamopoh ikau akangku hapan katetek tuntang kabudjur, hapan kasajang tuntang karä asi;

19. Toto, huang kapertjaja aku handak mamopoh ikau akangku, tä ikau karäh kasene Jehowa.

20. Maka karäh, intu andau tä kea, aku handak mamberkat ikau, koan Jehowa; aku handak mamberkat langit, djetä akan mamberkat petak;

21. Palus petak akan mamberkat gendom, anggor tuntang undus, tinai talo tä karäh mamberkat Jisreel.

22. Aku handak managalau iä akangku hong petak, tuntang handak masih iä idjä Loraghama tä; aku handak hamauh dengan Loami: ikau toh ungkup ajungku; — tinai iä karäh tombah: joh Hatalangku!

BAGI 3.

Hatalla handak manduan olo Israel acae tinai.

1. Maka Jehowa hamauh de-

ngangku: Lius sindä tinai, katau olo bawi tä, idjä alo banae sinta iä mahin habandong kea, kilau Jehovah kea sinta ungkup Israel, tapi äwen manjalang akan batalla beken, tuntang mipen sarangan basuang anggor.

2. Tä aku manduan iä akangku hapan limäwalas ringgit. tinai tangah duä Homer seora.

3. Koangku dengae: Tahi andau toh ikau akan mentai aku, ala habandong, ala kea manjoho olo hatuä manggapi ikau, tinai aku kea handak kalotä dengam.

4. Krana utus olo Israel tahi karäh melai djaton radjae, djaton mantire, djaton parapahe, djaton hampatong dewae, djaton badju puko, djaton kea ramon dewa. — (2.Kron.15,3.)

5. Limbah tä utus olo Israel karäh hobah, manggau Jehovah, Hataliae, tuntang Dawid, radjae; hajak marawan äwen tä karäh manalih Jehovah tuntang asie, intu lawin karä katika. — (Jer.30,9.)

BAGI 4.

Olo Israel tuntang karä imam impudji.

1. Hining augh Jehovah, keton panakan Israel! krana Jehovah aton bukun kalaite dengan olo idjä mukong tanah toh, basa djaton kabudjur, djaton kadjoja, djaton kaharati taliu Hatalla hong tanah toh;

2. Baja sapa, tandjaro, puno, takau, kandji babewäi sasar sabak, äwen tä sawoh, tuntang utang daha hatontong.

3. Tagal tä tanah tä karäh ungiungin, karä olo idjä hetä ka-

räh meher, tuntang karä meto hong padang, karä burong penda langit: toto karä lauk tasik kea karäh mahin imparusak.

4. Tapi brangai, äla idjä biti manjaing mampudji kolae; krana olo utus ajum tä sama kilau äwen idjä hanjaing dengan imam horan.

5. Tagal tä ikau karäh halelek handahandau, tuntang karä nabi akan balongkang hindjä ikau hamalem; aku handak mampalomos indum.

6. Djalahan olo ajungku djari rusak, basa iä djaton bara kaharati. Basa ikau djari manganan kaharati, maka aku kea djari manganan ikau, sampai ikau djaton indu imamku hindai; basa ikau djari ngalapean Torat Hatallam, maka aku kea handak ngalapean karä anakm.

7. Sasar äwen djari imparä, sasar äwen djari badosa dengangku; tagal tä aku handak manam-balik horumate indu kahawäe.

8. Äewen basura kuman parapah tagal dosa ain djalahon olo ajungku, atüi genep bitin äwen tä haus kadarhakan olo.

9. Tagal tä, sama kilau olo arä, kakai kea kadjarian imam; aku handak mamaläh karä djalah intu iä, tuntang manjulang karä gawie akae.

10. Äewen tä karäh kuman, tapi djaton tau besoh; äwen tä karäh habandong, tapi djaton kea mandahang; krana äwen djari terai parihara Jehowa.

11. Kandji, anggor tuntang talo ihop bahari mampalajau atäie.

12. Djalahan olo ajungku misek karä hampatong kaju, tetek kaju akan masuman akan äwen, krana rogh kandji mampalajang iä. säm-

pai iä habandong mandjajong arepe bara Hatallae.

13. Hundjun karä tantan bukit iä maluput parapahe, hundjun karä lungkoh iä hagaro, tinai penda karä batang ela, lunok tuntang baringen, basa bahalap kandjungäe. Tagal tä karä anak keton bawi akan mandjadi sapangan; karä popoh keton malontäi.

14. Tuntang djaton kea aku handak mahukum anak keton bawi, basa iä habandong, atawa popoh keton, basa iä malontäi; basa keton kea mambaris arep keton akan habandong, tuntang maluput parapah haiak idjä kapala lontäi. Krana utus olo gila tä puna blaku djara.

15. Maka amon ikau, o Israel, tantai handak malontäi, tä äla Juda tamput tiwas. Äla keton talih Gilgal, äla tanggoh Beta-wen, tinai äla sumpah: belom Jehowa.

16. Krana Israel mangidjak kilau sapi basiak, toh Jehowa kea manalua iä kilau anak tabiri murep hong äka ganagana.

17. Epraim djari mamatus arepe akan dewa; toh, naughe iä bewäi.

18. Äewen djari manatelan arepe haliae, nakara mihop, habandong; karä tuan ajue idjä kianat maradjin aughe: tengä!

19. Riwut karäh mamasong iä intu palapase, äwen tä karäh ma-hamen tagal karä parapahe.

BAGI 5.

Hukum insuman akan duä karadjaan olo Israel.

1. Hining augh djetoh, karä

imam; senäh, hapus ungkup Israel, tuntang tamäan tä akan pindigm, o hapus ungkup radja! karä hukum toh puna akan keton, keton, idjä kilau djarat hong Mispa, tuntang kilau djaring idjä inenan hong Tabor.

2. Olo palangkah tä paham mampatai; tapi aku handak indu hukum äwen samandiai.

3. Tawangku bewäi Epraim, Israel djaton basilim intu aku; tawangku ikau, o Epraim, habandong, tuntang Israel djari kihal.

4. Äwen djaton manukas gawe, mangat hobah intu Hatallae, krana rogh kandji tä huang atäie, iä djaton tawan Jehowa.

5. Tagal tä kadjohon Israel manjaksi intu baue; maka Israel tuntang Epraim karäh balongkang awi kadarhakae, tinai Juda kea kariih balongkang haiak iä.

6. Katika tä haiak mimbit tabirie tuntang sapie äwen tä karäh manalih, manggau Jehowa, tapi djaton sondau; krana iä djari munes arepe malihi äwen.

7. Äwen tä djari marajap Jehowa, krana iä djari manak anak sarau, tagal tä totok bulan karäh kuman iä tuntang hapus bagie.

8. Pahiau sarunai hong Gibeä, pahiau tä hong Rama, ambo lahap hong Betawen, hila likutm, o Benjamin.

9. Krana Epraim karäh indu karusak intu andau hukum ajue; marak karä hamputan Israel aku djari masuman talo idjä toto.

10. Karä mantir Juda djari sama kilau olo idjä mindah toros tana; aku handak manampohak kasangitku kilau danum hundjun olo tä.

11. Epraim ihadjadjuan, iä iramok tumon kapatute; krana iä

djari handak kalotä, tantai iä manuntut hadat matekiapi.

12. Tagal tä aku kilau gagat akan Epraim, tuntang kilau busok akan ungkup Juda.

13. Sana Epraim mitä perese, tuntang olo Juda mitä bahae, tä Epraim manalih Asur, tuntang manjoho sarohae tanggoh radja Jareb; tapi kwäka iä tau mampakäläh keton, tuntang manatamba mampahalit bahan keton!

14. Krana aku handak kilau singa basiak akan Epraim, kilau singa gantjang akan ungkup Juda. Aku, bitingku handak mamilik palus hagoet, aku handak manamput, tuntang djaton idjä maliwus.

15. Aku handak hagoet buli ükaku, sampai äwen mangaku arepe tiwas, tuntang manggau baungku; metoh kadjakae buah iä, tä iä karäh manggau aku haiak djadzewu.

BAGI 6.

Hukum Hatalla karäh madjok olo Israel hobah.

1. Has, ita handak buli Jehowa; krana iä djari mamilik ita, iä kea kaiih mampahalit ita; iä djari mamukul ita, iä kea karäh mameteng himang ita.

2. Limbah kaduä iä handak mambelom ita; intu andau telo iä karäh mampisik ita, mangat ita karäh belom intu baue.

3. Tä ita karäh mangasene tuntang manuntut mangat katawan Jehowa, idjä palembute kilau amon langit mahindang; kilau udjan iä karäh manalih ita, kilau udjan mukäi tihin talo, idjä inambisa tana.

4. Narai patut gawingku degam, o Epraim? narai patut gawingku dengam, o Juda? Krana asi, idjä handak ilalusku intu keton, karäh kilau baunandau haiak djadjawu, kilau ambon malentah hajak djadjawu.

5. Tagal tä aku djari manarah äwen tä hapan karä nabi; aku djari mampatäi äwen hapan augh njamangku, mangat karä hukum ajum lembut kilau kilat.

6. Krana aku mangilak asi, djaton parapah, tuntang aku radjin olo kasene Hatalla paham bara parapah idjä ingähu. — (1.Sam. 15,22.)

7. Tapi olo tä djari malangkah djandji sama kilau Adam; hetä iä djari marajap aku. — (1.Mos.3, 6.)

8. Gilead tä kilau lewun olo darhiaka, iä harumur hadjadjanan dahia.

9. Kilau kawan bigal idjä mimpa olo, kakai unggup imam tä; äwen tä mampatäi hong djalan akan Sighem; toto, iä tantai kianat darhaka haliae.

10. Aku mitä talo kihal haliae hong human Israel; hetä Epraim habandong, Israel djari kihal.

11. Tinai awi Juda kea karäh lembut talo inggetem akam, amon aku karäh paterai olo ajungku tawanan.

BAGI 7.

Karä kihal Israel tä.

1. Amon aku handak mantamba Israel, kadarhakan Epraim bukäi toto, tuntang karajap Sa-

maria, krana äwen panandjaro. Maling tamä hetä, tuntang bigal mangumbang intu rnar.

2. Tinai äwen djaton mangumang hong atäie aku toh mingat karä kadarhakae; toh karä gawie akan mangapong iä, krana djetä uras intu baungku.

3. Äwen mampahandjak radja hapan karajape, tuntang karä mantir hapan tandjaroe.

4. Uras iä pahabandong; äwen kilau tannur idjä intokan tukang panjumap; iä terai bewäi bara iä mopep teponge, sampai djetä djari uras iragi.

5. Djetoh andau hai ain radjau ita, koae: tä karä mantir manggila arepe awi anggor; tä iä mandjudju lengäe haiak karä olo parajap.

6. Krana iä manjuang atäie, kilau tannur, hapan karä tipue; tukang panjumap ai batiroli hapus alem, maka haiak djadjawu njalae gandagandang.

7. Äwen handiai tä blasut kilau tannur, iä kuman karä hakime, karä radjae balongkang, dialo idjä biti marak olo tä, idjä mantehau aku.

8. Epraim mäwoi arepe dengan karä utus olo: Epraim kilau sarabi idjä djaton imbalik.

9. Olo beken kuman kwasaé, tuntang iä djaton mingate; owae djari urase, tinai iä djaton handak haratic.

10. Tagal tä kadjhon Israel impanjukok intu baue; mahin djaton kea olo tä hobah intu Jehowa, Hatallae, tuntang djaton manggau iä limbah karä talo tä.

11. Krana Epraim kilau burong dara idjä midar, idjä djaton bata atäie; ombeombet äwen mangahau

Misir, ombeombet äwen manalih Asur.

12. Tapi amon äwen tä hagoet, tä aku manenau djaratku mawi iä, aku handak mampamohon iä kilau burong penda langit; aku handak mahukum iä, kilau djari insuman akan karä äwen.

13. Pajah iä! krana iä djari manggedjau arepe bara aku; karusak akae! krana iä djari malangkah aku. Aku pahias bewäi maliwus äwen, tapi iä hakotak tandjaro mawi aku.

14. Tuntang djaton kea iä mangahau aku toto atäie, metoh iä ingalabawä hundjnn sasuroe; iä hapumpong blaku gendom tuntang anggor, tapi iä parisang dengangku.

15. Aku djari madjar äwen, tuntang mampaabas lengäe, tapi iä mangarangka kapapa mawi aku.

16. Äwen mules arepe, tapi djaton manintu Idjä pangkahai tä; äwen kilau panah idjä manjanja. Tagal tä karä mantire akan halelek awi padang tagal kadjhon djelae. Djetä indu katawahé hong tanah Misir.

BAGI 8.

Musoh aton dumah.

1. Ingkes sarunai intu totokm! iä dumah kilau burong nasar mawi human Jehowa, basa äwen tä djari malangkah djandjingku, tuntang djari undur bara Toratku.

2. Tä äwen karäh mangahau aku: joh Hatallangku! ikäi, olo Israel, kasene ikau.

3. Tapi Israel djari manggian

kahalap, tagal tä musoh akan manjasah iä.

4. Äwen djari mangkat radja, tapi manalikut aku; iä djari mangkat karä mantir, tapi aku djaton djari katawan tä; salaka bulaue djari inampa äwen akan hampatong dewae, mangat iä toto impalomos.

5. Anak sapim tä, o Samaria, djari manggian ikau; kasangitku djari hasep mawi iä. Kilen kathie iä djaton maku imprasih? — (1.Radja 12,28.)

6. Krana hampatong tä bara Israel kea; kamasan djari manampae, djetä djaton hatalla: tapi djetä akan mandjadi tunek talo, iä tä anak sapi ain Samaria tä.

7. Krana olo tä djari manawur riwut, talo badjea karäh inggeteme; ramon tanae lepah rampar, tuntang karä haringe mapis, tinai paribasa djetä basuang, maka olo beken karäh kumae.

8. Israel kinan lepah; toh äwen intu marak karä olo kapir kilau sarangan idjä indjilek olo.

9. Krana äwen tä djari tanggoh Asur, kilau kalidai hutan idjä lajang kabuate; olo Epraim djari malaloh bandonge.

10. Toh, basa äwen malaloh arä utus olo kapir, maka aku handak mamumpong olo tä kea mawi iä: toto, äwen tä karäh sasar isut awi kararat radjan karä mantir tä.

11. Basa Epraim djari mampai karä mesbeh hapee badosa, maka karä mesbeh tä indu dosa kea akae.

12. Aku manjurat akae karä undangundangku idjä kapala bahalap, tapi djetä inggarë kilau adjar sala.

13. Indu parapahe, kilau manenga akangku, äwen mampatäi meto.

tapi iä kumae; Jehowa djaton mangilak djetä. Toh Jä handak mingat karajape, tuntang manjulang dosae, äwen karäh akan Misir haluli.

14. Krana Israel djari ngalapean Idjä djari mandjadian iä, palus mamangun huma akan arepe idjä hai tuntang bahalap, tinai Juda djari mangapal karä lewue awang dähen kotaë; tapi aku handak mampait apui mawi karä kotaë tä. djetä karäh kuman karä humae awang hai tuntang bahalap.

BAGI 9.

Amon olo arä djari marajap, maka hapus tanah buah hukum.

1. *Æla handjak, o Israel! äla manangkadjok kilau karä utus olo: krana ikau habandong malihí Hatallam, ikau mangilak laloh hong karä karaian gendom.*

2. Tapi karaian tä tuntang pähes anggor djaton akan mambelom äwen tä, tuntang anggor karäh tapas akae.

3. *Æwen djaton karäh melai hong tanah Jehowa, tapi Epraim akan buli Misir, tinai äwen karäh kuman talo pali hong tanah Asur.*

4. Hetä äwen djaton tau maluput parapah talo ihop akan Jehowa, hapan anggor ai, tinai djetä djaton kea manis akae. Karä parapah karäh akan äwen kilau paunginan olo manatum: karä olo idjä ombo kumae kaiäh pali; krana teponge brangai akae bewäi, djetä djaton akan tamä human Jehowa.

5. Tä, narai gawin keton hong

karä andau hai idjä inukas tä, hong pesta ain Jehowa?

6. Krana toto, äwen tä nihau awi karusak; Misir karäh mamumpong äwen, Mop karäh mangubur iä; humae idjä äka salakae tä karäh ngalambo duhi, tuntang unak karäh hong karä pasalé.

7. Andau pamaläh djari sampai, andau panjulang djari dumah, olo Israel karäh mangkemäe. Karä uabi uras gila, karä olo idjä äka rogh uras njanjau; tagal kapaham kadarhakam kalait tä kea paham.

8. Epraim horan toto manonggo Hatalla, tapi karä nabie tä kilau djarat olo pahamburong hong karä djalae, äka kasingi hong human Hatallae.

9. *Æwen djari tangkalau marusak arepe, kilau intu andau Gibea. Iä handak mingat kadarhakan äwen, Jä handak mamaläh karä dosae. — (Hak.19,15.)*

10. Aku djari sondau Israel kilau bua anggor hong padang tunis benjem; aku mitä karä tato keton kilau bua idjä solake hong batang sikon; tapi rahian äwen manalih Baalpeor, iä manatelan arepe intu talo matekiapi tä, tuntang iä sasar sama kakihale kilan bandonge tä. — (4.Mos.25,3.)

11. Tagal tä kahain Epraim karäh nihau trawang kilau burong. bara iä inakan, bara knain indue, bara iä inihi.

12. Alo iä mambelom anake, tapi aku handak marampas äwen bara iä, sampai äwen djaton sondau intu marak olon Toto, pajah äwen, amon aku djari mindah bara iä!

13. Epraim tä, amon aku manampajahe palus sampai Tirus, toto

djari imbul hong äka bahalap, tapi Epraim akan mamplua karä anake akan olo pamuno.

14. Tenga acae, o Jehowa! Narai handak inengam acae? Tenga acae parnakan idjä mangelus anake, tuntang tusu idjä keang.

15. Karä kadarhakae tä puna hong Gilgal, hetä aku djari basingi iä tagal kadarhakan gawie; aku handak manganan äwen bara humangku, aku djaton handak mangilak iä hindai; karä mantir ajue uras balekak.

16. Epraim djari iawi, uhate djari keang, iä djaton akan mmaua tinai. Alo iä manak hindai, tinai aku handak mampatäi bua knaie tä, idjä äka karadjie.

17. Hatallangku handak manganan iä, basa olo tä djaton maku tarima aughe; djadi, olo tä karäh kumbangkambanga marak karä olo kapir.

BAGI 10.

Ingaingat kadjarian keton, hobah!

1. Israel tä batang anggor idjä puna manalahäi buae, tuntang buae sama kilau iä. Sasar arä buae, sasar haream mesbeh inam-pae, tumon kasiwoh petake äwen radjin mampendeng hampatong dewa.

2. Atäie mambudjok arepe; toh äwen karäh rusak. Iä karäh manjila karä mesbeh äwen, tuntang marusak karä hampatong dewae.

3. Krana toh äwen karäh hamauh: ita djaton bara radja; krana ita djaton mikäh Jehowa; toh, kanduen ita radja tinai?

4. Äwen manjewut aughhaiang,

sumpah tandjaro inggarë hadjan-dji; tagal tä hukum karäh labat kilau ipu hong hapus tanae.

5. Olo Samaria karäh taräwen tagal anak sapi hong Betawen tä; krana olo ai karäh manatum tagal iä, karä imam ai karäh marapitan arepe manangis tagal kahaie, basa djetä djari nihau bara iä.

6. Toto, djetä karäh tamput akan Asur, indu panenga akan radja Jareb; tumon tä Epraim karäh njukok, Israel karäh mahamen tagal karä tiroke.

7. Krana radja Samaria djari nihau kilau burän danum.

8. Karä äka gantong hong Awen, äka dosan Israel tä, karäh imparsak lomos; duhi tuntang unak karäh lembut hong karä mesbeh äwen; tä olo tä karäh hamauh dengan karä bukit: tutup ikäi! — tinai dengan karä lungkoh: enjet ikäi!

9. Bara andau Gibeä tä ikau haradjur badosa, o Israel; hetä iä magon dähen; tapi kilau klahi hong Gibeä, idjä mawi ungkup olo bingkok tä, djaton akan mantakan iä;

10. Malainkan toto huangku aku handak mamasong iä, tuntang karä utus olo akan hapumpong mawi äwen, amon aku mamasong äwen tagal anak sapie duä tä.

11. Epraim puna kilau sapi tabela, idjä radjin milihik; aku handak mugar tekoke idjä bahalap tä; aku handak mandjarat Epraim intu luku, Juda akan maluku, tuntang Jakob akan manjarak acae.

12. Tawur katetek akan keton, tuntang getem asi; alan tana ta-heta, basa toh puna katika mangat manggau Jehowa, sampai iä du-

mah, mudjan katetek akan keton.

13. Krana keton djari malan kadarhaka, tuntang djari manggtem karajap, haiak djari kuman bua tandjaro; krana ikau djari harap djalan aim bewäi, tuntang kutoh karä pangkalimam.

14. Tagal tä latento paham karäh lembut marak karä olo ajum; karä kotam karäh rusak, kilau Salman djari marusak Betarbel metoh andau parang, metoh indue tuntang anake ilitek.

15. Kakai Betel karäh mawi keton kea tagal kutoh kaharhakan keton, sampai radjan Israel gap rusak haiak djadewu.

BAGI 11.

Hatalla handak masih olo Israel, tuntang mobah atäie.

1. Metoh Israel tabela aku djari mangilak iä, aku djari mangahau anakku bara Misir.

2. Tapi amon äwen ingahau, iä mules baue hadari, palus maluput parapahe akan Baal, tuntang hagaro akan hampatong dewa.

3. Tinai aku madjar Epraim manandjong, tuntang mandating mian iä, tapi äwen djaton mingat aku idjä mampakäläh iä.

4. Aku ngagalanan iä hapan tali tumon olon, hapan peteng sinta, tuntang mandohop iä mananggong ugare idjä intu tekoke, tinai aku mampahupan manenga panginan akae;

5. Mangat äla iä buli Misir tinai. Tapi tohi Asur karäh indu radjae, krana äwen djaton maku hobiah.

6. Toh padang karäh melai dähen hong karä lewue, mamparusak karä huite, tuntang kuman iä lepalepah, tagal karä pikire.

7. Krana olo ajungku magon malihang arepe, mules bara aku, alo iä ingahau injoho mendeng, maka djaton idjä biti handak.

8. Kilen gawingku dengam, o Epraim? tau aku manjaragh ikau, o Israel? tau aku mawi ikau kilau Adama, tuntang manjama ikau dengan Seboim? Tapi angat atäiku tambalik huang aku, karä asingku hasep! —(1.Mos.19,24.Jer.31,20.)

9. Aku djaton handak malalus kalason kalaitku; aku djaton handak marusak Epraim lepah: krana aku Hatalla, djaton djaka olon, aku Idjä brasih tä hong bentok ikau, tuntang aku djaton handak dumah siasiak.

10. Äwen karäh ombo manuntut Jehowa, tuntang Iä karäh njakungkong kilau singa; djadi, amon iä njakungkong, tä karä äwen bara hila barat karäh manalih gendjägendjäh.

11. Gendjägendjäh kilau burong äwen karäh dumah bara Misir, kilau burongdara bara tanah Asur, tä aku handak manjoho iä mukong humae, koan Jehowa.

BAGI 12.

Juda tä beken hindai bara Epraim.

1. Olo Epraim tä mangaliling aku hapan tandjaroe, tinai unggup Israel hapan tipue babewäi: tapi Juda magon dähen marentah hindjä Hatalla, tuntang budjur dengan Idjä brasih tä.

2. Maka Epraim kuman riwut,

tuntang manggoang riwut timor; nongkang andau iä mandahang tandjaroe tuntang karusak; iä hadjandji dengan Asur, tuntang magah undus akan Misir.

3. Tapi Jehowa patut hanjaing kea dengan Juda, tuntang iä handak mamalah Jakob tumon djalaen, manjulang iä tumon karä gawie.

4. Hong knain indue iä djari manjingkap takir paharie, tinai huang kadjakae iä djari hatangkarap dengan Hatalla. — (1.Mos. 15,22; 32,24.)

5. Toto, iä hatangkarap dengan Malaikat tä, tuntang manang, krana iä manangis musok iä; hong Betel iä djari sondau Iä, hetä Iä djari hakotak dengan ita;

6. Iä tä Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Jehowa puna arae hapan mingat iä. — (2.Mos. 6,3.)

7. Toh, hobah ikau intu Hattalam, haha kadjoha tuntang kabudjur, tuntang entai Hatallam haradjur.

8. Tapi intu lengän Kanaan (*rimae: dagang*) tä puna dasing pamikir, iä radjin manipu.

9. Tinai Epraim hamauh: aku djari tatau, aku djari mulih kutoh ramongku; hong karä satiarku djaton tau sondau kasalan, idjä tau indu dosa.

10. Tapi aku toh Jehowa, Hattalam, bara tanah Misir horan; aku handak manjoho ikau melai hong tingkap tinai, kilau metoh olo hapumpong intu andau hai.

11. Aku handak hamauh dengan karä nabi, aku handak mamparä talo paitä, tuntang hadjamban karä nabi aku handak masanan paribasa.

12. Gilcad toto darhaka tuntang

uras haiang; hong Gilgal iä maluput sapi parapahe; toto, karä mesbehe kilau tujok batu hong karä tanae.

13. Jakob horan patut hadari akan Padangaram, tuntang Israel manempo tagal olo bawi, manjakatik meto tagal sawae. — (1.Mos.28,5; 29,20.)

14. Tapi rahian Jehowa magah Israel bara Misir hapan nabi, tuntang nabi djari manjakatik iä. — (2.Mos.12,37.)

15. Tapi toh Epraim paham mamparahas iä, tagal tä iä karäh mandjakah mamuat utang dahae akae, idjä puna Tempoe karäh mamalah tawahe.

BAGI 13.

Olo rusak awi dosae; Kristus mimbit salamat.

1. Horan amon Epraim hamauh. maka olo hagendjäh, iä djari manggatang arepe hong Israel; tapi iä djari tiwas awi Baal, palus matäi.

2. Tapi toh iä sasar magon badosa; salakae djari inampae indu hampatong inoang, ampin dewa tumon kaharatin ai, idjä uras gawin tukang bewäi; tinai iä hamauh ta hin djetä: olo idjä handak maluput parapah akan manjium anak sapi tä.

3. Tagal tä äwen karäh kilau baunandau handjewu, kilau ambon haiak sawah, idjä palus lilap, kilau tikil hong karajan, tinai kilau asep idjä tambalang bara puna lowang ai.

4. Tapi aku toh Jehowa, Hattalam, bara tanah Misir horan; pa-

tut ikau djaton katawan Hatalla beken sala bara aku, krana djaton Djurusalamat beken, sala bara aku.

5. Aku toh djari manampajah ikau hong padang tunis benjem tä, hong tanah ngarising haliae.

6. Maka limbah äwen ihaga buabuah, iä besoh; tinai limbah äwen besoh, maka atäie mampadjoho arepe; tagal tä iä ngalapean aku. — (5.Mos.8,15; 32,15.)

7. Toh aku handak mandjadi singa basiak acae, kilau harimaung aku handak mimpa iä intu djalae.

8. Aku handak manantarang iä kilau bahuang, idjä irampus anake, tuntang handak mamsik atäie idjä batekang; kilau singa basiak aku handak kuman iä hetä; meto basiak hong padang akan mamsik iä.

9. O Israel, ikau kea mamparusak arepm, krana salamatm tikas hongaku.

10. Kwe radjam toh? kälähi iä mahaga ikau hong karä lewum; kwe karä hakim ajum, idjä dengae tä ikau pudji hamauh: tengah radja tuntang mantir akangku?

11. Aku djari manenga radja akam tuntang kalaitku, tinai manganan iä huang kasangitku.

12. Kadarhakan Epraim djari imeteng, tinai dosae djari ingkes.

13. Kapähä kilau kapähän olo luras karä mawi iä. Iä puna anak paleng, djaka dia kalotä, tä iä djaton maku tahi kalotä hong knain indu, djaton inakan.

14. Tapi aku handak maliwus iä bara kwasan naraka, palus malapas iä bara pampatäi. O pampatäi, kwe buntutin? o naraka, kwe kamangm? Maka kanjasal puna djaton intu matangku. — (1.Kor.15,54.)

15. Krana iä tä batang idjä pa-

mua marak karä paharie; tapi riwut timor, riwut Jehowa karäh dumah, lembut bara padang tunis benjem; tä kalie karäh keang, lowang danum ajue karäh teah; djetä karäh marampas karä panataue. karä milike idjä äka karadjie.

BAGI 14.

Hobah, krana Hatalla masih olo idjä hobah.

1. Samaria karäh rusak, iä djari parisang, malawan Hatallae: äwen karäh halelek awi padang, karä anake akan ilitek, tinai karä bawie awang batihii injiri.

2. Hobah, o Israel, akan Jehowa, Hatallam, krana ikau djari balongkang tagal kadarhakam.

3. Duan karä augh toh akan keton, tuntang hobah akan Jehowa, sambil hamauh dengae: ampu karä dosan ikäi, duan ikäi buli asim, tä ikäi handak maluput parapah totok biwih ikäi.

4. Asur djaton akan mawat ikäi, ikäi djaton handak hapan hadjaran hindai, tuntang djaton hindai handak hamauh dengan tampan lengän ikäi: keton toh hatallan ikäi. Krana hong ikau bewäi idjä kilau nolä tä supa asi!

5. Tä aku handak mangabuahe tinai idjä iä djari malangkah mengkak arepe, tuntang karadjin atäiku aku handak sintu iä, krana kalaitku djari mules bara iä.

6. Aku handak mandjadi akan Israel kilau ambon, tä iä karäh mangambang kilau mawor, tuntang uhate karäh mansuloh kilau Libanon.

7. Edae karäh barangkap, tuntang iä sama kahalape kilau batang undus, ewaue karäh kilau ewau Libanon.

8. Æwen tä karäh buli tuntang mondok penda kandjungäe, haiak mamua bua belom, tinai mangambang kilau batanganggor; tä sewute kilau anggor hong Libanon.

9. O Epraim, narai gawingku dengan karä hampatong dewa hin-

dai? Aku handak marima tuntang manganggulo iä. Aku handak mandjadi akae kilau batang goper idjä lalamajan; buam karäh lembut bara aku.

10. Æwe idjä pintar? käläh iä harati augh toh; äwe idjä apik? käläh iä mingat tä. Krana karä djalan Jehowa puna budjur; olo tetek karäh manadjong hong tä, tapi karä olo palangkah karäh balongkang hetä.

SURAT NABI

J O E L.

BAGI 1.

Hukum Hatalla insuman.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Joel, anak Petuel.

2. Hining augh toh, keton karä bakas, tuntang duan tä akan pinding keton, o karä olo hong tanah! Pudji talo kalotä kahum pangereng keton, atawa djaman karä tato keton?

3. Suman tä akan anak keton, tuntang soho anak keton masanan tä tinai akan anake, tinai anake tä palus akan girir rahian.

4. Idjä katapanan uret, djetä kinan sangkalap, tinai idjä katapanan sangkalap, djetä kinan hampangau, tuntang idjä katapanan hampangau, djetä djari kinan busok.

5. Misik, keton idjä babusau, tangis tatum, o keton handiai idjä pamihop, tagal anggor taheta tä, basa djetä djari irampas bara njanman keton.

6. Krana utus olo djari lembut mawi tanahku, idjä kwasa tuntang djaton taraisä; kasingae kilau kasingan singa, tinai guntume kilau guntum singa bakas.

7. Iä mamparusak pambulan anggorku, tuntang mampalokang iä, karü edae balihì langkoange.

8. Tarahinge kilau budjang bawi, idjä hapakaian bidak tagal balbanae matai.

9. Parapah indu kinan tuntang parapah talo ihop djari terai bara human Jehowa; karä imam, rewar Jehowa tä, pungupungut.

10. Petak djari rusak, tañah ungi-

ungin, krana karä gendom hapus rusak, batang anggor djari keang, batang undus djari blaju.

11. Karä olo pamalan mahamen, karä tukang kabon anggor manangis tagal gendom tuntang seora, krana talo inggetem djari nihau bara tanae.

12. Batang anggor djari keang, upon sikon djari blaju, tinai batang dalima tuntang korma dengan sungkup, karä kaju hong tana uras djari ngarising, tinai karä kahandjak lepah djari nihau bara olo kallenun.

13. Babat kahang, tatum, keton karä imam, tangis, keton karä tonggon mesbeh; tamä keton, tuntang menter hapus alem hapan bidak, keton idjä rewar Hatallangku: krana parapah indu kinan tuntang parapah talo ihop djari induan bара human Hatallan keton.

14. Tukas andau puasa, uar andau kanjasal, pumpong karä bakas tuntang olo arä hong hapus tanah manilih human Jehowa, Hatallan keton, haiak mangkariak intu Jehowa.

15. Pajah andau tä! krana andau Jehowa djari tokep, iä lawo kilau karusak bara Idjä djaton tikas kwasae tä.

16. Dia panginan djari irampas bara matan keton? tinai kahandjak tuntang karantang bara human Hatallan ita?

17. Karä gendom djari maram hong lepaue, karä gudang djari rusak, karä djurong bakarak, krana karä gendom djari lepah munos.

18. Kajah, karä meto munguh! karä kawan sapi kilau njanjau, basa djaton talo urepe, tinai karä kawan tabiri meher kea.

19. Intu ikau aku mambo aughku, o Jehowa, krana apui djari manjeha mampalepah karä talo urep hong padang, tuntang njalae djari mangähu karä kaju hong tana.

20. Karä meto bariar hong padang kea mangkariak intu ikau, krana karä tahasak danum djari teah, tuntang apui djari manjeha karä talo urep hong padang.

BAGI 2.

Andau pangkahai Tuhan insuman; tinai djandjin Rogh brasih karäh inusuh.

1. Pahiau sarunai hong Sion, ambo augh irak hong bukitku idjä brasih; patut karä olo hong tanah gendjägendjäh, krana andau Jehowa lawoh dumah, iä djari tokep.

2. Djetä andau idjä kalam, kaput, andau hampon, kudap pidjem; djetä kilau talo sawah tajap karä bukit; iä tä utus olo bakapal idjä kwasa, tumon djaton pudji djamaman horan, tinai djaton kea harian dapit sampai katatahi girir-manggirir.

3. Helo baue aton apui panjeha, tinai njalae intu likute; helo baue tanah kilau kabon bahalap, tapi intu likute kilau padang keang kamahau, tuntang djaton kea talo tau mahakan olo tä.

4. Ampie kilau ampin hadjaran, iä hadari kilau olo idjä hapan hadjaran.

5. Iä dumah hakadjokadjok karä tantan bukit, gotogotok kilau kutoh kareta, meramerat kilau njalan apui idjä manjeha tampilai, kilau tawon olo karään karä, idjä tatap akan parang.

6. Karä utus olo karäh djungun intu baue, baue samandiai karäh kalas.

7. Kilau pangkalima olo tä karäh manaradjang, kilau olo parang iä karäh manamü kota; genep biti äwen tä karäh hagoet maradjur tintun baue, tuntang djaton mahiwang panggoete.

8. Djaton idjä biti karäh mahupi maur kolae, tapi genep biti karäh hagoet maradjur tintun baue; alo iä buah ganggaman, djaton kea iä bahimang.

9. Iä karäh mangumbang lewu, iä karäh hadari hundjun karä kota, iä karäh tamä karä huma; iä karäh tamä hetä mahoroe badjakan, kilau bigal.

10. Petak halujak intu baue, langit honggä; matanandau tuntang bulan babilem, karä bintang belep sangkowonge.

11. Jehowa karäh mambo aughe helo baun kawan parang ai; krana kawae tä bakapal haliae, tuntang kwasa, malalus aughe; krana andau Jehowa tä toto babehat tuntang bakaikäkah; äwe tau manahan djetä?

12. Tapi magon toh kea koan Jehowa: Hobah intu aku hapuhapus atäi keton, tuntang puasa, manangis, manatum. — (*Esegh. 33,11.*)

13. Rabit atäi keton, äla klambi, tuntang toto hobah intu Jehowa, Hatallan keton; krana iä puna pamasi panjanjang, pandjang atäie tuntang paham sintae, tinai iä murah mangarajau tagal tjalaka. — (*2.Mos.34,6.*)

14. Ajaajau iä handak mangarajau tinai, tuntang mampalembut berkat rahiian, akan parapah indu kinan tuntang parapah talo

ihop akan Jehowa, Hatallan keton.

15. Pahiau sarunai hong Sion, tukas andau puasa, uar andau kajnasal.

16. Pumpong olo arä, prasih karä olo, kampeleng karä bakas, tumpunan karä anak olo awang manusu kea; bakalbanä akan blua bara karonge, tuntang popoh bara äkae batiroh.

17. Soho karä imam, rewar Jehowa tä, manangis helat parantan dengan mesbeh, tuntang soho iä hamauh: o Jehowa, pasi olo ajum, äla manjaragh idjä puna bagim tä akan kahawen, sampai olo kapir hababaka iä. Krana buhen karä utus olo akan hamauh: kwe toh Hatallae?

18. Tä Jehowa karäh mangabehu tagal tanahe, tuntang manjanjang olo ajue.

19. Jehowa karäh tombah, tuntang hamauh dengan olo ajue: Toto, aku manenga gendom akan keton, tinai anggor tuntang undus, mangat keton besoh awi tä. Djaton hindai aku handak manjaragh keton akan impahawen marak olo kapir.

20. Aku handak maharak iä, idjä bara hila utara tä, kedjakedjau bara keton, palus manganan iä akan tanah idjä ngarising tuntang benjem, tapakae sampai danau hong timor, tinai tantanepe sampai tasik lombah hong barat; ewau karame tuntang kabewaue karäh lembut; krana karä gawie djari pahalau.

21. Äla mikähi, o tanah, handjak tuntang rindang, krana Jehowa djari malalus talo hai.

22. Äla mikähi, o karä meto padang, krana karä äka urep hong padang karäh mampalembut oru taheieta tinai; tinai karä kaju akan

mamua, batang anggor tuntang si-kon karäh mandjari paham.

23. Maka keton, joh karä anak Sion, handjak rantang tuntang rim-dang intu Jehowa, Hatallan keton; krana iä handak manenga akan keton Guru tä indu katetek, tinai iä handak malaboh udjan akan keton, udjan idjä helo tuntang idjä mukäi tihin talo, hong bulan idjä solake. — (*Jes.61,10.*)

24. Nakara karä karaian kontep gendom, tinai pähes karäh mamurai awi anggor tuntang undus.

25. Kakai aku handak mamaläh akan keton karä njelon talo lepah kinan sangkalap, hampangau, bu-sok, tinai uret, kawangku idjä bakapal tä, idjä djari injohoku marak keton.

26. Mangat keton kuman ombembombet sampai besoh, hajak manara aran Jehowa, Hatallan keton, idjä heraheran gawie dengan keton; olo ajungku djaton akan mahamen hindai palus katatahi.

27. Tuntang keton akan kasene, aku toh aton intu bentok olo Is-rael, aku, Jehowa, puna Hatallan keton, djaton beken hindai; olo ajungku palus katatahi djaton akan mahamen.

28. Maka limbah tä karäh, aku handak manusuh Roghku hundjun karä isi, tä anak keton hatuä bawi karäh manudjum, tinai bakas keton karäh nipi, tuntang pam-budjang keton karäh aton paitae mitä perkaran Hatalla. — (*Gaw. Ras.2,16.*)

29. Toto, hundjun karä djipen hatuä bawi kea aku handak manu-suh Roghku hong andau tä.

30. Tuntang aku handak ming-kes talo heran hong langit, timai

hundjun petak; daha, apui tuntang kangkäwul asep.

31. Matanandau karäh hobah man-djadi kaput, tinai bulan kilau da-ha, helo bara panumah andau Je-howa, idjä hai tuntang bakaikäi-käh tä.

32. Maka karäh, genep olo idjä blaku intu aran Jehowa, karäh injalamat. Krana hong bukit Sion tuntang intu Jerusalem karäh aton kaliwus, tumon djari angh Jehowa, tinai akan karä tisan olo tä, idjä karäh ingahau Jehowa.

BAGI 3.

Ungkup Hatalla karäh imberkat kata-tahi, tapi karä musohe akan rusak.

1. Krana toto, intu andau tun-tang wajah tä kea, amon aku pa-terai Juda tuntang Jerusalem tawa-nan,

2. Tä aku handak mamumpong karä olo kapir, tuntang magah iä akan djanah Josapat; palus hetü aku handak mahukum olo tä tagal djalaham olo ajungku, tagal Israel, idjä puna bagingku, idjä djari inam-burup marak karä olo kapir, tun-tang olo tä djari manduan, mam-bagi tanahku;

3. Iä djari badadu tagal olo ajungku, tuntang djari manenga anak hatuä indu laloh lontäi, ti-nai mandjual anak bawi hapae ma-mili anggor, mangat iä tau mikop.

4. Tinai keton, o Tirus dengan Sidon, tuntang hápus tanah Pilis-ti, kanduen keton aku? Tau ke-ton mamaläh mawi aku? Tapi amon keton mamaläh, gap aku handak manjulang tä tinai intu takolok keton, hemben tä kea.

5. Basa keton djari marampas salaka bulauku, tuntang djari mimbit milikku idjä kapala barega tämä human dewan keton.

6. Tinai keton djari mandjual anak Juda tuntang Jerusalem akan olo Hellenes, mangat mimbit iä kedjau bara tanahe.

7. Toto, aku handak mampabuli iä bara äkae, idjä akan hetä keton djari mandjual iä; tuntang aku handak manjulang mamaläh mawi takolok keton.

8. Aku handak mandjual anak keton tinai hatuä bawi akan lengän olo Juda, äwen karäh mandjual iä akan olo Sgheba, akan utus olo idjä kedjau; krana kalotä augh Jehowa.

9. Uar augh tä marak karä olo kapir; tatap parang, irak karä pangkalima, soho karä olo parang hapumpong manalih.

10. Tasal karä pringgis keton mandjadi padang, tuntang karä genton keton mandjadi lundju; karä idjä balemo mahin akan hamauh: aku toh pangkalima!

11. Padju karä baris, palus talih, o karä olo kapir bara hakaliling; hapumpong keton! O Jehowa! soho karä pangkalimam akan hetä!

12. Karä olo kapir karäh harikas, manalih djanah Josapat; maka hetä aku handak mondok, mangat mahukum karä olo kapir hakaliling.

13. Hapan gento, krana talo inggetem djari masak; has kantoh! krana pähes djari basuang, tuntang äka pähes tä mamurai; krana kadarhakan äwen pahalau. — (Panjar.14,15.)

14. Tawon, kutoh tawon olo hong djanah, äka hukum tä; krana andau Jehowa lawoh dumah hong djanah, äka hukum tä.

15. Matanandau tuntang bulan karäh babilem, tinai bintang samandiae karäh belep sangkowonge.

16. Maka Jehowa karäh njakung-kong bara Sion, tuntang mambo aughe hara Jerusalem, sampai langit tuntang petak honggä hage-rek. Tapi Jehowa karäh indu kallindong olo ajue, tuntang indu kotan panakan Israel.

17. Tä keton akan katawan, aku, Jehowa, puna Hatallan keton, idjä melai hong Sion, bukitku idjä brasih tä. Tä Jerusalem karäh brasih, tuntang olo beken utuse djaton akan mahoroe hetä hindai.

18. Katika tä karä bukit akan manantiri danum anggor, tinai karä lungkoh akau manahasak djonhon tusun meto, tuntang karä sungäi hong Juda karäh kontep danume; maka tahasak danum karäh blua bara human Jehowa, tuntang mambisa djanah Sitim.

19. Tapi Misir karäh rusak, tinai Edom karäh indu äka benjem ngaring, tagal kagagahe idjä ilaluse mawi olo Juda, idjä hong tanahe iä djari manusuh daha idjä brasih, djaton kasalae.

20. Tapi Juda akan ingkalewu katatahi, tuntang Jerusalem palus girirmanggirir.

21. Tuntang aku handak mama-läh daha, idjä hindai djari imaläh-ku. Tä Jehowa karäh melai hong Sion. — (Esegh.48,35.)

SURAT NABI

A M O S.

BAGI 1.

Hukum Hatalla insuman akan karä utus olo idjä hakaliling olo Israel.

1. Djetoh karä augh Amos, idjä baris karä sakatik meto hong Tekoa, talo idjä djari gitae taliu Israel, metoh Usia, radja Juda, tuntang metoh Jerobeam, anak Joas, radja Israel, duä njelo helo bara petak hagerek. — (2.Radja 14,23.)

2. Maka koae: Jehowa karäh njakungkong bara Sion, tuntang mambo aughe bara Jerusalem; kaiä äka sakatik karäh pungupungut, tä tantan Karmel karäh keang.

3. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Damaskus aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari mawi Gilead hapan pukul sanaman.

4. Tagal tä aku handak mandjakah apui hong dalam Hasael, djetä karäh mangähu karä huma Benhadad idjä hai bahalap.

5. Tinai aku handak mamelek huit Damaskus, tuntang handak mampalomos karä olo Bikeatawen, tuntang iä idjä tempon sokah marentah hong Beteden; maka karä olo Aram karäh tamput tawanan akan Kir, koan Jehowa.

6. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Gasa aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari manamput olo ajungku

tawanan batawotawon, tuntang djari manjaragh iä akan Edom.

7. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi kota Gasa, djetä karäh mangähu karä humae awang hai bahalap.

8. Tinai aku handak mampalomos karä olo Asdod, tuntang iä idjä tempon sokah marentah hong Askalon; limbah tä aku handak mules lengängku mawi Ekron, nakara karä tisan Pilisti uras lomas, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Tirus aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari manamput olo ajungku batawotawon, tuntang manjaragh iä akan Edom, tinai djaton djari manahiu djandji, iä kilau pahari.

10. Tagal tä aku handak mandjakah apui hong kota Tirus, djetä karäh mangähu karä humae idjä hai bahalap.

11. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Edom aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari manjasah paharie hapan padang, tuntang asi djari kalapeac haliai, tinai kalaite haradjur manusak, tuntang kalaite tegä hantä.

12. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Temam, djetä karäh mangähu hong Bosra kara huma idjä hai bahalap.

13. Kakai augh Jehowa: Tagal

telo äpat kadarhakan panakan Amon
aku djaton handak manjanjang iä; basa
iä djari manjiri karä olo batih
hong Gilead, handak mampalombah
saran tanahe.

14. Tagal tä aku handak manusul kota Raba hapan apui, djetä akan mangähu humae awang hai bahalap, metoh basasurak, metoh andau parang, tuntang talo badjea, tinai riwut barat.

15. Tä radjae akan buah tawan, tuntang karä mantire, koan Jehowa.

BAGI 2.

Hukum Hatalla mantam Juda tuntang Israel.

1. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat karajap Moab aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari mawi tolang radja Edom kilau ketok.

2. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Moab, idjä akan mangähu karä humae hong Keriot, idjä hai bahalap; tä Moab karäh matäi haiak latento paham, haiak augh lahap tuntang augh sarunai.

3. Idjä marentah äwen handak impalomosku bara bentoke, tuntang karä mantire handak im-pataiku haiak dengae, koan Jehowa.

4. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Juda aku djaton maku manjanjang iü; basa iä djari manganan Torat Jehowa, tuntang djaton djari mahaga hate, tinai iä djari manjoho arepe impalajang awi tandjaro, idjä djari inumon tatoe.

5. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Juda, djetä ka-

räh mangähu karä huma hong Jerusalem, idjä hai bahalap.

6. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Israel aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari mandjual idjä tetek tä harrega rear, tuntang idjä pähä belom tä barega sarumpah.

7. Äwen paham kahause metak mangawo takolok olo pähä, tinai iä mamingkok kapatut olo tjalaka; anake tuntang bapae haiak mamandong budjang idjä, hape manawah arangku idjä brasih.

8. Äwen menter darah karä mesbeh, hatilam pakaian sanda, tuntang iä mihop anggor singer hong karä human dewae;

9. Alo aku djari mampalomos bara baue olo Amori tä, idjä gantong kilau kagantong seder, tuntang idjä bunggut kilau kaju ela: tapi aku djari mampalomos buae intu taroke, tinai uhate intu pendae. — (4.Mos.21,21.)

10. Tinai aku kea djari mimbit keton bara tanah Misir, palus djari magah keton hong padang tunis benjem tü äpat pulu njelo katahie, mangat keton akan manjores tanah olo Amori. — (2.Mos.12,51.)

11. Tuntang bara panakan keton aku djari mampalembut nabi, tinai olo Nasir bara pambudjang keton; kilen, djaton toto tumon toh, joh keton olo Israel? koan Jehowa. — (4.Mos.6,2.)

12. Tapi keton djari manjoho olo Nasir mihop anggor, timai keton djari mangahana nabi, koan keton: äla keton manudjum.

13. Toto, aku handak mahanjek keton, kilau kareta sarat mahanjek gendom;

14. Sampai idjä kapala balias manin djaton sampet mahakan, tun-

tang idjä pangkaabas djaton bara hongap, tinai pangkalima mahin djaton tau maliwus tahasenge.

15. Tukang pamanah djaton kea bara hongap, tuntang idjä balias paie djaton tau mahakan; tinai idjä hapan hadjaran mahin djaton akan maliwus tahasenge;

16. Tuntang idjä menteng haliae baris pangkalima tä karäh hadari halowai intu andau tä, koan Jehovah.

BAGI 3.

Hukum tä puna tagal kasalan olo.

1. Hining augh toh, idjä injewut Jehovah mantani keton, o panakan Israel, mawi hapus utus tä, idjä djari iagahku bara tanah Misir; koangku:

2. Bara karä utus olo hong hapus kalunen tikas keton bewäi idjä djari tawangku; tagal tä akan handak mamalah kaiä kadarhakan keton intu keton.

3. Tau kea duä biti haiak manandjong, amon iä djaton djari pakat kahimate?

4. Pudji kea singa njakungkong hong kajuan, amon djaton talo inangkarape? pudji kea singa tabelia mambo aughe hong lowainge, amon djaton talo inawae?

5. Pudji kea burong buah djarat hong petak, amon djarat djaton djari inenan acae? pudji olo manduan djarat bara petak, amon hindai djari buah talo?

6. Pudji sarunai impahiau hong lewu, tuntang olo hetä djaton taräwen? pudji kea tjalaka mawi lewu, idjä djaton djari injoho Jehovah?

7. Toto, pangkahai Tuhan, Jehovah, djaton malalus talo enen, amon dia helo iä djari masuman talo basilim tä akan karä reware, nabi tä.

8. Singa djari njakungkong, äwe idjä djaton akan mikäh? Pangkahai Tuhan, Jehovah, djari hamauh, äwe idjä djaton akan manudjum?

9. Suman tä hong karä human tuan intu Asdod, tuntang hong Misir, sambil hamauh: hapumpong keton hong karä bukit Samaria; itä, latento paham huang hetä, tunitang uras kararat!

10. Krana olo tä puna djaton paraba kabudjur, koan Jehovah, iä mamumpong panatau awi karajape tuntang kararate huang humae idjä hai bahalap.

11. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehovah: Has asang! takan iä hakaliling tanahe. Iä karäh mampalokang ikau, manganan kwasam, tinai human keton idjä hai tuntang bahalap tä karäh irampase.

12. Kakai augh Jehovah: Kilau sakatik mansuwit bara njaman singa tolang isut atawa bumbong pinding, kakai karäh liwus panakan Israel tä, idjä mangkalewu Samaria, hong puting sasuroe, tuntang balikat äkae batiroh.

13. Hining keton, palus suman akan ungkup Jakob, koan pangkahai Tuhan, Jehovah, Hatallan karä kawan talo belom:

14. Intu andauku mamalah karä kalangkah Israel mawi iä, tä aku handak mamalah kea mawi karä mesbeh hong Betel, pampang mesbeh tä akan inaweng, mangat lawo akan petak.

15. Tuntang aku handak mangga-

rak karä huma idjä akan musim sadingen, tuntang karä huma akan musim pandang; karä huma ga-ring akan nihau, tuntang karä huma hai karäh lepah, koan Jehowa.

BAGI 4.

Karä mantir iantam tagal karajape.

1. Hining augh toh, keton sapi idjä baseput, idjä hong bukit Samaria, idjä kianat dengan olo pähä, tuntang mahanjek olo naniha; keton, idjä hamauh dengan tuan keton: has imbit, mangat ita mihop.

2. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari sumpah manjewut karasihe: toto, andau karäh dumah mawi keton, amon olo karäh manunda keton hapan sakang, tinai anak djarian keton hapan pisi.

3. Tä keton karäh blua bara katembai kota, genepe biti maradjur tintun baue, palus keton karäh inganan akan Harmona, koan Jehowa.

4. Has, talih Betel, awi marajap hong Gilgal, parä kalangkah keton; luput parapah keton handjewu, tuntang midjä dalam sapulu ramon keton genegene an-dau telo.

5. Tuntang totong talo iragi akan parapah tarimakasih, nar ta-hiu parapah kahias, suman tä to-tototo; kiana kakai karadjin keton, o olo Israel! koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

6. Tagal tä aku djari manenga akan keton kakeang tangep hong karä lewun keton, tuntang kata-

pas panginan hong hapus karä äka keton; tapi keton djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

7. Tinai aku djari mangahaha udjan akan keton, telo bulan helo bara getem, tuntang djari mudjan akan lewu idjä, tapi akan idjä djaton; pontong tana imbisa, tapi pontonge djaton, palus karitip.

8. Djadi, duä telo baris lewu manalih lewu idjä, mangat tau mihop danum, tapi djaton kea iä luput. Mahin djaton kea keton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

9. Aku djari mahukum keton hapan loai tuntang kamapis; tinai kutoli talo idjä hong palakanan keton, hong pambulan anggor keton, tuntang hong batang sikon dengan undus keton lepah kinan uret; mahin djaton kea keton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

10. Aku djari manjoho peres marak keton, sama kilau hong Misir: aku djari mampatäi kaiä pambudjang keton hapan padang, tuntang karä hadjaran keton irampas; maka kapapan ewau karam kawan parang keton aku djari manjoho mamasek intu urong keton; tapi keton mahin djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa. — (2.Mos. 9,3.)

11. Aku djari mambalik belahe keton, kilau Hatalla mambalik Sodom tuntang Gomora horan, sam-pai keton kilau tetek kaju, idjä insuwit bara apui; tapi keton mahin djaton kea djari hobah intu aku, koan Jehowa. — (1.Mos.19, 24.)

12. Tagal tä aku sasar handak mawi ikau kalotä, o Israel. Toh, basa aku handak mawi ikau ka-

lotä, tatatatap o Israel, mangat manjupa Hatallam!

13. Krana toto iä idjä manampa karä bukit, idjä mandjadi riwut, tuntang masuman akan olo talo kahandake, idjä mandjadi talo sawah tuntang kakaput, iä idjä mendeng hong karä äka gantong hapus petak, iä tä aerae Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom.

BAGI 5.

Augh tatum tagal karusak Israel.

1. Hining augh toh, idjä iamboku tagal keton, augh tatum, o utus Israel.

2. Budjang bawi, Israel tä, djari balongkang, tuntang djaton akan mendeng tinai; iä balihong petak, tuntang djaton idjä manggatang iä.

3. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Lewu, idjä sakojan blua bara hetä, karäh batisa saratus bewäi, tuntang idjä saratus blua bara hetä, hetä karäh batisa sapulu, hong hapus utus Isiael.

4. Krana kakai augh Jehowa dengan utus olo Israel: Gau aku, tä keton akan belom.

5. Tapi äla keton manggau Betel, äla manalih Gilgal, äla mananggoh Berseba; krana toto, Gilgal akan tamput tawanaif, tuntang Betel karäh djaton.

6. Gau Jehowa, tä keton karäh belom, uka äla aku njalawowok kilau apui mawi human Josep, palus manjeha, sampai djaton aton idjä tau mambelep tä hong Betel,

7. Keton idjä mobah kabudjur mandjadi kapait, tuntang mampalokang katetek akan petak.

8. Iä manampa bintang idjang-bawoi tuntang salampatái, iä mobah kakaput pidjem mandjadi bla-wa, tinai iä mangaput andau mandjadi kilau hamalem, iä mangahau karü danum tasik, mampalompat tä akan hundjun petak; Jehowa puna aerae;

9. Idjä mimbit karusak mawi idjä abas, sampai karä kota dähen rusak.

10. Tapi äwen basingi idjä mam-pudji äwen hong äka basara, tun-tang mangabelä iä, idjä hamauli budjubudjur.

11. Tagal tä, basa keton malitek olo pähü, sambil manduan gen-dome batawotawon: alo keton djari mamangun huma batu barasok, tapi keton djaton karäh melai huange; keton djari mimbul pam-bulan anggor idjä bahalap, tapi keton djaton karäh mihop ang-gore tä.

12. Krana aku katawan karä ka-langkah keton hakutoh, tuntang dosan keton djari paham; äwen mahupi olo tetek, iä tarima sudok, tuntang mahanjek olo pähä hong basara.

13. Tagal tä olo pintar akan suni bewäi intu katika tä, basa katika tä toto papa.

14. Gau talo bahalap, äla mang-gau talo papa, mangat keton belom; tumon tä Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, karäh hindjä keton, kilau puna augh keton mampatara arep keton.

15. Singi talo papa, sintu talo bahalap, palus pendeng kabudjur hong äka basara; ajaajau Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, handak manjanjang tisan Josep.

16. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom,

idjä pangkahai Tuhan: Toto, hong karä djalan karäh lembut augh tatum, tinai hong karä äka olo akan hamauh: kajah, kajah! Olo karäh mangahau awang pamalan, manjoho iä manatum, tuntang manjoho olo handiai, idjä tau manggis, mangat mambawai.

17. Toto hong karä pambulan anggor karäh lembut augh bawai, krana aku handak manaradjang marak keton, koan Jehowa.

18. Pajah äwen, idjä haus andau Jehowa. Akan en andau Jehowa tä akan keton? Djetä karäh kaput, djaton djaka blawa.

19. Sama kilau amon olo hadari mahakan singa, palus hasupa dengan bahuang, atawa kilau iä tamä huma basokah lengäe manjinggoh dinding, palus iä inotok handipä.

20. Krana toto, andau Jehowa tä karäh kaput, djaton djaka blawa, iä karäh pidjem, djaton sangkowonge.

21. Aku basingi, aku mangabelä andau lain keton, aku buseng mambewau parapah pestan keton.

22. Krana alo keton maluput parapah idjä ingähu akaugku, tuntang parapah indu kinan, djaton kea aku radjin djetä; tinai metou keton idjä baseput, parapah tarimakasih, djaton aku maku manampajahe.

23. Paterai kalabawän njanjin keton bara aku, aku bisau mahining talo usik keton.

24. Hukum karäh nahontong kilau danum, tuntang katetek kilau soho badähes.

25. Aton kea keton djari maluput akangku parapah injambalih tuntang parapah indu kinan ka-hum äpat pulu njelo tä hong pa-

dang tunis benjem, o utus olo Israël?

26. Toto, keton djari manang-gong tingkap Melegh keton, tun-tang Kiun, hampatong dewan keton, tinai bintang dewan keton, idjä djari inampa keton akan keton.

27. Tagal tä aku handak manamput keton tawan-an kedjau ha-liae hila kanih Damaskus, koan Jehowa, idjä arae Hatallan karä kawan talo belom.

BAGI 6.

Olo impudji, uka äla langak tuntang badjoho.

1. Pajah olo tä idjä langak hong Sion, idjä laja hong bukit Samaria! awang basewut marak utus olo idjä mambatang tä, idjä pudji inalih hapus ungkup Israel.

2 Lius, talih Kalne, tuntang tampajah; bara hetä palus keton akan Hamat, lewu hai tä, balalu miar sampai Gat, idjä ain olo Pilisti; itä keton, dia djetä djari bahalap bara karadjaan djetoh, dia djaka tanahe lombah bara tanah keton?

3. Keton idjä manjewut andau papa tä kedjau, tuntang manduan manokep karä ampin kianat.

4. Keton idjä menter hong sa-suro garing, tuntang maugaruran hong tilam, idjä kuman karä anak tabiri bara kawae, tinai anak sapi bara kandang, äkae injeput;

5. Idjä kakarungut pahaik augh kutjapi, sambil mangarang-ka talo usik akan keton, kilau Dawid;

6. Idjä mihop anggor bara sangkir bahalap , tuntang maminjak arep keton hapan minjak idjä kapala bahalap , tapi keton djaton paraba karusak Josep.

7. Tagal tä , toh äwen tä akan tamput tawanan panjolake bara karä tawanan , tuntang karamin olo bahara tä akan nihau.

8. Krana pangkahai Tuhan , Jehowa , djari sumpah manjewut a-repe , koan Jehowa , Hatallan karä kawan talo belom : aku mandjilek kadjohon Jakob , aku basingi humae idjä hai tuntang bahalap tä ; tagal tä aku handak manjaragh lewu tä tuntang hapus huange.

9. Tuntang alo sapulu biti batisa hong huma idjä , iä akan matäi kea;

10. Sampai idjä äka karampie akan manggatang palus manusuliä , tuntang mamplua tolange bara huma tä ; tinai äwen karäh hamauh dengan idjä huang huma tä : aton olo dengam hindai ? Maka iä karäh tombah : djaton . Tä idjä tä karäh hamauh : suni bewäi ; krana djaton kubar mingat aran Jehowa hindai .

11. Krana toto , Jehowa djari manjoho , mangat mawi karä huma hai , uka uras basila , tinai sakarä huma korik , uka uras badarak .

12. Tau kea hadjaran hadari hong batu karang ? tau kea olo maluku djetä hapan sapi ? Krana keton djari mobah kabudjur mandjadi kapait , tuntang bua katetek mandjadi ipu .

13. Keton idjä handjak tagal idjä djaton ; keton idjä hamauh : djaton awi kwasan ita ita djari hatandok ?

14. Tagal tä , toto , aku handak mampalembut utus olo mawi ke-

ton , o olo Israel , koan Jehowa , Hatallan karä kawan talo belom : olo tä karäh mampalitek keton bara darah Hamat sampai sungäi idjä hong padang tunis benjem tä .

BAGI 7.

Telo talo paitä tahu hukum idjä rahian ; Amos indawa Amasia .

1. Pangkahai Tuhan , Jehowa , mamprahan akangku kalotoh : itä ! aton idjä mandjadian kutoh sangkalap , intu tampanan wajah karä oru idjä rahian lembut ; oru djetä , idjä limbah radja djari manjoho manatake .

2. Djadi , amon sangkalap tä handak kumae lepalepah karä ramon tana , maka koangku : Joh pangkahai Tuhan , Jehowa , ampun kea ! äwe baris Jakob akan melai mendeng , krana iä puna isut !

3. Tä Jehowa mangarajau , sambil iä hamauh : Käläh , talo tä djaton akan mandjadi .

4. Tinai pangkahai Tuhan , Jehowa , mamprahan akangku kalotoh : itä ! pangkahai Tuhan , Jehowa , aton mantehau , mangahau apui hapee mahukum ; djetä akan manjeha pahapaham , tinai djetä manampara , manjeha belahe .

5. Tä koangku : Joh pangkahai Tuhan , Jehowa , paterai talo tä ! äwe baris Jakob akan melai mendeng , krana iä puna isut !

6. Tä Jehowa mangarajau , sambil hamauh : Käläh , talo djetä kea djaton akan mandjadi .

7. Tinai iä mamprahan akangku kalotoh : itä ! Jehowa mendeng hundjun kota , idjä inampa

tumon sipat, tuntang sipat aton intu lengäe.

8. Maka koan Jehowa dengangku: Narai gitam, o Amos? Tombah aku: Sipat. Tä koan pangkahai Tuhan: Toto, aku handak mina sipat intu bentok Israel, djalahana olo ajungku tä, tuntang djaton handak mahalau iä hindai.

9. Malainkan karä äka gantong ain Jakob karäh imparusak, tuntang talo brasih ain Israel karäh ingarak, tinai aku handak mawi human Jerobeam hapan padang.

10. Tä Amasia, imam hong Betel tä, mampait augh akan Jerobeam, radja Israel, koae: Amos tä mamakat olo Israel, handak mawi ikau; tanah aur awi karä aughe.

11. Krana kakai augh Amos: Jerobeam karäh matäi awi padang, tinai toto, Israel karäh tawanan inamput bara tanahe.

12. Limbah tä Amasia hamauh dengan Amos: O nabi, lius, dari akan tanah Juda, ombo kumau hetä, palus tudjum hetä.

13. Tapi äla hindai ikau manudjum hong Betel, krana djetä äka brasih ain radja, tuntang äka human karadjaae.

14. Tä koan Amos, tombah augh Amasia: Aku puna djaton nabi, tinai djaton kea murid nabi, tapi aku puna sakatik sapi, idjä manggau bua lajap.

15. Tapi Jehowa djari manduan aku bara kawan meto, palus Jehowa manjoho aku: lius, tudjum akan olo ajungku, Israel.

16. Toh, maka hining augh Jehowa! koam: äla ikau manudjum mantam Israel, äla nampohak karä aughm mantam ungkup Tsak.

17. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Sawam karäh imandong hong lewu, tuntang anakm hatüä bawi karäh halelek awi padang, tinai tanam akan imbagi hapan tali ukur; maka ikau karäh matai hong tanah, äka pali, tuntang Israel karäh toto tawanan inamput bara tanahe.

BAGI 8.

Karadjaan Israel akan rusak.

1. Pangkahai Tuhan, Jehowa, mamprahan akangku kalotoh: itä! aton lontong basuang bua.

2. Maka koae: Narai idjä gitam, o Amos? Tombah aku: Lontong basuang bua. Tä Jehowa hamauh dengangku: Kahapus djari sampai Israel, djalahana olo ajungku; aku djaton handak mahalau iä hindai.

3. Karä njanji hong huma sombajang karäh hobah mandjadi traing intu andau tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; hantu karäh kutohe hakalampah, hetähetä olo karäh mandjakahe sunisuni bewäi.

4. Hining augh toh, karä keton, idjä kuman olo pähä, tuntang handak mampalomos karä olo tjalaka hong tanah,

5. Sambil hamauh: prea kea totok bulan handak halau, mangat ita tau mandjual gendom? tinai sabat tä, mangat ita tau muap gudang? palus mampakorik takar, tuntang mampahai regae, tinai manipu hapan dasing pamikir?

6. Mangat ita tau mamili olo pähä hapan rear, tuntang olo na-

niha harega sarumpah; tä ita handak mandjugal apis indu gantin gendom.

7. Jehowa djari sumpah manjewnt idjä puna kahaim Jakob: Toto, aku djaton handak ngalapean karä gawie palus katatahi.

8. Dia awi karä gawie tä tanah akan hagendjäh, tuntang karä olo idjä huange akan pähä atäie? Djaton djetä akan inapi danum soho, tuntang tamput kantäkantä palus leteng, kilau awi batangdananum Misir?

9. Maka intu andau tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku handak mambelep matanandau bentok andau, palus mangaput petak handahandau.

10. Aku handak mobah karä andau hain keton mandjadi kapähä, tinai karä njanjin keton mandjadi tatum, tuntang handak makaian karä kahang hapan bidak, palus malunga karä takolok; aku handak manjoho tanahe manatum kilau tagal anak tonggal; tuntang tjalaka indu kahapuse.

11. Itä, karä andau aton dumah, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, maka aku handak manjoho lau akan tanah; djaton laun talokinan, djaton kateah belai nahuang danum, tapi haus mahining augh Jehowa.

12. Tä äwen karäh kumbangkambanga bara tasik sampai tasik, bara utara palus timor; äwen karäh daridaria kantäkantä tantai manggau augh Jehowa, tapi iä djaton akan sondau tä.

13. Andau tä karä budjang bawi idjä bahalap tuntang budjang hantuä idjä bakena karäh matäi awi kateah beliae;

14. Äwen, idjä katontoh sum-pah manjewut karajap Samaria tä, sambil hamauh: belom hatalla hong Dan tä, belom agama hong Bersaba! Äwen tä karäh halelek sampai djaton mendeng tinai.

BAGI 9.

Human Hatalla akan ingarak; tä Hatalla handak mampendeng karadjaan ai.

1. Aku mitü pangkahai Tuhan mendeng hong mesbeh, tuntang iä hamauh: Pukul lambang, sampai karä djihi hagulak, palus palokang iä menjet takolok karä äwen, tinai tisae tä aku handak mampatäie hapan padang; alo idjä hadari djaton akan lapas, alo idjä mahakan djaton kea karäh ihaga.

2. Alo iä mangalian arepe sampai naraka, bara hetü mahin lengängku karäh manduan iä, alo iä mandai palus langit, bara hetü kea aku handak mambaring iä.

3. Alo iä manjahokan arepe hong tantan Karmel, aku handak manggau iä, balalu manduan iä bara hetä, tinai alo iä manjilim arepe bara mantangku hong palempang tasik, hetä kea aku handak manjoho handipä manotok iä.

4. Alo iä tamput tawanan lius helo baun musohe, mahin aku handak manjoho padang, mangat mampatäi äwen; tuntang aku handak manjengok iä indu tjalake, djaton djaka indu kahalape.

5. Krana puna paugkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, idjä manigong

tanah tä, sampai djetä lenjoh, tun-tang olo handiai idjä mangkalewu hetä manangis, tinai hapuhapus djetä inapi kilau awi danum soho, palus leteng, kilau awi batang-danum Misir.

6. Iä idjä mampendeng padadusae hong sorga, tuntang karä kawan talo belom ai, iä kea djari manggalang petak; idjä mang-hau karä danum tasik, palus mampaloppat tä hundjun petak, Jehowa puna arae.

7. Djaton keton, o olo Israel, sama kilau olo Kus intu aku? koan Jehowa. Djaton aku djari mimbit Israel bara Misir, tuntang olo Pilisti bara Kaptor, tinai olo Aram bara Kir?

8. Toto, matan pangkahai Tu-han, Jehowa, mantam karadjaan idjä badosa toh, aku handak mam-palomas tä bara petak; tapi dja-ton kea aku handak mamparusak ungkup Jakob lepah lingis, koan Jehowa.

9. Maka toto, aku manjoho ungkup Israel ingiap marak karä olo kapir, sama kilau paräi ingiap hapan njiro, sampai idjä kabawak idjä bahalap malin dia lawo akan petak.

10. Tapi karä olo parajap idjä baris djalahans olo ajungku akan matäi awi padang, iä idjä ha-mauh: tjalaka tä puna djaton akan

manggapi ita, djetä djaton karäh sampai ita.

11. Katika tä aku handak haragapan pasah Dawid tinai, idjä karakkarakä tä, tuntang handak mangabuah karä katembäie, tinai karä talo karusake, aku handak mamangun tä tinai kilau djaman horan. — (Gaw. Ras. 15,16.)

12. Mangat olo tä manjores ti-san Edom, tuntang karä tisan olo kapir, idjä injewut huang arangku, koan Jehowa, idjä malalus talo tä.

13. Toto, karä andau aton dumah, koan Jehowa, tä malan tä karäh haradjur sampai getem, tinai olo mamähes anggor haradjur sam-pai malan, tuntang karä bukit akan nantiri anggor manis, tinai karä lungkoh karäh paham mamua.

14. Krana aku handak paterai Israel, djalahans olo ajungku, ta-wanan, balalu olo tä karäh haragapan karä lewue idjä karakkarakä tä tinai, tuntang melai hetä, sambil mimbul pambulan anggor, tuntang mihop anggore; tinai iä karäh mangabon tuntang kuman buae.

15. Aku handak mimbul iä hong tanahe; maka olo tä djaton akan irunap tinai bara tanahe, idjä djari inengaku akae, koan Je-howa, Hatallan keton.

SURAT NABI

O B A D J A.

1. Djetoh talo paitä Obadja. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, tahu Edom: Ita djari mahining augh brita bara Jehowa, tinai sarohan djari injoho marak karä olo kapir, koae: tatatakap has ita mamarang iä. — (Jer. 49,14.)

2. Itä, aku djari mampamunos ikau marak karä olo kapir, ikau batawah haliai.

3. Kadjohon atäim djari manipu ikan; ikau, idjä melai hong hungkap bukit, hong äkam melai idjä gantong, idjä hamauh hong atäim: awe tau mambaring aku?

4. Alo ikau manjalumbo kilau burong nasar, alo ikau manjarrangan marak karä bintang: mahin bara hetä kea aku handak mambaring ikau, koan Jehowa.

5. Amon maling atawa bigal hamalem djari manalih mawi ikau, — lalehan karusakm! — djaton äwen tä manakau baja ombeombet akae? Tinai paribasa olo pamumpong bua anggor djari manalih mawi ikau, dia iä manisa kantae hetä?

6. Tapi karä ramon Edom djari lepah initip, karä panataue idjä basahokan djari uras sondau.

7. Karä idjä dengam hadjandji bilih djari magah ikau blua sampai saran tanahm; idjä karampim tä djari manipu ikau, palus mam-pakalah ikau: idjä ombo kuman

panginam karäh mandjarat ikau, djaton ikau katawan.

8. Djaton intu andau tä kea, koan Jehowa, aku handak mammalomat karä olo pintar bara Edom, tuntang hapus kaharati bara karä bukit Esau?

9. Tinai karä pangkalimam, o Teman! karäh lenjoh atäie, sampai olo handiai hong karä bukit Edom karäh impalomos awi asang pamuno.

10. Tagal kianat, idjä iawim dengan paharim Jakob, kahawen akan majangkulep ikau, tinai ikau karäh lomos palus katatahi.

11. Katika tä, metoh ikau djari mendeng malawan iä, metoh olo beken manawan hapus kawan parang ai, tuntang awang kedau tanahe tamä bauntonggang lewue, palus batenong tagal Jerusalem: tä, maka ikau hindjä karä asang tä.

12. Djaton patut katika tä ikau radjin mitä andau tjalakan paharim, andau iä tawanan bara tanahe, djaton patut ikau handjak tagal karusak panakan Juda, djaton patut ikau mambo mampadjojo aughm, metoh wajah kadjakae;

13. Djaton patut ikau ombo tamä karä bauntonggang djalahan olo ajungku metoh andau karusake, tuntang handjak mitä tjalakae intu andau karusake, sam-

bil mandjudju lengäm, marampas ramoe metoh andau karusake;

14. Djaton patut ikau djari mimpa intu kampungan djalan, mangat mampalomos karä olo baris äwen idjä liwus, tuntang manjaragh karä olo idjä katapanan intu wajah kadjakae tä.

15. Krana andau Jehowa djari lawoh mawi karä olo kapir; tumon gawim tä ikau karäh jawi, pamaläh akam karäh injulang intu takolokm.

16. Krana kilau keton djari mihop hong bukitku idjä brasih, tumon tä karä olo kapir akan mihop haradjur; toto, iä akan mihop sambil nantengok tä, palus mandjadi kilau awang djaton djari aton. — (2.Mos.21,24.)

17. Tapi hong bukit Sion karäh aton äka kaliwus, iä tä indu äka idjä brasih, tuntang ungkup Jakob tä karäh indu tempon idjä puna tukas bagie.

18. Ungkup Jakob karäh kilau apui, tuntang ungkup Josep kilau njalae, tapi ungkup Esau karäh kilau djogo, tinai iä karäh manjala, mangähu äwen tä lepalépah, sampai djaton idjä katapanan hindai ungkup Esau; krana kalotä djari augh Jehowa.

19. Olo idjä hila salatan karäh manjores karä bukit Esau, tinai idjä hong äka randah tä karäh manjores olo Pilisti; toto, iä karäh manjores tanah Epraim tinai tanah Samaria, tuntang Benjamin dengan Gilead.

20. Olo tawanan baris olo Israel tä, idjä marak olo Kanani sampai Sarpat, tuntang olo tawanan baris Jerusalem, idjä hong Separad, karäh manjores karä lewu hila salatan.

21. Djurusalamat karäh lembut hong bukit Sion, mangat muhukum karä bukit Esau; kakai hapus karadjaan karäh akan Jehowa.

SURAT NABI

J O N A.

BAGI 1.

Jona injoho Hatalla; iä marisang tuntang ihukum.

1. Augh Jehowa sampai Jona, anak Amitai, koae:

2. Tatap arepm, lius akan Niwe, lewu hai tä, palus ambo

aughm mantam iä; krana kadarakae djari manjalumbo sampai baungku.

3. Tapi Jona manatap arepe handak hadari akan Tarsis, mahanakan baun Jehowa; palus iä sampai Japo; hetä iä sondau kapal, idjä handak barajar akan Tarsis, tä iä manjimae, palus tamä hetä,

mangat omba olo tä barajar akan Tarsis, tantai mahakan baun Jehowa.

4. Tapi Jehowa pamohon barat paham akan tasik, hiaik lembut talo badjea paham mawi tasik, sampai kamäan äwen, kapal handak pusit.

5. Tä, maka karä olo hong kapal paham mikäh, tuntang geneputi mangahau hatallan ai, balalu manganan karä puat kapal akan tasik, mangat malampange; tapi Jona djari mohon akan pitak, palus meuter batiroh hetä.

6. Tä, maka garagan mananggoh, sambil hamauh dengae: Buhen ikau, joh olo pantiroh? misik, kahau Hatallam, ajaajau Hatallam tä handak mingat ita, uka ita äla nihau.

7. Tinai koan karä olo tä sama arepe: Has, ita batenong, mangat ita katawan, tagal äwe ita buah tjalaka toh. Tumon tä äwen batenong, maka kalabuae buali Jona.

8. Tä äwen tä misek iä: Toh suman akan ikäi; tagal äwe ita tjalaka kalotä? narai satiarm? bara kwe panumahm? hong kwe tanahm, tuntang bara utus idjä kwe ikau?

9. Maka iä masanan akan olo tä, koae: Aku toli olo Ibrani, tinai aku mikäh Jehowa, Hatallan langit, idjä djari mandjadian tasik tuntang petak.

10. Tä karä olo tä paham mikäh, sambil hamauh dengae: Kilen gawim kalotä! Krana olo tä katawan, iä hadari bara baun Jehowa, basa iä djari masanan tä akan äwen.

11. Tinai olo tä hamauh dengae: Kilen toh patut gawin ikäi dengam, mangat tasik toh tadoh akan

ikäi? Krana tasik tä sasar tahi sasar paham riake.

12. Maka koae dengan olo tä: Gatang aku, djakah aku akan tasik, tä tasik karäh tadoh akan keton; krana tawangku, barat paham toh buah keton tagal aku.

13. Tapi äwen tä badajong, handak manjarä kapal, tapi djaton kabawae; krana tasik tä sasar tahi sasar hariak paham mawi äwen.

14. Tä olo tä mangahau Jehowa, koae: Joh Jehowa, äla mampaleteng ikäi tagal hambaruhan olo djetoh, tuntang äla ma muat daha idjä djaton sala hundjun ikäi; krana ikau, joh Jehowa, djari mawi tumon kahan-dakm.

15. Limbah tä äwen manduan Jona, palus mandjakali iä akan tasik: Hembern tä kea tasik tadoh, terai kasangit riake.

16. Tagal tä karä olo tä paham mikäh Jehowa, balalu iä mampatäi parapah akan Jehowa, tuntang bamiat intu iä.

17. Maka Jehowa manjoho lauk hai manelen Jona; tä Jona melai katelo andau katelo alem hong knain lauk tä. — (Matt.12,40.)

BAGI 2.

Jona blaku intu Hatalla, tuntang iä iliwus.

1. Maka Jona blaku intu Jehowa, Hatallae, bara knain lauk tä.

2. Koae: Aku djari blaku intu Jehowa hong kadjakängku, tä iä djari tombah aughku; bara knain kubur aku djari mantehau, maka ikau djari mahining aughku.

3. Krana ikau djari mandjakah aku hong äka handalem, hong bentok tasik haliae, sampai karä kadähese mangaliling aku, tuntang karä riak galombange manutup aku.

4. Maka koangku: aku toh djari inganan bara matam; tapi aku akan mitä humam kea tinai, idjä äka karasilm.

5. Karä danum mangaliling aku mimes tahasengku; labehu mangalilingkang aku; orun tasik mangangkulut takolokku.

6. Aku leteng sampai galang bukit, lawang petak djari matep aku katatali; tapi ikau djari mam-palembut pambelomku bara karusak, o Jehowa, Hatallangku!

7. Metoh hambaruangku lenjoh hong aku, tä aku mingat Jehowa, tuntang lakudoangku sampai ikau hong humam idjä brasih.

8. Idjä mahaga talo haiang tä; iä manganan asi.

9. Tapi aku handak maluput akam augh tarimakasilku, tinai karä miatku handak ilalusku. Salamat tä puna bara Jehowa.

10. Maka Jehowa hamauh dengan lauk tä, palus djetä malua Jona akan sarä.

BAGI 3.

Jona masuman augh Hatalla hong lewu Niniwe.

1. Tinai augh Jehowa sampai Jona tingkat idjä duä, koae:

2. Tatap arepm, lius tanggoh Niniwe, lewu hai tä; sanan augh-ku tä akae, idjä insumaungku akami.

3. Tä Jona harikas, balalu manalah Niniwe, tumon augh Jehowa. Maka Niniwe tä lewu hai intu Jehowa, tandjong katelo kahaie.

4. Maka Jona tamä lewu sampai tandjong idjä andau, palus iä masuman, koae: Käpat pulu andau hindai, tä Niniwe karäh imparusak.

5. Maka olo Niniwe pertaja augh Hatalla; balalu iä bauauar manjoho olo puasa, uras äwen pakaian bidak, alo idjä hai alo idjä naniha.

6. Krana augh tä djari sampai radjan Niniwe; balalu iä mohon bara padadusae, palus mengkak pakaian radja, makaian arepe hapan bidak, tuntang mondok hong äka kawo.

7. Tinai iä manjoho olo mantehau muar hong Niniwe prentah radja tuntang karä mantire, koae: Alo olon alo meto, sapi atawa tabiri äla kuman talo enen, äla djetä injoho murep atawa mihop da-num.

8. Malainkan olon tuntang meto uras akan hapan bidak, sambil blaku intu Hatalla totototo; tuntang genep biti akan hobah bara djalae idjä papa, bara karajap lengäe.

9. Äewe katawan, ajaajau Hatalla mules kahandake, palus mangarajau; ajaajau iä handak mangitar kalason kalaite, uka äla ita rusak.

10. Maka Hatalla manampajah karä gawin olo tä, äwen hobah bara djalae idjä papa; tä Hatalla mangarajau tagal tjalaka, idjä djari insanae handak ilaluse mawi äwen, palus iä balang malalus tä.

BAGI 4.

Jona pähä atäie, basa Hatalla masi Ni-niwe; iä impudji Hatalla.

1. Tagal tä Jona kapähä, tuntang basep kalaite.

2. Palus iä blaku doa intu Jehowa, koae: Kajah Jehowa! djetä koangku bilin, pesangku hong tanahku; tagal tä aku handak mahaikan prentahm tä, hadari akan Tarsis. Krana tawangku, ikau puna Hatalla idjä pamasi panjanjang, idjä pandjang atäim, tuntang paham kahalapm, tinai ikau murah mangarajau tagal tjalaka.

3. Maka toh, joh Jehowa, duan tahasengku bara aku, krana aku radjin matäi bara belom.

4. Tapi koan Jehowa: Patut kea kalaitm tä hasep?

5. Maka Jona blua bara lewu, palus mondok hila timor lewu tä; tinai iä mangadjang äkae hetä, palus mondok hong penda kandjungäe, sampai iä mitä kadjarian lewu tä.

6. Maka Hatalla, Jehowa, mam-palembut batang djarak, manjoho djetä mansuloh mangadjang Jona,

mangat mangandjungen takoloke bara pandang andau. Maka Jona paham handjak tagal batang djarak tä. 7. Tapi andau tinai, haiak talo handak sawah, Hatalla manjoho uret; djetä kuman batang djarak tä, sampai mameang.

8. Djadi, amon matanandau djari lembut, maka Hatalla manjoho riwut timor idjä blasut, tuntang pandang andau paham mawi takolok Jona, sampai iä ujuh haliae. Ta, maka iä radjin hambaruaec matäi, palus hamauh: Käläh aku matäi bara belom!

9. Tä koan Hatalla dengan Jona: Patut kea kalaitm hasep tagal batang djarak tä? Tombah iä: Patut aku blait sampai matäi.

10. Tä Jehowa hamauh: Ikau manjanjang batang djarak tä, idjä djaton djari inampam, idjä djaton djari inguam, idjä lembut hong alem idjä, tuntang nilau hong alem idjä.

11. Kilen aku djaton manjanjang Niniwe, lewu hai kalotä, idjä hetä labih saratus dnü pulu kojan olo awang djaton katawan sambil gantau, tinai kutoh meto kea?

SURAT NABI

M I G H A.

BAGI 1.

Juda tuntang Samaria impudji, basa iä omba dewa.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Migha, olo Maresa tä, kahum pangereng Jotam, Aghas tuntang Hiskia, radja Juda, idjä djari gitae taliu Samaria tuntang Jerusalem. — (2.Radja18.)

2. Hining, o keton karä utus olo! senäh, o petak tuntang karä huange! toh pangkahai Tuhan, Jehowa, handak manjaksi mawi keton, toto, pangkahai Tuhan bara humae idjä brasih.

3. Krana itä! Jehowa lembut bara äcae, balalu iä handak mohon mendeng hundjun tantan karä bukit:

4. Sampai karä bukit akan leujoh penda iä, tinai karä djanah akan basila, kilau lilin awi apui, kilau awi danum idjä nahasak sewu bara bukit.

5. Karä talo tä tagal kalangkah Jakob, tuntang tagal karä dosan Israel. Tapi äwe idjä batang kalangkah Jakob tä? Djaton djetä Samaria? Tinai kwe idjä batang äka dewan Juda? Djaton djetä Jerusalem?

6. Tagal tä aku handak mawi Samaria mandjadi tujok batu hong padang, äka olo mimbul pambulan anggor; aku handak mambaring karä batue akan djanah, palus mampalangai karä galange.

7. Karä hampatonge idjä inkire akan imparamok, tinai karä laloh sundal tä akan ingähu, tuntang karä hampatong dewae handak imparusakku; krana djetä djari ingam-peleng hapan laloh sapangan, toh iä indu laloh sundal tinai.

8. Tagal tä aku akan mambawai manangis, aku indu hagoet halulus halowai, aku akan manarabing kilau naga, pungupungut kilau burong onta tabela.

9. Krana himange tü bakamatai, tinai djetä djari sampai Juda kea, mimes bauntonggang utus ajungku hong Jerusalem.

10. Äela masuman tä intu Gat, äla papahining tangis keton intu

Ako, baja tamä human tatum, palus mondok hong kawo.

11. Dari keton, olo Sapir, halowai tuntang mahamen; olo Saanan djaton akan hagoet basatiar, tatum aton hong Bethaesel; iä karäh manduan äka keton.

12. Karä olo Marot kapähä tagal ramoe; krana tjalaka djari mohon bara Jehowa palus sampai bauntonggang Jerusalem.

13. Djarat meto balias intu karetan keton, o olo Laghis, krana ikau idjä batang dosa akan Sion, anak bawi tä; krana hong ikau djari sondau karä kalangkah Israael.

14. Tagal tä kalangan bewäi dengan Moresetgat; huma hong Aghsib tä karäh haiang bara radja Israel.

15. Aku handak magah Idjä toto tä akam, o Maresa; kahain Israel tä karäh dumah sampai Adulam.

16. Palungah, sukur arepm tagal anakm idjä äka huangm; palungah arepm lepah lingis kilau burong nasar, basa äwen tä tamput tawanan nihau bara ikau.

BAGI 2.

Dosa iantam; salamat indjandji akan Israel.

1. Pajah iä, idjä mangarangka kadarhaka tuntang manirok kappapa hong äcae batiroh; sana talo sawah iä malalus tä, basa aton kwasan lengäe.

2. Iä mipen tana, palus manarik djetä; kalotä iä mahenjek olo tuntang humae, genep biti tuntang joresae.

3. Tagal tä, kakai augh Jeho-

wa: Toto, aku mangarangka tjalaaka akan utus olo toh, idjä bara djetä djaton olih keton mahakan ujat keton, tuntang keton karäh terai manandjong badjoho, krana katika tä karäh papa.

4. Intu katika tä olo karäh mangarang tanding mawi keton, tuntang manatum, koae: terai, ita djari rusak haliac. Iä manakiri tempon tanah djalaham olo ajungku; iä manduae bara aku, tuntang manarik karä tanangku mambagi djetä.

5. Toto, keton djaton karäh bara bagi bara bilah haiak unggup olo ain Jehowa.

6. Äela manudjum, koan olo parajap tä; tapi amon olo djaton manudjum akae, tä kahawëe djaton karäh undur.

7. Kilen, aku akan kalangan unggup Jakob? angat keton Rogh Jehowa djari bisau? Pudji iä kalotä? Djaton karä aughku uras bahalap dengan olo handiai awang budjur?

8. Tapi olo ajungku tä tahi djari manggatang arepe kilau musoh; iä marampas kampoh tuntang klambi bara olo idjä mahalau sana-sanang, sama kilau djaka parang bewäi.

9. Karä bawin djalaham olo ajungku iharak keton bara humae, idjä äka huange, bara karä anake keton marampas ramon kabungas-ku palus katahai.

10. Toh tatap arep keton, lius; krana tanah toh djaton indu äka kasanang, basa djetä djari kihal awi keton, maka djetä karäh manusak keton pahapaham.

11. Amon aton olo idjä hapan augh riwut bewäi, tuntang masuman talo tandjaro, koae: aku

handak manudjum akan keton tahu anggor tuntang talo ihop bahari! — toto, djetä nabi idjä ingilak olo tä.

12. Tapi aku handak mamumpong ikau, o Jakob, lepalepah, tuntang mangampeleng karä tisan Israel; aku handak mambulat iä kilau karä tabiri hong Bosra; kilau karä meto hong krambah, kalotä maka karäh aton lalenton olo.

13. Maka Idjä mangarak akan äwen karäh helo baue, tä äwen kea karäh mangarak, palus blua bara bauntonggang, tuntang Radjae karäh helo baue, Jehowa karäh pangkahelo akae. — (4,7.)

BAGI 3.

Hukum akan karä mantir tuntang kapala imam.

1. Tinai aku hamauh: Hining toh, keton karä mantir Jakob, keton karä bakas unggup Israel: djaton patut keton katawan kabudjur?

2. Tapi ketou manjingi kahalap, sambil mangilak kapapa; keton mupak pupus olo, tuntang manisil isi bara tolange.

3. Palus keton kuman pupus isin olo ajungku, tuntang marupäi tolange, tinai kilau mingkes tä hong kabali, kilau mina isi hong blanai.

4. Tä amon keton dapit mangkariak intu Jehowa, iä djaton karäh manarima augh keton, malainkan iä karäh mules baue bara keton katika tä, sama kilau kapatut karä gawin keton idjä papa.

5. Kakai augh Jehowa mawi

karä nabi, idjä mampalajang djalahan olo ajungku, idjä masanan kasanang akan olo, awang manenga akae talo indu pangkit kasingae; tapi amon djaton manenga akan njamac, tä iä masuman parang.

6. Tagal tä, alem karäh lembut akan keton awi paitä keton, tä tudjum keton akan mandjadi kakaput; matanandau karäh belep akan karä nabi djetä, tuntang andau karäh mandjadi kaput akan äwen tä.

7. Nabi djetä samandiae karäh njukok, tuntang karä nudjum karäh mahamen, tinai iä samandiae akan mangop baue, krana djaton karäh aton augh Hatalla tombah.

8. Tapi aku toh kontep kaabas bara Rogh Jehowa, kontep kabudjur tuntang kamenteng, mangat masuman kalangkahe akan Jakob, dosae akan Israel.

9. Hining augh toh, keton karä kapalan ungkup Jakob, keton karä mantir utus Israel, idjä mangabelä kabudjur, tuntang mamingkok kapatut;

10. Idjä mamangun Sion hapan daha, tuntang Jerusalem hapan karajap.

11. Karä kapalae masara tagal sudok, karä imame madjar tagal upah, tuntang karä nabie manudjum tagal laloh; tinai iä basinggoh intu Jehowa, koae: djaton Jehowa hong bentok ita? tjalaka djaton akan sampai ita!

12. Tagal tä Sion karäh iluku kilau tana, tagal keton, tuntang Jerusalem akan mandjadi indu tujok batu, bukit äku huma toh indu kajuan.

BAGI 4.

Karadjaan Kristus; olo ungkup Hatalla karäh iliwus.

1. Tapi hong katatesan karä andau bukit äka human Jehowa karäh impendeng dähedähen hong tantan karä bukit, iä karäh gantong bara karä lungkoh, tuntang karä utus olo batawotawon karäh manalih iä.

2. Kutoh karä olo kapir karäh harikas, sambil hamauh: has! ita tanggoh bukit Jehowa, talih human Hatallan Jakob, mangat iä madjar ita djalan ai, uka ita manandjong mahoroe djetä. Krana bara Sion karäh lembut undangundang, tuntang augh Jehowa bara Jerusalem. — (Luk. 24,47.)

3. Iä karäh mamatus marak karä utus olo idjä bakapal, tuntang malukum olo kapir idjä kwasa sampai awang kedjau; maka äwen tä karäh manasal padange indu pringgis, tinai lundjue akan gento; utus olo idjä djaton akan mamanjok padange hindai handak mawi utus idjä beken, tinai djaton hindai äwen karäh madjar arepe parang.

4. Tapi genep biti karäh mondok penda batang anggor ai, tinai penda batang sikon ai, tuntang djaton karäh aton idjä mampikäh iä; krana njaman Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari hamauh kälötä.

5. Krana karä utus olo karäh hagoet, genegenepe huang aran hatallan ai; tapi ita handak hagoet hong aran Jehowa, Hatallan ita, palus katatahi haradjur.

6. Intu andau tä, koan Jehowa,

aku handak mamumpong karä idjä batimpang, palus mangampeleng karä idjä djari inganan, tuntang idjä djari ingapähäku.

7. Awang batimpang tä handak iawiku mandjadi idjä liwus, tinai awang bilih inganan kedjau handak inampaku mandjadi utus olo kwasa; tuntang Jehowa karäh mandjadi radjan äwen tä hong bukit Sion, bara katontoh palus katahi.

8. Maka ikau, tjandi Eder, ikau Opel ain Sion, anak bawi tä, akam karäh sampai, toto akam karäh sampai kwasa idjä bilih tä, karadjaan Jerusalem, anak bawi tä.

9. Toh, buhen ikau manangis kalotä kapahame? Djaton ikau bara radja? aton karä mantirm djari nihau bara ikau, sampai ikau kapähä kilau olo bawi idjä handak luas?

10. Sarenan kapähäm, tuntang humi, o Sion anak bawi, kilau olo bawi idjä handak manak; krana toh toto ikau akan blua bara lewu, balalu melai hong padang, tuntang tamput akan Babel, tapi bara hetä ikau karäh liwus, hetä Jehowa karäh malapas ikau bara lengän musohm.

11. Toh toto, kutoh karä olo kapir hapumpong mawi ikau, sambil hamauh: iä akan imapa; ita radjin mitä tjalakan Sion!

12. Tapi olo tä djaton katawan karä karangkan Jehowa, tuntang djaton harati tiroke; djaton iä katawan, Iä djari mamumpong äwen kilau peteng gendom akan kaleka mihiik.

13. Tatap arepm, ihik, o Sion, anak bawi! krana aku handak manampa tandokm sanaman, tuntang

tatap paim kilau tambaga, tinai ikau karäh malitek arü utus olo; tä aku handak mangerem hapus panulihe akan Jehowa, tinai ramoe samandiai akan Idjä Tempon salepah petak.

14. Toh, tatap arepm, o ikau idjä pamarang; olo karäh mangampong ita; tinai äwen karäh mamukul pipin Mantir Israel tä hapan pukul.

BAGI 5.

Tahiu äka Kristus akan inakan.

1. Maka ikau, o Bethlehem Eprata, idjä pahalau korik djaton patut tamput karä baris Juda idjä sampai bakojan, bara ikau karäh lembut akangku Idjä marentah hong Israel, idjä palembute djari aton bara tampara, bara katatahi. — (Matt.2,5. — Mos.24, 19.)

2. Tagal tä Iä manjaragh äwen sampai katika, amon idjä akan manak tä djari manak; tä tisan karä paharic karäh buli olo Israel tinai.

3. Maka Iä karäh mendeng, sambil manjakatik hong kwasan Jehowa, hong kahain aran Jehowa, Hatallae. Tä äwen karäh melai sanang, krana Iä tä karäh hai sampai hapus saran petak.

4. Maka Iä karäh indu Mantir kasangan; amon Asur karäh dumah mawi tanah ita, tamä karäh human ita idjä hai tuntang bahalap: tä ita handak mampendeng manandipali iä udju biti sakatik, tuntang hanja mantir bara baris olon.

5. Æwen tā karäh murep tanah Asur lepalepah hapan padang, tuntang tanah Nimrod tā hapan ganggamae idjä ingilak. Tumon tā iä karäh maliwus ita bara Asur, amon djetä tamä tanah ita, palus mawi saran tanah ita.

6. Maka tisan Jakob karäh marak arä utus olo kilau ambon bara Jehowa, kilau bawak udjan marintik talo imbul, idjä djaton mendäh olo, djaton mentai olo kalunen.

7. Toto, tisan Jakob karäh marak karä olo kapir, bentok arä utus olo, kilau singa marak karä meto hutan, kilau singa gantjang marak kawan tabiri; amon djetä manaradjang, maka iä malitek balalu mamisak, sampai dialo idjä biti tau maliwus.

8. Krana lengäm karäh inggatang mahundjun karä musohm, sampai karä musohm akan impalomos.

9. Katika tā, koan Jehowa, aku handak mampalomos karä hadjaram bara ikau, tuntang manganan karä karetam.

10. Aku handak mangarak karä kota hong tanahm, tuntang handak mampalokang karä äka dähen ajum.

11. Aku handak mampalepah karä gawin dewa bara lengäm, tuntang ikau djaton karäh bara tabit hindai.

12. Aku handak mamparamok karä hampatong dewam tuntang karä pantare bara ikau, uka ikan äla sontop manjembah tampan lengäm hindai.

13. Karä pahewam handak iru-napku bara ikau, sambil mamparusak karä lewum.

14. Tapi hapan kasangitku idjä hasep aku handak mamaläh mawi

karä olo kapir tā, idjä badungil parisang.

BAGI 6.

Narai idjä kahandak Jehowa?

1. Hining toh augh idjä insuman Jehowa: Tatap arepm, kotak karä bukit, tuntang soho karä lungkoh mahining aughm.

2. Hining, karä bukit, augh dawan Jehowa, tuntang keton karä galang petak idjä dähen; krana Jehowa aton perkara deng-an djalaham olo ajue, tuntang handak tadongarap dengan olo Israel.

3. O djalaham olo ajungku, narai kasalangku dengam? hapan en aku djari mamapa ikau? Suman tā akangku!

4. Toto, aku djari mamplua ikau bara Misir, maliwus keton bara huma karewar; aku djari manjoho Moses, Aaron tuntang Mirjam helo baun keton.

5. O olo ajungku! ingat tirok Balak, radja Moab tā, tuntang kalagai Bileam, anak Beor tā, dengae; ingat talo awang mandjari bara Sitim sampai Gilgal, mangat keton kasene karä kahalap Jehowa. — (4.Mos.22,5.)

6. Hapan en aku akan manaharep Jehowa, tuntang sontop blaku intu Hatalla idjä pangkahai? patut aku manjupa iä mimbit parapah awang ingähu, atawa mimbit anak sapi awang idjä njelo umure?

7. Mikäh Jehowa mangilak ba-kojakojan tabiri hatuëe, atawa sa-pulu kojan sangkir undus? patut

aku manjaragh anakku idjä bakas tagal kalangkahku, manjaragh anak idjä bara bentengku tagal haimbrauanganiku?

8. Iä djari masuman akam, oolo kalunen, talo idjä bahalap; toh, narai inggau Jehowa intu ikau, baja malalus kabudjur, sam bil radjin masih, tuntang manandjong hindjä Hatallam dengan randah atai? — (6.Mos.10,12.)

9. Angh Jehowa mantehau lewu tä, maka idjä toto pintar karäh katawan ikau; hining augh hukum tä, tinai äwe idjä mantame!

10. Djaton magon hong human genep olo darhaka kutoh ramo sala, tuntang epa korik idjä ingabelä tä?

11. Tau aku brasih, amon aku hapan dasing pamikir, tuntang amon batu dasing idjä sala aton hong kambutku?

12. Baris äwen idjä tatau kontep karajap, tinai karä olo hetä uras manandjaro, njamae hadjela panipu.

13. Tagal tä aku handak mahukum mangapähä ikau, palus mamparusak ikau tagal dosam.

14. Alo ikau kuman, tapi djaton tau besoh, lau karäh tegä hong knaim; alo ikau maraup talo, tapi djaton kea tau imbitm, tinai paribasa aton idjä imbitm, djetü handak indjulukku akan padang.

15. Alo ikau malan, tapi djaton kea manggetem; ikau karäh mähes bua undus, tapi djaton kea ikau hundus hapan tä; alo ikau mähes bua anggor, tapi djaton ikau mihope.

16. Krana äwen manumon karä hadat Omri, tuntang hapus gawin

ungkup Aghab tä, haiak manandjong tumon tirok äwen; tagal tä aku handak mamparusak ikau. sambil mawi karä olo ajum indu äka kasisis; kakai keton akan mananggong katawah djalahan olo ajungku. — (1.Ralja 16,25.)

BAGI 7.

Olo budjur bilak djaton; tapi dapit Hatalla karäh masih olo ajue tinai.

1. Kajah aku! krana aku toh kilau metoh karä bua djari imumpong, kilau katika limbah olo djari terai mamata bua anggor; djaton batisa bua indu kinan, djaton bua bahalap idjä indu mam pangat.

2. Olo tetek badjoha djari nihau bara tanah, djaton idjä budjur hindai marak olo kalunen; uras iä mangatah daha, tuntang genep biti äwen mandop kolae, manenan djarat acae.

3. Lengäe hasansila paham bädjudju malalus kapapa; radja blaku bewäi, karä mantir masara tagal sudok; olo kwasa mamutus tumon karajape, tuntang karajape baka pal haliae.

4. Idjä pangkahalap baris äwen mahin kilau dulhi, idjä pangkabudjure mahin kilau unak. Tapi amon andaum imaläh, idjä insanan nabim tä, djari sampai, tä iä djaton karäh katawan dariie.

5. Äla idjä biti harap sobate, äla pertjaja idjä äka karampie haliae; bara iä idjä menter hong sapangkum mahin atep blawang totokm.

6. Krana anak hatuä manawali bapae, tuntang anak bawi mala-

wan indue, manantu bawi mawi empoe idjä bawi; tinai idjä hindjä kabalie, iä tä karäh mandjadi musoh ai.

7. Tapiaku handak manantuneng mentai Jehowa, aku handak mendäh Hatallan salamatku; toto, Hatallangku karäh mahining aughku.

8. Æla handjak tagal aku, o musohku! alo aku djari balongkang, aku karäh mendeng tinai; limbah aku djari mondok hong kaput, toto Jehowa karäh mandjadi indu kalawangku.

9. Aku handak mananggong kalait Jehowa, krana aku djari badosa intu iä, sampai iä mangkat perkarangku tuntang mambudjur aku. Iä karäh mamplua aku akan kalawa, tä aku karäh handjak mitä kateteké.

10. Maka musohku karäh mitae, tuntang baue buraburah, iä idjä hamauh mawi aku: kwe toh Jehowa, Hatallam? Matangku karäh handjak mitä kadjariae, krana iä karäh ilitek kilau rumpur hong djalan.

11. Metoh andau amon kotam iharagapan tinai, intu andau tä kea karäh saran tanahm karäh impalom-bah.

12. Katika tä olo karäh manalih ikau bara Asur, palus bará karä lewu Misir, bara karäh lewu Misir palus sampai batangdanum lombah tä, bara tasik idjä sampaitasik idjä, tuntang bara äka bukit idjä sampai äka bukit idjä.

13. Tapi tanah toh akan mandjadi indu karusak helo tagal karä

loe, tinai tagal karä kadjarian gawie.

14. Sakatik ungkup ajum hapan sokahm; kawan tä idjä puna baris ajum, idjä melai kabuate hong kajuan, hong bentok tanah idjä bahalap, soho iä murep hong Basan tuntang Gilead kilau djaman horan.

15. Aku handak mamprahan talo heran akan äwen, kilau katika metoh ikau blua bara Misir.

16. Karä olo kapir akan mitä tä, tuntang mahamen tagal karä kwa-sae; iä karäh mangop njamae hapan lengae, tuntang pindinge karäh dengedengen.

17. Iä akan mandjelap tunek talo kilau handipä, tuntang kilau meto panjarantar hong petak iä karäh misong arepe bara humae idjä hai tuntang bahalap; dengan kagen-djähe äwen karäh manaharep Jehowa, tuntang paham karawae dengam.

18. Æwe hatalla idjä kilau ikau? idjä mampun kadarhaka, palus ngalapean kasalan tisan olo ajue tä. Iä djaton manegä kalaite sampai katatahi, krana iä puna radjin masi. — (*Mas.103.*)

19. Iä karäh masih ita tinai, iä karäh mambelep karä kadarhakan ita; toto, ikan karäh mantarik karä dosan ita akan palempang tasik.

20. Ikau karäh malalus kabudjur akan Jakob, tuntang asi akan Abraham, idjä djari injumpahm akan karä tato ikai bara djaman horan. — (*Luk.1,17.*)

SURAT NABI

N A H U M.

BAGI 1.

Kahain Hatalla mantam Asur; salamat akan olo ai.

1. Djetoh augh hukum akan Niniwe, surat tudjum Nahum, olo Elkosi tä.

2. Jehowa tä IIatalla idjä pangabehu, idjä toto painaläh; toto pamaläh haliae Jehowa tä, tuntang kasangite paham; Jehowa toto pamaläh mawi karä musohe, tuntang djaton kalapean gawin musohe. — (2.Mos.20,5.)

3. Jehowa toto pandjang atäie, tuntang kwasae paham, iä djaton maku manggarä olo tiwas tä brasih. Djalan Jehowa hong talo badeja tuntang hong barat, tinai baunandau tä tantawus paie.

4. Iä mampudji tasik, palus maneah djetä, iä mamandit karä batangdanum; Basan tuntang Karmel balaju, tinai karä kambang hong Libanon malajoh kea. — (2.Mos.14,21.)

5. Karä bukit harogoh intu baue, tuntang karä lungkoh lenjoh; petak halujak intu baue, tuntang hapus kalunen, tinai talo handiae idjä melai huange.

6. Æwe tau manahan kalaite? äwe tau mendeng huang kalason kasangite? Kasangite djari inampohak kilau apui, tuntang karä batukarang imparamoke.

7. Jehowa puna bahalap, iä in-

du kota metoh katika kadjakä, iä katawan karä olo idjä harap iä.

8. Tapi kilau kadähes soho iä mamparusak äka musohe, tinai kaput akan manjasah äwen.

9. Narai keton mangarangka handak mawi Jehovah? Iä karäh mahukum gawin sindä, dia usah sampai handuä.

10. Krana kilau injangkulep duhi, tuntang kilau babusau mihop olo tä karäh impalomos lepalepah, kilau djogo idjä keang.

11. Bara ikau djari lembut tukang pangarangka papa mawi Jehovah, mantir setan tä.

12. Kakai augh Jehovah: Naughe iä dumah brangai kwasae tuntang kakapal bitie, iä akan inaweng kea palus nihau. Aku djari mampanjukok ikau, tapi aku djaton handak mampanjukok ikau tinai.

13. Tapi toh aku handak mamelek ugare idjä hapee mugar ikau, tuntang manggeto pasongm.

14. Tapi mantam ikau Jehovah djari manjoho, aran hapus anak djariam djaton akan melai hindai. Bara human karä dewam aku handak mampalomos karä hampatong awang iukir tuntang inoang. Hletu aku handak manampa kubur akam, krana ikau batawah, djaton baguna hindai.

15. Itä, hong karä bukit aton pain olo idjä masanan brita bahalap, idjä masuman kasanang. Ha-

ga karä andau hai aim , o Juda ,
lalus karä miatm ; krana olo setan
tä djaton akan maranggar mawi
ikau tinai , krana iä djari lepah
impalomos .

BAGI 2.

Karusak lewu Niniwe.

1. Idjä pangarak tä dumah ma-
ranggar ikau ; tonggo kota , djaga
karä djalan , padähen babat kahangm ,
balalu paabas arepm totototo .

2. Krana Jehowa handak mama-
lah kadjohon äwen dengan Jakob ,
sama kilau kadjohoe dengan Israel ;
krana idjä parampas tä karäh ma-
rampas iü lepah , tuntang marusak
karä salundike .

3. Talawang karä pangkalimae
djari bahandang , hapus kawan pa-
rang kilau kadandang , kretae ma-
njala kilau apui , metoh andau iä
manatap arepe , tinai karä lundjue
iandjoe .

4. Karä kretae kilau imbelas
gohogohop hong karä äkae , hadari
kantäkantä hong karä djalan , am-
pie kilau sewan , tuntang sawong-
sawonga kilau kilat .

5. Iä karäh harap baris olo ai
idjä kampili , tapi olo tä karäh ha-
lelek hong karä djalae . Musoh tä
karäh manaradjang maranggar kota ,
sana tutup takoloke djari tatap .

6. Karä tabat batangdanum tä
karäh ingarak , dalam radja karäh
impalenjoh .

7. Krana djari tukas iü akan
tamput tawanan ; tuntang karä bu-
djang bawi ai karäh manarahing ki-
lau augh tabuan , tuntang manegah
usoke .

8. Toto , Niniwe kilau talaga
kontep danum bara tamparae aton ;

tapi iä akan surut daraidaraia kea .
Mendeng , mendeng ! kakai augh
olo karäh mangahau , tapi djaton
idjä biti karäh tampaliau .

9. Rampas salaka , rampas bu-
lau , krana karä panatau djaton
kalepahe , kutoh karä ramo barega tä .

10. Tapi toh iä imboang lepah ,
balalu rusak , sampai atäie lenjoh ,
tinai utute halipak , tuntang ka-
hange hagendjäh , baun äwen han-
daii tä uras kalas .

11. Toh , hong kwe äka karä
singa tä , äka tangkarap karä singa
idjä tabelia ? äka singa , singa ba-
kas tä tuntang anake manandjong ,
haiak djaton idjä mampikäh iä ?

12. Singa tä , idjä manangkarap
ombeombet akan karä anake , tun-
tang mampatäi akan karä singa
bawie idjä bakas , idjä mangontep
lowange dengan talo iramps , ti-
nai hapus äkae dengan talo inang-
karape .

13. Toto , aku handak mantakan
ikau , koan Jehowa , Tempon karä
kawan talo belom ; aku handak
manusul karä kretam aseasep ,
tuntang padang akan kuman karä
anakm , anak singa tä idjä tabelia ,
tinai aku handak mampaterai ikau
parampas hong petak ; tä augh sa-
roham djaton akan mamala tinai .

BAGI 3.

Karä dosa tuntang hukum Niniwe insuman .

1. Pajah lewun daha tä ! idjä
basuang tandjaro tuntang kararat ;
iä djaton handak terai marampas .

2. Krana hetä karäh lembut augh
pukul , tinai augh gohop kreta ;
hadjaran bandabandam , tuntang
karä kreta sawongsawonga .

3. Iä mimbit olo idjä mukong hadjaran, tuntang padang idjä ngilangilat, tuntang karä lundjue baratiak; tä kutoh olo impatäi hakalampah, tuntang tujok hantu baratawon, sampai karä hantue djaton taraisü; olo karäh tanggarurus awi karä hantue.

4. Djetä tagal kapaham kandjin lontäi idjä bahalap tä, idjä tukang karä karohäi, idjä hapan kandjie djari mandjuel arä utus olo, tuntang arä djalaham hapan karohäi.

5. Toto, aku handak mantakan ikau, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; aku handak mambo nantapäi saran tapilim halau baum, mamprahan kahawäm akan karä olo kapir, kahowam akan karä karadjaan.

6. Aku handak mamuat karä kihal intu ikau, tinai manawah ikau pahapaham, palus manampa ikau indu tanturän olo;

7. Sampai olo handiae, idjä mitä ikau, karäh hadari bara ikau, sambil hamauh: Niniwedjari rusak; äwe handak masi iä? bara kwe aku manggau ampong akam?

8. Angatm, ikau bahalap bara No, idjä paham karaän oloe, tuntang äkae helat batangdanum, tinai danum hakaliling iä? idjä hakota tasik, tasik indu pagare?

9. Kus tuntang Misir djari indu kwasae idjä paham, Put tuntang Libia indu pandohope.

10. Tinai iä djari alah kea, palus tamput tawanan, tuntang karä anake djari imparamok hong karä kampungan djalan; tagal olo ajue idjä basewut olo djari badadu, tinai karä olo ajue idjä kwasa djari tarapasong hapan rantai.

11. Kakai ikau kea akan mihop sampai babusau tuntang njukok,

haiak manggau äka dähen kalekam mahakan musoh.

12. Karä kotam kilau batang sikon idjä masak buac; sana djetä inggerek, maka iä buduroh akan njaman olo, idjä handak kumae.

13. Toto, olo ajum samandiae karäh kilau bawi hong ikau, karä bauntonggang tanahm akan iuap halalai akan musohm, apui karäh kuman karä huitm.

14. Asip danum akan katika ikau ingapong; awi mandähen karä kotam; talih äka petak bata, awi manjintel tä, tuntang kabuah tanur, äka mamapui batu bata.

15. Tapi hetä apui akan kuman ikau, tuntang padang akan mammalomes ikau; djetä karäh kuman ikau lingilingis kilau kokop; alo ikau mangapal arepm kilau kokop, tuntang karäan karüm kilau sangkalap.

16. Karä sudagarm arä bara bin-tang hong langit; tapi kilau kokop iä karäh mambirang palapse, palus trawang.

17. Karä radjam kilau sangkalap, mantirm kilau panakan sangkalap karäe, idjä melai saran karä pager, metoh wajah sadingen; tapi sana matanandau lembut, tä iä hadari trawang, sampai olo djaton katawan kalekae bilin hindai.

18. Karä tonggom karäh batiroli, o radja Asur, karä olo ajum idjä kwasa karäh menter; olo ajum samandiae karäh pisapasahan hong karä bukit, tuntang djaton idjä biti, idjä akan mamumpong iä.

19. Kapähäm djaton tarahalit, himangm paham papa; olo handiae idjä mahining britam karäh mapok lokape tagal ikau. Krana äwe idjä djaton haradjur buah kadarhakan?

SURAT NABI

H A B A K U K.

BAGI 1.

Olo Kasdim akan mantakan tanah Juda.

1. Djetoh augh hukum, idjä djari insuman nabi Hhabakuk.

2. O Jehowa! kilen katahie aku mantehau, tuntang ikau djaton mahininge! kilen katahie aku mantehau ikau tagal kianat, tapi ikau djaton mandohop!

3. Buhen ikau manjoho aku mitä kadarhaka, tuntang ikau manampajahe bewäi kianat tä? Krana karusak tuntang kagagah manandipah aku hakaliling, baja kanyaing tuntang klahi babewäi lembut.

4. Tagal tä Torat ingalapean, tuntang kabudjur palus djaton maku lembut; krana olo darhaka mangapong olo idjä tetek, tagal tä karä basara bingkok kaputuse.

5. Itä keton karä olo kapir, tampajah palus hengan, toto hengan! krana aku malalus gawi hong pangereng keton, idjä djari insuman mahin djaton kea keton pertjajaе.

6. Krana toto, aku mampalembut olo Kasdim, utus olo idjä karas tuntang gantjang, idjä mangumbang hapus petak, mangat manduan karä kaleka idjä puna djaton ai.

7. Olo tä bakaikäikäh tuntang talataloh, karä prentahé tuntang kwasae tumon kahandak ai bewäi.

8. Krana karä hadjarae uras balias bara harimaung, tuntang basiak bara ason taun; olo ajue idjä hapan hadjaran hagoet batawalon; olo ajue idjä mukong hadjaran dumah bara kedjau; äwen tä kilau trawang burong nasar, idjä mandjeleng arepe talih talo kinae.

9. Uras iä dumah mangat marusoh, idjä ingkamite imbite akan hila timor, imumponge tawanan kilau baras karäe.

10. Iä karäh hababaka karä radja, tuntang manabeen karä mantir, tinai iä manatawä karä kota; krana iä manimbok lampat petak palus tamä hetä.

11. Tä, maka atäie karäh bdjoho haream tinai, tuntang iä karäh dahangdahanga maniwas arepe, manggarü kwasaе tä hatallae.

12. Dia ikau bara horahoran Jehowa, Hatallangku, äka karsihku? Ikäi djaton akan matäi lomos, o Jehowa! tapi akan hukum bewäi ikau djari mampendeng iä, o Batukarang, hapan mandjara bewäi ikau djari mantap iä.

13. Matam brasih haliae, djaton tau mitä kapapa, tuntang ikau djaton tau manampajah karajap. Buhen ikau akan manampajahe bewäi olo kianat tä? buhen ikau akan manjuni arepm, amon olo darhaka kuman olo awang tetek bara iä?

14. Buhen ikau handak manalaun olo kalunen brangai, kilau lauk hong tasik, kilau meto majarantar, idjä djaton tempoe?

15. Musoh tä mamisi manjintak talo handiai, iä mamumpong tä hong salambaue, tuntang mangampeleng iä hong djalae; tagal tä iä handjak rantang.

16. Tagal tä iä maluput parapaha pakanan salambaue, tuntang hagaro akan djalae; krana awi pakarange tä karä bagie djari baseput, tuntang panginae menjak.

17. Kilen, aton iä haradjur akan manduan bara salambaue tä, tuntang djaton iä akan terai mamapatäi karä djalaham olo?

BAGI 2.

Katantun tudjum, tuntang kwasan kaperjtaja. Radja Babel akan rusak.

1. Aku mendeng manonggo, aku mampendeng arepku hong balai djadjaga idjä dähen, tinai aku mendäh tuntang mitä, narai idjä karäh insumae akangku, tuntang kilen aughku akan tombah tahuu aughku idjä solake.

2. Tä Jehowa tombah aughku, koae: Bintik talo paitäm tä, ukir tä taratarang hong papan batu, mangat karä olo idjä mahalau tau mambasae; surat kalotoh:

3. Toto, tudjum karäh tulus intu tukas katikae, hong katastesae Iä karäh malalus tä, sampai djetä djaton manandjaro; alo iä randjar, entai iä, krana toto iä karäh dumah, tuntang djaton dia-dia dumah.

4. Idjä parisang atäie, iä dja-

ton akan sanang huange, tapi idjä tetek awi kapertjajae karäh belom. — (*Rom.1,17.*)

5. Maka kilau anggor puna manipu, kakai olo badjoho tä, sampai iä djaton tau melai dähen; idjä mambangah huange kilau kubur, tuntang kilau pampatäi idjä djaton tau puas, idjä mamumpong akae karä olo kapir, tuntang mangampeleng akae karä utus olo.

6. Kemä, karä äwen tä karäh hatanding iä, tuntang mangarang tapengan leläi, koae: pajah iä, idjä manawon ramo awang puna djaton ai. Akan kilen katahie djetä? Iä baja kilau mamuat rumpur intu arepe.

7. Salenga karäh lembut awang akan manotok ikau; hemben tä misik idjä akan manapi ikau, palus ikau indu irampase.

8. Krana ikau djari marampas arä olo kapir; toh tisan karä utus olo karäh manarik ikau tinai, tagal karä dahan olo, tagal kianatim dengan tanah, dengan lewu, tuntang karä olo idjä huange.

9. Pajah iä, idjä bisit bakoho manggau akan humac, mangat iä manjarangan hong äka gantong, uka maliwus arepe bara lengän tjalaka.

10. Ikau djari manirok kahawen akan ungkup humam; awim djari mampalomos arä utus olo, maka ikau djari maniwus hambaruam.

11. Krana karä batu dinding mahin karäh mangkariak mawi, tinai karä kaju ramon huma akan tombah:

12. Pajah iä, idjä mamangun lewu hapan daha, tuntang mandähen tä hapan kadarhaka.

13. Krana kalotoh kadjariae iawi Jehowa: talo idjä djari inggawi

utus olo tä akan kinan apui,
tuntang idjä äka kahäka olo arä
tä akan haiang.

14. Krana petak karäh basuang
kasene kahain Jehowa, kilau karä
danum mangontep palempang ta-
sik. — (*Jes.11,9.*)

15. Pajah olo tä, idjä mampi-
hop kolae, ikau idjä manenga
sangkir anggor akae, tuntang
mambusan iä, mangat ikau mitä
kahawäe.

16. Ikau karäh imuas kea ha-
pan katawah indu gantin horu-
mat; has, ihop kea ikau, tun-
tang langai kakulomp; sangkir
hong lengän gantaun Jehowa ka-
räh akam, sampai ikau mu-
ta batawah ampim indu gantin
kahaim.

17. Krana kianat, idjä ilalusm
mawi Libanon tä, karäh maroboh
ikau, tuntang karusak karä meto
idjä iawim karäh manjabanen ikau,
tagal karä dahan olo, tuntang ta-
gal karä kianatm dengan tanah,
dengan lewu tuntang karä olo
idjä huange.

18. Tä, narai guna hampatong
dewa tä, idjä iukir kamasan,
atawa hampatong idjä inoang tä,
tuntang karä gurue panandjaro tä,
sampai idjä manampa tä harap
tampae, amon iä djari manampa
hampatong dewa idjä puna tunis tä?

19. Pajah iä, idjä hamauli dengan
kaju: has, misik; tinai dengan
batu idjä puna tunis tä: has,
mendeng. Kilen talo djetä tau
madjar? Toto, djetä inanggalong
bulau salaka, tapi djaton haliae
tahasenge huange.

20. Tapi Jehowa puna hong
äkae idjä brasih; suni intu baue,
o hapus kalunen.

BAGI 3.

Lakudoan Habakuk

1. Lakudoan Habakuk, nabi
tä, tumon nudan tatum.

2. O Jehowa, aku djari ma-
hining aughm, tuntang aku sa-
banen! käläh belom gawim, o Je-
howa, hong benteng katika, ka-
rinah tä hong benteng katika.
Metoh kalait, käläh mingat asi.

3. Hatalla dumah bara Teman,
Idjä brasih tä bara bukit Paran.
Sela. Kahae manutup karä langit,
tinai hapus petak kontep tarae.

4. Sangkowonge kilau kalawan
matanandau; tandok aton intu
lengäe, tuntang hetä äka kwasae.

5. Helo baue peres papa, ti-
nai njalan apui lembut intu awan
paie.

6. Iä mendeng tuntang mukur
tanah, iä manampajah, balalu ma-
naräwen karä olo kapir, tinai karä
bukit kalunen imparotek, tuntang
karä lungkoh kalunen akan ma-
njontop arepe, metoh Iä mang-
umbang kalunen.

7. Aku mitä karä tingkap olo
Kus hong kadjakü, tuntang karä
sapau hong tanah Midian panan-
tajun.

8. Aton kasangit Jehowa hasep
mawi karä batangdanum? Aton
kalaitm mantakan karä danum
lombah, tuntang kasingim mawi
tasik? basa ikau manaradjang ha-
pan hadjaram, tuntang karä ka-
retam idjä manang.

9. Panahm idjä djari inatapm
mamala, tumon karä augh sum-
pahm dengan karä hamputan tä.
Sela. Petak harakang, mampalem-
but batangdanum.

10. Karä bukit mitä ikau tun-

tang kikähe , kadähes danum ma-
ujambong , äka handalem mambo
aughe, tuntang manggatang lengäe.

11. Matanandau tuntang bulan
tendä hong äkac , awi karä anak
panahm ladju manampihit ngi-
langilat ; tuntang karä lundjum
birebirep kilau kilat.

12. Ikau mahoroe tanah tuntang
kasangitm, tuntang hasep kalaitm
ikau malitek olo kapir.

13. Ikau manaradjang handak
mandohop djalaham olo ajum , na-
kara mandohop Idja iminjakm tä ;
ikau mamparamok takolok human
olo darhaka , tuntang mampa-
langai talo handiai , bara galange
sampai ujatec. Sela.

14. Hapan tungkang ai ikau
madjok kapalan karä mantire la-
sak silae, idja dumah riwuriwt
kilau talo badjea handak manda-
rai aku , idja handjak rantang ,
kilau handak kuman mampaleph
karä olo tjalaka sunisuni.

15. Hadjaram impatandjongm
hong tasik , hong äka danum ha-
tujok.

16. Awiku mahining djetä, maka
knaingku hakewak, tagal augh tü
totok biwihiu hadjipak , karä to-
langku kilau hanana , tuntang
paingku hagendjäh hong äkaku.
Käläh amon aku tau sanang me-
toh andau kadjakä, katika iä dumah
mantakan utus olo tä idjä
ingalahie.

17. Krana alo batang sikon djato-
ton akan mamumbong , buae djato-
ton karäh lembut intu batang
anggor , olo terai nguan batang
undus , tinai karä tana djaton
mampalembut panginan , karä ka-
wan tabiri nihau bara kandange ,
tuntang sapi djaton hindai hong
krambange :

18. Tapi aku handak handjak
hong Jehowa , aku handak ran-
tang huang Hatallan salamatku.
— (Jes.61,10.)

19. Jehowa , pangkahai Tuhan ,
indu kwasangku , iä mampalias
paingku kilau pain badjang , tun-
tang iä karäh mampendeng aku
hong äkaku gantong , mangat aku
manjanji hapan talo usikku.

SURAT NABI

S E P A N J A.

BAGI 1.

Andau kalait tä.

1. Djetoh augh Jehowa , idja

sampai Sepanja , anak Kusi , Kusi
anak Gadalja , Gadalja anak Amar-
ja , Amarja anak Hiskia , metoh
pangereng Josia , anak Amon , ra-
dja Juda tä. — (2.Radja 22.)

2. Aku handak manganan talo handiai lepalepah bara tanah toh, koan Jehowa.
3. Aku handak manganan olon tuntang meto; aku handak manganan karä burong penda langit, tuntang karä lauk hong tasik, karä talo kihal tuntang karä olo darhaka; toto, aku handak mampalomos karä olo bara tanah toh, koan Jehowa.
4. Aku handak mandjudju lengängku mawi Juda, tuntang karä olo Jerusalem; tuntang aku handak mampalomat bara kaleka toh karä tisan Baal, tinai aran karä nabin dewa tuntang imame;
5. Tuntang karä äwen idjä son-top hong sapaue, manjembah ramon langit, dengan idjä sombang, sumpah manjewut aran Jehowa tuntang aran Malgham kea;
6. Tinai idjä mules manalikut Jehowa, idjä djaton manggau Jehowa, tuntang djaton pudji miski iä.
7. Suni samandiai intu baun pangkahai Tuhan, Jehowa, krana andau Jehowa djari tokep; krana Jehowa djari manatap parapah idjä injambalih, iä djari manjimpan karä idjä irawäie.
8. Maka intu andau parapah ain Jehowa tä aku handak mawi karä mantir hai, karä anak raja, tuntang olo handiai, awang hapakaian beken bara puna hadat.
9. Tinai intu andau tä kea aku handak mawi karä olo awang mingkang gagelan bauntonggang, idjä manjuang human tempoe awi kianate tuntang tipue.
10. Maka intu andau tä, koan Jehowa, augh kariak karäh lembut bara bauntonggang äka olo palauk, tuntang tarahing bara hila silae, tinai augh kapähä bara karä lungkoh.
11. Tangis keton, o olo handiai, idjä mangkahuma hong pakan, krana karä dagang djari impalomos, tuntang karä tempon rear djari impalepah.
12. Intu andau tä aku handak mariksa hapus Jerusalem titititip hapan sumbo korong; aku handak mantakan karä olo tä idjä djari baku, idjä hamauh hong atüe: Jehowa brangai bewäi, alo kahalap kapapa djaton ilaluse.
13. Tagal tä karä ramoe indu irampas, tuntang humae indu imparusak; toto, iä mamangun huma, tapi djaton iä akan mukonge, iä mambulan anggor, tapi djaton akan mihop danume.
14. Andau hai ain Jehowa tä djari tokep, iä djari tokep tuntang mandjeleng arepe dumah. Amon augh andau Jehowa tä mala, tä karä idjä abas karäh manangis paham.
15. Krana andau tä karäh aton andau kalait, andau kadjakä tuntang kikäh, andau karusak tuntang kabanas, andau kakaput tuntang kapidjem, andau habau tuntang talo badjea;
16. Andau augh sarunai tuntang lahap mawi karä kota dengan äka dähen samandiai.
17. Aku handak mampikäh karä olon, sampai äwen tä gajapgampa kilau olo babutä; krana iä djari badosa intu Jehowa. Dahae karäh batusuh kilau djetä kawo bewäi, tinai isie kilau djetä tai.
18. Karä bulau salakae djaton tau maliwus iä hong andau kasangit Jehowa, tapi awi apui kabue hapus tanah toh karäh

lelah baseha: krana toto, salenga
Iä karäh mampalepah karä olo ta-
nah toh.

BAGI 2.

Olo impudji mangat hobah. Hukum
insanan akan karä utus olo, idjä haka-
liling olo Jehudi.

1. Priksa, toto priksa arep
keton titititip, o utus olo idjä
djaton mangenang Hatalla;

2. Helo bara hukum tä lekas,
tuntang andau tä manjelau mawi
keton, kilau apui mawi tikil, ka-
tahin kalason kalait Jehovah hindai
djari sampai keton, helo bara an-
dau kasangit Jehovah djari sampai
keton.

3. Gau Jehovah, o karä keton
idjä balemo atäie hong tanah, idjä
mahaga kapatut ai; gau kabudjur,
gau karandah atäi, ajaajan keton
ingalindong hong andau kalait
Jehowa.

4. Krana Gasa karäh balihi, tun-
tang Askalon indu rusak; Asdod
karäh iharak bentok andau, tun-
tang Ekron karäh irunap.

5. Pajah karä olo idjä mukong
saran tasik, karä olo Pilisti tä!
augh Jehovah karäh mawi keton,
o Kanaan, tanah olo Pilisti; aku
handak marusak ikau sampai dja-
ton batisa idjä biti.

6. Hapus tanah hong saran ta-
sik karäh indu äka tingkap sakati-
k, tuntang äka pagar akan karä
kawae.

7. Djetä akan mandjadi indu
bagin tisan ungkup Juda, uka iä
manjakatik hetä. Hong karä hu-
man Askalon iä karäh masan ha-
malem, limbah Jehovah, Hatallae,

djari mananggoh iä, tuntang mam-
paterai iä tawanan.

8. Aku djari mahining augh
tawah Moab, tuntang karä augh
papa bara panakan Amon, idjä ha-
pac mampahawen olo ajungku, ti-
nai iä mampadjoho arepe, handak
mawi karä saran tanahe.

9. Tagal tä, belom aku, koan
Jehowa, Tempon karä kawan talo
belom, Hatallan Israel: toto, Moab
akan mandjadi kilau Sodom, tinai
panakan Amon kilau Gomora, indu
padang unak duhi, indu loau ijah,
tuntang indu karusak palus kata-
tahi. Tisan djalahon olo ajungku
karäh manjores iä, idjä katapanas
bara unggupku karäh manduan
iä indu bagie. — (1.Mos.19,24.)

10. Djetä akae takirin kadjohoe,
krana iä djari mamapa tuntang
mampadjoho arepe mawi unggup
ain Jehovah, Tempon karä kawan
talo belom.

11. Gawin Jehovah mawi iä karäh
bakaikäkäh haliai, krana iä ka-
räh mampamunos karä hatallan pe-
tak; tä olo handiae, genep biti
hong kalekae, karäh sombajang
intu iä, rata karä pulau olo kapir
samandiae.

12. Tinai keton kea, o olo Kus,
karäh impatäi awi padangku.

13. Tinai iä karäh mandjudju
lengäe akan utara, palus mampa-
lomas Asur, tuntang iä karäh mawi
Niniwe mandjadi karusak, ngari-
sing kilau äka keang kamahau.

14. Sampai bentok hetä karä ka-
wan meto karäh melai, tuntang
karä meto idjä puna mangawan,
tinai tahatong tuntang kamiak
karäh masan hong karawang djihie
idjä bahalap; augh karäh tamä
karä panjengok, tuntang ambah
talo karäh hatujok intu bauntong-

gang, krana karä papan seder djari ingarak.

15. Djetü lewu tä idjä handjak kandjakandjan, idjä melai langak, tuntang hamauh hong atäie: tikas aku bewäi; djaton hindai sala bara aku. Lalehan karusake toh, sampai mandjadi äka meto melai. Genep olo idjä mahoroe hetä karäh ngasisit totoke, mangipak lengae mawi iä.

BAGI 3.

Jerusalem iantam, tapi asi indjandji tinai.

1. Pajah lewu kadjilek, lewu kihal, lewu pararat tä!

2. Iä djaton maku tarima augh, tuntang djaton maku impudji, iä djaton maku harap Jehowa, tuntang djaton maku manggapi Hattalae.

3. Karä mantire kilau singa awang manjakungkong hong bentok iä; karä hakime kilau ason taun, idjä djaton manisa sampai handjewu.

4. Krana nabie badjoho tuntang parajap, imam ai mamapa äka brasih, tuntang marima Torat sala.

5. Tapi Jehowa idjä budjur aton hong bentok iä, iä djaton maku kasalan; sining handjewu iä masanan kabudjur ai, djaton tapas gawie; tapi olo bingkok tä djaton tau mahamen.

6. Aku djari mampalomos olo kapir tä, tuntang mangarak äkae idjä dähen, aku djari manunis karä djalae, sampai olo djaton mahoroe hetä; karä lewue rusak, sampai olo djaton huange.

7. Koangku: Toto ikau karäh mikäh aku, tuntang tarima adjar; uka äka äwen djaton kea rusak,

tinai karä hukum tä djaton sampai iä, idjä djari inukasku akac. Tapi iä haus kadarhaka bewäi hong karä gawie.

8. Tagal tä, endäh aku bewäi, koan Jehowa, sampai andauku palus manaradjang; krana puna tukasku, handak mamumpong karä olo kapir, tuntang mangampeleng karä karadjaan, mangat manam-pohak kalaiktu mawi iä, hapus kalason kasangitku; krana hapus tanah toh lepah karäh baseha awi apui kabehungku.

9. Limbah tä aku handak manusman akan karä utus olo hadjam-ban totok brasih, mangat olo handiai blaku manjewut aran Jehowa, tuntang manempo iä bulat atäie. — (Jes.40,2.)

10. Bara silan karä batangdanum olo Kus, clo idjä toto blaku hong aku, tuntang anak bawi, ung-kupku idjä daraidaraia tä, karäh mimbit parapahe.

11. Andau tä ikau djaton maha-men hindai tagal karä gawim, idjä djari hapam malangkah aku; katika tä aku handak manganan bara marak ikau karä olo djuwih badjoho tä, tuntang ikau djaton akan mampatara arepm hindai tagal bu-kitku idjä brasih.

12. Aku handak manisa hong ikau olo idjä randah tuntang na-niha angate, äwen tä karäh harap intu aran Jehowa. — (Jes.1,9.)

13. Tisan Israel tä djaton karäh papa gawie, tuntang djaton manandjaro, tinai djela panipu djaton hong njamae; maka olo tä karäh kuman batiroh, tuntang djaton idjä mampikäh iä.

14. Lahap, o Sion, anak bawi! basasurak, o Israel! handjak ran-tang tuntang kandjakandjan hapan

hapus ataim, o Jerusalem, anak bawi!

15. Krana Jehowa djari mampaterai hukum ajum, iä djari mapas manganan musohm. Jehowa, Radjan Israel tä, hindjä ikau, ikau djaton akan mitä tjalaka hindai.

16. Andau tä karäh insuman akan Jerusalem: äla mikäh, o Sion, äla manendur lengäm!

17. Jehowa, Hatallam, aton hong ikau, iä Djurusalamat idjä paham kwasae. Iä karäh handjak tagal ikau tuntang karantang atiae; awi sintae tä iä karäh suni, djaton manahiu gawim bihin, iä karäh handjak tagal ikau tuntang mala-hap.

18. Idjä djari imbaris bara ung-kupm aku handak mangampelenge,

iä idjä kedjau bara ikau katahin katawah paham mambehat ikau.

19. Toto, katika tä kea aku handak mamutus gawingku dengan karä olo idjä mamapa ikau; maka olo idjä batimpang tä aku handak mandohope, tuntang mamumpong karä awang inganan; aku handak mampendeng iä indu tara, mangat arae basewut hong hapus tanah, idjä äkae djari impahawen.

20. Katika tä kēa aku handak mimbit keton kantoh, djetä, amon aku karäh mamumpong keton. Krana toto, aku handak mampendeng keton indu horumat tuntang tara marak karä utus olo hong petak, amon aku mampaterai keton tawanan, haiak giton keton, koan Jehowa. — (5.Mos.30.3.)

SURAT NABI

H A G G A I.

BAGI 1.

Olo impudji awi karawuse mamangun human Hatalla.

1. Hong njelo duä kahum radja Darius, hong bulan djahawen, andau idjä solake, maka augh Jehowa lembut hadjamban Haggai, nabi tä, akan Serubabel, anak Sealtiel, mantir pamutjok hong Juda, tinai akan Josua, anak Josadak, inam hai tä, koae: — (*Esra 5,1.*)

2. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, koae: Utus olo toli hamauh: katika hindai sampai, mangat mamangun human Jehowa.

3. Maka augh Jehowa lembut hadjamban nabi Haggai, koae:

4. Kilen, akan keton djari sampai katika, mangat mukong human keton idjä bahalap tampae, tapi huma toli akan balabalang bewäi?

5. Toh, kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Ingaingat gawin keton!

6. Keton paham malan, tapi dinon keton isut; keton kuman, tapi djaton tau besoh; keton mi-hop, tapi djaton tau luput; keton makaian, tapi djaton tau blasut; tinai idjä mawi rear arä kilau manjuang lowang bewäi.

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Ingaingat gawin keton!

8. Talih bukit, baramo, awi mandjari huma toh; djetä karäh ingilakku, tuntang aku handak mamprahan horumatku, koan Jehowa.

9. Krana alo keton mendäh mandino arä, itä, isut bewäi dinon keton; tinai alo keton mamumpong ramo hong huma, aku mahimon manariup tä. Buhen djetä? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Djetä tagal humangku idjä balabalang, tuntang geneb biti mingat nguan huma ai bewäi.

10. Tagal tä karä langit mangahana arepe mambon akan keton, tinai petak mangahana talo lembut.

11. Krana aku djari mampalembut talo keang kamahau hong tanah toh, mawi karä bnkit, mawi karä gendom, anggor tuntang undus, tinai karä ramon petak samandiae, mawi olon tuntang meto, dengan karä satiar olo.

12. Tä, maka Serubabel, anak Sealtiel äwen duä Josua, anak Josadak, imam hai tä, tuntang hapus tisan olo arä tä manumon augh Jehowa, Hatallae, tuntang karä augh nabi Haggai, tumon Jehowa, Hatallae, djari manjoho

iä; maka olo arä mikäh intu baun Jehowa.

13. Tä, maka Haggai, sarohan Jehowa tä, masuman tumon sohon Jehowa akan olo arä, koae: Aku hindjä keton, koan Jehowa.

14. Maka Jehowa manangkedjet atäi Serubabel, anak Sealtiel, mantir pamutjok hong Juda, tuntang atäi Josua, anak Josadak, imam hai tä, tinai atäi karä olo arä, sampai äwen dumah, mandjari gawin human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Hatallae tä.

BAGI 2.

Kahain human Hatalla idjä tingkat duä tä, tuntang karadjaan Kristus insuman.

1. Djetä hong andau duä pulu äpat, bulan djahawen, njelo duä, kahum radja Darius.

2. Tinai hong bulan udju, andau duä pulu idjä, maka augh Jehowa sampai hadjanban nabi Haggai, koae:

3. Toh suman akan Serubabel, anak Sealtiel, mantir pamutjok hong Juda, tuntang akan Josua, anak Josadak, imam hai tä, tinai akan tisan olo arä tä, koam:

4. Äewe karä keton batisa, idjä djari mitä huma toh huang kahaie bihin? Kilen ampie toh tinai giton keton? Dia djetä kilau djaton intu matan keton? — (*Esra 3,12.*)

5. Tapi toh, tauggatanggar atäim, ikau Serubabel! koan Jehowa; tauggatanggar atäim, ikau Josua, anak Josadak, imam hai! tauggatanggar atäi keton, o olo arä hong tanah! koan Jehowa; gawi gawi bewäi, krana aku hindjä de-

ungan keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom;

6. Tuntang aughku tä, idjä hapangku hadjandji dengan keton, metoh keton blua bara tanah Misir, tuntang Roghku, idjä karäh melai bentok keton; ala keton mikäb. — (2.Mos.19,5.)

7. Krana kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Sindä tinai, handjulo hindai, maka aku handak manggulak karä langit, hapus kalunen, hapus tasik tuntang petak; — (Ibran.12,26.)

8. Toto, aku handak manggerek karä olo kapir, tä Idjä äka kakenang karä olo kapir karäh sampai, tuntang aku handak manjuang huma toh dengan kahai, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Jes.49,6.)

9. Karä salaka bulau puna aingku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

10. Maka kahalap huma idjä harian toh karäh paham bara idjä solake tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; tuntang aku handak manenga kasanang hong äka toh, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Mal.3,1.)

11. Andau duä pulu äpat, bulan djalatién, ijelo duä kahum Darius, maka augh Jehowa sampai hadjamban nabi Haggai, koae:

12. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Isékarä imam taliu Torat, sambil hamauh:

13. Paribasa olo mangandut isin metoh brasih hong puting klambie, tuntang puting klambie tä pohos brangai talo, tepong, djoho, anggor, undus, atawa panginan beken, tau talo tä palus tamput bra-

sih kea? Tombah karä imam, koae: Dia.

14. Maka koan Haggai: Tapi paribasa olo idjä samar pali awi hantun olo pohos brangai karä talo tä, tau talo tä palus tamput pali? Tombah karä imam, koae: Pudji iä dia pali! — (3.Mos.5,2: 11,24.)

15. Tä tombah Haggai, koae: Kakai utus olo toh, hapus djalah-an djetoh djari intu baungku, koan Jehowa; karä gawin lengäe, talo handiai idjä djari ilupute hetä uras pali.

16. Maka toh, ingaingat keton, bara andau djetoh tuntang helo bara djetoh, helo bara batu djari injuson akan human Jehowa;

17. Helo bara keton manampara gawi djetoh, maka amon olo manalih hilai gendome, idjä patut duä pulu gantang, maka djetä baja sapulu bewäi; tinai amon iä manalih pâhes anggor, angate handak mandino limä pulu gantang, tä maka aton duä pulu bewäi.

18. Aku djari mawi karä gawin lengän keton hapan loai tuntang kamapis, tuntang udjan karangan: tinai keton djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

19. Toh, maka ingaingat keton baia andau djetoh tuntang helo bara djetoh, iä tä bara andau duä pulu äpat, bulan djalatién, sampai andau tä metoh galang human Jehowa djari ingkes; ingat tä tototo.

20. Aton magon binji hong lepau keton? tinai karä batang anggor, sikon, dalima tuntang batang bua undus djaton djari mamua. Tapi bara andau toh aku handak mam-berkate.

21. Sindä tinai aingl Jchowa

sampai Haggai, intu andau duä pulu äpat, bulan tä kea, koae: tuntang karä olo idjä mukong iä akan balongkang, genep biti kåräh buah padang kolae.

22. Suman akan Serubabel, man-
tir pamutjok hong Israel, koam:
Aku handak manggulak langit
tuntang petak.

23. Aku handak mambaring pa-
dadusan karä karadjaan, tuntang
mamparusak kadähen karä kara-
djaan olo kapir; aku handak mam-
balik karä kareta, tuntang karä
olo idjä mukonge; karä hadjaran

tuntang karä olo idjä mukonge
howsa, Tempon karä kawan talo
belom, aku handak manduan ikau,
o Serubabel, ikau anak Sealtiel,
rewarku, koan Jehowa, tuntang
handak parihara ikau kilau tisin
tjap; krana ikau djari intihku,
koan Jehowa, Tempon karä kawan
talo belom.

SURAT NABI

S A G H A R I A.

BAGI 1.

Olo impudji mangat hobah; paitae,
aton malaikat penda batang muret, äpat
tandok, tuntang äpat tukang sanaman.

1. Hong bulan hanja, njelo
duä kahum Darius, maka augh
Jehowa sampai Sagharia, anak Be-
reghja, Bereghja anak Ido, nabi
tä, koae: — (*Esra5,1*)

2. Jehowa djari paham sangit
dengan tato keton.

3. Tagal tä, suman akan olo
tä: kakai augh Jehowa, Tempon
karä kawan talo belom: Buli aku
tinai, koan Jehowa, Tempon karä
kawan talo belom, tä aku kea han-
dak buli keton, koan Jehowa,
Tempon karä kawan talo belom.

4. Åla keton tumon tato ke-
ton, idjä akae karä nabi horan
mantehau, koae: Kakai augh Je-
howa, Tempon karä kawan talo
belom: kälöh keton hobah bara
karä djalan keton idjä papa, tun-
tang bara karä gawin keton idjä
kihal. Tapi äwen djaton mahining,
iä djaton paraba aughku, koan Je-
howa. — (*Jes.31,6 — Jer.3,12.*)

5. Maka karä tato keton, kwe
iä toh? Tinai karä nabi tä, aton
iä belom sampai katatahi?

6. Tapi karä aughku tuntang
takasku, idjä djari imetähku intu
karä rewarku, nabi tä, dia djetä
toto djari mawi karä tato keton?
Sampai äwen tä akan mules tinai
tuntang mangaku: puna kahandak

Jehowa, Tempon karä kawan talo beloun, mawi ita; tunon karä djalan ita tuntang gawin ita, kalotä kea iä djari malalus tä mawi ita.

7. Andau duä pulu äpat, bulan sawalas, djetä bulan Sebat, intu njelo duä kahum Darius, maka augh Jehowa sampai Sagharia, anak Bereghja, Bereghja anak Ido, nabi tä; tuntang iä hamauh:

8. Hamalem aku mitä, itä! aton olo idjä mukong hadjaran bahan-dang, iä mendeng marak batang muret, idjä hong padang randah; maka hila likute aton arä hadjaran tinai, bahandang, hakawo tuntang batupi.

9. Maka koangku: O tuangku, äwe karä äwen tä? Tä koan ma-laikat, idjä hakotak dengangku: Aku handak mamprahan akam, äwe karä äwen tä.

10. Tä tombah olo tä, idjä marak batang muret, koac: Äwen tä, idjä djari injoho Jehowa, mangat mangumbang hapus petak.

11. Maka äwen tä tombah masuman akan Malaikat Jehowa, idjä marak batang muret, koae: Ikäi djari mangumbang petak, maka itä, hapus karä tanah beken tä uras sanang tuntang landang.

12. Tä tombah Malaikat Jehowa, sambil hamauh: O Jehowa, Tempon karä kawan talo belom! kilen katahie ikau djaton maku manjanjang Jerusalem, tuntang karä lewun Juda, idjä djari ilaitm udju pulu njelo toh katahie?

13. Maka Jehowa tombah augh malaikat idjä hamauh dengangku, hapan augh bahalap, augh ampong.

14. Tä malaikat, idjä hakotak dengangku, hamauh dengangku: Tehau, koam: kakai augh Jehowa,

Tempon karä kawan talo belom: aku djari mangabehu tagal Jerusalem, tuntang tagal Sion kabehungku paham.

15. Kasangitku paham hasep tagal karä olo kapir, idjä langak badjoho tä: krana kalaitku puna isut bewäi, tapi äwen tä mamparusk haliae.

16. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Aku handak tanggoh Jerusalem tinai, tuntang masi iä; humangku karäh imangun hetä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang tali ukur karäh hapan tinai hong Jerusalem.

17. Tinai tehau, koan: kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Karä lewungku karäh mamurai awi kahalape tinai, krana Jehowa handak mampong Sion tinai, tuntang iä handak min-tih Jerusalem tinai.

18. Maka aku manggatang matangku, palus mitä; itä! aton äpat tandok hetä.

19. Maka koangku dengan ma-laikat idjä hamauh dengangku: Narai talo tä? Koae, tombah aughku: Djetä tandok tä, idjä djari mandarai Juda, Israel tuntang Jerusalem.

20. Maka Jehowa mamprahan akangku tukang sanaman, äpat biti.

21. Tä koangku: Narai gawin äwen tä? Maka koac: Djetä karä tandok, idjä djari mandarai Juda, sampai djaton idjä biti tau mang-gatang takoloke; tapi äwen äpat toh djari dumah, mangat mampikäh djetä, tuntang mangepak karä tandok olo kapir, idjä djari mang-gatang tandoke mawi tanah Juda, handak mandarai karä olo huange.

BAGI 2.

Olo idjä mimbing tali ukur; Jehowa handak mangalindong tuntang mampahai olo ajue.

1. Tinai aku manggaatang matangku, palus mitä; itä! aton idjä biti, tunitang intu lengae aton tali ukur.

2. Maka koangku: Kangkwe panggoetm? Tombah iä: Aku handak mukur Jerusalem, mangat mitä, kilen patut kamboe kabukae.

3. Maka itä, malaikat tä idjä hakotak dengangku, aton blua; tinai malaikat beken blua manambang iä.

4. Tuntang iä manjoho djetä, koac: Dari, hakotak dengan olo tabela tä, sambil hamauh: Jerusalem karäh iukong tuntang djaton kota, tagal kutoh karä oloe tuntang meto awang huange.

5. Maka aku, koan Jehovah, handak indu kota apui hakaliling iä; tinai aku handak indu kahaic huang iä.

6. Has, has! dari bara tanah hila utara, koan Jehovah; krana aku djari manamburup keton akan äpat matan riwut hong penda lungit, koan Jehovah.

7. Has, Sion! hakan arepm, o ikau idjä melai hindja Babel, anak bawi tä.

8. Krana kakai augh Jehovah, Tempon karä kawan talo belom: Indu kahaim iä djari manjoho aku mananggoh olo kapir, idjä djari maramps keton; krana idjä mawi keton iä mawi bawak matae kea.

9. Krana toto, aku handak mangitau lengängku mawi äwen tä, tä iä indu rampas karä djipae. Tumon tä keton akan katawan. Je-

howa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku.

10. Lahap tuntang handjak, o Sion, anak bawi! krana toto, aku dumah, tuntang aku handak melai bentokm, koan Jehovah.

11. Kutoh karä olo kapir karäh indahang akan Jehovah intu katikatä, mandjadi indu djalahan olo akangku, tinai aku handak melai bentokm; tä keton akan katawan, Jehovah, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku manalah keton. — (1.Mos.49,10.)

12. Tä Jehovah karäh manjores Juda indu bagin ai, hong tanah idjä brasih tä, tuntang iä karäh mintih Jerusalem tinai.

13. Suni, o karä isi, intu baun Jehovah; krana iä djari manaradjang bara äkae idjä brasih.

BAGI 3.

Josua, imam hai tä.

1. Limbah tä Iä mamprahan akangku Josua, imam hai tä, idjä mendeng intu baun Malaikat Jehovah; tuntang setan mendeng hila gantaue, handak mandawa iä.

2. Tapi Jehovah hamauh dengan setan: Käläh Jehovah manjapa ikau, o setan; toto, käläh Jehovah, idjä mintih Jerusalem, manjapa ikau! djaton iä toh kilau tetek pondok, idjä djari insuwit bara apui?

3. Maka Josua tä halikä pakaiace, amon iä mendeng naharep baun Malaikat.

4. Tä koan Iä tä, sambil hamauh dengan äwen idjä mendeng naharep baue: Engkak karä pakaiace halikä tä bara iä. Limbah tä iä hamauh dengae: Itäm, aku

djari mampas dosam bara ikau, tuntang handak makaian ikau hapan klambi bahalap.

5. Tinai koae: Kepan saruban brasih intu takoloke. Tä äwen mangkepan saruban brasih intu takoloke, tuntang makaian iä. Maka Malaikat Jehowa mendeng darahetä.

6. Maka Malaikat manantu akan Josua, koae:

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: amon ikau karäh manandjong hong djalangku, tuntang toto manonggo malalus pangkat gawim idjä dengangku, tä maka ikau karäh marentah humangku, tuntang mahaga karä parantarangku, tinai aku handak manjoho äwen idjä hetoh, mangat manganggulo ikau.

8. Toh hining, o Josua, ikau imam hai, tuntang karä karampim idjä darahm, krana iä tä uras nabi: krana toto, aku handak mampadumah reworku, Salundik tä. — (*Jes.4,2;11,1.*)

9. Krana toto, batu idjä toh, idjä djari ingkesku intu baun Josua, karäh aton udju matae. Toto, aku handak mogo mukir iä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang aku handak mampas karä dosan tanah toh dalam idjä andau.

10. Katika tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, keton karäh hakadja dengan kola hong pendang batang anggor tuntang sikon ai.

BAGI 4.

Sarangan sumbo tuntang duä kadäräh batang bua undus.

1. Maka malaikat idjä hamauh

dengangku, haluli tinai, balalu iä mampisik aku, kilau olo batiroh impisik,

2. Sambil hamauh dengangku: Narai talo gitam? Koangku: Aku mitä tantahan sumbo idjä uras bulau, tuntang sarangan undus intu ngamboe, tuntang udju dulang palita intu lawie, tinai genep dulang palita aton mudjumudju djalan undus tamä.

3. Tinai duä batang bua undus hasansila hetä, idjä hila gantaun sarangan undus, tinai idjä hila sambile.

4. Tombah aku, sambil hamauh dengan malaikat, idjä hakotak dengangku, koangku: O tuangku! akan en karä talo tä?

5. Tombah malaikat, idjä hakotak dengangku, sambil hamauh: Djaton ikau katawan, akan en karä talo tä? Tombah aku: Dia, tuan.

6. Tä tombah iä, sambil hamauh dengangku: Djetoh augh Jehowa akan Serubabel, koae: Djaton awi kaabas atawa awi kwasa, tapi awi Roghku talo tä karäh mandjadi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

7. Ewe ikau, o bukit idjä gantong? Intu baun Serubabel ikau akan mandjadi tanah rampar bewai; iä karäh haragapan batu mambatang tä, idjä indu kahapuse, sampai olo arä karäh baratehau paham: berkat, berkat akae!

8. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

9. Lengän Serubabel djari haragapan galang huma toh, lengäe kea akan mandjari djetä; mangat keton katawan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku tanggoh keton.

10. Krana äwe idjä mangabelä andau talo korik toh? krana äwen udju tä, iü tii matan Jehowa, idjä manitip hapus petak, handjak mitä batu kahapus tä hong lengän Se-rubabel.

11. Tinai tombah aku, sambil hamauh dengae: Maka narai duä batang bua undus tä, idjä hila gantaun tantahan sumbo, tuntang hila sambile?

12. Tuntang sindä tinai aku tombah, sambil hamauh dengae: Narai duä kedan batang undus tä, idjä darah duä sarangan undus bulau tä, tuntang nahutu akan sarangan tä?

13. Tä koae dengangku: Djaton ikau katawan narai djetä? Tombah aku: Dia tuan.

14. Tä koae: Djetä duä anak undus tä, idjä mendeng intu baun Tempon salepah kalunen.

BAGI 5.

Surat idjä manari, tuntang olo bawi hong epa tä.

1. Tinai aku mariaran matangku, nanggera; itä! aton surat idjä manari.

2. Maka iä hamauh dengangku: Narai gitam? Tombah aku: Aku mitä surat manari, duä pulu hasa kapandjange, tuntang sapulu hasa kalombahe.

3. Tä iä hamauh dengangku: Djetä surat sapa tä, idjä karäh blua akan hapus kalunen, krana karä olo panakau inganan tumon surat tä, tinai karä olo idjä sum-pah sala inganan tumon surat tä.

4. Aku djari manjoho djetä blua, koan Jehowa, Tempon karä

kawan talo belom, mangat iä sam-pai humauh olo panakau, tuntang sampai humauh olo panjumpah sala hapan arangku, palus melai hong humae tä, balalu mamparusak tä lepalepah karä batue tuntang ka-jue.

5. Maka malaikat, idjä hakotak dengangku, aton blua, sambil ha-mauh dengangku: Riaran matain, itäm, narai talo tä idjä blua hetä?

6. Koangku: Narai tä? Tombah iä: Idjä blua hetä, djetä epa. Tinai koae: Djetä puna ampie hong hapus tanah.

7. Maka itä! botop pronggo bagatang; tinai aton olo bawi mon-dok hong epa tä.

8. Tä koae: Djetä karajap tä. Palus iä mandjakah iä akan epa tä, tuntang mandjakah botop prong-go tä akan hundjun baun epa.

9. Maka aku mariaran mataung-ku, nanggera: itä! aton olo bawi duä biti blua, tuntang iä hapa-lapas riwut; maka palapase tä ki-lau palapas sabaru; palus iä mim-bit epa tä trawang helat petak dengan langit.

10. Tä koangku dengan malai-ka, idjä hakotak dengangku: Kangkwe äwen mimbit epa tä?

11. Koae, tombah anghku: Ma-ngat manampa huma akae hong tanah Sinear, uka hetä iü indähen, tuntang ina hong galange.

BAGI 6.

Æpat kareta, inam hai inenga makota.

1. Tinai aku mariaran matang-ku, palus manampajah; itä! æpat kareta aton blna bara helat bu-

kit duü, maka bukit tä uras tam-baga.

2. Intu kareta idjä indjarat ha-djaran bahandang; intu kareta idjä duü indjarat hadjaran babilem.

3. Intu kareta idjä telo indja-rat hadjaran baputi; intu kareta idjä äpat indjarat hadjaran habelang idjä abas.

4. Tombah aku, sambil hamauh dengan malaikat, idjä hakotak dengangku: Narai djetä, tuan?

5. Tombah malaikat, sambil ha-mauh dengangku: Djetä äpat ri-wuü idjä penda langit, idjä blua bara äkae, bara baun Tempon sa-lepal kalunen.

6. Idjä babilem hadjarae, kare-tae tä palus akan utara, tinai idjä baputi tä manuntut iä; tapi idjä habelang tä akan hila salatan.

7. Limbah tü idjä abas tä ma-nalih, blaku, mangat iä tau ma-ngumbang, mahoroe karä tanah; maka koae: Lius, kumbangkam-banga hapus petak. Palus djetä mangumbang hapus petak.

8. Maka lä mangahau aku, sambil hamauh dengangku, koae: Itäm, idjä djari hagoet akan hila ntara maluput huangku hong tanah hila utara.

9. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

10. Duan belahe olo tawanán tä, baris Heldai tuntang Tobia, tinai Jedaja, palus andau panumahe tamä human Josia, anak Sepanja, idjä djari dumah bara Babel.

11. Tä duan salaka bulau, tun-tang tampa makota, palus kepan djetä intu takolok Josua, anak Josadak, inam hai tä;

12. Sambil hamauh dengae, koam: kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: toto, idjä puna

arae Salundik tä, kahum iä talo karäh manjalundik, tuntang iä ka-räh mamangun human Jehowa. — (3,8.)

13. Toto, iä karäh mamangun human Jehowa, tuntang tarina karä kahai, tinai iä karäh mondok, marentah hong padadusae; tuntang iä hong padadusae imam kea, dnä pangkat tä karäh bulat.

14. Maka karä makota tä patut ina hong human Jehowa, hapan mingat Heldai, Tobia, Sedaja tun-tang Josia, anak Sepanja tä.

15. Bara kedjau karäh dumah, idjä ombo mamangun human Jeho-wa; tä keton akan katawan, Je-howa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku tanggoh keton. Djetä karäh mandjadi, amon keton totototo manuimon augh Je-howa, Hatallan keton.

BAGI 7.

Agama djaton baguna, amon atäi djaton toto budjur tuntang pamsi, tumon prentah Hatalla.

1. Hong njelo äpat kahum ra-dja Darius, maka augh Jehowa sampai Sagharia, andau äpat, bu-lan djalatien, djetä bulan Kisloi:

2. Metoh olo djari manjoho Sa-reser, Regemmelegh, tuntang karä idjä dengae talih human Je-howa, mangat blaku intu baun Jehowa,

3. Tuntang misek intu karä imam, idjä hong human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang intu nabi, koae: Patut ikäi magon manangis hong bulan limä, tuntang puasa, kilau djari gawin ikäi toh arä njelo katahi?

4. Tä augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, sampai aku, koae:

5. Suman akan hapus ungkup olo hong tanah toh, tuntang akan karä imam, koam: metoh keton puasa tuntang manatum, hong bulan limä tuntang hong bulan udju, djari udju pulu njelo toh, aton kea keton toto puasa intu aku?

6. Atawa metoh keton kuman tuntang mihop, djaton keton djari kuman mihop akan keton bewüi?

7. Djaton aughku tumon tä kea, idjä insanan Jchowa hadjamban karä nabie bhin, metoh Jerusalem ing-kalewu tuntang sanang, tuntang karä patataie hakaliling iä, tinai metoh hila salatan tuntang tanah randah tä iukong kea?

8. Metoh tä augh Jehowa sampai Sagharia, koae:

9. Kakai koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: haputus budjubudjur, tuntang badjoha haiak hasi sama arep keton;

10. Äla mahanjek balo tuntang nolä, tamuäi tuntang olo tjalaka, tinai äla atäi keton hakarangka ha-kapapa sama arep keton.

11. Tapi olo tä djaton maku mingat, iä mahakan bahae, tuntang mandengen pindinge, uka iä äla mahining.

12. Iä manekang atäie kilau hintan, uka iä äla mahining Torat tuntang karä augh, idjä impait Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, awi Rogh ai, hadjamban karä nabi horan. Tagal tä kasangit idjä paham tä djari lembut bara Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

13. Tuntang talo mandjari tumon djari pasumae; basa äwen djaton maku mahining, tä aku kea djaton

maku mahining, metoh äwen mangahau, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

14. Tapi aku kilau barat djari manambalang äwen tä marak karä olo kapir, idjä djaton kasenae bhin; tä tanahe irusak limbah likute, sampai djaton olo tesek buli hetä; olo djari manampa tanah idjä kam-pili tä mandjadi karusak haliae.

BAGI 8.

Djandjin Hatalla akan Jerusalem.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: aku djari mangabehu tagal Jerusalem, paham kabehungku; tuntang paham kasangitku aku djari bahiri akae.

3. Kakai augh Jehowa: aku haluli tanggoh Sion, tuntang handak melai hong bentok Jerusalem; tä Jerusalem karäh bagarä lewun katoto, tuntang bukit Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh bagarä bukit karasih.

4. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: karä baki hatuä bawi akan mondok hong karä djalan Jerusalem tinai, tuntang hasokah tagal kambon umure.

5. Tinai karä djalan lewu tä karäh kontep anak olo hatuä bawi, idjä busik hetä.

6. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: basa talo tä bahali intu matan karä ti-san olo toh katontoh, kilen, djetä bahali kea intu matangku? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: toto, akn handak maliwus djalahana olo ajungku bara tanah kabaloman, tuntang bara tanah kabalepan kea.

8. Palus aku handak mimbit äwen akan toh, mangat iä melai hong Jerusalem; maka olo tä karäh indu baris ajungku, tinai aku indu Hatallae, hong katoto tuntang asi.

9. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: paabas lengän keton, keton handiai, idjä katontoh djari mahining augh toh bara njaman karä nabi, awang djari masumau metoh andau galang bu-man Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, haru ingkes, mangat liumae tä imangun.

10. Krana helo bara andau tä satiar olo haiang bewiï, tuntang gawin karä meto djaton kea gunae, tinai olo idjä dumah lius djaton ta-wan kasanang tagal musoh, krana aku nalua karä olo hawi sama arepe.

11. Tapi katontoh aku djaton handak kalotä gawingku dengan tisan olo toh kilau bhin, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Tapi karä talo imbul karäh paham mandjari, batang anggor karäh mamua, tana karäh paham palembute, tuntang langit karäh hambon, palus aku handak manenga karä talo tä akan tisan utus olo toh.

13. Maka karäh, tumon ikau, o ungkup Juda, tuntang ikau, o ungkup Israel, djari indu sapa marak karä olo kapir, kakai aku handak maliwus keton, tuntang keton karäh indu berkat; äla mi-käh, paabas lengän keton!

14. Krana kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: tumon aku bhin handak manga-pähä keton, metoh karä tato keton djari mamparahas aku paham, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang aku djaton djari mangarajau tagal tä:

15. Kakai katontoh tinai aku handak mampahalap Jerusalem tuntang ungkup Juda; äla mikäh!

16. Tapi djetoh, idjä patut immou keton: hasuman katoto akan sama arep keton, tinai putus budjubudjur tuntang djadian kasanang hong karä bauntonggang keton.

17. Tinai äla idjä biti mado ka papa hong atäie mawi kolae, tuntang äla radjin sumpah sala; krana djetä uras injingiku, koan Jehowa.

18. Tinai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, sampai aku, koae:

19. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: andau puasa tä hong bulan äpat, hong bulan limä tuntang bulan udju, tinai puasa hong bulan sapulu tä, karäh akan ungkup Juda indu ka-handjake tuntang karantange, tinai indu andau haie idjä ramirami; baja sintia katoto tuntang kasanang.

20. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: dapit, maka arä utus olo tuntang olo bara arä lewu akan hagoet,

21. Tuntang olo bara lewu idjä karäh hamauh dengan olo lewu be-ken: käläh ita gulong lius, mangat blaku intu baun Jehowa, tuntang mangat mauggau Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; ikäi toh handak lius kea.

22. Tumon tä arä utus olo, tun-

tang olo kapir idjä kwasa, karäh dumah batawotawon, mangat manggau Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, hong Jerusalem, tinai mangat musok hong baun Jehowa.

23. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Katika tä maka sapulu biti bara karä basan olo kapir karäh manahanan puting klambin olo Jehudi idjä biti, koae: käläli ikäi handak hagoet ombo keton, krana ikäi djari mahining Hatalla aton hindjä keton.

BAGI 9.

Olo kapir iantam, tipi akan Israel djandji inenga.

1. Djetoh augh hukum, idjä insuman Jehowa mantam tanah Hadragh, tuntang Damaskus kea iawie. Krana Jehowa puna manjengok karä olo kalunen samandai, sama kilau karä hamputan Israel.

2. Tinai hukum tä imukase akan Hamat kea, tuntang akan Tirus dengan Sidon, alo djetä pintar paham.

3. Krana Tirus djari mamanggn kota akae, tuntang djari maimunpong salaka kilau rotik pohok, tinai bulan kilau rumpur hong djalan.

4. Tapi toto, Jehowa karäh manggian iä bara bagie, tuntang mambaring kota akan tasik, tinai iä karäh lepah kinan apui.

5. Askalon karäh mitä tä tuntang kikähe, kalotä kea Gasa tuntang paham kapähäe, tinai Ekron kea, basa idjä äka kabarape tä djari rungkok haliac; radja Gasa

karäh nihau, Askalon djaton akan ingkalewu hindai.

6. Olo panjelat karäh melai hong Asdod; aku handak mampalomat kadjohon olo Pilisti.

7. Aku handak manganan dahu bara njamae, tuntang kihale bara kasingae, sampai tisan äwen tä kea akan Hatallam ita; toto, iä karäh kilau mantir hong Juda, tinai Ekron kilau olo Jebusi tä.

8. Tuntang bitingku handak melai indu kotaek hakaliling humangku, tagal karä kawan parang tä, idjä undur ladju, nakara olo pararat tä äla mawi äwen tinai, krana toh matangku djari mitä tjakake.

9. Handjak rantang, o Sion, anak bawi, lahap o Jerusalem! Itä! radjan keton aton dumah tanggoh keton, iä tetek tuntang Djurusalamat; iä randah atäie, mukong kalidai, tuntang anak kalidai bawie tä. — (Joh.12,15.Jes.62,11.)

10. Krana aku handak manganan karä kareta bara Epraim, tinai karä hadjaran bara Jerusalem; karä panah parang karäh lomos: krana lä karäh masuman kasanaung akan olo kapir; maka karadjaan ai bara tasik palus tasik, bara batang-danum tä sampai sarai petak.

11. Tinai awi dahan djandjim, o Sion, aku handak maliwus karä barisim idjä tawanan bara palowang, idjä djaton bara danum.

12. Buli kotan keton tinai, o keton idjä tawanan tuntang magou harap; andau toh kea aku masuman akan keton, salipet aku handak mammaläh akan keton.

13. Krana aku djari mangantjang Juda akangku kilau panah, tuntang djari manatap Epraim. Panakan, o Sion, handak imbitku ma-

wi panakam, o tanah Hellenes; aku handak mawi ikau mandjadi kilau padang pangkalima.

14. Jehowa karäh maimala amboolo tä, tuntang anak panahe karäh lekas kilau kilat; tinai pangkahai Tuhan, Jehowa, karäh mampahiau sarumai, balalu iä karäh manalih bara hila salatan hapan talo badjea.

15. Jehowa, Tempon kariä kawan talo belom, karäh mangalin-dong olo ai, tapi karä musohe impalomose impanjukoke, kilau batu idjä inganan; mangat äwen tä mihop tuntang latento kilan awi anggor, tinai iä karäh basuang kilau saungkir, kilau puting mesbeh-tä.

16. Jehowa, Hatallae, karäh mawat iä intu andau tä, basa iä kawan olo ai; krana hong tanah karäh impendeng toros batu idjä brasih.

17. Krana lalehan karä pauataue, lalehan kabungase! Gendom karäh mamparigas pambudjange idjä ha-tüü, tinai anggor pambudjange idjä bawi.

BAGI 10.

Djandji indahang hindai.

1. Laku udjan bara Jehowa katika udjan mukäi tihin talo; punia Jehowa idjä manampa baun-andau, iä karäh mudjan akan keton ombeombet akan karä ampin ramon tana.

2. Krana karä dewa masuman talo haiang bewäi, tuntang karä nudjum ai mitä talo ngalus, tinai masuman nupi idjä haiang, ampong ai haiang bewäi; tagal tä äwen djari inamput kilau tabiri,

tuntang djari irusoh, basa iä dja-ton sakatike.

3. Kalaitku djari hasep mawi sakatik, tuntang aku handak ma-maläh mawi karä tabiri hatuë tä; krana Jehowa, Tempon kariä ka-wan talo belom, handak manalih kawae, ungkup Juda tä, handak manatap iä kilau hadjaran kahaie akan parang.

4. Mantir, hakim, pangkalima tuntang olo marentah karäh lembut bara iä.

5. Karä äwen tä kilau pangkalima, idjä malitek rumpur hong djalan metoh parang, tuntang iä karäh mamarang; krana Jehowa karäh hindjä dengae, sampai karä olo idjä hapan hadjaran akan nju-kok awie.

6. Aku handak mampaabas ung-kup Juda, tuntang maliwus ung-kup Josep, palus handak halalian iä tinai; krana aku djari maujan-jang äwen; tä iä karäh kilau dia djari inganangku; krana aku Je-howa, Hatallae, tuntang aku han-dak tarima aughe.

7. Epraim karäh kilau pangkalima, tuntang atäie karäh handjak kilau awi anggor; karä anake akan mitä tä tuntang kahan-djake, atäie karäh rantang hong Jehowa.

8. Aku handak mampahiau totokku acae, tuntang mamumpong iä; krana aku handak maliwus iä, tuntang iä karäh ingapal tumon kakapale bilin.

9. Aku handak manawur äwen marak karä utus olo, tä iä karäh ningat aku hong äcae idjä ke-djau; maka iä karäh belom tun-tang karä anake, palus buli.

10. Krana aku handak halalian äwen bara tanah Misir, tuntang

mamumpong iä bara Asur, tinai
aku handak mimbit iä akan tanah
Gilead tuntang Libanon, sampai
tanah tä djaton karäh ombet äkae.

11. Æwen karäh hanimpah tasik,
kadjakä tä, tuntang Iä karäh
mamukul karä riake, tä karä
labehun batangdanum karäh teah;
tuntang kadjohon Asur karäh
impalokang, tinai sokah karadjaa
Misir karäh terai.

12. Aku handak mampabas äwen
hong Jehowa, hong aran ai äwen
karäh manandjong, koan Jehowa.

BAGI 11.

Tanah Israel karäh rusak, basa olo hetä
manganan Kristus.

1. Uap lawangm, o Libanon,
nakara apui kuman karä batang
seder aim.

2. Tangis, karä batang goper,
basa karä batang seder djari ba-
longkang, basa idjä bahalap tä
djari rusak; tangis, karä batang ela
hong Basan, basa kajuan idjä lom-
bah tä djari inäweng.

3. Aton augh bawai karä sa-
katik, basa kahalape djari rusak;
aton augh sakungkong singa ta-
bela, basa rowut hong saran Jor-
dan djari rusak.

4. Kakai augh Jehowa, Hatal-
langku: Sakatik tabiri toh, idjä
tantai indu impatäi.

5. Krana tempoe mampatäi iä,
tuntang djaton manjewut tä sala,
tinai genep bitin äwen, idjä man-
djual iä, hamauh: tara akan Je-
howa! toh aku tatau. Maka dja-
ton idjä biti karä sakatike manja-
njang iä.

6. Tagal tä aku djaton kea
handak manjanjang olo tanah toh
hindai, koan Jehowa. Tapi toto,
aku handak manjaragh karä olo,
genep biti akan sama arepe, tun-
tang akan lengän radjae, tä iä
karäh mamparotek tanah toh, tun-
tang aku djaton handak maliwus
äwen bara lengäe.

7. Tumon toh aku djari ma-
njakatik tabiri idjä tantai indu
impatäi, tagal karä tabiri idjä
tjalaka tä; aku djari manduan duä
sokah akangku; idjä tä djari ing-
garäku Noam, (*kamangat*), tinai
idjä Hibal, (*kakaras*;) tuntang
aku djari manjakatik tabiri tä.

8. Aku djari mampalomos telo
sakatik dalam idjä bulan, basa
huangku djari bisau awie, tun-
tang iä kea mangabclä aku.

9. Maka koangku: Aku djaton
handak manjakatik keton hindai;
idjä akan matäi, naughe iä matäi,
tinai idjä akan meher, naughe iä
meher, tä naughe idjä tisae tä
hakuman isi sama arepe.

10. Palus aku manduan sokahku
Noam ta, balalu mamelek djetä,
tuntang mangarak djandjingku,
idjä djari inampaku dengan karä
utus olo.

11. Djetä ingarak intu andau
tä. Tumon tä karä idjä tjalaka
marak karä tabiri tä, idjä mendäh
aku, djari kasene, djetä toto augh
Jehowa.

12. Krana aku djari hamauh de-
ngan äwen tä: Käläh amon ke-
ton radjin, plua regangku; tinai
amon dia, naughe bewäi. Maka
äwen tä djari misä tumon iä ma-
rega aku, telo pulu ringgit. —
(Matt.26,15.)

13. Tapi Jehowa hamauh de-
ngangku: Djakah tä akan tukang

blanai. Lalehan regangku, idjä irega äwen! Palus aku manduan telo pulu ringgit tä, mandjakah tä hong human Jehowa, akan tutukang blanai. — (Matt.27,9.)

14. Limbah tä aku mamelek sokahku Hibal tä, tuntang mangarak pakat Juda dengan Israel.

15. Tinai Jehowa hamauh de-nangangku: Duan sindä tinai pakarang sakatik idjä humong.

16. Krana itäm, aku handak mampalembut hong tanah toh sakatik, idjä djaton manalih awang meher, tuntang djaton manggau awang lajang, djaton manatamba awang bahimang, djaton mäton awang lembä; tapi isin awang baseput karäh kinae, tuntang tun-djike ingulape.

17. Pajah! sakatik idjä parajap tä, idjä manalua kawangku! Padang karäh buah lengae tuntang matae gantau: lengae akan kartip lepah, tuntang matae gantau karäh salenga kawus.

BAGI 12.

Olo idjä pertjaja hong Kristus djaton tau alah hong karä tjalakae.

1. Djetoh augh liukum, idjä insuman Jehowa mantam Israel. Jehowa idjä hakotak; iü idjä mambirang langit tuntang mainggalang petak, tinai mandjadian hambaruan olo intu huange.

2. Toto, aku handak manampa Jerusalem mandjadi indu sangkir kabusau akan karä utus olo halaliling: tinai Juda mahin akan ombo kea, amon Jerusalem ingapong.

3. Intu andau tä aku handak manampa Jerusalem indu batu bahéhat akan karä utus olo; olo bau-diai idjä handak mätoe toto karäh badirit paham, krana karä intus olo kalunen karäh hapumpong tantai mawi iä.

4. Intu andau tä, koan Jehowa, aku handak muhali karä hadjaran, tuntang mampanjanjau karä olo awang mukonge; tapi akan ungkup Juda aku handak maria-ran matangku, malainkan karä hadjaran utus olo handiai handak imbutäku.

5. Tä karä mantir Juda karäh hamauh hong atäe: käläh olo Jerusalem harap bewäi hong Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Hatallae.

6. Katika tä aku handak mawi karä mantir Juda mandjadi kilau pondok apui penda kaju, kilau sewan manjala penda peteng gendom, nakara iä manjeha karä utus olo sambil gantau; tapi Jerusalem karäh melai palus dapit intu äkae hong Jerusalem.

7. Maka solake Jehovah karäh mahaga karä tingkap Juda, belä ungkup Dawid tuntang karä olo Jerusalem mampatara arepe mawi Juda.

8. Katika tä Jehovah karäh manalawang olo Jerusalem; baris äwen idjä pangkalemo intu katika tä karäh uras kilau Dawid; tapi ungkup Dawid uras karäh kilau hatalla, kilau Malaikat Jehovah helo baun äwen.

9. Katika tä aku handak minngat, uka mampalomos karä olo kapir, idjä maranggar Jernsalem.

10. Tapi akan hundjun ungkup Dawid tuntang karä olo Jerusalem aku handak manusuh Rogh

asi, Rogh lakudoa; tuntang äwen karäh manampajah aku idjä djari iadjoke, tinai äwen karäh manatum aku, kilau manatum anak tonggal, äwen paham karäh manangis aku, kilau manangis anak bakas. — (*Joh.19,37.Joel3,1.*)

11. Katika tä augh tatum karäh paham hong Jerusalem, tumon kilau hong Hadadrinon. hong djanah Megidonbihin. — (*2.Kron.35,22.*)

12. Hapus tanah karäh manatum, genep hamputae habarishabarisi; ungkup Dawid ngabuatu, tuntang karä bawie ngabuatu; ungkup Natani ngabuatu, tuntang bawie ngabuatu;

13. Ungkup Lewi ngabuatu, tuntang bawie ngabuatu; ungkup Simei ngabuatu, tuntang bawie ngabuatu.

14. Tinai karü hamputan awang beken, genep hamputae ngabuatu, tuntang bawie ngabuatu.

BAGI 13.

Lowang asi; karä gawin dewa irusak; Kristus idjä ihukum tä mamutus talo handiai.

1. Katika tä lowang danum karäh iuap akan ungkup Dawid, tuntang akan karä olo Jerusalem, idjä mampas karä dosa tuntang kakihal. — (*Jes.55,1.Joh.7,37.*)

2. Maka katika tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, aku handak mampalomos bara tanah toh karä aran dewa, sampai djetä djaton ingat hindai; tinai karä nabi sala tuntang rogh kakihal handak inganangku bara tanah;

3. Sampai amon olo kalotä handak magon manudjum, maka indu bapae, idjä djari manak iä, karäh hamauh dengae: ikau djaton tau belom, basa ikau djari masuman sala hapan aran Jehowa. Tuntang indu bapae, idjä djari manak iä, karäh mamuno iä, amon iä manudjum.

4. Intu katika tä maka karü nabi sala karäh mahamen tagal talo paitae, metoh iä manudjum; iä djaton karäh hapakaian habulu hindai, idjä hapae manandjaro.

5. Tapi äwen karäh hamauh: aku puna djaton nabi, aku olo pamalan bewäi, krana aku djari manempo olo bara pesangku tabela.

6. Tinai amon olo hamauh dengae: buhen karä himangm toh intu lokapin? — tä iä karäh tombah: kalotoh aku impahimang hong human karampiku.

7. O padang! tatap arepmi mawi Sakatikku, mawi idjä Padjakku tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: awi Sakatik tä, tä karä tabiri tä karäh daraidaraia; tä maka aku handak mandjudju lengängku mandohop olo korik tä. — (*Mark.14,27.*)

8. Maka karäh hong hapus tanah, koan Jehowa, bagi duä karäh impalomos matäi, tapi idjä karäh batisa hetä.

9. Idjä bagi tä aku handak manamäae akan apui, tuntang aku handak mamprasih djetä kilau olo mamprasih salaka, tuntang mangkemä iä kilau olo mangkemä bulau; tä äwen tä karäh manghau arangku, tuntang aku handak tarima aughe. Aku handak hamauh: djetä djalahon olo ajung-

ku. Tinai äwen karäh hamauh:
o Jehowa, Hatallangku!

BAGI 14.

Kristus mamutus, mangalindong tuntang
mampahai ungkup ajue.

1. Itä, andau aton dumali idjä
inukas Jehowa, tä talo idjä iram-
pas keton karäh imbagi hong ikau.

2. Krana aku handak mainump-
pong karä olo kapir mangalahi Je-
rusalem: tä lewu karäh dimon,
tuntang karä humae irampas, ti-
nai karä bawie irajap; sabagi le-
wu tä karäh tamput tawanan, tapi
tisac tä djaton karäh impalomos
bara lewue.

3. Krana Jehowa karäh mana-
radjaung, balalu mangalahi olo ka-
pir, sama kilau iä pudji mangala-
hi horau metoh klahi.

4. Paie intu andau tä karäh
intu bukit batang undus, idjä da-
rah Jerusalem, hila timor; maka
bukit batang undus tä karäh sila
haruä, bara timor palus barat,
sampai djadi djanah lombah intu
helate; sabagi bukit tä karäh tan-
dar akan hila utara, tinai sabagi
akan hila salatan.

5. Tä keton karäh hadari ma-
horoc djanah helat bukitku tä,
krana djanah tä palus sampai
Asal; keton karäh badari, sama
kilau keton djari hadari awi pe-
tak hagerek, metoh pangereng
Usia, radja Juda; ta Jehowa, Ha-
tallangku, karäh dumah, tuntang
karä idjä brasih haiak dengam,
o Tuhan.

6. Andau tä talo djaton karäh
blawa, tapi karemeng tuntang
kakaput bewäi.

7. Djetii andau, idjä katawan
Jehowa bewäi; andau idjä djaton
toto handau djaton toto hamalem;
tapi metoh halemäi talo karäh blawa.

8. Tinai intu andau tä maka
danum kaharingan karäh nahasak
bara Jerusalem, belahe akan da-
nau hila timor, timai belahe akan
tasik lombah tä; musim pandang
tuntang musim sadingen djetä
karäh aton.

9. Maka Jehowa karäh indu
radja mahuundjuu salepah petak;
andau tä tonggal Jehowa bewäi,
tuntang arae tonggal kea.

10. Hapus tanah toh hakaliling
karäh uras raudah, bara Geba
gegä palus Rimon, idjä hila sala-
tan Jerusalem; tapi Jerusalem
karäh impagantong tuntang ing-
kalewu intu puna äkac, bara baun-
tonggang Benjamin sampai baun-
tonggang idjä solake, sampai baun-
tonggang putinge, bara tjandin
Hamaneel sampai äka pihes radja.

11. Olo karäh mangalewu hetä,
tuntang talo pangarak djaton hin-
dai; krana Jerusalem karäh melai
sanang palus. — (*Pungar.22,3.*)

12. Maka djetoh hukum, idjä
hapani Jehowa malukum karä utus
olo, awang djari mamarang Jeru-
salem: isie karäh maram metoh
iä magon manandjong, matae ka-
räh kisak hong äkac, tuntang dje-
lae karäh munos hong njamac.

13. Tinai andau tä kea jalento
palam karäh lembut bara Jehowa,
sampai genep bitin äwen hatanta-
kan sama arepe, tuntang mandju-
du lengäi mawi lengän kolae.

14. Krana Juda kea karäh ma-
marang hong Jerusalem, tuntang
panatau karä olo kapir idjä hak-
aliling karäh imumpong, bulau sa-
laka tuntang kutoh karä pakuan.

15. Tunon tä kea hukum karä hadjaran, hadangan, onta, kalidai tuntang karä meto, idjä djari omba kawan parang tä, sama kilau hukum äwen.

16. Tinai tisan karä olo kapir tä, idjä djari maranggar Jerusalem, karäh manalih genep njelo, mangat sombajang intu Radja, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang mangat mahaga andau hai, pesta tingkap dawen tä.

17. Maka genep djalaham olo hong hapus petak, idjä djaton handak omba manalih Jerusalem, mangat sombajang intu Radja, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, akan olo tä andau djaton karäh udjan.

18. Tinai paribasa amon utus olo Misir djaton maku omba manalih, tä batangdanume djaton karäh mambisa tanahe. Djetä hukum tä, idjä karäh hapan Jehowa mawi karä olo kapir, awang

djaton omba manalih, mahaga pesta tingkap dawen tä.

19. Krana djetä karäh indu dosan olo Misir, tuntang indu dosan karä utus olo, idjä djaton handak hagoet, mangat mahaga pesta tingkap dawen.

20. Katika tä hong karä pakaian hadjaran karäh aton bintik kalotoh: Brasih akan Jehowa. Tinai karä rindjing hong human Jehowa karäh uras sama kilau sangkon daha hong baun mesbeh.

21. Toto, karä rindjing hong hapus Jerusalem tuntang Juda mahin karäh brasih akan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; sampai olo handiai, idjä handak maluput parapah, karäh manalih mimbit djetä, hapee mampaka-sak ramon parapah. Tinai olo Kanani djaton karäh atou hindai hong human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, intu katika tä.

SURAT NA

M A L E A G H I.

BAGI 1.

Olo impudji, basa iä ngalapean sintan Hatalla.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä insanae hapee mampudji olo Israel, hadjamban Maleaghi.

2. Aku djari siuta keton, koan Jehowa. Tapi keton hamauh: Na-

rai sintam akan ikäi? — Dia Esau tä paharin Jakob? koan Jehowa; tinai aku djari sinta Jakob, — (1.Mos.25.23.Rom.9.10.)

3. Tapi Esau djari ingabeläku; tuntang aku djari mambenjem karä bukit, idjä äkae, palus djari manenga tä indu iika tunis akan karä naga.

4. Tinai alo Edom hamauh: Ita

toto djari rusak; tapi takan, ita haragapan karä äka idjä rusak tä tinai, — tapi koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Amon äwen haragapae, maka aku handak mangarake. Olo karäh manggarä iä: tanah kadarhaka, tuntang ntus olo idjä äka kalait Jehowa palus sampai katatahi.

5. Matan keton karäh mitä tä, tuntang keton karäh hamauh: Jehowa akan inara hong hapus saran Israel.

6. Anak patut mahorumat bapae, tuntang djipen dengan tempoe. Toh, amon aku toh Bapa, kwe horumatzku tä? Amon aku toh Tempo, kwe karawan olo dengangku? koan Jebowa, Tempon karä kawan talo belom, mawi keton, o karä imain, idjä manawah arangku. Tapi tombah keton tinai: Prea ikäi manawah aram?

7. Basa keton mimbit akan mesbelku tepong idjä samar pali. Tinai koan keton: Prea ikäi manawah ikau? Basa keton hamauh: Medjan Jehowa tä batawah bewäi.

8. Krana amon keton mimbit talo babutä indu parapah, djetä djaton keton manggaræ papa; tinai amon keton mimbit awang batimpang atawa haban, djetä kea djaton keton manjewute papa. Kemä, imbit talo kalotä akan mantir keton, atawa iä handak mangilak tä. Aton iä handak tarima ikau? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (3.Mos.22,20)

9. Toh käläh, laku intu baun Hatalla, mangat iä masih ita. Krana tumon tä djari gawin keton; aton kamäan keton, iä karäh

manarima keton? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom?

10. Käläh keton matep blawang human Hatalla sasindä, uka äla mantokan apui hong mesbehku haiang bewäi. Aku djaton mangilak keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang parapah talo kinan bara lengän keton djaton aku maradjie.

11. Tapi bara kabaloman sampai kabalepan arangku karäh hai marak karä olo kapir; tuntang hong hapus karä äka olo karäh hagaro akan arangku, tuntang mimbit parapah talo kinan idjä brasih; krana arangku karäh hai marak karä olo kapir, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Tapi keton mamapa tä awi keton hamauh: Medjan Jehowa djari samar pali, tinai panginan idjä hundjue talo batawah bewäi.

13. Tinai keton hamauh: Lalehan kahäka ita! — Tapi toto, djetä kilau tau ihimon inariup keton bewäi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Ketton maluput idjä irampas, tinai idjä batimpang tuntang haban, tuntang mandahang parapah indu kinan tumon tä kea. Tau aku mangilak tä bara lengän keton? koan Jehowa

14. Toto, tarasapa olo panipu tä, idjä aton anak tabiri hatuë marak kawae, tuntang amon iä bamiat, iä maluput timai talo idjä djari rusak; krana aku puna Radja hai, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tinai arangku bakaikäkah marak karä olo kapir.

BAGI 2.

Karä dosan imam tuntang olo arä impudji.

1. Maka toh, keton karä imam, prentah toh impait akan keton.

2. Amon keton djaton maku mahininge, tuntang mangandong djetä hong atäi keton, mangat mahorumat arangku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tä aku handak manjoho sapa mawi keton, tuntang manjapa karä berkat keton; toto, aku handak manjapa tä, basa keton djaton handak mangandong aughku hong atäi keton.

3. Toto, aku handak miap bijnin keton: tuntang handak mandjakah tai hong baun keton, tain karä pestan keton, mangat olo manganan keton-haiak djetä.

4. Tä keton karüli kasene, aku toh djari mampait prentah toh akan keton, mangat djetä indu djandjingku dengan Lewi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

5. Djandjingku tä djari dengae puna indu pambelom tuntang kasanang, tinai aku djari manenga akae idjä äka karawan, mangat iä marawan aku, tuntang mikäh tagal arangku.

6. Torat katoto djari aton hong njamae, tinai kasalan djaton sondau hong totoke; iä manandjong naharep aku huang kasanang tuntang kabudjur, tuntang iä mobah arä olo bara dosae.

7. Krana totok imam puna akan mahaga adjar, mangat olo mauggan Torat bara njamae; krana iä puna sarohan Jehowa, Tempon karü kawan talo belom.

8. Tapi keton djari manjam-

pang bara djalan tä, tuntang mananggarurus arä olo bara Torat; keton djari mangarak djandji idjä akan Lewi tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

9. Tagal tä aku djari mampatawah tuntang mamparandah keton hong baun hapus olo arä, basa keton djaton mahaga karä djalangku, tinai keton mitä ampin olo huang perkara Torat.

10. Djaton ita handiae hindjä tato? dia Hatalla idjä bewäi djari manampa ita handiae? Buhen toh ita kianat hawi sama arep ita, sambil mangarak djandjin tato hiang ita?

11. Juda tä panawah, tinai kakihal mandjadi hong Israel tuntang hong Jerusalem: krana Juda tä mampatawah äka karasih Jehowa, idjä puna ingilake; tuntang manganda anak bawin dewa.

12. Tapi Jehowa handak mampalomes olo idjä kalotä bara karä tingkap Jakob, duäduä, olo djadjaga tä tuntang olo idjä tombah aughe, tuntang idjä mimbit parapeh indu kinan akan Jehowa.

13. Perkara duä toh tinai iawi keton, basa keton manata mesbeh Jehowa hapan djohon matä, dengan tangis tuntang tarahing olo, sampai aku belä manjengok parapah indu kinan tä hindai, tuntang djaton radjin tarima tä bara lengün keton tinai.

14. Toh koan keton: Buhen kalotä? Djetä basa Jehowa djari indu saksi manjelat ikau tuntang sawam metoh katabelam, idjä dengae ikau kianat katontoli, alo iä padjakm toto, tuntang sawam idjä tuntang djandjin.

15. Djaton kalotä gawin tato keton idjä solake tä, alo iä hai hambaruae. Maka kilen gawin

djetä? Tä mendäh anak bára Hatalla. Tagal tä, haga arep keton, äla tumon huang keton, tuntang äla idjä biti kianat dengan sawae idjä metoh katabelae.

16. Idjä mangabelä iä, nanghe iä manganan iä. Tapi koan Jehowa, Hatallan Israel: Karajape karäh mangihal iä. Tagal tä, djaga arep keton, äla tumon huang keton, belä keton kianat gawin keton.

17. Keton mambisau Jehowa awi karä augh keton. Tapi koan keton: Kilen ikäi mambisau iä? Awı djetoh, basa keton hamauh: alo idjä parajap ingilak Jehowa kea, tuntang iä äka huange: tinai: kwe Hatalla tä, idjä handak mahukum.

BAGI 3.

Johannes pampandoi tuntang Kristus insuman; gawie insanau.

1. Itä! aku manjoho sarohangku, idjä akan manatap djalan helo baungku. Tä salenga kea Tuhan, idjä inggau keton, karäh manalih humae, iä tä: Malaikat djandji tä, idjä ingenang keton. Toto iä dmah, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Matt.11,10.)

2. Tapi äwe hakon manahan andau panumahe tä? tuntang äwe tau melai metoh kasampaie? Krana iä karäh kilau apui tukang bulau, tuntang kilau sabon tukang pamupok.

3. Iä karäh mondok mananak buabuah, mamprasih salakae; iä karäh mamprasih panakan Lewi, mampahalap iä kilau bulau tuntang salaka; limbah tä äwen karäh mimbit parapah indu kinan akan Jehowa huang kafetek.

4. Tä parapah indu kinan ain Jinda tuntang Jerusalem karäh manis intu Jehowa, sama kilau hong karä njelo bhin, djaman horan.

5. Maka aku handak manalih keton mangat mamutus, tuntang hemben tä aku handak mamaläh mawi karä tabit, tuntang olo pahabandong, tinai karä olo idjä sumpah sala, tuntang olo idjä gagah maimotong upah olo bagawi, tuntang mamingkok kabudjur balo, nolä tuntang tamuäi, tuntang djaton mikäh aku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom

6. Krana aku, Jehowa, puna djaton hobah, tagal tä keton, o panakan Jakob, hindai djari lomos.

7. Bara pangereng tato keton keton djari balekak bara prentahku, tuntang djaton djari mahaga djetä. Buli aku tinai, tä aku handak buli keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Tapi koan keton: Kilen ikäi buli?

8. Patut olo manipu Hatalla? Tapi keton manipu aku. Tä koan keton: Kilen ikäi manipu ikau! Huang idjä dalam sapulu tä, idjä patut inenga keton, tuntang karä parapah tandjungan tä.

9. Tagal tä kea keton tarasapa, basa hapus olo arä manipu aku.

10. Imbit kakarä awang idjä dalam sapulu tä akan djurongku tä, mangat aton panginan huang humangku; tä kälähi kemä aku hong perkara tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djaka aku djaton muap tabat langit, mangat mudjan berkat akan keton, sampai karä lepau keton djaton ombet.

11. Tuntang aku handak mam pudji karä talo parusak tä akan keton, uka äla iä marusak bua

tanan keton; tuntang karä batang anggor keton djaton akan badu-roh buae, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Sampai karä olo kapir karäh manggarä keton batuah, krana keton karähli bara tanah idjä äka karadjin, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

13. Karä augh keton djari pa-halau mawi aku, koan Jehowa. Tapi koan keton: Kilen kasalan augh ikäi dengam?

14. Basa koan keton: haiang bewäi manempo Hatalla, djaton gunae manonggo iä, tuntang ha-pakaihan babilem intu baun Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

15. Tagal tä ita manjewut olo pa-rajap tä batuah; idjä darhaka tä ba-hambit bewäi; iä haradjur mangkemä Hatalla, tuntang iä liwus bewäi.

16. Tapi äwen idjä mikäh Je-howa hampong sama arepe kalotoh: aton bewäi Jehowa mingat tuntang mahining tä, aton surat pangingat tarasurat intu baue ta-hiu äwen idjä mikäh Jehowa, tuntang idjä mingat arae.

17. Äwen tä karäh indu baris ajungku intu andau tä, idjä handak inampaku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; aku handak manjanjang äwen, ki-lau olo manjanjang anake idjä heret dengae.

18. Tä keton karäh mitä tinai kabeken olo budjur dengan olo parajap, olo idjä manempo Ha-talla dengan idjä dia.

BAGI 4.

Andau Jehowa tä; Elia injoho helo.

1. Krana toto, andau tä dumah, idjä manjala kilau tannur; tä karä olo badjoho tuntang karä olo darhaka karäh kilau djogo, palus andau idjä akan dumah tä karäh manjeha iä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang djaton karäh manisa akeuhate atawa patinge.

2. Tapi akan keton, idjä mi-käh arangku, karäh lembut matan-andau katetek tuntang kamangat penda palapase; tä keton karäh blua kadjokkadjoka, kilau anak sapi idjä babuleng. — (*Luk.1,78.*)

3. Tuntang keton karäh mali-tek karä olo darhaka, krana äwen tä kilau rotik pohok penda pain keton intu andau tä, idjä handak inampaku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

4. Ingat Torat Moses, rewar-ku tä, idjä djari imetähku intu iä hong Horeb akan hapus olo Israel, karä prentah tuntang karä hadat.

5. Itä! aku handak manjoho nabi Elia tanggoh keton, helo bara andau Jehowa tä sampai, idjä hai tuntang bakaikäikäh tä. — (*Matt.11,14.*)

6. Iä tä karäh mahandjään ma-njama atai karä bapae dengan anake, tinai atai karä anake dengan bapae; belä aku dumah, palus mamukul hapus petak hapan sapa.

